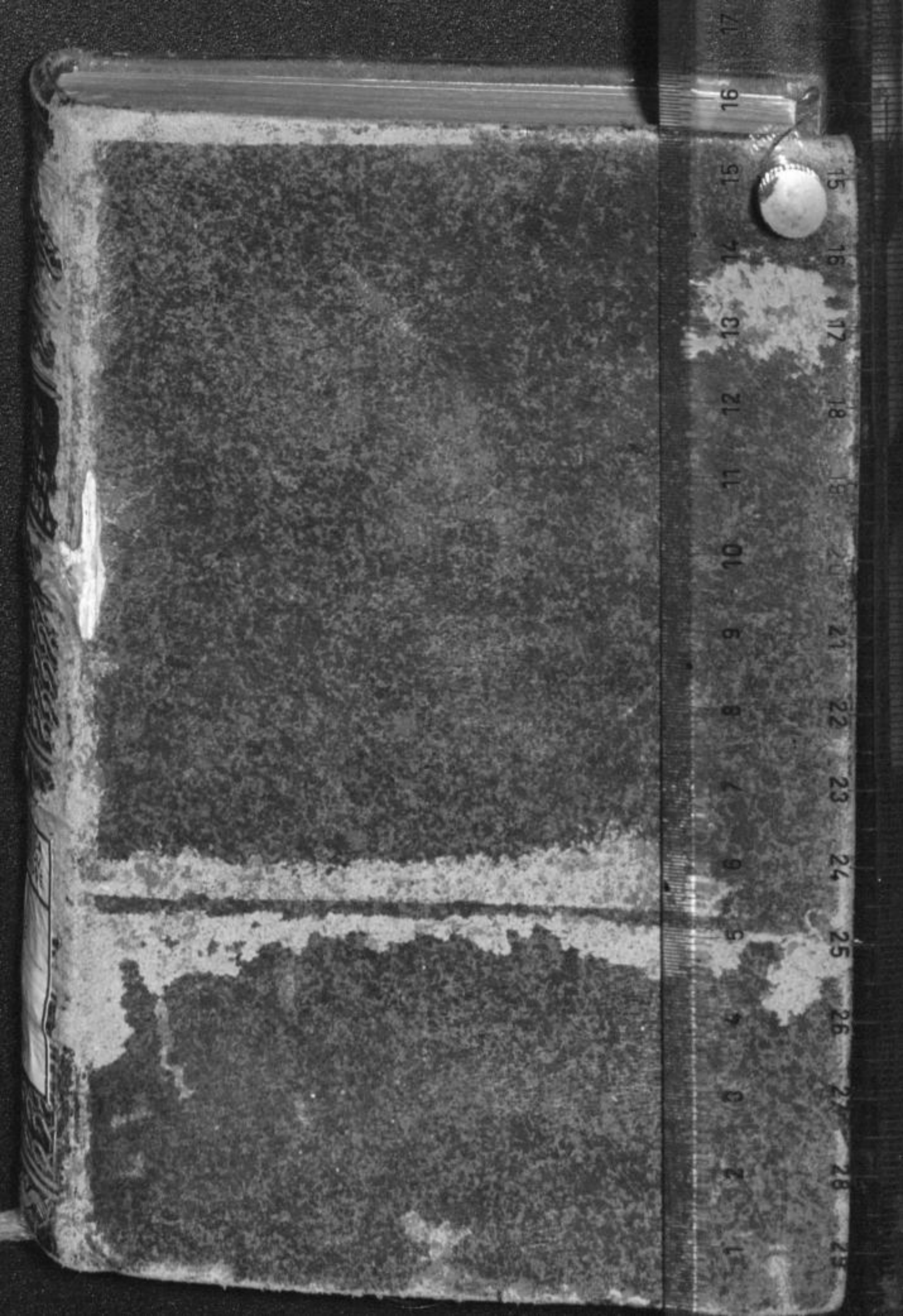

EX LIBRIS
Co: Ludovici Pelleatti
e Portugruario.

XII - 3

BIBLIOTECA
SEMINARIO V.
PORDENONE

H

A

HOM

HOMERI POETAE CLARISSI MI ODYSSEA, ANDREA DIuo Iustinopolitano interprete, ad uerbum translata.

EIVSDEM BATRACHOMIOMAchia, id est, Ranarum & murium pugna, Aldo Manutio Romano interprete.

EIVSDEM HYMNI DEORVM, XXXII, Georgio Dartona Cretense interprete.

VENETIIS.

AD LECTOREM.

VAM In excudenda Homeri Iliade latina diligentiam antea adhibuimus, eandem nunc etiam præstitimus in imprimenda Odyssea, itaq; quod ad singulas chartas earumq; numeros, paginas & uersus attinet, eadem hic omnia sunt, atq; in Homero græco ex æditione Aldina. Quod ideo à nobis factum est, ut qui poëtam hunc græcum legent eundem etiam habeant latinum ita excusum, ut uno intuitu omnia in utroq; uidere poßint.

ARGVMENTVM. A. HOMERI ODYSSEAE.

Deorum concilium fit de Vlysse in Ithacam mittendo a Calypsus insula. Post quod Minerua in Ithacam uenit ad Telemachum similis Mentæ regi Taphiorum. Facto autem colloquio cum admonuisset Minerua Telemachum propter patris inquisitionẽ, ire in Pylum quidem ad Nestorem, in Spartam autem ad Menelaum, discedit indicium dans quod dea esset: & Procorum fit conuiuium.

ODYSSEA HOMERI

ANDREA DIVO IVSTINOPOlitano interprete, ad uerbum translata.

ODYSSEAE. A. HOMERI COMPOSITIONIS.

Alpha, Deorum concilium: Vlysseæ Palladi confidentia.

IRVM mihi dic musa multisciũ, qui ualde multum
Errauit, ex quo Troiæ sacram urbẽ depopulatus est:
Multorum autem uirorum uidit urbes, & mentem cognouit,
Multos autẽ hic in mari passus est dolores, suo in aĩo,
Liberans propriamq; animam, & reditum sociorum.
Sed neq; sic socios liberauit, cupiens quamuis:
Ipsorum enim proprijs stultitijs perierunt. Malorum suorum homo sibi causa.
Fatui qui boues Hyperionide Solis
Comederunt: sed hic his abstulit reditus diem.
Horum à quauis parte Dea filia Iouis dic & nobis,
Tunc alij quidem omnes quotquot fugerunt altã stragẽ
Domi erant, bellumq; qui fugerant & mare:

Hunc autem ſolum reditu carentem & uxore
Nympha ueneranda detinebat Calypsô magna dearũ,
In ſpeluncis concauis,cupiens maritum eſſe.
Sed cum iam tempus uenit circum uoluentibus annis,
In quo illi neuerant dij domum redire
In Ithacam.neq; tunc fugerat certamina,
Et inter ſuos amicos,Dij autem miſerti ſunt omnes,
Præter Neptunum,hic autem omnino iraſcebatur
Diuino Vlyßi,priuſquam in ſuam terrã perueniret.
Sed hic Aethiopas adierat procul exiſtentes,
Aethiopas,qui bifariã diuiſi ſunt extremi hominum:
Hi quidẽ ad occidentem Solem,illi autem ad orientem.
Occurſurus taurorumq; & agnorum ſacrificio,
Ibi hic delectabatur conuiuio aßidens,ſed alij
Iouis in ædibus olympij frequentes erant.
His autem uerba incepit.Pater hominumq; Dearũq;.
Recordatus eſt enim in animo ſtrenui Aegiſthi,
Quẽ iã Agamẽnonides longè inclytus ĩterfecit oreſtes.
Huius hic recordatus uerba immortalibus fecit.
Papè,qualiter iam deos homines culpantur,
Ex nobis enim dicunt mala eſſe:ſed hi ipſi
Suis improbitatibus præter fatum dolores habent.
Sicut et nũc Aegiſthus præter fatũ Agamẽnonis Atride
Duxit uxorem deſponſatam, & hũc interfecit redeuntẽ
Sciens grauem cladem,quoniam illi prædiximus nos
Mercurium mittentes internunciũ Argi interfectorẽ,
Ne ipſum interficeret,neq; ambiret coniugem eius:
Ex Oreſte enim ultio erit atridæ
Cum pubes fuerit, & ſuam deſyderauerit terram.
Sic dixit Mercurius,ſed non menti Aegiſthi
Perſuaſit bene conſulens:nũc ãt ſimul omnia perſoluit.

Neptunus ſolus Deorum Vlyßi infenſus,

Iouis verba in deorũ concilio.

Iniuſte in malis deos accuſamus.

Huic autem respondit postea Dea cæsia Minerua.
O pates noster Saturnie supreme Regum,
Et ualde ille decenti iacet morte:
Vtinam periret & alius quicunq; talia facit.
Sed mihi propter Vlyssem prudentem cruciatur cor
Infelicem, qui diu procul ab amicis dolores patitur
In insula circunflua, ubi umbilicus sst maris,
Insula nemorosa, Dea autem indomibus habitat
Athlantis filia prudentis, qui maris
Totius gurgites nouit: habet autem columnas ipse
Longas, quæ teramq; & cælum utrinque sustinent.
Huius filia infelicem lamentantem detinent:
Semper autem mollibus & blandis uerbis
Demulcet, ut Ithacæ obliuiscatur. sed Vlysses
Cupiens uel fumum exilientem uidere
Suæ terræ, mori cupit: neq; tibi
Curat charum cor olympie, an non Vlysses
Argiuorum apud naues gratificabatur sacra faciens
Troia ni lata? cur ei tantum irasceris Iupiter?

Minerua ꝓ Vlysse intercedit.

Hãc ãt, respondens, allocutus est nubigrega Iupiter.
Filia mea quale te uerbum fugit septum dentium?
Quomodo Vlyßis ego diuini obliuiscar?
Qui mẽt quidẽ superat mortales, abundeq́; sacra Dijs
Immortalibus dedit, qui cælum latum habitant.
Sed Neptunus terram continens rigide semper
Cyclopis gratia iratus est, quem oculo excæcauit
Dijs parem Polyphemum, cuius robur est maximum
Inter oẽs Cyclopas. Thoosa ãt ipsũ peperit Nympha
Phorcynis filia maris profundi principis,
In speluncis concauis Neptuno mixta:
Ex hoc tempore Vlyssem Neptunus quatiens terram

Iupiter Mineruam

Polyphemus Neptuni filius.

Non interficit quidem, errare aũt facit à patria terra.
Sed agite nos decernamus omnes
De reditu ut ueniat, Neptunus autem remittet
Suam iram: non enim poterit contra omnes
Immortales inuitis Dijs contendere solus.
Huic ãt respõdit Dea glaucos oculos hñs Minerua.
O pater noster Saturnie summe regnantium,
Si nunc hoc gratum beatis Dijs
Redire Vlyssem prudentem suam domum,
Mercurium quidem sanè internuntium Argicidam
Insulam in Ogygiam concitemus, ut uelocissime
Nymphæ pulchricomæ dicat uerax consilium,
Reditum Vlyssis prudentis, ut redeat.
Sed ego in Ithacam ibo, ut eius filium
Magis excitem, & ei uires in mentibus ponam
Ad concilium uocantem crinitos Achiuos
Omnibus Procis renunciare, qui eius semper
Oues frequẽtes iugulãt, et curuãtes pedes, tortisq; cornibus boues.
Mittã ãt in Spartãq; & Pylũ littoralẽ,
Reditum sciscitaturum patris chari, sicubi audierit:
Et ut ipsum gloria bona inter homines habeat.
Sic locuta, sub pedibus ligauit pulchra talaria
Immortalia, aurea: quæ ipsã portabãt, & supra mare,
Et in magnam terram simul cum flamine uenti.
Accepit autem fortem hastam præmunitam acuto ære,
Grauem magnam, solidam, qua domat acies uirorum
Heroum, quibus irascitur ipsa potentẽ patrem habẽs.
Venit autem ab Olympi uerticibus ruens,
Stetit autem Ithacæ in populo in uestibulis Vlissis
Liminis atrij: manu autem tenebat ferratam hastam,
Assimilata hospiti Tapiorum duci Mentæ:

Inuenit autem Procos contumaces,qui quidem ſanè
Talis ante ianuas animum oblectabant
Sedentes in pellibus boum,quos interfecerant ipſi:
Præcones autem ipſis & prompti miniſtri
Hi quidem uinum miſcebāt in crateribus et aquā debāt
Illi autem rurſus ſpongijs perforatis menſas
Abſtergebāt,et āte ipſos ponebāt,et carnes multas diu=
Hāc āt lōge prius uidit Telēachus diuina ſpecie prædi=
Sedebat enim inter Procos charū cruciatus cor, (tus:
Volutans patrem bonum in mentibus ſicunde ueniens
Procorum quidem diſsipationem in domibus faceret,
Honorē āt ipſè hēret, & poſſeßionibus ſuis īperaret.
Hæc cogitans cum Procis ſedens uidit Mineruam:
Iuit autem recta ad ueſtibulū, & indignatus eſt animo
Hoſpitem diu in ueſtibulis ſtare:propè autem ſtans
Manum cepit dextram, & præhendit ferratam haſtam:
Et ipſum alloquens uerba pennata dixit

Minerua Mētis regis hitū mētita a telemacho hoſpitio excipiuur.

Salue hoſpes,apud nos hoſpitio accipieris,ſed poſtea
Cœna ſaturatus loquaris qua re tibi opus eſt.
Sic locutus præibat, & ſequebatur Pallas Minerua,
Hi autem cum iam intra erant domum altam,
Haſtam quidem poſuit ferens ad columnam longam
Intra armamentarium politum,ubi aliæ
Haſte Vlyßis ærumnoſi ſtabant multe.

Haſta Mineruę.

Ipſam āt in ſede ſedere fecit ducēs ſubtus tapetē extē=
Pulchrū,uariū:ſub pedibus aūt ſcabellum erat. (dens
Iuxta aūt ipſe poſuit triclinium uariū ſeorsū ab alijs
Procis,ne hoſpes contriſtatus tumultu,
Cœnam faſtidiret inter ſuperbos accedens,
Et ut ipſam de patre profecto interrogaret.
Aquam autem famula gutturnio infudit ferens

Proci Penelopes epulantur.

Pulchro, aureo, super argenteo lebete
Ad lauandum: iuxta autem politam extendit mensam,
Panem autem uerecunda proma apposuit ferens,
Obsonia multa apponens gratificans ex præsentibus.
Structor autem carnium lances apposuit attollens
Variarum, apud autem ipsos aurea pocula.
Præco autē ipsos frequēter percurrebat uinum fundens.
Ingreßi sunt autem Proci superbi, qui quidem postea
Per ordinem sederunt per triclinia & sedes.
His autem præcones aquam in manus fuderunt:
Panem autem ancillæ acceruabant in canistris.
Hi aūt in cibos paratos appositos manus immiserunt:
Iuuenes autem crateras coronauerunt potu.
Sed postquam potus & cibi desyderium exemerunt
Proci, his in mentibus alia curæ erant,
Cantusq;, saltatioq;: hæ enim appendices sunt conuiuij.
Phemio cātor. Præco autem in manibus citharam perpulchram posuit
Phemio, qui canebat apud Procos neceßitate.
Telemachi et Mineruæ hospitis colloquium. Sanè hic canens præluſit pulchrum canere.
Sed Telemachus allocutus est cæsiam Mineruam,
Propè tenens caput, ut non audirent alij.
Hospes amice, etiā si mihi succensuris quodcunq; dixero,
His quidem hæc curæ sunt cithara & cantus
Facile, siquidem alienā substantiam impunem comedunt
Viri, cuius iam alicubi alba ossa putrescunt imbre
Iacentia in terra, uel in mari unda uoluit,
Si illum in Ithacam uiderent redeuntem,
Omnes optarent leuiores pedibus esse,
Quàm ditiores auriq; uestisq;
Nūc āt hic qdē sic perijt mala morte, neq; aliqua nobis
Spes, etiam si aliquis terrestrium hominum

Dicit uenturum:huius autem perijs reditus dies,
Sed age mihi hoc dic, & uerè narrato.
Quis?unde uenis uirorum?ubi tibi ciuitas, & parentes
Quali autem naui uenisti? quomodo autem te nautæ
Duxerunt in Ithacam?qui esse dicuntmr?
Non enim te pedestrem puto huc peruenisse.
Et mihi hoc dic uerum,ut bene sciam
An recens accedis?an & paternus es
Hospes?quoniam multi uenerunt uiri nostram domum
Alij,quoniam & ille conuersabatur cum hominibus.
Hunc rursus allocuta est cæsia Minerua.
Tibi ego hæc ualde uerè dicam.
Mentes Anchiali prudentis glorior esse
Filius,sed Taphijs nauticis impero.
Nunc autem sic cnm naui deueni & socijs.
Nauigans nigrum mare ad alienigenas homines,
Ad Temesim æris gratia:duco autem nigrum ferrum,
Nauis aũt mihi ipsa constitit in agro seorsum ab urbe,
In portu Rhethro sub Neio nemoroso.
Hospites uero inter nos patrij gloriamur esse
Ab initio,si senem interrogaueris adiens
Laërtem heroam,quem non amplius dicunt ad urbem
Venire,sed longè in agro detrimenta pati,
Vetula cum ministra,quæ ipsi cibumq; potumq;
Apponit quandocunq; ipsum labor in membris cepit.
Serpentem per culturã fertilẽ uineæ producẽtis uinum.
Hunc aũt ueni,iam enim ipsum dixerunt peregre esse
Tuum Patrem,cæterum huic Dei impediunt uiam:
Nõ enim adhuc mortuus est iu terra diuus Vlysses,
Sed adhuc uiuus continetur in lato ponto,
In insula circonflua: Morosi autem ipsum uiri detinent

Agrestes, qui illum retinent inuitum.
Sed nunc ego tibi uaticinabor, sicut in animum
Immortales inijciunt, & sic perfectum iri puto,
Neq; uates existens, neq; auguriorum clare peritus
Non amplius diu dilecta à patria terra
Aberit, neq; si ferrea uincula tenerent,
Cogitabit ut redeat, quoniam artificiosus est.
Sed age mihi hoc dicas, & uerè recenseas,
Si iam ex ipso tantus filius es Vlysse,
Vehementer enim capite & oculis pulchris similis es
Illi, quoniam sic commiscebantur inuicem,
Antequam is ad Troiam ascendisset, quo alij
Argiuorum optimi iuerunt cauatis in nauibus:
Ex illo neq; Vlyssem ego uidi, neq; me ille.
Hanc rursus Telemachus sapiẽs cõtra allocutus ẽ.
Tibi ego Hospes ualde uerè dicam.
Vix suus cuique notus ẽ pater. Mater quidem me dicit huius esse sed ego
Nescio: nondũ enim aliquis suum genitorẽ ipse nouit,
Quam ego debebam fortunati alicuius esse filius
Viri, quem in possessionibus suis senectus inueniret.
Nunc aũt qui miserimus factus est mortaliũ hominũ,
Ex hoc me dicũt genitũ esse, qñqdẽ tu me hoc ĩterro=
Hũc ãt rursus allocuta ẽ Dea cæsia Minerua (gas.
Non certe progeniem Dei ignobilem in postremum
Posuerunt, siquidem te talem genuit Penelope.
Sed age mihi hoc dic, & uerè narra.
Q̃d cõuiuiũ? q ãt cõuẽtus hic ẽ: cur ãt tibi necesse est?
Conuiuiũ? an nuptiæ? quoniã non symbolum hæc sunt.
Quam mihi iniuriam inferentes insolenter uidentur
Conuiuari in domo: accusaret uir
Turpia multa uidens, quicunq; sapiens accederet.

Huic āt rursus Telemachus prudēs cōtra effatus ē.
Hospes, quando hæc me interrogas, & uestigas,
Debebat quidem, olim Domus hæc diues inculpabilis,
Esse donec etiam ille uir peregere erat,
Nunc autem aliter uoluerunt Deij mala consultantes,
Qui illum quidem ignobilem fecerunt supra omnes
Homines: quoniam non mortuo sic dolorem,
Sic cum suis socijs occisus esset Troianorū in populo,
Vel amicorum in manibus, postquam bellum confecit.
Ob id ipsi sepulchrum fecissent omnes Achiui,
Atq; etiā suo filio magna gloria peruenisset īposterū.
Nunc autem ipsum sine gloria Harpyiæ sustulerunt.
Perijt īcognitus, et nō auditus: mihi āt dolores luctusq;
Dereliquit: neq; item illum lugens deploro
Solū, quoniā mihi alios Dei malos dolores intulerunt.
Quotquot enim insulis imperant optimates
Dulichioq;, Samæq; & nemorosæ Zacintho,
Quotq; asperæ Ithacæ imperant,
Tot matrē meam ambiunt, exhauriunt autem domuū:
Hæc neq; negat odiosas nuptias, neq; finem
Facere potest, illi autem consumunt edentes
Domum meam, celeriter certe & me trucidabūt ipsū.
Hūc āt grauiter cōmiserata allocuta ē Pallas Miner(ua.
Heu uerè iandiu absentis Vlyßis
Indiges, qui in Procos impudentes manus immittat.
Si enim nunc ueniens Domus in primis ianuis
Staret habens galeam, & scutum, & duas hastas,
Talis existens, qualem ipsum ab initio cognoui
Domi nostre bibentemq;, gaudentemq;,
Ex Ephyra uenientem ab Ilo Mermeridæ,
Iuerat enim eò ueloci in naui Vlysses

Pharmacum homicidam quærens, ut ei esset
Sagittas quo ungeret ære cõglutinatas: sed is q̃dẽ nõ ip
Dedit, quoniam Deos uerebatur semper existentes.
Sed pater ipsi dedit meus: (diligebat enim ualde)
Talis existens cum procis conuersaretur Vlysses,
Oẽs cito morituri essent, amarasq; haberent nuptias.
Sed sanè hæc deorum in genibus sita sunt,
An rediens ulsciscatur, necnè,
Suis in ædibus. te autem considerare iubeo
Vt procos expellas ex ædibus.
Eia age nunc intellige, & meam cura orationem
Cras in concione uocans Heroas Achiuos:
Sermonem dicito omnibus: Dei autem testes adsunto.
Procos quidem ad sua dispergi iube.
Matrem uero, si ipsi animus appetit nubere,
Rursus eat ad ædes patris ualde potentis:
Hi autem nuptias perficient, & præparabunt sponsalia
Multa ualde, quod decet charam in filiam sequi.
Te autem ipsum prudenter admonebo si parueris,
Nauem parans remigibus uiginti quæ sit optima,
Vade auditurus de patre diu absente,
Si aliquis tibi dixerit Mortaliũ, uel famam audiueris
Ex Ioue, quæ maxime ferit gloriam hominibus.
Primũ quidẽ in Pylũ uade, et interroga Nestorẽ diuinũ:
Inde autem in Sparten ad flauum Menelaum:
Hic. n. ultimus regressus est Achiuorũ ærea loricã hñtiũ.
Siquidem Patris uitam & reditum audiueris,
Certe licet oppressus, adhuc tolerabis annum:
Si autem mortuum audiueris, neq; existentem,
Reuersus deinceps charam in patriam terram,
Sepulchrumq; ei excita, & exequias præbeto

Minerua iubet Telemachũ inuestigare patrẽ.

Multas ualde quot par est, & uiro matrem dato.
Sed postquam iam hæc perfeceris q;, atq; absolueris,
Considerato postea in mente & in animo,
Quomodo Procos in domibus tuis
Occidas, uel dolo, uel palàm: neq; amplius te decet
Infantiam sapere: quoniam non amplius talis es.
An non audis qualem gloriam accepit diuinus Orestes
Omnibus ab hominibus, quoniam interfecit patricidam
Aegisthum dolosum, qui eius patrem inclvtum occidit.
Et tu amice (ualde enim te uideo bonumq; magnumq;)
Fortis sis ut aliquis te, & apud posteros laudent.
Sed ego ad nauem uelocem nunc ibo,
Et socios, qui me ualde ægre ferunt expectantes:
Tibi autem ipsi sic curæ, & meorũ curã habeas uerborũ.
Hanc rursus Telemachus prudens cõtrà allocutus est.
Hospes quidem hæc amica sapiens dicis
Tanquã Pater suo filio, & nunquam obliuiscar ipsorum
Sed age nunc expectabis accelerans licet uiam,
Vt lotusq; delectatusq; charum in corde
Donum habens ad nauem eas gaudens in animo:
Pretiosum ualde pulchrum quod repositum erit
Ex me, cuiusmodi amici Hospites Hospitibus dant.
Huic respondit postea Dea cæsia Minerua.
Ne me ad huc nunc detineas cupientem uiæ:
Donum autẽ quod mihi dare dilectum cor iubet,
Rursus redeunti dabis domum ferre,
Et ualde pulchrũ accipiẽs, tibi aũt dignũ erit remunera(tione.
Hæc quidem sic effata abijt cæsia Minera:
Et Auis tanquam Anopæa euolauit: huic uero in animo
Posuit robur & audaciã, meminisseq; fecit ipsum patris
Magis etiam quàm antea, hic uero mentibus suis cogitãs

Telemachi in loquẽdo uerecũdia.

Obstupuit animo: putauit enim Deum esse,
Statim autem Procos adiuit similis Deo uir.

Phemius canit reditũ Achęorũ.

His autẽ cantor canebat ualde inclytus, qui cũ silentio
Sedebant audientes. is Achiuorum reditum canebat
Lugubrem, quem ex Troia iußit Pallas Minerua.
Huius ex penetralibus mentibus audiuit diuinũ cantũ
Filia Icarij prudens Penelope,
Ex scalisq; altis descendit suæ domus,
Non sola, simul hanc & famulæ duæ sequebantur:
Quæ quãdo iã ad Procos uenit diuina inter mulieres,
Stetit ad limen Aulæ affabrè factæ,
Ante genas habens pulchras uittas.
Famula autem ei sedula utrinq; astitit.
Lachrymans autẽ postea allocutus est diuinũ cantorẽ.

Penelope Phemio.

Phemie, multa enim alia hominum mulcimenta nosti,
Gesta uirorumq; deorumq;, quæ laudant Cantores,
Horum aliquod ipsis cane aßidens: isti autem cũ silẽtio
Vinum bibant: ab hoc autem desiste cantu
Lugubri, qui mihi semper in pectoribus charum cor
Solicitat, quoniã ad me maxĩe puẽit dolor ĩtolerabilis
Tale enim caput desydero recordans semper
Viri, cuius gloria alta ĩ Græcia et media Peloponesso.
Hãc rursus Telemachus prudẽs cõtra allocutus est.

Telemachus Penelope matri.

Mater mea cur agrefers amabilem cantorem?
Delectare ĩ qbuscũq; ubi ipsius aĩus mouetur, nequaq̃
Authores, sed Iupiter in causa, qui dat (cãtores
Viris inuentoribus, sicut uult, unicuiq;.
Huic non accusatio Danaorum malum fatum canere:
Hunc enim cantum magis laudant homines,
Qui audientibus nouißimus sit:
Tibi autem non ægre ferat cor & animus audire.

Non enim Vlysses solus amisit reditus diem,
In Troia multi etiam alij uiri periere.
Sed in domum iens tuijpsius opera cures,
Telamq; columq;, & ancillis iube
Opus adire: oratio autem uiris curæ erit
Omnibus, maxime autē mihi. huius. n. impiū ē in domo.
Hæc quidem admirata rursus domum ascendit,
Filij enim orationem prudentem immisit in animum,
Ad penetralia autem ascendens cum ancillis fœminis
Flebat postea Vlyßē dilectū Maritū, donec ei somnum
Dulcem in palpebras immisit cæsia Minerua.
Proci autem obstrepebant per domum opacam,
Omnes autem uolebant in lectis discumbere.
His autem Telemachus prudens orsus est sermonem.
Matris meæ Proci maximam iniuriam inferentes,
Nunc quidem conuiuantes delectemur, neq; clamor
Esto, quoniam hoc bonum audire est cantorem
Talem, qualis hic est deis similis uoce:
Mane autem ad contionem sedebimus euntes
Omnes, ut uobis uerba intrepide faciam
Exite ex ædibus: alias autem curate epulas,
Vestras possesßiones comedentes, alternantes p domos.
Si autem uobis uidetur hoc honestius & melius
Esse, uiri unius uictum impunem consumere,
Consumite, ego autem Deos inuocabo sempiternos,
Si unquā Iupiter dabit uicißim punienda facta fieri,
Impunes postea intra domos pereatis.

Telemachus Procos iubet domo excedere.

Sic dixit. Hi omnes mordicus labra tenentes
Telemachum admirabantur, qui audacter locutus est.
Hunc item Antinous allocutus est Eupithei filius.
Telemache certe ualde te docent Dij ipsi

Antinous Telemacho

Altiloquum esse, & audacter loqui.
Ne te in circumflua Ithaca Regem Saturnius
Faciat, quod proli paternum est.
Hũc rursus Telemachus prudens cõtra allocutus est,
Antinoë licet me admiraberis quodcunq; dicam,
Et hoc uellem Ioue dante adipisci.
An dicis hoc pessimum inter homines fieri?
Non enim malum regnare statimq; illi domus
Diues est, & honoratior ipse.
Sed Reges achiuorum sunt, & alij
Multi in circumflua Ithaca Iuuenes & senes.
Horum aliquis hoc habebit quando quidẽ mortuus est
Sed ego domus rex ero nostræ, (Dius Vlysses,
Et seruorum, quos mihi dedit ex præda Dius Vlysses,
Eurymachus. Telemacho. Hũc itẽ Eury machus Polybi filius cõtra allocutus est,
Telemache, hæc deorum in genibus posita sunt,
Qui in circunflua Ithaca regnabit Achiuorum:
Possesiones aũt ipse habeas, et domibus tuis imperes,
Non enim is ueniat uir qui te inuito per uim
Possesiones uastauerit in Ithaca adhuc habitata.
Sed uolo te optime de hospite interrogare.
Vnde hic uir, ex qua autem dicit esse
Terra, ubi & ipsius genus & patria terra:
An tibi nuntium patris ferat uenientis,
An suam ipsius utilitatem desyderans huc uenit.
Quomodo surgens statim abijt, neque passus est
Cognosci: non enim Malo in uultu similis uidebatur,
Telemachus. Eurymacho. Hũc rursus Telemachus prudens cõtra allocutus est,
Eurymache, reditus perijt Patris mei:
Non itaque nuncios integrrogo sicunde ueniat,
Neque uaticinium curo, quod nescio, quem Mater

In domum

In domum cum uocasset uatem interrogauit.
Hospes autem hic meus paternus ex Tapho est,
Mentes Anchiali prudentis gloriatur esse filius:
Sed Taphijs amatoribus remigij imperat.
Sic dixit Telemachus: in aīo āt īmortalē Deā cogno
Hi ad saltatoremq; & suauem cantum (uit.
Conuersi gaudebāt: expectabant aūt hesperū aduenire.
His autem gaudentibus nigra uespera aduenit.
Tunc dormidurientes iuerunt domum unusquisque.
Telemachus autē, ubi eius thalamus perpulchri atrij
Altus ædificatus erat conspicuo in loco,
Illuc iuit, in lectum multa in animo uersans.
Huic simul accensas faces portabat grata sciens
Euryclea Opis filia Piseronide, Euryclea nutrix.
Quam olim Laërtes emit possessionibus suis
In pubertate adhuc exūtē, uiginti āt boū pretiū dedit.
Aequé aūt ipsā sapiētē uxorē honorauit in domibus.
Lecto aūt nūquā mixtus est: irā nāq; fugiebat uxoris.
Hæc ipsi simul ardētes faces ferebat: & ipsum maxime
Præter cæteras ancillas diligebat: et nutriuit paruulū
Aperuit autē ianuas thalami affabre facti, (exūtē.
Sedit autem in lecto, mollemq; exiuit uestem,
Et hanc uetulæ prudentis iniecit manibus,
Quæ hanc plicans & curans uestem
Clauo appendens iuxta perforatos lectos
Perrexit aūt ire ex thalamo, ianuamq; traxit annulo
Argenteo, obicem uero extendit loro.
Tunc hic per totam noctem coopertus ouis pelle
Voluebat animo iter quod dixit Minerua.

ODYSSEAE ARGVMENTVM. B. HOMERI COMPOSITIONIS.

Congregans concilium Telemachus præcipit Procis exire domo Vlyssis. Accipiens autem ab Euryclea ad peregrinationem necessaria, a Minerua autem sociosq; & nauem in nauigationem exit Sole occidente.

ODYSSEAE. B. HOMERI COMPOSITIONIS.

B. *Concionem habet, uiatica Vetulæ, nauigationem cum Minerua.*

VANDO *autem diluculum generans apparuit rosea Auroræ,*
Surrexit ex lecto Vlyßis dilectus filius,
Vestem indutus, ensem autem acutum circumposuit humero,
Sub pedibus uero pulchris ligauit bona calciamenta.
Perrexit autem ire ex thalamo Deo similis contra.
Statim autem præconibus canoris iußit
Vocare ad concionem capite crinitos Achiuos.
Conuocantur Achiui. *Hi quidem uocarunt, hi aũt cõgregati sunt ualde cito.*
Sed postq̃ cõgregati sunt, simulq; coadunati fuerunt.
Perrexit ire in concionẽ: manu aũt tenebat æreã hastã,
Non solus: simul hunc duo canes ueloces sequebantur:
Diuinam autem huno gratiam infudit Minerua.
Hunc omnis populus aduenientem admirabatur.
Sedit autem in patris sede, cesserunt autem senes:
Inter hos deinde Heros Aegyptius cepit concionarĩ,
Heros Aegyptius. *Qui iam senectute incuruus erat, & multa sciebat.*

Etenim huius dilectus filius cum diuino Vlysse
Ad troiã bonos equos producẽtẽ iuit cõcauis ĩ nauibus
Antiphus pugnax:hunc ferus interfecit Cyclops
In spelunca concaua,ultimam autem parauit cœnam.
Tres autem ipsi alij erant,& cũ Procis cõuersabatur
Eurynomus:duo aũt semper curabãt paterna opera.
Sed neq; sic huius oblitus est lugens & dolens.
His hic lachrymans concionatus est,& inter locutus:
Audite me nunc Ithacenses quod dicam.
Nunquam nostrũ concilium factum est,neq; consessus
Ex quo Vlysses diuinus iuit cauatis in nauibus.
Nũc aũt quisnã sic coegit?in quẽ necessitas tãta uenit?
Vel iuuenum uirorum,uel qui maiores natu sunt?
An aliquid nuncium exercitus audiuit uenientis?
Quod nobis aperte dicat quando prior audiuerit?
An aliquid populare aliud dicit & concionatur?
Bonus mihi uidetur esse adiutor:utinam ei ipsi
Iupiter perficiat quœcunq; mentibus suis cogitat.
Sic dixit.Lætabatur ãt laudo Vlyßis dilectus filius.
Neq; igitur diu sedit:promptus autem fuit concionari.
Stetit aũt in medio cõcilio:sceptrũ ãt sibi iniecit manu
Præco Pisenor prudentia consilia sciens
Primum:postea senem accedens allocutus est.

Pisenor p̃co Telemachus cõcionatur,et suã fortunam Achęis exponit.

O senex nõ longe hic uir,celeriter autem scies ipse:
Etenim populum cõgregaui:maxime aũt me dolor in-
Neq; aliquẽ nuntiũ exercitus audiui uenientis (uadit.
Quod uobis manifeste dicã,quando prior audiuerim,
Neque aliquid populare aliud dico,neq; concionor.
Sed meã ipsius necessitatẽ, qd' mihi malũ ĩcidit in domo
Bifariã,Primũ quidem Patrem bonũ amisi,qui quõdã ĩ
Ipsos regnauit,Pater ãt ualde benignus erat. (ter uos

Nũc aũt rursus & multo maius, qđ iã cit ○ domo oẽm
Funditus uastabit: uitam autem omnino destruet.
Ad Matrem meam Proci ui uenerunt nolentem.
Horum uirorum dilecti filij qui hic sunt optimates,
Qui patris quidem in domum timent ire
Icarij, ut ipse dotet filiam.
Det autem cui uelit: & ipsi gratificatus ueniat.
Hi uero ad nostram uenientes diebus omnibus
Boues mactantes, & oues, & pingues capras,
Conuiuantur magnificè, bibuntq; nigrum uinum
Incassum: hæc autem multa absumuntur. nõ. n. adest uir
Qualis Vlysses fuit damnum à domo propulsare.
Nos aũt nõ tales sumus ut repellamus certe, et postea
Imbellesq; sumus, & non docti fortitudinem,
Saneq; expellerem si mihi uires adessent.
Nõ. n. hucusq; tolerabilia opa facta sunt, neq; itẽ bene
Domus mea destructa est: reprehendamini & ipsi,
Alios uereamini circumuicinos homines
Qui circum habitant. Deorum autem timete iram,
Ne conuertant irati mala opera.
Supplico, & per Iouem cælestem, & Themin Deam,
Quæ uirorum concilia & soluit, & sedere facit:
Abstinete amici: & me solum sinite dolore graui
Confici: nisi Pater meus bonus Vlysses
Iratus mala fecit fortibus Achiuis.
Hæc mihi rependentes mala facitis irati
Hos concitantes: mihi autem Lucrum sit
Vos comedere opesq; prouentumq;,
Si & uos comedatis. forsan olim ultio erit:
Tandiu enim in ciuitate non seiungemur colloquio
Bona nostra repetentes, donec omnia reddantur,

Nunc autem mihi frustra dolores inijcitis in animum.
Sic dixit iratus: sceptrũ aũt iecit in terrã, (lũ oẽm.
Lachrymarũ fontes emittẽs: misericordia ãt cepit popu
Tunc alij quidẽ oẽs cũ silẽtio erãt, neq; aliquis poterat
Telemacho uerbis respondere grauibus.
Antinous autem ipsum solus respondens allocutus est. Antinoi responsio et recenset Penelopes dolos
Telemache altiloque iræ incontinens quid dixisti
Nos dedecorans, uis autem ignominiam afferre.
Tibi uero nequaquam Proci Achiuorũ in causa sunt:
Sed dilecta Mater, quæ astutias scit.
Iam.n.tertius est annus, cito & aderit quartus,
Ex quo angit animum in pectoribus græcorum,
Omnes quidẽ sperare facit, & promittit uiro unicuiq; Penelopes erga ꝓcos doli.
Nuncios præmittens. mens autem eius alia cogitat:
Et dolum hunc alium in mentibus excogitauit,
Statuens magnam telam in ædibus texebat,
Tenuem & immensam: statim autem nos allocuta est.
Iuuenes mihi Proci, quoniã mortuus ẽ Diuus Vlysses,
Manete urgentes meas nuptias donec uestem
Perfecero, ne mihi uana fila perdantur,
Laerti heroi funebrem quando ipsum
Parca perniciosa abstulerit aspera morte,
Nequa me in populo Achearum repræhendat,
Si sine ueste iaceat multa poßidens.
Sic dixit. nobis autẽ rursus persuasus est aĩus uirilis.
Tunc & interdiu quidem texebat magnam telam,
Nocte autem dissoluebat postquam faces apposuerat:
Sic triennium quidem iuit dolo, & suasit achiuos.
Sed quãdo quartus uenit annus & aduẽtarũt tẽpora
Et tũc iã quædã dixit mulierũ q̃ manifeste cognouerat,
Et hanc soluentem inuenimus pulchram telam.

Sic hoc quidem perfecit, & uolẽs propter necessitatẽ.
Tibi autem ſic Proci reſpondent, ut ſcias
Ipſe tuo in animo, ſciant & omnes achiui.
Matrem tuam remitte, iube & ipſam nubere
Huic cuicunq; Pater iubet, & placet ipſi.
Si autem etiam auget multo tẽpore filios achiuorum,
Et concipiens animo quæ ipſi dedit Minerua
Operaq; callere perpulchra, & mentes bonas,
Aſtutiasq; quales nõdũ aliquã audimus neq; antiquarũ
Harũ quæ antea fuerũt pulchroscrines hñtes Acheæ,
Tiroq;, Alcmeneq; pulchricomaq; Mycene,
Harum nulla ſimiles intellectus Penelope
Sciuit: ſed quidem hoc utile non intellexit
Tandiu enim uiaticumq; tuum & poſſeßiones edent,
Quandiu illa hunc habuerit animum, quem ei nunc
In pectoribus ponunt Dij: magna quidem gloria ipſi
Fitq;, ſed tibi deſyderium multi uiatici.
Nos autem neq; ad opera prius ibimus, neq; alio,
Quàm ipſa nupſerit archiuorum cui uoluerit.

Telemachus Antinoo.

Hũc rurſus Telemachus prudẽs cõtra allocutus eſt
Antinoe, nõ licet domibus inuitã expellere (terrarũ
Quæ me peperit, quæ me nutriuit: Pater ãt meus alibi
Viuit, uel mortuus eſt, malum autẽ me multa reddere
Icario ſi ipſe ego Matrem expulero.
Ex Patre enim mala patiar: alia autem fortuna
Dabit, quoniam Mater odioſas imprecabitur Erinnes
Domo abiens. repræhenſio autem mihi ab hominibus
Erit, quare non hoc ego unquam uerbum dicam.
Veſter autem ſiquidem animus indignabitur iſtis
Exite ex meis ædibus, alie autem curate conuiuia,
Veſtras poſſeßiones edẽtes, alternãtes inuicẽ ꝑ domos.

Si autem uobis uidetur hoc satius & melius
Esse uiri unius uiaticum impunem perdere,
Perdite,ego autem Deos inuocabo sempiternos.
Si Iupiter dabit uicißim punienda opera fieri,
Impunes postea domos intra pereatis.
Sic dixit Telemachus.Huic aũt Aquilas late aspiciẽs Augurium.
Ex alto uertice montis præmisit uolare, (Iupiter
Hæ interim uolabant cum aura uenti
Propinquæ inuicem extendentes alas.
Sed quando ad medium concilij illustris peruenere,
Tunc circumuolutæ concusserunt pennas multas,
Et inspexerũt omniũ capita:augurabantur autẽ cædẽ,
Lucrantes autem unguibus maxillas circumq; collum
Dextræ ĩpetũ fecerũt p domos et per ciuitatẽ ipsorum.
Stupuerunt autem,aues postquam uiderunt oculis:
Voluebant autem animo quæ perfici debebant.
Inter hos autem uerba fecit senex Heros Alitherses Alitherses vates.
Mastorides.hic.n.solus ex cœtu coetaneorum curauit
Aues cognoscere,& uaticinia loqui,
Qui ipsis bene sentiẽs cõcionatus est,& interlocutus.
Audite iam nunc me Ithacenses quicquid dicam.
Procis autem maxime significans hæc dico.
In hos.n.magna calamitas uoluitur:non.n.Vlysses
Diu longe ab amicis suis erit:sed iam
Prope existens his cædem & mortem parat
Omnibus,multis & alijs damnum erit,
Qui habitamus Ithacã ad meridiẽ sitã:sed multo prius
Consultemus ut pacificemus,& ipsi
Pacificemini:etenim uobis statim hoc melius est.
Non enim ignarus uaticinor sed bene sciens.
Etenim illi dico perfectum iri omnia

Quēadmodum ipsi dicebam quando Troiam adiuerunt
Argiui, cnm autem ipsis iuit prudens Vlysses.
Dixi multa mala passurū, amissurumq; omnes socios.
Ignotum omnibus uigesimo anno
Domum uenturum. hæc iam nunc omnia absoluuntur.

Eurymachus vaticiniū abdicat.

Huic rursus Eurymachus Polybi filius cōtra locutus est.
O Senex age nunc uaticinare tuis filijs
Domum iens, ne aliquod malum patiantur in futurum.
Hæc autem ergo te multo melior uaticinari.
Aues autem & multæ sub splendore solis
Eunt: neque omnes diuinæ. sed Vlysses
Perijt: sic & tu perijsse cum illo
Debueras: non utiq; tot uaticinans concionatus esses:
Neque Telemacho irato sic persuaderes,
Tuæ domi donum expectans si præbuerit.
Sed tibi dico, (hoc & perfectum erit,)
Si iuniorem uirum antiquaq; multaq; sciens
Decipiens uerbis impuleris irasci,
Ipsi quidem primum grauius erit:
Facere tamen nequicquam poterit gratia horum:
Tibi autem Senex pœnam ingeremus, quam in animo
Quorundam ægresceres: grauis autem tibi erit dolor.
Talemachum autem in omnibus ego admonebo ipse,
Matrem suam ad Patris domum iubeat abire:
Hi & nuptias facient, & præparabunt sponsalia
Multa ualde quot par est dilecta in filia sequi.
Non enim prius desituros puto filios Achiuorum
Ab ambitiōe cōiugij difficili: qm̄ neq; aliquē timemus
Neq; utiq; Telemachū ualde q̄uis eloquētē exn̄tē, (tē
Neq; uaticinium curamus, quod tu senex
Loqueris imperfectum: es autem odio etiam magis.

Opes aũt rursus male comedẽtur,neq; unquã æquales
Erunt,quousq; hæc demoratur græcos
In suis nuptijs.nos aũt rursus admißi diebus omnibus
De uirtute contendimus:neque ad alias
Imus,quas æquum ducere est unicuique.
Hunc rursus Telemachus prudẽs cõtra locutus est.
Eurimache,& alij quotquot est is Proci illustres,
Hæc quidem non uos amplius rogo, neque concionor:
Iam enim hæc sciunt Dij,& omnes Achiui.
Sed age mihi date nauem uelocem,& uiginti socios,
Qui mihi hic & hic secent uiam.
Vado enim ad spartamq; & ad Pylum arenosam
Reditum sciscitaturus Patris diu absentis:
Si quis mihi dicat hominum,uel uocem audiam
Ex Ioue quæ maxime affert gloriam hominibus,
Siquidem Patris uitam & reditum audiuero,
Certe uexatus etiam tolerare annum:
Si autem mortuum audiuero, neq; amplius existẽtem,
Rediens autem postea dilectam in patriam terram
Tumulum ei excitabo,& exequias faciam
Multas ualde quot decet,& uiro Matrem dabo.
Certe hic sic fatus sedit:his autem surrexit
Mentor,qui Vlyßis nobilis fuit socius,
Et ipsi iens ad naues commisit domum totam,
Obedireq; Seni.& rata omnia seruare:
Qui ipsis bene sentiens cõcionatus ẽ,& interlocutus.
Audite iam nunc me Itacenses quod dicam,
Nullus amplius prudens,bonus,& clemens esto
Sceptriger Rex,neq; mentibus iusta sciens,
Sed semper difficilisq; sic & iniqua faciat,
Quia nullus meminit Vlyßis diuini

Telemachus procis.

Mentor Telemachum tueri studet.

Ex populis quibus impauit. Pater aũt ualde clemẽs fuit
Sed certe Procos superbos nequaquam odi
Facere opera uiolenta prauis cogitationibus mentis.
Propria enim deponentes capita comedunt uiolenter
Domum Vlyßis: hunc non amplius dicunt redire.
Nunc uero alij populo succenseo qualiter omnes
Sedetis taciti: sed neq; improperantes uerbis
Paucos Procos prohibetis multi existentes.

Liocritus Mentori.

Huic autem Euenorides Liocritus contra locutus ẽ.
Mentor maledice mente stolida quale dixisti:
Nos impellens sedare: difficile autem
Cum uiris & pluribus pugnare pro cibo.
Si.n. Vlysses Ithacensis ipse adueniens
Conuiuantes in domo sua Procos Illustres
Expellere domo cogitaret in animo,
Non ipsi lætaretur uxor ualde desiderans
Venientem, sed suam ineuitabilem mortem adiret,
Si pluribus pugnaret: tu autem non ut decuit, dixisti
Sed age populi qdẽ dispgamini ad opera unusquisq;.
Huic autem suadeat Mentor uiam & Alitherses,
Qui ei à principio paternij sunt socij.
Sed puto & diu sedens nuncios
Audiet in Ithaca: absoluet autem uiam nunquã hanc.
Sic dixit, soluit autem concionem citam.
Hi quidem sparsi sunt suas ad domos unusquisq;:
Proci autem ad domos iuerunt diuini Vlyßis,
Telemachus autem seorsum iens ad littus maris,

Telemachus Mineruã precatur.

Manus lotus in spumoso mari precatur Mineruam.
Audi me qui externus Deus uenisti nostram domum,
Et me in naui iußisti ad nigrum Mare
Reditum sciscitaturum Patris diu absentis

Venire.hæc autem omnia demorantur Achiui,
Proci autem maxime male superbientes.
Sic dixit precatus,de proxĩo aũt ad ipsũ uenit Mi- Minerua sub Mẽtoris personaliter properare hortaẽ.
Mentori aßimilata & corpore & uoce (nerua
Et ipsum compellans uerba uelocia dixit.
Telemache,neq; in futurum malus eris,neq; ĩprudẽs,
Si iam tibi tui Patris instilatum est robur bonum,
Talis ille erat peragere opusq; uerbumq;:
Nec tibi postea uana uia erit,neq; imperfecta.
Si autem illius non ex filius & Penelopes,
Non te posthac spero perfecturum quæ cogitas.
„ PAVCI enim filij similes patri sunt, Perpauci filii assimilãtur patri.
Plures peiores,pauci autem patre meliores.
Sed quoniã neq; in futurũ malus eris, neq; imprudens,
Neq; te omnino prudentia Vlyßis deseruit,
Spes tibi posthac absoluere hæc opera.
Ob id nunc Procorum quidem sine consiliumq; mẽtẽq;
Insipientium,quoniam non sapientes neq; iusti,
Neq; etiam sciunt mortem & parcam nigram,
Quæ iam ipsis prope est uno die omnes perdere.
Tibi autem uia non diu aberit quam tu cogitas,
Talis enim tibi socius ego paternus sum,
Qui tibi nauem uelocem paro,& simul sequar ipse.
Sed tu quidẽ ad ædes profectus cum Procis cõuersare:
Para uiatica,& uasibus coapta omnia,
Vinum in amphoris,& farinas nutrimentũ uirorum Farina ẽ medulla uirorũ
Pellibus in solidis:ego autem in populo socios
Statim uoluntarios colligam:sunt autem naues
Multæ in circunflua Ithaca nouæ & ueteres:
Harum quidem tibi inspiciam quæ optima:
Statim autem parantes immitemus ad latum pontũ.

Sic dixit Minerua filia Iouis: neque diu
Telemachus permansit postquam Dei audiuit uocem
Perrexit autem ire ad domum charo turbatus corde
Inuenit autem Procos superbos in ædibus
Capras excoriãtes, suillosq; pingues torrẽtes in atrio
Antinous autem rectà ridens iuit ad Telemachum,
Et tetigit illum manu, uerbumq; dixit, & cõpellauit
Telemache altiloque iræ intolerabilis, neq; tibi aliud
In pectoribus malum curæ sit, opusq; uerbumq;:
Sed ualde comedamus & bibamus sicut antea.
Hæc autem tibi ualde omnia peragent Achiui,
Nauem & delectos remiges ut citius eas
In Pylum diuinam ad inclyti Patris inquisitionem.
Hũc ãt rursus Telemachus prudẽs contra allocutus ẽ
Antinoë non aliquo modo est superbis uobiscum
Conuiuari inuitum, & lætari tacitum.
An non satis qd' antea cõsumpsistis multas & bonas
Res meas, Proci: ego autem adhuc paruus eram:
Nũc ãt quãdo iã magnus sum, & aliorũ uerbũ audiẽs
Sapio, & iam mihi augetur intus animus:
Tentabo, ut uobis malam mortem immittam,
Vel ad Pylum iens, uel hic hoc in populo.
Eo quidem, neque uana uia erit quam dico,
Mercator non enim nauis ductor, neque remigum
Fio, ut uobis uisum est utile esse.
Dixit: & ex manu manum euulsit Antinoi
Facile. Proci autem in domo conuiuium curabant.
Hi autem cauillabant, & cõuiciabantur uerbis.
Sic autem aliquis dixit Iuuenum superborum:
Certe ualde Telemachus cædẽ nobis meditatur,
Vel aliquos ex Pylo ducet adiutores harenosa,

Antinous Telemacho

Respondet Telemachus.

Minæ Telemachi aduersus procos.

cauilla procorum i Telemachum nauigaturum.

Vel etiam ex Sparta, quoniam festinat ualde,
Vel & in Ephyrem uult lætam terram
Proficisci, ut illinc perniciosa medicamenta ferat.
Immittat autem in craterem, & nos omnes perdat.
Alius autem rursus dixit Iuuenum superborum
Quis autem scit an & ipse profectus concaua in naui
Longe ab amicis pereat, errans sicut Vlysses.
Sic et magis augeat laborem nobis:
Possessiones enim omnes diuideremus: domos autem
Huius Matri daremus hēre: et qcūq; ī uxorē duceret.
Sic dixerūt. Hic āt in profundū prōptuariū descēdit
Latū ubi accumulatū aurū & æs positū erat, (Patris
Vestisq; in loculis, satisq; odoriferum oleum:
Intus autem dolia uini ueteris dulcis potus
Erant, purum diuinum potum intus continentes,
Ex ordine apud parietem coaptata, si unquā Vlysses
Domum rediret & dolores multos passus.
Obuallate autem ianuæ prudenter compactæ.
Bifores: intus aūt Mulier proma noctesq; & dies
Erat, quæ omnia seruabat mentis multa peritia
Euryclea Opis filia Pisenoridæ.
Hūc tūc Telemachus allocutus est in cubiculū uocans. Telemachus Eurycleę nutrici
Obstetrix, age iam mihi uinum in amphoris hauri
Dulce, quodcunq; post hoc dulcius, quod tu seruas
Illum sperans infelicem sicunde ueniat
Generosus Vlysses, mortem & fata fugiens,
Duodecim autem imple, & operculis apta omnia,
Mihi autem farinas immite bene consutis utris, Viaticum paratur nauigaturo Telemacho.
Viginti autem sint mensuræ molitæ farinæ cibi.
Ipsa autem sola scias: et hæc simul oïa præparata sint.
Vespertinus enim ego tollam, quando iam

Mater in penetralia ascēderit, lectiq; curam habuerit
Vado.n ad Spartem & ad Pylum harenosam,
Reditum sciscitaturus Patris dilecti sicubi audiam.

Euryclea respondet.

Sic dixit. Fleuit autem dilecta nutrix Eurycle a,
Et lugens uerba pennata dixit.
Cur autem tibi chare fili in mentes hæc cogitatio
Venit, quo autem uis ire ad multam terram
Solus existēs charißimus, hic aūt perijt longe à patria
Nobilis Vlysses alieno in populo.
Hi aūt tibi statim eunti mala consultabunt in futurum
Vt dolo pereas: hæc autem omnia sibi diuident.
Sed mane hic inter tuos sedens, neq; te oportet.
Pontum ad indomitum mala pati neq; errare.

Solatur Telemachus Eurycleam.

Hanc rursus Telemachus prudēs cōtra locutus est.
Confide obstetrix, quoniā non sine Deo hoc consilium
Sed iura non Matri dilectæ hæc dicturam
Ante, quando undecimaq; duodecimaq; dies fuerit,
Quam ipsa cupiet, & profectum audiet,
Ne flens corpus pulchrum lædat.
Sic dixit. Anus āt Deorū magnū iusiurādū iurauit:
Sed postquam iurauitq; perfecitq; iusiurandum
Statim postea ipsi uinum in amphoris hausit,
Sibiq; farinas infudit in bene consutas pelles.
Telemachus āt in ædes ueniens cū Procis cōuersabatur.
Tunc rursus alia cogitauit Dea cæsia Minerua,
Telemacho autem similis in ciuitate ibat paßim,
Et unicuiq; uiro aßistens faciebat uerba:
Vespertinos autem in nauem uelocem cōgregari iußit.
Hæc rursus Phronij prudentem Phædmium filium
Petebat nauem celerem, hic autē ei prōptus promisit.
Occidebat Sol, inumbrabanturq; omnes uiæ.

Et tũc nauem celerẽ in mare deduxit:omnia aũt ĩ ipsa
Armamenta posuit,quæ naues bene tabulatæ portant:
Statuit aũt in ultima parte portus,circũ aũt boni socij
Simul cõgregati sunt,Dea aũt hortata est unumquẽq;.
Tunc alia cogitauit Dea cæsia Minerua.
Perrexit autem ire ad ædes Vlyßis diuini.
Tunc Procis dulcem somnum infudit:
Errare aũt fecit bibentes:manibus autem eiecit pocula:
Hi autem cubitum iuerunt per urbem,neq; item diu
Sederunt,quoniam ipsis somnus in palpebras cadebat:
Sed Telemachum allocuta est cæsia Minerua
Euocans ex ædibus bene habitatis, Mineruæ sollicitudo.
Mentori aßimilata & corpore & uoce.
Telemache iam tibi fortes socij
Sedent remiges tuum expectantes discessum:
Sed eamus,ne multum differamus uiam.
Sic locuta ante ibat Pallas Minerua
Velociter,hic autem deinceps post uestigia ibat Deæ.
Sed postquam ad nauem deuenerunt & mare.
Inuenere postea in littore crinitos socios:
His autem & dixit sacra uis Telemachi.
Venite amici.uiatica portemus:omnia enim nunc Telemachus socijs.
Congregata in domo:mater autem mea nihil scit.
Neq; aliæ seruæ:una autem sola uerbum audiuit.
Sic dicens præiuit:hi autem simul secuti sunt,
Hi autem simnl omnia portantes ad elegantem nauim
Deposuerunt,sicut iußit Vlyßis dilectus filius.
Telemachus aũt nauim cõscẽdit:præerat aũt Minerua:
Nauis autem in pupi sedit,& iuxta ipsam
Sedit Telemachus,hi autem funes soluerunt:
Et ipsi euntes in transtris sedebant:

His aūt impellētē prosperū uentū īmisit cæsia Miner
Purum Zephirum resonantem ad cæruleum pontum
Telemachus autem socios hortatus iußit
Arma capescere, hi autem hortanti auscultauerunt.
Malum autem abiegnum concauum intra tabulatum
Statuerunt eleuantes, rudentibus autem ligauerunt:
Traxerunt autem uela alba tortis rudentibus.
Inflauit autem uētus medium uelum: circum autē und
Carinam cærulea ualde resonabat naui eunte.
Hæc autem currebat per undam sulcaus uiam:
Ligantes autē armamenta uelocem supra nauim nig
Statuerunt crateras coronatas uino:
Libauerūt autē immortalibus Deis semper existētib
Et omnium maxime Ioui cæsiæ filiæ.
Noctu sanè hæc, & die transibat per uiam.

Telemachus nauigat Pylum.

ARGVMENTVM. Γ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Telemachum euntem cum Minerua hospitatur Nestor: et na rat ipsi quę acciderunt gręcis, et ex Troia nauigationem. Aud autem ea quę acciderant circa Procos, et cognoscens Mineru in abeundo, sacrificium ipsi peragit. Accipiens autem Telem chus currum cum Pisistrato Nestoris filio, in Spartam abiit: n cte autem superueniente hospitantur a Diocle apud Pheras.

ODYSSEAE. Γ. HOMERI COMPOSITIONIS.

In Γ. Nestor suscepit. Abijt autem hic cum filio. D autem uolauit.

SOL

Ol autem exiliit relinquens per pulchrum stagnum
Cælum ad solidum, ut immortalibus appareret,
Et mortalibus hominibus ad alentem Terram.
Hi autem Pylum Nelei bene ædificatam urbem
Peruenerunt: hi autem ni littore maris sacra faciebant
Tauros totos nigros Neptuno cæruleo capillicio.
Nouem autem sedes erant, quingenti autem in unaquaq;
Sedebant, & ante habebant in unaquaq; nouem tauros.
Tunc hi intestina comedebãt: Deo autẽ ilia cõburebant.
Hi autẽ recta subiere portũ & uela nauis æqualis
Cõtraxerũt eleuãtes: hãc ãt firmauerũt, et exiuerũt ipsi.
At uero Telemachus è naui descendit: præerat aũt Minerua.
Hunc prior allocuta est Dea cæsia Minerua
Telemache nõ qdẽ tibi opus ẽ amplius uerecũdia, neq; minimũ: Minerua Telemacho.
Huius .n. gratia & pontũ nauigasti ut discas
Patrem ubi occultet terra, & quam mortem secutus est.
Sed age nunc rectà uade ad Nestorem bellicosum,
Vt scimus quod consilium in pectoribus occultat:
Roges autem ipsum ut uera dicat:
Mendacium autem non dicet, ualde enim prudens est.
Hanc rursus Telemachus prudẽs cõtra allocutus est. Telemachus Mineruæ.
Mentor quomodo ibo, & quomodo salutabo ipsum,
Nondum uerbis sum exercitus prudentibus.
PVDOR autẽ Iuuenem, uirum Seniorem interrogare.
Hunc rursus allocuta est Dea cæsia Minerua.
Telemache alia quidem ipse in mentibus tuis cogitabis,
Alia autem & Deus suggeret: non enim puto
Te Deorum sine uoluntate genitum esse, nutritumq;,

Sic locuta præibat Pallas Minerua
Cito, hic deinde post uestigia ibat Deæ:
Peruenerunt autẽ ad Pyliorum uirorũ cœtum & sedes:
Vbi Nestor sedebat cum filiis, circum autẽ amici (bãt
Conuiuium præparãtes carnes assabant, aliasq; trãsfige-
Hi igitur postquam hospites uiderũt, cõgregati uenerun
Manibusq; salutauere, & sedere iusserunt. (omnes
Primus Nestorides Pisistratus iuxta accedens
Amborum præbendit manũ, & sedere fecit ad cõuiuium
Pellibus in mollibus supra arenas marinas,
Apudq; fratrem Thrasymedem, & Patrem suum.
Dedit autem uiscerum partes, & uinum infudit
Aureo in poculo, honorans autem allocutus est
Pallada Mineruam filiam Iouis ægida habentis.
Supplica nunc ò hospes Neptuno regi,
Huius enim in epulas incidistis hunc uenientes:
Sed postq̃ libaueris q; & supplicaueris sicut iustum est,
Dato & huic postea poculum dulcis uini
Libare, quoniam & hunc puto immortalibus
" Vota facere. OMNES aũt Deorũ ope indigẽt hoĩes.
Sed iunior est, & coæuitas mihi cum illo,
Huius gratia tibi priori dabo aureum poculum.
Sic fatus, in manibus posuit poculum dulcis uini.
Gaudebat autem Minerua prudenti uiro & iusto,
Quoniam ei priori dedit aureum poculum.
Statim autem precata est multum Neptunum Regem.
Audi Neptune terram continens, neq; oderis
Nobis supplicantibus perficere hæc opera.
Nestori quidem primum & filijs gloriam præbe,
Sed postea alijs da gratam retributionem
Omnibus Pylijs inclytæ hecatombæ:

Recipiũtur hospitio. Pisistrati erga peregrinos humanitas.

Da itẽ Telemachũ & me postq̃ perfecerimus, reuerti,
Quorum gratia huc uenimus ueloci cum naui nigra.
Sic Postea supplicabat, & ipsa omnia perficiebat.
Dedit autem Telemacho pulchrum poculum rotundum.
Sic autem eodem modo supplicauit Vlyßis dilectus filius.
Hi autẽ postquã asseuerũt carnes exteriores, et extraxe-
Partes diuidentes comedebant lautas epulas. (runt
Sed postquam potus & cibi desiderium extinxerunt,
His uerba orsus est strenuus eques Nestor.
Nunc iam melius est scrutari & interrogare
Hospites qui sunt, postquam sunt oblectati cibo.
O' hospites qui estis? unde nauigatis humidas uias? Nestor al-
An propter aliquam utilitatem? an incassum erratis? uenis.
Tanquam prædones super mare, qui erant
Animas apponentes, malum alienigenis ferentes.
Hunc rursus Telemachus prudens cõtra allocutus est.
Confisus, ipsa enim in mentibus audaciam Minerua
Posuit, ut ipsum de Patre absente interrogaret.
O' Nestor Neleide ingens decus Achiuorum, Telema-
Interrogas unde sumus? ego autem & tibi dicam: chus respõ
Nos ex Ithaca sita sub monte Neio uenimus: det et inter
Negotium autẽ hoc proprium, nõ publicum, quid dicam. rogat Nesto
Patris mei gloriam latam uenio sicubi audiam rem de Vlys
Diuini Vlyßis prudentis, quem olim dicunt se.
Tecum pugnantem Troianorum urbem destruxisse,
Alios quidẽ enim oẽs quotquot cũ Troianis pugnabant,
Audiuimus ubi unusquisq; perijt perniciosa morte:
Illius autẽ rursus & mortẽ inauditam posuit Saturnius.
Non enim aliquis potest manifestẽ dicere quando perijt,
Siue hic incontinenti occisus est ab hominibus inimicis,
Siue & in pelago in undis amphitrites:

Huius gratia nunc ad tua genua accedo, si uelis
Illius perniciosam mortem dicere sicubi uidisti
Oculis tuis: uel alius sermonem audiuisti
Errantis: ualde enim ipsum infelicem peperit Mater.
Neq; in aliquo me ueritus aßētare, neq; misericordia du-
Sed uerè mihi dicas, quomodo obuius fuisti uisui, (ctus
Suplico si quando tibi Pater meus bonus Vlysses
Vel uerbum, uel item opus pollicitus perfecit
In populo Troianorũ, ubi paßi estis calamitates Achiui
Horum nunc in gratiam meam recordare, & uera fare.

Nestor Telemacho.

Huic respondit postea strenuus eques Nestor.
O amice, quoniã mihi memorasti calamitatem, quã in illo
Populo sustinuimus iram nõ cohibẽtes filij Achiuorum,
Tum quæcunq; cum nauibus super tetrum pontum
Errantes circa prædam ubi imperauit Achilles,
Tũ quæcunq; & circa ciuitatem magnam Priami regis
Pugnãdo subiuimus, ubi et postea interfecti sunt qcunq;
Vbi quidẽ Aiax iacet Martialis, ubi & Achilles (optimi
Vbi & Patroclus Deis consultor similis,
Vbi & meus dilectus filius unà fortis & illusstris
Antilochus, in currendo celer & bellator:
Aliaq; multa ad hæc paßi sumus mala, quis illa
Omnia commemoraret ex mortalibus hominibus?
Neq; si per quinquẽniũ et sexenniũ apud nos cõmoratus
Interrogares q̃cũq; illic paßi sunt mala illustres Achiui:
Prius molestia affectus in tuam patriã terrã reuerteris:
Nouennium enim ipsis mala machinati sumus, tentãtes
Omnibus dolis: uix autem perfecit Saturnius.
Tunc nullus unquam consilio similis esse contra
Potuit: quoniam ualde multum uincebat diuinus Vlysses
Omnibus dolis Pater tuus: si uere

Illius filius es: admiratio me habet intuentem.
Etenim uerba similia sunt: neq; diceres
Virum iuniorem adeo concinna fari.
Hic quidem donec ego & diuinus Vlysses
Nunquã in concione bifariã locuti sumus, neq; in cõsilio,
Sed unum animum habentes, mente & prudenti consilio
Consulebamus Argiuis, ut perquam optima fierent.
Sed postquam Priami urbem destruximus altam,
Conscendimus naues: Deus autem dispersit Achiuos.
Et tunc Iupiter lugubrem in mentibus cogitauit reditũ De græcorũ dissidio.
Argiuis, quoniam non prudentes, neq; iusti
Oẽs erãt: pp hoc ipsorũ multi malã mortẽ cõsecuti sunt,
Ob iram perniciosam Mineruæ potentẽ patrem habẽtis,
Quæ contentionem inter Atridas ambos posuit.
Hi autem uocantes in concionem omnes Græcos
In uanum, sed non prout decuerat Sole occidente.
Hi autem uenerunt uino grauati filij Achiuorum:
Verba fecere, cuius gratia populum congregauerunt.
Tunc Menelaus iussit omnes Græcos
Reditus reminisci in lata dorsa maris:
Neque Agamemnoni omnino placuit: uolebat enim
Populum retinere, facereq; sacras hecatombas,
Vt Mineruæ graui ire mederetur.
Imprudens, neq; hoc uidebat quod non persuasurus erat.
NON ENIM statim Deorũ uertitur mẽs semp existẽtiũ
Sic hi quidem grauibus retribuẽtes uerbis
Steterunt: hi autem surrexerunt fortes Achiui
Tumultu magno: bifariam autem ipsis placuit consilium.
Nocte quidem quieuimus grauia mentibus uoluentes
Inuicem: Iupiter enim parabat damna mala.
Mane autem quidem naues traximus in mare humidũ,

Resq; imposuimus profundas Zonas habentes mulieres.
Dissensus nauigatio græcorum.
Dimidij autem populi retenti sunt manentes
Ibi apud Atridem Agamemnona pastorem populorum.
Dimidij aũt cõscendẽtes remigauimus: hæ aũt ualde uelociter
Nauigabãt. strauit aũt Deus mõstruosum põtũ.
In Tenendum autem uenientes sacrificauimus sacra Deis
Domum cupiẽtes. Iupiter autẽ nondum curabat reditum
Iniustus, qui contentionẽ concitauit malã secundo iterũ.
Hi qdẽ auertẽtes ascẽderũt naues remis utrinq; impulsas
Qui circa Vlyssem reant Regem scientificũ uarij cõsilij,
Rursus Ad Atridem Agamemnona grata ferentes.
Sed ego cum nauibus cõgregatis quæ me sequæbantur
Fugi, quoniã cognoscebã q iam mala meditabatur Deus:
Fugit & Tydei filius bellicosus, excitauit & socios.
Sero autem ad nos uenit flauus Menelaus:
In Lesbo autẽ offendit longã nauigationẽ aĩo molientes,
An supra Chium iremus asperam
Ad insulam Psyriam ipsam à sinistris habentes,
An sub Chio ad uentosum Mimanta.
Rogauimus autem Deũ ostendere signum. sed hic nobis
Ostendit, & iussit pelagus medium in Euboẽam
Sulcare, ut quam celerrime infortunium fugeremus.
Cœpit aũt stridulus uẽtus spirare: hæ aũt ualde uelociter
Piscosas uias percurrerunt, & ad Gæreſtum
Nocturnæ deductæ sunt. Neptuno autem taurorum
Multa fœmora imposuimus, pelagus magnum mensi.
Quartus dies erat, quando in Argis naues æquales
Tytidæ socij Diomedis bellicosi
Constitere: sed ego Pylũ uersus cursum tenui: nec unquã
Ventus postquã primum Deus præmisit flare. (desijt
Sic ueni dilecte filij inscius: neque scio

Illorum qui seruati sunt Achiuorum, quiq; perierint.
Quæcunq; autem in domibus sedens nostris
Audiui, quatenus fas est doceberis, neq; te celabo.
Bene quidem Myrmidonas dicunt iuisse lanceatores, Græci qui in columes redierunt.
Quos duxit Achillis præclarus filius.
Bene autem Philoctetem Pœantis illustrem filium.
Omnes autem Idomeneus in Cretam duxit socios,
Qui fugerunt ex bello: Pontus autem ipsi nullũ abstulit.
Atridem autem & ipsi auditis procul existentes,
Et quõ uenit et quemadmodũ Aegisthus molitus est tri=
Sed ille quidẽ etiam inuitus persoluit. (stem mortẽ.
Quàm bonum, & filium interempti relictum esse
Viri: quoniam & ille ultus est patricidam
Aegisthum dolosum, qui eius patrẽ inclytum interfecit.
Et tu amice, ualde enim te uideo bonumq; magnumq;
Fortis sis, ut aliquis tibi & posteriorum benedicat.
Huic rursus telemachus prudens cõtrà allocutus est. Telemachus Nestori.
O` Nestor Neleide ingens decus Achiuorum.
Et ualde ille quidem ultus est, & sibi Achiui
Ferent gloriam latam, & futuris cantum.
Vtinam enim mihi tantam Dei potentiam apponerent
Vlcisci Procos propter petulantiam tristem.
Quiq; mihi iniuriam afferentes iniqua moliuntur.
Sed non talem neuerunt Dei felicitatem
Patriq; meo & mihi, nunc autẽ opus est tolerare tamẽ.
Huic rñdit postea strenuus equorũ domitor Nestor.
O` amice quoniam hæc mihi memorasti & dixisti: Nestor Telemacho.
Dicunt Procos tuæ Matris gratia multos
In ædibus inuito te mala machinari.
Dic mihi an ultro consumeris? an te Populi
Oderunt uulgo sequentes Dei uaticinium?

Quis autē scit an aliquādo ipsis uiolentiæ uices ferat pro
Vel ille solus existens, uel etiā omnes Achiui. (fectus,
Si enim te ita uoluerit diligere cæsia Minerua,
Sicut tunc Vlyßis curam habebat gloriosi,
In populo Troianorum, ubi paßi sumus dolores Achiui.
Nondum enim uidi sic Deos palam amantes,
Sicut illi palam astitit Pallas Minerua.
Si te sic uoluerit amare curamq; suscipere animo,
Ob id aliquis illorum etiam obliuisceretur nuptias.
Hunc rursus Telemachus prudens cōtrà allocutus est.
O` senex nequaquam hoc uerbum perfectum iri puto:
Valde enim magnū dixisti: piaculum me habet, neq; mihi
Desideranti hæc fieri possunt, neq; si Dei ita uellent.
Hunc rursus allocuta est Dea cæsia Minerua.
Telemache quale te uerbum fugit septum dentium?
Volente Deo, nihil est difficile. Facile Deus uolens & de longinquo uirum saluabit.
Vellem autem ipse etiam dolores multos passus
Domum peruenire, & reditus diem cognoscere,
Quàm ueniens perire intra parietes: ut Agamemnon
Perijt per Aegisthi dolum & suæ uxoris.
Sed mortem quidem æqualem neque Dei
Etiam amico uiro possunt auxiliari cum iam
Parca perniciosa prostrauerit acerba morte.
Hunc rursus Telemachus prudens cōtra allocutus est.
Telēachus Nestor. Mentor ne amplius hæc dicamus quanq̄ mœrore affecti.
Illi autem non amplius reditus uerax sed sibi iam
Decreuerunt immortales mortem & parcam nigram.
Nunc autē uolo uerbū aliud sciscitari, & interrogare
Nestorem, quoniā ultra scit iustitias & prudētiā aliorū:
Ter enim iam ipsum dicunt imperasse ætates hominum:
Itaque mihi immortalibus aßimilatur uidendo.

O' Nestor Neleide(tu autem uerum dic)
Quomodo mortuus est Atrides late imperãs Agamẽnon?
Vbi Menelaus erat? quam autem ipsi molitus est mortẽ
Aegisthus dolosus? siquidẽ interfecit multo præstantiorẽ.
An non argis erat Achaicis? sed aliò
Errabat ad homines, hic autem confisus interfecit.
Huic respondit postea strenuus eques Nestor.
Ego tibi filij uera omnia dicam.
Certe quidem hoc & ipse scis sicut factum est.
Si uiuum Aegisthum in ædibus offendisset
Atrides ex Troia profectus flauus Menelaus,
Ipsi neque mortuo fusilem terram superfudisset:
Sed hunc canesq; & uultures lacerassent
Iacentem in planitie longe ab Argo, neq; aliqua ipsum
Fleuisset Achæarũ: ualde .n. magnũ molitus est facinus.
Nos quidem enim illic multas perfacientes pugnas
Sedebamus: hic quietus in secessu Argi equos pascentis
Multum Agamemnonis uxorem decipiebat uerbis.
Hæc antea quidem renuebat facinus indecens
Diuina Clytemnestra, mentibus enim utebatur bonis:
Apud enim erat & poëta uir cui multum inunxerat
Atrides ad Troiam iens custodire uxorem.
Sed qñ iam ipsum fatum Deorũ firmauit ut perderetur
Iam tunc quidem poëtam ducens in insulam desertam,
Reliquit auibus frustum & inuentum fieri.
Hanc autem uolens, uolentem duxit propriam ad domum
Multa aũt fœmora cõbussit Deorũ sacris in altaribus,
Multa autem iocalia suspendit, uestesq;, aurumq;,
Perficiens magnũ facinus, quod nunq̃ sperauerat animo.
Nos quidem enim simul nauigamus ex Troia uenientes
Atrides, & ego amicabilia sentientes inuicem.

Aegisthi. adulteriũ.

Agamẽnonis exitiũ narat Nestor.

Sed qũ ad Suniũ sacrũ pucnimus promõtoriũ Athenarũ,
Illic gubernatorem Menelai Phœbus Apollo
Proprijs ad mirabilibus sagittis ueniens interfecit
Temonem cum manibus currentis nauis tenentem
Phrõtem Onetoridem, qui superabat omne genus hoĩum
Nauem gubernare, quando infestarent procellæ.
Sic hic quidẽ tunc detẽtus est festinans quamuis ad uiam
Vt socium sepeliret, et exequias præberet.
Sed quando iam & ille iens ad nigrum pontum
In nauibus concauis ad Malearum montem altum
Peruenit currens: tunc iam luctuosam uiã late aspiciẽs
Cogitauit, acutorũ autẽ uentorũ flatum infudit, (Iupiter
Vndasq; monstrificas, magnas, æquales montibus.
Vbi diuidens partim quidem Cretæ appulit,
Vbi Cydones habitabant Iardani circum stagna.
Est autẽ quoddam planum prominensq; in mare saxum
In extrema Gortine in obscuro ponto.
Vbi notus magnã undã ad scæum promõtoriũ impellit
Ad Phæstum paruus autẽ lapis magnam undam repellit.
Hæ quidem illuc uenerunt: festinatione autem fugerunt
Viri sed naues ad cautes fregerunt (mortẽ
Vndæ: sed quinq; naues nigras proras habentes
Aegypto applicuit ferens uentusq; & aqua.
Sic is igitur illic multas opes & aurum congregans
Errabat cum nauibus ad alienigenas homines.
Interea autem illa Aegisthus molitus est domi tristia,
Interficiens Atridem: domitus est autem populus ab ipso.
Per septennium autem imperauit multiauri Mycenæ,
Ipsi autem octauo malum uenit generosus Orestes:
Statim ab Athenis interfecit autem patricidam
Aegisthum dolosum, qui ei patrem inclytum interfecit.

Phrontis naucleri obitus.

[A]gamẽnonis interitus.

Orestes patrem ulciscitur.

Sanè hūc interficiēs parauit ſepulchrales ludos Argiuis,
Matriſq; odioſæ & impotentis Aegiſthi.
Eodem autem die aduenit uoce bonus Menelaus,
Multa pretioſa ducens quotquot eius naues pondus fer-
Et tu amice ne diu ab ædibus procul erraueris, (rent.
Reſq; relinquens uiroſq; in tuis domibus
Sic peruicaces, næ tibi penitus omnia comedant
Res diuidentes, tu autem irritam uiam uenias.
Sed ad Menelaum ego uolo & iubeo
Accedere, ille enim recens aliunde uenit
Ab his hominibus, unde non ſperaret animo
Redire quem primum aberrare feciſſent procellæ
Ad pelagus magnum tale, unde neque aues
Eodē anno ueſtigia ponūt, quoniā magnumq; uehemēſq;
Sed uade nunc cum nauiq; tua & tuis ſociis: (eſt.
Si autem uis pedeſter, adſunt tibi curruſq; & equi,
Adſunt & tibi filij mei, qui tibi duces itineris erunt
Ad Lacedemona diuinam, ubi flauus Menelaus.
Roga autem ipſum ut uerum dicat:
Falſum autem non dicet, ualde enim prudens eſt.
Sic dixit: ſol autem ingreſſus eſt, et in tenebras iuit.
His autem dixit Dea cæſia Minerua. Minerua Neſtori
O ſenex certe hæc prout decet dixiſti.
Sed age, incidite quidem linguas, miſcete & uinum
Vt Neptuno & alijs immortalibus
Libantes de ſomno cogitemus, huius enim hora eſt:
Iam enim lux abijt ſub tenebras, neq; decet
Diu deorum in conuiuio ſedere, ſed abire.
Dixit Iouis filia: hi autem audiuerint dicentem.
His autem miniſtri quidem aquam in manus fuderunt,
Pueri autem crateras coronauerunt potu.

Distribuerunt autem omnibus, incipientes poculis:
Linguas autē in ignem iecerunt resurgētesq; libauerūt.
Sed postquā libauerūt biberuntq; quantū cupiebat aius,
Iam tum Minerua & Telemachus deo similis
Ambo cogitarunt concauam ad nauem redire.
Nestor aūt rursus detinuit festiuiter repræhēdens uerbis.
Iupiter hoc prohibeat & mortales Dei alij,
Vt uos à me celerem ad nauem abeatis
Tam quamq; ab aliqo uel omnino nudo & paupere
Cui neque uestes & tragulæ multæ in domo:
Neque ipsi molliter, neque hospitibus dormire:
Sed mihi adsunt quidem uestes & tragulæ pulchræ,
Neque huius uiri Vlyßis dilectus filius
Nauis in tabulatis dormiet, donec ego
Viuam: postea autem filij in ædibus relinquentur
Hospites hospitari quicunq; ad meas ædes uenerit.
Hunc rursus allocuta est Dea cæsia Minerua.
Bene iam hæc dixisti Senex amice. tibi autem decet
Telemachum parere, quoniam multo melius sic.
Sed hic quidem nunc te simul sequetur ut dormiat
Tuis in edibus: ego autem in nauem nigram
Ibo, ut horter socios dicamq; singula.
Solus enim inter hos senior dicor esse:
Qui autem alij amicitia iuniores uiri sequuntur
Omnes coæui magnanimi Telemachi.
Ibi dormiam concaua in naui nigra
Nunc. sed mane ad Cauconas magnanimos
Ibo, ubi debitum mihi debetur, neq; nouum,
Neq; paucum, tu autē hunc quoniā tuas peruenit ad ædes
Mitte cum curruq; & filio: da autem ei equos
Qui tibi uelocißimi currere & robore optimi.

Sic locuta, abijt Cæsia Minerua Aui oßifragæ similis. Disparet Minerua.
Stupor autem cepit omnes uidentes.
Admiratus est & senex ut uidit oculis.
Telemachi aũt cepit manũ, uerbumq; fatus est & cõpella
O amice nõ te spero malũ & imbellũ futurũ, (uit. Nestor Telemacho.
Si iam te iuuenem sic Dei duces comitantur.
Non quidẽ.n. aliqs hic alius cælestes domos habitantiũ,
Sed Iouis filia prædatrix Tritogenia,
Quæ sane & patrẽ bonum inter Argiuos honorabat.
Sed Regina sis propitia: da autem mihi gloriam bonam,
Ipsi, & filijs & caste uxori.
Tibi autẽ rursus ego sacrificabo bouẽ iuuenẽ amplifrõtẽ
Indomitam, quam nondum sub iugum duxit uir.
Hanc tibi ego sacrificabo aurũ cornibus circum fundens.
Sic dixit precatus, hunc autẽ audiuit Pallas Minerua.
Hos autem præibat strenuus eques Nestor
Filios & generos proprias ad ædes pulchras.
Sed quando ad ædes peruenerunt inclytas huius Regis,
Ex ordine sederunt in sedibusq; thronisq;,
His senex uenientibus cratera miscuit
Vinum dulcis potus, quod decimo anno
Apperuit proma, & cooperculum soluit.
Hoc senex cratera miscuit: multa auem Mineruæ
Supplicauit, libans filiæ Iouis ægidem habentis.
Sed postquã libauerunt, biberũtq; quantum uoluit atus.
Hi quidem dormiturientes iuerunt domum unusquisq;.
Hunc autem ibi dormire fecit strenuus eques Nestor
Telemachum dilectum filium Vlyßis diuini
Perforatis in lectis sub porticu ualde sonanti.
Iuxta autem bellicosum Pisistratum ducem uirorum, Itur cubitum
Qui ei iunior inter filios erat in ædibus.

Ipse autem rursus dormiuit in conclaui domus altæ.
Huic Vxor Regina lectum parauit & cubile.
Quādo aūt diluculū generās apparuit rosea Aurora
Surrexit ex lecto strenuus eques Nestor,
Egressus autem sedit in politis lapidibus,
Qui ei erant ante ianuas altas
Albi,resplendentes liquore,in quibus quidem prius
Neleus sedit deis consultor similis.
Sed hic quidē iā à parca domitus ad inferos descendit.
Nestor rursus tunc sedit strenuus custos Achiuorum
Sceptrum tenens:circū aūt filij simul congregati sunt
Ex cubilibus uenientes,Echephronq; Stratiusq;,
Perseusq;,Aretusq; & similis deo Trasimedes,
Ad hos postea sextus Pisistratus uenit heros:
Iuxta āt Telemachū deo similē sedere fecerūt ducētes,
His autem uerba orsus est strenuus eques Nestor
Statim. Mihi filij dilecti perficite desyderium,
Vt primam ante alios deos placem Mineruam,
Quæ mihi manifesta uenit dei in conuiuum solenne.
Sed alius quidem in campum ad bouē eat,ut celeriter
Veniat:agat autem boum bubulcus uir:
Vnus autem a Telemachi magnanimi nauē nigrā
Omnes pfectus socios ducat.relinquat aūt duos solos.
Vnus rursus aurificem Laërcea huc iubeat
Venire,ut bouis aurum cornibus circunfundat.
Vos autem alij manete hic simul,dicite autē intus
Ancillis in ædibus inclytis conuiuium parare:
Sedesq; lignaq; circum & limpidam ferre aquam.
Sic dixit.hi āt omnes exequebātur.venit quidē bos
Ex agro:uenerunt autem celeri à naui æquali
Telemachi socij magnanimi:uenit & aurifex

Nestoris filij iussu patris Mineruæ sacrum apparant.

Laerces aurarius faber.

Instrumēta in manibus tenens fabrilia absoluētia artē,
Incudemq; malleumq;, benefactamq; forcipem,
Quibusq; aurum laborabat, uenit & minerua
Sacrificijs occurrēs, senex aūt equorū domitor Nestor
Aurū dedit, hic autē postea bouis cornibus circunfudit
Studiose mollificās, ut ornamenta Dea gauderet intuita.
Bouē āt ducebāt cornibus Stratius & diuus Echephrō
Aquas āt ad lauādū ad ipsos Aretus in pulchro lebete
Venit ex cubiculo ferens, altera autem tenebat molas
In canistro, securim uero bellicosus Thrasimedes
Acutam habens in manu astabat bouem percussurus:
Perseus & lagenam tenebat. senex aūt eques Nestor
Aquamq; molasq; cepit, multa autem Mineruæ
Supplicauit incipiens capitis pilos in ignem iaciens.
Sed postquam precati sunt, & molas proiecerunt,
Statim Nestoris filius magnanimus Trasymedes — Bouis mactatio.
Percußit iuxta stans: securis autem incidit neruos
Ceruicis: soluit autem bouis robur. ululabant — Eurydice Nestoris uxor.
Filiæq; sponsæq; & uerecunda uxor
Nestoris Eurydice maior natu Clymeni filiarum.
Hi quidem postea eleuantes à terra latæ uiæ
Tenebant sed iugulauit Pisistratus Diuus uirorum.
Ex hac postquā ater cruor effluit, reliquit & ossa spūs,
Statim ipsam diuiserunt, statim & crura exciderunt
Omnia, ut decuit, omento obduxerunt,
Duplicia facientes, ipsaq; cruda imposuerunt:
Torrebat autem sub lignis, Senex rubrum aūt uinum
Infudit, iuuenes autem apud ipsum tenebant ueruа
Quinq; ordine habentia manibus.
Sed postq̄ crura tosta sunt, & intestina comesta sunt,
Minutatimq; īciderūt & alia, et uerubus trāsfixerunt.
Assauerunt autem acuta ueruа in manibus habentes.

Interim autem Telemachum lauit pulchra Polycaste
Nestoris ultima filia Neleidæ.
Sed postquam lauitq́;, & unxit pingui oleo,
Circumq́; ipsum pallium pulchrũ iecit, & tunicam
Ex balneo exiuit corpore immortalibus similis:
Apud autem Nestorem iens sedit pastorẽ populorum.
Hi ãt postq̃ assauerũt carnes exteriores & traxerunt
Epulabantur sedentes, uiri autem honesti accesserunt,
Vinum infundentes in aureis poculis.
Sed postquam potus & cibi desyderium eiecerunt,
His uerba orsus est gerenius eques Nestor.
Filij mei eia Telemacho crinitos equos
Iungite sub currus ducentes, ut peragat iter. (ri
Sic dixit. hi huic maxime qdẽ audiuerũt & par
Statim autem iunxerunt sub curribus celeres equos.
Mulier autem proma panem & uinũ infudit,
Obsoniaq́; qualia comedunt à Ioue nutriti Reges.
Supra autem Telemachus pulchrum ascendit currum
Iuxta autem Nestorides Pisistratus eximius uirorum
Currumq́; ascendit, & habenas accepit manu:
Verberauit autem ut irent, hi aũt nõ inuiti uolauerũt
In campum, reliquerunt autem Pyli altam urbem,
Hi aũt per totam diẽ interfecerũt iugũ circũferentes.
Occiditq́; Sol, adumbrataeq́; sunt omnes uiæ.
In Pheras autem peruenerunt Dioclis ad domum
Filij Ortilochi, quẽ Alphæus peperit filiũ. (su
Ibi ãt noctẽ requeuerũt, hic ãt ipsis hospitalitates app
Quãdo aũt diluculũ generãs apparuit rosea Aurora,
Equosq́; iunxit, supraq́; currus ornatos ascendit,
Verberauit aũt ut incitarẽt: hi aũt nõ ĩuiti uolauerun
Peruenerunt aũt campũ frugiferum: ibi autem postea
Perficieban

Telemachus proficiscitur ad Menelaũ.

Perficiebant uiã, tantam enim absoluerũt ueloces equi.
Occiditq; sol, adumbrataeq; sunt omnes uiæ.

ARGVMENTVM. Δ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Apud Menelaum hospitatus cum Pisistrato Telemachus annunciat quæ in Itacha a Procis fiunt. Postea narrat ipsi Menelaus de reditu græcorum, & Protei uaticinio: per quod agnouit Agamemnonis mortem, & q̃ Vlysses apud Calipso esset; Consilium autem fit procorum de Telemacho interficiendo. Consolatur autem Minerua per somnium Penelopem, propter filii peregrinationem ægre ferentem, per simulachrum, assimilata Iphtimæ Penelopes sorori.

ODYSSEAE. Δ. HOMERI COMPOSITIONIS.

In Delta, didicit de patre ab Atride insidijs petitus filius.

I peruenerunt concauam ad Lacedæmona magnam:
Ad autem domos appulerunt Menelai illustris:
Hunc inuenerunt conuiuantem nuptias multis sodalibus
Filij et filiæ nobis, prapria in domo:
Hanc quidem Achillis fortis filio mittebat:
In Troia enim primum promiserat & annuerat
Dare, his autem dij nuptias perfecerunt.
Hanc igitur hic tunc equis & curribus misit ire
Mirmidonum ad urbem inclytam quibus imperabat:
Filio autem ex Sparta Alectoris adduxit filiam:
Qui illi charissimus natus est fortis Megapenthes

Ex serua. Helenæ autē dij filiū nō amplius ostēderunt,
Postquam primum genuit filiam amabilem
Hermionem, quæ speciem habebat aureæ Veneris.
Sic hi quidem conuiuabantur in alta, magna domo
Vicini & sodales Menelai illustris
Oblectantes: inter ipsos autē canebat diuinus cantor
Citharizans: duo autem saltatores inter ipsos
Ad modulationē canētis in girū sese uertebāt ī medio.
Hi autem rursus in uestibulis domorū, ipsiq; & equi,
Telemachusq; heros & Nestoris clarus filius
Steterunt. procedens autem uidit præstans Eteoneus:
Promptus minister Menelai illustris,
Cepit āt ire nunciaturus p domicilia pastori populorū
Propè autem stans uerba pennata locutus est.
Hospites quidam hi nobilis ò Menelae,
Viri duo soboli autem Iouis magni similes sunt,
Sed dic an ipsis soluamus ueloces equos,
An ad alium mittamus ire qui hospitetur?

Iubet Menelaus aduenas hospitio suscipi.

Hūc āt ualde īgemiscēs, allocutus ē flauus Menelaus
Non quidem stultus fuisti Boethide Eteonee
Antehac, sed nūc quidē puer tanquam stulta loqueris:
Certe quidē nos hospitalia munera multa comedentes
Aliorum hominum huc peruenimus, si modo Iupiter
In posterum cessare faciat ab erūna: sed solue equos
Hospitum: ipsos autem prius introduc ad comedendū.
Sic dixit: hic āt ex domo cū festinatiōe exiuit: iussit āt (alios
Prōptos ministros simul sequi seipsum.
Hi autem equos quidē soluerunt sub iugo sudantes,
Et hos quidem ligauerunt in equinis præsepibus:
Ante aūt posuerūt auenas, & hordeū albū miscuerūt:
Currusq; reclinauerunt ad parietes perlucidos:

Ipſos aũt introduxerũt in diuinã domũ, hi ãt uidentes
Admirabantur domum nobilis regis:
Tanquam.n.ſolis ſplendor erat,uel lunæ,
In domo alta Menelai illuſtris.
Sed poſtquam delectati ſunt uidentes oculis,
In balnea ingreſſi polita loti fuerunt.
Hos autẽ poſtquã ancillæ lauerunt,& unxerunt oleo
Circum autem ueſtes molles poſuerunt & tunicas,
In ſedibus ſedere apud Atridem Menelaum;
Aquam autem ſamula guturnio infudit ferens,
Pulchro,aureo ſuper argenteo lebete,
Ad laudandum,propeq́; politam extendit menſam:
Panemq́; uerecunda famula appoſuit ferens,
Obſonia multa imponẽs,gratificãt ex his quæ aderant
Structor autem carnium lances appoſuit attollens
Variarum:apud autem ipſos poſuit aurea pocula.
Hos oſtendens allocutu s eſt flauus Menelaus:
Panem ſimul apprehendite & gaudete:ſed poſtea
Cænam cum finieritis,interrogabimus quinam eſtis
Virorum:non enim ueſtrorũ genus perijt parentum,
Sed uirorum genus eſtis nobilium Regum
Sceptrigerorũ,quoniã nequaquã ignaui tales genuiſſẽt
Sic dixit.& ipſis dorſa bouis pinguia appoſuit
Aſſa,in manibus accipiẽs, quã portionem appoſuerant
Hi in cibos paratos appoſitos manus ĩmiſerũt. (ipſi,
Sed poſtquam potus,& cibi deſiderium exemerunt,
Iam tunc Telemachus allocutus eſt Neſtoris filium: Telemachus Piſiſtrato.
Propè tenens caput,ut non audirent alij.
Animaduerte Neſtoride meo grate animo,
Aerisq́; ſplendorem,& domos reſonantes:
Auriq́; electriq́;,& argenti,& eboris,

Menelai regia. Iouis ſanè talis eſt olympij intus aula, (ſpicientē

Quanta hæc infinita et multa sūt? admiratio me tenet in

Hunc loquentem intellexit flauus Menelaus,

Et ipſos alloquens uerba pennata dixit. (poſſet.

Filij chariſsimi certe cū Ioue mortaliū nullus cōtēdere

Menelaus Telemacho labores ſuos narrat. Immortales.n.huius domus & poſſeſsiones ſunt:

Virorū aūt uel aliquis mihi contendet, uel & non

Poſſeſsionibus: certe.n.multa paſſus, & multū errans,

Duxi in nauibus: & octauo anno ueni

Per Cyprum, Phœnicemq́; & Aegiptios uagatus,

Ad Aethiopasq́; perueni, & Sidonios & Erembos,

Et Libyam, ubi agni ſtatim cornuti ſunt.

Ter enim pariunt oues perfectum in annum:

Vbi quidem neq; dominus indignus eſt, neq; paſtor

Caſei et carnium, neq; dulcis lactis:

Sed ſemper præbent per totum annum lac exſugere.

Donec ego circa illa multas opes congerens

Errraui, interim mihi fratrem alius interfecit

Clam ex inopinato dolo pernicioſæ uxoris:

Sic nequaquā gaudens his poſſeſsionibus dominor:

Et à patribus hæc debetis audire quicunq; uobis

Sunt, quoniā ualde multa paſſus ſum, & ꝑdidi domum

Bene ualde habitatam capientem multa & bona:

Quorum utinam tertiam habens in domibus partem

Habitarem: uiri autem ſalui eſſent qui tunc perierūt

Troia in lata longe ab Argo equos paſcente:

Sed tamen omnes quidem lugens et dolens,

Sæpe in domibus ſedens noſtris,

Interdū quidē luctu mentē delector, interdū āt rurſus

„ Ceſſo, CELER autem ſatietas triſtis luctus.

Horum omnium cauſa non tantum lugeo dolens,

Quantũ unius qui mihi somnũ inimicũ fecit & cibum
Recordāti: quoniā nullus Achiuorũ tantũ laborauit,
Quātũ Vlysses laborauit et sustulit: ideo huic futuri erant
Ipsi dolores: mihi aũt mœror semp ĩtolerabilis
Illius causa: quomodo iādiu abest, neq; qcquā nouimus
Viuat hic an mortuus sit: lugent ipsum
Laërtesq́; senex, & prudens Penelope,
Telemachusq́; quem reliquit recens natum in domo.
Sic dixit. huic aũt ꝑ ꝑ patrē desyderium mouit luctus,
Lachrimāq; à palpebris ĩ terrā fudit de patre audiens,
Vestem purpuream contra oculos tollens
Ambabus manibus. uidit autem ipsum Menelaus:
Cogitauit autem postea mente & animo,
An ipsum de patre sineret mentionem facere,
An prius interrogaret, singulaq́; narraret,
Donec hic hæc uolutabat in mente & in animo,
Helena è cubiculo odorato alto
Egressa est Dianæ auream colum habenti similis, Helenæ ornatus.
Huic Adrasta cathedram bene fabrecatam posuit:
Alcippe autem tapetem tulit ex molli lana,
Phylo autem argenteam cistellam tulit, quam ei dedit
Alcandra Polybi uxor, qui habitabat in Thebis
Aegyptijs, ubi plurimæ in domibus opes iacent:
Ille Menelao dedit duo argentea labra,
Et geminos tripodas, & decem auri talenta.
Seorsum aũt Helenæ uxor præbuit pulcherrima dona,
Aureamq; colum, cistellamq; rotundam dedit
Argenteam, aureo autem labia absoluta erant:
Hanc ei famula Phylo apposuit ferens,
Filo laborato plenam, sed in ipsa
Colus extensa erat, uiolaceam lanam habens.

Sedit autẽ in cathedra, ſcabellũ autẽ ſub pedibus er
Statim autem hæc uerbis uirum interrogauit ſingul
Scimus profecto Menelaë generoſe qui nam hi
Virorum dicunt perueniſſe noſtram domum.
Mentiar? an uerum dicam? iubet autem me animus:
Nondum enim aliquem dico ita ſimilem uidiſſe,
Neq; uirũ, neq; fœminã: admiratio me hẽt inſpicientẽ
Vt hic Vlyßis magnanimi filio ſimilis eſt
Telemacho, quem reliquit recens natum in domo
Ille uir: quando mei impudentis cauſa Achiui
Veniſtis ſub Troiam, bellum audax mouentes.

Helena cum Menelao de aduenis fabulatur.

Huic reſpondens locutus eſt flauus Menelaus.
Sic nunc & ego conſydero mulier, ſicut tu putas.
Illius enim tales pedes, talesq; manus,
Oculorumq; iactationes, caputq; deſuperq; capilli,
Et nunc certe ego recordans de Vlyſſe
Narrabã quæcunq; ille in ærumna exiſtens laborauit
Circa me: ſed hic copioſam ſub ſupcilijs lachrymã fu
Veſtem purpuream contra oculos eleuans. (deba

Huic rurſus Neſtorides Piſiſtratus cõtra locutus
Atride Menelae nobilis princeps populorum:
Illius quidem hic filius eſt uerè ſicut dicis:
Sed prudens eſt: auerſatur autem in animo,
Sic ueniens primum uerborum iactationes oſtendere
Coràm te, cuius nos tanquam dei delectamur uoce.
Sed me præmiſit gerenius bellicoſus Neſtor,
Hunc [illegible] comitem ſequi: deſyderabat. n. te uidere:
Vt eum, uel uerbo admoneres, uel opere.
„ MVLTOS. n. dolores habet patre filius abeunte
In domibus, cui non multi adiutores ſunt:
Sicut nũc Telemacho: ille quidem abeſt: neq; huic alij

Piſiſtratus qui nã ſint edicit.

Sunt qui in populo auertant iniuriam.
Huic autè respondens, locutus est flauus Menelaus,
Papè certe ualde amici uiri filius meam domum
Peruenit, qui gratia mei multa laborauit certamina?
Et ipsum dixi reuersum amice tractare, supra alios
Achiuorum, si nobis super mare reditum dedisset
Nauibus uelocibus fieri, olīpius late oīa aspiciens Iupiter
Et illi in argo cōdidißē c iuitatē, et domos fabricaßē:
Ex Ithacha ducēs cūpossessionibus, & filio proprio
Et omnibus populis, unam ciuitatem populans.
Quæ circum habitant: subditæ sunt autem mihijpsi:
Et frequenter hic existentes cōuersaremur: neq; nos
Aliud diduxisset diligentesq; delectantesq;,
Priusquam cum mortis obscura nebula cooperuisset.
Sed hæc quidem inuisurus erat Deus ipse,
Qui illum in fœlcem reditu carentem solum fecit.
Sic dixit. his āt oībus cupiditatē cōcitauit luctus:
Fleuit quidem Argiua Helena Ioue prognata:
Flebat & Telemachus, & Atrides Menelaus:
Neq; Nestoris filius illachrymes habebat oculos:
Recordatus est.n.in animo strenui Antilochi,
Quem Auroræ interfecit lucidæ inclytus filius.
Huius hic recordatus uerba pennata dixit.
Atride, supra quidem mortales te prudentem esse,
Nestor dixit senex, quando mentionem faceremus de te
In suis domibus, & nos inuicem interrogaremus:
Et tunc si quo modo licet, morē geras mihi, nō.n.ego
Delector lugens post cœnam, sed & Aurora
Erit uere nouo genita. auersor quidem nequaquam
Flere illū, q mortuus ē mortalium, et mortē cōsecutus ē.
Hic certe, & honor unicus miseris mortalibus,

Menelaus dolet Vlyssem absentē.

Pisistratus Antilocū luget, Antilochus a Memnone occisus.

Tondereq; comam fundereq; lachrymam à genis:
Etenim meus mortuus est frater nequã pessimus
Argiuorum: debes autem tu scire: non.n.ego
Interfui, neq; uidi. supra aũt alios dũt fuisse (torē.
Antilochũ supra alios quidẽ ad currẽdũ uelocẽ, et bella-
Hũc autem respondẽs, allocutus est flauus Menelaus.
O amice, quoniam tot dixisti quot prudens uir
Dixisset, & fecisset & qui maior natu esset:
Talis enim & patris es, qui & prudentia loqueris:
Facile autem cognosci potest proles uiri cui Iupiter
Felicitatem decreuerit, uxoremq; ducenti ac nascenti,
Vt nunc Nestori dedit perpetuo per dies omnes
Ipsum quidem molliter senescere in domibus:
Filios rursus prudentesq;, & hastis esse optimos.
Nos aũt fletum quidẽ relinquamus, q prius factus est:
Cœne autem rursus recordemur, manibus aũt aquam
Infundant: uerba autem & mane erunt
Telemacho & mihi ad dicendum uicissim.
Sic dixit. Asphalio autem aquam in manus fudit
Promptus minister Menelai inclyti.
Hi in cibos promptos, appositos, manus iecerunt.
Tunc rursus alia cogitauit Helena ex Ioue nata,
Statĩ ĩ uinũ iniecit medicamẽtũ unã bibebãt (oĩum
Luctũ expellẽs, & irã sedans, malorũ obliuionẽ ĩducẽs
Quicũq; hoc deglutiuerit, postq̃ in cratera ĩmixtũ fuerit
Nequaq̃ ꝑ diẽ integrũ effundere posset lachrimam à ge-
Neq; si illi mortua esset materq; paterq;: (nis:
Neq; si coram ipsum fratrem, uel charum filium
Ense truciderent, hic autem oculis uideret.
Talia iouis filia habebat medicamenta prudentia
Bona, quæ ei Polydamna præbuit Thonis uxor

Pharmacũ Helenę discutiens tristitiam.

Polydamna.

Aegyptiæ, ubi plurima producit fertile aruum
Medicamēta: multa quidē bona mixta, multa aūt mala
Medicus est autem unusquisq; sciens supra omnes
Homines: certe enim Pæonis sunt ex sobole.
Sed postquam immisit, iußitq; uinum infundere,
Rursus uerbis respondens allocuta est.
Atride Menelae, atq; etiam isti
Virorum bonorum filij, certe Deus aliud post aliud
Iupiter bonumq; malumq; dat: potest enim omnia.
Nunc conuiuamini sedentes in domibus,
Et uerbis oblectemini, decentia enim dicam:
Omnia quidem non ego loquar, neq; nominabo
Quot Vlyßis patientis sunt certamina:
Sed quale hoc fecit & tollerauit fortis uir
In populo Troianorū, ubi paßi estis detrimenta Achiui,
Seipsum uerberibus asperis domans,
Vestes laceras circum humeros imponens seruo similis
Virorum hostiū ingressus est ciuitatē latas uias hñtem.
Alij autem seipsum uiro occultans aßimilauit
Dectæ, qui nullo mō talis erat in nauibus Achiuorum:
Huic similis īgessus ē Troianorū ciuitatē, hi aūt ignora
Oēs: ego aūt ipsum sola agnoui talē exñtē, (uerūt
Et ipsum interrogaui hic autem astutia euitabat.
Sed quando ipsum ego laui & unxi oleo,
Circū aūt uestimēta indui, & iuraui firmū iusiurādū,
Non prius me Vlyssem inter Troianos manifestare,
Quàm ipse in naues ueloces tentoriaq; perueniret:
Et tunc mihi totam mentem dixit Achiuorum:
Multos autem troianorū cū interfecisset acuto ense,
Venit ad Argiuos: prudentiam aūt attulit multam.
Tunc aliæ Troianæ acutæ eiulabant, sed meum cor

Helena de ulysse et Ilii excidio.

Gaudebat, quoniã iam mihi cor mutatum erat reuerti
Retro domũ: infortunium aũt suspirabam qđ Venus
Dedit, quando me duxit illuc à chara patria terra:
Filiamq; meam relinquens, thalamumq;, uirumq;:
Nõ aliquo indigẽtẽ, neq; mẽte, neq; itẽ pulchritudine.
Hãc ãt respõdens allocutus est flauus Menelaus.
Certe hæc omnia mulier secundum decens dixisti:
Iam quidem multorum didici cõsiliumq; mentemq;
Virorum heroum, multam & adij terram:
Sed nondum tale ego uidi oculis,
Quale Vlyßis prudentis fuit charum cor:
Quale & hoc fecit, & sustinuit fortis uir
Equo in bene fabrefacto, ubi sedebamus optimi quiq;
Argiuorum, Troianis mortem & fatum ferentes.
Venisti postea illuc: inducturus autem te erat
Deus, qui Troianis uolebat gloriam præbere:
Et te Deiphobus deo similis sequebatur euntem.
Ter autem circuisti concauas insidias tangens:
Nominatim autem Danaorum nominasti optimos
Helena equo inclusos nominatim uocauit Omnium Argiuorum, uocem aßimilans uxoribus.
Sed ego, & Titides, & magnus Vlysses,
Sedentes in medijs audiuimus, ubi uocem edidisti:
Nos quidem ambo cogitabamus incitati,
Vel exire, uel intus statim respondere.
Sed Vlisses detinuit, cõpreßit desiderantes quamuis.
Tunc alij quidem omnes taciti erant filij Achiuorum:
Anticlus autem tibi solus respondere uerbis
Voluit, sed Vlysses os manibus compreßit
Indesinẽter fortibus, seruauit, ãt omnes Achiuos:
Telemachus Menelao. Tãdiu ãt tenebat dõec te seorsum abduxit pallas (Minerua
Huic rursus Telemachus prudens contrà locutus est

Atride Menelaë nobilis princeps populorum:
Molestius est.n.illi hæc auerterunt tristē mortē:
Neq; si ei cor ferreum intus fuisset.
Sed agite,in lectum uertite nos,ut iam
Somno sub dulci oblectemur dormientes.
Sic dixit. Argiua autem Helena famulabus iußit
Lectos sub porticu ponere, & strata pulchra
Purpurea imponere,sternereq́; desuper tapetes:
Indumentaq́; imponere mollia desuper ad induendum.
Illæ aūt egressæ sunt ex domo facē ī manibus habētes:
Lectos autem strauerunt. hospites autē eduxit præco.
Hi quidem in uestibulo domus illic dormirent
Telemachusq́; heros, & Nestoris illustris filius:
Atrides autem dormiuit in conclaui domus altæ,
Iuxta āt Helenā lōgam uestē hñs cubauit dia mulierum.
Quando autem mane genita apparuit rosea Aurora,
Surrexit ex lecto inpugna bonus Menelaus,
Vestimenta īduēs,circū āt ensem acutum posuit hūeros,
Pedibus autem sub robustis ligauit bona calciamenta.
Cœpit autem ire ex thalamo deo similis contra:
Telemacho autē assedit,uerbūq́; dixit, & denominauit.
Quæ autem te neceßitas duxit Telemache heros
In Lacedemona magnam,supra lata dorsa maris?
Publicum? an proprium hoc? mihi uerè dic.
Huic rursus Telemachus prudens contrà locutus est.
Atride Menelaë nobilis princeps populorum:
Veni si aliquam mihi famam de patre dicas:
Cōsumitur mihi domus: perierunt autē pinguia opera:
Inimicorum autē uirorū plena domus ē,qui mihi semper
Oues frequētes iugulāt, & curuos pedes hñtes boues.
Matris meæ proci superbam,iniuriam habentes.

Itur cubitum.

Quærit Menelaus cām pfectionis.

Icciro nunc ad tua genua peruenio, si uelis
Illius lugubrem mortem dicere, sicubi uidisti
Oculis tuis, uel alius uerbum audiuisti
Errãti: ualde enim ipsum ærumnosum peperit mate
Neq; in aliquo me ueritus blandiaris, neq; miserat
Sed recte mihi narrato quomõ occuristi spectaculo,
Supplico, si unquam tibi pater meus bonus Vlysses
Vel uerbum, uel opus aliquod pollicitus perfecit,
Populo ĩ Troianorũ ubi paßi estis detrimẽta Achi
Horum nunc mihi recordare, & mihi uerum dic.
Hũc ãt ualde suspirãs allocutus est flauus Menel
Papè, certe ualde fortis uiri in lecto
Voluerunt dormire imbelles ipsi existentes:
Quemadmodum quando in sylua cerua fortis leon
Hinnulos dormire collocans nuper natos lactentes
Colles inquirit, & ualles herbosas
Pascens. hic autem postea suum ingressus est cubil
Ambobus autem his turpem mortem prebuit.
Sic illis Vlysses turpem mortem afferet.
Vtinã enim ò Iupiter pater, & Minerua, & Apo
Talis exñs qualis olim bene ædificata in Lesbo,
Ex prouocatione cũ Philomelide luctatus est surge
Deiecit autẽ fortiter: lætati sunt aũt omnes Achiui:
Talis existens cum procis uersaretur Vlysses,
Omnes cito morientes fierent amararumq; nuptiar
Menelai nauigatio. Hæc autem quæ me interrogas & precaris, non e
Alia præter uerum dicam declinando, neq; decipi
Sed quæ quidem mihi dixit senex marinus uerax,
Horũ nullũ tibi ego abscondã uerbum, neq; occulta
In Aegypto me adhuc huc dei cupientem redire,
Detinebã: quoniã eis nõ sacrificaui perfecta sacrific

Isti autem semper uolunt Dei recordari præceptorũ.
Insula postea quædam est undoso in ponto,
Aegyptum contra Pharum autem ipsam uocant:
Tantum longe, quãtum per totum diem cõcaua nauis
Perficeret, cui stridens uentus secundus ĩspirat retro.
Inest autem portus tranquillus, unde naues æquales
In mare deducunt, exhaurientes nigram aquam.
Hic me uiginti dies detinuerunt Dij: neq; unquã uenti
Spirãtes apparuerũt à mari flantes qui nauiũ (secũdi
Comites sunt per lata dorsa maris:
Et uiatica oĩa consumpta essent, & robora uirorũ:
Nisi quædã me Dearũ miserata esset, & mei miserta:
Protei præpotentis filia marini senis
Idothea. huic. n. maxime animum moui,
Quæ mihi soli pereunti obuiauit separatim à socijs:
Semper. n. circa insulam uagantes piscabantur
Aduncis hamis: affligebat autem uentrem fames.
Hæc propè me stans uerbum dixit, & locuta est.
Fatuus es ò hospes ualde tantum? an stultus, — Idothea Menelao errãti dat cõ siliũ.
An uolũtarius negligẽs es? & gaudes dolores patiens?
Quòd iandiu in insula detineris? neq; aliquem finem
Inuenire potes? minuitur autem animus sociorum?
Sic dixit. sed ego ipsam respondens allocutus sum.
Dicam quidem quæcunq; tu es dearum.
Quia ego non uoluntarius detineor: sed uideor
In deos peccasse, qui cælum latum habitant.
Sed tu mihi dic (dij. n. omnia sciunt)
Quisnam me immortalium impedit, & ligauit à uia
Reditumq;, quomodo per mare uadam piscosum.
Sic dixi. hæc autem statim respondit diua dearum.
Tibi enimuero ego hospes ualde uerè dicam:

Proteus.

Ventitat quidam huc senex marinus uerax,
Immortalis Proteus Aegyptius, qui maris
Totius gurgites nouit, Neptuni minister.
(Hunc autem meũ dicunt patrẽ esse & me genuisse)
Hunc si quo modo tu posses in insidijs positus excipere
Ille tibi diceret uiam, & mensuras itineris,
Reditumq;, quomodo per mare ibis piscosum.
Ac etiam tibi diceret nobilis si uelis,
Quicquid in domibus malumq; bonumq; contigit,
Abeunte te per longam uiam difficilemq;.
Sic dixit. sed ego ipsam, respondens, allocutus sum.
Ipsa nunc excogita tu dolum diuini senis:
Ne aliquo modo præuidens, uel præsciens fugiat:
Difficilis .n. est Deus, ut à mortali homine capiatur.
Sic dixi hæc autem statim respondit magna dearum:

Idothee de patre Proteo capiendo consilium.

Tibi .n. ego ualde uerè dicam:
Quando sol medium cælum conscendit,
Tunc ex mari egreditur senex marinus uerax,
A flatu zephiri nigra spuma tectus:
Egressus autem dormit sub speluncis concauis:
Circũ aũt ipsum Phocæ puos pedes hñtes pulchri maris
Simul frequẽtes dormiunt à cano mari exeuntes,
Amarũ spirantes maris multos gurgites habẽtis odorẽ
Illuc te ego ducens simul cum Aurora apparente,
Collocabo per ordinem: tu autem bene elige socios
Tres, qui tibi apud naues bene fabrefactas optimi sunt
Omnes autem tibi dico astutias senis:
Phocas quidẽ primũ numerabit, & per ipsas incedet.
Sed postquam omnes numerauerit & uiderit,
Dormiet in medijs ceu pastor in gregibus ouium:
Hunc quidem ubi primum dormientem uideritis:

Et tunc postea nobis curæ sit roburq; uisq;:
Illic aũt tenere, promptũ & festinantẽ, quãuis fugere:
Omnia autem fieri tentabit, quæ in terra
Reptilia sunt, & aqua, & diuinus ignis:
Vos autem firmiter tenete, magisq; comprimite.
Sed quando te ipse interrogauerit uerbis:
Talis existens qualem dormientem uidistis,
Et tunc iam abstineteq; à ui, soluiteq; senem:
Heros. interroga autem deorum quis te opprimit
Reditumq;, quomodo per mare uenias piscosum.
Sic affata, sub mare subijt undosum.
Sed ego ad naues ubi steterant in arenis
Iui: multa autem mihi cor cogitabat eunti.
Sed postquam in nauim deueni & mare,
Cœnamq; præparauimus, & uenit immortalis nox,
Iam tunc dormiuimus in littore maris. (ra,
Qñ aũt mane genita apparuit roseos digitos hñs Auro
Et tunc secundum littus maris lati
Iui, multa deos precans. sed socios
Tres duxi, quibus maxime cõfidebã ad oẽm impetum.
Tunc autem hæc subiens maris latum sinum,
Quatuor Phocarum ex mari pelles attulit: **Idothee doli in patrẽ.**
Oẽs ãt erãt nup decoriatæ. dolũ ãt excogitauit patri:
Cubilia autem in arenis effodiens marinis
Sedebat expectãs. nos autem ualde prope uenimus ipsam:
Per ordinẽ autẽ collocauit: iniecit autem pellẽ unicuiq;:
Illic grauissimus ĩsidiarũ modus fuit. cõsumebat. n. graui
Phocarũ marinarũ pniciosissimus odor (ter
Quis. n. marinum iuxta cete dormierit?
Sed ipsa saluauit, & excogitauit magnum iuuamen.
Ambrosiam sub nares unicuiq; posuit afferens,

Suauiter ualde ſpirantem: extinxit autem ceti odorē.
Totum autem per diem paßi ſumus toleranti animo:
Phocæ aūt ex mari exiere congregatæ, hæ qdē poſte
Per ordinem dormierunt iuxta littus maris:
Meridianus aūt ſenex exijt ex mari: īuenit aūt phoca
Pingues: omnes autē adijt, recenſuit autem numerum
Nos autem primos numerauit inter cete: neq; animo
Putauit dolum eſſe: poſtea autem accubuit & ipſe:
Nos autem cōclamantes irruimus: cicum autē manus
Iecimus: neq; ſenes doloſe oblitus eſt artis.
Sed primum leo factus eſt iubatus,
Poſtea draco & pardus, atq; magnus aper
Factus eſt, & humida aqua, & arbor alta.
Nos autem firmiter tenebamus toleranti animo.
Sed quando grauiter tulit ſenex doloſa ſciens:
Et tunc me uerbis intterrogans allocutus eſt.
Quis tecum Atrei fili deorum conſuluit conſilia,
Vt me capes īuitū in īſidijs poſitus? quare tibi opus ē
Sic dixit, ſed ego ipſum, reſpondens allocutus ſum.
Scis ò ſenex (cur me hæc decipiens interrogas?)
Quòd diu in inſula detineor: neque aliquem finem
Inuenire poſſum: minuitur autem mihi intùs cor.
Sed tu mihi dic (Dij autem omnia ſciunt)
Quis me immortalium impedit, & ligauit à uia,
Reditumq;: quo pacto per mare ibo piſcoſum.
Sic dxi. hic āt me, rurſus reſpondens, allocutus eſt
Sed ualde debebas Iouiq; alijsq; dijs
Sacrificās ſacra pulchra nauim cōſcēdere, ut citißime
Tuam in patriā peruenires, nauigans per nigrū mare
Nō. n. tibi prius fatū eſt amicosq; uidere, et peruenir
Domum bene ædificatam, & tuam in patriam terram

Proteus captus a Menelao.

Quam

Quam cum Aegypti ex Ioue fluentis fluuij,
Rursus ad aquā peruenias, sacricesq; sacras hecatōbas
Immortalibus dijs, qui cælum latum habitant:
Et tunc tibi dabunt uiam Dij quam tu cupis.
Sic dixit, sed mihi fractum est charum cor:
Quoniam me rursus iussit per nigrum mare
Ad Aegyptum ire, longam uiam difficilemq;.
Sed & sic ipsum, uerbis respondens, allocutus sum.
Hæc qnidm sic perficio senex sicut tu iubes.
Sed age, mihi hoc dic, & uerè narrato:
An omnes cum nauibus incolumes uenerint Græci,
Quos Nestor, & ego relinquimus, de Troia euntes?
An aliquis perierit morte amara sua in naui?
An amicorum in manibus postquā bellum absoluit?
Sic dixi. hic āt me, rursus respondens, allocutus est.
Atride ne me interroges, neq; tibi opus est
Scire: neq; discere meum animum: neq; te dico
Diu sine lachrymis fore postquā bene oīa audiueris:
Multi. n. horum periere, multi autem relicti sunt:
Duces autem duo soli Græcorum loricatorum
In reditu perierunt: in pugna autem & tu affuisti.
Vnus autem adhuc uiuus detinetur lato in mari,
Aiax quidē cū nauibus perijt lōgos remos habētibus,
Ad Gyræa quidem primum Neptunus impulit
Saxa magna, & seruauit à mari.
Et profecto effugisset mortē, q̄uis infensus Mineruæ:
Nisi ualde superbū uerbū emisisset: et ualde læsus eēt.
Dixit inuitis dijs effugisse undam maris:
Hunc Neptunus alta uoce audiuit loquentem:
Statim postea tridentem accipiens manibus fortibus,
Percussit Gyræum saxum, & abscidit ipsum:

Et pars quidem illic mansit, frustũ aũt ĩcidit in
Aiacis Oilei exitus. In hoc Aiax primum incidens ualde læsus est:
Hunc autem portauit per mare ĩfinitum, undosum
Sic hic quidem ibi perijt postquã bibit salsam aq
Tuus uero effugit fata frater, & euitauit
In nauibus concauis: seruauit autem ueneranda
Sed cum iam futurus erat Malearum, montem
Peruenire, tunc ipsum corripiens procella,
Per mare piscosum tulit ualde ingemiscentem,
Agri in extremitatem: ubi domos habitabat Th
Antea, sed tunc habitabat Thiestides Aegisthus.
Sed cum iam & illinc apparuit reditus tutus:
Iterum Dij uentum uerterunt, & domum puen
Certe hic gaudens descendit in patriam terram:
Et osculabatur tangens suã patriã: multæ autẽ ab
Lachrymæ callidæ effusæ sũt, postq libẽter uidit te
Hunc aũt à specula uidit speculator, quẽ collocau
Aegisthus dolosus: pollicitus est autem mercedem
Auri duo talẽta: obseruabat aũt hic in annũ, (tudi
Ne ipsũ lateret trãsiẽs: recordaretur ãt strenue fo
Perrexit ãt ire nũciaturus ĩ domos pastori populor
Statim Aegisthus dolosam excogitauit artem:
Eligens per populũ uiginti uiros optimos:
Collocauit insidias. alibi autem iussit cõuiuiũ parar
Sed hic iuit uocaturus Agamẽnonẽ pastorẽ populor
Equis & curribus indecentia cogitans.
Agamẽnonis exitus. Hũc ãt nesciẽtẽ mortẽ duxit & ĩterfecit, (ĩ præse
Cũ cœna excepisset, quẽadmodũ aliqs interficeret bo
Neq; aliquis Atridæ sociorũ relictus ẽ q eũ secuti er
Neq; quisquã Aegisthi: sed interfecti sunt in domibu
Sic dixit. sed mihi fractus est charus animus.

Flebam autem in arenis residens: neq; mihi cor
Volebat amplius uiuere, & uidere lumen solis.
Sed postquam flensq; prouolutusq; satiatus sum,
Iam tunc me allocutus est senex marinus uerax:
Ne amplius Atrei fili per multũ tẽpus indesinẽter sic
Fleas, quoniã nullũ exitũ inuenimus: sed quã citißime
Tenta, ut iam in tuam patriam terram peruenias:
Vel.n. ipsum uiuum offendes, uel Orestes
Interfecerit præueniẽs. tu autem sepulturæ occurres.
Sic dixit. sed mihi cor & animus generosus
Rursus in pectoribus, & dolenti quamuis, lætatus est:
Et ipsum compellans uerba pennata locutus sum.
Hos quidem scio, tu autem tertium uirum nomina,
Qui adhuc uiuus detinetur in lato mari:
Vel mortuus. uolo autem & dolens quamuis audire. De Vlysse.
Sic dixit. hic ãt me, rursus respondens, allocutus est:
Filius Laerte in Ithaca domos habitans:
Hunc uidi in insula calidam lachrymam fundentem
Nymphæ in domibus Calipsûs. quæ ipsum necessitate
Detinet: hic aũt non põt in suam patriã terrã puenire.
Non enim ipsi adsunt naues remis instructæ, & socij,
Qui ipsum deducant per lata dorsa maris.
Tibi autem non fatum est nobilis ò Menelaĕ,
In Argo equos pascente mori, & mortem accipere.
Sed te in Elysium campum, & in fines terræ
Immortales mitterent, ubi flauus Rhadamanthus est, Campus Elysius.
Vbi facillima uita est hominibus:
Non uix, neq; hyems multa, neq; unquam imber:
Sed semper zephiri stridulè spirantes flatus
Oceanus mittit ad refrigerandum homines:
Quoniam habes Helenam, & ipsis gener Iouis es.

Proteus disparet.

Sic locutus ſubijt mare undoſum.
Sed ego in naues cum ſocijs dijs paribus
Iui.multa autem mihi cor cogitabat eunti.
Sed poſtquam in nauim uenimus & mare,
Cænamq; præparauimus,uenitq; immortalis nox,
Iam tunc dormiuimus in littore maris.
Quãdo aũt matutina apparuit roſea digitos Auro
Naues quidem primum traximus in mare magnum:
Malos autem ĩpoſuimus,& uela,nauibus æqualib
Sed & ipſi conſcendentes in ſedibus ſederunt:
Per ordinem aũt ſedẽtes canũ mare uerberabãt rem
Retro in Aegypti, qui imbribus augetur , fluuij lo
Firmaui naues,& feci perfecta ſacrificia.
Sed poſtquã placaui deorũ irã ſemp exñtiũ, (ria e
Aggeraui Agamẽnoni tumulũ,ut inextinguibilis gl
Hæc cum perfeciſſem,iui,dederũt aũt mihi uẽtũ ſe
Immortales,qui me citò charam in patriam miſeru
Sed nunc expecta in domibus meis,
Donec undecimusq; duodecimusq; dies ſit:
Et tũc te bene mittam.dabo aũt tibi pulchra munera
Tres equos,& currum bene fabrefactum.ſed poſte
Dabo pulchrum poculum,ut libes Dijs
Immortalibus,mei recordatus per dies omnes:

Telemachus Neſtori.

Huic ãt rurſus Telemachus prudẽs cõtra locutus
Atride,ne me multum tempus hic detineas:
Etenim in annum ego apud te tolerarem,
Sedẽs:neq; me domus caperet deſyderiũ,neq; parenti
Valde.n.uerbis,ſermonibusq; tuis audiens,
Delector:ſed mihi triſtantur ſocij
In Pylo illuſtri.tu autem me diu hic detines.
Domũ ãt qđcũq; mihi dederis ex genere ſeruãdorũ eſt

Equos autem in Ithaca non ducam, ſed tibi ipſi
Hic relinquam oblectamentum.tu.n.campo imperas
Lato, in quo eſt quidem trifolium multũ,cyperus,
Triticumq;, zæeq;,& latè proueniens hordeũ album:
In Ithaca ãt neq; curricula lata,neq; pratũ(equos alẽte
Sed ad capras paſcẽdas accõmodata,& magis amabilis
Nõ.n.aliqua ĩſularũ equos ĩpellẽs,neq; bõa hñs prata,
Quæ mari reclinatæ ſunt:Ithaca autem & ſupra oẽs.
Sic dixit.ſubriſit autem bonus in pugna Menelaus,
Manuq; ipſum demulſit,uerbumq; dixit,& locutus ẽ.
E' ſanguine es bono chare fili,qualia loqueris:
Tibi igitur ego hæc mutabo:poſſum enim.
Donorũ autem quæcunq; in mea domo repoſita iacẽt,
Dabo quod pulcherrimum & pretioſißimum eſt.
Dabo tibi crateram elaboratam:argentea autem
Eſt tota:auro autem labia perfecta ſunt:
Opus aũt Vulcani:præbuit aũt ipſam Phædimus heros
Sidoniorum Rex,quando ſua domus cooperuit
Illuc me reuerſum.tibi autem uolo hoc præbere.
Sic hi quidem talia inter ſe loquebantur.
Cõuiuæ autẽ in domos uenerunt diuini Regis: (num:
Hi ãt ducebãt qdẽ oues:ferebãt ãt uiros corroborãs ui=
Panẽ ãt ipſis uxores pulchras uittas hñtes attulerunt,
Sic hi quidem circa cœnam in domibus laborabant.
Proci autem ante Vlyßis domum
Diſcis delectabantur & iaculis,mittentes
In perfecto pauimento,ubi antea iniuriam habebant.
Antĩous ãt ſedebãt,et Eurymachus diuĩa ſpẽ præditus
Principes procorum,uirtute autẽ erant longè optimi.
Hos autem filius Phronij Noëmon prope ueniens,
Antinoum uerbis interrogans,allocutus eſt.

Ithacę Iſulę qualitas.

Xenia dantur Telemacho.

Antinous et Eurimachus procorum principes.

Noemon Telemacho nauem commodat.

Antinoë nunquid scimus in mentibus? an non?
Quando Telemachus reuertetur ex Pylo arenosa:
Nauem mihi abijt ducens: mihi autem opus est ipsa,
Elida in latam transire: ubi mihi equæ
Duodecim fœminæ: nudi autem laboriosi
Indomiti horum aliquem abigens, domarem.
Sic dixit. hi ãt in aĩo obstupuerunt. nõ. n. existimabãt
In Pylum abijsse Neleiam: sed alicubi ipsius
Agrorum, uel ouibus adesse, uel subulco.
Hũc rursus Antinous Allocutus est Eupithei filius:
Verè mihi dic quando abijt? & qui ipsum
Iuuenes secuti sunt Ithacæ electi? an sui ipsius
Mercenarijq; seruiq;? potest & hoc perficere:
Et mihi hoc dic uerè ut bene sciam,
An à te uiolentia inuito abstulit nauem nigram?
An uoluntarius ei dedsti, quoniã blanditus est uerbis.
Huic autem filius Phronij Noëmon cõtrà locutus est
Ipse uoluntarius ei dedi, quod fecisset & alius,
Cum uir talis habens consilia animo
Petijsset: difficile renuere dationem fuisset.
Iuuenes autem qui in populo optimi sunt inter uos,
Hi ipsum secuti sũt. prĩcipẽ aũt ego cõscẽdẽtẽ cognoui
Mentorem, uel deũ: huic ipsi per omnia similis erat.
Sed hoc admiror. uidi hic Mentorem magnum
Heri sub auroram. tũc uero conscẽdit nauim in Pylum.
Sic locutus abijt ad domos patris.
His autem ambobus obstupuit animus superbus.
Proci autem simul sederunt, & quieuerunt à ludis.
Ad hos autem Antinous locutus est Eupithei filius
Mœstus, ira autem ualde mentes circum nigræ
Impletæ erant: oculi aũt ipsius igni micãti similes erãt.

Heu quàm magnum facinus audacteris
Telemacho iter hoc dicebamus autem ex Peloponesso.
Ex tot autem inuitis iuuenis puer abiuit sument
Nauem deducens, eligensq; ex populo præsta
Incipiet autem & sibi priori malũ esse. sed eius ipsius
Iupiter pdat uiolẽtiã, priusquã nobis nocumẽtum fiat.
Sed agedum, mihi date nauẽ uelocẽ & uiginti socios,
Vt illi ipsi eunti insidier, & obseruem
In freto Ithacæq; Samijq; asperæ:
Vt suo cum periculo nauiget gratia Patris.
Sic dixit. ipsum autẽ omnes laudauerũt, & iusserũt.
Statim postea surgentes iuerunt domum Vlyßis.
Neq; Penelope multum tempus fuit inscia
Verborum, quæ proci in mentibus clàm moliebantur.
Præco enim ei dixit Medon qui audiuit consilia
Extra atrium eristẽs. hi autẽ intus consilium texebant.
Perrexit autem ire nuncians per domos Penelope.
Hunc autem in itinere uenientẽ allocuta est Penelope.
Præco cur te præmiserunt proci illustres?
An dicere ancillis Vlyßis Diuini
Ab operibus cessare: sibi autem ipsis cõuiuium parare:
Non ambientes, neq; alibi conuersantes.
Postremo & ultimo nunc hic cænarent,
Qui simul congregati uictum absumitis multum
Possessionẽ Telemachi prudẽtis, neq; adhuc ex patribus
Vestris antea audistis pueri existentes,
Qualis Vlysses fuit cum uestris parentibus?
Neq; aliquem afficiens iniustitia, neq; dicens
In populo, quæ est iustitia diuinorum Regum,
Alium oderit, alium diligat.
Ille autem nunquam omnino iniquo uiro succensuit

Proc[i] de occ[iden]do Telemacho consilium.

Penelope Medoni de procis.

Noemon Telemacho nauem commodat.

Antinoë nunquid scis turpia opera
Quando Telemachi qua est gratia post beneficia.
Nauem mihi aversus allocutus ē Medon prudētiā sciēs.
Elida in lat. nuero Regina, hoc maximum malum esset.
Dua multo maius, & grauius aliud
Proci cogitant, quod non perficiat Saturnius.
Telemachum parant interficere acuto ferro
Domum redeuntem: hic autem iuit, ut de patre audiat
In pylum sacram, & in Lacedæmona diuinam.
Sic dixit. huius āt ibi soluta sunt genua et charū cor
Diu autē ipsam stupor uerborum cepit, ipsius āt oculi
Lachrymis īpleti sunt. tenera autē ipsius detēta ē uox.
Tarde autē iam ipsum, uerbis respondens, allocuta est.

Penelope dolet clā se filiū esse profectum.

Præco cur mihi filius abijt? neq;.n. ipsum necesse erat
Naues ueloces conscendere, quæ maris equi
Hominibus fiunt. peruadunt autem ad multum mare.
An ut neq; nomen ipsius inter homines relinquatur?
Huic autē respondit postea Medon prudentia sciens.
Non noui an aliquis ipsum Deus excitarit, uel et eius
Animus motus sit ire in Pylum, ut discat
Patris sui, uel reditum, uel quodnā fatum assecutus sit ē.
Sic loquens abijt ad ædes Vlyßis
Hāc āt dolor circumfusus ē aīum corrumpēs: neq; itē
In sede sedere, multis in domo existentibus: (passa est
Sed in pauimento sedit elaborati thalami,
Miserabiliter lugens: circum autem ancillæ lugebant
Omnes quod in ædibus erant iuuenes & antiquæ.
Has grauiter lugens allocuta est Penelope. (dederunt
Audite amicæ, potißimum.n. mihi cælestes dolores
Ex oībus, quotquot mecum simul nutritæ sūt, et gēitæ.
Quæ prius uirum bonum pdidi aīum leonis habentē,

Omnibus uirtutibus ornatum, in danais
Bonũ: cuius gloria lata in Græcia et media Peloponesso.
Nunc autem filium chariſsimum perdere parant
Inglorium, ex ædibus, neq; discedentem audiui.
Impiæ, neq; uos in animo posuistis singulæ
Ex lectis me excitare scientes certo animo,
Quando ille iuit concauam in nauem nigram.
Si enim ego audiuissem hanc uiam molientem,
Propter hoc potiſsimũ, uel mãsisset q̃uis affectans uiæ,
Vel me mortuam in ædibus reliquisset.
Sed aliquis citò Dalium accersat senem — Dalius Penelopes seruus.
Seruũ meũ, quẽ mihi dedit Pater, tum cum huc uenirem.
Et mihi hortũ colit multis i͂situ͂ arboribus, ut celerrime
Laërte hæc omnia aſsidens narret.
Si quo modo aliquot ipse in animo consilium texens,
Profectus ad populos lugeat, qui parant
Suam, & Vlyſsis, interimere progeniẽ, similis Deo.
Hanc rursus allocuta est dilecta nutrix Euryclea.
Nympha dilecta, tu quidem me interfice sæuo ferro, — Euryclea nutrix.
Vel sine in domo sermonem aũt amplius non celabo.
Sciui ego hæc omnia. præbui autẽ ei quæcunq; iuſsit,
Panẽ & uinũ dulce. à me ãt accepit magnũ iusiurandum
Ne prius tibi dicerem, quàm duodecimum diem fieri
Vel te ipsam cupere profectum audire:
Ne flens corpus pulchrum læderes.
Sed lota, puras corpus uestes induta
In penetralia ascendens cum ancillis mulieribus,
Supplica Mineruæ filiæ Iouis habentis ægida.
Hæc. n. ipsum postea & à morte seruabit.
Neq; senem uexa uexatum. non. n. puto
Penitus Deis beatis progeniem Icarij

Odio haberi, ſed aliquis & imposterũ erit, qui habebit
Aedes altas, & longè lætos agros,
Sic dixit, huius ãt ſedauit luctũ. cõtinuit et oculos à lu
Hæc aũt lota, pura corpus ueſtimẽta induta (ctu.
In penetralia aſcendit cum ancillis mulieribus.
Impoſuit ãt molas caniſtro. ſupplicauit ãt Mineruæ.
Audi me ægida habentis Iouis filia indomita.
Si unquam tibi prudens in edibus Alyſſes
Vel bouis, uel ouis ualde pinguia fœmora combuſsit:
Hæc nunc mihi recordare, & mihi di lectũ filium ſerua.
Procos autem expelle male ſuperbientes.
Sic dicẽs ululauit. Dea ãt ipſius audiuit orationẽ.
Proci autem tumultuati ſunt in ædibus opacis.
Sic autem aliquis dixit iuuenum ſuperborum.
Profectò nuptias nobis à multis petita Regina
Præparat, neq; ſcit quæ ſuo cædes filio parata eſt.
Sic quidam dixit. hæc non nouerant uti facta fuerant.
His autem Antinous concionatus eſt, & locutus
Antinous procis. O fortunati uerba quidem arrogantia fugite
Omnia ſimul: ne aliquo modo aliquis nunciet & itus.
Sed age, cum ſilentio ita ſurgentes perficiamus
Proci parãt nauem ad inſidias Telemacho ſtruendas. Verbum, quod & omnibus in animo infixum eſt nobis.
Sic fatus elegit uiginti uiros optimos,
Perrexerũt autem ire ad nauẽ celerẽ & littus maris.
Nauẽ quidem oĩum primũ in mare ꝓfundum traxerunt,
Malumq; impoſuerunt, & uela in naui nigra.
Parauerunt autem remos loris pelliceis.
Omnia uti decebat uela autem alba extenderunt.
Arma autem ipſis attulerunt fortiſsimi ſerui.
Proci enauigant. Alto autẽ in mari firmauerunt: aſcenderunt aũt ipſi:
Ibiq; cœnã acceperũt. expectauerũt ãt ueſperũ aduenire.

Hæc autem in penetralibus illic prudens Penelope
Iacebat abstinens, & ieiuna à cibo, & potu,
Cogitans ipsius ne mortem fugeret filius nobilis,
An hic à procis peruicacibus occideretur.
Quot autem cogitare solet Leo uirorum in turba
Timens, quando ipsum dolosum reti circundant,
Tot ipsam cogitantem oppreßit dulcis: somnus.
Dormiebat aũt reclinata soluta sũt ãt eius mẽbra oĩa.
Tunc rursus alia cogitauit Dea cæsia Minerua:
Simulachrum aũt fecit. corpus aũt simile fuit mulieri
Iphthimæ filiæ magnanimi Icarij,
Quã Eumelus duxit in uxorem Phæris in domo hĩtãs.
Misit autem ipsam ad ædes Vlyßis diuini,
Si quo modo Penelopem mœrentem, lugentem
Cessare faceret fletu luctuq; lachrymoso.
In cubiculũ ãt ingressa est p claustrũ quod lorũ hẽbat.
Stetit autem supra caput, & ad ipsam uerbum dixit.
Dormis Penelope charo ægra animo.
Non quidem te sinent Dei facile niuentes
Flere, neq; tristari, quoniam adhuc rediturus est
Tuus filius, non. n. Dijs aliquot ob crimen est exosus.
Huic autem respondit postea prudens Penelope
Suaue admodum dormiens in somni foribus.
Cur soror huc uenisti? non antea
Acceßisti, quoniam ualde multum procul domos hĩtas,
Et me iubes cessare ab ærumna & doloribus
Multis, qui mihi lacessunt mentem & animum:
Quæ prius quidẽ uirũ bonũ pdidi aĩum leonis habẽtẽ,
Omnibus uirtutibus ornatum, in danais
Bonũ, cuius gloria lata ĩ Græcia & media Peloponesso.
Nunc autem filius charißimus abijt concaua in naui

Minerua sub Iphthi persona solatur Penelopẽ in Sõnis.

Imprudēs,neq; laborū bene peritus,neq; in mercimōijs.
Huius causa,& magis doleo quàm illius:
Huius causa tremo,& timeo ne quid peratiatur.
Vel horum in populo quo iuit,uel in ponto:
Inimici.n.multi contra ipsum machinantur,
Cupiētes interficere,antequā in patriā terrā perueniat,
Hanc respōdēs allocutū est simulachrum obscurum.
Confide,neq; omnino mentibus timeas ualde,
Talis.n.cum ipso comes simul iuit:quam & alij
Viri optarent adesse.potest enim
Pallas Minerua.tui autem dolentis miseretur.
Quæ nunc me præmisit ad te,ut hec dicerem.
Hanc rursus allocuta est prudens Penelope.
Siquidem iam deas es deiq; audiuisti uocem,
Eia age,& illum miserum narra.
Sicubi adhuc uiuit,& uidet lumen solis,
Vel iam mortuus est,& in Plutonis ædibus est.
Hanc autē respōdens allocutū est simulachrū obscur
Non quidem tibi illum clarè dicam,
Viuit ne hic,an mortuus est.malum enim uana dicere:
Sic dicens,liminis per claustra abijt
In auras uentorum,hæc autem ex somno excitata est
Filia Icarij,dilectum & ipsius cor lætatum est:
Quando in ipsā manifestū somnium irruit noctis medi
Proci Telemacho insidiaturi enauigant, Proci autem ascendentes nauigabant humidas uias,
Telemacho cædem grauem in mentibus commouentes:
Est autem quædam insula medio mari saxosa,
In medio Ithacæq; Sammijq; asperæ
Asteris,nō magna,portus āt ad nauiū insidias apti in ip
Vtrinq; habentes aditus:in hac hunc expectabant insidi
antes Achiui,

ARGVMENTVM. E. HOMERI COMPOSITIONIS.

Concilium Deorum secundum faciens Iupiter, Mercurium mittit ad Calipso, iubens dimittere Vlyssem. Hæc autem iussum facit. Decimo autem & octauo die uidens ipsum Neptunus, & ægreferens, soluit ratem. Iuno autem ipsi dat uitas, iubens eunti in terram proijcere ipsas sibi, & multa passus in Phæacensium regionem peruenit seruatus.

ODYSSEAE. E. HOMERI COMPOSITIONIS.

E. nauigat in rate Vlysses discissa mari.

AVRORA autem ex lectis à claro Tithone
Surrexit, ut immortalibus lucem afferret, & hominibus.
Dei autem in concionem ad sedendũ iuerunt, inter hos autem
Iupiter altitonans, cui potentia est maxima.
His autem Minerua dixit dolores multos Vlyßis
Recordãs. curæ enim erat ei existẽs in ædibus Nymphæ. Minerua cælitibus.
Iupiter pater, & reliqui beati Dij sempiterni,
Nullus posthac prudens bonus et mittis esto
Sceptriger Rex: neq; in animo iusta cognoscens:
Sed semper immitis sit, & impia faciat:
Quoniam nullus reminiscitur Vlyßis incliti
Populorum quibus imperauit, pater aũt ualde mitis erat.
Sed hic quidem in insula iacet magnos dolores patiens
Nymphæ in ædibus Calypsûs, quæ ipsum ui
Detinet: hic. n. nõ potest in suam patriã terrã peruenire.
Non enim ei adsunt naues remigesq; socij

Qui ipsum deducant in lata dorsa maris.
Nunc rursus filium dilectum interficere parant
Domum rediturum. hic autem iuit, ut de patre audiat
In Pylum diuinam, & in Lacedæmona claram.
Hanc aũt, rñdẽs, allocutus est nubiũ cõgregator Iupi[ter]
Filia mea quale te uerbum fugit septum dẽtium?
Non enim hoc quidem considerasti consilium ipsa?
Quod de illis Vlysses pœnas sumet adueniens.
Telemachum autem tu mittito diligenter (potes enim)
Vt ualde illæsus in suam patriam terram perueniat.
Proci autem regreßiuè redeant.
Dixit, & Mercurium dilectũ filiũ cõtra allocutus e[st]
Mercuri (tu enim rursus & ad alia nuncius es)
Nymphæ pulchram comam habẽti dic uerum consiliũ
Reditum Vlyßis prudentis. ut redeat
Neque deorum ductu, neque mortalium hominum.
Sed hic in rate multis uinculis cõpacta incommoda pati[e]
Die uigesimo ad Scheriam fertilem ueniat
Phæacensium in terram, qui proxime Deos genere sun[t]
Qui ipsum ex animo uti Deum uerebuntur.
Mittent enim in naui dilectam in patriam terram,
Aesq́;, aurumq́; abundè uestesq́; dantes,
Multa quot nunquam ex Troia accepisset Vlysses,
Si etiam illæsus uenisset sortitus à præda partem.
Sic enim ei fatum est amicosq́; uidere, & peruenire
Domum excelsam & suam in patriam terram.
Sic dixit, neq; non paruit Mercurius Argicida:
Statim autem postea sub pedibus ligauit pulchra talaria
Diuina, aurea: quæ ipsum portarent & in mare
Et ad immensam terram cum aura uenti.
Accepit & caduceum, quo uirorum oculos sopit

Mercurius mittitur ad Calypso.

Descriptio Mercurii.

Quorum uult, alios autem rursus et dormiẽtes excitat.
Hoc in manibus tenens uolauit fortis Mercurius,
Pieriam autem adiens æthere deuenit ad pontum.
Ruit postea ad undam Laro aui similis,
Qui ad magnos sinus maris immensi
Pisces ueniant densas pennas madefacit salsugine,
Huic similis multas pertransijt undas Mercurius.
Sed quando ad insulam peruenit longe existentem,
Tunc ex ponto egressus nigro continentem
Adiuit, donec ad magnã speluncã puenit, in qua Nympha
Habitabat comata: hanc autem intus offendit existentem.
Ignem quidẽ in foco accendebat: de longinquo autẽ odor
Cedri sicce, thijq; per insulam spirabat
Ardentium, hæc autem intus canens uoce pulchra
Telam percurrens aurea nauicula texebat.
Sylua autem circa speluncam insita erat uirescens: Descriptio specus Calypsus.
Clethráq;, Alnusq;, & odorifera Cupressus,
Vbi & aues extensas pennas habentes dormiebant
Bubones, accipitresq;, atq; extẽsas linguas habẽtesq; cornices
Marinæ, quibus marina opera sunt curæ.
Et illic extensa est circa speluncam concauam
Vitis uirescens, pullulat autem racemis.
Fontes autem ex ordine quatuor fluebant aqua alba
Propinqui inter se uersi alibi alio,
Circum autem parata mollia uiola & apio
Virescebant. huc postea, & immortalis ueniens
Admiraretur uidens, & delectaretur animo suo.
Vbi stans admiratus est Mercurius Argicida.
Sed postquam omnia suo admiratus est animo,
Statim in latam speluncam uenit: neq; ipsum contrà
Ignorauit uidens Calipsô inclyta inter Deas.

Non enim incogniti Dei inter se sunt
Immortales: neque si quis procul domos habitat.
Neque Vlyssem magnanimum intus offendit.
Sed hic in littore flebat aßidens, ubi antea etiam
Lachrymis & suspirijs & doloribus animum cōsu-
Pontum immensum aspiciebat, lachrymas fūdens.
Mercurium aūt interrogabat Calipsò diuina inter
In sede sedens lucida, perpulchra:
Calypso ad Mercuriū. Cur ad me Mercuri aureum caduceum habens ueni-
Verendeq; amiceq;, antea sanè non frequentasti.
Loquere quodcunq; scis, perficere autē me animus i-
Si possum perficere, & si absoluendum est.
Sed sequere ante, ut tibi uenia apponam.
Sic dicens Dea apposuit mensam,
Ambrosia implens: miscuit autem nectar rubrum.
Bibit autem & comedit Mercurius Argicida.
Sed postquam cœnauit, & exhilarauit animum cibo,
Mercurius Calypso. Et tunc iam ipsam, uerbis respondens, allocutus est.
Interrogas me uenientem Dea Deum, sed ego tibi
Verè uerbum dicam. iubes enim.
Iupiter me iußit huc uenire uolentem.
Quis enim uolens tantam percurreret salsam aquam
Immensam: neq; aliqua propè hominum ciuitas, qui d-
Sacrificia faciant, & electas hecatombas.
Sed ualde nequaquam licet Iouis mentem habentis æg-
Præterire alium deum, neque mutare.
Dicunt tibi uirum adesse ærumnis plenum inter alios
Viros, qui urbem circa priami pugnauerunt
Per nouennū: decimo aūt anno urbē cū destruxissent,
Domum: sed in reditu Mineruam læserunt: (dic-
Quæ ipsis cōcitauit uentumq; malum, et undas magn-

Tunc alij quidē omnes interempti sunt præstantes socij.
Hunc autem huc uentusq; ferens, & unda adegit,
Quem nunc te iußit dimittere quàmcelerime.
Non enim ei hic fatum est ab amicis seorsum perire:
Sed in futurū ei fatale est amicosq; uidere, & peruenire
Ad domum excelsam & suam in patriam terram.
Sic dixit: obriguit autem Calypsô diua Dearum
Et ipsum compellans uerba pennata dixit.
Impij estis Dij inuidi præter alios,
Qui deabus inuidetis, quòd apud uiros dormiant
Palam si aliqua amicum sibi fecit maritum.
Sic quidē qñ Oriona cepit roseos digitos habēs Aurora
Tandiu ei inuidistis Dei facile uiuentes,
Quousq; ipsū in Ortigia aureā sedē habens Diana casta
Suis pulchris sagittis aduenıens interfecit.
Sic et quando Iasioni comata Ceres
Suo animo obediens, mixta est amicicia & lecto
Terra in multum culta, neq; diu fuit inscius
Iupiter, qui ipsum interfecit percutiēs splēdido fulmine.
Sic āt rursus nūc mihi īuidetis Dei mortalē hoīem adeē.
Hunc quidem ego seruaui carina circumeuntem
Solum: quoniam eius nauem celerem nitido fulmine
Iupiter percutiens discidit medio in nigro ponto:
Tunc alij quidem omnes periere præstantes socij.
Hunc autem huc uentusq; ferens, & unda adegit.
Quem quidem ego dilexi, & nutriui, & dixi
Facturam immortalem & insenescentē per dies omnes.
Sed quoniam non licet Iouis mentem ægida habentis.
Transgredi alium Deum, neq; irritam facere:
Pereat, si ipsum ille impellit & iubet
Ad pontum immensum, mittam autē ipsum nequaq̄ ego.

Calypso indignatur in deos.

Oriō a Diana peremptus.

Iasion a Ioue percussus fulmine

Non enim mihi adsunt naues, remigesq; socij
Qui ipsum deducant ad lata dorsa maris.
Sed ipsi prompta consulam, neque celabo
Vt ualde tutus suam in patriam terram perueniat.
Hanc autem rursus allocutus ē Mercurius Argicid
Sic nunc dimitte, Iouis & time iram,
Ne forte in te postea iratus saeuiat.
Sic locutus abijt fortis Argicida.
Haec autem ad Vlyssem magnanimum uenerāda nymph
Iuit, postquam Iouis audiuit nuncium.
Hunc autem in littore offēndit sedentē, neq; unquā ocu
A' lachrymis siccabantur: peribat autem dulce aeuum
Reditum lugenti, quoniā nō amplius placebat Nymphe
Vlysses inuitus a Calypso detentus. Sed certe noctes quidem dormiebat & coactus
In speluncis concauis nolens apud uolentem.
Interdiu autem in petris & littoribus sedebat
Lachrymis & suspirijs et doloribus animum cōsumen
Pontum immensum aspiciebat lachrymas fundens.
Calypso ad Vlyssem. Propè autem stans allocuta est nobilis inter Deas.
Infelix, ne mihi amplius hic lugeas, neq; tibi aeuum
Pereat: iam enim te ualde prompta dimittam,
Sed age ligna longa incidens coapta ferro
Latam ratem, sed ligna fige in ipsa
Altè, ut te ferat in nigrum pontum.
Sed ego panem, & aquam, & uinum rubrum
Imponam congruenter quae à te famem repellant:
Vestesq; induam:: immittam & tibi uentum retro,
Vt ualde tutus tuam in patriam terram peruenias,
Si Dei uelint, qui caelum latum habitant,
Qui me meliores sunt intelligereq; perficereq;.
Sic dixit, timuit autem multa passus diuinus Vlysse

Et ipſam alloquens uerba pennata dixit.
Aliud tu Dea quippiam cogitas, non reditum.
Quæ me iubes rate pertranſire magnam undam maris
Grauemq; difficilem, quam neq; naues æquales
Veloces tranſirent, gaudentes Iouis uento:
Neque ego inuita te ratem conſcenderem,
Niſi mihi patereris Dea magnum iuſiurandum iurare,
Nullum mihi ipſi nocumentum malum conſulere aliud.
Sic dixit. arriſit autem Calypsô nobilis Dea,
Manuq; ipſum demulſit, uerbumq; dixit, & cõpellauit:
Certe iniuſtus es, & non uana ſciens.
Quale uerbum cogitaſti dicere.
Sciat nunc hoc terra, & cælum latum deſuper, Calypſus iuſiurandũ.
Et defluens ſtygis aqua, quod maximum
Iuſiurandum grauiſsimumq; eſt beatis deis, Iurare ſtygiã paludẽ grauiſſimũ diis iuſiurãdum.
Non tibi ipſi detrimentum malum conſuluiſſe aliud.
Sed hæc quidem cogito & conſulo quæ mihi
Ipſi conſulerem, quãdo ad me indigentia tãtũ perueniret.
Etenim mihi mens eſt iuſta, neq; mihi ipſi
Animus in præcordijs ferreus, ſed miſericors.
Sic dicens præiuit diuina Dearum.
Statim hic poſtea poſt ueſtigia iuit deæ:
Peruenerunt autem ad ſpeluncam concauã dea ac & uir.
Et hic quidem illic ſedit in ſede unde ſurrexit
Mercurius, nympha autem appoſuit omnem cibum
Comedere, & bibere qualia mortales uiri edunt.
Ipſa autem contrà ſedit Vlyſſem diuinum.
Huic autem ambroſiam famulæ & nectar appoſuerunt. Prandetur in ſpelunca.
Hi autem in cibos paratos adiacentes manus inijciebant.
Sed poſtquam oblectati ſunt cibo & potu,
Inter hos uerba orſa eſt Calypsô diuina dearum.

Generose Laërtiade artificiose Vlysses,
Sic domum dilectam in patriam terram
Statim nunc uis ire: tu autem gaude: & tamen
Si quidem cognosceres tuo animo quot tibi fatum est
AErumnas absoluere, anteq̃ in patriã terrã peruenire,
Hic iterum manens mecum hanc domum custodires,
Immortalisq; esses, cupiens quamuis uidere
Tuam uxorem quam semper desideras dies omnes.
Non tamen illa inferior glorior esse
Nec corpore, nec ingenio, siquidem nequaquam decet
Mortales cũ immortalibus corpore & specie cõtẽdere.
Hanc autẽ respondens, allocutus est prudens Vlysses,
Verenda Dea non mihi ob hoc irascere. scio & ipse
Omnia ualde, quoniam te prudens Penelope
Specie inferior est, & magnitudine contrà conferre
Hæc enim mortalis ẽ: tu autẽ immortalis & nõ senescis.
Attamen uolo, & desidero quotidie magis, magisq;
Domum ire, & reditus diem uidere.
Si autem aliquis destruet deorum in nigro ponto,
Sustinebo intra pectora habẽs patientẽ dolores animum.
Iam enim ualde multa passus sum, & multa laboraui
Vndis & bello, hoc etiam ad hæc accedat.
Sic dixit. sol autem occidit, et in tenebras iuit.
Venientes autem hi in secessum speluncæ concauæ
Oblectati sunt amicicia iuxta adinuicem manentes.
Qñ autẽ matutina apparuit roseos digitos hñs Aurora,
Statim hic quidem palliumq; uestemq; induit Vlysses.
Ipsa autem candidam tunicam magnam induit Nympha
Tenuem & elegantem, Zonã autem posuit circa lumbos
Pulchram auream, capiti autem imposuit uelum.
Et tunc Vlyßi magnanimo molita est reditum.

Calipso spõdet Vlyssi immortalitatem.

Parat nauẽ Vlysses.

Dedit quidem ei ſecurim magnam congruam in manibus
AEream utrinq; acuttam: ſed in ipſa
Manubrium perpulchrum oleaginum bene coaptatum.
Dedit autem poſtea aſciam politam præiuit autẽ in uia
Ad inſulæ extremum, ubi arbores proceræ natæ erant:
Clethraq́;, Alnusq́;, Abiesq́; erat ad cælum tendens
Sicca iandiu, prædura, quæ ei nauigarent leuiter.
Sed poſtquam oſtendit ubi arbores proceræ natæ erant,
Hæc quidem iuit ad domum Calypsô diuina dearum.
Sed hic incidebat ligna: celeriter ãt ei abſolutũ eſt opus.
Viginti autem deiecit, omniaq́; dolauit ſecuri,
Poliuitq́; pulchrè & ad perpendiculum direxit.
Interim autem tulit terebras Calypsô diuina dearum:
Terebrauit autem, & coaptauit inuicem:
Clauis autem hanc & conuenientijs coaptauit,
Quantumq́; aliquis pauimentum nauis circumpolliet uir
Onerariæ bene fluentis peritus artis fabrorum,
Tantum bene fluentem ratem fecit Vlyſſes.
Cõtabulationes ãt cũ firmaſſet coaptãs frequẽtibus lignis
Faciebat, ſed longis tabulis perficiebat.
Intus autem malum faciebat, & antenã congruam ipſi:
Ad hoc temonem fecit ut regeret.
Circumſepſit autem ipſam uirgis ab omni parte ſalignis.
Vndæ propugnaculum ut eſſet: multã ãt addidit materiã.
Interim autem linteum tulit Calypsô diuina dearum,
Vt uela faceret: hic autem bene fecit et hæc.
Intus autẽ cordasq́;, rudẽtesq́;, pedesq́; alligauit in ipſa,
Vectibus autem hanc traxit in mare humidum.
Quarta dies erat, & illi perfecta ſunt omnia.
Quinta autem miſit ab inſula diuina Calipsô
Veſtesq́; induens bene olentes & lauans.

Ipsi autem urnam imposuit Dea nigri uini:
Alteram autem aquæ magnam, & uiatica
In pera, & obsonia imposuit amabilia multa.
Naugatio. Ventum autem premisit innocuumq́; suauemq́;
Lætus autem uento extendit uela diuus Vlysses.
Sed hic temone nauem direxit artificiose
Sedens, neq; illi somnus in palpebras cadebat,
Pleiadesq; aspicienti, seroq́; occidentem Bootem,
Vrsamq́; quam et plaustrum cognomento uocant:
Quæq́; inibi cunctatur & Oriona obseruat.
Sola autem expers est lauacrorum Oceani.
Hanc quidem ipsum iußit Calypsô diuina dearum
Calypso nauem Vlissis præcipitqua eat.
Mare transire à sinistris manus habentem:
Septem & decem quidem nauigabat dies per mare iens:
Octaua & decima autem apparuerunt montes umbrosi
Terræ Phæacensium: ubiq; proximè erant ipsi.
Cognouit ãt sicut quãdo tenebræ sunt in obscuro ponto.
Hunc autem ex Aethiopibus rediens imperãs Neptunus
Longè ex Solimorum montibus uidit: apparuit enim ei
Pontum nauigans, hic autem iratus est ex animo magis.
Mouens autem caput erga suum locutus est animum.
Heu, certe longè decreuerunt Dei aliter
De Vlysse, me apud Aethiopas commorante:
Et iam Phæacensium terram propè est, ubi ei fatum est
Neptunus Vlyssem tẽpestate quatit.
Effugere potißimũ finem calamitatis, siquidem puenerit.
Sed adhuc ipsum dico satis posse accipere incommodi.
Sic fatus, congregauit nubes, turbauitq; pontum
Manibus tridentem accipiens, oẽs ãt concitauit turbines
Omnium uentorum: nubibus operuit
Terram simul & pontum. ruit autem ex cælo nox.
Vnà Eurusq; Notusq; ruũt, Zephyrusq; grauiter spirãs,

Et Boreas frigus faciens magnam undam reuoluens.
Et tunc Vlyßis soluta sunt genua & charum cor.
Ingemens autem dixit ad suum magnanimum animum.
Hei mihi misero: quomodo mihi maiora fieri possunt?
Timeo ne iam omnia Dea uera dixerit,
Quæ me dixit in põto, ãtequã patriã in terrã peruenirẽ,
Dolores absoluturum. hæc iam nunc omnia perficiuntur.
Qualibus nebulis obduxit cælum latum
Iupiter: turbauit autem pontum: ueniunt autem turbines
Omnium uentorum, nunc mihi integra est grauis mors.
Ter beati Danai quaterq;, qui tunc perierunt
Troia in lata gratiam Atridis ferentes.
Quam ego debueram mori & mortem assequi
Die illo, quando in me plurimi æreas lanceas
Troiani proiecerunt circa Pelidem mortuum.
Sic utiq; assecutus eßẽ ĩferias, et meã gloriã extulißet A-
Nunc aũt me in gloria morte fato sancitũ est pire (chiui.
Sic ipsum dicentem percußit magna unda in caput
Grauiter impulsum, perq; ratem circum rotauit.
Longe autem à rate ipse cecidit, temonem autem
Ex manibus proiecit, medium autem ipsi malum fregit
Grauis mixtorum uentorum ueniens turbo.
Longe autem uelum et antena cecidit in pontum.
Hunc aũt summersum posuit multum tempus: neq; potuit
Citò ualde resurgere magnæ præ undæ impetu:
Vestes enim grauabant quas ei dedit diuina Calypsô:
Tardè autem resurrexit: ore autem expuit mare
Amarum, quod ei multum à capite cum sonitu fluebat.
Sed neq; sic nauis oblitus est, defatigatus quamuis
Sed ultra motus inter undas appræhendit ipsam,
In media autem sedit finem mortis fugiens.

Vlysses excutitur rate vi tẽpestatis.

Hãc autẽ impellebat magna unda per undas huc et illuc.
Sicut autem quando autumnalis Boreas mouet spinas
Per campum: densæ autem inter se inuicem sustinent.
Sic hanc per pelagus uenti ferebant huc & illuc.
Aliquando quidẽ Notus Boreæ proiecit ut ferretur.
Aliquãdo rursus Eurus Zephyro cõcedebat ut impelleret
Hunc autem uidit Cadmi filia pulchros talos habens In
Alba dea: quæ prius quidem erat mortalis loquens:
Nunc autẽ maris in profundo deorũ sortita est honorẽ
Quæ Vlyssem miserata est errantem dolores habentem
Mergo autem similis, uolatu ingressa est mare.
Sedit autem in rate, & ad ipsum uerbum allocuta est.
Miser cur tibi sic Neptunus quatiens terram
Irratus est ualde: quoniam tibi multa mala infert.
Non quidem te ualde quamuis iratus:
Sed maxime sic fac: uideris autem mihi nõ imprudẽs esse
Vestes has exuens ratem uentis portari
Relinque, sed manibus natans pete reditum
Terræ phæacensium quo tibi fatum est fugere.
Accipe autem has uittas sub pectoribus extende
Immortales: neque pati time, aut perire:
Sed postquam manibus attigeris continentem,
Statim egressus iace in nigrum pontum
Multum à continente, ipse autem seorsum te uerte.
Sic locuta Dea, uittas dedit.
Ipsa autem retro in pontum ingressa est æstuantem
Mergo similis: nigra autem illam unda cooperuit.
Sed cogitauit multa tolerans diuinus Vlysses:
Ingemens autem dixit ad suum magnanimum animum.
Hei mei ne aliquis mihi paret dolum rursus
Immortalium, quanodo me rate descendere iubet.

Vlysses naufragus a Leucothea iuuatur.

Sed nondum parebo, quoniam longe ab oculis
Terram ego uideo, ubi mihi dicunt refugium esse.
Sed potissimum ita faciã, uidetur aũt mihi esse optimũ.
Donec ligna in compaginibus cohærebunt:
Tandiu hic manebo dolores patiens.
Sed quando mihi ratem unda concusserit
Nabo, quoniam non adest consulere melius.
Sic hic hæc uersabat in mente & in animo:
Impulit autẽ magnam undam Neptunus quatiens terrã,
Grauemq; difficilemq; altamq;: percussit autem ipsum.
Sicut autẽ uentus ualde spirãs palearum cumulum quatit
Siccarum, quas quidem dissipauit alibi aliò.
Sic ligna longa dissipauit, sed Vlisses
Vnum lignum ascendit solum tanquam equum equitans:
Vestes autem exiuit quæ ei præbuit diuina Calypsô
Statim autem uittas sub pectore extendit.
Ipse autem pronus in mare cecidit manus extendens,
Nare promptus, uidit autem imperans Neptunus.
Mouens autem caput ad suum locutus est animum.
Sic nunc mala multa patiens erres per pontum
Donec inter homines Regios diuinis mixtus sis.
Sed non sic te spero attenuaturum calamitatem.
Sic loquens uerberauit capillatos equos.
Iuit autem ad AEgas, ubi illi inclyte domus sunt.
Sed Minerua filia Iouis alia cogitauit,
Quæ diorum uentorum continuit flatus:
Cessare & iussit, & quiescere omnes.
Concitauit autem uelocem Boream. undas autem fregit,
Quousq; hic inter Phæacenses remiges mixtus esset
Nobilis Vlisses mortem & parcam fugiens.
Tunc duas noctes, duosq; dies unda in magna

Neptuni in Vlysses inclementia.

Errauit: multum autem eius cor prouidebat mortem.
Sed qn̄ tertiū diē pulchras comas hn̄s absoluit Aurora,
Et tunc postea uentus quidem cessauit, & tranquillitas
Fuit sine aura, hic autem propè uidit terram,
Cōparatio. Acutè ualde prouidens magna ab unda eleuatus.
Vt autem, quando iocunda uita filijs uidet
Vlysses ad Phæacēses defertur. Patris, qui ꝓpter ægritudinē iacet graues dolores patiēs
Diu consumptus, odiosa autem in eum irruit fortuna.
Amicè autem ipsum Dei ab ægritudine liberauerunt:
Sic Vlyssem iocundum nō secus reddidit terra & sylua,
Nauigabat autem festinans pedibus continentem adire.
Sed quando tantum aberat quantum auditur clamans,
Et iam sonitum audiebat ad cautes maris:
Resonabat enim magna unda ad siccum continentis
Cum sonitu fracta: cooperiebātur aūt oīa maris spuma.
Non enim erāt portus nauium retinacula, neq; clausuræ,
Sed littora depressa erant, cautesq; saxaq;.
Et tunc Vlyßis soluta sunt genua & dilectum cor.
Suspirans autem dixit ad suum magnanimum animum.
Heu postquam terram insperatam dedit uidere
Iupiter, & hanc undam discindens transiui.
Exitus nusquam apparet maris cani foras.
Extra enim saxa acuta circum autem unda
Resonabat impetu, planum autem supereminet saxum.
Propè terrā autē profunditatē hn̄s mare est, & nidum
Consistere utrisq;, & fugere malum, (licet pedibus
Ne forte me exeuntem iaciat durum ad saxum,
Vnda me rapiens: uanus autem mihi erit motus.
Si autem adhuc prius annatabo, sicubi inuenero
Littora depressa portusq; maris,
Timeo ne rursus arripiens procella

Pontum in pisculentum ferat grauiter suspirantem.
Vel in me & balenam irruere faciat fortuna
Ex mari, quales multas nutrit inclyta Amphitrite.
Scio enim quod mihi iratus est inclytus Neptunus.
Sic is hæc uersabat in mente, & in animo.
Interim ipsum magna unda ferebat saxosum ad littus.
Tunc pellisq; lacerata esset simulq́; ossa fractus fuisset:
Nisi in mentibus posuisset cæsia Minerua.
Ambabus autem manibus impulsus appræhendit saxum
Quod tenuit suspirans, quo ad magna unda aduenit,
Et hâc quidē dūtaxat subterfugit. rediēs aūt fluctus ipsū
Percußit impulsū: lōge aūt ipsū proiecit ī mare. (rursus
Vt autem Polypo ex latebra sua egrediente
Ad eius capillamenta densi lapilli tenentur,
Sic huius ad saxa ferocibus à manibus
Pili lacerati sunt, hunc autem magna unda cooperuit:
Tunc miser præter fatum periisset Vlysses,
Nisi sapientiam dedisset cæsia Minerua.
Vnda egressus quæ cum strepitu frangitur incontinenti
Nabat, extra ad terram, aspiciens sicubi inueniret
Littoraq́; depressa portusq; maris.
Sed quando iam fluuij iuxta ostium pulchre fluentis
Peruenit natans, hic iam ei uisus est locus optimus
Leuibus saxis: & tegmen erat uenti.
Cognouit autem profluentem, & precatus est suo in aīo.
Audi Rex quicunq; es, multum supplicans ad te uenio
Fugiens ex mari Neptuni minas,
Verecundus quidem est & immortalibus Deis
Virorum quicunq; uenit errans, sicut & ego nunc:
Ad tuūq; fluētē, tuaq́; genua supplex uenio, multū labo-
Sed miserere Rex supplicē aūt me tibi fateor esse (rans

Ad naufra- Vlissis preces Cal- iorē fluxū sistit.

Sic dixit. hic ãt statī sedauit suū fluētē, cōtīuit et unda.
Primum aūt fecit tranquillitatem. hunc autem seruauit
Ad fluuij ostia. hic autem ambo genua curuauit
Manusq; fortes: mari. n. domitum erat charum cor.
Tumebat autem corpus totū. mare autē defluebat multum
Ab oreq; naribusq;. hic autem sine spiritu, & sine uoce
Iacuit aliquātulū exnis, āgustia ãt ipsū grauis corripuit.

Vlysses exponitur terræ.

Sed qn̄ iā respirauit, et in mentes animus cōgregatus ē:
Et tunc iam uittas à se soluit Deæ,
Et has quidem in fluuium qui in mari frangitur iecit.
Retro aūt ferebat magna unda per fluxū: statim aūt Ino
Suscepit manibus amicis. hic autem ex fluuio liberatus
Sub iūco inclinatus ē: osculatus ē ãt uitā donātē terrā.

Vlysses secum.

Suspirans autem dixit ad suum magnanimum animum.
Hei mihi, quid patior? quid mihi grauius fiet?
Si quidem in fluuio molestam noctem seruauero,
Ne me simul pruinaq; mala, & germinare faciens ros,
Propter paucum spiritū cōsumpserit male affectum aīo.
Aura autem ex fluuio frigida spirare solet in aurora.
Si autem altam ascendens & umbrosam syluam
Arbusculis in densis dormiuero, si me sinat
Frigus & labor, dulciorq; me somnus oppresserit,
Timeo ne feris laceramentum & præda fiam.
Sic cogitanti uisum est utilius esse.
Perrexit ãt ire in syluam: hanc ãt propè aquam inuenit
In propatulo, duo autem subiuit arbusta
Ex eodē loco nata: unū quidē oleastari, alterum ãt oliuæ.
Hæc qdē neq; uētorū unquā pflarat uis humida spirātiū,
Neq; unquam Sol lucens radijs percußit,
Neq; imber transiuit penitus: adeo densa
Adinuicem nata erant implicite: quæ sub Vlysses

Ingressus est: statim aūt stratū accumulauit manibus dile
Latum, foliorum enim erat copia abunde multa, (ctis
Quantum uel duos, uel tres uiros seruari
Tempore hyemali, si & ualde sæuiat.
Hūc quidē uidēs lætatus est multa tolerans dius Vlisses:
In autem medio dormiuit: copiā aūt infudit foliorum.
Sicut autē quādo aliquis torrē cinere occultauit ī nigro
Agri in extremo, ubi non sunt uicini alij, Cōparatio.
Semē ignis seruans, ut non aliunde extinguatur.
Sic Vlysses folijs coopertus est: huic autem Minerua
Sōnū in oculis fudit, ut ipsū quiescere faceret celerrime
A grauibus laboribus, charas palpebras circumtegens.

ARGVMENTVM. Z. HOMERI COMPOSITIONIS.

Minerua assistēs in somnis Nausicaæ Alcioni filiæ, iubet ipsi uestem ad fluuium ferenti lauare: propinquas enim ipsi esse nuptias. Hæc autem iussum facit: postea ludit cum ancillis. Audiens autem ipsas Vlysses, expergiscitur: & rogans Nausicaam, uestem & cibum ab ipsa capiens, sequitur eam in ciuitatem.

ODYSSEAE. Z. OMERI COMPOSITIONIS.

Zeta autem, Nausicaa uexit in Scheria Vlyssem.

IC Quidem illic dormiebat multa *passus diuus Vlysses,*
Sōno et labore domitus: at Minerua
Iuit in Phæacum uirorum populumq́; Phæacensi origo.
ciuitatemq́;.
Hi antea quidem quondam habitabant
in lata Hyperia,

Propè Cyclopes uiros superbos:
Qui ipsos lædebant: uiribus autem potentiores erant.
Nausithous. Hinc remouens duxit Nausithous speciosus.
Collocauit autẽ ĩ Scheria lõgè ab hoĩbus indagatoribus.
Circum aũt, murum duxit ciuitati, et ædificauit domos.
Et templa fecit deorum, & diuisi agros.
Sed hic quidem iam morte domitus ad infernum iuit.
Alcinous. Alcinous autem tunc imperabat à Dijs consilia sciens.
Huius quidem iuit ad domum Dea cæsia Minerua,
Reditum Vlyßi magnanimo consultans.
Perrexit aũt ire in thalamum pulchrum, in quo puella
Dormiebat immortalibus indole & specie similis,
Nausicaa filia magnanimi Alcioni.
Iuxta aũt, duæ famulæ à gratijs pulchritudinẽ habẽtes
A postibus utrinq;: fores autem incertæ erant lucidæ.
Hæc autem uenti sicut flatus irruit in cubilia puellæ.
Stetit autem supra caput, & ipsam uerbis allocuta est.
Aßimilata filiæ in re nautica inclyti Dymantis.
Hæc ei coætanea qdem erat: grata autem erat animo.
Huic ipsam aßimulata allocuta est cæsia Minerua.
Minerua Nausicaã alloquitur. Nausicaa cur te sic negligentem genuit mater:
Vestes quidem tibi iacent neglectæ admirabiles:
Tibi aũt nuptiæ ꝓpè sunt: ubi opportet pulchras qdẽ ipsã
Indui: alias autem his præbere qui te ducent.
Ex coniugio bona fama. Ex his enim fama in homines ascendit
Bona gaudebunt autem pater & honoranda mater.
Sed eamus loturæ simul atq; Aurora eluxerit:
Et te, ego cooperatrix simul sequar ut citißime
Pareris: quoniam non amplius diu uirgo eris.
Iam.n.te uxorem petunt optimates in populo
Omnium Phæacum, ubi tibi genus est, & ipsi.

Sed agè incita patrem inclytum sub auroram
Mulos & currum instruere, qui ferat
Vestesq; & peplos, & stragula admirabilia,
Et tibiipsi sic multo melius quam pedibus
Ire: multum enim longe lauacra sunt a ciuitate.
He quidem sic locuta abijt cæsia Minerua
In Olympum, ubi dicunt deorum sedes firma semper
Esse: neq; uentis quatitur, neque unquam hymbre
Madefit: neq; nix insilit: sed ualde serenitas
Panditur sine nebula: albus autem incurrit, splendor.
In hoc delectantur beati Dei dies omnes.
Illuc abijt cæsia postquam consuluit puellæ.
Statim aūt aurora uenit pulchrā sellā hñs q̄ ipsā excita- (uit
Nausicaā pulchrū peplū hñtē. statī āt admirata ē sōniū
Perrexit aūt ire per domos, ut nūciaret parentibus,
Patri charo & matri: inuenit autem intus existentes.
Hæc quidem in foco sedebat cum ancillis mulieribus
Pensa torquens purpurea. huic autem foras
Eunti obuiauit ad inclytos Reges
In consilium, quo ipsum uocauerant Phæaces illustres.
Hæc autem ualde propè stans charum. patrē allocuta est.
Pater chare an non mihi instrueres currum
Altum rotatum, ubi inclytas uestes feram
In fluuium lauatura, quæ mihi sordidæ iacent.
Et tibi ipsi conuenit inter primos existenti
Consilia consultare puras corpori uestes habentem.
Quinq; autem tibi chari filij in domibus nati sunt:
Duo quidem maritati. tres autem celibes pubescentes.
Hi autem semper uoluunt nuper lotas uestes habentes
In tripudium ire. hæc aūt meæ menti omnia curæ sunt
Sic dixit. uerecūdata ē eni nouas nuptias denominare

Sedes deorum.

Nausicaa Alcinoo patri.

Patri charo. hic aũt omnia intellexit, & respõdit uerbo.
Neq; tibi mulos inuideo filia, neq; aliquid aliud,
Vade. at tibi famuli instruent currum
Altum pulchras rotas habentem tabulato aptatum.
Sic locutus famulis iussit: hi autem obediuerunt.
Hi quidem extra currum rotatum mulis tractum
Instruxerunt: mulosq; submiserunt, iũxerũq; sub curru.
Puella autem ex thalamo portauit uestem lucidam.
Et hanc quidem deposuit bene polito in curru.
Mater autem ĩ cista posuit gratum cibum
Omnis generis: obsonia autẽ imposuit & uinum infudit
In utre caprino. puella autem ascendit currum.
Dedit autem aureo in lechyto humidum oleum
Vt iungeretur cum ancillis mulieribus.
Hæc autem accepit flagellum & habenas splendidas.
Flagellauit aũt ad impellendum: strepitus ãt erat mulorũ
Hi ãt continue festinabãt. ferebãt autem uestẽ & ipsam
Non solam, simul cum hac & ancillæ ibant aliæ.
Hæ autẽ quãdo iam fluuij fluxum ad pulchrum uenerũt,
Vbi lauacra erant perpetua, multa autem aqua
Pulchra fluebat, ad ualde sordida etiam purganda:
Nausicą & ministræ simul lauãtes. Tunc hæ mulos quidem soluerunt a curru,
Et hos quidem impulerunt ad fluuium uorticosum
Ad comedendum gramen dulce. hæ autem à curru
Vestimẽta mãibus acceperũt, et ad tulerũt ad nigrã aquã
Calcarunt autem in foueis uelociter certamẽ preferẽtes.
At postquam laueruntq; purgaueruntq; sordes omnes,
Deinceps extenderunt ad littus ubi maxime
Lapillos ad terram abluebat mare.
Hæ autem lotæ & unctæ pingui oleo
Cœnam postea sumpserunt ad ripas fluuij.

Vestimenta autem Solis expectabant siccari splendore.
At postquam cibo delectatæ sunt, ancillæq; & ipsa
Pila hæ ludebant uittas abijcientes.
His autem Nausicaa alba ulnas incepit ludum.
Qualis aũt Diana uadit per montem sagittis gaudens
Vel per Taygetum oblongum uel Brymanthum
Oblectata capris & uelocibus ceruis:
Cum hac autem simul Nymphæ filiæ Iouis ægidiferi
Agrestes ludunt. lætatur autem mente Latona.
Omnes hæc capite superem inet & fronte
Facile autem discernitur: pulchre autem omnes.
Sic hæc ancillis præstabat uirgo indomita.
Sed quando iam futura erat iterum domum reuerti,
Iungens mulos plicansq; uestimenta pulchra:
Tunc alia rursus cogitauit Dea cæsia Minerua.
Vt Vlysses excitaretur, uideretq; pulchrã oculos puellã
Quæ eum Phæacum uirorũ in ciuitatem duceret.
Pilam postea iecit in ancillam Regina,
Ab ancilla quidẽ errauit: profundũ aũt cecidit in uorticẽ.
Hæ aũt ualde clamauerũt suscitatus ẽ ãt magnus Vlysses.
Sedens autem uoluebat in mente & in animo.
Heu me, quorum rursus hominum in terram ueni?
Num hi contumeliosi? & feri? neq; iusti?
An hospitales, & ipsis mens sit pia?
Quasi puellarum circonuenit me fœminilis uox
Nympharum, quæ habitant montium alta cacumina,
Et fontes fluuiorum & ualles herbosas?
An homines sum iuxta humana uoce utentes.
Sed ego ipse experiar & uidebo.
Sic locutus ab arbusto egressus est magnus Vlysses:
Ex densa autem sylua ramum rupit manu forti,

Cõparatur Dianę Nausicaa.

Vt folijs cooperiret circa corpus pudenda uiri.
Perrexit autem ire, sicut leo montanus robore confisus,
Qui it imbres perpessus, & uentis infestatus, oculi āt
Ardent: at hic boues inuadit uel oues
Vel syluestres ceruas. hortatur autem ipsum uēter
Oues tentaturum, & in clausulam domum ire.
Sic Vlysses puellis pulchricomis futurus erat
Misceri, nudus licet existens: necessitas enim cepit.
Terribilis autem ipsis apparuit afflictatus salsugine.
Fugerunt autem aliæ aliò in littora prominentia.
Sola autem Alcinoi filia mansit: huic enim Minerua
Fiduciam in mentibus posuit et timorē extraxit mēbris,
Stetit autem contra se habens, cogitabat autem Vlysses,
An gēibus, precaretur apprehēdēs pulchrā oculos puellā,
An sic uerbis de longè dulcibus
Precaretur, si ostēdere ciuitatē et uestimenta dare uellet.
Sic igitur ei cogitanti uisum est melius esse
Precari uerbis de longe dulcibus,
Ne ei genua apprehendenti irasceretur mente puella:
Statim dulcem & prudentem dixit sermonem.

Terrentur puellæ uiso nudo Vlysse.

Oro te Regina. Dea ne aliqua, an mortalis es?
Siquidem aliqua Dea es quæ cælum latum habitant:
Dianæ te ego Iouis filiæ magni
Specieq; magnitudineq; indole proximè assimilo
Si autem aliquis es hominum qui in terra habitant,
Ter beati tibi pater & uenerabilis mater,
Ter beati quidem fratres ualde ipsis animus
Semper lætitijs lætatur propter te
Videntibus tale germen choream ingrediens.
Ille autem rursus in animo felicissimus supra cæteros
Qui te, dotibus præponderans, domum ducet.

Vlysses Nausicaam supplex alloquitur.

Nondum.n.talem uidi hominem oculis
Neq; uirũ,neq; fœminam,admiratio me tenet īſpicientẽ.
Delo quondam talem, Apollinis apud altare,
Palmæ nouum ramum pullulantem uidi.
Veni.n. & illuc.multus autem mihi fuit populus
In uia,quæ profectò futura erat mihi mali dolores.
Similiter autem & illum uidens obſtupui animo
Diu:quoniam nunquam tale pullulauit lignũ de terra.
Sic te mulier admirorq; ſtupeoq;,timeoq; grauiter
Genua tangere.magnus autem me dolor tenet.
Heſternus uigeſimo fugi die nigrum pontum.
Tandiu ãt me ſemper unda portauit.uelocesq; procellæ,
Inſula ab Ogygia.nunc autem huc deiecit fortuna,
Vt etiam & hic patiar malum.non enim puto
Quieſcere,ſed adhuc multa Dei perficiunt in futurum.
Sed regina miſerere,te.n.mala multa paſſus
Ad primam ueni,aliorum autem nullum uidi
Hominum.qui hanc ciuitatem & terram habitant.
Vrbẽ autem mihi oſtende.da aũt mihi ueſtẽ ad induẽdũ.
Siquid tegumentum ueſtium habes huc profecta.
Tibi autem Dei tot dent quot mentibus tuis cogitas.
Virumq; & domum & concordiam præbeant
Bonam.neq;.n.hoc potius & melius,
Quàm quando concordes ſententijs domum habitan
Vir & uxor.multi dolores inimicis.
Gaudia autem amicis,maxime autem audiunt ipſi.
Hunc aũt rurſus Nauſicaa alba ulnas cõtrà locuta ẽ. Nauſicaa ſpõdit VI ii.
Hoſpes quoniam,neq; malo neq; ſtulto uiro ſimilis es.
Iupiter autẽ ipſe tribuit diuitias olympius hominibus
Bonis & malis quomodo uelit unicuiq;.
Et tibi hæc dedit.te autem oportet tolerare tamen.

Nunc autem quoniam nostrã in urbẽ & terrã uenisti,
Neq; ueste egebis, neq; aliqu o alio
Quorum decet supplicem ærumnosum obuiantem:
Vrbem aũt tibi ostendam: dicam aũt tibi nomẽ populor
Phæaces quidem hanc urbem & terram habitant.
Sum autem ego filia magnanimi Alcinoi.
Ex hoc autem Phæacum dependet potentiáq; uisq;.
Dixit & ancillis pulchricomis iußit.
State mihi ancillæ, quò fugitis uirum intuitæ?
An aliquem inimicorum dixistis esse uirorum?
Neq; est hic uir uiuens homo, neq; sit
Qui Phæacum uirorum in terram ueniat
Bellum ferens. ualde enim dilecti immortalibus.
Habitamus autem seorsum in undoso mari
Vltimi: neq; aliquis nobis homo miscetur alius.
Sed hic quidam infelix errans huc uenit.
Hunc nunc oportet curare: ab Ioue enim sunt omnes
Hospitesq; pauperesq;: donum autem paruũq; gratumq;
Sed date ancillæ hospiti cibumq; potumq;.
Lauate autem in fluuio ubi obex est uenti.
Sic dixit. hæ autẽ steterũt, & inuicẽ se hortatæ su
Vlyssem autem sedere fecerunt in operto, sicut iußit
Nausicaa filia magnanimi Alcinoi.
Iuxta ãt ipsum palliũq; & tunicã indumenta posuerunt
Dederunt autem ei aureo in lecytho humidum oleum.
Iusserunt autem ipsum lauari fluuij fluentibus.
Tunc ancillas allocutus est magnus Vlysses.
Ancillæ state sic à longe, ut ego ipse
Salsuginem humeris abluam: circum autem oleo
Vngar: certe enim diu à corpore abest unctio.
Coram autem non ego abluar. erubesco enim

Nudari puellas pulchricomas inter ueniens.
Sic dixit. hæ autem longè iuerunt: dixerunt aūt puellæ
At hic ex fluuio de corpore lauabat magnus Vlysses
Salsuginem, quæ ei dorsa & latos ambiebat humeros.
Ex capite autem absterſit maris ſitum profundi.
At poſtquam iam omne lauit, & oleo unxit:
Circū āt ueſtimēta īdutus ē quæ ei præbuit uirgo īdōita.
Hunc quidem Minerua fecit Ioue prognata
Maioremq; uiſu, & craßiorem: à capite autem
Criſpas demiſit comas hyacinthino flori ſimiles.
Sicut autem quando aliquis aurum circūfudit argēto uir
Peritus, quem Vulcanus docuit & pallas minerua
Artem omnigenam: gratioſa autem opera perficit.
Sic huic infudit gratiam capitiq; & humeris.
Sedit autem poſtea longè profectus in littus maris
Pulchritudine et gratijs ſplendens, admirabatur āt puella.
Tunc profecto ancillas pulchricomas allocuta eſt.
Audite me ancillæ albæ ulnas, ut aliquid dicam
Nō omniū præter uolūtatē deorū qui Olympum habitāt
Phæacibus: hic uir miſcetur dijs paribus.
Antea enim mihi indecens uidebatur eſſe.
Nunc autem dijs ſimilis eſt. qui cælum latum habitant.
Vtinam enim mihi talis uir uocatus eſſet
Hic habitans: & ei placeret hic manere.
Sed date ancillæ hoſpiti cibumq; potumq;.
Sic dixit. hæ āt hāc ualde qdē audiuerūt et obediuerūt.
Apud autem Vlyſſem poſuerunt cibumq; potumq;.
Hic aūt bibit, & comedit multa paſſus magnus Vlyſſes
Raptim: diu enim, cibi erat ieiunus.
Sed Nauſica ulnas alba alia cogitauit.
Veſtes igitur plicans poſuit pulchro in curru.

Nausicaa se secuturo Vlyssi patris domum describit.

Iunxit ãt multos fortium unguium: ascẽdit autem ipsa:
Concitauit ãt Vlyssem, uerbumq; dixit & compellauit.
Mouearis nunc hospes in urbem ire, ut te mittam
Patris mei in domum prudentis: ubi te dico
Omnium Phæacum uisurum esse, quotquot optimi.
Sed ualde sic fac (uideris ãt mihi nequaq̃ ĩprudẽs esse)
Donec per agros iuerimus & opera hominum.
Tandiu cum ancillis post mulos, & currum

Vrbis descriptio.

Velociter uenias: ego autem dux ero uiæ.
Sed postquam in urbem iuerimus, quam circum turris
Alta. pulcher autem portus ex utraq; parte ciuitatis.
Angustus aũt ĩtroitus. naues aũt in uia utrinq; remis agitatæ
Seruãtur. omnibus. n. nauale est unicuiq;.
Illic uero ipsis forum, pulchrũ templum Neptuni circa
Tractis lapidibus effoßis coaptatum.
Ibi nauium arma nigrarum curant
Rudentes & uela, & poliunt remos,
Non enim Phæacibus curæ est arcus neq; pharetræ
Sed mali & remi nauium, & naues æquales,
Quibus gaudentes canum transeunt mare.
Horum fugio famam amaram ne quis in posterum
Vituperet. ualde autem sunt superbi in populo.
Et aliquis sic dicat peior obuians.
Quis autem hic Nausicaã sequitur pulcherq; magnusq;
Hospes: ubi autem ipsum inuenit? uir certe erit ipsi,
An aliquem errantem excepit sua à naui
Virorum peregrinorum? quoniam nulli propè sunt.
An aliqs ei precãti multis exoratus precibus deus uenit,
Cælitus descendens. habebit aũt ipsum diebus omnibus.
Melius scilicet si ipsa abiens uirum inuenerit
Aliunde. certe enim hos inhonorat in populo

Phæaces: qui ipsam in uxorem petunt multiq; & boni.
Sic dicent. mihi autem opprobria hæc essent
Et alij succensero quæ talia faceret:
Quæ inuitis charis pater & mater, existentibus
Viris miscetur, priusquam manifestæ nuptiæ uenerint.
Tu autē hospes sic meum intellige uerbum, ut citissime
Ductionem & reditum consequaris à patre meo.
Inueniemus splendidum nemus Mineruæ propè uiam
Alnorum. fons autem effluit: circa autem paratum.
Illic autem patris mei templum florensq; uinea est
Tantum ab urbe quantum auditur clamans:
Vbi sedens mane tandiu, donec nos
Ad urbem iuerimus & peruenerimus domos patris.
Sed postquam nos existimaueris ad domos peruenisse
Et tunc Phæacum in urbem uade, & interroga
Domos patris mei magnanimi Alcinoi.
Facile autem notæ sunt etiam si puer præiret
Infans. non enim similes his fabricatæ sunt
Domus Phæacum, qualis domus Alcinoi,
O' heros, sed quando te domus occultauerint & aula
Celeriter ualde ex domo pertranseas donec ueneris
Ad matrem meā. hæc aūt sedet in foco in ignis splendore
Pensa torquens purpurea mirabile uisu.
Columnæ inclinata, ancillæ autem ei sedent à tergo.
Illic autem patris mei solium inclinatum est ad ipsam.
In hoc hic uinum bibit sedens Deus tanquam.
Hunc præteriens matris ad genua manus
Iace nostræ, ut reducem diem uideas
Gaudens statim, & si ualde longè es:
Si tibi illa, benigna cogitauerit in animo,
Spes tibi postea amicosq; uidere & peruenire

In domum bene ædificatam & tuam in patriam terram.
Sic locuta uerberauit flagello splendido
Mulos.hi autem celeriter reliquerunt fluminis fluenta.
Hi aũt bñ quidem currebãt,bñ autẽ percutiebãt pedibus.
Hæc ãt ualde moderabatur,ut simul sequerẽtur pedestres
Ancillæq; Vlyssesq;.cum prudẽtia autẽ iniecit flagellum.
Occidit autẽ Sol,& hi ad inclytum nemus peruenerunt.
Sacrum Mineruæ,ubi sedit magnus Vlysses.
Statim postea precatus est Iouis filiam magni.
Audi me ægidiferi Iouis filia indomita.
Nunc me audi postquam antea nunquam audiuisti
Afflictum,quando me affligebat inclytus Neptunus.
Da me in Phæaces amicum uenire & miserabilem.
Minerua Neptunum ueritat. Sic dixit precans.Hunc autẽ audiuit Pallas Minerua
Ei autem nondum apparuit coràm,uerebatur enim
Patruum.hic autem uehementer iratus erat
Dijs pari Vlyßi antequam in suam terram perueniret.

ARGVMENTVM. H. HOMERI COMPOSITIONIS.

Nausicaa in ciuitatem peruenit.& paulopost Vlysses precatur Areten Alcinoi regis vxorem. & post cœnam interrogante ea vnde vestem habuisset,(agnouit enim ipsam)quç contigere sibi inter nauigandum ab Ogygia usque ad Phæacum terram,narrat.

ODYSSEAE. H. HOMERI COMPOSITIONIS.

Ita autem bene consulunt Vlyßi Scheriæ reges.

IC Quidem tunc præcabatur multa
passus magnus Vlysses.
Puellam autem ad ciuitatem duxit ro
bur mulorum.
Hæc autem quando iam sui patris ad
inclytas domos peruenit,
Stetit in uestibulis: fratres autem ipsam circum
Steterunt, immortalibus similes, qui à curru
Mulos soluerunt, uestemq; intulerunt intro.
Ipsa autẽ in thalamũ suum iuit. accẽdebat aũt ipsi ignẽ
Vetula Apiræa cubicularia Eurymedusa: Eurymedusa nutrix.
Hãc quõdã ex Apira naues duxerũt quæ utrinq; remis
Alcinoo ãt ipsã donũ selegerũt. quoniã oĩbus (ĩpellũtur
Phæacibus imperabat. deũ aũt tanquã populus audiebat
Hæc nutriuit Nausicaan albam ulnas in domibus.
Hæc ei ignem accendit: & intus cœnam præparauit.
Et tũc Vlysses motus ẽ ad ciuitatẽ ire. circũ ãt Mierua
Multam caliginem fudit amica consulens Vlyßi,
Ne quis Phæacum magnanimorum obuians
Conuitiareturq; uerbis, & interrogaret quis esset.
Sed quando iã futurus erat ciuitatem ingredi amabilẽ, Vlyssi Minerua formã mentita Neenidis fit obuiam.
Tunc ei obuiauit Dea cæsia Minerua,
Virgini similis puellæ urnam habenti.
Stetit aũt ante ipsum: interrogauit aũt magnus Vlysses.
O filia nonne me ad domum uiri duceres
Alcinoi? inter hos homines imperat?
Etenim ego hospes miser huc peruenio
A longe ex Apia terra. ideo nullum cognosco Apia terra.
Hominum, qui hanc ciuitatem & terram habitant.
Hunc autẽ rursus allocuta est Dea cæsia Minerua.
Tibi. n. ego hospes pater domum quam me iubes

Demonſtrabo, quoniã propè patrē meum bonum hĩtat.
Sed ueni tacite ſic ego autem dux ero uiæ.
Neq; aliquem hominum aſpicias, neq; interroges:
Non.n.hoſpites hi ualde homines tollerant.
Neq; amantes hoſpitio accipiunt eũ qui aliunde uenerit,
Nauibus celeribus hi confiſi uelocibus
Vndam magnã pertranſeũt, quoniã ipſis dedit Saturnius
Horum naues ueloces, tanquam penna uel cogitatio,

Vlyſſes & Minerua in ędes Alcinoi pducũt ſeptus a nebula.

Sic locuta præiuit Pallas Minerua
Statim. hic autem Poſtea poſt ueſtigia iuit Deæ.
Hũc igitur Phæaces in re nautica inclyti nõ cognouerũt
Euntem per ciuitatem inter ipſos. non.n. Minerua
Permittebat pulchricoma grauis Dea, quæ ei nebulam
Diuinam infudit amica conſulens in animo.
Admirabatur autem Vlyſſes portus & naues æquales:

Phęaces in...ioſi.

Ipſorumq; heroum fora & mœnia longa,
Alta, palis aptata, mirabile uiſu.
Sed quãdo iam Regis ad inclytas domos peruenerunt:
Inter ipſos uerba incepit Dea cæſia Minerua.
Hæc iam tibi hoſpes pater domus, quam me iubes
Dicere. inuenies autem generoſos reges
Conuiuiũ conuiuantes. tu ãt intro uade. neq; aliquid aĩo
Time. AVDAX. enim uir in omnibus melior
Operibus eſt, etſi aliunde ueniat.
Reginam quidem primum inuenies in domibus,

...te uxor ...noi.

Arete autẽ nomine eſt cognominata, ex parẽtibus autem
Eiſdem qui genuerunt Alcinoum Regem.
Nauſithoum quidem primum Neptunus quatiẽs terram
Genuit & Periboëa mulierum ſpecie optima,

...medõ

Minima, filia magnanimi Eurimedontis:
Qui quondam magnanimis gigantibus imperauit.

Sed hic quidem amisit populum iniustum, perijt & ipse.
Huic Neptunus mixtus est, & genuit filium
Nausithoum magnanimum, hic in Phæacibus regnauit.
Nausithous autem genuit Rexenoremq; Alcinoumq;.
Hūc qdē sine filio existētē sagittis interfecit argēteū hn̄s
Spōsum in domo, unā solā filiā relinquentē (arcū Apollo
Areten. hanc autem Alcinous fecit uxorem:
Et ipsam honorauit sicut nulla in terra honoratur alia
Quæcunq; nunc mulieres sub uiris domum habitant.
Sic illa ex animo honorata est, & honoratur
Ex charis filijs exq; ipso Alcinoo,
Et populis qui ipsam Deam tanquam inspicientes
Excipiunt uerbis quando it per ciuitatem.
Non enim mente & ipsa indiget bona
Quibus bene consuluit, & uiris contentiones soluit.
Si illa amica consuluerit in animo,
Spes tibi postea amicosq; uidere, & peruenire
Domum in altam, & tuam in patriam terram.
Sic locuta abijt Cæsia Minerua
In pontum profundum. reliquit aūt Scheriam amabilem.
Peruenit autem in marathonem, et latas Athenas.
Ingressa est autem Erechthei clausam domum. at Vlysses
Alcinoi in domos iuit inclytas. multa autem ei animus
Cogitabat antequam æreum pauimentum perueniret:
Sicut enim Solis splendor, uel Lunæ erat
In domo alta magnanimi Alcinoi.
AEri quidem muri firmati erant hinc & inde
Ad penetrale ex limine: circum autem pinnæ cyaneæ.
Aureæ autem fores clausam domum intus claudebant:
Argenteæ autem postes in æreo stabant limine.
Argenteum autem super liminare: aurea autem cornicula

Nausithous. Rhexenor.

Alcinoi regia describitur.

Aurei autem utrinq;, & argentei canes erant:
Quos Vulcanus fecerat peritis scientijs
Ad domum custodiendam magnanimi Alcinoi:
Immortales existentes & in senescentes dies omnes.
Intus aũt sedẽs circa murũ firmatæ erant hinc & inde
Ad penetrale ex limine penitus, ubi uestes
Subtiles bene filatæ impositæ erant opera mulierum.
Illic autem Phæacum principes sedebant
Bibentes & comedentes: toto anno enim eas habebant.
Aurei autem iuuenes bene ædificatis in aris
Stabant, ardentes lampades in manibus habentes,
Prælucentes per noctes in domibus conuiuis.
Quinquaginta autem ei famulæ in domo fœminæ:
Aliæ quidem molunt in molis flauum fructum:
Aliæ autem telas texunt & pensa uoluunt
Sedentes, tanquam folia proceræ alni.
Tramatis autem è uestibus destillabat humidum oleum.
Quantum Phæaces supra omnes periti uiros
Nauem uelocem in ponto impellere: sic & Mulieres
Telam facere. ualde enim ipsis dedis Minerua,
Operaq; scire perpulchra & mentes bonas.
Extra autem aulam magnus hortus propè portas
[illegible]us Al-cinoi me-morabilis, Quatuor iugerum: circũ autem septũ ductũ est undiq;.
Illic autem arbores magnæ erant uirescentes:
Pyri & mala punica, et mali pulchros fructus habẽtes:
Ficiq; dulces & oleæ uiresentes:
Harum neq; fructus perit, neq; deficit
Hyeme, neq; æstate, durans toto anno, sed ualde semper
Zephyri aura spirãs hæc qdẽ producit. alia ãt maturat.
Pyrum post pyrum senescit: malum autem post malum:
At post uuam, uua: ficus autem post ficum.

Illic autem ei fructifera uinea radicata est.
Huius altera quidem area plano in loco
Siccatur Sole:alias autem uindemiant:
Alias autem calcant:iuxta autem immaturæ sunt
Florem amittentes:aliæ autem maturescunt.
Illic autem bene dispositæ parcæ ad ultimum ordinem
Omnis generis erant,per totum annum florentes.
Intus autem duo fontes,alter quidem per hortum totum
Spargitur.alter ãt ex altera parte sub aulæ limẽ mittit
In domum altam,unde aquantur ciues. (fluxum
Talia in Alcinoi domo deorum erant inclyta dona.
Illic stans admirabitur multa passus magnus Vlysses.
Sed postquam omnia suo admiratus est animo,
Velociter trans limen iuit in domum.
Inuenit autem Phæacum proceres & principes
Sacrificantes poculis speculatori Mercurio:
Cui ultimo libabant,quando appetebant somnium.
Sed iuit per domum multa passus magnus Vlysses
Multam nebulam habens quã ei circunfudit Minerua:
Donec peruenit ad Aretenq;,& Alcinoum regem.
Circum igitur Aretes genua posuit manus Vlyßes.
Et tunc iam ab ipso rursus euanuit diuina nebula.
Hi autem taciti facti snut in domo uirum uidentes:
Admirabantur ãt aspicientes.supplicabat autẽ Vlysses.
Arete filia Rhxenoris Dijs æqualis
Ad tuum uirum tuaq; genua accedo multa passus:
Et ad hos conuiuas,quibus Dij opuleneter dent
Viuere,& filijs committant unusquisq;
Possesßiones in domibus,honoremq; quẽ populus dedit.
At mihi reditum præparate in patriam peruenire
Cito, quoniam diu procul ab amicis calamitates patior.

Mercurio ultimo libari cõsuetũ.

Aretẽ Vlysses supplex orat.

Sic locutus sedit in foco in cineribus
Apud ignem. hi autem omnes taciti facti sunt silentio.
Tandem autem locutus est senex heros Echeneus,
Qui quidem Phæacibus uiris natu maior erat,
Et uerbis ornatus erat, antiquáq; multáq; sciens.
Qui ipsis bene consulens concionatus est, et dixit.
Alcinoë non certe hoc bonum, neq; decet
Hospitem quidem humi sedere in foco in cineribus.
Hi autem tuum uerbum expectantes detinentur.
Sed age iam hospitē quidē in solio argēteis clauis ornato
Fac sedere attollens. tu autem præconibus iube
Vinum immiscere, ut & Ioui gaudenti fulmine
Libemus, qui supplices uenerandos sequitur:
Cœnam autē hospiti famula det ex rebus quæ sunt intus.
At postquam hoc audiuit sacra potestas Alcinoi,
Manu capiens Vlyssem prudentem uarij consuli
Mouit à foco & in solio sedere fecit lucido:
Filium excitans amantem uiros Laodamanta
Qui eum propè sedebat: maxime autem ipsum diligebat.
Aquam autem famula gutturnio infudit portans
Pulchro, aureo, super argenteo lebete
Ad abluendum, iuxta autem politam extendit mensam.
Panem autem casta proma apposuit ferens,
Cibos multos imponēs, gratificans ex præsentibus rebus.
Sed bibebat & comedebat multa passus diuus Vlysses.
Et tunc præconem allocuta est potentia Alcinoi.
Pontonoë crateram miscens, uinum distribue
Omnibus per domum, ut & Ioui gaudenti fulmine
Libemus, qui supplices uenerandos sequitur.
Sic dixit. Pontonous autem dulce uinum miscuit:
Distribuit autem omnibus libans poculis.

Vlysses clementer ab [illegible] coo ex [illegible].

Ponthonous præco.

At postquã libauerũtq; biberũtq; quantũ uolebat aĩus,
His Alcinous locutus est, & dixit.
Audite Phæacum duces & principes
Vt dicam quæ me animus in pectoribus hortatur.
Nunc quidem conuiuati dormite domum profecti:
Mane autem senes complures aduocantes
Hospitem in domibus accipiemus conuiuio, ac Dijs
Sacrificabimus sacra pulchra, postea autem & de redit
Cui abimus, ut hospes sine labore et tristitia
Deductione nostram in suam patriam terram perueniat
Gaudens uelociter: etiam si ualde longè est.
Ne quid interim malum, nocumentum ue patiatur,
Priusquam ipse in suam terram perueniam, illic aũt postea
Patietur quæcunq; ei fatum parcæq; graues
Nascenti filauerunt lino, quando ipsum peperit mater.
Si autem aliquis immortalium de cælo uenit
Aliud quid iam hoc postea Dij machinantur.
Semper enim antea Dij apparent manifesti
Nobis, quando sacrificamus inclytas hecatombas
Conuiuanturq; apud nos sedentes, ubi & nos.
Si autem aliquis & solus iens occurrerit uiator
Nullo modo occultant, quoniam ipsos propè sumus:
Quemadmodum Cyclopesq;, & agrestes gẽtes gigantum
Hunc autem, respondens, allocutus est prudẽs Vlysses.
Alcinoë aliud quid tibi curæ sit mentibus, non enim ego
Immortalibus similis sum, qui cælum latum habitant,
Neque corpore, neq; indole: sed mortalibus hominibus
Quos uos scitis maxime portantes ærumnam
Hominum quibus in doloribus æqualis sum.
Et ad huc etiam plura ego mala dicerem,
Quæ cum certe omnia deorum uolu̇ntate passus sum.

Alcinous Phæacensibus de hospite.

Sed me quidem cœnare ſinite dolentem quamuis.
Non enim odioſo uentre peius aliud
Eſt, qui iubet ſui recordari neceßitate
Et ualde afflictũ aliquẽ, & in mẽtibus dolorẽ habentẽ.
Sic & ego luctũ quidẽ habeo mẽtibus hic ãt ualde ſemp
Comedere iubet, & bibere, & me omnium
Obliuiſci facit, quæcunq; paſſus ſum, & repleri iubet.
Vos autem feſtinate ſimulatq; aurora apparuerit
Vt me infelicem meam imponatis in patriam,
Quãuis multa paßũ, ubi ſemel uidero, ẽt relinquat uita
Poſſeßionem meam famulosq;, & altã magnã domum.
Sic dixit, hi autẽ omnes laudabant, & hortabantur
Deducere hoſpitem, quoniam decenter dixit.
Sed poſtquã libauerunt biberuntq; quantũ uoluit aius:
Hi quidem dormituri iuerunt domum unuſquiſq;.
Sed in domo relictus eſt dius Vlyſſes,
Apud aũt ipſum Aretéq; & Alcinous diuina ſpẽ præ- (ditus
Sederunt. famulæ autem auferebant uaſa conuiuij.
His autem Arete alba ulnas incepit uerba.
Agnouit enim pallium & tunicam, ueſtimenta uidens
Pulchra, quæ ipſa fecerat cum ancillis mulieribus.
Et ipſum alloquens uerba pennata dixit.
Hoſpes hoc quidem te primum interrogabo ipſa.
Quis? unde uenis uirorũ? quis tibi hæc ueſtimẽta dedit?
An non dicis in mari errans huc ueniſſe?
Hanc aũt, reſpõdens, allocutus eſt prudens Vlyſſes.
Difficile Regina perpetuo dicere
Dolores, quoniam mihi multos dederunt Dij cœleſtes.
Hoc autem tibi dicã quod me interrogas & inquiris.
Ogygia quædam inſula longè in mari iacet,
Vbi Athlantis filia doloſa Calypsô

Vlyſſes iter rogatus Arete ſuos labores exponit.

Habitat

Habitat pulchricoma quamuis Dea:neq; aliquis ipsi
Miscetur,neq; deorum,neq; mortalium hominum.
Sed me infelicem domesticum duxit fortuna
Solum,quoniam mihi nauem uelocem candenti fulmine
Iupiter iaculatus discidit medio in nigro mari.
Vbi alij quidem omnes periere boni socij.
At ego ul'carinã ulnis capiẽs nauis utrinq; remis agitatæ
Nouem diebus ferebar:decima autem me nocte nigra
Insulam in Ogygiam appulerunt Dij:ubi Calypsô
Habitat pulchricoma quamuis Dea,quæ me suscipiens
Accurate excepit,& alebat,& dicebat
Facere immortalem,& insenescentem diebus omnibus.
Sed meum nunq̃ animum in pectoribus persuasit.
Illicq̃dẽ septẽ annos permãsi firmiter.uestimẽta aut semp.
Lachrymis madefaciebã q̃ mihi ĩmortalia dedit Calypsô
Sed quando iam octauus reuolutus annus uenit:
Et tunc iam me iussit concitans redire
Iouis ex nuncio,uel etiam mens mutata est ipsius.
Misit autem supra ratem cõsutilem:multa autem dedit,
Panem & uinum dulce,& immortales uestes induit.
Ventum autem præmisit innocuum suauemq;.
Septẽ & decẽ quidẽ nauigabã dies per mare iter faciens
Octauo autem & decimo apparuerunt montes umbrosi
Terræ uestræ lætatum est autem mihi charum cor
Infelici.certe enim futurus erã adhuc conflictari ærumna
Multa,quam mihi immisit Neptunus quatiens terram:
Qui in me incitans uentos,impediuit uias.
Commouit autem mare immensum:neq; unda
Sinebat,in rate ualde suspirantem ferri,
Quam quidem procella dissipauit.at ego
Natans hanc undam transiui donec terræ

Vestræ appulit ferens uentusq; & aqua.
Vbi me exeuntem impulit unda in terram
Petras ad magnas immittens, & non oblectabilē locum
Sed regrediens nataui rursus quousq; ingressus sum
In fluuium.illic mihi uisus est locus optimus,
Expeditus petris, & obex erat uenti .
Egressus sum autem animum refocillans:diuina aūt nox
Superuenit ego autem seorsum à fluente fluuio
Egressus in uirgultis dormiui:circum autem folia
Congregaui.somnum autem Deus immensum infudit.
Illic quidem in folijs charum cruciatus cor
Dormiui tota nocte, & in Auroram, & medium diem.
Occidit autem Sol, & me dulcis somnus dimisit.
Ancillas autem in littore tue uidi filiæ
Ludentes inter autem ipsa erat similis Dijs:
Quā precatus sū.hæc āt nihil intellectu aberrauit bono.
Sic non sperares iuniorem obuiantem
Facere, semper enim iuniores imprudenter agunt.
Hæc mihi panem dedit satis & nigrum uinum.
Et lauit in fluuio: & mihi hæc uestimenta dedit.
Hæc tibi dolens licet uerè dixi.
Huic autem rursus Alcinous respondit, locutusq; est.
Hospes certe quidem hoc decens non cogitauit
Filia mea:quoniam te non cum ancillis mulieribus
Duxit in nostram domum:tu autē primam precatus es
Hunc autem, respondens, allocutus est prudēs Vlysses.
Heros, ne mihi huius gratia irræprehēsibilē accusa puellā
Hæc enim me iussit cum ancillis sequi.
Sed ego non uolui ueritus & erubescens.
Ne aliquo modo & tibi animus irasceretur uidenti.
Valde zelotypi enim sumus in terra genus hominum.

Huic autem rursus Alcinous respondit, locutusq; est.
Hospes non mihi tale in pectoribus charum cor
Ab re irasci. meliora autem iusta omnia.
Vtinam enim Iupiterq; pater & minerua & apollo
Talis existens qualis es, & hæcq; sentiens, quæ ego,
Filiamq; meam haberes, & meus gener uocareris
Hic manens. domum autem ego & opes darem,
Si uolens maneres. inuitum autem te nullus detinebit
Phæacum. neque si gratum Ioui patri sit.
Deductionem autem adhuc ego perficiam, ut bene scias,
Crastinum diem interim autem tu quidē domitus somno
Dormies. hi āt remis ĩpellēt p trãquillũ mare, ut peruenias
In patriam tuam. & domum, & si quò aliò gratum est,
Etiam si ualde multo longius est Euboëa.
Hanc enim longißime ferunt esse, qui ipsam uiderunt
Populorum nostrorum: quando flauum Rhadamanthum
Duxerunt uisurum Tityum terræ filium.
Et quidem hi illuc uenerunt, & sine labore perfecerunt
Die eodem, & reduxerunt domum retro.
Scies autem & ipse in mentibus quantum optimæ
Naues meæ, & iuuenes reijcere mare remo.
Sic dixit. lætatus est aũt multũ tolerãs gnosus Vlysses
Precans autem dixit, uerbumq; fecit, & compellauit.
Iupiter pater utinam quæcunq; dixit perficiat omnia
Alcinous illius in alumna terra,
Immortalis gloria esset, ego autē in patriam peruenirem.
Sic hi quidem talia ad se mutuo loquebantur.
Iußit autem Arete alba ulnas ancillis
Lectos sub porticu ponere & stragula pulchra
Purpurea inijcere, sternereq; desuper tapetes.
Lenasq; imponere subtiles desuper ad induendum.

Alcinous optat Vlyssem sibi generum.

Alcinous Vlyssi promittit auxilium.

Hæ autem iuerunt ex domo lumen in manibus tenentes.
At postquam strauerunt densum lectum festinantes
Incitarunt Vlyssem astantes uerbis.
Surge dormiture hospes: factus est autem tibi lectus.
Sic dixerunt. huic autem iocundum uisum ē dormire
Sic hic qdē tunc dormiebat multa passus magnus Vlysses
Tessellatis in lectis sub porticu resonanti.
Alcinous autem dormiuit in conclaui domus altæ:
Iuxta autem uxor Regina lectum parauit & cubile.

ARGVMENTVM. Θ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Concio fit Phæacum de hospites & nauis detrahitur ad deductionem Vlyssis, & epulantur apud Alcinoum Phæacum optimates. Et post hæc disco certant Phæaces & Vlysses. Et Demodocus canit primum quidem de adulterio Martis & Veneris. postea de introductione lignei equi. Et Vlyssem flentem interrogat, quis, & unde sit.

ODYSSEAE. Θ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Thita autem, certaminibus Phæaces Vlyssem tentauerūt.

QVANDO autem mane genita apparuit rosea digitos Aurora,
Surrexit ex lecto sacra potestas Alcinoi
Generosus quoque surrexit urbium populator Vlysses.
Hos autem duxit sacrum robur Alcinoi
Phæacum ad concionem, quæ ipsis apud naues facta est
Profecti autem sederunt in politis lapidibus

Propè per ciuitatem autem iuit Pallas Minerua,
Similis præconi prudentis Alcinoi
Reditum Vlyßi magnanimo consultans.
Et unicuiq; uiro astans dixit uerbum.
Huc agite Phæacum proceres & principes
In concione ite, ut hospitem audiatis,
Qui nuper Alcinoi prudentis peruenit domum,
Per mare errans, corpore immortalibus similis.
Sic dicens excitauit uires, & animum uniuscuiusq;.
Statim autem impletæ sunt hominibus cõciones & sedes
Sese congregantibus, multi enim admirati sunt uidentes
Filium Laërtæ prudentem huic autem Minerua
Diuinam infudit gratiam capitiq; & humeris,
Et ipsum longiorem & craßiorem fecit uisu,
Vt Phæacibus gratus omnibus fieret,
Grauisq; & uenerabilis: & perficeret certamina
Multa, quibus Phæaces tentauerunt Vlyssem.
At postquam conuenere simulq; & congregati sunt,
His Alcinous concionatus est, & dixit.
Audite Phæacum proceres & principes
Vt dicam, quæ me animus in pectoribus hortatur.
Hospes hic nescio quis errans peruenerit meam domum
An ab orientalibus, an occidentalibus hominibus:
Ad deductionem autẽ nos incitat, & precatur ratũ esse.
Nos autem sicut antea ad deductionem paremus.
Neq; enim neq; aliquis alius, qui meas domos peruenerit
Hic lugens diu manet propter deductionem.
Sed agite, nauem nigram deducamus in mare magnum
Primo nauigantem, iuuenes autem duo & quinquaginta
Eligantur in populo qui antea sunt optimi.
Ligantes autem bene omnes in transtris remos

Alcinous Phęacẽses i concione hortatur ut Vlyssem iu uent.

Exite, sed postea citum curate conuiuium
Ad nostrã domũ uenientes, ego aũt bene oĩbus præbebo.
Iuuenibus quidem hæc mando. at alij
Sceptrigeri Reges meas ad domos pulchras
Venite, ut hospitem in domibus accipiamus conuiuio,
Neq; aliquis neget, accersant autem diuinum cantorem
Demodocũ, huic enim Deus supra cæteros dedit cantum
Oblectare, quocunq; animus incitat ipsum ad canendum.
Sic locutus preiuit, hi autem unà secuti sunt
Sceptrigeri. præco autem adijt diuinum cantorem.
Iuuenes autem electi duo & quinquaginta
Iuerunt sicut iussit in littus maris profundi.
Sed postquam in nauim deuenerunt & mare,
Nauim hi nigram maris in profundum traxerunt:
Malum autem imposuerunt, & uella naui nigræ.
Præparauerunt autem remos uinculis coriaceis
Omnes decenter. uela autem candida extenderunt.
Alto autem in humido hanc firmarunt, at postea
Perrexerunt ire Alcinoi prudentis in magnam domum.
Impleti sunt autẽ porticusq;, & atria & domus uirorũ
Congregatorum. multi autem erant iuuenes & senes.
His autem Alcinous duodecim oues mactauit,
Octo ãt albos dẽtibus sues, duos aũt reuolui pedes boues,
Quos excoriarunt, circumq; disposuerunt, preparaue=runtq; conuiuium desiderabile.
Præco autem propè uenit ducens idoneum cantorem,
Quem ualde musa dilexit: dedit autẽ bonũq; malumq;,
Oculis quidem priuauit: dedit autem suauem cantilenam.
Huic aũt Pontonous posuit soliũ argẽteis clauis ornatũ
In medio conuiuarum ad columnam longam firmans.
Clauo autem suspendit citharam canoram

Alcinous parat conuiuium.

[D]emodo[c]us cantor.

Ipſius ſuper capite, & dixit manibus capere
Præco: iuxta autem poſuit ciſtam pulchramq; menſam.
Apud autẽ poculum uini ad bibendũ, qũ animus iuberet.
Hi autem in cibos paratos appoſitos manus iniecerunt.
At poſtquam potus, & cibi cupiditatem expulerunt,
Muſa cantorem induxit canere glorias uirorum
Cantilena, cuius tunc gloria cælum latum attingebat
Contentionem Vlyßis & Pelideæ Achillis.
Quemadmodum olim contenderunt in conuiuio florido
Terribilibus uerbis. Rex autem uirorum Agamemnon
Gaudebat animo, qũ optimi Achiuorum contendebant.
Sic enim ei uaticinans locutus eſt Phœbus Apollo,
Pytho in diuina quando tranſcendit lapideum limen
Oraculũ ſcitaturus tunc.n. uoluebatur cladis principiũ
Troianisq; & Danais Iouis magni conſilijs
Hæc igitur cantor canebat ualde inclytus: at Vlyſſes
Purpuream magnam ueſtem capiens manibus fortibus — Vlyſsi mouet fletus.
In caput attraxit: cooperuit autem pulchram faciem.
Verecũdabatur .n. Phæaces ſub ſupercilijs lachrymas fun
Certe quando deſinebat canere diuinus cantor (dens.
Lachrymas abſtergens, à capite ueſtem auferebat,
Et poculum utrinq; anſatum capiens libabat Dijs.
At cum rurſus inciperet, & incitabant ut caneret
Phæacum optimi, poſtquam delectati ſunt uerbis
Iterum Vliſſes caput operiens lugebat.
Tunc alios quidem omnes latuit lachrymas fundens.
Alcinous autem ipſum ſolus aduertit & cognouit
Sedens propè ipſum, grauiter autem ſuſpirantem audiuit.
Statim autem Phæacibus remigibus loquutus eſt.
Audite Phæacum proceres & principes.
Iam quidem conuiuio ſatiati ſumus animum, æquali

Phæacas ad certamen.

Citharáq; quæ conuiuio comes est florenti.
Nunc autem exeamus & certamina tentemus
Omnia, ut & hospes dicat suis amicis
Domum reuersus, quantum superamus alios
Pugnisq; luctáq; & saltu, atque pedibus.
Sic effatus præiuit. hi autem simul sequuti sunt.
Clauo autem suspendit citharam canoram:
Demodoci autem cepit manum, & eduxit domo
Præco. dux autem erat huic eadem uia qua alij
Phæacum optimi certamina uisuri.
Perrexerũt ãt ire ĩ forũ. simul ãt sequebatur multa turba
Infiniti surrexerunt autem iuuenes multiq; & boni.
Surrexit quidem Acroneusq;, & Ocyalus, & Elatreus,
Nauteusq;, Prymneusq;, & Anchialus, & Eretmeus,
Ponteusq;, Proteusq;, Thoon, Anabesineusq;,
Amphialusq; filius Polynei Tectonidæ.
Surrexit autem & Euryalus homicidæ similis Marti:
Naubolidesq; qui optimus erat specieq;, corporeq;
Omnium Phæacum, post strenuum Laodamanta.
Surrexerunt autem tres filij strenui Alcinoi
Laodamasq; Aliusq; & Dij æqualis Clytoneus.
Hi primum quidem tentauerunt pedibus.
His aũt à carceribus extensus est cursus. hi aũt simul oẽs
Velociter uolabant puluerizantes per campum.
Horum autem currere optimus erat Clytoneus eximius.
Quantumq; in nouali terminus est mulis,
Tãtũ præcurrẽs ad pplos puenit, hi ãt derelicti sũt retro:
Hi autem luctam difficilem tentauerunt:
Hac autem rursus Euryalus superauit omnes optimos
Saltu autem Amphialus omnibus præstantior erat.
Disco autem rursus omnibus melior erat Elatreus.

[Margin notes: Acroneus. — Ponteus — Anabesineus. — Naubolides. — Alcinoi filij. — Clytoneus cursor insignis. — Euryalus palestrita.]

Pugnis autem Laodamas bonus filius Alcinoi.
At postquam oēs oblectati sunt in mente certaminibus:
His igitur Laodamas locutus est filius Alcinoi.
Agite amici, hospitē interrogemus si quod certaminū
Nouitq; & sciat. indole quidem non malus est,
Cruribusq; tibijs, & ambabus manibus desuper
Ceruiceq; forti magnoq; robore. neque pubertate
Caret, sed malis afflictatus est multis.
Non enim ego adhuc dico esse peius aliud mari
Ad uirumq; conturbandum, etiam si ualde fortis sit.
Huic autem rursus Euryalus respondit, locutusq; est.
Laodamas ualde hoc uerbum secundum decens dixisti. Laodamas prouocans Vlyssem ad certamen.
Ipse nunc prouoca accendens, & dic uerbo.
At postquam hoc audiuit bonus filius Alcinoi
Stetit in medium iens, & Vlyssem allocutus est.
Eia age, & tu hospes pater periculum fac certaminū
Si quod alicubi didicisti: decet autem te scire certamina.
Non enim maior gloria uiri, quandiu uiuit,
Quàm quod pedibus facit, & manibus suis.
Sed age fac periculum: abijce autem dolores ab animo.
Tibi autem uia non amplius diu aberit, sed tibi iam
Nauisq; deducta est, & præparati sunt socij.
Hunc autē, respondens, allocutus est prudēs Vlysses.
Laodama cur me hæc iubetis cauillantes
Dolores mihi et magis in mētibus, quā certamina sunt.
Qui antea ualde multa ꝑpessus sum et multū laboraui.
Nunc autem in uestro cœtu, reditu indigens
Sedeo precans Regemq; omnemq; populum. Euryalus Vlyssi.
Huic autem Euryalus respondit, iurgauitq; contra.
Non enim te hospes perito uiro assimilo
Certaminum, qualia multa inter homines sunt:

Sed illi qui simul naui multarum sedium frequentans
Princeps nautarum, quiq; negociatores sunt
Onerisq; memor, & explorator sit uiaticorum
Lucbrorumq; raptorum: neq; certatori similis es.
Hunc āt toruè aspiciens, allocutus est prudēs Vlysses.
Hospes non recte dixisti, iniusto uiro similis es.
Sic non omnibus Dij gratiosa dant
Viris, neq; indolem, neq; mentem, neq; eloquentiam.
Alius enim specie ignobilior est uir
Sed Deus formam uerbis exornat, hi autem in ipsum
Delectati aspiciunt, hic autem securè concionatur
Reuerentia blanda: antecellit autem congregatos.
Ambulantem autem per ciuitatē deum tanquā aspiciunt.
Alius autem specie quidem similis immortalibus,
Sed non ei gratia circumuoluitur uerbis.
Sic & tibi species quidem prestans, neq; aliter,
Neq; Deus fecisset mente autem ignauus es.
Concitasti mihi animum in pectoribus charis
Dicēs nō secūdum decēs, ego āt nō inscius certaminū sum
Sicut tu loqueris: sed inter primos puto
Esse, donec pubertateq; fretus fueram manibusq; meis
Nūc āt detineor malis et doloribus, multa.n. passus sum:
Virorumq; bella molestas undas transiens.
Sed & sic mala multa passus experiar certamina.
Animum.n. mordet sermo tuus, cōmouisti āt me locutus
Dixit & ipsa cum ueste exurgens accepit discum
Maiorem & crassiorem, grauiorem non parum
Quàm quali Phæaces ludebant inter se
Quam circum torquens misit forti à manu:
Resonuit: autem lapis: perterriti sunt autem in terram
Phæaces remiges nauibus inclyti uiri

Vlysses importuno eurialo succenset.

Dii nulli de dere oia.

Vlysses prouocatus ira disci iaculatu omnes superat.

Lapidis ſub iactu.hic autem ſuperuolauit ſigna omnium
Celeriter currens à manu:poſuit ât terminos Minerua
Viro corpore ſimilis,uerbumq; dixit & compellauit.
Vel cæcus tibi hoſpes diſcerneret ſignum
Palpans,quoniam non mixtum eſt multitudini,
Sed longe primum:tu autem confide in hoc certamine,
Nullus Phæacum ad hoc perueniet,neq; pertranſibit.
Sic dixit,lætatus eſt aũt multa paſſus diuinus Vlyſſes:
Gaudens quoniam ſocium beneuolum uidit in certamine,
Et tunc leuius allocutus eſt Phæaces:
Hunc nunc attingite iuuenes:fortaſſe autẽ poſtea alium — Vlyſſes ꝓuocãt Phæaces oĩs certaminũ genere.
Iacturum eſſe,uel tantum puto,uel etiam longius.
Ex alijs autem quem cor animusq; iubet
Hic age experiatur,quoniam me iraſci feciſtis ualde
Vel pugnis,uel lucta,uel & pedibus nihil detrecto.
Ex omnibus Phæacibus præter ipſum Laodamantem.
Hoſpes enim mihi hic eſt,quis cum hoſpitante pugnaretẽ
Amens certe ille,& nihili eſt uir
Quicunq; hoſpiti contentionem proferat certaminum
Populo in alieno,ſui ipſius omnia turbat.
Aliorum autem neminem recuſo,neq; ſperno.
Sed uolo ſcire et experiri contra.
In oĩbus.n.malus nõ ſum ĩter uiros,quæ cũq; certamina
Bene quidem arcum noui politum contrectare.(ſunt
Primus uirum uulnerarem ſagittans in multitudine — Vlyſſes ſagittandi peritus.
Virorum inimicorum,etiam ſi ualde multi ſocij
Prope aſtarent , & ſagittare etiam uiros.
Solus profectò me philoctetes ſuperauit arcu
In populo Troianorum,quando ſagittaremus Achiui.
Alijs autem me dico longe præſtantiorem eſſe
Quicunq; nunc homines ſunt in terra panẽ comedẽtes.

Viris autem prioribus contendere nolo:
Neq; Herculi, neq; Eurvto Oechaliensi,
Qui etiam cum immortalibus contenderunt de arcu:
Quapp & stati mortuus ẽ magnus Eurvtus, neq; ad senectutem
Peruenit in domibus. iratus enim Apollo
Interfecit, quoniam ipsum prouocauit ad sagittandum.
Hasta autem iaculor, quantum non alius quispiã sagitta:
Solis timeo pedibus ne quis me superet
Phæacum: ualde enim aspere domitus sum
Vndis in multis, quoniam deductio in naui
Nõ erat perpetua: ideo mihi chara membra soluta sunt.
Sic dixit. hi autem omnes taciti facti sunt silentio:
Alcinous Vlyssi. Alcinous autem ipsum solus respondens, allocutus est.
Hospes quoniam non ingrata inter nos hæc loqueris:
Sed uis uirtutem tuam ostendere quæ te sequitur,
Iratus, quoniam te iste in certamine astans
Obiurgauit, ut tuam uirtutem homo nullus uituperet:
Quicunq; sciret suis mentibus decentia dicere.
Sed age nunc meum intellige uerbum, ut & alij
Dicas heroum, quando tuis in domibus
Epulaberis apud tuam uxorem & tuos filios,
Nostræ uirtutis recordatus qualia & nobis
Iupiter opera imponit continue iam ualde à patribus.
Non enim pugiles sumus strenui, neq; luctatores.
Sed pedibus uelociter currimus, et nauibus optimi sumus.
Semper aũt nobis cõuiuium gratũ est citharaq; choreaq;
Vestesq; mutatoriæ, balneaq; calida, & cubilia.
Saltatio. Sed agite Phæacum saltatores quicunq; optimi
Tripudiate, ut & hospes dicat suis amicis
Domum reuersus quantum superamus alios
Nauigatione, & pedibus, & saltatione, & cantilena.

Demodoco aūt aliquis ſtatim profectus citharā canorā
Afferat, quæ iacet in noſtris domibus.
Sic dixit Alcinous Deo ſimilis. ſurrexit autē præco
Allaturus citharam canoram domo ex Regis.
Iudices autem electi nouem omnes ſurrexerunt
Publici, qui in certaminibus expediebant ſingula.
Planū fecerūt āt locū choreæ: pulchrū aūt dilatauerunt
Præco autē ꝓpe uenit ferēs citharā canorā (theatrum.
Domodoco. hic aūt poſtea iuit ī mediū: circū āt iuuenes
Puberes ſtabant periti ſaltationis.
Percutiebant autem locum magnum pedibus. at Vlyſſes
Micationes intuebatur pedum: admirabatur autem aīo.
Sed hic cithara perſonans incepit pulchrè cantare,
Circa Martis amorem coronatæq; Veneris.
Quemadmodum primū mixti ſunt in Vulcani domibus
Clàm. multa aūt dedit: lectum āt dedecorauit & cubile
Vulcani Regis. ſtatim autem ei nuncius uenit
Sol qui ipſos cognouit mixtos amicicia.
Vulcanus igitur ubi moleſtum uerbum audiuit,
Perrexit ire in officinam mala mentibus moliens.
Poſuit autem in ligno magnā incudem: cuſit aūt uincula
Quæ rūpi nō pñt inſolubilia, ut firmiter illic manerent.
Sed poſtquam fabrefecit dolum iratus Marti,
Perrexit ire in thalamum, ubi chari lectuli iacebant:
Circum igitur lecti fulcra fudit uincula undiq;.
Multa autem & deſuper è trabe effuſa ſunt
Ceu araneæ telæ prætenues, quæ nullus uiderit,
Neq; deorū beatorum: ualde. n. doloſe fabrefacta ſunt.
At poſtquam omnem dolum circum cubilia fudit,
Perrexit ire Lemnum bene ædificatam urbem,
Quæ ei terrarum longè chariſſima eſt omnium.

Demodocus intercinit fabulam de Veneris & Martis cōplexu.

Neq; cecã speculationẽ habuit aureas qui tenet habenas
Postq̃ aũt uidit Vulcanũ ĩclitũ arte seorsũ eũtẽ (Mars.
Perrexit ire domum inclyti Vulcani
Detentus amore coronatæ Cytherea.
Hæc autem nuper à patre præpotente Saturnio
Veniens sedebat: hic autem intra domum iuit.
Illi autem manũ inseruit, uerbumq; dixit et locutus est.
Huc age amica ad lectum uertamur dormituri.
Non enim amplius Vulcanus in populo est: sed iam
Iuit Lemnum ad Sintias agrestè loquentes.
Sic dixit. huic autem gratum uisum est cubare.
Hi in cubilia euntes dormierunt: circum autem uincula
Artificiosa fusa sunt prudentis Vulcani.
Neq; mouere membra erat, neq; eleuare.
Et tũc iam cognouerũt, quòd nõ amplius euitabilia sunt.
De propè autem ipsis uenit inclytus uulcanus
Retro reuersus antequam Lemni terram perueniret:
Sol enim ipsi speculationem habuit: dixitq; uerbum:
Perrexit autem ire domum charum cruciatus cor.
Stetit autem in uestibulis: ira aũt ipsum magna cepit.
Horrẽdè autem exclamauit, auditusq; est omnibus Dijs.
Iupiter pater, & alij beati Dij semper existentes,
Venite ut opera ridenda, & non decentia uideatis:
Quomodo me claudum existentem Iouis filia Venus
Semper inhonorat: amat autem perniciosum Martem
Quoniam hic quidẽ pulcher, & integer pedibus. at ego
Debilis sum: at non mihi auctor alius est:
Sed parentes duo qui non gignere debebant.
Sed uidete ubi hi dormiunt in amicicia
In meos lectos ingressi. ego autem uidens crucior
Non quidẽ ipsos amplius spero paululũ dormituros si

Quamuis ualde se mutuo amantes: fortè non uolēt ambo
Dormire. sed ipsos dolus, & uinculum continebit,
Donec mihi ualde omnes pater reddat dotes:
Quas ipsi dedi impudentis puellæ causa.
Quoniam ei pulchra filia, at non prudens.
Sic dixit. Dij aūt congregati sunt in solidam domum:
Venit Neptunus terram continens: uenit & perutilis
Mercurius: uenit & rex longè iaculans Apollo:
Fœminæ autē Deæ manserunt domi pudore unaquæq;.
Steterunt autem in uestibulis Dij datores bonorum.
Magnus autem motus est risus beatis Dijs
Technas aspicientibus prudentis Vulcani.
Sic autem aliquis dicebat uidēs in propinquū alium:
Nō sūt uirtute prædita mala opa: assequtur tardus uelocē.
Sicut & nunc Vulcanus existens tardus cepit Martem,
Velocissimum existentē deorū, qui Olympum habitant,
Claudus existēs technis propter quod & pœnam auget.
Sic hi quidem talia inter se dicebant.
Mercurium autem allocutus est Rex Iouis filius Apollo.
Mercuri Iouis fili internuncie dator bonorum:
Nunquid in uinculis uelles fortibus pressus
Dormire in lectis apud auream Venerem?
Huic autem respondit postea internūcius Mercurius.
Vtinam hoc esset Rex longè iaciens Apollo.
Vincula quidem ter tot magna circum haberent:
Vos autem inspiceretis Dij omnesq; Deæ:
At ego dormirem apud auream Venerem.
Sic dixit risus āt excitatus est īter īmortales Deos.
Neq; Neptunum risus cepit. precabatur autem semper
Vulcanum inclytum opere, ut solueret Martem.
Et ipsum alloquens, uerba pennata dixit.

Solue.ego autem ipsum promitto sicut iubes
Soluturum æqua omnia,cum immortalibus Dijs.
Hũc aũt rursus allocutus ẽ ualde inclytus Vulcanus.
Ne mihi Neptune terram continens hæc iube
Prauæ pro scelestis sanè etiam promißiones,promittis?
Quomodo ego te uincirem cum immortalibus Deis
Siquidem Mars abeat debito,et uinculo solutus?
Hũc aũt rursus allocutus ẽ Neptunus quatiẽs terrã.
Vulcane siquidem Mars debitum subterfugiens
Abibit elapsus,ipse ego hæc soluam.
Huic autem respondit postea perinclytus Vulcanus.
Non est,nec decet tuum uerbum negare.
Sic dicens, uincula resoluit uis Vulcani.
Hi autem postquam ex uinculo soluti sunt forti existẽte
Statim eruentes,hic quidem in Thraciam iuit.
Illa autem in Cyprum iuit amans risum Venus
Ad Paphum:ubi ei templum altareq; sacrum:
Vbi & ipsam Gratiæ lauerunt,& unxerunt oleo
Immortali,quatenus Deos decet semper existentes:
Circum ãt uestimenta induerunt pulchra mirabile uisu.
Hæc cantor cecinit perinclytus,at Vlysses
Oblectatus est animo suo audiens,ac etiam alij
Phæacenses,longorum remorum,nauibus inclyti uiri.
Alcinous autem Halium & Laomedonta iußit
Solos tripudiare,quoniam ipsis nemo contendebat.
Ludus pilæ. Hi igitur postquã pilã pulchram in manibus acceperunt
Purpuream,quam ipsis Polybus fecerat prudens:
Hanc alter iacebat ad nebulas umbrosas
Flexus retro.alter autem à terra in altum eleuatus
Facile accipiebat antequã pedes ad pauimentum uenirẽt.
At postquam pilam in rectum experti sunt:

Saltauerunt

Saltauerunt postea in terra pascenti multa Saltatio.
Frequenter alternantes: iuuenes aũt applaudebant alij
Stantes in certamine: multus autem strepitus ortus est.
Jam tunc Alcinoum allocutus est strenuus Vlysses.
Alcinoẽ Rex, omnium clarißime populorum
Certe pollicitus es tripudiatores esse optimos.
Profectò manifestè factum est: stupor me hẽt inspicientẽ.
Sic dixit. lætata est sacra uis Alcinoi:
Statim Phæacenses amantes remos allocutus est. Alcinous Phæacensibus.
Audite Phæacensium ductores ac principes:
Hospes mihi ualde uidetur prudens esse.
Sed agite, ei domus hospitale munus, uti decet.
Duodecim enim in populo præclari reges
Principes imperant: tertius decimus autem ego ipse.
Ex his ei uestem singuli bene lotam & tunicam,
Et auri talentum ferte pretiosi.
Statim autem oĩa portemus congregati, ut in manibus
Hospes tenens ad cœnam ueniat lætus in animo.
Euryalus autem seipsum conciliet uerbis,
Et dono, quoniam nequaquam ut decuit locutus est.
Sic dixit. omnes autem laudauerunt, & iusserunt
Dona autem ut ferret: præmiserunt præconem singuli.
Huic autem rursus Euryalus respondit, locutusq; est.
Alcinoẽ Rex. omnium clarissime populorum:
Tibi equidem hunc hospitem conciliabo, sicut tu iubes:
Dabo ei hunc ensem totum æreum, cui est manubrium
Argẽteum: uagina autem nuper secti eboris
Circumuoluta est: multo autem ei dignus erit.
Sic dicens in manibus ponit ensem argẽteorũ clauorũ: E... Vl... se ...
Et ipsum alloquens uerba pennata dixit.
Gaude pater ò hospes, uerbum si aliquod dictum est

Graue, statim illud ferant rapientes turbines.
Tibi autem Dei uxorem uidere, & in patriam redire
Dent, quando diu ab amicis incommoda pateris.
Hunc autem respondẽs allocutus est prudẽs Vlysses.
Et tu amice ualde gaude. Dei autem tibi felicia dent,
Neq; amplius tibi ensis desyderium in futurum fiat
Huius, quem iam mihi dedisti concilians uerbis.

Afferunt Vlyssi a Phęacensibus xenia.

Dixit. et circũ hũeros posuit ensẽ argẽteorũ clauorũ.
Occidit autem Sol: & huic inclyta dona affuerunt:
Et hęc in domum Alcinoi tulerunt pręcones illustres.
Suscipientes autem filij eximij Alcinoi
Matrẽ iuxta uenerãdam posuerunt perpulchra dona.
Quibus autem imperabat sacra uis Alcinoi,
Venientes hi sederunt in altis solijs.
Tunc Areten allocuta est uis Alcinoi.
Age mulier fer arcam pulchram, quę optima:
Impone autem uestem bene lotam & tunicam.
Circum ignem aũt lebetẽ calefacite, calefacite aũt aquam:
Vt lotus uidensq; bene posita omnia
Dona, quę ei Phęacenses eximij huc tulerunt,
Conuiuioq; delectetur, & cantilenę hymnum audiens.
Et illi ego hoc poculum meum perpulchrum dabo
Aureum, ut mei memor dies omnes
Libet in domo Iouiq; alijs Deis.
Sic dixit. Arete autem Ancillis dixit
Circum ignem ponere lebetem magnum quàm citißimè.
Hę autem lauacralem lebetẽ statuerunt igni cõbustiuo.
Intus ãt aquã fuderũt, sub ãt ligna cõbusserũt suscipiẽtes.
Vẽtrẽ qdẽ lebetis ignis circuibat: calefaciebatur ãt aqua
Interim aũt Arete hospiti perpulchram arcam
Extulit è cubiculo: posuit autẽ intus pulcherrima dona,

Vestem, aurumq;: quæ ei Phæacenses dederunt.
In ipsa uero uestem posuit, pulchramq; tunicam:
Et ipsum alloquens uerba uelocia dixit.
Ipse nunc uide poculum, velociterq; nondum inijce.
Ne quis in uia ledat, quando postea
Dormies dulcem somnum profectus in nauem nigram.
At postquam hoc audiuit multa tolerans diuus Vlisses,
Statim adaptauit poculum. uelociter aũt nondum iniecit
Variũ: quẽ olim ipsum docuerat mẽtibus uenerãda Circe
Statim autem ipsum proma lauari iußit
In labrum euntem hic autem libenter uidit animo
Calidas aquas. quoniam nequaquã portatus frequentarat,
Postquam liquerat domum Calypsûs bene comatæ,
Tunc autem ei cura Deæ quàm firma fuit.
Hunc igitur postquã famulæ lauerunt, et unxerunt oleo,
Circũ ãt ipsum pallium pulchrum iecerunt, & tunicam
Ex labro exiens uiros ad uinipotatores
Iuit Nausicaa autem à Deis pulchritudinem habens
Stetit iuxta limen atrij affabre facti.
Admirata est autem Vlyssem oculis uidens:
Et ipsum alloquens uerba uelocia dixit.
Gaude hospes, ut & aliquando existens in patria terra
Recorderis mei, quòd mihi primæ præmia uitæ debes. Vlysses Nausicaæ gratias egit.
Hanc autẽ respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Nausicaa filia magnanimi Alcinoi,
Sic nunc Iupiter faceret ualde sonans, maritus Iunonis,
Domumq; ire, & reditus diem uidere.
Quamobrem tibi illic, ut Deæ supplicarem
Semper per dies omnes: tu enim me seruasti puella.
Dixit. & ad solium sedit apud Alcinoum Regem.
Hi autem iam partes diuiserunt, miscerúntq; uinum.

Præco autẽ ex propinquo uenit ducẽs optabilẽ cantorem
Demodocum populis honoratum. locauit autem ipsum
In medio conuiuarum ad columnam longam firmans.
Tunc præconem allocutus est prudens Vlysses,
A dorso incipiẽs incidere: multũ autem relictum erat
Suillinum dorsum in pretio.
Suis albi dentes: multa autem erat circum pinguedo:
Præco accipe, iam hanc præbe carnem, ut comedat,
Demodoco, & ipsum complector mœstus quamuis,
Inter omnes enim homines terrestres poetæ
Honoris participes sunt & reuerentiæ: quoniam ipsos
Cantilenas musa docuit, & diligit genus Poëtarum.
Sic dixit, præco autem ferens in manibus posuit
Heroi Demodoco. hic autẽ suscepit: gauisusq; est animo
Illi autem in cibos paratos adiacentes manus iniecerunt
Sed postquam potus, & cibi amorem eiecerunt,
Iam tunc Demodocũ allocutus est multa passus Vlysses
Demodoce præcipue iam te inter homines laudo oẽs
Vel te Musa docuit Iouis filia, uel te Apollo,
Valde enim prout decet Achiuorum fatum canis,
Quæcũq; moliti sunt, passi suntq;, & q̃cũq; laborauerũt
Tanq̃ alicubi, uel ipse præsens, uel aliũ audiẽs. (Achiui
Sed iam transi, & Equi structuram cane
Lignei, quem Epius fecit cum Minerua:
Quem aliqñ in summã arcẽ dolũ duxit magnus Vlysses
Viris implens, qui Ilium euerterunt:
Si iam mihi hæc prout par est narrabis,
Statim ego omnibus dicam hominibus
Quòd tibi promptus Deus dedit diuinum cantum.
Sic dixit. hic ãt actus à Deo ĩcepit: ostendit ãt cantum
Hinc incipiens: uti alij quidem bene tabulatis in nauibus
Demodocus equum Tro
Euntes enauigarunt ignem in tentorijs iacientes

Argiui. alij uero iam ualde gloriosum circa Vlyssem ianum cantu prosequitur.
Sedebant in troianorum concione tecti equo.
Ipsi enim illum Troiani in arcem traxerant:
Sic hic qdē īgressus erat. hi āt īcōsultè mlta cōciōabātur
Sedentes circa ipsum. tripliciter āt ipsis placebat cōsiliū.
Vel scindere concauum lignum pernicioso ferro,
Vel de petris iacere retrahentes arce,
Vel sinere magnum simulachrum deorū mulcimētum eē.
Sic iam & postea perfici debebat.
Fatum enim erat destrui, postquam ciuitas cōplexa esset
Ligneum magnum equum, ubi sedebāt omnes optimates
Argiuorum, Troianis cædem, & mortem illaturi.
Cecinit autē quō urbem depopulati sunt filij Achiuorum
Equo effusi, concauas insidias relinquentes.
Alium alio cecinit ciuitatem diripere altam.
At Vlyssem ad ædes Deiphobi
Ire tanquam similem Marti cum diuino Menelao.
Illic iam grauißimum bellum dixit ausum,
Vicisse & deinde propter magnanimam Mineruam.
Hæc cantor canebat perinclytus: at Vlysses
Cōsumebatur. lachrymæ āt irrigabāt sub palpebris genas.
Vt autem mulier flet dilectum maritum circumcadens, Cōparatio.
Qui suam ante ciuitatem populosq; cecidit
Ab urbe, & à filijs expellens perniciosum diem.
Hæc quidem mortuum, & palpitantem inspiciens
Circa ipsum fusa stridulè lamentatur. hi autem à tergo
Percutientes hastis dorsum, ac etiam humeros
Captiuam ducunt ad laborem habendum & infelicitatē:
Huius autē miserabilißimo dolore corrumpuntur genæ.
Sic Vlysses miserabilē sub palpebris lachrymā fundebat:
Tunc alios quidē omnes inscios fecit lachrymas fundēs.

Alcinous autem ipsum solus animaduertit, & cognouit
Sedens iuxta ipsum, grauiter autem suspirantem audiuit:
Statim autem Phæacenses nauticos allocutus est.
Audite Phæacensium duces, & gubernatores.
Demodochus autem iam contineat citharam acutam.
Non enim omnibus gratus hæc canit.
Ex quo cœnamusq;, & motus est diuinus cantor.
Ex hoc nondum quieuit a graui luctu
Hospes, ualde ipsum dolor in animo circuiuit.
Sed age hic quidē cōtineat, ut simul oblectemur omnes
Hospitesq; & hospes, quoniam multo melius sic.
Gratia enim hospitis hæc uerecundi facta sunt.
Deductio & grata dona, quæ ei damus diligentes.
Pro fratre hostesq; supplicatorq; factus est
Viro illi qui paululum etiam sapit animo
Ob hoc nunc neq; tu absconde mentibus astutis
Quodcunq; te interrogabo: dicere autem te melius est.
Dic nomen quod te illic uocabant materq;, paterq;,
Alijq; qui in ciuitate, & qui circum habitant:
Nō quidē enim aliquis oīno sine noīe est inter homines,
Nec malus, nec bonus, postquam primum natus sit.
Sed omnibus apponuntur postquā generauerūt parentes.
Dic autem mihi terramq; tuam popolumq; urbemq;,
Vt te eò deducant: obseruantes mentibus naues.
Non enim Phæacensibus nauium gubernatores sunt:
Neq; temones sunt, quæq; aliæ naues habent.
Sed ipsæ sciunt cogitationes, & mentes uirorum.
Et omnium sciunt ciuitates & pingues agros
Hominum, & undam uelocissimè maris transeunt
Aëre & nebula tectæ, neq; unquam ipsis,
Neq; offendi est timor, neq; destrui.

Alcinous q̄rit oīs eius cōditionē et fortunā

Phæacū naues sensiles sunt.

Sed hæc sic quondam patrem ego dicentem audiui
Nausithoum, qui dicebat Neptunum ualde iratum fuisse
Nobis, quoniam deductores illæsi essemus omnium.
Dixit olim Phæacensium uirorum bene factam nauem
Ex deductione redeuntem in obscuro ponto
Naufragiũ fecisse. magnũ aũt nobis mōtē cĩtatē circũ te-(gere.
Sic dixit senex. hæc autem Deus uel perficiat,
Vel imperfecta sinat, ut ei gratum est animo.
Sed age mihi hoc dic, & uere narra:
Quo aberraueris, & ad que perueneris loca
Hominum ipsosq; ciuitatesq; bene habitatas:
Et qui difficilesq;, & syluestres, neq; iusti.
Quiq; hospites, & ipsis mens est Deo placens.
Dic autem cur fles, & luges intus animo,
Argiuorum danaorum, & Ilij fatum audiens,
Hoc autem Dei fecerunt: neuerunt autem mortem
Hominibus, ut sint & posteris cantilena.
An aliquis tibi & affinis perijt Ilium ante
Bonus existens gener? uel socer? quiq; maximè
Cura digni sunt ob sanguinem, & genus ipsorum?
An aliquis etiam socius uir grata sciens
Bonus: quoniam non fratre minor
Est, qui socius existens prudentia sciat.

ARGVMENTVM. I. HOMERI COMPOSITIONIS.

Principium Vlyssis narrationum, in quo dicit pugnasse cũ Ciconibus, & ad Lotophagos peruenisse, & ad Cyclopen Polyphemũ iuisse. Et hũc q comedisset sex iã socios, excæcasse.

ODYSSEAE. I. HOMERI COMPOSITIONIS.

Iota cum Lotophagis, Ciconibus, unà Cyclops est.

VNC Autem respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Alcinoë Rex omnium laudatißime populorum,
Certe quidem hoc bonum audire est cantorem
Talem, qualis hic est Dijs similis uoce.
Non enim ego aliquem dixerim re gratiorem esse:
Quàm quando lætitia quidem detinet populum omnem.
Conuiuæ autem in ædibus audiunt cantorem
Sedentes ex ordine: iuxta autem implentur mensæ
Panis, & carnium, merum autem ex cratere exhauriens
Pincerna fert, & infundit poculis.
Hoc mihi optimum in animo uidetur esse.
Tibi autem meos dolores animus elegit suspiriosos
Dicere, ut adhuc magis lugens suspirem.
Quid primum tibi? deinde quid postremo narrabo?
Dolores, quoniam mihi multos dederunt Dei cælestes.
Nunc autem nomen primum dicam, ut & uos
Sciatis. ego autem, postquam fugiens crudelem diem
Vobis hospes uenio, & longè domos habitans,
Sum Vlysses Laërtiades, qui omnibus dolis
Hominibus sum in cura, & mea gloria ad cælum it.
Habito autẽ Ithacã ad meritidem sitam. mõs autẽ in ipsa
Neritus, altus, ualde decens, circum autem insulæ
Multæ habitantur ualde uicinæ inter se:
Dulichiumq; Sameq; etiam nemorosa Zacinthus.
Ipsa autem humilis ualde in alto in mari iacet
Ad occasum. hæ autem seorsum ad auroramq; solemq;:
Aspera, sed bona iuuenum nutrix. nequaquam ego
Mea terra possum dulcius aliud uidere.

Vlysses labores suos incipit enarrare.

Vlysis patria.

Quemadmodū me apud se detinuit Calypsô magna Dea
In specubus concauis cupiens maritum esse:
Sic etiam Circe detinuit in domibus
AEæa dolosa cupiens maritum esse.
Sed meum nunquā animum in pectoribus persuaserunt: De amore patriæ.
Si quidem nil dulcius mea patria, neq; parentibus
Est, licet quis longè pinguem domum
Terra in aliena habitet procul à parentibus.
Eia age tibi & reditum meum malis plenum dicam:
Quem mihi Iupiter intulit à Troia profecto:
Ab Ilio me ferens uentus ad Ciconas adegit
Ad Ismarum: illic aūt ego urbē diripui: occidi aūt ipsos.
Ex urbe autem uxores & res multas capientes
Diuisimus, ut nullus à me priuatus abiret æqualitate:
Tunc certe quidem ego ueloci pede fugere nos
Iussi: hi autem ualde stulti non obediuerunt.
Ibi aūt multum quidē merum bibitū est. multas aūt oues
Iugulauerunt apud littus, & flexipedes nigras boues.
Interim autem abeuntes Cicones ciconas aduocarunt Infelix prælium cum Ciconibus.
Qui ipsis uicini erant simul plures & præstantes
Continentem habitantes, scientes quidem ab equis
Cum uiris pugnare, & ubi oportet peditem esse.
Venerunt postea quot folia, & flores sunt uere
Matutini. tunc iam mala Iouis parca affuit
Nobis malū fatū passuris, ut dolores multos pateremur.
Stantes autem pugnabant pugnam apud naues ueloces.
Iaciebant autem inter sese æreas hastas:
Quandiu quidem Aurora fuit, & auctus est sacer dies,
Tandiu expellentes mansimus plures licet existentes.
Quando autem Sol transiuit ad uesperam,
Tunc iam Cicones inclinauerunt interimentes Achiuos.

Sex autem ab unaquaq; naui fortes ſocij
Perierunt: reliqui uero fugimus mortemq́; fatumq́;,
Hinc autem extemplò nauigauimus dolentes corde
Læti ex morte, charis amiſsis ſocijs.
Neque mihi prius naues abiere utrinque agitatæ
Quàm aliquis ex miſeris ſocijs unumquenq; uocaſſet,
Qui perierant in campo à Ciconibus interfecti.
Nauibus ãt ĩmouit uẽtũ Boreã nubiũ cõgregator Iupiter
Cum procella magna, nubibus uero cooperuit
Terram ſimul et pontum: ruit autem è cælo nox.
Hæ quidem poſtea ferebantur obliquæ: uela autem ipſis
In treis quatuor'ue parteis diſcidit uis uenti.
Et hæc quidem in naues depoſuimus timentes mortem.
Ipſas autem certatim traximus in continentem.
Illic duas noctes duosq; dies continue ſemper
Iacuimus ſimul laboreq; & doloribus animũ cõſumẽtes.
Sed quando iam tertium diem comata abſoluit Aurora,
Malos ſtatuentes, ſimulq; uela alba extendentes
Sedimus: has uentusq; gubernatoresq; dirigebant.
Et illæſus perueniſſem in patriam terram,
Sed me unda, fluctusq; ad incuruum Maleam
Et Boreas impulit: errare autem fecit à Cytheris.
Hinc autem nouem dies ferebar à pernicioſis uentis
Vlyſſes defertur ad Lotophagos. Pontum in piſcoſum: ſed decimo die uenimus.
Ad terram Lotophagorum, qui floridum cibũ comedunt.
Tunc aũt in continentẽ deſcendimus, & auſimus aquã,
Statim aute m cœnã acceperunt ueloces apud naues ſocij
Sed poſtquam ciboq; ſaturati ſumus & potu,
Iam tunc ego ſocios præmiſi interrogare euntes
Viros duos eligens, tertium præconem ſimul addens:
Qui uiri eſſent in terra cibum comedentes.

Hi aũt statim abeuntes mixti sunt cum uiris Lotophagis.
Neque Lotophagi moliti sunt socijs mortem
Nostris. sed ipsis dederunt Lotum comedere. Loti herbę mirãda vis.
Ex his autem quicunq; Loti comederent mellitũ fructũ,
Non amplius renunciare retro uolebant, neque redire,
Sed illic uolebant cum uiris Lotophagis
Lotum comedentes manere, reditusq; obliuisci.
Quos quidem ego ad naues ducens flentes ui
Nauibus in concauis sub transtra ligaui trahens.
Sed alios iussi peramabiles socios
Festinantes naues conscendere ueloces,
Ne quis Lotum comedens reditus obliuiscatur.
Hi autem statim ingressi sunt, & in transtris sederunt,
Ex ordine aũt sedentes album mare uerberabant remis.
Inde autem primum nauigauimus male affecti animo.
Cyclopum autem in terram proteruorum sacrilegorum
Peruenimus, qui Dijs confisi immortalibus
Neque plantant manibus arborem, neque arant:
Sed hæc non sata, & inarata omnia nascuntur
Frumenta, & hordea, & uites quæ ferunt Cyclopum insula fertilis.
Vinum ex uberibus uuis, & ipsis Iouis hymber auget.
His autem neque conciones consiliariæ, nec leges.
Sed hi altorum montium habitant cacumina
In speluncis concauis. habet autem ius unusquisq;
In filios & in uxores: neq; se mutuo curant.
Insula postea quæ facile fodiatur extra portum extẽsa ẽ
Iuxta terram Cyclopum, neq; propinqua, nec remota
Nemorosa. in ea autem capræ infinitæ sunt
Syluestres. non enim iter ad eas hominum prohibet.
Neq; ipsam ingrediuntur uenatores, qui per syluam
Labores patiantur per uertices montium insequendo:

Neq; gregibus colitur, neque aratoribus.
Sed hæc non sata & inarata per dies omnes
Hominibus caret: pascit autem balantes capras.
Non enim Cyclopibus naues sunt rubricatis prioris,
Neque uiri nauium sunt fabricatores: qui laborent
Bene tabulatas naues, quæ perficiant singula,
Vrbes hominum adeundo ad quales multas
Viri inuicem nauibus transeunt mare.
Qui ipsis etiam insulam bene habitatam efficiunt.
Non tamen mala est. fert autem suo tempore omnia.
In ea quidem prata maris albi iuxta ripas
Aquis irrigua mollia. ualde incorruptibiles uineæ sunt.
In ea aratio facilis. ualde profundus segetũ cãpus esset.
Qui suo tpe meteretur, qm̃ ualde pinguedo subtus solũ ẽ.
In ea portus naui accommodus, ubi non opus fune est,
Neque anchoras iacere, nequa ad palum alligare.
Sed appellentes possunt manere diu quoad nautarum
Animus hortetur, & inspirent uenti.
Sed in capite portus fluit lympidam aquam
Fons sub specu circum autem alni natæ sunt.
Illuc nauigauimus & aliquis Deus ducebat
Noctem per obscuram: neq; apparebat, ut uideri posset,
Aër enim circa naues teter erat, neq; Luna
E cælo prælucebat, detinebatur autem nubibus.
Tunc nullus insulam inspiciebat oculis.
Neq; igitur undas longas rotantes ad terram
Inspiciebamus, priusquã naues bene tabulatæ appellerẽt.
Apulsis autem nauibus deposuimus uela omnia.
Extra autem etiam ipsi descendimus in littus maris.
Ibi autem quiescentes mansimus ad Auroram diuinam.
Quando aũt diluculum generãs apparuit rosea Aurora,

Insulam admirantes conuoluebamur ad ipsam.
Excitarunt autem Nymphæ filiæ Iouis habentis ægida
Capras montanas, ut cœnarent socij.
Statim curuos arcus, & iacula prælonga ferro
Accepimus ex nauibus: in treis partes autem instructi
Iaculati sumus: stati at dedit Deus accõmodã uenationẽ.
Naues quidem me sequebantur duodecim: singulis autem
Nouẽ sorte cõtigerũt capræ: mihi aũt decẽ elegerũt soli.
Sic tunc quidẽ per totum diẽ usq; ad solem occidentẽ
Sedimus comedentes carnesq; multas, & uinum suaue.
Nondum enim nauibus defecerat uinum rubrum
Sed inerat. multum enim in uasibus singuli
Hauseramus Ciconum sacram urbem capientes,
Ciclopum autem terram uidimus propè existentium:
Fumumq;, ipsorumq; uocem ouiumq; & caprarum.
Quando autem Sol occidit & in nebulas iuit:
Tunc iacuimus in littore maris.
Quãdo autẽ diluculũ generãs apparuit rosea Aurora:
Et tunc ego concionem faciens omnibus dixi.
Alij quidem nunc manete mihi peramabiles socij.
Sed ego cum nauiq; mea & meis socijs
Profectus hos homines exploratum ibo qui sunt,
An flagitiosi & syluestres, neq; iusti,
An hospitales, & ipsis mens est dijs placens.
Sic dicens in nauem iui. iussi autem socios
Ipsos etiam ascendere, simulq; funes soluere.
Hi autem statim ingreßi sunt, & in transtris sederunt.
Ordine autem sedentes album mare uerberarunt remis.
Sed quando iam ad locum peruenimus propè existentem
Ibi in extremo speluncam uidimus propè mare
Excelsam lauris consitam: ibi aute m multæ — Antrũ Polyphemi.

Pecudes ouesq; & capræ quiescebãt: circum autem aul.
Alta ædificata erat defossis lapidibus,
Longisq; pinibus. & quercubus alticomis.
Illic autem uir degebat prodigiosa statura, qui pecora
Solus pascebat procul, neque cum alijs
Versabatur, sed seorsum existens iniusta sciebat.
Etenim admiratio facta est magna, neque simil is erat
Viro panem edenti: sed cacumini nemoroso
Altorum montium: quando apparet solum ab alijs.
Iam tunc alios iussi peramabiles socios
Illic apud nauem manere, & nauem custodire.
Sed ego eligens ex socijs duocecim præstantes
Iui, sed caprinum utrem habebam nigri uini
Dulcis, quod mihi dederat Maron Euanthis filius,
Sacerdos Apollinis, qui Ismarum gubernabat,
Quoniam ipsum cum filijs obseruabamus & uxorem
Venerantes habitabat enim in luco arboribus referto
Phœbi Apollinis: hic autem mihi præbuit inclyta dona.
Auri quidem mihi dedit benefacti septem talenta:
Dedit autem craterem totum argenteum: at postea
Vinum in amphoris duodecim omnibus hauriens
Dulce, incorruptibile, diuinum potum, neq; aliquis hoc
Sciebat ex seruis, neque ex ancillis in domo,
Sed ipse, uxorq; dilecta promaq; una sola.
Hoc autem quando: bibebant suaue uinum rubrum
Vinum poculum implens, aquæ uiginti mensuras
Infundebat: odor autem suauis à cratere spirabat
Diuinus. tunc non tibi abstinere gratum fuisset.
Hoc ferebam implens utrem magnum: uiatica autem
In pera: statim enim mihi impulsus est animus superbus
Virum adire magnam indutum fortitudinem

Vinũ maroneũ memorabile.

Syluestrem, neq; iustitias scientem, neq; iura.
Statim autem ad antrum peruenimus, neq; ipsum intus
Inuenimus: sed pascebat pascua per pinguia pecudes.
Venientes autem in antrum admirabamur singula.
Calathi qdē caseis onerabātur: referta aūt erant stabula
Agnis & hædis, diuisæ autem quæq; (niores
Claudebātur, separatim qdē natu maiores, separatim iu=
Separatim agni recēs nati, fluebāt aūt sero uasa omnia
Situlæq; Scyphiq; facti erant quibus in mulgebat.
Tunc me quidem primum socij orauerunt uerbis
Caseos auferentes reuerti: sed postea
Statim in nauem uelocem hædosq; & agnos
Ex stabulis auferentes nauigare ad salsam aquam.
Sed ego non parui (certè multo melius fuisset)
Vt hunc uiderem, & an mihi hospitalia dedisset:
Neque erat socijs apparens gratus futurus.
Tunc autem ignem accedentes mansimus: ac etiam ipsi
Caseos capientes edebamus, expectauimusq; intus
Sedentes, donec uenit pastor: tulit autem magnū pondus
Sylue aridæ, ut ei ad cœnam esset,
Extra autem antrum iaciens strepitum edidit.
Nos autem timentes secessimus in penetrale antri.
At hic in latam speluncam egit pingues oues
Oēs maxime quotquot mulgebat. mares āt reliquit extra
Arietesq; hircosq; profundam extra caulam. (portam
Sed postea opposuit repagulum magnū in altum tollens
Graue. non hoc duo & uiginti currus
Boni, quadrijugi à terra mouissent.
Tantum ingens saxum opposuit foribus.
Sedens autem mulgebat oues, & balantes capras.
Omnia rite: & fœtum supposuit unicuiq;.

Vlysses ingreditur antrum Polyphemi.

Statim iam dimidium congelascere faciens albi lactis
Textis in calathis stringens deposuit.
Dimidium rursus statuit in uasis, ut ei esset
Bibere epulanti, & ei ad cœnam esset.
Sed postquam festinauit absoluens sua opera:
Tunc ignem accendit, & uidit, interrogauitq; nos.
O' aduenæ qui estis? unde nauigatis humidas uias?
Num ad aliquod negocium? an incassum erratis?
Quemadmodum latrones supra mare, qui errant
Animas exponentes, malum alienigenis inferentes?
Sic dixit. nobis autem rursus concidit charum cor
Timentibus uocemq; grauem ipsumq; magnum.
Verum & sic ipsum, uerbis respondens, allocutus sum.
Nos à Troia errantes Achiui
Omnigenis uentis super magnam undam maris,
Domum cupientes per aliam uiam alios cursus
Venimus, sic Iupiter uoluit moliri.
Populi autem Atridæ Agamemnonis gloriamur esse,
Cuius nunc ingens sub cælo gloria uiget.
Tantam enim diripuit urbem, & perdidit populos
Multos. nos autem rursus accedentes ad tua genua
Venimus: si quid dederis hospitale, uel & aliâs
Dederis munus, quod hospitibus fas est.
Sed uerere optime deos supplices autem tibi sumus.
Iupiter autem fautor suplicumq; hospitumq;,
Hospitalis, qui hospites simul uerecundos sequitur.
Sic dixi. hic autē mihi rursus respondit sæuo animo.
Stultus es ò hospes, nunquid de longinquo uenisti
Qui me deos iuberes uel timere, uel cauere.
Non enim Cyclopes Iouem habentem ægida curant:
Neque deos beatos, quoniam longè potentiores sumus.

Polyphemus aduenas interrogat.

Vlysses respondet.

Iupiter hospitalis.

Cyclopes deorū cōtēptores.

Neque ego Iouis odium fugiens parcerem,
Neque tibi, neque socijs, si non animus mihi iubeat.
Sed mihi dic, ubi contines profectus bene factam nauem?
Num in extremo littore, an propè, ut sciam.
Sic dixit insidijs petēs: me āt nō latuit scientē multa.
Sed ipsum subito allocutus sum dolosis uerbis.
Nauim quidem mihi fregit Neptunus quatiens terram
Ad petras impellens, uestræ in finibus terræ
Extremo littori admouens, uentus autem ex ponto tulit.
Verum ego cum his subterfugi grauem mortem.
Sic dixi. hic autem mihi nihil respondit truci animo.
Sed hic irruens in socios manus iniecit.
Simulq; duos corripiens tanquam catulos ad terram
Contudit, cerebrū uero ad terrā effluit, irrigauitq; humū: Cyclops dirus socios deuorans.
Hos autem membratim incidens parauit cœnam.
Edebat aūt tanquā Leo montibus nutritus: neq; reliquit
Visceraq; carnesq; & ossa medulla plena.
Nos autem flentes tetendimus Ioui manus (animū.
Impia facinora uidētes: cōsilij & mētis inopia occupauit
Sed postquam Cyclops magnum impleuit uentrem
Humanas carnes edens, & purum lac bibens,
Iacuit intra speluncam extensus per oues:
Quem quidem ego cogitaui in magnanimo animo
Propè accedens, ensem acutum trahens à fœmore,
Vulnerare ad pectus, ubi mentes hepar habent,
Ambabus manibus pcutiens. altera āt me ratio prohibuit.
Illic enim & nos perissemus graui morte:
Non enim potuissemus à ianuis altis
Manibus auellere lapidem magnum quem opposuerat.
Sic tunc suspirantes expectauimus Auroram diuinam.
Quando autē diluculum generās apparuit rosea Aurora

Tunc ignem accendit, & mulsit inclytas pecudes
Omnes rite, & fœtum submisit unicuiq;.
Sed postquam festinauit absoluens sua opera,
Hic rursus duos corripiens parauit cœnam:
Postquam cœnauit antro abegit pingues pecude
Facilè auferens repagulum magnum: sed postea
Iterum imposuit acsi pharetræ operculum imponeret.
Multo autem strepitu ad montem uertit pingues pecudes
Cyclops. at ego relictus sum, mala imo pectore cogitans
Si quo modo punirem: daret autem uictoriam Minerua,
Hoc autem mihi in animo optimum uisum est cõsilium.
Cyclopis enim iacebat magnum robur iuxta caulam
Viride, oleaginum, quod quidem inciderat, ut portaret
Exsiccatum: hoc quidem nos comparauimus inspicientes.
Quantus malus nauis uiginti remorum nigræ
Onerariæ latæ, quæ transit magnam undam,
Tãta erat lõgitudo, tanta latitudo, ex uisu conijciendo.
Ex hoc quidem quantum ulna est ego abscidi astans,
Et præbuit socijs abradendo polire iußi.
Hi autem planum fecerunt: ego autem acui astans
Summum: statim aũt capiens torrebã igni combustiuo.
Et hanc quidem bene deposui contegens sub stercore
Quod in spelunca fusum erat paßim multum:
Verum alios sorte eligi iußi
Quicunque auderet mecum sudem tollens
Impingere in oculum, qñ hunc dulcis somnus caperet.
Hi autem sorte electi sunt quos et uolebam eligi
Quattuor: uerum ego quintus cum his electus sum.
Vesptinus aũt uenit pulchras lanas hñtes pecudes pascẽs:
Statim autem in latam speluncam egit pingues pecudes
Omnes ualde, neq; aliquã liquit profundum extra caulã,

Vlyßis cõsilium.

Aut dedita opera, aut Deus sic iubebat.
Sed postea opposuit repagulum magnum in altum tollens.
Sedens autem mulgebat oues, & balantes capras,
Omnia rite, & fœtum submisit unicuiq;.
At postquam festinauit absoluens sua opera,
Hic rursus duos corripiens præparauit cœnam.
Et tunc ego Cyclopem allocutus sum propè astans,
Poculum in manibus tenens nigri uini.
Cyclops cape, bibe uinum, postq̃ edisti humanas carnes,
Vt scias qualem potum nauis occultauit
Nostra: tibi autem libamen ferebam, si me misertus
Domum mitteres: tu autem insanis neque tolerabiliter.
Iniuste quomodo aliquis ad te in posterum alius ueniet
Ex multis hominibus, quoniam non ut decet fecisti.
Sic dixi. hic uero accepit ac bibit: exhilaratus ẽ ãt ual- (de
Dulcem potum bibens, & à me petijt iterum.
Da mihi iterum libens: & mihi tuum nomen dic
Statim nunc, ut tibi dem hospitale quo tu gaudeas.
Etenim Cyclopibus fert fertilis terra.
Vinũ ex grãdi uua depressũ, et ipsis Iouis hymber augeť.
Sed hoc ex ambrosia & nectare est deductum.
Sic dixit. at illi rursus ego præbui nigrum uinum.
Ter quidem dedi ferens: ter autem bibit stultè.
Sed postquam Cyclopi circa mentes diffusum est uinum:
Tunc ipsum uerbis allocutus sum blandis.
Cyclops rogas me nomen inclytum? sed ego tibi
Dicam. tu aũt mihi da hospitale munus sicut promisisti.
Nullus mihi nomen, nullum autem me uocant
Mater & pater, & alij omnes socij.
Sic dixi. hic autem mihi rursus respondit sæuo animo.
Nullum ego ultimum edam cum suis socijs.

Vlysses Polyphemo uinum offert.

Nullus.

Hos autem alios ante: hoc autem tibi hospitale erit.
Dixit & reclinatus cecidit supinus: at postea
Iacuit ĩ obliquũ protẽdẽs crassã ceruicẽ ipsum ãt somnus
Cepit omnia domans, faucibus autem ruebat uinum:
Frustaq; humana, hic autem eructabat uino grauis.
Tunc ego sudem sub cinere egi multo
Donec calefieret. uerbis autem omnes socios
Audere hortatus sum, ne quis mihi timens retractaret.
Sed quando iam citò sudes oleagina in igne erat futura
Accendi uiridis licet existens: prælucebat autem ualde
Tunc ego confestim tuli ex igne. circum autem socij
Stabant, sed audaciam inspirauit magnam Deus:
Hi quidẽ sudem corripientes oleaginã acutam in summo,
Oculo inhæserunt: ego autem desuper eleuatus
Voluebam. sicut qñ aliquis perforaret lignum nauale u.
Terebra, alij infra submouent loro
Tangentes utrinq;: hæc autem currit assiduè semper.
Sic huius in oculo præustam sudem capientes
Voluebamus: hũc ãt sãguis circũfluebat calidũ existentẽ
Oẽs aũt ei palpebras circũ & supercilia inurebat flãma
Pupilla ardente: stridebant eius igne radices.
Sicut autẽ qñ uir faber ferrarius securi magnã, uel asci.
In aquam frigidam mergit ualde resonantem
Obdurans (hoc enim ferri robur est)
Sic huius stridebat oculus oleaginam circa sudem.
Horrendum ãt ualde lugebat. circum ãt resonabat petra.
Nos autem timentes secessimus: sed hic sudem
Extraxit oculo pollutam sanguine multo.
Hanc quidem postea eiecit à se manibus anxius.
Sed hic Cyclopas alta uoce uocabat. hi aũt ipsum circum
Habitabant in speluncis per cacumina excelsa.

Polyphemo ob merũ sterten ti eruitur oculus.

Polyphemus Cyclopas aduocat.

Hi uocem audientes aduenerunt aliunde alius.
Stātes āt inter rogabāt circa ſpelūcā qd ipſum præmeret.
Cur tantum Polyphemе læſus ſic clamaſti?
Noctem per intempeſtam, & inſomnes nos fecisti.
Nunc quis à te pecudes hominum inuito abigit?
An aliquis te ipſum interficit dolo, non ui?
Hos aūt rurſus ex antro allocutus eſt fortis Polyphemus.
O' amici nullus me peremit dolo, non ui.
Hi autem, reſpondentes, uerba penata dixerunt.
Siquidem iam nullus tibi uim affert ſoli exiſtenti,
Morbum nullo modo licet Iouis magni fugere.
At tu ſupplica patri Neptuno Regi.
Sic dixerunt abeuntes: meum autē riſit dilectum cor.
Quoniam nomen feſellerat meum, & conſilium optimū.
Cyclops autem ſuſpirans, & afflictus doloribus
Manibus contrectans lapidem auulſit à ianuis.
Ipſe autem in ianuis manus protendens,
Si quem inter oues caperet exeuntem foras.
Sic enim me credebat in mentibus ſtultum eſſe.
At ego conſului quomodo perquàm optimè fieret,
Si quam ſocijs à morte liberationem & mihijpſi
Inuenirem: omnes autem dolos & conſilium texui,
Quoniam de uita: magnum enim malum impendebat. Vlyſsis aſtutia.
Hoc autem mihi in animo optimum apparuit conſilium.
Mares oues erant bene nutriti denſo uellere,
Pulchriq; magniq;, purpuream lanam habentes:
Hoc tacitus copulaui bene tortis uiminibus:
In quibus Cyclops dormiebat magnus, iniuſta ſciens.
Simul tres capiens, qui in medio, uirum portabat:
Duo alteri utrinque ibant ſeruantes ſocios.
Tres autem unum uirum oues portabant: at ego

(Aries enim erat pecudum longè optimus omnium)
Hunc per dorsum capiens lanosum sub uentre uolutus
Iacui, sed manibus lana multa
Fortiter inuolutis retinebam forte animo.
Sic tũc quidẽ suspirãtes expectauimus Aurorã diuinam.
Quando aũt diluculũ generans apparuit rosea Aurora,
Tunc postea in pascua exierunt mares pecudes.
Fœminæ autem balabant non multæ circa caulam:
Vbera enim distenta erant. Rex autem doloribus malis
Afflictus omnium ouium contrectabat dorsa
Rectorum stantium: hoc autem stultus non intellexit
Quòd hi sub lanigerorũ ouium pectoribus uincti erãt:
Vltimus aries pecudum exibat foras
Lana grauis & me, qui prudenter cogitaueram.

Polyphemus arieti,

Hunc autẽ attrectãs allocutus est fortis Polyphemus.
Aries iucũdißime quid mihi sic per speluncã ruis pecudũ
Vltimus? non antea relictus ibas ab ouibus:
Sed longè primus pascebas teneros flores herbæ
Longè iens. primus autem fluxus fluminum adibas:
Primus autem ad stabulum cupiebas redire
Vespertinus: nunc autem ualde ultimus, num tu Regis
Oculum desideras? quem uir improbus eruit
Cum scelestis socijs domans mentes uino
Nullus, quem nondum puto euasisse mortem.
Vtinam eadem mecum esses sententia, uocalisq; fieres
Dicere, ubi ille meam iram euitat.
Iccirco ei cerebrum per specum hùc illùc
Verberato flueret ad terram: meumq; cor
Requiesceret à malis, quæ mihi nequam intulit Nullus.
Sic dicens arietem à se misit foras.
Recedentes autem paululum à speluncaq; & caula.

Primus ab ariete solutus sum: solui autem socios.
Stati ât pecudes extẽsos pedes hñtes pingues pinguedine
Multas auertentes abegimus donec ad nauem
Peruenimus: gratis autem dilectis socijs apparauimus,
Qui fugeramus mortẽ: hos ât mœrore afficiebât lugẽtes.
Sed ego non permisi supercilijs abnui unicuiq;
Flere: sed iussi uelociter lanigeras pecudes
Multas in nauim iacientes nauigare falsam aquam.
Hi autem statim ingressi sunt, & in transtris sederunt,
Ex ordine aũt sedentes album mare uerberarunt remis.
Sed quando tantum aberam quãtum auditur clamãs,
Tunc ego Cyclopem allocutus sum mordacibus uerbis
Cyclops non debebas imbellis uiri socios
Comedere in spelunca concaua forti robore,
Et merito te debebant sequi male facta,
Crudelis, quoniam hospites non meritus es tua in domo
Comedere, ideo te Iupiter ultus est, & Dij alij.
Sic dixi. hic autẽ postea iratus est ex animo magis.
Venit autem abrumpens uerticem montis magni.
Deiecit autem ante nauem nigram proram habentem,
Paululumq; defuit ad temonem summum peruenire.
Inundauit autem mare deueniente petra.
Hanc autem statim in continentem refluens tulit unda.
Inundatio è ponto, & propè fuit ad terram peruenire.
Sed ego manibus capiens prælongum contum
Impuli extra. socijs autem hortans iussi
Impellere remis, ut malum fugeremus,
Capite annuens: hi autem incumbentes remigabant.
Sed quando iam bis tantum mare secantes aberramus:
Tunc iam Cyclopem allocutus sum: circum autem socij
Blandis uerbis prohibebant hinc inde:

Vlysses Polyphemo insultat.

Miser cur uis irritare agrestem uirum,
Qui & nunc in pontum iaciens saxum duxit nauem
Iterum in continentem: & iam uerebamur illic perire.
Si autem loquentem te, uel clamantem audiuerit,
Simul collidet nostra capita, & naualia ligna
Marmore aspero iaciens: tantum enim iaculatur.
Sic dixerunt, sed nõ psuaserunt meum magnum aĩum.
Sed ipsum illico allocutus sum irato animo.
Cyclops, si quis te inter mortales homines
Oculi rogabit grauem priuationem,
Dic Vlyssem urbium destructorem occæcasse
Filium Laërtis in Ithaca domicilia habentem.
Sic dixi. hic autem mihi lugens respondit uerbo.
Heu certè iam ad me diu prædicta uaticinia ueniunt.
Fuit quidam hic uates uir bonusq; magnusq;
Telemus Eurymides, qui uaticinio præditus erat:
Et Vaticinans consenuit cum Cyclopibus:
Qui mihi dixit, hæc omnia perfectum iri in futurum
Ex manibus Vlyßis priuatum iri uisu.
Sed semper aliquẽ uirum magnum, & bonum expectaui
Huc uenturum esse magnam indutum fortitudinem.
Nunc autem me existens paruus, & nequam, et imbellis
Oculo occæcauit postquam me domuit uino.
Sed age huc Vlysses, ut tibi hospitalia præbeam,
Deductionemq; rogem dare inclytum Neptunum.
Huius enim ego filius sum: pater aũt meus gloriatur esse,
Ipse autem si uoluerit reducet, neque aliquis alius,
Neq; deorum beatorum, neq; mortalium hominum.
Sic dixit. at ego ipsum respondens, allocutus sum:
Vtinam iam animaq;, & uita te potuissem
Priuatum faciens mittere ad domum Plutonis intra,

Telemus Cyclopum uates.

Quoniam non oculum restituet, neq; Neptunus.
Sic dixi. hic autem postea Neptuno Regi
Supplicauit manus tendens ad cælum stellis insignitum.
Audi Neptune terrã cõtinẽs cæruleis redimite capillis
Si uerè tuus sum: pater autem meus gloriaris esse:
Da minime Vlyssem urbiũ destructorẽ domũ puenire :
Filium Laërtis in Ithaca domicilia habentem.
Sed si ei fatum est amicos uidere, & peruenire
Domum bene ædificatam, & suam in patriam terram:
Serò malè eat amittens omnes socios,
Naui in aliena: offendat autem ærumnas domi.
Sic dixit precatus, hunc autem exaudiuit Neptunus.
At hic rursus longè maiorem lapidem tollens
Venit uersans, innixusq; est magna ui.
Deiecit autem à tergo nauis nigram proram habentis,
Paululumq; defuit ad temonem summum peruenire.
Inundauit autem mare descendente petra:
Hãc ãt ulterius tulit unda, appropinquauit ãt ĩ terrã ire.
Sed quando iam insulam peruenimus, ubi aliæ
Naues bene tabulatæ manebant densæ, circum autem socij
Sedebant lugentes nos expectantes continuo,
Nauem quidem illuc euntes traximus in arenam:
Et nos exiuimus in littus maris,
Pecudes autem Cyclopis concaua ex naui capientes
Diuisimus, ut nullus mihi priuatus abiret æquali:
Arietem autem mihi soli fortes socij (littore
Inter pecudes diuisas dederunt excellentem. hũc autẽ in
Ioui cõgregatori nubium Saturnidæ, qui oĩbus imperat.
Sacrificans crura combussi: hic aũt nõ curabat sacrificia,
Sed cogitabat quomodo perirent omnes
Naues bene tabulatæ, & mihi chari socij.

Imprecatur Vlyssi Polyphemus.

Sic tunc quidem per totum diem usq; ad Solē occidētem
Sedimus, epulantes carnes multas, & merum dulce.
Quando autem Sol descendit, & tenebras est ingressus
Tunc dormiuimus in littore maris.
Quando aūt diluculū generans apparuit rosea Aurora
Iam tunc ego socios hortans iussi
Ipsosq; ascendere, & funes resoluere.
Hi autem statim ingressi sunt, & in transtris sederunt,
Ex ordine autem sedētes album mare uerberarūt remis.
Inde autem primum nauigamus mœsti corde
Læti ex morte, charis amissis socijs.

ARGVMENTVM. K. HOMERI COMPOSITIONIS.

De Aeolo narrat ventorum custode, quēadmodum dedit Vlyssi prosperum uentum, Zephyrū, alios ventos includens in utre, quem socii soluentes dormiente Vlysse tanquam in ipso aurum esse putantes, redeunt ad Aeolum. Non excipiente autem Aeolo Vlyssem, inde nauigas ad Læstrigonas deuenit, apud quos undecim naues amittentes in Aeæam proficiscitur. Et cum Eurylocho dimidios socios sorte electos omittit sciscitaturos q habitantes trāsformatis autem illis in sues a Circe prętcr Eurylochum ipse in inquisitionē iens capiens a Mercurio Moly nihil leditur, sed & sociis pristinam formam sumentibus annum permanens apud Circen ad Plutonem descendit.

ODYSSEAE. K. HOMERI COMPOSITIONIS.

Cappa aūt cōtinet AEoli, Læstrigonū, & Circes facta.

EOLIAM In insulam peruenimus, ibi autem habitabat | Vlysses a Aeolū uenit,

AEolus hippotades dilectus immortalibus Dijs,

Nauigabili in insula: totam autem ipsam circum murus

Aereus infrangibilis, plana autem circundabatur petra: | Aeoli regia.

Huius & duodecim filij in domibus nati erant:

Sex quidem fœminæ, sex autem mares pubescentes.

Tunc hic filias dedit filijs esse uxores.

Hi aūt semper apud patrem dilectum, & matrē honestā

Epulantur, apud autem ipsos cibi infiniti iacent.

Odorata autem domus suspirijs impletur circa aulam

Interdiu, noctes autem rursus apud uerecundas uxores

Dormiunt in tapetibus, & in perforatis lectis.

Et qdē ad horū peruenimus ciuitatē, & domos pulchras.

Mēsē aūt totū amāter habuit me, et īterrogauit singula.

Ilium, Argiuorumq; naues, & reditum Achiuorum.

At ego huic omnia rite narraui.

Sed quando iam & ego uiam petij, & iussi

Mittere: nil ille renuit: parauit autem deductionem.

Dedit autem mihi excorians utrem bouis nouennarij: | Aeolus Vlyssi dat utrem uentorum,

Tunc autem procellosorum uentorum inclusit uias,

Illum enim custodem uentorum fecit Saturnius,

Et sedare, & excitare quem uelit.

Naui autem in concaua religauit fune lucido,

Argenteo, ne quidem spiraret paululum:

At mihi spiritum zephyri præmisit flare,

Vt ferret nauesq; & nos, sed non debebat

Perfici: ipsorum enim perditi sumus stultitijs.

Nouem diebus quidē simul nauigauimus noctesq; et diē.

Die autem decima iam apparuit patria terra.
Et iam ad ignem uertentes uenimus propè existentes.
Tum me quidem dulcis somnus aggressus est defessum:
Semper enim temonem nauis mouebam, neq; alij
Dedi sociorum, ut citius iremus in patriam terram.
Hi autem socij uerbis ad se mutuo dicebant,
Et me dicebant aurumq;, & argentum domum ducere.
Dona ab AEolo magnanimo hippotade:
Sic autem quidam dixit inspiciens de propinquo alium.
Papè, ut hic omnibus dilectus, & honoratus est
Hominibus, quorumcunq; & ciuitatem, et terram adit.
Multa qui ex Troiana ducit pretiosa pulchra
Præda nos rursus cum eandem uiam perfecerimus
Domum imus uacuas manus habentes.
Et nunc ei hæc dedit gratificans ob amicitiam
AEolus. sed age ocyus uideamus quecunq; hæc sunt:
Quantum'ue auri, & argenti in utre inest.
Sic dixerunt. consilium autem malum uicit sociorum.

Vlysses amittit uentos per imprudentiã, utre a sociis soluto.

Vtrem quidem soluerunt, uenti autem omnes irruerunt.
Hos autem statim rapiens tulit ad pontum procella
Flentes terra à patria: at ego
Cum surrexissem in animo forti cogitaui
An cadens ex naui perirem in ponto.
An quiete tolerarem, & adhuc inter uiuos degerem.
Sed sustinui & mansi, coopertus autem in naui
Iacebam: hæ autem ferebantur malo uenti turbine
Iterum in Aeoliam insulam: suspirabant autem socij:
Tunc in continentem uenimus, & exhausimus aquam.
Statim autẽ cœnam pararunt ueloces apud naues socij.
At postquam ciboq; saturati sumus et potu,
Iam tunc ego præconem assumens & socium,

Iuit ad Aeoli inclitas domos:hunc autem offendi
Comedentem apud suam uxorem, & suos filios.
Venientes in domum apud atria in limine
Sedimus: hi aũt in animo stuperunt, & interrogarunt.
Quomodo ridisti Vlysses: quæ tibi mala ĩuasit fortuna?
Certe te accurate dimisimus, ut peruenires
In patriã tuã, & domũ, & sicubi aliquid dilectum est.
Sic dixerunt: at ego locutus sum tristis corde:
Læserunt me socij mali, ad hos quoq; somnus
Impius, sed medemini amci: facultas enim in uobis.
Sic dixi blandis utens uerbis.
Hi aũt taciti facti sunt. pater aũt respõdit hac oratione: Aeolus reuertentem Vlyssem indignabundus expellit.
Abi ex insula cito ò pessime uiuentium.
Non enim mihi fas est reducere, neq; remittere
Virum, qui Deis odio est beatis.
Abi quoniam Deis inuisus huc redisti.
Sic dicens dimisit ab ædibus grauiter suspirantem.
Hinc autem primum nauigamus mœsti corde:
Consumebatur uirorum animus à remigatione molesta
Nostra stultitia: quoniã non amplius apparebat reditus. Vlysses uenit ad Læstrygonas.
Sex dies quidem simul nauigamus noctesq; & diem:
Septima autem peruenimns Lami ad altam urbem
Longiportarum Læstrygoniam, ubi pastorem pastor
Vocat impellens: hic autem expellens obedit.
Vbi insomnis uir duas accepit mercedes:
Vnam quidem boues pascens, aliã aũt albas oues pascẽs.
Prope enim nocteq; & die sunt uiæ.
Hunc postquã in portũ inclytũ uenimus, quẽ circũ petra
Alta erat, se in altum tollens utrinq;,
Littora autem præeminentia aduersa inter se
In ore eminebant: angustus autem ingressus erat.

Illuc hi intro oẽs ĩpellebãt naues utrinq; remis agitatus:
Hæc quidem intra portum concauum ligatæ sunt
Propinquæ, nõ quidẽ enĩ unquã augebatur unda in ipso,
Neq; multum, neq; parũ: alba aũt erat circũ trãquillius.
At ego solus detinui extra nauem nigram
Illic in extremitate petre funes ligans.
Steti autem in speculam asperam ascendens.
Illic quidem neq; boum, neq; uirorum apparebãt opera:
Fumum autem solum uidimus à terra exilientem.
Iam tunc ego socios præmisi interrogare euntes,
Qui uiri essent in terra cibum comedentes.
Viros duos eligens tertium præconem ad lubens,
Hi autem ibant exeuntes in planam uiam, qua plaustra
Ad urbem ab altis montibus deducebant materiam:
Puellæ autem obuiam facti sunt ante urbẽ aquatum eũt
Filiæ fortissimæ Læstrygonis Antiphatæ.
Hæc quidem in fontem descenderat pulchrè fluentem
Fons artacia. Artaciam: inde enim aquam ad ciuitatem portabat.
Hi autem astantes allocuti sunt, & interrogauerunt:
Quis horum esset Rex, & quibus imperaret.
Hæc autem statim patris indicauit altam domum.
Hi autem postquam ingressi sunt altas domos, mulierem
Inuenerũt quãtũ mõtis cacumẽ: ualde ãt timuerũt ipsam.
Antiphates Rex Lestrigonum. Hæc aũt statim ex foro uocauit inclytum Antiphatem
Suum maritum, qui his molitus est lugubrem mortem.
Statim unum corripiens sociorum, parauit cœnam:
Hi autem duo ruentes fuga ad naues uenere.
At hic clamauit per urbem: hi autem ruentes
Veniebant fortissimi Læstrygones aliunde alius.
Infiniti non uiris similes, sed gigantibus,
Qui de rupibus ingentia saxa

Vibrabāt. statim aūt malus strepitus in nauibus ortus est
Virorum morientium, nauiumq; simul fractarum.
Pisces aūt sicut trāseuntes ad triste cōuiuium ferebātur,
Donec hi hos perderent portū ualde profundum intra.
Interim ego ensem acutum trahens à fœmore
Hoc funes incidi nauis cæruleam proram habentis,
Statim autem meis socijs hortans iussi
Incumbere remis. ut perniciem subter fugeremus:
Hi autem simul omnes remigarunt timentes mortem.
Libenter autem in pontum altas fugit petras
Nauis mea: at aliæ simul omnes illic perierunt.
Hinc autem primum nauigauimus tristes corde
Læti ex morte, dilectis amissis socijs.
AEæam autem in insulam peruenimus : illic āt habitabat **Aeęa Isula.**
Circe bene comata grauis Dea eloquens
Soror prudentis AEetæ, **Vlysses ad Circen diuertit.**
Ambo autem nati erant lucente hominibus ex Sole:
Matreq; ex persa, quam Oceanus genuit filiam.
Illuc autem ad littus naui deuenimus silentio
Tutum in portum: & aliquis Deus duxit.
Illuc tunc exeuntes duosq; dies, & duas noctes
Iacuimus, simul laboreq; & doloribus aīum cōsumentes.
Sed quando iam tertiū diē bene comata perfecit Aurora:
Et tunc ego meam hastam capiens, & ensem acutum
Statim è naui ascendi in speculam
Siquo modo opera uiderem mortalium uocemq; audirem.
Steti autem in speculam saxosam ascendens
Et mihi uisus est fumus à terra latas uias habenti
Circes in ædibus per nemora densa & syluam.
Cogitaui autem postea in mente, & in animo
Ire, & inquirere postquam uideram nigrum fumum.

Sic autem mihi cogitanti uisum est melius esse.
Primum euntem in nauem uelocem, & littus maris
Cœnam socijs dare præmittereq; ad inquirendum.
Sed qn̄ iã ,ppè pueni eũdo ad nauẽ remis utrinq; ĩpusam
Tunc nescio quis me deorũ miseratus est solum exitẽtẽ
Qui mihi alta cornua habẽtẽ ceruũ magnũ in uiã ipsam
Misit: hic quidem ad flumẽ descenderat ex pabulo sylue
Bibiturus: iam enim ipsum habebat uis Solis.
Vlysses ceruũ cõfigit. Hunc autem ego egressum in spina media dorsa
Percußi: è regione autem hasta ærea penetrauit.
Decidit autem inter pulueres clamans, & euolauit ais
Ad hunc aũt ego accedens lanceam æream ex uuln er
Traxi: quam illic declinans in terra
Dimisi: at ego euulsi uirgultaq; uiminaq;.
Funem autem quanta est ulna bene tortum utrinq;
Plicans colligaui pedes ingentis monstri.
Iuit autem super humeris portans ad nauem nigram
Hasta innixus, quia non poteram in humero
Manu portare altera: ualde enim magna fera erat.
Deieci autem ante nauem: suscitaui socios
Blandis uerbis propè astans uiro unicuiq;.
O' amici, non enim descendemus licet afflicti
Ad Plutonis domos, antequam fatalis dies adueniat.
Sed agite ut (in naui ueloci cibusq; potusq;)
Recordemur cibi, neq; conficiamur fame.
Sic dixi. hi autem cito meis uerbis paruere
Egreßi autem ad littus maris infructuosi
Admirati sunt ceruum, ualde enim magna fera erat
At postquam delectati sunt uidentes oculis
Manus lotis parauerunt gloriosum conuiuium.
Sic tunc quidem per totum diẽ usq; ad Solẽ occidentem,

Sedimus

Sedimus epulantes carnes multas, & uinum ſuaue.
Quando autem Sol deſcendit, & ad tenebras iuit,
Tunc dormiuimus in littore maris.
Quando autem matutina apparuit roſea Aurora,
Tunc ego concionem faciens uerba feci.
Audite mea uerba, mala licet paßi ſocij.
O' amici non enim ſcimus ubi occaſus, neq; ubi Aurora,
Neq; ubi Sol lucens mortalibus it ſub terram,
Neq; ubi reſurgit: ſed conſultemus ocyus
Si quod adhuc erit conſilium: ego autem non puto eſſe.
Vidi enim in ſpeculam ſaxoſam aſcendens
Inſulam quam circum mare ingens ambit.
Ipſa autem humilis iacet: fumum autem in medio
Vidi oculis per nemora condenſa & ſyluam.
Sic dixi. his autem fractum eſt dilectum cor:
Recordantibus operum Læſtrygonis Antiphatæ:
Cyclopiſq; uiolentiæ magnanimi uiros edentis.
Flebant autem uehementer huberes lachrymas fundentes
Sed non aliqua utilitas fiebat lugentibus.
At ego bifariam omnes fortes ſocios
Numeraui: ducem autem utriſq; præbui.
Horũ qdẽ ego dux eram, aliorum ãt Eurylochus diuinus
Sortes autem in galea ærea quaſſauimus cito:
Exilijt autem ſors magnanimi Eurylochi.
Perrexit autem ire, ſimul cum hoc duo & uiginti ſocij
Flentes: & nos reliquerunt lugentes retro.
Inuenerunt autem in cõcauitatibus factas domos Circes,
Politis lapidibus perſpicuo in loco.
Circum autem ipſam lupi erant montani, & leones:
Hos ipſa mãſuetos fecerat poſtquam mala uenena dedit.
Neq; hi irruebant contra uiros, ſed

Caudis longis blandientes surgebant.
Sicut autem qn̄ circum dn̄m canes ad conuiuium euntem
Assultant: semper enim fert mulcentia animum:
Sic hos circum lupi robustis unguibus, & leones
Assultabāt. hi āt timuerūt postq̄ uiderūt grauia mōstra:
Steterunt autem in ianuis Deæ bene comatæ.
Circen autem intus audiuerunt canentem uoce suaui
Telam percurrentem magnam immortali, qualia Dearū
Tenuia & gratiosa, & splendida opera sunt.
His autem uerbis incepit Polites princeps inter uiros,
Qui mihi gloriosissimus sociorū erat prudentissimusq;.
O' socij intus quædam percurrens magnam telam
Pulchrè canit: pauimentum aūt totum circum resonant,
Vel Dea, uel mulier: sed alloquamur ocyus.
Sic dixit. hi autem allocuti sunt uocantes.
Hæc autem statim exiens portas aperuit splendidas,
Et uocabat: hi āt simul omnes p imprudētiā sequebātur.
Eurylochus autem remansit putans dolum esse.
Sedere fecit autem introducens per sedesq; thronosq;:
Ipsis autem caseumq;, & farinam, & mel recens
Vinū pranium. Vino pramneo immiscuit: remiscuit autem in pane
Venena mala, ut omnino obliuiscerentur patriæ terræ
At postquam deditq;, & biberunt statim postea
Circes Pharmaco multi in porcos uerſi. Baculo percutiens in haris porcorum cohibuit.
Hi aūt porcorū quidē habebāt capita uocemq; corpusq;,
Et setas: at mens erat firma sicut prius.
Sic hi flentes continebantur: his autem Circe
Iliceam glandem quernamq; iecit fructumq; corni
Ad edendum: qualia porci humi dormientes semper edūt.
Eurylochus aūt statim uenit uelocem ad nauem nigram
Nuncium sociorum narrans, & nefandum fatum:

Neq; effari poterat uerborum cupiens quanquam
Cor dolore magno percußus, & ei oculi
Lachrymis implebantur: luctum autem habebat animus.
Sed qñ iam ipsum omnes admirati sumus interrogantes,
Tunc aliorum sociorum narrauit mortem.
Iuimus sicut iußisti in syluas illustris Vlysses
Inuenimus in cõcauitatibus ædificatas domos pulchras,
Polytis lapidibus conspicuo in loco.
Intus aũt quædam magnã telam texens stridule canebat:
Vel deus, uel fœmina: hi autem locuti sunt uocantes.
Hæc autem statim egressa ianuas aperuit splendidas.
Et uocauit: hi aũt simul oẽs per imprudẽtiã secuti sunt.
Sed ego remansi putans dolum esse:
Hi autem simul euanuerunt omnes, neq; aliquis ipsorum
Apparuit: diu autem sedens ego obseruabam.
Sic dixit. at ego quidẽ ensem argẽteis clauis munitũ
Humeris circumposui magnum æreum: circum aũt arcus
Hunc autem statim iußi in eadem me uia duceret.
At hic ambabus capiens precatus est genua,
Et me lugens uerba pennata alloquebatur.
Ne me duc illuc inuitum Egregie: sed linque hic:
Scio enim quod non ipse redibis, neq; alique m alium
Duces tuorum sociorum, sed cum his ocyus
Fugiamus: adhuc enim fugerimus malum diem.
Sic dixit, at ego ipsum respondens allocutus sum.
Euryloche certe quidem tu hic hoc in loco
Edens, & bibens concaua in naui nigra.
At ego ibo: grauis autem mihi est neceßitas.
Sic dicens ego à naue descendi et mari.
Sed quando iã futurus eram eundo sacras ad cõcauitates
Circes peruenire multum ueneficæ in magnam domum.

Tunc mihi Mercurius aureũ baculum hñs obuiã factus
Eunti ad domum, iuueni uiro similis
Primum pubescenti, cuius gratißima est ætas:
Et me manu tetigit, uerbumq́; dixit, & compellauit.
Quo rursus infelix per montes uenis solus
Loci ignarus existens: socij autem tibi apud Circen
Continentur tanquam proci densas latebras habitantes:
An liberaturus eo pergis? neq; te dico
Ipsum rediturum: manebis autem ubi & alij.
Sed age iam te à malis liberabo, & seruabo:
Accipe hoc medicamentũ bonum hñs aũt ad ædes Circes
Vade, quod tibi capiti expellet malum diem.
Omnia autem tibi dicam perniciosa consilia Circes.
Parabit tibi potionem: ponet autem uenena in cibo.
Sed neq; sic decipere te poterit. non enim sinet
Medicamentum bonum quod tibi dabo: dicam ãt singula.
Quando Circe te uerberauit longo baculo:
Tunc tu ensem acutum trahens à fœmore
In Circen rue tanquam interficere cogitans.
Hæc autem te timens iubebit ad cubile accedere,
Tunc tu ne postea abnuas Deæ cubile,
Vt tibi soluat socios ipsumq́; curæ habeat:
Sed iube ipsam deorum magnum iusiurandum iurare.
Non tibiipsi nocumentum malum consulturam aliud.
Ne te nudatum malum, & non uirum reddat.
Sic dicens dedit herbam Mercurius
Ex terra euellens, & mihi genus ipsius ostendit.
Radix quidem nigra erat, lacti autem similis flos.
Moly autem ipsam uocant Dei difficile autem effodere
Viris mortalibus: Dei autem omnia possunt.
Mercurius quidem postea abijt ad longum Olympum.

Mercurii remediũ cõtra Circes pharmaca.

Moly herba.

Insulam supra syluosam: ego autem in domos Circes
Iui: multa autem mihi cor cogitabat eunti.
Steti autem in ianuis Deæ bene comatæ,
Vbi stans clamaui: Dea autem meam audiuit uocem.
Hæc autem statim exiens ianuas aperuit splendidas,
Et uocauit. at ego secutus sum tristis corde:
Sedere fecit ãt me ĩtroducẽs ĩ throno argẽteis clauis mu
Pulchro, uario. sub autem scabellum pedibus erat. (nito
Parauit autem mihi potionem aureo poculo, ut biberem,
Et pharmacum immisit mala cogitans in animo.
At postquam deditq́;, & bibi, neq; me transformauit.
Virga percutiens, uerbumq́; dixit, & compellavit:
Vade ad haram porcorum cum alijs dormire socijs,
Sic dixit. ego autem ensem acutum trahens à fœmore
In Circen irrui tanquam occidere cogitans.
Hæc autẽ ualde uociferãs accurrit, & præhendit genua
Et mihi lugens uerba uelocia dixit.
Quis? unde uenis uirorum? ubi tibi ciuitas & parentes?
Stupor me hẽt quod nõ bibẽs hæc Pharmaca mutatus es.
Neq; enim neq; aliquis alius uir hæc Pharmaca sustinuit.
Qui biberit, & primum accesserit ad septum dentium.
Tibi autem in pectoribus immaculata mens est.
Certe tu Vlysses es multiscius, quem mihi semper
Dicebat uenturum habens baculum aureum Mercurius
Ex Troia uenientem ueloci cum naui nigra.
Sed age iam in uagina quidem ensem pone: nos ãt postea
Cubile nostrum ascendamus, ut mixti
Lecto & amicitia concredamus nobis inuicem.
Sic dixit. at ego ipsam respondens, allocutus sum.
O' circe quomodo enim me iubes æquum esse,
Quæ mihi sues quidem fecisti in ædibus socios,

Vlysses ad Circen ingreditur.

Vlysses Circe.

Ipsum autem hic tenens dolosa iubes
In thalamumq; ire, & tuum ascendere lectum,
Vt me nudatum malum, & non uirum facias:
Neq; ego uolo tuum inire lectum,
Si non patiaris Dea magnum iusiurãdum iurare
Nõ aliquod mihi ipsi nocumẽtũ malũ consulturã aliud.
Sic dixi. hæc autem statim iurauit sicut iussi.
At postquam iurauitq; perfecitq; iuramentum,
Tunc ego Circes iniui perpulchrum lectum:
Famulæ autem interim in ædibus laborabant
Quatuor, quæ ei in ædibus ministræ erant.
Veniebant autem hæ ex fontibus, & à syluis,
Et è sacris fluuijs, qui in mare proruunt.
Harum una iecit super thronis stragula pulchra,
Purpurea desuper. subter autem lintea tenuia subiecit.
Altera autem ante thronos strauit mansas
Argenteas, & in ipsis posuit aurea canistra.
Tertia uero cratere dulce uinum miscebat
Dulce in argenteo: distribuit autem aurea pocula.
Quarta autem aquam ferebat, & ignem accendebat
Multum sub tripode magno: calefiebat autem aqua.
At postquam calefacta est aqua in splendenti lebete
In balneum cum me locasset lauit ex tripode magno:
Placide effundens in capiteq; & humeris,
Vt mihi laborẽ animi corruptorem eximeret à mẽbris.
At postquam lauit, & unxit pingui oleo,
Circum me tunicam pulchram iecit & interulam.
Sedere fecit autem me introducens in thronum argenteũ
Pulchrum uarium: sub autem scabellum pedibus erat.
Aquas autem alia famula gutturnio fundebat ferens
Fulchro aureo super argenteo lebete

Ad lauandum, & iuxta politam strauit mensam.
Panem autem uerecunda famula apposuit ferens:
Cibos multos imponens gratificans ex presentibus
Comedere autem iubebat: meo autē non placebat animo.
Sed sedebam aliud cogitās: mala autem uidebat animus.
Circe aūt postquā intellexit me sedentem, neq; in cibaria
Manus porrigentem: grauißimum aūt dolorē habentem.
Prope astans uerba uelocia allocuta est.
Cur sic Vlysse sedes similis muto
Animum edens? cibum autem non tangis, neq; potum.
An aliquem dolum alium putas? non te decet
Timere: iam enim iuraui magnum iusiurandum.
Sic dixit, at ego ipsam respondens, allocutus sum.
O Circe quis enim uir, qui iustus esset
Ante sustineret saturari cibo potuq;,
Quàm liberares socios, & in oculis uideret?
Sed si prompta bibere edereq; iubes
Solue ut oculis uideam pergratos socios.
Sic dixi. Circe autem per domum exiuit
Virgam habens in manu: ianuas autem aperuit haræ,
Expulit autem ex hara similes porcis nouennarijs.
Hi quidem postea steterunt aduersi. hæc autem per ipsos
Iens præbuit unicuiq; pharmacum aliud.
Horū aūt ex mēbris setæ cadebant, quas prius generauit
Pharmacū perniciosum, qd' ipsis præbuit ueneradā Circe.
Viri autem statim facti sunt iuniores, quàm antea erāt.
Et multo pulchrioresq; maiores uisu.
Cognouerūt aūt me illi, tetigerūtq; manibus unusquisq;.
Omnibus autem dulcis subijt luctus: circum circa domus
Horrendum strepuit, Dea autem miserta est, & ipsa.
Hæc autem prope me stans, allocuta est diuina Dearum.

Circe Vlyssi.

Circe Vlyssi socios restituit pristinæ formæ.

Vlysses redit ad naues.

Nobilis Laërtiade multiscie Vlysses
I nunc ad nauem uelocem, & littus maris:
Nauem quidem quàmprimum trahite in terram.
Res autem speluncis admouete armaq́; omnia.
Ipse autem reuertere, & duc peramatos socios.
Sic dixit, at mihi persuasus est animus nobilis.
Perrexi autem ire in nauem uelocem, & littus maris.
Inueni postea in naui ueloci peramatos socios
Miserabiliter lugentes huberem lachrymam effundẽtes.
Sicut ãt qñ in agro degẽtes uitulæ circa uaccas gregarias
Venientes in mandriam postquam herba saturatæ sunt:
Omnes simul saltant aduersæ, neq; caulæ
Retinent: sed ualde mugientes circum currunt
Matres. sic me illi postquam uiderunt oculis
Lachrymantes accurrerunt: apparuit autem ipsis animus
Sic esse, tanquam, si ad patriam irent, & ciuitatẽ ipsorũ
Asperæ Ithaces, ubi nutriti erant & generati:
Et mihi lugentes uerba uelocia dixerunt.
Tibi quidem redeunti ò egregie, sic gratulamur
Tanquam si in Ithacam iuissemus patriam terram:
Sed age aliorum sociorum narra mortem.
Sic dixerunt. at ego allocutus sum blandis uerbis.
Nauem quidem quàmprimum trahamus in terram,
Resq́; speluncis admoueamus armaq́; omnia.
Ipsi autem maturate me simul omnes sequi:
Vt uideatis socios sacris in domibus Circes
Bibentes et edentes: anno enim toto durãtẽ cibũ habent.
Sic dixi. hi autem cito meis uerbis paruere.

Eurylochus.

Eurylochus autem mihi solus coërcuit omnes socios,
Et ipsis inclamans uerba uelocia allocutus est.
Ah miseri quo imus? quid mala quæritis hæc

Circes in domum eundo? quæ omnes
Vel ſues, uel lupos facit, uel leones.
Qui eius magnam domum ſeruabimus coacti.
Sicut Cyclops fecit, quando eius in ſpecum iuerunt
Noſtri ſocij, & unà audax ſecutus eſt Vlyſſes.
Huius enim, & illi ſtultitijs periere.
Sic dixit. at ego in animo cogitaui
Trahens longum enſem forti à fœmore
Quo ei abſcindens caput, in terram proijcere,
Quãquam affini exiſtenti ualde propinquo: ſed me ſocij
Blandis uerbis detinuerunt aliunde alius.
Generoſe hunc quidem ſinamus, ſi tu iubes,
Hic apud nauemq; manere, & nauem ſeruare.
Nobis autem dux ſis ſacras ad domos Circes.
Sic dicentes à naui deſcenderunt & à mari.
Neq; quidẽ Eurylochus cõcauã apud nauẽ relictus eſt. Vlyſſes oẽs ſocios ad Circen ducit.
Sed ſecutus eſt: timuit enim meã maximã repræhẽſionẽ.
Interim autem alios ſocios in domibus, Circe
Accuratè lauitq;, & unxit pingui oleo,
Circum autem ueſtes bonas iecit & tunicas.
Cõuiuantes autem bene omnes inuenimus in domibus.
Hi aũt poſtquã ſe inuicẽ uiderũt intellexeruntq; omnia,
Flebant lamentantes: circum autem reſonabat domus.
Hæc aũt me propè ſtans allocuta eſt diuina inter Deas.
Nobilis Laërtiade prudens Vlyſſes
Nõ amplius nũc abũdãtẽ luctum excitetis. ſcio & ipſa.
Et quot in ponto paßi eſtis dolores piſcoſo,
Et quot iniuſti uiri nocuerunt in terra.
Sed agite comedite cibum, et bibite uinum,
Donec rurſus animum in pectoribus reſumatis,
Qualem quando primum reliquiſtis patriam terram

Asperæ Ithacæ: nunc autem impotentes, & exanimati
Semper erroris molesti recordati: nunquam uobis
Animus in lætitia, siquidem ualde multa passi estis.
Sic dixit. nobis aût rursus psuasus est animus gñosus
Illic quidem dies omnes completum in annum
Sedimus conuiuantes carnes multas, & uinum dulce.
Sed quando iam annus fuit, & affuerunt tempora
Mensibus interremptis, & dies longi absoluti sunt:
Tunc me uocantes dixerunt peramati socij.
Infelix iam nunc recordare patriæ terræ.
Si fas est seruari, & peruenire
Domum in altam, & simul in patriam terram.
Sic dixerunt. at mihi persuasus est animus generosus.
Sic tunc quidem toto die usq; ad Solem occidentem
Sedimus comedentes carnes multas, & uinum dulce.
Quando autem Sol occidit, & in tenebras iuit,
Hi quidem dormierunt in domibus umbrosis.
At ego Circes ingrediens perpulchrum lectum
Genua tangẽs uocaui, Dea autem meam audiuit uocem.
Et ipsam uociferans, uerba pennata dixi.
O' Circe perfice mihi promissionem quam promisisti
Domum mittere, animus autem mihi impellitus iam
Et aliorum sociorum, qui mihi obtundunt animum
Circum me lugentes, quando tu non ades.
Sic dixi. hæc autem statim respondit diuina Dearum.
Nobilis Laërtiade prudens Vlisses
Non amplius nunc inuiti in mea manete domo,
Sed aliam oportet prius uiam perficere, & ire
Ad Plutonis domos, & laudatæ Proserpinæ,
Ad animam uaticinantis Thebani Tiresiæ
Vatis cæci, cuius mentes integræ sunt.

Circe prædicit Vlyssi iter ad inferos.

Cui et mortuo mentem præbuit Proserpina
Soli ſapere: tibi autem umbræ aderunt.
Sic dixit. at mihi proſtratus eſt animus,
Flebam autem in lectis ſedens, neq; animus
Volebat amplius uiuere, & uidere lumen Solis:
At poſtquam flensq; uolutusq; expletus ſum:
Tunc iam ipſam uerbis reſpondens, allocutus ſum.
O Circe quis enim hanc uiam demonſtrabit?
Ad plutonem enim nondum quis iuit cum naui nigra.
Sic dixi. hæc autem ſtatim reſpondit diuina Dearum.
Nobilis Laêrtiade prudens Vlyſſes
Non tibi ducis deſyderium in naui curæ ſit.
Malum autem firmans, & uela alba extendens
Sede: hanc autem tibi flatus Boræ feret.
Sed quando iam naui per Oceanum tranſiueris
Ibi littusq; breue, & nemora Proſerpinæ
Longæq; Alni, & ſalices infructiſeræ,
Nauem quidem illuc applicabis ex Oceano profundo.
Ipſe autem in Plutonis uade domum latam.
Illic quidem in Acheronta Pyriflegethonq; fluunt
Cocytusq;, qui à ſtygia aqua eſt deductus
Petraq; concurſusq; duorum fluuiorũ ualde ſonantium.
Illuc aũt poſtea heros cum appuleris, propè ſicut iubeo
Foueam fode quanta cubiti menſura longa lataq;.
Circum ipſam autem libamen funde omnibus mortuis
Primum mulſo poſtea autem dulci uino:
Tertio autẽ rurſus aqua: poſt autẽ ſabrinas albas miſce.
Multum autem uoces mortuorum infirma capita.
Profectus in Ithacam ſterilem bouem, quæ optima ſit
Sacrificia in domibus, pyramq; imple bonis rebus,
Tireſiæ autem ſeorſum longè ouem ſacrificare puto

Totam nigram, quæ ouibus præcellat uestris.
At postquam uota feceris inclvto generi mortuorum,
Tunc ouem arietemq; sacrificabis fœminamq; nigram
In Erebum conuersus: ipse autem à longè uerte
Ingrediens fluuij fluxus: illuc autem multæ
Animæ uenient cadauerum mortuorum.
Tunc postea socios hortare, & iube
Oues, quæ iam iacebunt, iugulatas sæuo ære
Excoriantes comburere: suplicare autem Deis
Fortiq; plutoni, & laudatæ Proserpinæ,
Ipse autem ensem acutum trahens à fœmore
Sede, neq; sinas mortuorum impotentia capita
Sanguinem propè ire, antequam Tiresiam Audiueris:
Tunc ad te statim uates ueniet Princeps populorum,
Qui tibi dicet uiam, & mensuras uiæ,
Reditumq; quomodo in pontum ibis piscosum.
Sic dixit. statim autem aurea uenit Aurora.
Circum autem me uestemq; palliumq; uestimēta induit.
Ipsa autem splendidam Pallā magnā induta est nvmpha
Subtilem & gratiosam, & cingulū circūposuit lumbo
Pulchrum aureum, capiti autem imposuit flameolum.
At ego per domos iens hortabar socios
Dulcibus uerbis, stans propè uirum unumquenq;.
Non amplius nunc dormientes fruamini dulci somno:
Vlysses socijs. Sed eamus. iam enim mihi dixit ueneranda Circe.
Sic dixi. his autem persuasus est animus generosus.
Neq; tamen inde illæsos duxi socios.
Elpenoris casus. Elpenor autem quidam fuit maxime iuuenis, neq; ualde
Potens in bello, neq; mentis compos,
Qui mihi seorsum à socijs sacris in domibus Circes
Frigoris cupidus cubabat uino grauis:

Motorum autem sociorum tumultũ, & strepitũ audiens
Repente surrexit, & oblitus est mentibus suis
Retrogradum se descendere, iens per scalam longam,
Sed è regione parietis cecidit, & ei ceruicis
Ossa fracta sunt, anima autem ad Plutonem descendit:
Venientibus autem his ego uerbum dixi.
Putatis domum dilectam in patriam terram
Ire: aliam autem nobis uiam indicauit Circe
Ad Plutonis domos, & laudatæ Proserpinæ,
Ad animam uaticinantis Thebani Tiresiæ.
Sic dixi. hi uero prostrati sunt animo,
Sedentes autem illic lugebant, euellebantq; capillos:
Sed nulla utilitas fiebat lugentibus.
Sed quando iam in nauem uelocem, & littus maris
Iuimus, dolentes teneras lachrimas fundentes,
Tunc autem ueniens Circe apud nauem nigram
Agnam alligauit ouem, fœminamq; nigram
Facile prætergressa: quis enim Deum uolentem
Oculis uidere poßit, huc uel illuc euntem?

ARGVMENTAM. Λ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Narrat quomodo secundum Circes mandata in infernum descendit. Et quomodo audiuit Tiresiam uatem de sui ipsius, & aliorum salute. Et quomodo Heroas, & Heroidas vidit in inferno, & matrem. Et ad illum commilitantes aliquos, et in inferno qui punirentur.

ODYSSEAE. Λ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Lambda autem, in inferno animabus obuiã fit Vlysses.

T postquam ad nauem descendimus & mare:
Nauem quidem primum deduximus in mare diuum.
Et malum posuimus & uela in naui nigra.
Intro autem oues accipientes ire fecimus: intro & ipsi
Iuimus dolentes huberes lachrymas fundentes.
Nobis autem à tergo nauis nigræ proræ
Prosperum uẽtum immisit pandentem uelũ bonũ amicũ
Circe bene comata grauis Dea altiloqua,
Nos autem arma singula expedientes in naui
Sedebamus: hanc autẽ uentusq; gubernatorq; dirigebat.
Huius aũt per totũ diẽ extensa sunt uela pontũ trãsiẽtis.
Occidit tunc Sol, obumbrateq; sunt omnes uiæ.
Hec autem in fines peruenit profundi Oceani.
Illic autem Cimeriorum uirorum populusq; ciuitasq;
Vlysses ad Cimmerios [illegible] Caligine & nebula cooperti: neq; unquam ipsos
Sol lucidus aspicit radijs,
Neq; quando tendit ad cælum stellatum,
Neq; quando retro in terram à cælo uertitur.
Sed nox perniciosa extenditur miseris hominibus.
Nauem quidem illuc uenientes traximus: extra aũt oues
Accepimus: ipsi autem rursus apud fluxum Oceani
Iuimus, ut in locum perueniremus quem dixit Circe.
Hic sacra quidem Perimedes Eurylochusq;
Inferorum locus. Faciebant. ego autem ensem acutum trahens à fœmore
Foueam fodi quantum cubiti mensura hinc & inde:
Circum ipsam autem libamina fundimus oĩbus mortuis.
Primum mulso, postea autem dulci uino,
Tertio rursus aqua, & farinas albas miscui.

Multum autem oraui mortuorum infirma capita:
Profectus in Ithacam sterilem bouem, quæ optima esset
Sacrificare in domibus, pyramq; implere bonis
Tiresiæ autem seorsum ouem sacrificare noui
Totam nigram, que ouibus antecellat nostris.
Hos aūt postquam uotis precationibusq; gētes mortuorū
Precatus sum: oues autem accipiens obtruncaui
In fossam: fluebat aūt sanguis niger: congregatæq; sunt
Animæ ex Erebo cadauerum mortuorum.
Nymphæq; iuuenesq;: & multa paßi senes,
Virginesq; teneræ nuper flebilem animum habentes.
Multi autem uulnerati æreis lanceis
Viri in bello necati cruenta arma habentes,
Qui multi circum foueam ueniebant aliunde alius
Magno clamore, me autem pallidus timor cepit.
Iam tunc postea socios hortans iußi
Pecora quæ iam iacebant iugulata sæuo ere
Excoriantes comburere: supplicare autem Dijs
Fortiq; Plutoni, & laudatæ Proserpinæ.
At ego ensem acutum trahens à fœmore
Sedi, neque permisi mortuorum impotentia capita
Sanguinem propè ire, antequam Tiresiam audirem.
Prima autem anima Elpenoris uenit socij:
Nondum enim sepultus erat sub terra lata.
Corpus enim in domo Circes relinquimus nos
Infletum & insepultum, quoniam labor alius urgebat.
Hūc qdē ego lachrymatus sum uidens, misertusq; sū aio:
Et ipsum clamando uerba uelocia allocutus sum.
Elpenor quomodo uenisti sub caliginem obscuram,
Præuenisti pedes existens, quàm ego cum naui nigra.
Sic dixi. hic autem mihi lugens respondit uerbo,

Appperant mortuorū animæ.

Elpenoris umbra Vlysſi apparet.

Nobilis Laërtiade prudens Vlysse,
Nocuit mihi Dei fatum malum, & multum uinum.
Circes autem in domo dormiens non animaduerti
Me retrogradum descendere eundo per scalam longam.
Sed contra murum cecidi: ast autem mihi ceruix
Neruorum fracta est, anima autem in infernū descendit.
Nunc aūt his qui uēturi sunt postea precor non p̄ntibus
Per uxorem & patrem, qui educauit paruum existentē
Telemachumq́; quem solum in domibus reliquisti.
Scio enim quòd hinc iens domo ex inferni
Insulam in AEæam impelles bene fabricatam nauim:
Tunc te postea Rex iubeo recordari mei,
Ne me infletum, insepultum, abiens retro relinquas.
Separatus ne deorum ira fiam.
Sed me combure cum armis quæcunq; mihi sunt:
Sepulchrumq́; mihi accumula cani in littore maris
Viri infelicis, & cuius apud posteros fama sit.
Hæcq́; mihi perfice: figeq́; in sepulchro remum,
Quo & uiuus remigabam existens cum meis socijs
Sic dixit. at ego ipsum respondens, allocutus sum.
Hæc tibi ô infelix perficiamq́; & faciam.
Nos quidem sic uerbis respondentes molestis
Sedebamus: ego q̄dē sepati supra sāguinē ensem tenebam:
Idolum autem ex altera parte socij multa loquebatur,
Venit autem insuper anima matris mortuæ
Autolyci filia magnanimi Anticlea,
Quam uiuam dereliqui iens ad Ilium sacrum.
Hāc q̄dē ego lachrymatus sum uidēs, misertusq́; sum aio.
Sed neq; sic fini priorem licet ualde dolēs
Sanguinem propè ire, antequam Tiresiam audirem.
Venit autem insuper anima Thebani Tiresiæ

Vmbra Anticlæ matris Vlysses.

Aureũ ſceptrũ tenens:me autẽ nouit, & allocuta eſt.
Cur iterum ò infelix linquens lumen Solis
Veniſti,ut uideas mortuos,& iniucundam regionem?
Sed recede à foſſa.remoue autem enſem acutum,
Sanguinem ut bibam,& tibi uera dicam.
Sic dixit,ego autem retrocedens enſem argenteum
Vagina incluſi:hic autẽ poſtquã bibit ſanguinẽ nigrũ,
Et tunc iam me uerbis allocutus eſt uates uerus.
Reditum quæris dulcem illuſtris Vlyſſe:
Hunc autem tibi difficilem faciet Deus .non enim puto — Tireſię umbra Vlyſſi oẽm itineris ſucceſſum p̃ſagit.
Latere Neptunum:quam iram impoſuit animo
Iratus quòd ei filium dilectum excæcaſti.
Sed tamen & ſic mala licet paßi peruenietis:
Si uolueris tuum animum continere & ſociorum.
Quando iam primum applicabis bene fabricatã nauẽ
Trinaciæ inſulæ profugiens nigrum pontum.
Paſcentes autem inuenietis boues,& pingues oues
Solis,qui omnia uidet.& omnia audit:
Quas ſiquidem & innocuos ſines reditumq; curabis:
Vtiq; in Ithacam mala licet paßi peruenietis.
Sin autem lædes,tunc tibi uaticinor mortem
Nauiq; & ſocijs:ipſe autem licet fugies
Serò male ibis,perdens omnes ſocios
Naui in aliena:offendes autem incommoda domi
Viros proteruos,qui tibi uictum edunt
Petentes diuinam uxorem,& dotes dantes.
Sed certe illorum uiolentiam ulciſcêris profectus.
Sed poſtquam procos in domibus tuis
Interfeceris,uel dolo,uel palàm acuto enſe,
Ibis poſtea capiens remigabilem remum,
Donec ad illos perueneris,qui neſciunt mare.

Viri, neq; sale mixtum cibum edunt,
Neq; utiq; sciunt naues purpureas proras habentes,
Neq; nauigabiles remos, qui alæ nauibus sunt.
Signum autē tibi dicam ualde apertum, neq; te fallet.
Quando tibi obuiam factus alius uiator
Apparebit flabrum habere in splendido humero,
Et tunc iam terræ figens nauigabilem remum
Faciens sacra bona Neptuno regi
Agnum, taurumq;, porcorumq; custodem aprum.
Domum ibis sacrifica sacras hecatombas
Immortalibus Deis, qui cælum latum habitant
Omnibus ualde rite. mors autem tibi ex mari ipso
Imbecillis ualde talis ueniet, quæ te perimet
Senectute sub matura cōstitutum. circum autem populi
Diuites erunt. hæc autem tibi uera dico.
Sic dixit. at ego ipsum, respondens, allocutns sum.
Tiresia hæc quidē quo qūo filis parcarū decreuere Dij.
Sed age mihi hoc dic, & uere narra.
Matris uideo animam mortuæ:
Hæc dolens sedet propè sanguinem, neq; suum filium
Potest contra uidere, neq; alloqui.
Dic Rex quomodo me cognoscet talem existentem.
Sic dixi. hic āt me rursus respondens, allocutus est.
Facile tibi uerbum dicam, & in mentibus ponam
Quemcunq; quidem permittes cadauerum mortuorum
Sangninem propè uenire: hic tibi uerum dicet.
Cui inuidebis: hic tibi rursus ibit retro.
Sic dicens anima quidem iuit domum inferni intra
Tiresiæ Regis, postquam uaticinia dixit.
At ego illic mansi firmiter quousq; mater
Venit, & bibit sanguinē nigrum: statim aūt cognouit,

Et me plorans uerbis pennatis allocuta est.
Fili mi quomodo uenisti sub caliginem atram
Viuens existens: difficile autem hæc uiuis uideri.
In medio enim magni fluuij, & grauia fluenta.
Oceanus quidē primum quem nullo modo est transire
Pedestrē existentē, nisi habeat bene fabricatam nauim.
Nunquid nunc troia errans huc uenis
Cū naui, & socijs multo post tempore? neq; dum iuisti
In Ithacam? neq; uidisti in domibus uxorem?
Sic dixit at ego ipsam respondens, allocutus sum.
Mater mea, necessitas me deduxit ad inferos
Animam interrogaturum Thebani Tiresiæ.
Non enim propè ueni Achæida, neq; meam
Terram adiui: sed semper habens erro ærumnam:
Ex quo primum secutus sum Agamemnonem diuinum
Ad Iliū bonos equos habens, ut cū Troianis pugnarē.
Sed age mihi hoc dic, & uerè narra.
Quæ te parca domuit aspera mortis?
Nunquid longus morbus? an Diana sagittis gaudens
Suis splendidis telis inuadens interfecit?
Dic mihi de patre, filio, quem reliqui,
An adhuc apud illos meus honor? an iam
Virorū alius habet? me autē nō amplius dicūt redire?
Dic autem mihi nuptæ uxoris uoluntatemq; mentēq;:
An manet apud puerum, & firmiter omnia seruat:
An iam ipsā uxorem duxit Achiuorū aliquis optimus.
Sic dixi. hæc autem statim respondit pudica mater.
Et ualde illa manet patienti animo
Tuis in domibus: ærumnæ eam semper
Corrumpunt noctesq; & dies lachrymantem.
Tuum āt nōdū quis habet pulchrū honorē: sed tacitus

Anticlea mater Vlyssem alloquitur.

Vlysses quærit ex matre conditionē uxoris, filii & patris.

Telemachus delubra habitat, & conuiuia æqualia
Conuiuatur, ut decet iudicem uirum sapere.
(Omnes enim uocant) pater autem tuus illic manet
In agro, neq; ciuitatem adit, neq; ei lecti,
Thalami, & chlænæ, & stragula culta.
Sed hic hyeme quidem dormit, ubi serui in domo
In cinere prope ignē: malas āt corpore uestes īdutus ē.
At postquam uenit æstasq; & germinans autumnus,
Vbiq; ei in terra fertilis uineæ
Folijs declinatis humiles positi sunt lecti,
Vbi hic iacet dolēs: magnum āt mentibus dolorē auget,
Tuam mortē lugens: difficilē aūt ad senectutē peruenit,
Sic enim & ego perdita sum, & mortem secuta sum.
Neq; me in domibus pulchra Diana
Suis splendidis telis petens occidit.
Neq; aliquis igitur mihi morbus aduenit, qui maxime
Tabe odiosa membris abstulit animum.
Sed me tuumq; desiderium, tuæq; curæ illustris Vlysse,
Tuaq; modestia dulcem animum abstulit.

[Vly]sses co[n]a[t]us matrem amplecti, frustra[tur].

Sic dixit. at ego uolebam mentibus cogitans
Matris meæ animam capere mortuæ.
Ter quidem irrui, capereq; me animus iussit,
Ter autem mihi ex manibus umbræ similis & somno
Euolauit, mihi āt dolor grauis factus ē ī corde magis
Et ad ipsam uocando uerba uelocia dixi.
Mater mea cur me non expectas capere uolentem,
Vt & in inferno dilectas manus implicantes
Ambas, horrido saturemur luctu.
Nunquid aliquod mihi idolū hoc illustris Proserpina
Excitauit, ut etiam magis lugens suspirem?

Mater Vlyssi.

Sic dixi. hæc autē statim respondit uenerāda mater.

Hei mihi fili mi super omnes infelix uires,
Non te Proserpina Iouis filia decepit,
Sed ipsa lex est hominum, quando moriuntur.
Non enim amplius carnesq;, & ossa nerui habent.
Sed hæc quidem ignis magna uis ardentis
Corrumpit, quando primum liquit alba ossa animus.
Anima autem tanquam somnium uolans euolat.
Sed lumen citißime desyderas. hæc autem omnia
Scias, ut & in futurum tuæ dicas uxori.
Nos quidem sic uerbis colloquebamur, et mulieres
Venerunt, mouit enim illustris Proserpina
Quotquot optimorum uxores fuerant & filiæ:
Hæ ãt circum sanguinẽ nigrũ densæ congregatæ sunt.
At ego consului quomodo interrgarem singulas.
Hoc aũt mihi in animo optimum uisum est consilium.
Trahens longum ensem forti à fœmore
Non sini bibere simul omnes sanguinem nigrum.
Hæ autem una post aliam iuerunt, & unaquæq;
Suam generationem dixit. at ego aũt interrogaui oẽs:
Tunc primam Tyro uidi bono patre natam: Tyro.
Hæc dixit Salmonei illustris se filiam esse.
Dixit aũt Crethi uxorem fuisse AEolidæ:
Hæc fluuium amauit Enipeum diuinum, Enipeus fluuius.
Qui longè pulcherrimus fluuiorum per terram fluit:
Et in Enipeum uoluuntur pulchra fluenta.
In hunc ingressus terram quatiens Neptunus
In ostio fluuij dormiuit uorticosi.
Purpurea autem unda circumstetit monti similis
Curuata: cooperuitq; Deum mortalemq; mulierum.
Soluit autem uirginalem zonam, somnumq; infudit.
At postquam perfecit Deus amoris opera,

Eam tetigit manu.uerbumq́; dixit, & compellauit.
Gaude mulier:perfecto autem anno
Paries splendidos filios, quoniam non uani concubitus
Immortalium:tu autem hos nutri atq; educa:
Nunc autem uade ad domum, & contine, neq; nomines.
At ego sum Neptunus quatiens terram.
Pelias neleus. Sic dicens, sub pontum ingressus est undosum.
Hæc autem grauida Peliam peperit, & Neleum:
Hi fortes famuli Iouis magni facti sunt
Aeson Pheretes. Ambo:Pelias quidem in lata Iaolco
Mythaon Habitauit pecoris diues, ille autem in Pylo arenosa.
Antiope. Hos autem alios Cretheo peperit Regina mulierum
Amphion. Zethus. Aesonemq́; & Pheretem, Mithaonēq; equis gaudentē.
Hanc autem post Antiopem uidi Asopi filiam.
Hæc autem & Iouis gloriabatur in ulnis dormiuisse
Et habuit duos filios Amphionemq́;, Zethumq́;,
Qui primi Thebes fūdamētū iecerūt septē portas hn̄tis
Turresq́; fecerunt:quoniam non turritam poterant
Habitare latam Thebem fortes licet existentes.
Alcmena Hanc ăt post Alcmenam uidi Amphytrionis uxorē:
Hæc autē Herculem audacem animum leonis habentē
Megara Genuit in ulnis Iouis magni mista.
Et Megarem Creontis magnanimi filiam,
Quā habuit Amphytrionis filius fortitudine semper ĩ
Epicasta. Matrēq́; Oedipodis uidi pulchrā Epicastam, (domitus.
Hæc magnum opus fecit iguorantia mentis
Nupta suo filio.hic autem suum patrem interficiens
Vxorē duxit.uerum inaudita Dei fecerunt hominibus.
Sed hic quidē Thebis multa expertus mala passus est,
Cadmeis imperauit Deorum iratos propter animos.
Hæc autem iuit in infernum portas habentem fortes,

Suspensa fune alto ab alta trabe
Proprio dolore uicta. huic dolores reliquit in futurũ.
Multos ualde quotquot matris furiæ solent perficere. Chloris
Et Chlorin uidi perpulchram, quam quondam Neleus
Vxorẽ duxit suã pp pulchritudinẽ, postq̃ præbuit igẽ
Iuniorem filiam Amphionis Iasidæ, (tẽ dotẽ
Qui aliqñ in Orchomeno Minyeo fortiter imperauit,
Et pylo regnauit, peperit autem ei illustres filios,
Nestoremq;, Chromiũq;, Periclymenumq; magnanimũ.
Ad hos etiã optima Pero pepit admirabilẽ hominibus. Pero.
Hanc omnes petebant uxorem uicini, neq; Neleus
Vlli dabat, qui non curuas boues latas frõtes habẽtes
Ex Philace abigeret à ui Iphiclea
Difficiles, quas solus promisit uates egregius
Abigere. graue autem Dei fatum in uincula egit
Vinculaq; difficilia, & bubulci syluestres.
Sed quando iam mensesq;, & dies completi sunt
Statim perfecto anno, atq; affuerunt tempora,
Tunc ipsum soluit uis Iphiclea
Vaticinia omnia dicẽtẽ. Iouis aũt perfecta est uoluntas Le
Et Ledam uidi Tyndari uxorem.
Hæc sub Tyndaro sapientissimos peperit filios,
Castoremq; equorũ domitorẽ, et pugnis bonũ Pollucẽ,
Quos ambos uiuos tenet uiuificans terra:
Qui & in terra honorem à Ioue habentes
Aliàs uiuunt per uices renascentes, aliàs rursus Iphimedea.
Moriuntur. honorem autẽ sortiti sunt æqualiter Deis.
Hanc post Iphimedeam Aluei uxorem
Vidi: hæc dicebat se cum Neptuno miscuisse:
Et peperit duos filios, qui breuis æui fuerunt,
Otumq; diuinum, & ualde inclytum Ephialtem, Othus & Ephialtes.

Quos longißimos nutriuit uitam donans terra:
Et longe pulcherrimos post inclytum Oriona.
Nouẽ enim annorum cũ essent, nouẽ cubitorum erant
Latitudine, at longitudine erant nouem passuum,
Hi & immortalibus minati sunt in cælo:
Pugnam statuere impetuosi belli
Ossam Olympo prompti erant ponere, & Ossæ
Pelium excelsum, ut cælum peruium esset:
Et perfecissent si ad ætatis mensuram peruenissent.
Sed pdidit Iouis filius, quẽ pulchricõa peperit Latona
Vtrosq; antequã ipsis sub temporibus lanugines barbæ
Florerent, uariarentq; genæ florenti lana.
Phædra Procris Ariadna. Phædramq;, Procrimq; uidi, pulchramq; Ariadnam
Filiam Minois infelicis, quam donam Theseus
Ex Creta in terram Athenarum diuinarum
Duxit quidẽ: sed nõ potius: ante ãt ipsã Diana sustulit
Dia in circunflua Bacchi testimonijs.
Mæra. Clymene Eriphyle. Mæramq;, Clymenenq; uidi, miseramq; Eriphylen,
Quæ aurum dilecti uiri accepit prætiosum.
Omnes autem non ego dicam, neq; nominauerim,
Quot heroum uxores uidi, & filias:
Prius enim & nox deficiat immortalis: sed & tẽpus
Cubandi, aut ad nauem celerem profecto ad socios,
Aut hic. profectio autem Dijs, u obisq; curæ erit.
Sic dixit. hi autem omnes tacite facti sunt silentio:
Voluptate autem tenebantur in ædibus imbriferis.
Arete Pheacensibus. His autem Arete albarum ulnarum incepit sermones.
Phæaces cuiusmodi uobis uir hic uidetur esse,
Formaq;, magnitudineq;, & mente intus æquabili?
Hospes ãt rursus meus ẽ. unusquisq; ãt sortitus ẽ pretiosæ
Ideo ne festinantes dimittite, neq; dona

Sic indigenti negate: multæ enim uobis
Opes in ædibus, Deorum gratia, iacent.
Hos autem allocutus est senex Heros Echeneus,
Qui Phæacum uirorum senior erat.
O amici, nõ quidẽ uobis sine sapiẽtia, neq; sine iudicio
Loquitur Regina perprudens, sed parete.
Alcinoo autem ab hoc manat opusq;, uerbumq;.
Huic autem contra Alcinous respondit, locutusq; est. Alcinous Vlyssi.
Hoc quidem sic iam erit uerbum, si ego
Viuus Phæacibus studiosis nauigationis imperabo.
Hospes autem sustineat, ualde licet reditum desiderans:
Veruntamen permaneat ad crastinum, quoad omne
Donum perfecero. profectio autem uiris curæ erit
Oĩbus, maxime aũt mihi, quippe cuius ptãs est in populo
Huic autem respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Alcinoë Rex omnium clarißime populorum,
Si me & in annum iubeatis hic manere,
Profectionemq; maturetis, & splendida dona detis,
Et hoc uellem: & multo fructuosius esset
Maiore cum manu charam in patriam peruenire:
Et honestior & carior uiris essem
Omnibus, quot me Ithacam uiderent redeuntem.
Huic autem contra Alcinous respondit, locutusq; est.
O Vlysses, non te existimamus intuentes
Deceptoremq; esse, & dolosum, ut multos
Pascit terram nigra frequentes homines,
Mendaciaq; ferentes, unde quis neque uiderit.
Tibi autem est pulchritudo uerborum, est aũt mens bona:
Sermonem autem tanquam poëta scienter dixisti.
Omniumq; Argiuorum, tuosq; ipsius dolores tristes.
Sed age, hoc mihi dic, & uere narra.

Si quos conferendorũ Dijs sociorum uidisti, qui teipsum
Ad illium comitati sunt, & illic mortem ceperunt.
Nox hæc ualde longa, immensa, neque dum hora
Cubandi in aula tu autem mihi dic admirabilia opera.
Et in Auroram diuinam sustinerem, cum mihi tu
Ferres in aula tuos dolores loqui.
Huic autem respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Alcinoë Rex omnium clarissime populorum,
Hora quidem multorum uerborum: hora autẽ & somni.
Si autem adhuc audire cupis, neque ego
Hæc tibi inuidebo, & miserrima alia dicere
Mala meorum sociorum qui ponè perierunt,
Qui Troianorum quidẽ subterfugerũt luctuosum bellũ,
In reditu autem perierunt malæ causa uxoris
Sed postquam animas quidem sparsit seorsum aliò
Casta Proserpina mulierum fœminearum:
Accessit uero anima Agamemnonis Atridæ
Mœsta: circum aũt aliæ congregatæ erant, quot cum ipso
In domo Aegisthi occiderunt, & mortem ceperunt.
Cognouit aũt statim me ille postq̃ bibit sanguinẽ nigrũ,
Flebat autem hic acriter, teneras lachrymas fundens,
Extendens in me manus attingere cupiens,
Sed non enim ei amplius erat uis firma, neque uirtus,
Qualis antea fuit curuabilibus membris.
Hunc quidem ego lachrymatus sum uidẽs, misertusq; sum
Et ipsum uocans uerba uelocia allocutus sum. (animo.
Atride gloriosissime Rex uirorum Agamemnon,
Quæ te parca interfecit diuturnæ mortis?
Nunquid te in nauibus Neptunus domuit
Excitans dirorum uentorum magnum spiritum?
An te iniqui uiri læserunt in terra

Boues circum cædentem, & ouium greges pulchros?
An pro urbe pugnantem? an mulieribus?
Sic dixi. hic autẽ mihi statim respõdens, allocutus est, *Agamemnonis umbra suũ exitium Vlysi refert.*
Ioue nate Laërtiade multi consilij Vlysses,
Neque me in nauibus Neptunus domuit,
Excitans dirorum uentorum magnum spiritum,
Neque me iniqui uiri læserunt in terra:
Sed mihi Aegisthus machinatus obitum, mortemq́;,
Interfecit cum perniciosa uxore, domum uocans
Conuiuans, ut quis interfecisset bouem in præsepio.
Sic mortuus sum miserrima morte, circũ autẽ alij socij
Acriter interfecti sunt tanquam porci ferorum dentium,
Qui in diuitis uiri ualde potentis
Vel nuptijs, uel symbolo, uel conuiuio abundanti.
Iam quidem multorum uirorum cædi affuisti
Singillatim interfectorum, & in forti pugna.
Sed illa maxime uidens doluisti animo.
Sicq́; circum crateram mensasq́; plenas
Iacebamus in domo. pauimentum autem omne fumabat.
Tristißimam autem audiui uocem Priami filiæ
Cassandræ, quam interfecit Clytemnestra dolosa *Cassandræ cedes*
Propè me. at ego in terram manus extollens
Iactabã moriẽs super ense, hæc aũt caninos oculos habẽs
Discesit: neq; mihi pertulit eunti in infernum *Clytẽnestre sęuit ia.*
Manibus oculos comprimere, osq́; concludere,
Vt non accerbius, & caninius aliud muliere
Quæcunque iam talia in animum opera induxerit,
Quale & illa cogitauit opus inhonestum,
Inueni machinans marito cædem certe dixi
Iucundum filijs, & seruis meis
Domum me peruenire: ea uero egregiè perniciosa sciens

Sibiq; dedecus infudit, & futuris post
Fœmineis mulieribus, & quæ benefica esset.
Sic dixit at ego ipsi respondens, locutus sum.
O' papè certe ualde iam genus Atrei late sonans Iupiter
Terribiliter odit muliebria propter consilia.
A' principio Helenæ quidē perditi sumus gratia multi.
Tibi autem Clytemnestra insidias struxit absenti.
Sic dixi. hic autē mihi statim respondēs, allocutus est.
Ideo nunquam, & tu mulieri benignus sis,
Neque ei consilium omne dic quod bene scias.
Sed hoc quidem dic, illud autem occultum sit.
Sed non tibi Vlysses cædes erit ab uxore.
Nimis enim prudensq;, & bene mente consilia nouit
Filia Icarij sapientissima Penelope.
Certæ quidem ipsam puellam reliquimus nos
Petentes militiam. filius autem ei erat in ubere
Infans, qui nunc in uirorum est numero
Felix. certe enim hunc pater charus uidebit rediens:
Et ille patrem amplectetur, sicut æquum est.
Hæc autem mea, neq; filio satiari uxor
Oculis permisit (prius autem me interfecit) & ipsum.
Aliud autem tibi dico, tu autem in animum induc tuum.
Clàm, neque palàm charam in patriam terram
Nauem sistere, quoniam non amplius fides mulieribus.
Sed age mihi hoc dic, & uerrè narra.
Vbi nam adhuc uiuere auditis filium meum,
An in Orchomeno, an in Pylo arenosa?
An apud Menelaum in sparta spatiosa?
Non enim adhuc mortuus est in terra diuinus Orestes.
Sic dixit. at ego ipsi respondens, locutus sum.
Atride cur me hæc interrogas? neque quicquam scio

Contra uxores.

Vxori non temere credendum.

Viuat ille, an mortuus sit. malum autem incerta dicere.
Nos quidem sic uerbis respondentes inuisis
Stetimus dolentes calidas lachrymas effudentes.

Achillis anima Vlysssi.

Venit autem insuper anima Pelidæ Achillis,
Et patrocli, perfecti Antilochi,
Aiacisq;, qui optimus fuit speciesq; corporeq;
Aliorum danaorum, post strenuum Achillem.
Cognouit autem anima me uelocis pedibus Aeacidæ:
Et gemens uerba uelocia locuta est.
Ioue nate Laërtiade uersute Vlysses,
Miser cur etiam maius in mente cogitasti opus?
Quomodo potuisti in infernum descendere? ubi mortui
Inscientes habitant hominum idola agentium.
Sic dixit. at ego ipsi respondens, locutus sum.
O' Achilles Pelei fili multum optime Achiuorum,
Veni Tiresiæ propter usum, si quod consilium
Dicat, quomodo Ithacam in asperam uadam.
Non enim prope iui Achaidam. neque nostram
Terram audiui: sed semper habeo mala. te autem Achilles
Nullus uir ante hac beatior, neque in posterum.
Antea quidem. n. te uiuētē honorauimus æqualiter Deis
Argiui: nunc rursus ualde dominaris mortuis
Hic habitans: ideo non mortuus tristare Achilles.
Sic dixi. hic autem mihi statim respōdens, locutus est.
Ne iam mihi mortem commemora illustris Vlysses:
Vellem & rusticus esse, & seruire alij
Viro inopi, cui non facultates multæ essent,
Quàm omnibus mortuis corruptis imperare.
Sed age mihi de tuo nato illustri uerba fac.
Nū secutus est in bellū propugnator ut esset? aut etiā nō?
Dic autem mihi de Peleo inculpato siquid audiuisti.

An adhuc habet honorem multos apud Myrmidonas?
An ipsum uituperant per græciam, Phthiamq;:
Quoniam ipsum senectus detinet manibusq; pedibusq;.
Non enim ego auxiliator sub radijs solis
Talis, existens qualis quondam in Troia lata
Interfeci populum optimum opitulans Argiuis.
Si talis autem irem paululum in patris domum,
Illi afferrem uim, & manus incolumes,
Qui illum uiolant, prohibentq; ab honore.
Sic dixit. at ego ipsi respondens, locutus sum.
Certe quidem de Peleo inculpato nihil audiui.
Neptolemus. At de filio Neptolemo dilecto
Omnem ueritatem dicam, ut me iubes.
Ipse enim illum ego caua in naui æquali
Duxi ex Scyro post bellicosos Achiuos
Certeq̄ circa ciuitatem Troiam consultaremus consilia
Semper primus dicebat, & non errabat uerbis.
Nestorq; diuinus, & ego contendebamus soli.
At quando circum ciuitatē Troiam pugnaremus Achiui
Nunquam in multitudine manebat uirorū, neq; in cetu:
Sed multum procurrebat suo robore nulli cedens.
Multos autem uiros interfecit in molesta pugna.
Omnes autem non ego dixerim, neque nominarim,
Quantum populum interfecit auxilians Argiuis.
Eurypilus Telephi filius. Sed qualem Telephidem interfecit ferro,
Heroa Eurypilum. multi autem circum ipsum socij
Mysij interfecti sunt muliebrium gratia donorum,
Illum iam optimum uidi post Memnonem diuinum,
At quando in equum descendimus quē laborauit Epeus,
Argiuorum optimi. mihi autem omnia demandata erant:
Et uersare callidum dolum, & imponere.

Ibi alij Danaorum duces, & gubernatores
Lachrymasq; abstergebant. tremebãt genua uniuscuiusq;
Illum nunquam prorsus ego uidi oculis:
Neque pallescentem colore pulchro, neq; genis
Lachrymas abstergentẽ. is aũt me ualde multum rogabat
Ex equo exire: ensis autem quærebat manubrium,
Et lanceam ære grauem. mala aũt Troianis moliebatur.
Sed cum iam Priami ciuitatem deuertimus altam:
Sortem, & præmium bonum habens nauem conscendit
Sospes, neq; percussus acuto ferro,
Neque per se uulneratus qualia multa
Fiunt in bello: confuse autem furis Mars.
Sic dixi. anima autem pedibus uelocibus Aeacidæ
Ibat magnis paßibus incedens per herbosum pratum
Letitia, quòd suum filium putabat excellentem esse.
Verum aliæ animæ mortuorum defunctorum
Stetere dolentes. dicebant autem dolores unaquæq;
Sola autem Aiacis anima Telemoniadæ
Seorsum stabat intra, propter uictoriam — Aiacis anima.
Qua ipsum ego uici litigans apud naues
De armis Achillis. posuit autem ueneranda mater.
Filij autẽ Troianorum iudicauerunt, et Pallas Minerua.
Vtinam non contigisset mihi uincere tali in certamine.
Tale enim caput propter illa terra compreßit
Aiacẽ, qui supra quidẽ specie supraq; opibus factus erat
Alios Danaos post strenuum Pelidem.
Hunc quidem ego uerbis allocutus sum mellitis.
Aiax fili Telamonis strenui non debebas — Vlysses ad Aiacis umbram.
Neque mortuus obliuisci in me iræ propter arma
Perniciosa: hæc aũt detrimẽtum Dei posuerunt Achiuis
Talis enim ipsis turris perijsti. te autem Achiui.

Non minus Achillis capite Pelidæ
Dolebamus orbati prorsus, neque aliquis alius
Causa. sed Iupiter Danaorum exercitum bellicosorum
Vehementer odit: in tuum autem interitum contulit.
Sed age huc rex, ut uerbum & sermonem audias
Nostrum: doma autem feritatem, & superbum animum.
Sic dixi. hic autē mihi nihil respōdit. iuit autē ad alias
Animas in Erebum mortuorum defunctorum.
Tunc tamen allocutus est iratus, certe ego hunc.
Sed meus uoluit animus in pectore charo
Minos Aliorum animas uidere defunctorum.
Ibi certe Minoēn uidi Iouis illustrem filium
Aureum sceptrum tenentem iura dantem mortuis
Sedentem, illi uero ipsum circum iura postulabāt Reg
Sedentes statuti in latarum portarum inferni domo.
Orion Post hunc autem Orionem magnum animaduerti
Feras simul uertentem per herbosum pratum,
Quas ipse interfecit in solitarijs montibus,
Tytius Manibus tenēs fusten totum ferrum semper infractum,
Et Tytium uidi terræ pergloriosæ filium
Iacentem in solo: hic autem in nouem iacebat iugera.
Vultures autem ipsum utrinq; assidentes iecur tondeb
Viscera dolore affici ētes. hic autē nō tuebatur manibu
Latonam enim læsit Iouis uenerandam concubinam
At Pytho uenientem per amœnum Panopea.
Tantalus. Et quidem Tantalum uidi duros dolores ferentem
Statutum in palude. hæc autem appropinquabat mento
Stabat autem sitiens: potum autem non habebat capere
Quoties enim inclinabatur senex bibere uolens,
Toties aqua peribat absorpta. circa autem pedes
Terra nigra apparebat. siccabat autem Deus.

Arborē

Arbores autem excelsæ de uertice effundebant fructum
Piri, & mali punicæ & pomi splendidorum fructuum:
Ficusq; dulces, & oliuæ uirescentes.
Has quando pergebat senex in manibus ut caperet,
Has uentus iactabat ad nebulas umbrosas.

Et quidem Sisyphum uidi duros dolores ferentem, Sisyphus.
Lapidem ferentem maximum utrisq; manibus.
Certe hic quidem innitens manibusq; pedibusq;
Lapidē sursum impellebat ad cacumen, sed cū iam propè
Verticem superaret: tunc auertebatur ualida uis.
Rursus postea, ad campum uoluebatur lapis immensus.
At hic iterum impellebat extensus, sudor autem
Fluebat è membris, puluis de capite cadebat,

Post hunc autem animaduerti uim Herculeam
Simulachrum. ipse autem cum immortalibus Deis Herc[ules]
Delectatur in cōuiuio: et habet pulchrorū talorū Habē, Hebe.
Filiam Iouis magni, & Iunonis aurei calciamenti.
Circa autem ipsum uox mortuorum erat auium tanquā
Vndiq; citatorum. hi autem tenebrosæ nocti similis
Nudum arcum tenens, & in neruo sagittam
Acriter intuens semper iacienti similis.
Maximus autem illi circum ad pectus balteus,
Aureum erat lorum: ubi diuina opera laborata erant.
Vrsiq;, syluestresq; porci, horribilesq; leones,
Pugnæq;, præliaq;, cædesq; uirorumq; uulnera.
Non opifex, neq; aliud quid fabricatus esset,
Qui illud scutum sua fabricatus est arte.
Cognouit autem statim ille postquam uidit oculis,
Et mihi lugens uerba uelocia locutus est.

Ioue nate Laërtiade prudens Vlysses,
Heu miser: certe aliquam & tu malam mortem agis,

Hercules Vlyssi.

Quam ego tuli ſub radijs ſolis,
Iouis quidem filius fui Saturnij,at ærumnam
Tuli magnam.ualde enim multum peiori uiro
Domitus ſum.hic āt mihi difficilia impoſuit certamina,
Et quōdā me huc miſit canē abducturum.nō.n.amplius
Cogitauit hoc mihi difficilius eſſe certamen. (aliud
Hunc quidem ego tuli,& duxi ex inferno.
Mercurius āt me miſit & cæſiorum oculorū Minerua.
Sic dicens ipſe quidem rurſus iuit domū inferni intra.
At ego illic manſi firmiter,ſi quis adhuc ueniret
Virorum heroum,qui iam antea perierant:
Et adhuc ſuperiores uidi uiros quos uolebam.
Theſeum,Pirithoumq́; deorum pergloriosos filios.
Sed ante greges congregati fuerunt infiniti mortuorum

Thesei umbra.

Clamore magno.me autem nouus timor cepit:
Ne mihi Gorgoneum caput grauis monſtri
Ex inferno mitteret illuſtris Proſerpina.
Statim inde ad nauemiens iuſsi ſocios
Ipſosq́; conſcendere:funesq́; reſoluere.
Hi autem ſtatim ingreſsi ſunt, & in ſedibus ſederunt.
Hanc autem in Oceanum fluuium tulit unda fluxus.
Primum quidem remigatio, poſtea autē optimus uētus.

ARGVMENTVM. M. HOMERI COMPOSITIONIS.

Narrat ex inferno factū ipſi reditum ad Circen , & quomodo præter Sirenas nauigauit,& errantes petras Scyllāq; & Charybdin.Et ipſius nauis & ſociorū iacturam interficientium quoſdam ex Solis bobus. Et quomō ſolus ſuper ligno ad Calypſo euaſit.

ODYSSEAE. M. HOMERI COMPOSITIONIS.

My Sirenas tenet,& errantes,& boues Solis.

T poſtquam fluminis liquit fluctum Oceani
Nauis, peruenitq; unda maris lati
Inſulam in AEæan, ubi Auroræ uernæ
Domus & ædes ſunt : & ortus Solis
Nauem quidē illuc peruenictes applicuimus in arenis.
Verum & ipſi exiuimus in littore maris.
Illic autem dormientes expectauimus Aurorā diuinā. Reditus ab īferis ad Circen.
Qn̄ āt matutina apparuit roſeos digitos hn̄s Aurora:
Iam tunc ego ſocios præmiſi in domos Circes,
Portatum cadauer Elpenorem mortuum.
Ramos āt ſtatī incidētes, ubi extremū prominet littus, Elpenor tumulatur.
Sepelimus dolentes ſalſas lachrymas effundentes.
Sed poſtquā cadauer combuſtum eſt, & arma mortui,
Tumulum fundentes, & columnam erigentes
Fiximus in ſupremo tumulo aptum remum. Circe pręſagit futura pericula.
Nos quidem ſingula gubernauimus, neq; uero Circen
Ex inferno redeuntes latuimus: ſed ualde cito
Venit parata. ſimul autem famulæ ferebant cum ipſa
Panem, & carnes multas, & calidum uinum rubrum.
Illa uero in medio ſtans locuta eſt diua Dearum.
Miſeri qui uiuentes ſubiuiſtis domum inferni
Bis mortui, cum alij ſemel moriantur homines.
Sed agite, comedite cibum, & bibite uinum
Rurſus per diem una cum Aurora apparente
Nauigabitis. at ego oſtendam uiam, & ſingula
Significabo, ut non malo conſilio triſti,
Vel mari, uel in terra doleatis læſionem patientes.
Sic dixit. nobis aūi cōtra perſuaſus ē aīus ſtrenuus.

Sic tunc quidem per totum diem in Solem occidentem
Sedebamus epulantes carnesq; multas, & uinum dulce.
Cum uero Sol occidit, & nox superuenit,
Illi quidem accubuerunt apud funes nauis.
Ipsa aũt me manu cõpræhẽdens dilectis seorsum à socijs
Collocauit. & affata est: & requisiuit singula.
At ego huic omnia per ordinem narraui.
Et tunc iam me uerbis allocuta est ueneranda Circe.
Hæc quidem sic omnia transacta sunt. tu autem audi.
Vt tibi ego dico: admonebit autem te & Deus ipse.
Sirenas quidem primum adibis, quæ omnes
Homines leniunt quicunq; ipsas adit:
Quicunque imprudentia appulerit, & uocem audierit
Sirenum: huic nihil uxor & fatui pueri
Domum redeunti astant, neque lætantur.
Sed Sirene stridulo leniunt cantu
Sedentes in prato multus circum ex oßibus cumulus
Virorum marcescẽtium: circum aũt pelles diminuuntur.
Sed ultra age: aures etiam obtura sociorum
Cæram molliens mellitam, ne quis audiat
Aliorum. at ipse audire si uolueris
Ligent tibi in naui ueloci manusq; pedesq;
Rectum ad malum, ex autem ipso funes deligentur:
Vt delectatus uocem audias Sirenum.
Si autem obsecrabis socios, soluereq; iubebis,
Ipsi uero pluribus tunc uinculis illigent.
At postquam has pertrasierint socij:
Tunc tibi non amplius præterea longius dicam.
Vtra iam tibi uia erit, sed & ipse
Animo cogita. dicam autem tibi utrinque.
Cyanea saxa. Hinc quidem enim petræ altæ: apud autem ipsas

Vnda magna resonat cærulei maris:
Erratiles has iam Dei beati uocant.
Illac quidem, neque uolucres prætereunt, neque columbæ
Timidæ, quæ Ambrosiam Ioui patri ferunt.
Sed & has semper aufert leuis petra:
Sed aliam addit Iupiter numeratam esse.
Illac aũt nunquã aliqua nauis fugit uirorũ quæ accedat,
Sed simul tabulasq́; nauium, & corpora uirorum
Vndæ maris portant, ignisq́; perniciosi procellæ.
Sola illa præter nauigauit per mare iens nauis
Argo omnibus curæ ad Aeeta nauigans.
Et hanc huc cito iecit magnas ad petras:
Sed Iuno prætermisit: quoniam amicus erat Iason. Describitur Scylla a Circe.
Hi aũt duo scopuli. hic quidem in cælum latum peruenit
Acuto uertice: nebula autem ipsum circuit
Cæca. hæc quidẽ nunquã recedit, neq; unquam serenitas
Illius tenet uerticem, neq; in æstate, neque in autumno,
Neque conscendat mortalis uir non descendat
Neque si illi manus uiginti, & pedes essent.
Petra enim leuis est derasæ similis.
Medio autem in scopulo est spelunca obscura
Ad caliginem in erebum uersa, quo uos
Nauem concauam dirigite illustris Vlysses:
Neq; ex naue concaua iuuenis uir
Arcu iaculans concauam speluncam intret.
Illic autem intus Scylla habitat grauiter clamans:
Cuius enim uox quidem quanta catulæ nouellæ
Fit. ipsa autem monstrum malum, neq; aliquis ipsam
Lætaretur uidens, neq; si Deus congrederetur.
Huius enim pedes sunt duodecim omnes deformes:
Sex autem ei colla prælonga, in autem unoquoq;

Terribile caput, in eo autem trium ordinum dentes
Densi, & frequentes pleni nigræ mortis.
Media quidem in spelunca caua mersa est.
Foras autem extollit caput grauis baratri.
Illic autem piscatur scopulum circum prompta
Delphinesq;, canesq;, & sicubi maius caperet
Cetus: quæ infinita alit sonorum mare.
Illic autem nondum unquam nautæ illæsi gloriantur
Fugisse cum naui. portat autem in capite singulo
Virum eripiens naui nigra prora.

Charybdis. Alium autem scopulum humiliorem uidebis Vlysses
Propè inter se: & periacula rere.
Hic autem ficus inest magna folijs pullulans.
Hac autem sub diuina Charybdis resorbet nigrā aquā.
Ter quidem enim emittit in die, ter autem resorbet
Ardue: non tu ibi aduenias quando absorbet
Non enim liberarit te à malo neq; Neptunus.
Sed ualde Scyllæ scopulo applicans cito
Nauem expelle, quoniam multo melius est
Sex socios in naui desiderare, quàm simul omnes.
Sic dixit. at ego illi respondens, locutus sum.
Eia age iam mihi hoc dea uerum dic.
Si quomodo perniciosam fugiam Charybdim:
Huic etiam repugnem quando mihi lædat socios.
Sic dixi. hæc autem statim respondit diua Dearum.
O` Miser & rursus bellicosa opera sunt curæ
Et labor? neq; Deis concedes immortalibus?
Hæc autem non mortalis: sed immortale malum est,
Durumq; difficileq; & agreste, neq; repugnabile:
Neq; aliqua est potestas fugere potißimum est ab ipsa.
Si enim contaberis armatus aduersus petram,

Timeo ne te rursus adorta consequatur.
Tot capitibus tot & uiros capiat.
Sed ualde uehementer expelle. clama autem Cratæ in
Matrem Scyllæ, quæ ipsam peperit nocumentũ hoibus:
Quæ ipsam postea prohibebit rursus adoriri. Trinacria.
Trinacriã aũt in insulam peruenies: illic aũt multæ
Pascuntur Solis boues, & pingues oues,
Septem boum armenta, tot aũt ouium greges pulchri.
Quinquaginta autem singuli. ortus aũt non fit ipsarũ. Phaetusa.
Neq; unquã corrumpuntur. Deæ autẽ pastores adsunt Lampetia
Nymphæ pulchricomæ Phaetusáq; Lampetiaq;,
Quas peperit Soli supereunti diuina Neæra:
Has quidẽ igitur quæ aluit, peperitq; uenerabilis mater
Trinacriam in insulam misit procul habitare:
Pecora obseruare paterna, & curuas boues.
Has si quidẽ illæsas sines, reditumq; curabis:
Certe etiam in Ithacam malis quamuis affecti ibitis.
Si autẽ lædas: tunc tibi significo mortẽ
Nauiq; & socijs. tu uero si forte euades
Tarde male, naues cũ amiseris, omnes socios.
Sic dixit. statim autem aurifeda uenit Aurora.
Hæc quidẽ postea ad insulam recessit diuina Dearum.
At ego ad nauem iens hortatus sum socios
Ipsosq; ascendere, funesq; resoluere.
Hi autem statim ingressi sunt, & in transtris sederunt
Ex ordine aũt sedentes canũ mare uerberabant remis.
Nobis autẽ rursus ponè nauem nigræ proræ
Actorẽ uentũ mittebat implentẽ uelũ bonũ comitem
Circe bene crinita grauis Dea canora.
Statim autem arma singula defatigati per nauem
Ponebamus. hãc aũt uentusq; gubernatorq; dirigebãt.

Vlysses socijs.

Tunc uero ego socijs allocutus sum tristis animo.
O'socij, non enim oportet unum scire, neq; duos solos
Vaticinia: quæ mihi Circe dixit diuina Dearum.
Sed dicam quidem ego, ut scientes aut moriamur,
Aut elabentes, mortem & parcam fugiamus,
Sirenarum quidem primum iubebat diuinarum
Vocem uitare, & pratum floridum.
Solum me iubebat uocem audire. sed me uinculo
Ligate in duro, ut firme illic maneam
Rectum in malo, sed ex ipso capita uinciantur.
Si autem precer uos, soluereq; iubeam:
Vos uero pluribus tunc in uinculis premite.
Certe hæc singula dicens socijs exposui.

Vlysses ad Sirenarũ insulam appulis.

Tum uero statim exiuit nauis bene fabricata
In insulam Sirenarum impellebat enim uẽtus innocuus:
Statim & uentus quidem cessauit: & tranquillitas
Fuit sine uento: sopiuit autem fluctus Deus:
Surgentes autem socij nauis uela plicauerunt:
Et hæc qdẽ ĩ naui cõcaua posuerũt. ipsi aũt ad remigia
Incumbentes dealbabant aquam politis remis.
At ego ceræ magnam rotam acuto gladio
Aliquantulum dissecans manibus ualidis premebam
Statim autem mollescebat cera cum iuberet magna uis
Solis splendor super euntis regis.
Deinceps autem socijs in aures omnibus unxi.
Hi autem in naui me ligauerunt manibusq; pedibusq;
Rectum in malo: sed ex ipso capita uinciuerunt.
Ipsi autem sedentes album mare uerberabant remis.

Cantus Sirenarum.

Sed qñ tantũ aberamus, quantum exauditus est clamans:
Celeriter impellentes has non latuit uelox mari nauis
Prope admota. acutum autem parauerunt cantum.

Hunc age ueniẽs plaudabilis Vlysses magna glã Achi
Nauem sustine, ut nostram uocẽ audias. (uorum
Non enim aliquis has præteruexit naue nigra
Antequam nostram dulcem ab oribus uocem audisset.
Sed his delectatus recedit plura sciens.
Scimus enim omnia quæcunq; in Troia lata
Argiui Troianiq; deorum uoluntatæ tulere,
Scimus etiam quæcunq; facta sunt in terra multa pascẽti
Sic dixerũt mittentes uocẽ pulcherrimã. at meus aĩus
Volebat audire: soluereq; iubebam socios
Superciliis annuens. hi autem incumbentes remigabant,
Statim surgentes Perimedes, Eurylochusq;
Pluribus me in uinculis ligabant, magisq; premebant.
At postquam has præteruximus, neq; amplius postea
Vocem Sirenarum audiebamus, neq; cantum,
Statim cæream abstulerunt mei instructi socij
Quã ipsis in auribus unxi, me aũt lex uinculis soluerũt.
Sed cum iam hanc insulam linquebamus: statim postea
Fumum, & magnum fluctum uidi, & sonitum audiui.
Horum autem timentium de manibus exciderunt remi.
Sonuerunt autem omnes in fluxu. tenebatur autem illic
Nauis, quoniã nõ amplius remos lõgos maĩbus ĩpellebãt
At ego per nauem iens hortabar socios
Dulcibus uerbis assistens uiro unicuiq;.
Ô socij, non enim ante malorum ignari sumus.
Non quidem hoc maius adest malum, quàm cũ Cyclops
Ceperat spelunca concaua forti ui.
Sed & illinc mea uirtute consilioq; menteq;
Effugimus: & horum meminisse arbitror.
Nunc autem agite, sicut ego dicam pareamus omnes
Vos quidem remis maris æquor profundum

Exhortatio Vlysis ad socios.

Verberate transtris insidentes sicubi Iupiter
Det hanc perniciem subter fugere, & euitare:
Tibi autem gubernator sic iubeo. sed in animum
Induc, quoniam nauis concauæ clauum regis,
Hunc quidem fumum & undam præter coge
Nauem. tu autem scopulum inquire, ne te lateat
Illuc irruens, & in malum nos conciicias.
Sic dixi. hi autem statim meis uerbis paruerunt.
Scyllam autem nondum dixi ignaua tristitia,
Ne mihi timentes desinerent socij
Remigationem: intus autem abderent seipsos.
Et tunc iam Circes quidem præcepti grauis
Oblitus eram, quoniam non me iussit armari.
At ego indutus inclyta arma, & duas lanceas
Longas manibus capiens in tabulata nauis ascendi
Appropinquant Scyllæ et Charibdi. Proræ: illinc enim ipsam expectabam primum apparere
Scyllam petræam. quæ mihi ferebat nocumentum socijs.
Neq; uidere poteram. laborabant autem mihi oculi
Vndiq; aspicienti ad obscuram petram.
Nos quidem sinum nauigabamus lugentes.
Hinc quidem Scylla illinc autem diua Charybdis
Grauiter reiecit maris salsam aquam.
Vt cum euomuit lebes tanquam in igne multo.
Omnis exferuescebat uolutata: alte autem spuma
Extremis scopulis in ambobus incidebat.
Sed quando absorbebat maris salsam aquam:
Omnis intus apparebat uolutata: circum autem petræ
Grauiter resonabat. subter autem terra apparebat
Arena in nigra. hos autem uiridis timor cepit.
Nos quidem ad hanc aspiciebamus timentes mortem.
Tum uero mihi Scylla concaua ex naue socios

Sex arripuit: qui manibusq; uiq; fortißimi erant. Sex socij a scylla deuorati.
Intuens autem in nauem uelocem simul & una socios,
Iam eorum animaduerti pedes, & manus desuper
Alte eleuatorum: me autem alloquebantur uocantes
Nominatim, tunc postremum dolentes corde:
Sicut autē quando in scopulo piscator perlonga uirga Cōparatio.
Piscibus paruis dolum escam inijciens
In pontum proijcit bouis cornu agrestis:
Motantem autem postea uenatus proiecit foras,
Sic hi motantes attollebantur à petra.
Illic autem in ianuis comedebat clamantes
Manus mihi tendentes in graui certamine.
Miserrimum iam illud meis uidi oculis
Omnium quecunq; tuli uias maris uestigans.
Sed postquam petras fugimus grauemq; Charybdim, Trimacria insula Solis.
Scyllamq;, statim postea Dei in illustrem insulam
Venimus. hic autem erant pulchræ boues latarū frontiū,
Multasq; pingues oues sublimis Solis.
Iam tunc ego adhuc in ponto existens in naui nigra
Mugitumq; audiui boum stabulantium,
Ouiumq; balatum, & mihi sermo incidit animo
Vatis cæci Thebani Tiresiæ,
Circesq; AEææ, quæ mihi ualde per multa mandauit
Insulam fugere delectantis homines Solis.
Iam tunc ego socijs locutus sum tristis animo.
Audite mea uerba mala quamuis ferentes socij.
Vt uobis dicam uaticinia Tiresiæ,
Circesq; AEææ, quæ mihi ualde multa mandauit,
Insulam fugere lucentis hominibus Solis.
Illic enim grauißimum malum esse nobis dixerat:
Quare præter insulam impellite nauem nigram.

Euryloc[h]us Vlyssi. — the margin reads "Eurylocus Vlyssi."

Sic dixi. his autem fractus est dilectus animus.
Statim aūt Eurylochus molesto mihi respondit uerbo.
Patiens es Vlysses, extat tibi animus, neq; quid membris
Fatigaris, certe tibi ferrea omnia facta sunt,
Qui socios labore plenos, atq; etiam somno,
Non sinis in terram ire, ubi rursus
Insula in circunflua dulcem præparemus cænam.
Sed sic per noctem celerem errare iubes
Ab insula aberrantes in obscuro ponte.
Ex noctibus autem uenti diri nocumentum nauium
Sunt, qui quis fugiet summam mortem?
Si forte ex improuiso uenit uenti turbo,
Vel Noti, uel Zephyri grauiter spirantis quiq; maxime
Nauem diripiunt Dijs inuitis regibus.
Sed certe nunc quidem pareamus nocti nigræ,
Cænamq; pareamus uelocem apud nauem manentes
Mane autem conscendentes tradamus lato ponto.
Sic dixit Eurylochus, collaudauerunt autem alij socij
Et tunc iam cognoui quòd mala statuebat numen.
Et ipsum appellans uerbis uelocibus allocutus sum.

Vlysses Euryloco.

Euryloche certe ualde iam me cogitis solū existentē.
Sed age nunc mihi omnes iurate firmum iusiurandum:
Sic quod uel bonum armentum, uel gregem magnū ouium
Inueniamus, ne quis insanijs malis,
Aut bouem, aut etiam ouem interficiat: sed quieti
Comedatis cibum quem immortalis præbuit Circe.
Sic dixi. hi autem statim iurauerunt, sicut iußi.
At postquam iurauerunt, confeceruntq; iusiurandum,
Statuimus in portu cauato fabrefactam nauem,
Propter aquam dulcem: & egreßi sunt socij
Naue: postea autem cænam scienter parauerunt,

Atpostquam potus, & cibi cupiditatem expulerunt:
Recordati uero postea dilectos lugebant socios
Quos comedit Scylla, cauata ex naui capiens.
Flentes autem illos adortus est dulcis somnus.
Cum autem tertium noctis esset, trans autē stelle ierant
Mouit uehementem uentum nubium coactor Iupiter
Turbine mirabili, una autem nebulis texit
Terram simul & pontum. ora est autem celites nox.
Cum autem matutina apparuit rosea Aurora
Nauem quidem appulimus in concauā speluncā in ducem
Ibi autem erant Nimpharū pulchræ sedes, & stationes,
Et tunc ego concionem statuens inter eos sermonem dixi
ὦ amici in naui enim ueloci cibusq; potusq;
Est. his autem bobus abstineamus ne quid patiamur. Vlysses monet, ut gregibus solis abstineant.
Grauis enim Dei hæ boues, & pingues oues
Solis, qui omnia inspicit, & omnia exaudit.
Sic dixi. his autem persuasus est animus generosus.
Mensem aūt totum perpetuus spirabat Notus: neq; altius
Erat præterea uentorum nisi Eurusq; Notusq;.
Hi aūt quandiu quidē uiaticū habuerūt, & uinū rubrū,
Tandiu bobus abstinuerūt cupientes salutem.
Sed cum iam nauis consumpta sunt uiatica omnia.
Et iam prædam sectabantur palantes necessitate
Pisces, auesq; gratas quodcunq; in manus uenisset
Curuis hamis affligebat autem uentrem fames.
Iam tunc ego in insulam concessi, ut Deos
Precarer: siquis mihi deorum uiam ostenderet reditus.
Sed quando iam per insulam iens uitaui socios
Manus lauans, ubi tectum erat à uento
Precatus sum omnes Deos, qui Olympum habitant.
Hi autem mihi dulcem somnum in palpebras insuderūt.

Violatur prçceptũ ſuaſu Eurylochi.

Eurylochus autem apud ſocios malum incepit conſiliũ.
Audite meos ſermones mala ferentes ſocij.
Omnes quidem lugubres mortes miſeris mortalibus.
Fame autem miſerrimum mori, & mortem capere.
Sed agite Solis boum agentes optimas
Mactemus immortalibus, qui cælum latum habitant.
Si autem in Ithacan ueniamus patriam terram,
Statim uero Soli excelſo dites templum
Faciemus, ubi ponamus ſtatuas multas, & bonas.
Si autem iratus boum directe cornutorum cauſa,
Nauem uelit perdere: obſequanturq; Dij alij.
Volo ſemel ad undam hians animum perdere
Quandiu affligi manens in inſula deſerta.

Solis grex ab Vlyſsis ſocijs uiolatus.

Sic dixit Eurylochus, collaudauerunt uero ſocij.
Statim autem Solis boum agentes optimas
Ex propinquo (non enim procul à naui nigræ proræ
Paſcebantur curuæ pulchræ boues latarum frontium)
Has autem circum ſteterunt, & ſupplicauerunt Deis.
Folia autem ſtringentes tenera quercus altæ.
Non enim habebãt hordeum albũ bene tabulata in naui.
At poſtquam & iugulauerunt, & tergora diripuere,
Cruraq; inciderunt, adipeq; cooperuerunt:
Duplicata facientes ſuper ipſa etiam cruda poſuerunt.
Neq; habebant uinum fundere in ardentibus ſacrificijs:
Sed aqua libantes aſſauerunt uiſcera omnia.
At poſtquã crura cõbuſta ſunt, & uiſcera comederunt,
Conciderunt etiam alia, & in uerubus fixerunt,
Et tunc mihi ex palpebris excuſſus eſt dulcis ſomnus.
Cœpi autem ire ad nauem celerem, & littus maris.
Sed cum iam propè affui iens nauem utrinq; actam,
Et tunc me nidoris circumuenit ſuauis odor.

Lugens autem ad Deos immortales clamaui.
Iupiter pater & cæteri beati Dei ſempiterni
Certe me ualde in damnum ſopiuiſtis duro ſomn
Socij autem magnum opus egerunt manentes.
Veloci autem Soli excelſo nuncius
Lampetia lati claui, quod eius boues interfecerunt ſocij.
Statim autem immortales allocutus eſt iratus animo.
Iupiter pater & cæteri beati Dei ſempiterni,
Punite iam ſocios Laërtiadæ Vlyßis, Sol iniuris
Qui meas boues interfecerunt ſuperbè: quibus ego Ioui cōque
Delectabar quidem iens in cælum ſtelliferum, ſtus.
Et quando rurſus in terram à cælo reuertebar.
Si autem mihi nō luent boum congruã remunerationem
Subibo in infernum, & in mortuis illuſtrabo.
Hunc āt reſpondens allocutus ē nubiū coactor Iupiter
Sol tu uero in immortalibus illuſtra,
Et mortalibus hominibus ſupra fertilem terram.
Horum autem ego cito nauem ueloce̅ candenti fulmine
Statim iaciens comburem medio in nigro ponto,
Hæc autem ego audiui de Calypsône pulchricoma.
Illa autem dixit de Mercurio internuncio ipſa audiuiſſe.
At poſtquam in nauem redij & mare,
Obiurgaui ſeorſum alium coràm, neq; aliquod conſilium
Inuenire poteramus, boues autem occiderunt iam.
His autem ſtatim poſtea Dei monſtra portenderunt Portenta.
Serpebāt quide̅ tergora. carnes āt in ueribus mugiebant
Aſſatæq; & crudæ, boum autem quaſi fiebat uox.
Sex diebus quidem poſtea mei idonei ſocij
Epulabantur boum capientes optimas.
Sed quādo autem ſeptimam die̅ Iupiter adiecit ſaturnius
Et tum poſt uentus quidem ceſſauit turbine furens.

Nos autem statim consendentes tradimus lato ponto,
Malum erigentes, uelaq; alba extendentes.
Sed quando iam insulam reliquimus, neq; aliqua alia
Apparebat terrarum, sed cælum & mare:
Iam tum atram nubem statuit saturnus
Nauem super concauam caligauit aũt pontus sub ipsa.
Et ruebat non multum post tempus. statim enim uenit
Resonans Zephyrus magno cum turbine furens.
Mali autem rudentes fregit uenti procella
Vtrosq;: malus autem ponè cecidit, armaq; cuncta
In sentinam defusa sunt. ille autem igitur puppi in naui
Percußit gubernatoris caput, simul aũt ossa cõminuit,
Omnia simul capitis. hic autem procumbenti similis
Decidit à tabulatis: liquit aũtẽ ossa animus generosus.

Tempestas ab Solis gregem uiolatum.

Iupiter tunc tonuit, & coniecit in nauem fulmen
Et contra est tota Iouis percussa fulmine:
Intus aũt sulfure impleta est: ceciderũt aũt de naui socij.
Hi autem cornicibus similes circum nauem nigra
Fluctibus impellebãtur: Deus aũt abstulit incolumitatẽ:
At ego per nauem incedebam donec rates
Resoluit tẽpestas à carina: hãc aũt nudam ferebat unda.
Verum eius malum effregit ad carinam. at in ipso
Funis adiectus erat bouis pelle factus,
Quo ambo continui simul carinam atq; etiam malum.
Sedens autem in his impellebar perniciosis uentis.
Ibi certe Zephyrus quidem cessauit turbine furens.
Venit aũt insup Notus celeriter ferrẽs meo dolores aĩo
Vt adhuc perniciosam remetirer Charybdim.
Pernox ferebar simul & Sole ascendente
Veni ad Scyllæ scopulum, grauemq; Charybdim.
Hæc quidem resorbuit maris salsam aquam.

Vlysses denuo in Charibdem misere impellitur.

At ego ad magnam ficum alte elatus
Huic inhærẽs tenebar,sicut uespertilio:neq; alicubi po
Neq; sistere pedibus firmiter,neq; ascendere. (teram
Radices enim longe erant,producti autem erant rami
Longiq; magniq;:obumbrabant autem Charybdim.
Perpetuo autem hærebam,donec euomuit contra
Malum,& carinam iterum:cupienti autem mihi uenit
Sero.quandiu autem ad cænam uir à foro se tollit
Iudicans controuersias multas litigantium uirorum,
Tanto interuallo iam ligna ex charybdi apparuerunt.
Dimisi autem cò superne pedes,& manus ad ferendũ,
In medio autem sonui cadendo per prælongas rates.
Sedens autem in his remigaui manibus meis.
Scyllam autẽ nõ ultra sinit pater uirorumq; deorumq;
Aspicere.non enim subterfugissem grauem mortem.
Hinc autem nouem diebus ferebar:decima aũt me nocte
Insulam in Ogygiam admouerunt Dei,ubi Calypsô Vlysses ad Calypso defertur.
Habitabat pulchricoma potens Dea gloriosa:
Quæ me dilexitq; coluitq; cur tibi hæc narro?
Iam enim hesternus dixi in domo
Tibiq;,& potenti uxori.odiosum autem mihi est
Iterum aperte dicta narrare.

ARGVMENTVM. N. HOMERI COMPOSITIONIS.

Dormientem Vlyssem cum donis exposuerunt Phæaces in terram Ithacensium. Et nauem quidem ipsorum redeuntem lapidem fecit Neptunus. Minerua autem in littore Vlyssi cõsultat de procorum cæde: & res in quadam spelunca occultat, & in senẽ trãsformat Vlyssem.

ODYSSEAE. N. HOMERI COMPOSITIONIS.

Ny Ithacam ingressus est Phæacum ductu Vlysses.

IC Dixit. hi autem igitur omnes tacite facti sunt silentio:
Oblectatione autem tenebantur per domos umbrosas.
Huic autem uicißim Alcinous respõdit appellauitq;

Alcinou Vlyssi & Phæacibus.

O' Vlysses, quoniã uenisti meam ad æratam domum
Altam ideo te non reuagatum puto
Rursus redire: etsi ualde multa tulisti.
Vestrum autem uiro unicuiq; iubens hæc dico.
Quicunq; in atrijs honoratum calidum uinum
Semper bibitis: auditis autem cantorem.
Vestes quidem hospiti pulchra in arca
Iacent: & aurum multiuarium, aliaq; omnia
Dona, quæcunq; Phæacum senatores huc attulerunt.
Sed age ei demus Tripodem magnum, & Lebetem
Viritim. nos autem rursus congregati in populo
Remunerabimur. difficile enĩ unũ largitionẽ præbere.
Sic dixit Alcinous his autem placuit sermo.
Illi quidem dormituriẽtes iuerunt domum unusquisq;.
Quando autem matutina apparuit rosea Aurora,
Ad nauem properabant, ferebantq; honestum æs,
Et hæc quidem bene deposuit sacra potestas Alcinoi.
Ipse iens per nauem sub transtris, ne aliquem sociorũ
Læderet mouentium, quando incumberent remis.
Hi antem ad Alcinoũ iuerũt, & cõuiuium curauerunt.
His autem bouem mactauit sacra potestas Alcinoi
Ioui nimboso Saturnio, qui omnibus imperat.
Crura autem assantes, epulabantur gloriosum cõuiuiũ
Oblectantes, inter ipsos autem canebat diuinus cantor
Demodocus populis honoratus. at Vlysses

Demodocus cantor.

Multum ad Solem caput uertebat omnia illustrantem
Ire properans. iam enim cupiebat reuerti
Sicut autem cum uir cœnam concupiscit, cui perdiu
nouale uerterunt boues nigri fixum aratrum.
Expectate autem huic occidit lumen Solis
Cœnam ad ineundum: affliguntur autem genua eunti.
Sic Vlyßi amicum occidit lumen Solis.
Statim autem Phæacibus studiosis remorũ locutus est,
Alcinoo autem maximè appellans dixit sermonem. Digressus Vlyssis ab Alcinoo.
Alcinoë Rex omnium princeps populorum,
Mittite me sacrificantes lætum: gaudete autem ipsi.
Iã enim pfecta sunt, quæ mihi charus uolebat animus.
Comitatus & chara dona, quæ mihi Dei cœlestes
Fortunata faciant: integram autem domi uxorem
Rediens inueniam cum incolumibus amicis.
Vos autem hic manentes oblectetis uxores,
Puellas & filios. Dei autem uirtutem dent
Omnem, & nequid malum publicum sit,
Sic dixit: illi autẽ omnes collaudabant, & iubebãt
Mitti hospitem, quoniam secundum æquum dixit.
Et tunc præconem allocuta est uirtus Alcinoi.
Pontonoë crateram implens merum distribue
Omnibus in domo: ut supplicantes Ioui patri
Hunc hospitem mittamus suam in patriam terram.
Sic dixit. Pontonous autem mellitum uinũ miscuit.
Distribuit autem omnibus scienter. hi autem Deis
Libauerunt beatis, qui cœlum latum habitant.
Illinc ex sedibus surrexit autem diuinus Vlysses.
Arete autem in manibus posuit poculum rotundum,
Et ipsam appellans uerba uelocia dicebat.
Gaude mihi ò Regina semper, donec senectus

Veniat & mors, quæq; hominibus accidunt.
At ego proficiscor: tu autem delectare hac in domo
Filijsq; & populis, & Alcinoo rege.
Sic dicens per uiam iuit diuinus Vlysses:
Huic autem simul præconem premisit uirtus Alcinoi
Præcedere ad nauem uelocem, & littus maris.
Arete, autem illi famulas simul misit mulieres.
Hanc quidem clamydem habentem puram & tunicam,
Alteram autem arcam pictam simul dedit portare.
Altera autem panemq; ferebat, & uinum rubrum.
At postquam ad nauem peruenerunt & mare,
Statim hæc in naui concaua comites læti
Accipientes deposuerunt potum & cibum omnem.
Sed Vlyßi constrauerunt culcitramq; linteumq;
Nauis in subsellijs concauæ, ut molliter cubaret
Puppis. ingressus autem & ipse est, & recubuit
Silentio, illi autem sederunt in transtris singuli
Ordine: funem autem soluerunt à pertuso lapide.
Vnaq; hi incumbentes iactabant mare tonsa:
Et huic suauis somnus in palpebris incidit
Inexcitabilis, iucundißimus morti proxime similis.
Illa autem sicut in campo quadrijuges masculi equi
Omnes simul incitati à uerberibus scuticæ
Altè eleuati celeriter emetiuntur uiam.
Sic quidem huius puppis tollebatur: unda autem ponè
Nigra magna ruebat personantis maris.
Et ualde tutè currebat firmiter: neq; accipiter
Circus secutus fuisset citißimus uolucrum.
Sic illa celeriter currens maris undas incidebat
Virum ferens Deis æquas curas habentem.
Qui antea quidẽ multos passus est dolores suo in aĩo:

Vlysses dormiẽs reducitur a Phæacensibus.

Cõparatio.

Circus accipitris genus

Virorumq́; bella, molestasq́; undas transiens.
Iam tunc securè dormiebat oblitus quæ passus fuerat.
Quando stella extulit lucidißima, quæ maxime
Venit nuncians lumen Auroræ uernæ.
Tum iam insulæ appropinquabat per mare iens nauis.
Phorcynis autem quidam est portus marini senis
In agro Ithacæ. duo autem proiecta in ipso
Latera abrupta in portum uergentia.
Hæc aūt uentorum defendunt stridentiū magnū fluctum
Extra: intus autem sine uinculo manent
Naues bene tabulatæ: cum portus spatium intrauerint.
At in uertice portus patula oliua.
Propè autem ipsam antrum amabile, obscurum,
Sacrarum nympharum quæ Naiades uocantur.
Intus autem crateræq́; & amphoræ erant
Lapideæ, ibi uero præterea susurrant apes.
Intus telæ lapideæ prælongæ: illicq́; Nymphæ
Lintea texunt cærulea mirabile uisu.
Intus autem aquæ perpetuæ, due autem ei ianuæ sunt,
Hæ quidem ad Boream permeabiles hominibus.
Illæ autem rursus ad Notum sunt sacriores, neq; illac
Viri intrant: sed immortalium uia est.
Huc illi contēdebāt cū primū uiderūt. hæc quidē postea
In terram eiecta quantum est medium totius
Concitata: talium enim impellebatur manibus remigum.
Hi autem ex naue euntes bonæ sedis in terram
Primum Vlyssem concaua ex naue sustulernnt
Ipso, cumq́; linteo, & culcitra splendida:
Atq; in aræna deposuerunt captum somno.
Res autem extulerunt quas Phæaces illustres
Dederant domum eūti propter magnanimā Mineruam:

Phorcynis portus descriptio.

Vlysses aduehitur Ithacam supportatus.

Et has quidẽ igitur apud radicẽ oliuæ cumulata posuerũt
Extra uiam:ne aliquis uiatorum hominum
Antequam Vlysses expergisceretur, offendẽs corrũperet.
Ipsi autem rursus domum retro iuerunt. neq; Neptunus
Oblitus est minarum, quas diuino Vlyßi
Primus promiserat. Iouis autem rogauit sententiam.

Neptunus indignatur Vlyssem restitutum esse patriæ.

Iupiter pater non amplius in immortalibus Deis
Honoratus ero, cum me homines non honorant
Phæaces: qui tamen meo orti sunt genere.
Etenim nunc Vlyssem dicebam mala multa passum
Domum iturum. reditum autem illi nunquam eripui
Omnino: quoniam tu primum promisisti, & annuisti.
Hi autẽ dormientem in naui ueloci in pontum ducentes
Deposuerunt in Itaca dederunt autem ei ingentia dona
Aesq; aurumq; multum, uestemq; textam
Multa, quot nunquam Troia extulisset Vlysses:
Si incolumis uenisset nactus de præda portionem.
Huic autem respondens affatus est imbrifer Iupiter.
O Dij, Neptune ample quale dixisti?
Non te despiciunt Dij. difficile autem esset
Antiquißimum & optimum ignominijs prosequi.
Virorum autem si quis te ui & robore cedens
Non collit: tibi autem est, & posthac ultio semper.
Fac ut uis, & tibi iucundum est animo.
Huic autẽ respõdit postea Neptunus quassator terræ.
Statim & ego faciam nubilum sicut dicis.
Sed tuum semper animum obseruo, & uereor.
Nunc autem Phæacum uolo perpulchram nauem
Ex comitatu redeuntem in nigro ponto
Perdere: ut iam abstineant, desistantq; à comitatu
Hominum magnum aũt ipsis montem urbi im ponere.

Huic autem respondens affatus est imbrifer Iupiter.
O' Dij sic quidem meo animo uidetur esse optime
Cum iam omnis incitatam intuetur
Multitudo ad urbe, facere lapidem propè terram
Naui ueloci similem, ut admirentur omnes
Homines. magnum autem ipsis montem urbi imponere.
At postquam hoc audiuit Neptunus quassator terræ,
Ingressus est iter in Scheriam, ubi Phæaces orti sunt
Illic ut esset, & ualde propè uenit nauigatrix nauis
Celeriter impulsa. hanc autem propè uenit Neptunus
Qui ipsam lapidem fecit, & radicauit inferne,
Manu prona impelliens. hic autem recessit.
Hi autem inter se uerba uelocia loquebantur
Phæaces longorum remorum nauibus inclyti uiri.
Sic autem quis dixit intuens in propinquum alium.
Heu quis iam nauem uelocem ligauit in ponto
Domum incitatam? & iam extabat tota.
Sic igitur quis dixit. hæc autē nō intelligebant, quō facta
His Alcinous concionatus est, & affatus. (sunt.
O' amici certe ualde me antiqua uaticinia assequuntur
Patris mei, qui dixit Neptunum iratum fore
Nobis: quoniam comites innocui sumus omnium.
Dixit aliquando Phæacum uirorum perpulchram nauē
Ex comitatu redeuntem in nigro ponto
Perditurum: magnum autem montem urbi imponere.
Sic dixit senex hæc autem iam nunc omnia finiūtur.
Sed age, sicut ego dicam parete omnes.
Comitatum quidē relinquite hominū, cum aliquis ueniat
Nostram ad ciuitatem. Neptuno autem tauros
Duodecim electos sacrificemus, si misereatur,
Neq; nobis ingentem montem urbi imposuerit.

Phæacum nauis in saxum conuertitur.

Sic dixit.hi autem metuerunt.parauerunt aũt tauros.
sic hi quidem supplicabant Neptuno Regi
Populi Phæacum duces & curatores
Stantes circum altare.excitatus aũt est diuinus Vlysses
Recubans in terra patria:neq; ipsam cognouit
Iam diu remotus:circum enim Dea nubem fudit
Pallas Minerua filia Iouis,ut illum ipsum
Ne notum faceret,singulaq; proferrentur.
Vt non ipsum ante uxor cognosceret,ciuesq;,amiciq;,
Quàm omnem procis intemperantiam puniret.
Propterea uariata uidebantur omnia regi.
Viæq; perpetuæ,portusq; contecti.
Petræq; altæ, et arbores uirescentes.
Stetit autem igitur surgens, & inspexit patriam terrã.
Fleuitq; postea,& sua percußit femora.
Manibus deiectis .lugens autem locutus est.

Vlysses nõ cognoscit se in patriã uenisse nec a suis cognoscitur.

Ò ego quorum rursus hominum in terram uenio?
Nunquid iniuriosiq; & crudeles,neq; iusti?
An hospitales? & ipsis mens est sancta:
Quo iam res multas porto has? quo autem & ipse
Erro? utinam mansissent apud Pheaces
Illic.ego autem ad alium magnanimorum Regum (tẽdũ
Peruenißẽ,q me dilexisset,& comites dedisset ad reuer
Nunc autẽ nusquã ponere scio,neq; quidem illic
Relinquam.nequando mihi præda alijs fiat.
O' Dij.non enim omnia intelligentes,neq; iusti
Errant Phæacum duces,& curatores,
Qui me in aliam terram abduxerunt.nanq; me dicebant
Ductum ire in Ithacam amœnam,neq; perfecerunt.
Iupiter ipsos ulciscatur deprecabilis,qui & alios
Homines inspicit,& plectit quicunq; peccat.

Sed age iam res numerem, & uideam
Nequid mihi discesserint concaua in naui ferentes.
Sic dicens tripodas perpulchros & lebetes
Numerabat, & aurum, textasq; uestes pulchras.
Horũ qdẽ nihil desyderabat. hic ãt lugebat patriam terrã
Iens ad littus personantis maris
Multum lamentans. propè autem eum uenit Minerua
Viro corpore similis iuueni pastori ouium
Permolli, qualesq; Regum filij sunt.
Duplicem circa humerum habens pulchram uestem.
Pedibus aũt sub teneris calceos habebat, manu ãt iaculũ.
Hanc autem Vlysses lætatus est uidens, & obuius uenit:
Et ipsam appellans uerba uelocia locutus est.
O' amice postquam te primum inuenio hoc in loco
Salue, & non mihi malo animo occurreris.
Sed serua tum hæc. serua etiam me. tibi enim ego
Supplico tanquam Deo, & ad tua chara genua accedo.
Et mihi hoc dic uerum, ut certò sciam
Quæ terra? quis populus? qui uiri sunt:
Num qua insularum amœna? an aliquod littus
Iacet ad mare uergens fertilis terræ?
Hunc aũt cõtra affata est Dea cæsia oculis Minerua.
Stultus es ò hospes, an longè uenisti?
Quoniam hanc terram interrogas? neq; enim ualde
Sic ignobilis est. norunt autem ualde multi,
Et quidem quicunq; habitant ad Auroram, Solemq;
Et quicunq; ponè ad noctem obscuram.
Certe quidem aspera, & non equitabilis est,
Neq; ualde sterilis. at neq; lata facta est.
Bene quidẽ enim triticum multum, bene autemq; uinum
Fit. semper autem pluuia habet uirescensq; ros.

Minerua Vlyssi apparet.

De Ithacensis terræ natura.

Caprifera autem bona, & apta bobus. est quidem sylua
Omnigena. bene autem rigui perpetui adsunt.
Itaq; hospes Ithacæ, & in troiam nomen peruenerit.
Quam longe dicunt Achaide esse terra.
Sic dixit. lætatus est autem patiens diuinus Vlysses
Gaudens sua terra patria, sicut ei dixit
Pallas Minerua filia Iouis ægiochi:
Et ipsam appellans uelocia uerba dixit.
Neq; hic uera dixit. iterum autem capit sermonem.
Semper in præcordijs mentem per astutam mouens.
Audiebam de Ithaca & in Creta lata
Longe supra pontum. nunc autem ueni & ipse
Rebus cum his linquens autem etiam filius totidem
Fugio: quoniam dilectum filium interfeci Idomenei
Orsilochum pedibus uelocem: qui in Creta lata
Viros inuentores uincebat uelocibus pedibus,
Quoniam me priuare præda uolebat omni
Troiana, cuius gratia ego passus sum dolores animo,
Virorumq; bella tristesq; undas transiens:
Quoniam non suo patri gratificatus seruiebam
Agro in Troianorum: sed alijs imperabam socijs.
Hunc quidem ego discendentem percußi ærea lancea
Rure prope uiam insidians cum socio.
Nox aũt ualde obscura occupauerat cælũ, neq; aliqs nos
Hoĩum animaduertit. fefelli autẽ ipsi animum auferens.
At postquam hunc interfeci acuto ære,
Statim ego in nauem iens Phæaces illustres
Oraui: & ipsis satisfacientem prædam dedi.
Hos me iußi Pylum deferre, & collocare.
Vel in Elida diuinam, ubi dominantur Epij.
Sed certe ipsos illinc repulit uis uenti

Dissimulãs se esse Vlyssem, fingit causam aduentus.

Multum uolentes, neq; uolebant fallere.
Illinc autem errantes uenimus huc nocte.
Contentione autē in portū appulimus, neq; aliqua nobis
Cænæ mentio erat, ualde licet indigentibus sumere.
Sed sic egreßi iacebamus naue omnes.
Hic me quidem dulcis somnus inuasit defessum.
Hi autem fortunas meas concaua ex naui tollētes
Deposuerunt ubi ipse in arenis iacebam.
Hi autem in Sidoniam pulchram conscendentes
Iuerunt. at ego relictus sum tristis animo.
Sic dixit, risit aūt Dea glaucos oculos hñs Minerua.
Manuq; ipsum demulsit, corpus aūt aßimilata ē mulieri
Pulchræq; magnæq;, & illustria opera scienti:
Et ipsum appellans uerba uelocia allocuta est.
Dolosus esset, & fallax, qui te superaret
In omnibus dolis, & si Deus opponeret
Male uersute dolose non uoluisti,
Neq; in tua existens terra desinere fallacia?
Verbaq; falsa, quæ tibi ab ortu amica sunt.
Sed age ne has dicamus scientes ambo
Dolos: quoniam tu quidem es hoīum quāoptimus oīum
Consilio & uerbis ago autem in omnibus Deis
Consilioq; glorior & dolis: neq; tu cognoscebas
Pallada Mineruam filiam Iouis, quæ tibi semper
In omnibus laboribus asto, & seruo.
Atq; te Phæacibus gratum omnibus reddidi.
Nunc rursus huc ueni, ut tibi consilium cōtexam.
Fortunasq; abscondam quascunq; tibi Phæaces illustres
Dederunt domum eunti meo consilioq;, menteq;,
Dicamq; quos tibi fatale est in ædificijs
Dolores tolerare. tu autem tolera, & neceßitate.

Minerua Vlyssem increpat dissimulationis.

Neq; alicui eloquere neq; uirorum, neq; mulierum
Omnium, cur uenisti errans: sed tacendo
Patere dolores multos sustinens uirorum.
Huic autem respondens, locutus est prudens Vlysses
Vlysses Minerua. Difficile te Dea cognoscere homini occurrenti,
Et ualde scienti: te enim ipsam unicuiq; aßimilas.
Hoc autem ego certo scio quòd mihi antea benigna eras
Quousq; in Troia pugnamus filij Achiuorum.
At postquam Priami ciuitatem diripuimus altam,
Iuimus autem in nauibus, Deus aūt dißipauit Achiuos,
Non te postea uidi filia Iouis, neq; animaduerti
Nauem meam ascendentem, ut mihi dolorem amoueres.
Sed semper mentibus proprijs habens confectum cor
Erraui quousq; me Dei malo soluerunt,
Prius quàm cum Phæacum uirorum in ubere ciuitate
Confirmasti uerbis, & in ciuitatem duxisti ipsa.
Nunc autem te per patrem quæso, non enim puto
Venisse in Ithacam amœnam: sed aliquam aliam
Terram repetij, te autem illudentem puto
Hæc dicere, ut meas mentes deciperes.
Dic mihi si uerè dilectam in patriam ueni.
Huic respondit postea Dea cæsia oculis Minerua.
Semper tibi talis in præcordijs cogitatio.
Propterea & te non possum permittere infelicem esse.
Quoniam facundus es, & ingeniosus & prudens.
Cupide enim alius uir errans rediens
Cuperet in ædibus uidere filiosq; uxoremq;.
Tibi autem non gratum est scire, neq; quærere.
Antequàm tuæ uxoris periculum feceris, quæ tibi sic
Sedet in ædibus, luctuosæ autem ei semper
Pereunt noctes, & dies lachrymanti.

At ego hoc quidem nunquam non credi: sed in animo
Sciebam, quòd redibis perdens omnes socios.
Sed non uolui Neptuno obsistere
Patruo qui iram induxit in animum
Iratus quòd ei filium dilectum excæcasti.
Sed age tibi ostendam Ithacæ pauimentum ut credas.
Phorcynis quidem hic est portus marini senis:
Hæc autem in uertice portus patula oliua.
Propè autem ipsam antrum altum obscurum
Sacrarum nympharum, quæ Naiades uocantur.
Hæc autem spelunca lata contecta ubi tu multas
Sacrificabas Nymphis perfectas hecatombas.
Hic autem magnus est mõs indutus sylua. Neritus mõs.
Sic fata Dea dißipauit nebulã. apparuit autẽ terra.
Lætatusq; est postea patiens diuinus Vlysses
Gaudens sua terra: osculatus est autem almam tellurem.
Statim, autẽ Nymphis supplicauit manus tollens.
Nymphæ Naiades filiæ Iouis, nunquam ego
Videre uos dicebam, nunc uocibus lætis
Saluete, at & dona dabimus, sicuti antea
Si sinet prompta Iouis filia prædatrix
Ipsumq; uiuere, & mihi charum filium augebit.
Hunc autem rursus affata est cæsia oculis Minerua.
Confide. ne te hæc in præcordijs tuis solicitent.
Sed fortunas quidem in intimo antro mirifico
Ponamus statim nunc, ubi hæc tibi salua maneant.
Ipsi autem consultemus, ut cito optime fiant.
Sic dicens Dea intrauit speluncam obscuram,
Quærens latibulum per speluncam, at Vlysses
Cito omnia portauit aurum, & magnum æs:
Vestesq; fabrefactas quas ei Phæaces dederunt.

Et hæc quidem disposuit. lapidem autẽ imposuit foribus.
Pallas Minerua filia Iouis ægiochi.
Hi autem sedentes sacræ apud radicem oliuæ
Deliberabant procis insolentibus mortem.
Tum autem uerba incepit cæsia oculis Minerua.
Generose Laërtiade prudens Vlysses
Considera quomodo procis impudẽtibus manus inferas,
Qui iam tibi triennium domum regunt:
Ambientes diuinam uxorem, & dona dantes.
Illa autem tuum semper reditum lugens in animo
Omnibus quidem spem dat, & pollicetur uiro unicuiq;
Nuncios antemittens: mens autem ei alia uersat.
Huic autem respondens, locutus est prudens Vlysses.
O' Dij, iam uero Agamemnonis Atridæ
Corrumpi mala morte in ædibus debui:
Nisi mihi tu quoq; Dea in tempore dixisses.
Sed age consilium texe quomodo puniemus ipsos.
Apud me autem ipsa asta animum per audacẽ immittẽs:
Qualem quando Troiæ soluimus magna mœnia.
Si mihi sic animosa astabis Minerua:
Et cum trecentis ego uiris pugnarem,
Tecum uenerabilis Dea, quando mihi prõpta adiuuares.
Huic autem respõdit postea Dea glaucopis Minerua.
Et ualde tibi ego adero, neq; me falles.
Cum hæc iam struxerimus, & alicuius spero
Sanguineq; cerebroq; perfundere magnum pauimentum.
Virorum procorum, qui tibi fortunas edunt.
Sed age te incognitum faciam omnibus hominibus.
Arefaciam quidem cutem pulchrã in flexibilibus mẽbris
Flauos autem ex capite delebo crines. circũ autẽ pallium
Induam, quod aduersetur uidens homo habentem:

Minerua Vlyssem docet quid facto opus sit.

Deformabo autem tibi oculos antea perpulchros.
Sic turpis omnibus procis apparebis,
Tuæ uxori & filio quem in ædibus reliquisti.
Ipse autem primum Subulcum pete:
Qui tibi suum custos.simul autem tibi bene uult,
Filiumq; tuum diligit,& prudentem Penelopen.
Inuenies hunc suibus aßidentem,hæ autem pascunt
Apud Coracis petram ad fontem Aretusam
Comedentes glandem gratam,& nigram aquam
Bibentes,quæ suibus nutriunt florentem pinguedinem.
Illic mane,& omnia aßidens interroga:
Quousq; ego eam Spartam in ornatam mulieribus
Telemachum uocatura tuum dilectum filium Vlysses,
Qui in magnam Lacedemonem ad Menelaum
Iuit persequens tuam famam sicubi adhuc esses.
Huic autem respondens,locutus est prudens Vlysses.
Cur non ei dixisti in præcordijs omnia sciens?
An ut & ille errans dolores patiatur
Pontum in impacatum,fortunas autem ei edant?
Huic rñdit postea Dea glaucos oculos hñs Minerua.
Non iam tibi ille ualde curæ sit.
Ipsa ipsum misi,ut famam bonam adipiscatur
Illuc iens.at non habet aliquem dolorem:sed quietus
Sedet in Atridæ ædibus.multa autem adsunt.
Certè quidem illum insidientur iuuenes cum naue nigra
Cupientes interficere antequàm patriam terram ueniat.
Sed hæc non puto,potius & aliquem terra premet
Virorum procorum,qui tibi fortunas deuorant.
Sic igitur ipsum alloquens uirga tetigit Minerua. Mutatur Vlissis habitus.
Siccauit quidem ei cutem pulchrã in flexibilibus mẽbris.
Flauo autem ex capite deleuit crines: circum autẽ pellem

Omnibus membris antiqui posuit senis.
Deformauit autem ei oculos antea perpulchros.
Circum aũt ipsum uestẽ aliã malã iniecit, & interulam,
Fractam, sordidam, malo tinctam fumo.
Circum aũt ipsum magnam pellem uelocis induit cerui
Nudam. dedit autem ei uirgam, & deformem sacculum
Dense rimosum. inerat autem tortum erat lorum.
Hi sic consultantes diuisi sunt. hæc quidem postea
In Lacedæmonem diuinam iuit ad filium Vlyßis.

Minerua ad telemachũ proficiscitur.

ARGVMENTAM. Ξ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Hospitium Vlyssis fit in agro apud Eumæum. & Varius quidam congressus Vlysis præsentia apud Eumæum. & sermones fiunt immutantis seipsum, & facta quædam exponentis.

ODYSSEAE. Ξ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Xi ãt, ulyssem hospitatus est Eumæus in agro subulcus.

T HIC Ex portu ingressus est asperum iter,
Locum per syluosum, per iuga, ubi ei Minerua
Dixerat diuinũ Subulcum. hic ei fortunas maxime
Curabat familiarium quos habuerat diuinus Vlysses.
Hunc autem in uestibulo inuenit sedentẽ. ubi ei porticus
Alta ædificata erat circumspicuo in loco
Pulchraq; magnaq; circuibilis, quam Subulcus

Eumæi domus ad quẽ diuertit Vlysses descriptio.

Ipse

Ipse ædificauerat suibus absente Rege
Sine domina, & Laërte sene
Aduectis lapidibus, & cinxerat sepe spinosa
Pallos autem extra adegit prorsus hinc & hinc
Densos & crebros nigrum quercus scindens.
Intra autem aream suilia duodecim fecerat
Propè inter se, lectos suibus. in singula autem
Quinquaginta sues iacentes continebantur
Fœminæ factæ. mares autæm foris dormiebant,
Multo pauciores. hos enim minuebant comedentes
Diuini proci: quoniam mittebat Subulcus
Semper saginatorum pinguium optimum omnium:
Hi autem trecentiq; & sexaginta erant.
Apud autem canes feris similes semper dormiebant
Quatuor, quos nutriuerat Subulcus princeps uirorum.
Ipse autem circa pedes suos aptabat calciamenta
Incidens pellem bouinam coloratam. alij autem
Iuerant aliò alius cum stabulantibus suibus
Tres. quartum autem miserat ad urbem
Suem ducere procis superbis neceßitate,
Vt mactantes, carnibus saturarentur animo.
Repente autem Vlyssem uiderunt canes latratores
Qui quidem clamantes accurrerunt. at Vlysses
Sedit astutia. uirga autem ei excidit manu,
Tunc proprium apud stabulum indignũ tulit dolorem.
Sed Subulcus celeriter pedibus uelocibus subsequens
Cucurrit ad uestibulum coriũ autem ei excidit manibus:
Hos quidem uocans canes pepulit alio alium
Crebris lapidationibus. hic autem affatus est regem.
Ô senex certe propè te canes dißipauerunt
Repente: & mihi crimen imposuisses.

Atq; mihi alios Dei dederunt dolores, singultusq́;.
Diuinum enim regem lugens & dolens
Iaceo: alijs autem sues pingues nutrio
Ad comedendum. at ille egens forte cibi
Errat in diuersorum uirorum populumq́; ciuitatemq́;,
Sicubi adhuc uiuit, & uidet lumen solis.

Eumeus ulyssem hospitem humaniter excipit.

Sed sequere, ad stabulum eamus senex, ut & ipse
Cibo & uino saturatus ex animo,
Dicas, unde sis, & quot dolores toleraueris.
Sic dicens ad stabulum præcessit diuinus subulcus.
Collocauit aũt introducẽs, uirgulta aũt substrauit densa.
Strauit autem in pellem uillosæ syluestris capræ
Suũ stratum magnũ & densum, gauisus est aũt Vlysses
Quòd ipsum sic susceperat, uerbũq́; dixit & appellauit.
Iupiter tibi det hospes, & immortales Dei alij
Quodcunq; maxime uis, quia me benignus suscepisti.
Hunc autem respondens locutus est Eumæus subulcus.
Hospes non mihi fas est, neq; si peior te ueniat,
Hospitem contemnere. ab enim Ioue sunt omnes
Hospitesq́; pauperesq́; munus aũt exiguumq́; charumq́;
Est nostrum, hæc enim seruorum causa est
Semper timentium: cum dominantur Reges
Iuuenes certe enim cuiusdam reditum morati sunt.
Qui me accurate diligebat & possessionem prebuit:
Tanquãq́; suo familiari Rex benignus dedit.
Domumq́; portionemq́; optatissimamq́; uxorem:
Qui sibi multa laborauerit. Deus autẽ negociũ auxerit.

Eumęus ulyssem non cognoscẽs eum perijsse conqueritur.

Sic & mihi hoc negocium augetur quo detineor.
Ideo me multum iuisset Rex: si hic senuisset.
Sed perijt, utinam debuisset Helenæ genus perijsse
Funditus: quoniam multorum uirorum genua labefecit.

Etenim ille iuit Agamemnonis gratia honoris
In Ilium bonorũ equorum: ut Troianos oppugnaret.
Sic dicens cingulo celeriter coërcuit tunicam.
Perrexit ãt ire ad suilia, ubi grex cõtinebatur porcorũ.
Illinc capiens duos attulit, & ambos mactauit:
Ignemq; accendit, conciditq;, & uerubus infixit.
Assans autem omnia ferens apposuit Vlyßi
Calida ipsis uerubus. hic autem panes albos miscuit.
In poculo autem miscebat dulce uinum.
Ipse autem contra sedit, coortans autem allocutus est.
Comede nunc ò hospes, quæ seruisq; adsunt
Porcina. at pingues porcos proci comedunt
Non uerecundiã habẽtes in mentibus, neq; misericordiã.
Non quidem impia opera Dei beati amant:
Sed ius colunt, & pia opera hominum:
Et quidem hostes, & iniqui qui in terra
Aliena uescantur, & ipsis Iupiter prædam dederit:
Implentes uero naues iuerunt domum quisq;,
Et quidem his curæ potens timor in animos cadit.
Hi autem sciũt (Dei autem aliquam audiuerunt uocem)
Illius perniciosam mortem: quia uolunt iuste
Ambire, neq; ire ad sua: sed silentio
Bona dilapidant immoderate, neq; est parsimonia.
Quotquot enim noctesq;, & dies ab Ioue oriuntur
Nunquam unam sacrificant uictimam, neq; duas solas.
Vinum autem consumunt immoderate haurientes:
Certè enim ei facultates erant magnæ nulli tantæ
Virorum heroum, neq; Epiri nigræ,
Neq; ipsius Ithacæ, neq; uiginti uirorum
Sunt diuitiæ tantæ, ego autem tibi connumerabo. Vlyssis diuitiç et possessiones.
Duodecim in Epiro armenta, tot greges ouium,

Tot suum pascua, tot stabula lata caprarum,
Pascuunt amiciq;, & ipsius pastores uiri.
Illic autem stabula lata caprarum undecim omnia
In extremitate agri pascũtur: insuper uiri boni obseruãt.
Quorum semper ipsis unusquisq; in die pecudem fert:
Saginatarum caprarum quæcunq; appareat optima.
At ego sues has seruoq;, tueorq;.
Et ipsis suum optimum eligens mitto.
Sic dixit. ille aũt attente carnes comedebat, bibebatq; (uinum
Animose dolens. mala aũt procis ordiebatur.
At postquam cœnauit, & expleuit animum cibo:
Et ei implens dedit poculum quo bibebat
Vino plenum. hic autem suscepit, gauisusq; est animo.
Et ipsum appellans uerba uelocia allocutus est.
O' amice quis nam te emit rebus suis,
Sic ualde diues, & fortis sicut dicis?
Dicis autẽ ipsum perijsse Agamemnonis gratia honoris.
Dic mihi si forte cognosco talem esse,
Iupiter enim hoc scit, & immortales Dei alij
Si forte ipsum nunciem uidisse, multum autem erraui.
Huic autẽ respondit postea Subulcus princeps uirorum.
O' senex nullus illum uir peregrinus ueniens
Nuncians persuaserit uxoriq; & dilecto filio.
Sed aliter exportationis indigentes uiri peregrini
Mentiuntur, neq; uolunt uera loqui.
Quicunque autem peregrinus. ithacæ in agrum uenit
Veniens ad domimam meam fallacia loquitur.
Hæc autẽ benigne suscipiens diligit, & singula inquirit:
Et ei lugenti palpebris lachrymæ decidunt.
Manus est mulieris, cum maritus alibi perijt.
Statim & tu senex uerbum fabrica

Si quis tibi penulamq́; tunicamq́; uestimenta det.
Illius autem iam debent canes uelocesq́; uultures
Cutem ab oßibus trahere.anima autem destituit.
Vel illum in ponto comederunt pisces.ossa autem ipsius
Iacent in terra arena mersa multa.
Sic ille quidem illic perijt amicis autem dolores post
Oĩbus,mihi aũt maxime facti sunt.nõ.n. amplius alium
Humanum sic Regem inueniam,quocunque ibo.
Neque si ad patris iterum irem
Domum:ubi primum ortus sum,et me educauerunt ipsi.
Neque nunc his etiam tantum lugeo mœstus
Oculis,ut uideam existens in patria terra.
Sed me Vlyßis desiderium capit absentis.
Hunc quidẽ ego ò hospes,& non presentem nominando
Reuereor.ualde enim me diligebat et habebat in animo.
Sed ipsum fratrem maiorem uoco, uel longè absentem.
Hunc aũt rursus allocutus est patiens diuinus Vlysses.
O' amice postquam omnino negas,neque dicis
Illum uẽturum esse.animus autẽ tibi semper incredulus.
Sed ego non temere loquar:sed cum iuramento,
Quòd redit Vlysses.munus autem mihi sit
Statim postquam ille ueniens suas domos peruenerit.
Ante autem uel ualde indigens nihil accipiam.
Indue mihi penulam,& tunicam uestimenta pulchra.
Inimicus enim mihi ille non minus in Ditis ianuis
Est,qui egestate coactus fallacia loquitur.
Sciat nunc Iupiter primum deorum hospitalisq́; mensa
Penatesq́; Vlyßis irrepræhensi quam adibo.
Certè quidem hæc omnia perficientur sicut dico.
Hoc autem ipso anno ueniet huc Vlysses
Hoc quidem inclinato mense.illo autem instante

Vlysses dissimulãs nititur Eumæo Vlyssem rediturum persuadere.

Mendax ab hoste nõ differt.

Domum reuersus, & puniet quicunque illius
Hic uituperat uxorem, & illustrem filium.
Hunc aũt respondens, allocutus est Eumæus subulcus.
O' senex, neq; profecto ego lætitiæ munus pluam:
Neque Vlysses etiam domum ueniet, sed quietus
Bibe, & alia prætermittamus: neq; mihi hæc
Memora. certe enim animo in pectore meo
Tristor, quando aliquis meminit gloriosi Regis.
Sed certe iuramentum quidem sinamus: sed Vlysses
Veniat. ut ipsum ego uolo, & Penelope,
Laërtesq; senex, & Telemachus diuinus,
Nunc rursus nati casum lugeo quem genuit Vlysses
Telemachi quẽ postquã nutriuerunt Dei uirgæ æqualẽ,
Et ipsum dicebam fore in uiris non peiorem
Patre suo charo consilijs, & specie admirabili
Huius aũt aliquis immortaliũ læsit mẽtẽ intus æquabilẽ:
Vel aliquis hominum, hic aũt iuit ad patris auditionem
In Pylum diuinam. hunc autem proci superbi
Domum uenientem obseruant, ut à generatione pereat
Arcisius, Sine nomine ex Ithaca Arcisij diuini.
Sed age ilium quidem sinamus siue opressus sit
Siue fugerit, & eum protegat manu saturnius.
Sed age mihi tu senex tua ipsius incommoda prode,
Et mihi hoc dic uerum, ut bene intelligam.
Quis, unde es uirorum? ubi tibi ciuitas & parentes?
Qua autem in naue uenisti? quomodo te nautæ
Duxerunt in Ithacam? qui esse profitebantur?
Non enim te peditem puto huc uenisse.
Hunc autem respondens, allocutus est prudens Vlysses
Tibi enim ego hec ualde uerè dicam.
Si sit quidem nunc nobis in annum, & cibus,

Et uinum dulce tecta intra manentibus,
Epularíq; quiete. alij autem ad opus adeant:
Facile postea & in annum omnia
Non percurrerem dicens meos dolores animi
Quoscunq; iam omnes deorum uoluntate laboraui.
Ex Cretensibus quidem genus prædico latis
Viri diuitis esse filius. multi autem & alij
Flij in ædibus & educati sunt, & orti sunt
Legitimi ex uxore. me autem empta peperit mater
Pellex, sed me pariter cum proprijs charum habebat
Castor Hyllacides. huius ego genus prædico esse:
Qui quōdam in Cretensibus ut Deus colebatur populo,
Fortunisq; diuitijsq;, & filijs honestis.
Sed certè illum fata iuerunt mortis ferentia
Ad Ditis domos. cibaria autem diuiserunt
Filij magnanimi, & sortes iecerunt.
At mihi ualde pauca dederunt, & propria attribuerūt.
Duxi autem uxorem locupletißimorum hominum
Gratia meæ uirtutis: quoniam non contemnendus eram:
Neque timidus. nunc autem iam omnia defecerunt.
Sed tamen ualde quidem te arbitror intuentem
Cognoscere. certe enim me duritia tenet ualde multa.
Certe enim audaciam Marsq; dederunt, & Minerua,
Et fortitudinem cum legerem ad insidias
Viros optimos, mala inimicis ordiens.
Nunquā mihi mortē ante oculos posuit animus uirilis.
Sed multo primus adoriens lancea occidebam
Virorum inimicorum, cum mihi concederet pedibus.
Talis erā in bello. opus autem mihi nō gratum erat:
Neque res familiaris, quæ nutrit claros filios.
Sed mihi semper naues remigabiles gratæ erant.

Vlysses pulchre fingit historiā aduentus sui.

Et bella, & tella leuia, & sagittæ
Tristia quæq; alijs horrenda sunt.
At mihi grata erant, que Deus in animo posuit.
Alius enim aliijs uir delectatur operibus.
Ante enim quam in Troia pedē ponerent filij Achiuorum
Nouies uiris imperator fui, & uelocibus nauibus,
Viros aduersus externos. & mihi ualde aderant omnia,
Quæ optabam idonea. multa autem post illa
Assequebar. statim autem domus augebatur. & postea
Grauisq; reuerendusq́; inter Cretenses euasi.
Sed cum iam odiosum iter magnus Iupiter
Decreuit: quod multorum uirorum subtus genua soluit.
Iam tunc me iusserunt & inclytum Idomenea
Naues ducere in Ilium. neque ulla ratio
Erat denegandi. malus autem habebat populi rumor.
Ibi quidem nouem annis belligeranus filij Achiuorum.
Decimo autem ciuitatem Priami populati iuimus
Domum cum nauibus. Deus autem disiecit Achiuos.
At mihi misero mala statuit consiliarius Iupiter.
Mensem enim solum mansi delectatus filijs
Nouaq́; coniuge, & bonis. at postea
In Aegyptum me animus impulit nauigare
Naues bene parantem cum diuinis socijs.
Nouem naues paraui. cito autem coactæ sunt copiæ,
Sex diebus quidem postea mihi dilecti socij
Conuiuati sunt. at ego sacra multa præbui
Deisq́; sacrificando ipsisq́; epulas struendo.
Septima consendentes à Creta lata
Nauigauimus Borea uento secundo bono.
Facile ueluti secundo, neq; aliqua mihi
Nauium læsa est: sed sospites & incolumes

Sedebamus.has autem uentusq; nautæq; gubernabant.
Quinto die autẽ Aegyptum pulchre irrigatam iuimus.
Statui autem in Aegypti fluuio naues curuas.
Ibi quidem ego iussi charos socios
Illic apud naues manere, & naues subducere:
Speculatores autem per speculas misi ut irent.
Hi autem intemperantia impulsi insequentes robore suo
Statim ualde Aegyptiorum uirorum perpulchros agros
Populãtur. mulieres autẽ abducebant & infantes natos,
Ipsosq; interficiebant. stati m autem in urbe iuit rumor.
Illi autem uocẽ audientes, simul cum Aurora apparente
Venerũt. impletus est aũt totus cãpus peditũq;, et equitũ
Aerisq; fulgore. Iupiter autem fulminator
Fugam meis socijs malam intulit, neq; aliquis sustinuit
Manere contra. circum enim mala undiq; steterant.
Ibi nostrorum multos quidem interfecerunt acuto ære.
Alios autem duxerunt uiuos sibi operari necessitate.
At mihi Iupiter ipse in mente ita consilium
Creauit. utinam debui mori, & mortem assequi
Illic in Aegypto, adhuc enim me molestia excepit.
Statim autem de capite galeam fabrefactam deposui:
Et scutum humeris. lanceam autem proieci ex manu.
At ego Regem contra ueni equis. (sertus est.
Et osculatus sũ genua cõplexus. hic ãt seruauit et mei mi
In currum autem me statuẽs duxit domum lachrymãtem.
Certe me ualde multi adoriebantur fraxineis
Cupientes interficere: nanque irati erant ualde.
Sed ille eripuit. Iouis autem ueritus est iram
Hospitalis, qui maxime ægre fert mala opera.
Ibi septem annos mansi ibidem, multas autem coëgi
Pecunias inter Aegyptios uiros. dederant enim omnes.

Troces Phœnix.

Sed cum iam octauus mihi rediens annus uenit,
Iam tunc Phœnix uenit uir fallacia sciens
Veterator: qui iã multa mala hominibus fecerat:
Qui me persuadens proprijs cogitationibus, ut iremus
In Phœniciam: ubi huius domus, & bona erant.
Ibi apud ipsum mansi perfectum in annum.
Sed quando iam mensesq́;, & dies perfecti sunt
Iterum circũ uoluẽtis anni, & superuenerũt tẽpestates:
In Lybiam me in naui misit maritima
Fallacia consultans, ut ei onus ducerem.
Illic autẽ me ut uẽderet, & magnum pretium acciperet.
Hunc sequebar in naue suspicans necessitate.
Illa autem currebat borea uento secundo bono
Per mediũ dextra Cretæ. Iupiter ãt eis deliberabat mor (tẽ.
Sed qñ iã Cretã quidẽ liquimus: neq; aliqua alia
Apparebat terrarum: sed cælum & mare.
Iam tum atram nubem statuit Saturnius
Naue super cõuexa. obscuratus est autẽ pontus sub ipsa.
Iupiter autem crebro tonuit, & iniecit naui fulmen.
Hæc autem conuersa est tota Iouis percussa fulmine,
Vapore autẽ impleta est. ceciderunt aũt ex naue omnes.
Hi autem cornicibus similes circum nauem nigram
Fluentibus inferebantur. Deus autem astulit reditum.
At mihi Iupiter ipse habenti licet dolores animo
Malum longum nauis nigræ proræ
In manibus posuit, ut adhuc malum fugerem.
Hunc amplexus ferebar perniciosis uentis
Nouem diebus ferebar. decima autem me nocte nigra
Terræ Thesprotorum applicuit magna unda uersans:
Tunc me Thesprotorum Rex accepit Phidon
Heros gratis. huius enim dilectus filius occurrens

Frigore & labore afflictum duxit in domum
Manu subleuans quoad iret ad ædes patris.
Circum autem me penulam, tunicamq; uelamina induit.
Ibi de Vlysse ego audiui. ille enim dixit,
Hospitio suscepisse, & dilexisse euntẽ in patriam terrã:
Et mihi res ostendit quas coëgerat Vlysses,
AEsq; aurumq;, laboratißimumq; ferrum,
Et in decimam progeniem alterum amplius alat.
Tot ei in domibus thesauri iacebant Regis.
Hunc in Dodonem dicebat ire, ut Dei
Ex quercu procera Iouis sensum audiret.
Quomodo rediret Ithacæ in fertilem agrum
Iandiu absens, an manifestè, an occultè.
Iurauit autem coràm me ipsum libans in domo
Nauem deduxisse, & paratos esse socios,
Qui iam ipsum comitentur dilectam in patriam terram.
Sed me prius misit. contigit enim ueniens nauis
Virorum Thesprotorum in Dulichium frumentariam.
Tunc hic me iußit mittere Regi Acasto
Accuratè. his autem malum mentibus placuit consilium
De me, ut adhuc omnino casus calamitatem subirem.
Sed quãdo prouecta est à terra multum maritima nauis,
Statim dolosum diem mihi excogitabant,
Me quidem penulà, tunicáq; uelaminibus exuerunt
Circum autẽ me rallã aliam malam eiecerunt, & tunicã
Pertusam, quæ & ipse in oculis uideas.
Occidentales aũt Ithacæ amœnæ ad agros peruenerunt.
Ibi me quidem ligauerunt armata in naui,
Fune bene torto arcte. ipsi autem abeuntes
Certatim ad littus maris cœnam sumpsere.
At mihi uinculum quidem dissoluerunt Dei ipsi

Facile: capiti autem rallam inuoluens
Leui temone deſcendens applicui mari
Pectus: poſtea autem manibus nauigaui ambabus
Natans. ualde autem cito exceßi longè ab illis.
Tunc aſcendens ubi quercetum erat lætißimum ſyluæ
Iacebam ſtratus. illi autem ualde ſuſpirantes
Ibant, ſed non enim ipſis uiſum eſt melius eſſe
Inquirere ulterius. hi quidem iterum rediuerunt
Naui in concaua. me autem abſconderunt Dei ipſi
Facile, & me ſtabulo applicuerunt ducentes
Viri prudentis. adhuc enim mihi fatum uiuere.

Eumæo reditus Vlyſsis non perſuadetur.

Hunc autẽ reſpondẽs, allocutus eſt Eumæus ſubulcus
O miſer hoſpitum. certè ualde animum commouiſti
Hæc ſingula dicens, quæ iam tuliſti, & quæ uagatus es.
Sed hæc non apte puto, neque mihi perſuadebis
Dicens ſuper Vlyſſem. quid te oportet talem hominem
Temere mentiri? ego autem certo ſcio & ipſe
Reditum mei Regis quòd infeſtus eſt omnibus Deis
Funditus ualde, qñ ipſum non in Troianis domuerunt
Vel amicorũ in manibus, quoniã bellum bene tractauit.
Quare ei ſepulchrum quidem feciſſent omnes Achiui:
Ac etiam ſuo filio magna gloria creuiſſet in poſterum.
Nunc autem ipſum ſine gloria harpyæ dilaniarunt.
At ego apud ſues ſeparatus, neque ad ciuitatem
Eo: niſi prudens Penelope
Ire iubeat, quando nuncium aliunde ueniat.
Sed hi quidem ſingula aßidentes interrogant.
Et alij triſtantur diu abſente Rege,
Atque alij lætantur uictum impune edentes.
Sed mihi non gratum eſt inquirere et interrogare
Ex quo me Aetolus uir decepit uerbo.

Qui uirum interficiens, multas per regiones errans
Venit meas ad ædes. ego autem ipsum amice habui.
Dixit autem eum inter Cretenses apud Idoneum uidisse
Naues aptantem, quas ei fregerant procellæ,
Et dixit uenturum, uel in æstatem, uel in autumnum,
Multas opes ducentem cum diuinis socijs.
Et tu senex multa passus postq́ te ad me duxit fortuna,
Ne mihi mendacijs gratificare: neq; mulceas.
Non enim ob id ego te honorabo, neq; diligam:
Sed Iouem hospitalem ueritus teq́; iipsum miseratus.
Hũc autem respondens, allocutus est prudens Vlysses. Vlyßes Subulco.
Certe ualde aliquis tibi animus in pectoribus ĩcredulus,
Qualem neque iurans induxi, neq; tibi persuadeo.
Sed age nunc pactum faciamus: & postea
Testes ambobus Dei, qui Olympum habitant.
Si quidem redibit Rex tuus in hanc domum,
Induens lænamq; tunicamq; uestes mitte
Ad Dulichium ire quo mihi gratum est animo.
Si autem non uenerit Rex tuus, ut dico,
Famulis iube deijcere magna de petra,
Vt & alius pauper caueat decipere.
Hunc aũt respondens, allocutus est diuinus Subulcus.
Hospes sic mihi bona fama uirtusq́; Subulcus Vlyßi.
Sit inter homines, simul nunc & in futurum,
Qui te in stabulum duxi, & Senia dedi.
Rursus autem interficiam, dilectumq́; animum auferam.
Promptus autem postea Ioui Saturnio supplicabo.
Nunc autem hora cœnæ: ocyus mihi intus socij
Erunt, ut in tugurio dulcem præparemus cænam.
Sic hi quidem talia inter se dicebant,
De propinquo autem suesq́; & uiri uenerunt Subulci:

Has quidem igitur incluserunt de more ad dormiendũ.
Clamor autẽ multus ortus est suum in haram euntium.
At suis socijs iußit diuinus Subulcus.
Ducite suum optimam, ut hospiti sacrificem
Peregrino. unà et ipsi recreabimur, qui ærumnam
Diu habemus patiẽtes suum gratia habentiũ dẽtes albos.
Alij autem nostrum laborem impune edunt.

Eumęus hospiti sacrificaturus suẽ mactat.

Sic locutus scidit ligna acuto ferro.
Hi autem suem adduxerunt ualde pinguẽ quinquennem.
Hunc quidẽ postea posuerunt in craticula. neq; Subulcus
Oblitus ẽ immortalium. mentibus enim utebatur bonis.
Sed hic incipiens capitis crines in ignem iecit
Albos habentis dentes suis, et precatus est omnes Deos,
Vt rediret Vlysses prudens suam domum.
Percußit aũt in altũ tollẽs stipite querno quẽ liqt ueniẽs.
Hũc aũt reliquit aĩa. hi aũt iugulauerũt & cõbusserũt.
Statim aũt ipsum diuiserunt: cruda autẽ posuit Subulcus
Vndiq; incipiens à membris in pinguem pinguedinem.
Et partim quidem in ignem iecit miscens farinæ flore,
Minutatim uero secauerũt alia, & circũ uerua fixerũt.
Assaueruntq; rite, extraxeruntq; omnia.
Posuerunt autem in discis simul omnia. Subulcus uero
Surrexit diuidens. ualde enim mentibus æqua sciebat.
Atque quidem septifariam omnia partitus est diuidens.
Partẽ quidem unam Nymphis, & Mercurio Maiæ filio
Posuit supplicans, alias distribuit singulis:
Dorsis autem Vlyssem integris honorauit
Albos dentes habentis suis. lætificauit aũt animũ Heri,
Et ipsum dicendo allocutus est prudens Vlysses.
Vtinam sic Eumæe dilectus Ioui patri esses
Sicut mihi, si quidem talem existentem bonis honoras.

Hũc aũt respondens, allocutus est Eeumæus subulcus
Comede felix hospitum, & delectare his,
Qualia adsunt. Deus aũt hoc quidẽ dabit, hoc autẽ sinet
Quodcunque suo animo uult. potest enim omnia.
Dixit, et primitias sacrificauit Deis sempiternis.
Libans autem nigrum uinum, Vlyßi urbiuu destructori
In manibus posuit. hic autem sedebat suum iuxta latus.
Cibum autem ipsis destribuit Mesaulius quem subulcus Mesaulius.
Ipse possederat solus absente domino,
Seorsum à domina & Laërte sene.
Ipsum apud Taphios emerat de suo.
Hi aũt in cibos paratos præiacentes manus extẽdebant.
At postquam potus & cibi desiderium eiecerunt.
Cibum quidẽ ab ipsis abstulit Mesaulius. hi aũt in cubile
Cibo, & carnibus saturati iuerunt.
Nox autem uenit mala obscura. pluit autem Iupiter
Tota nocte. at spirabat Zephvrus magnus semper aquo-
Hos aũt Vlvsses allocutus est bubulcum tentãs: (sus.
Si quo ab eo exutã tibi lænã præberet, uel aliquẽ sociorũ
Alium moueret: si quidem sui curam gerebat ualde. Vlysses ansam quærit cõmode petendi lænã.
Audi nunc eumæe, & alij omnes socij
Me iactando aliquod uerbum dicam. uinum enim iubet
Stultum, quod impellit sapientem etiam ualde, cantare
Et leniter ridere, & saltare agit:
Et aliquod uerbum præfari quod non dictum melius.
Sed postquã primũ garrulus esse cœpi, non dißimulabo.
Vtinam sic pubescerem, uisq; mihi firma esset,
Sicut quando sub Troia insidias duximus parantes.
Duces erant Vlysses, & Atrides Menelaus,
Cum his unà tertius dux fui ego. ipsi enim iusserant.
Sed quando iuimus ad urbem, altumq; murum,

Nos quidem circa urbem in uirgultis densis
Inter calamos & paludem sub armis cadentes,
Iacuimus.nox autem aduenit mala Borea incidente
Brumalis.at postea nix facta est ueluti pruina
Frigida, & scutis circumuertebatur crystallus.
Tunc alij omnes uestes habebant & tunicas:
Dormiebāt autem quieti scutis cooperti humeros.
At ego uestem quidem descendens socijs reliqui
Stulte,quoniam non putabam tantum frigus futurum.
Sed sequebar scutum solum habens, & uestem nitidam.
Sed qn̄ iā extrema pars noctis erat:trās aūt astra ierāt.
Et tunc ego Vlyssem allocutus sum prope existentem
Cubito pungēs.hic autem prompte audiuit.
Nobilis Laërtiade prudens Vlysses,
Non adhuc cum uiuis ero,sed me hyems
Interficiet.non.n.habeo lænam apud me, decepit fortuna
Vnà cū tunica cū sim.nūc āt nō amplius remedia adsūt.
Sic dixi.hic autē postea mentē tenuit hanc in animo.
Solus ille erat ad consultandum & pugnandum:
Loquens autem gracili uoce ad uerbum dixit.
Sile nunc ne quis te Achiuorum alius audiat.
Dixit, & in cubito caput tenuit dixitq; uerbum.
Audite amici diuinus mihi ī sōnis astitit Deus sōni.
Nam à nauibus longe uenimus,sed aliquis eat
Nunciatum Atridæ Agamemnoni pastori populorom,
An plures ad naues iubeat uenire.
Sic dixit.motus est autē postea Thoas Adræmonis filius
Subito:à se autem lænam iecit purpuream.
Perrexit ire ad naues.ego autem in ueste illa
Iacui libēte.illuxit autē aureū thronū habens Aurora.
Vtinam nunc pubescerem uisq; mihi firma esset,

Daret

Daret aliquis lænam in stabulis Subulcorum
Aeque amicicia ac reuerentia uiri boni.
Nũc ãt me inhonorãt malas circa corpus uestes habẽtẽ.
Hunc respondens, allocutus est Eumæus subulcus. Eurimens Vlysſi.
O' senex. laus quidem tibi magna quam dixisti.
Neque amplius citra decorum uerbum inutile dixisti.
Ideo neque ueste indigebis, neq; alia re,
Quam conueniant supplici misero obuiam uenienti.
Nunc, at mane tuis te uestibus amicies:
Non enim multæ lænæ mutatoriaq; tunicæ
Hic ad induendum. una autem sola uiro singulo.
At postquam uenerit Vlyßis dilectus filius,
Ipse tibi lænamq; tunicamq; uestes dabit,
Mittet & quo te cor animusq; iubet.
Sic dicens surrexit. posuit autem ei ignem propè Paratur stratum Vlysſi.
Lectum: inq; caprarum & ouium pelles iniecit,
Vbi Vlysses dormiebat: insuper lænam iniecit ipsi
Densam & mollem, quæ ei erat mutatoria
Cũ se indueret, qñ aliqua hyems terribilis orta esset.
Sic hic quidem tunc Vlysses dormiuit. apud ipsum
Viri dormierunt iuuenes, neque Subulco
Placuit illic in lecto à suibus longè dormire.
Sed hic extra iens armabatur. lætabatur autem Vlysses
Quòd ei census curæ erat longè existens.
Primũ quidẽ ensẽ acutum circũ fortes posuit humeros.
Circum aũt lænam induit expellentẽ uentũ ualde dẽsã:
Ac pellem accepit capræ bene nutritæ magnæ.
Accepit ãt acutã lanceã cõtra canes adiutricẽ & uiros.
Perrexit autem ire dormiturus, ubi sues
Petra sub concaua dormiebant Boreæ sub tegmine.

ODYSSEAE ARGVMENTVM. O. HOMERI COMPOSITIONIS.

Telemacho Mineru a in somnis assistens in Ithacā redire hortatur, hic dona a Menela ɔ accipiens mittitur, & ingressurus in nauim Theoclymenon quendam Argiuum vatem recipit propter cædem fugientem. Et Eumæus Vlysi narrat vti Phœnices ipsum prædam facientes ex Syria insula, vendiderunt Laertæ Et Telemachi nauis deducitur in Ithacam: & cum hanc in ciuitatem remisisset, ipse ad Eumæum pergit.

ODYSSEAE. O. HOMERI COMPOSITIONIS.

Omicron, appulit ad Ithacam Vlyßides ex Lacedæmone.

N LATAM *Lacedæmona Pallas Minerua*
Accepit ad Vlyßis magnanimi illustrem filium
De reditu admonitura, & suasura ut redeat:
Inuenit autē Telemachum & Nestoris inclytum filium
Dormientem in uestibulo domus Menelai illustris:
Certe Nestoridem molli domitum somno.
Telemachum aūt nō somnus tenebat dulcis: sed in animo
Noctem per solitariam curas patris congregabat.
Propè aūt stās allocuta est glaucos oculos hñs Minerua.
Telemache non amplius bene domibus diu aberras.
Minerua Telemacū insōnis hortatur, ut Ithacam redeat. *Poßeßionesq; relinquens uirosq; in tuis domibus*
Sic superbos ne omnia comedant
Poßeßiones diuidentes. tu autem inanem uiam uenies.
Sed moue citißime, uoce bonum Menelaum
Mittere, ut adhuc domi bonam matrem inuenias.

Iam enim paterq́; fratresq́; iubent
Eurymacho nubere hic enim superat omnes
Procos donis, & auget dotes.
Nete inuito ex domibus res efferatur
Scis enim qualis animus in pectoribus mulieris.
Illius uult domum augere. quicunque duxerit.
Filiorum autem priorum, & mariti dilecti
Non amplius recordatur mortui, neq; inquirit.
Sed tu ueniens ipse committes singula,
Famularum, quæ optima uidebitur esse,
Quousq; ostendant Dei uenerabilem uxorem.
Aliud autem tibi uerbum dico: tu uero repone animo,
Procorum tibi diligenter optimi insidiantur
In freto, Ithacæq; Samiq; pulucrulentæ
Cupientes occidere antequam in patriam terram uenias.
Sed hæc non puto: ante et aliquem terra detinebit
Virorum procorum qui uictum comedunt.
Sed longè ab insulis impelle bene fabricatam nauem.
Nocte autē simul nauiga. mittet autē tibi uentum à tergo
Immortalium quicunq; te custoditq; liberatq;.
At ut primum littus Ithacæ perueneris,
Nauem quidem in ciuitatem impelle, & omnes socios:
Ipse autem primum Subulcum inuade,
Qui suum custos. simul autem tibi humana scit.
Illic autem dormi. hunc autem mitte urbem intra.
Nuncium dicentem castæ Penelopes,
Quia ei saluus es, & ex Pylo uenisti.
Hæc quidem sic fata abiuit ad longum olympum.
At hic Nestoridem ex dulci somno excitauit
Calce pede mouens, & ad ipsum uerbum dixit.
Surge Nestoride Pisistrate unius unguis equos

Telemachus Pisistrato. Iunge currui ducens, ut eamus uiam.

Hunc autē Nestorides Pisistratus cōtra allocutus ē:

Telemache, nondum est tēpus: festinantes uia

Noctē per tenebrosā impelleres: cito āt aderit Aurora.

Pisistratus Telemacho Sed mane quousq; dona ferens in currus ponat

Heros Atrides lancea inclytus Menelaus:

Et uerbis mitibus alloquens remittat

Huius enim hospes recordatur dies omnes

Viri hospitalis, qui amiciciam præbeat.

Sic fatus, statim autem aureæ sedis uenit Aurora.

De prope autem ipsos uoce bonus Menelaus

Surgens ex lecto Helenam apud pulchricomam.

Telemachus Menelao. Hūc āt postquā igitur cognouit Vlyßis dilectus filius

Festinans, chitonem circum corpus splendidam

Induit, & magnum pallium in fortes iecit humeros

Heros. iuit autem foras, astans autem allocutus est

Telemachus dilectus filius Vlyßis diuini.

Atride Menelae diuine princeps populorum,

Iam nunc me remitte dilectam in patriam terram:

Iam enim mihi animus cupit domum ire.

Menelaus Telemacho. Huic autem respondit postea uoce bonus Menelaus,

Telemache non te ego multum tempus hic detinebo

Cupientem reditus: irascor autem & alij

Viro hospitali qui eximiè quidem diligit,

Hospitē inuitum detinere inhumanum est. Eximiè autem odit, meliora autem decentia omnia

Aequale malum est, qui & nolentem redire

Hospitem impellit & qui ruentem detinet.

Oportet hospitē pn̄tem diligere, uolentē āt, dimittere.

Sed mane donec dona ferens in sedes ponam

Pulchras: tu aūt oculis uidebis. dicam autē mulieribus

Cœnā in domibus ut faciāt sufficiēter intus existentibus

Vtrinq; gloriaq; & ſplendor, & utilitas
Cœnatos ire multam in infinitam terram.
Si autem uis diuertere in Græciam & medium Argos,
Vt ipſe ſequar, ſubiungam autem equos.
Vrbes autem hominum ducam: neq; aliquis nos
Fruſtra remittet: dabit autem aliquid unum ferri,
Vel aliquem tripodem bene æratorum, uel lebetem,
Vel duos mulos, uel aureum poculum.
Hũc ãt rurſus Telemachus prudẽs cõtra allocutus ẽ. Telemacus Menelao.
Atride Menelae diuine princeps populorum,
Volo iam redire ad noſtra: non enim à tergo
Cuſtodem diſcendens reliqui in rebus meis,
Ne partem diuinum quærens ipſe peream:
Certe mihi ex domibus depoſitum bonum pereat.
At poſtquam hoc audiuit uoce bonus Menelaus:
Statim ſuæ uxori & famulis iuſsit,
Cœnã in domibus præparare ſufficiẽter intus exiſtẽtiũ.
Propè autem ipſum uenit Boethides Eteoneus
Exſurgẽs ex lecto, quoniã ñ multũ hĩtabat lõgè ab ipſo
Hunc autẽ ignẽ accendere iuſsit uoce bonus Menelaus,
Aſſareq; carnes. hic autem non neglexit audiens.
Ipſe autem in thalamum deſcendit redolentem
Nõ ſolus, ſimul cũ ipſo Helena ibat, & Megapentheus.
Sed quando iam peruenerunt ubi ei depoſita iacebant:
Atrides quidem poſtea poculum accepit rotundum.
Filium autem crateram portare Megapentheum iuſsit
Argenteam. Helena autem aſtitit arcis,
Vbi erant ueſtes totæ uariatæ, quas laborauerat ipſa.
Harum unam eleuãs Helena portabat diuina mulierũ,
Quæ pulcherima erat tarſiatis & maxima:
Stella aũt tãquã reſplẽdebat: iacebat ãt ultima aliarum.

Perrexerũt aũt ire ulterius per domũ quousq; puenerũt
Telemachum.hunc autẽ allocutus est flauus Menelaus.
Telemache certe reditum ut mentibus tuis cogitas,
Sic tibi Iupiter perficiat personans maritus Iunonis:
Donorum aũt quæcunq; in mea dono deposita iacent,
Dabo quot optimum & honoratißimum est.
Dabo tibi crateram fabricatam:argentea autem
Est tota:auro autem in labra perfecta sunt.
Opus autem Vulcani:præbuit autem illustris heros
Sidoniorum Rex,quando sua domus cooperuit
Illic me redeuntem.tibi autem uolo hoc præbere.

Menelai donum.

Sic dicens in manibus posuit crateram rotundam
Heros Atrides.hic autem crateram lucidam
Posuit illic coràm portans fortis Megapenthes
Argenteam.Helena autem astitit pulchrigenas
Vestẽ habens in manibus,uerbumq́; dixit, denominauit.
Donum tibi & ego fili dilecte hoc do, (tẽpus
Memoriã Helenæ manũ multũ desyderatarũ in nuptiarũ
Tuæ uxori portare.interim ãt dilectam apud matrem
Iacebat in domo.tu autem mihi gaudens abi
Domum bene edificatam,& tuam in patriam terram.

Helena Telemachum xenijs donat.

Sic dicens in manibus posuit.hic autẽ suscepit gaudens:
Et hæc quidem in tabulata posuit Pisistratus heros
Suscipiens,& omnia suo admiratus est animo.
Hos autem duxit ad domum capite flauus Menelaus.
Sederunt autem postea in sedibusq; thronisq;.
Lauacra autem famula guturnio infudit ferens
Pulchro aureo super argenteo lebete
Lauare apud autem politam extendit mensam.
Panem autem honesta famula apposuit ferens,
Cibos multos imponens.gratificans præsentibus.

Apud autē Boëthœdes carnes incidebat, & distribuebat
Ministrabat autē filius Menelai inclyti. (partes:
Hi autem in cibos paratos præiacētes manus mittebant.
At postquam potus & cibi desiderium eiecerunt:
Et tunc Telemachus, & nestoris illustris filius
Equos iunxerunt. supraq; currus uarios iuerunt.
Extra aūt impulerūt uestibulū et porticū ualde sonantē.
Cum his autem Atrides ibat flaus Menelaus,
Vinum habens in manu dulce dextra
Aurea in patria, ut sacrificantes irent.
Statuit autem equos ante: circunspectus autē locutus est.
Gaudete ò iuuenes, & Nestori pastori poplorum
Dicite. certè enim mihi pater tanquam mitis erat.
Quousq; in Troia pugnauimus filij Achiuorum.
Hunc autē Telemachus prudeus cōtra allocutus est.
Et ualde illi generose sicut dicis
Omnia hæc euntes narrabimus. utinam enim ego sic
Rediens ad Ithacam Vlyssem in domo
Dicerem, ut ad te consequens amiciciam omnem
Venio. at duco deposita multa, & bona.
Sic ei dicenti uolauit dextera auis
Aquila album anserem ferens unguibus magnum
Domesticum è stabulo. hi autem clamantes sequebantur
Viri & mulieres. hæc autem ipsos propè ueniens
Dextera iuit ante equos. hi autem uidentes
Lætati sunt: & omnibus in mentibus animus lætatus est.
His autem Nestorides Pisistratus incepit sermonem.
Considera iam Menelaë generose princeps populorum,
Si nobis hoc ostendit Deus monstrum, an tibiipsi.
Sic dixit. cogitabat autem bellicosus Menelaus,
Quomodo ei secundū decēs responderet consyderans.

Augurium aquilę aduolantis.

Huic at Helena extẽsis uestibus præueniẽs dixit uerb
Audite me. at ego uaticinabor sicut in animo
Immortales iaciunt, sicut perfici puto

Helena interpretatur augurium.

Sicut hæc anserem rapuit nutritum in domo
Veniens ex monte, ubi ei generatioq; partusq;.
Sic Vlisses mala multa passus, & multa errans.
Domum redibit, & puniet uel & iam
Domi. at procis mala omnibus plantat.
Hanc autẽ rursus Telemachus prudens cõtra dixit.
Sic nunc Iupiter faciat ualde sonans maritus Iunonis.
Ideo tibi & illic Deo tanquam supplicarem.
Dixit, & in eqs flagellum iecit. hi autẽ ualde celeriter

Telemachus proficiscitur a Menelao.

Ruerunt in campum per urbem prompti.
Hi autem toto die festinabant iugum utrinq; habentes.
Occidit autem Sol, obscuratæ suntq; omnes uiæ.
In Pheram autem peruenerunt Dioclei ad domum
Filij Orsilochi, quem Alpheus genuit filium.
Illic nocte dormierunt. hic autẽ his hospitalia posuit.
Quando autem matutina apparuit rosea Aurora,
Equosq; iunxerunt, super currus uarios ascenderunt.
Extra autẽ impulerũt uestibulũ & porticũ resonantẽ.
Verberauit autẽ impellere, hi aũt non inuiti uolabant.
Statim autem postea uenerunt Pyli altam ciuitatem.
Et tunc Telemachus allocutus est Nestoris filium.
Nestoride quomodo mihi promittens perficiens
Verbum meum? hospites autem omnino dicimur esse
Ex patrum amicicia. at & coætanei sumus.
Hæc autem uia & magis concordia separabit:
Ne me extra duc nauem generose: sed relinque illic.
Ne me senex inuitum detineat sua in domo.
Cupiens diligere me autem opus cito ire.

Sic dixit. Nestoriães suo consultauit animo:
Quomodo ei secundum decens promittens perficeret.
Sic autem ei cogitanti uisum est melius esse.
Vertit equos in nauem uelocem, & littus maris.
Naui autem in puppi discooperuit pulcherrima dona,
Vestem, aurumq;, quæ ei Menelaus dedit:
Et ipsum hortans uerba uelocia allocutus est.
Festinanter nunc ascende, iubeq; omnes socios
Ante me domum ire, nunciareq; seni.
Bene enim ego hos scio in mente & in animo,
Qualis illius animus immensus, neq; te dimittet.
Sed ipse uocans huc uenire faciet: neq; te dico
Retro ire uacuum, ualde enim irascetur tamen.
Sic uociferans impulit pulchrorum crinium equos
Retro Pyliorũ in ciuitate, uelociter aũt domos peruenit.
Telemachus autem socijs concitans iußit.
Parate arma socij naui nigræ:
Ipsiq; ascendamus ut transeamus uiam.
Sic dixit. hi ãt igitur hũc ualde qdẽ audiuerũt & obedi
Statim autẽ ingreßi sunt: et in sedibus sederunt. (uerũt.
Certè hic quidẽ hæc laborabat, supplicabatq; Mineruæ,
Nauem apud puppim. deprope autem ei uenit uir
Peregrinus fugiens ex Argo uirum interficiens
Vates at genere Melampodis proles erat:
Qui antea quidẽ quòdã habitabat Pylo in matre ouium
Diues Pylijs ualde egregie domos habitans.
Iam tunc alium populum peruenit patriam fugiens,
Neleumq; magnanimum clarißimum uiuentium:
Qui sibi opes multas perfectum in annum
Habuit ui, hic autem interim quidem in domibus arcis
Vinculo in difficili ligatus est fortes dolores patiens

Descedunt a se Telemachus & Pisistratus.

Telemachus socijs.

Theoclymenus uates ad telemachi nauẽ confugiẽs.

Gratia Nelei filiæ nocumentiq; grauis,
Quod ei in mentibus posuit Dea grauis erynnis.
Sed hic qdē effugit mortē: et abegit boues ualde mugiētes
In Pylum ex Phylace: & soluit opus indecens
Diuinum Neleum fratriq; uxorem
Duxit ad domos. hic autem aliorum iuit populum
Argos in equos nutriens, ibi enim ei fatatum erat
Habitare multis imperantem argiuis.
Ibi autem duxit uxorem, & altam posuit domum.
Genuit autem Atiphatem & Mantium filios fortes,
Antiphates. Mātius Antiphates quidem genuit Oicleum magnanimum.
Oicleus At Oicleus populum saluantem Amphiaraum,
Amphiaraus. Quem animo diligit Iupiterq; ægiochus & Apollo
Omni amicitia: neq; peruenit senectutis limen:
Sed perijt Thebis muliebrium gratia donorum.
Alcmaō Huius aūt filij generati sunt Alcimaon, Amphilochusq;.
Amphilochus. Mantius iterum genuit Polyphideumq; Clitumq;.
Polyphideus et Clitus. Sed certe Clitum aureæ sedis rapuit Aurora
Pulchritudinis gratia, ut immortalibus intereßet.
At magnanimum Polyphideum autem Apollo
Posuit hoīum ualde optimū, postquā mortuus ē Amphiaraus,
Qui Rhyperesiam habitabat patri iratus
Illic hic habitans uaticinabatur omnibus hominibus.
Theoclymenus. Huius qdē filius aduenit. Theoclymenus āt nomen erat.
Qui Telemachum prope stetit. hunc autem inuenit
Sacrificantem, supplicantemq; uelocē apud nauē nigram:
Et ipsum uociferans uerba uelocia allocutus est
O amice, quoniā te sacrificantē inuenio hoc in loco,
Supplico per sacrificia, & dæmonis, & postea
Tuum ipsius caput, & socios qui te sequuntur,
Dic mihi interroganti uera, neq; occultes.

Quis?unde es uirorum?ubi tibi ciuitas, & parentes?
Hunc aūt rursus Telemachus prudēs cōtra allocutus est.
Tibi enim ego hospes ualde uerè dicam.
Ex Ithaca genere sum.pater autem mihi est Vlysses
Si quādo erat:nūc autē iam corruptus est graui morte.
Propterea nunc sociosq; capiens, & nauem nigram
Veni interrogaturus patre diu abeunte. Theoclymenus orat opem.
Hūc aūt rursus allocutus est Theoclymenus diuinus.
Sic tibi & ego ex patria uirum interficiens
Contribulum, multi autem fratresq; socijq;
Argos in equos pascens, ualde aūt dominantur Achiui:
Horum fugiens mortem, & parcam nigram
Fugio:quoniam mihi parca inter homines errare.
Sed me naue insedere fac, postquā te fugiens supplicaui,
Ne me interficiant, persequi enim puto.
Hūc āt rursus Thelemachus prudēs cōtra allocutus ē. Telemachus suscipit ī nauē Theoclymenum.
Non quidem iam uolentem expellam naui æquali.
Sed sequere, at illic diligeris quali habemus.
Sic loquens ei suscepit æream lanceam:
Et hanc in lignis extendit nauis utrinq; uertibilis.
At autem & ipse nauem ascendit per mare euntem:
In puppi autem postea sedit:apud autem se ipsum
Sedere fecit Theoclymenum.hi autem funes soluerunt.
Telemachus autem socijs exhortans iussit
Arma tangere.hi autem ruenter obediuerunt.
Malum autem abiegnum concauum intra tabulatum
Statuerunt erigentes, de autem funibus ligauerunt.
Traxerunt uela alba bene uersis loris.
His autem concitantem uentum mittit cæsia Minerua
Latum sonantem per aëream ut uelocissime
Nauis perficeret currens maris salsam aquam.

Occidit autem Sol, obscuratæ suntq; omnes uiæ:
Hæc Pheras iniecit festinans Iouis uento
Et apud Elidam diuinam, ubi dominantur Epij.
Hinc autem rursus insulis præmisit acutis,
Ruens si mortem fugiat, an caperetur.
Hi aũt rursus in stabulo Vlysses & diuinus Subulcus
Poeta redit ad Vlysse. Cœnabant. apud autem ipsos cœnabant uiri alij.
At postquam potus & cibi amorem eiecerunt:
His Vlysses dixit Subulcum tentans.
Si ipsum adhuc accuratè diligat, manereq; iubeat
Illic in stabulo: an hortetur ad ciuitatem.
Audi nunc Eumæe, & alij omnes socij,
Eumæi & Vlyssis colloquium. Mane ad ciuitatem cupio ire
Mendicans, ut non te uexem & socios:
Sed me bene mone, & simul ductorem bonum præbe
Qui me illuc ducat: in autem ciuitatem ipse necessitate
Errabo, siquis poculum & panem porrigat.
Et iens ad domos Vlyssis diuini
Nuncium dicam prudenti Penelope:
Et procis superbis miscebor
Si mihi cœnam dent cibos infinitos habentes.
Statim benefaciam inter ipsos quicquid uolent.
At enim tibi dico. tu autem componere, & me audi
Mercurij uoluntate internuncij omnium
Hominum operibus gratiam & gloriam præbet.
Strenuitate autem non mihi contenderet homo alius:
Ignemq; bene cumulare, perq; ligna autem scindere,
Diuidereq;, & assare, & uinum fundere:
Qualia bonis faciunt peiores.
Hunc ãt ualde iratus allocutus est Eumæus subulcus.
Hei mihi hospes cur in mentibus hoc consilium

Fuit, certe omnino cupis illic perire,
Si iam procorum uis ingredi multitudinem:
Quorum iniuriaq; uisq; ad sydereum cælum uadit.
Non tales sunt ministri illorum:
Sed iuuenes lænas bene induti & chitonas:
Semper autem formosi capite & ualde uultu,
Qui ipsis administrant, bene politæ autem mensæ
Pane & carnibus & uino oneratæ sunt.
Sed mane. non enim aliquis te dolet præsente,
Neq; ego, neq; aliquis alius sociorum qui mihi sunt.
At postquam uenerit Vlyßis dilectus filius
Ille te lænamq; chitonamq; uestes induet.
Mittet autem quo te cor animusq; iubet.
Huic ãt respõdit postea multa patiẽs diuinus Vlysses
Vtinam sic Eumæe dilectus Ioui patri fieres
Sicut mihi: quòd me cessasti errore & ærumna graui.
Errore autem non est peius aliud hominibus.
Sed gratia perniciosi uentris mala consilia habent
Viri quorũ aliquẽ inuenit error et nocumentũ & dolor
Nunc autem quoniam detines manere me illum iubes, Vlyssesque rit de matre & patre Laerte.
Dic age mihi circa matrem Vlyßis diuini
Patrisq; quem reliquit iens in senectutis limine,
Sicubi adhuc uiuunt sub splendore Solis,
An iam mortui sunt, & in inferni domibus.
Hũc aũt rursus allocutus est Subulcus prĩceps uirorũ.
Tibi enim ego hospes ualde uerè dicam.
Laërtes quidem adhuc uiuit: Ioui autẽ supplicat semper
Animum à membris corrumpi suis in domibus.
Terribiliter enim filio dolet profecto.
Virgine nuptaq; uxore prudente, quæ ipsum maxime
Tristitia affecit corrupta, & in cruda senectute posuit,

Quæ dolore sui filij corrupta est gloriosi
Tristi morte. sic non moriatur quicunq;
Hic habitans amicus sit & amica faciat:
Quandiu quidem igitur illa erat dolens tamen,
Tandiu aliquid mihi dilectum scrutari & interrogare:
Quoniam me ipsa nutriuit, simul pariens extensa ueste.
Filia potens quam postremam peperit filiorum:
Hac simul nutritus sum. paulo āt me minus honorabat.
At postquā pubertatem multum amatam uenimus ambo,
Hāc quidē postea in Samū dederūt, et infinita acceperūt.
At me lænamq; chitonemq; uestes illa
Pulchras ualde circūinduēs, pedibus aūt calciamēta dans
Ad agrum præmisit. diligebat autem me corde magis.
Nunc autem iam horum indigeo: sed mihijpsi
Opus augent beati Dei cui in maneo.
Ex his autem comedi bibiq;, & uerecundis dedi.
Ex autem domina non dulce est audire,
Neq; uerbum neq; opus: quoniam malum incidit domui
Viri superbi. ualde autem famuli indigent
Contra dominam dicere, & singula interrogare,
Et comedere bibereq;. postea autem & portare
Ad agrum qualia animum semper famulis lætificant.

Vlysses q̄rit ex Eumæo cōditionē generis ei-

Hūc āt respōdēs, allocutus est multū tolerans Vlysses.
Papę sic paruulus existens Eumæe subulce
Multum aberrasti tua patria & parentibus.
Sed age mihi hoc dic, & ueré narra.
An destructa est ciuitas uirorum lata uijs,
Qua in habitabat pater, & ueneranda mater.
An te solum positum apud oues, uel apud boues
Viri inimici nauibus acceperunt & transtulerunt
Huius uiri ad domos. hic autem dignum pretium dedit.

Hũc ãt rursus allocutus est Subulcus prĩceps uirorũ.
Hospes quoniam iam hæc me interrogas & inquiris:
Silentio nunc audi: & delectare bibeq; uinum
Sedens. hæc autem noctes magnæ: est quidem dormire.
Est autem delectantibus audire: neq; te oportet
Ante horam dormire: dolor & multus somnus.
Horum autem aliorum quemcunq; cor & animus iubet
Dormiat exiens. simul autem Aurora apparente
Cœnatus simul sues heriles sequatur.
Nos autem in stabulo bibentesq; comedentesq;
Doloribus adinuicem delectemur tristibus
Recordantes: inter etenim dolores delectatur uir
Quicunq; iam ualde multa passus est, & mulat errauit.
Hoc autem tibi dico, quod me interrogas & inquiris.
Insula quædam Siria uocatur sicubi audis
Ortygia desuper ubi mutationes solis.
Non multa ualde tantum: sed bona quidem
Fertilis boum, fertilis ouium, uino plena, multi frumẽti:
Fames aũt nunquam populum inuenit, neq; aliquis alius
Morbus odiosus est in miseris hominibus.
Sed quando senescunt in ciuitate generationes hominum
Veniens argentei arcus Apollo Diana cum
Suis illustribus sagittis contraueniens intefecit.
Illic duæ ciuitates. diuisim autẽ ipsis omnia diuisa sunt.
His autem ambabus pater meus imperauit
Ctesius Ormenides similis immortalibus.
Illuc autem Phœnices nauibus inclyti uenerunt uiri
Ingeniosi infinitos ducentes ludos naue nigra,
Fuit autem patris mei mulier Phœnissa in domo
Pulchraq; magnaq;, & splendida opera sciens.
Hanc autem Phœnices callidi deceperunt

Lauantem. quidam primum mixtus est concaua in naui
Lecto & amicitia, quæ mentes decipiunt
Libidinosis mulieribus, etsi bene operans sit.
Interrogabat autem postea, quæ esset & unde ueniret.
Hæc autem ualde statim patris dixit altam domum.
Ex quidem Sidone multi æris glorior esse:
Filia autem sum Arybantis ego abunde diuitis.
Sed me rapuerunt Taphij latrones uiri
Ex agro uenientem. transtulerunt autem me huc ducentes
Huius autẽ uiri ad domos. hic autẽ dignũ pretium dedit.
Hanc aũt rursus allocutus est uir, q mixtus erat clàm.
Certè nunc iterum rursus simul nos domum sequere,
Vt uideas patris & matris altam domum:
Ipsosq;: certè enim adhuc sunt, & diuites uocantur.
Hũc aũt rursus allocuta est mulier, et respõdit uerbo.
Sit & hoc, si mihi uelitis nautæ
Iuramento fidem dare innocuam abducere.
Sic dixit. hi autem omnes iurauerunt sicut iussit.
At postquam iurauerūtq; perfeceruntq; iuramentum:
His rursus quædam dixit mulier, & respondit uerbo:
Silentio nunc. nequis me alloquatur uerbis
Vestrorum sociorum obuians uel in uia,
Vel in fonte, ne quis ad domum seni
Veniens dicat. hic autem intelligens liget
Vinculo in difficili. uobis autem consultabit mortem.
Sed habete in mẽte uerbũ: festinate ãt emptionẽ uiaticorũ
Sed quando iam nauis plena uictu fuerit,
Nuncius mihi postea ueloci ter ad domos ueniat:
Portabo enim & aurum quodcunq; sub manus uenerit.
Et autem aliud onus ego uolens dabo.
Filium enim uiri sui in domibus nutrio

Astutum iam talem simul currentem foras:
Hunc ducam in naui.hic uobis infinitum pretium
Inueniet quocunq; transibitis ad diuersilingues homines.
Hæc quidem sic fata abiuit ad domos pulchras,
Hi autem per annum totum apud nos manentes
In naui concaua,uiaticum multum lucrabantur.
Sed quando iam concaua nauis grauata erat,his redire
Et tunc nuncium miserunt qui nunciaret mulieri.
Venit autem uir multa sciens mei ad domos patris
Auream coronā habens:post aūt electris impedita erat.
Hanc quidem in domo famulæ & honesta mater
Manibus tractabant,& oculis uidebant
Pretium promittentes,hic autem huic innuit tacitè.
Certe hic innuens concauam in nauem iuit,
Hæc autem me manu capiens domibus eduxit foras:
Inuenit aūt in uestibulo partim pocula,partim mensas
Virorum conuiuarum,qui mei patrem gubernabant.
Hi quidem in concionem processerunt populiq; cœtum.
Hæc autem statim tria pocula abscondens in sinu
Exportauit,at ego sequebar stultitijs.
Occidit autem Sol,obscuratæ suntq; omnes uiæ.
Nos aūt in portum inclytum uenimus celeriter euntes,
Vbi Phœnicum erat uirorum uelox in mari nauis.
Hi quidem postea ascendentes nauigabant humidas uias
Nos ascendere facientes:Iupiter autem uentum immisit.
Sex diebus quidem simul nauigauimus nocteq; & die.
Sed quando septimum diem Iupiter imposuit Saturnius,
Hāc qdē postea mulierē interfecit Diana sagittis gaudēs.
Sentina autem insonuit cadens,sicut marina auis:
Et hanc quidem focis,& piscibus escam fieri
Eiecerunt,at ego relictus sum dolens animo.

Hos autem Ithacæ admouit portãs uentusq́; & aqua:
Vbi me Laertes emit rebus ſuis.
Sic hanc terram ego uidi oculis.

Vlyſſes Eumæo.

Huic aũt rurſus Ioue natus Vlyßes reſpõdit uerbo.
Eumæe certe ualde iam mihi in mẽtibus aĩum mouiſti,
Hæc ſingula dicens quoſcunq; iã paſſus es dolores aĩo.
Sed certe tibi quidem apud & malum bonum poſuit
Iupiter, quoniã uiri domos perueniſti multa laborans.
Humanus, qui iam tibi præbet cibumq; potumq́;
Decenter, degis autem bonam uitam, at ego
Multas hominum per ciuitates errans huc perueni.
Sic hi quidem talia inter ipſos dicebant.
Dormierunt autẽ non multum in tempus: ſed paululũ.
Statĩ enĩ Aurora uenit pulchræ ſedis. hi aũt in terra

Telemachus Ithacã redit.

Telemachi ſocij ſoluebant uela depoſuerunt aũt malũ.
Statim hanc in portum ante traxerunt remis.
Extra autem anchoras iecerunt, funes autem ligauerũt.
Extra autem & ipſi iuerunt in littore maris.
Cœnamq́; parabant: miſcebantq́; nigrum uinum.
At poſtquam potus & cibi deſiderium eiecerunt,
His autem Telemachus prudens incepit ſermonibus.
Vos quidẽ nũc ad ciuitatem impellite nauem nigrã:
At ego ad agrum ibo, & ad paſtores.
Veſpertinus autem, uidens mea opera diſcedam.
Mane autem uobis itinericum apponam
Conuiuium bonum carniumq́; & uini dulcis potus.
Hũc aũt rurſus allocutus eſt Theoclymens diuinus.
Quo enim ego dilecte fili ibo? cuius domos perueniam
Virorum qui aſperam Ithacam in dominantur?
An rectà tuam matrem, & tuam domum?
Hunc ãt Telemachus prudens contra allocutus eſt.

Aliter quidem te ego, & nostrum iubeo
Ire: non enĩ tibi hospitiorum desyderium: sed tibi ipsi
Peius: quoniam tibi ego quidem abero? neq; te mater
Videbit. non quidem enim frequenter procis in domo
Apparet: sed ab his in tabulato telam texit.
Sed tibi alium uirum speculor ad quem ibis
Eurymachum Polybij prudentis inclytum filium:
Quem nunc æquliter Deo Ithacenses inspiciunt.
Etenim multum optimus uir promptus est maxime
Matrem meã ducere uxorẽ: & Vlyßis honorẽ habere.
Sed hæc Iupiter scit olympius in æthere habitans: Aquilæ augurium.
Si & ipsis ante nuptias perficiet malum diem
Sic igitur ei dicenti uolauit dexter auis
Accipiter Apollinis uelox nuncius: in autem pedibus
Vellebat columbã tenẽs: deorsũ aũt pẽnas fundebat ad
In medio nauisq;, & ipsius Telemachi (terram: Theoclymenus uates.
Hunc autem Theoclymenus socijs longè uocans
In eius accepit manu: uerbumq; dixit, ac denominauit.
Telemache non sine Deo uenit dexter auis.
Cognoui enim ipsũ in contraria uidens auem existẽtẽ.
Vestro autem non est genere dominantius aliud
In populo Ithacæ, sed uos potentes semper.
Hũc aũt statĩ. Telemachus prudẽs cõtra allocutus ẽ.
Vtinam enim hoc hospes uerbum perficiendum sit.
Ideo cito agnosces amicitiamq; multaq; dona
A' me: adeo ut aliquis te obuians beatum dicet.
Dixit & Pyræum allocutus est fidum socium.
Pyræe Elitide, ut autem mihi præter alia maxime Pyræus theoclymenũ hospitatur.
Obedistimeorum sociorum qui me Pylũ insecuti sunt:
Et nunc mihi hunc hospitem ducens in domibus tuis
Decenter ama, & honora donec ueniam.

Hũc ãt rursus Pyræus lãcea ĩclytus cõtra allocutus ẽ
Telemache, si enim tu multo tempore hic manebis:
Hunc aũt ego ducam: xeniorũ aũt ei non desiderium eri
Sic dicens in nauem iuit. iußit autem socios
Ipsos ascendere, atq; funes soluere
Hi autem statim ascenderunt, & in sedibus sederunt.
Telemachus aũt sub pedibus ligauit pulchra calciamenta:
Accepit autem fortem lanceam claram acuto ære
Nauis à tabulatis. hi autem funes soluerunt:
Hi quidẽ impellẽtes nauigabant in ciuitatẽ, sicut iusserat
Telemachus dilectus filius Vlyßis diuini.

Telemachns ad Eumęũ diuertit.

Hũt ãt celeriter præeũtẽ pedes ferebãt, ut iret in stabulũ.
Vbi ei erant sues ualde multæ, quibus Subulcus
Bonus existeus dormiebat regibus humana sciens.

ARGVMENTVM. π. HOMERI COMPOSITIONIS.

Profecto in agros Telemacho, mittitur Eumæus in ciuitatem debens nunciare domini aduentum. Fit autem deinceps Vlyssis apud filium agnitio secundum uoluntatem Mineruę. Et in insidias Telemachi ordinatorum in ciuitatem reuersio.

ODYSSEAE. π. HOMERI COMPOSITIONIS.

Pi autem igitur Telemachus agnoscit patrem suum.

I autem rursus in stabulis Vlysses
& diuinus Subulcus
Parabant prãdium simul aurora incadentes ignem:
Emiseruntq; pastores cum congregatis suibus.

Telemachum ãt circumblandiebãtur canes latrantes,
Neq; latrabãt aduenientem. intellexit ãt diuus Vlysses
Adulantes canes, circumsonus uenit pedibus.
Statim autem Eumæum uerba uelocia allocutus est.
Eumæe certe ualde aliquis ueniet huc socius,
Vel & cognitus alius, quoniam canes non latrant,
Sed circumblandiuntur: pedibus autem sub sonum audio.
Nondũ omne dictum erat uerbum qñ eius dilectus filius
Stetit in uestibulis. stupefactus autem irruit Subulcus.
Ex autẽ eius manibus ceciderunt uasa quibus laborabat
Miscens nigrum uinum. hic autem contra uenit Regem.
Osculatus ẽ ãt ipsũ capiteq; et ãbobus luminibus pulchris
Manibusq; ambabus tenera autem ei excidit lachryma.
Sicut autem pater suum filiũ amica amans amplectitur — Cõparatio.
Venientem ex longinqua terra decimo anno
Solũ unicũ ĩ senectute genitũ quo ĩ dolores multos passus (est.
Sic tunc Telemachum diuinum diuus Subulcus
Totum osculatus est amplectẽs tanquã ex morte fugiẽtẽ.
Et lugens uerba uelocia allocutus est.
Venisti Telemache dulce lumen: neq; te ego — Eumeus gratulatur Telemacho reditum.
Videre dicebam postquam iuisti naui ad Pylum.
Sed age nunc ingredere dilecte fili, ut te animo
Delecter, inspiciens nuper aliunde intra uenientem.
Nõ quidẽ enim frequẽter in agrũ uenis, neq; ad pastores.
Sed peregrinaris sic enim placuit animo
Virorum procorũ prouidere perniciosam multitudinẽ.
Hunc ãt rursus Telemachus prudẽs cõtra allocutus est.
Erit sic amice, tui enim causa huc ueni,
Vt te uideam oculis, & uerbum audiam.
Si mihi adhuc in domibus mater manet. an aliquis iam
Virorum alius duxit uxorem. Vlyssis autem cubile

Priuatione in lectis malas araneas iaceat habens.
Hũc ãt rursus allocutus ẽ Subulcus prĩceps uirorum,
Et ualde illa manet patienti animo
Tuis in domibus: ærumnosæ autem eam semper
Corrumpunt noctesq; & dies lachrymantem
Sic utiq; uociferans eius suscepit æream lanceam.
At hic introiuit, & transiuit lapideum limen.
Huic autem sedis adeunti pater cessit locum Vlysses,
Telemachus autem ex altera parte retinuit, clamauitq;.
Sede hospes, non autem et alibi inueniemus sedem
Stabulo in nostro: adest antem uir qui deponet.
Sic dixit hic aũt rursus iens sedit. huic aũt Subulcus
Fudit sub uiridia uirgulta, & pellem desuper:
Illic sedit postea Vlyssis dilectus filius.
His autemt rursus carniũ scutellas apposuit Subulcus
Assatarum, quas priori die reliquerant comedentes:
Panem autem festinanter cumulauit in canistris:
In autem poculo miscebat dulce uinum.
Ipse autem contra sedit Vlyssem diuinum.
Hi autem in cibos paratos præiacentes manus mittebãt.
At postquam potus & cibi desiderium eiecerunt:
Iam tunc Telemachus allocutus est diuinum Subulcum.
Papé, unde hospes hic uenit? quomodo autẽ ipsum nautæ
Duxerunt in Ithacam? quinam se esse gloriabantur?
Non quidem enim ipsum pedestrẽ puto huc uenisse.
Huic autem respondens, allocutus est Eumæus subulcus.
Nanq; ego tibi fili uera omnia dicam.
Ex cretensibus quidem genere gloriatur latis.
Dicit autem multas in hominum ciuitates diuertisse
Errans: sic enim ipsi neuit hæc fortuna
Nũc autem rursus Thesprotorũ uirorum ex naue fugiẽs

Telemachus de hospite querit et patrẽ nõ cognoscit.

Venit meum ad stabulum. ego autem tibi præbebo,
Fac quomodo uis: supplex autem tibi dicit esse.
Hunc aũt rursus Telemachus prudens allocutus est,
Eumæe certè hoc uerbum triste dixisti.
Quomodo enim iam hũc aduenam ego suscipiam domi:
Ipse quidem iuuenis sum: & nõdum manibus ausus sum
Virum expellere: quando prior sæuit.
Matri autem mihi bifariam animus in mẽtibus cogitat.
An illic apud me maneat & domum curet,
Lectum uenerans mariti populiq; famam,
An iam simul sequatur Achiuorum quicunq; optimus
Spondet in domibus uir, & plurima det.
Sed certè hunc hospitem, quoniam tuam uenit domum
Induam ipsum lænamq; chitonemq; uestes pulchras:
Dabo ãt ensem utrinq; acutum, et pedibus calciamenta.
Mittam autem quo ipsum cor animusq; iubet.
Si autem uis tu, accipe in stabulis detinens:
Vestes autem huc ego mittam, & panem omnem
Comedere, sic non te consumet & socios.
Illuc autem non ipsum ego ad procos sinam
Ire: ualde enim iniustam iniuriam habent,
Ne ipsum conuiciẽtur: mihi autem dolor erit grauis.
Facere autem difficile quid inter plures existentem
Virum & potentem: quoniam multo potentiores sunt.
Hunc ãt rursus allocutus ẽ multũ tolerãs diuus Vlysses. Hospes Telemacho.
O' amice, quoniam mihi & respondere fas est
Certè ualde mei laceratum est audientis dilectum cor,
Qualia dicitis procos iniusta excogitasse
In domibus inuito te tali existente,
Dic mihi an uoluntarius consumeris? an te populi
Oderunt supra populum sequentes Dei uocem?

An fratres accusas quibus uir
Pugnantibus persuasit, etsi magna contentio moueretur.
Vtinam enim ego sic iuuenis essem hoc in animo:
Vel filius ex Vlysse strenuus: uel & ipse
Veniret errans: adhuc enim & spei fatum
Statim postea à me caput incideret alienus uir:
Si non ego illis malum omnibus facerem
Iens in domum Laërtiadæ Vlyßis.
Si ãt rursus me multitudine interficerent solũ existẽtem,
Vellem in meis interfectus domibus
Mori, quàm hæc semper indecentia opera uidere.
Amicosq; quatientes famulasq; mulieres,
Violentos indecenter in domibus pulchris:
Et uinum exhaustum & cibum comedentes.
Vanè sic imperfectum imperfecto in opere.
Hũc ãt rursus Telemachus prudẽs contra allocutus est.
Tibi enim ego hospes ualde uerè dicam.
Telemachus Vlyssi hospiti ignoto.
Neq; mihi omnis populus iratus molestus est,
Neq; fratres accuso, quibus uir
Pugnantibus persuasit, & si magnam uictoriam mouit.
Sic enim nostram generationem solam fecit Iupiter.
Solum Laërtem Arcisij filium genuit.
Solum autem rursus Vlyssem pater genuit. at Vlysses
Solum me domibus generans liquit: neq; adiutus est.
His nunc inimici ualde infiniti sunt in domo.
Quot enim insulis dominantur optimi
Dulichioq; Samoq; & syluosæ Zacyntho:
Vel autem quicunq; asperam Ithacam dominantur,
Tot matrem meam petunt, consumunt autem domum.
Hæc autem neq; negat odiosas nuptias, neq; finem
Facere potest. hi autem corrumpunt comedentes

Domum meam: cito autem me destruent & ipsum.
Sed certè quidem hæc Deorum ingenibus iacent.
Domine, tu autem uade cito, prudenti Penelope
Dic quòd ei saluus sum, & ex Pylo ueni.
At ego hic manebo tu autem illuc redi
Soli nuncians. horum autem aliorum nullus Achiuorum
Audiat: multi enim mihi mala cogitant.
Huic autē respondens, allocutus est Eumæus subulcus.
Cognosco, sapio: hæc iam intelligenti iubes.
Sed age mihi hoc dic & uerè narra,
Si & Laerti per ipsam uiam nuncius ueniat
Infelici, qui quousq; quidem Vlysse ualde dolens
Operaq; spectabat cum famulis in domo.
Bibebat & comedebat, quãdo aĩus ĩ pectoribus iubebat,
At nunc ex quo tu iuisti naui ad Pylum:
Nondum ipsum dicunt comedere & bibere sic:
Neq; in opera uidere: sed suspirioq; luctuq;
Sedere lamentans: corrumpit autem circum ossa corpus.
Hũc ãt rursus Telemachus prudẽs cõtra allocutus est
Dolorosius, sed tamen ipsum sinamus dolentes licet.
Si enim aliquo modo eßẽt per se uenabilia omnia hoĩbus
Prius patris caperemus reditiuum diem.
Sed tu nuncians retro uade, neq; ad agros
Erra ad illum: at ad matrem dic
Famulam custodem mouere quàmcitißime
Clàm: illa enim nunciabit seni
Certe et mouit Subulcũ. hic accepit manibus calciamẽta
Ligãs aũt sub pedibus ad ciuitatem iuit: neq; Mineruam
Latuit à stabulo iens Eumæus subulcus,
Sed hæc propè uenit: corpore autẽ aßimilata est mulieri
Pulchræq; magnæq;, & splendida opera scienti.

Telemachus Eumęum mittit ad matrẽ & Laërtem.

Stetit autem in uestibulo stabuli Vlyßi apparens:
Neq; telemachus uidit contrarius, neq; intellexit.
Non enim omnibus Dei apparent manifesti.
Sed Vlyssesq; canesq; uiderunt & non latrarunt.
Gemitu autem ex altera parte per stabulum timebant.
Hæc ãt in supercilijs annuit: intellexit ãt diuinus Vlysses.
Ex autem iuit domo apud magnum murum stabuli.
Stetit autem ante ipsam. hunc autẽ allocuta est Minerua.
Generose Laërtiade astute Vlysses,
Iam nunc tuo filio uerbum dic, neq; occulta,
Vt procis mortem, & sortem aptantes
Eatis ad ciuitatem inclytam: neq; ego ipsa
Diu procul à uobis ero prompta pugnare.
Dixit. & aurea uirga palpauit Minerua.
Vestem quidem ei prius bene lauatam & interulam
Posuit circum pectora: corpus autẽ auxit & pubertatem.
Retro aũt nigredine factus est: genæ autem extẽsæ sunt.
Nigri autem facti sunt capilli circum barbam.
Hæc quidem sic faciens retro iuit. at Vlysses
Iuit in stabulum. stupuit autem ipsum dilectus filius.
Timens aũt ex altera parte iecit oculos ne Deus esset,
Et ipsum uociferans uerba uelocia allocutus est.
Alius mihi hospes apparebas nuper quàm coram.
Alia autẽ uestimenta habes, et corpore neq; itẽ similis.
Certe ualde aliquis deorũ es, qui cælum latum habitant.
Sed placatus sis, ut tibi grata demus sacra,
Et aurea dona facta. miserere autem nostri.
Huic ãt respondit postea pertolerans diuinus Vlysses,
Non aliquis Deus sum, cur me Deis aßimilas?
Sed pater tuus sum, cuius gratia tu suspirans
Pateris dolores multos uiolentias suscipiens uirorum.

Minerua ulyssẽ monet, ut filio se prodat.

Vlyssis habitus imutatus.

Vlysses filio se ꝓdit.

Sic uociferans filium osculatus est per autem genas
Lachryma ibat humũ.ante ãt tenebat ĩdesinẽter semper.
Telemachus ãt nondũ persuasus fuerat suũ patrem esse.
Rursus ipsum uerbis respondens, allocutus est.
Non tu Vlysses es pater meus. sed me Deus
Decipit, ut item magis lugens suspirem.
Non enim aliquo modo mortalis uir hæc excogitat
Suo ipsius animo, quando non Deus ipse aduenient
Facile uolens faciat iuuenem & senem.
Certe enim nuper eras senex, & indecenter indutus eras
Nunc autem Deis similis es, qui cælum latum habitant.
Hunc autem respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Telemache, non te decet dilectum patrẽ intus existentem
Neq; mirari ualde, neq; admirari,
Non quidem enim amplius alius ueniet huc Vlysses.
Sed hic ego talis passus mala, multa autem tolerans
Veni uigesimo anno ad patriam terram.
At hoc opus Mineruæ prædatricis:
Quæ me talem posuit quomodocunq; uoluit. potest enim
Aliquãdo quidem pauperi similem, aliquando aũt rursus
Viro iuueni pulchras circum corpus uestes habenti.
FACILE autem Dijs, qui cælum latum habitant
" Et glorificare mortalem hominem & malo afficere.
Sic uociferans infra sedit. Telemachus autem
Circunfusus patrem bonum lugebat lachrymas fundens:
Ambobus autem his desyderium abortum est luctus
Flebant autem stridulè abundantius quàm aues
Aquilæ uel uultures curuæ unguibus: quibus filios
Rustici excipiunt antequam uolatiles fierent.
Sic hi miserabiliter sub supercilijs lachrymam fundebãt:
Et lugentibus occidisset lumen solis,

Telemachus patri.

Vlysses filio.

Telemachus patrē alloquitur. Nisi Telemachus allocutus fuisset suum patrem statim,
Quali enim huc pater naui te nautæ
Duxerunt in Ithacam? qui esse dicebant?
Non quidem enim te pedestrem puto huc uenisse.
Hūc aūt rursus allocutus est ptolerās diuinus Vlysses,
Nanq; ego tibi fili ueritatem apertè dicam.
Phæaces me duxerunt nauibus inclyti, qui & alios
Homines mittunt cum ipsos adeant.
Et me dormientem naue ueloci in pontum ducentes
Deposuerūt in Ithacā: dederūt aūt mihi splendida dona.
Aesq; aurumq; sufficienter, uestemq; textam.
Et hæc quidem in speluncis Deorom consilio iacent.
Nunc autem rursus huc ueni admonitionibus Mineruæ,
Vt inimicis cædem circa consultemus.
Sed age mihi procos numerans narra:
Vt sciam quotq; & qui uiri sunt.
Et meo in animo strenuo cogitans
Considerabo, si nos poterimus contrarie
Soli sinè alijs: an & quæremus alios.
Hūc aūt rursus Telemachus prudēs cōtra allocutus est.
O pater certe diu magnam gloriam semper audiui
Manibusq; bellicosum esse, & prudentem consilio.
Sed ualde magnum dixisti stupor me habet. neq; esset
Viros duos multis & fortibus pugnare.
Procorum autem neq; decas una, neq; duæ solæ.
Telemachus recēset patri numerum procorum. Sed multoplures. cito autem scies hic numerum.
Ex quidem Dulychio duo & quinquaginta
Iuuenes electi: sex autem famuli sequuntur.
Ex autem Samo quatuorq; & uiginti iuuenes sunt.
Ex autem Zacintho sunt uiri achiuorum.
Ex autem ipsa Ithaca duodecim omnes optimi.

Et ipsis simul est Medon præco, & diuinus cantor.
Et duo serui scientes epulas facere.
His si omnibus obuiabimus intus existentibus:
Ne multum amarè & grauiter uiolentias soluas iens.
Sed tu si potes aliquem adiutorem excogitare
Animaduerte qui nobis auxilietur prompto animo.
Hũc ãt rursus allocutus est ptolerãs diuinus Vlysses.
Tibi enim ego dico.tu autem considera & me audi.
Et cogita si & nobis Minerua cum Ioue patre
Sufficiat:an adhuc alium adiutorem cogitabo?
Hũc aũt rursus Telemachus prudens cõtra allocutus est.
Boni hi adiutores quos dicis
Altè in nebulis sedentes,quiq; & alijs
Viris dominantur & immortalibus Dijs.
Hũc aũt rursus allocutus ẽ ptolerãs diuinus Vlysses.
Non quidem illi multo tempore separatim erunt
Pugna forti,quando procis & nobis
In domibus meis robur indicabitur Martis.
Sed tu quidem nunc uade simul Aurora apparente
Domum,& procis superbis loquere:
At me ad ciuitatem Subulcus postea ducet,
Pauperi tristi similem & seni:
Si aũt me inhonorabũt domo ĩ,tuus aũt dilectus animus
Toleret in pectoribus male patiente me.
Si & per domum pedibus trahent foras,
Vel telis percutient,tu autem inspiciens tolera.
Sed certe cessare iube insipientijs
Suauibus uerbis alloquens.hi autem tibi non
Persuadebuntur.iam enim ipsis adest fatatus dies.
Aliud autem tibi dico tu autem in mentibus pone tuis.
Quando multi consilij in mentibus ponet Minerua:

Vlysses Telemachum instituit quid factũ oporteat,ubi ad procos uenerint.

Annuam quidem tibi ego capite: tu aūt postea intelliges.
Quaecunq; tibi in domibus martia arma iacent
In secessum alti thalami depone eleuans
Omnia ualde. at procos mollibus uerbis
Alloquere, quando te inquirent cupientes:
Ex fumo deposui, quoniam non his similia sunt,
Qualia quondā ad Troiam proficiscēs dereliqt Vlysses.
Sed destructa sunt, quantum ignis iuit flatus.
Adhuc aūt mihi hoc maius in mētibus posuit Saturnius.
Ne quomodo inebriati contentionem statuentes in uobis
Inter uos uulneretis: deturpetis autem conuiuium,
Et sponsalia. ipsum enim trahit uirum ferrum.
Nobis autem solis duos enses, & duas lanceas
Relinque, & duo scuta manibus capere.
Sic sacrificantes accipiemus. hos autem postea
Pallas Minerua decipiet & cōsiliarius Iupiter.
Aliud autem tibi dico tu autem in mētibus pone tuis:
Si uere meus es & sanguinis nostri.
Ne quis postea Vlyssem audiat intus existentem:
Neq; igitur Laërtes sciat hoc, neq; Subulcus,
Neq; aliquis domorum, neq; ipsa Penelope:
Sed soli tuq; egoq; mulierum cognoscamus rectitudinem.
Et tui famulos uiros adhuc tentemus.
Et quidem ubi aliquis nos honorat, & timet animo,
Et qui non curat: te autem inhonorat talem existentem.
Hunc autem respondens allocutus est illustris filius.
O pater certe meum animum & postea puto
Cognosces: non quidem enim ebrietates tenent.
Sed non hoc lucrum ego fore puto
Nobis ambobus: te autem considerare iubeo.
Diu enim sic cognosces procorum tentans

Opera incipiens.hi autem in domibus quieti
Res deuorant præter modum:neq; est parcitas.
Sed certè te mulieres ego discere iubeo,
Quæ te inhonorant, & quæ sæuæ sunt.
Virorum autem nondum ego in residentijs uellem
Nos tentare.sed postea hæc labora.
Si uerè adhuc scis Iouis monstrum ægiochi.
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Hæc aũt postea Ithacã deducta est nauis bene fabricata,
Quæ tulerat Telemachum à Pylo, & omnes socios.
Hi aũt quãdo iam portum ualde profundũ intra iuerunt.
Nauem quidem hi nigram in terram traxerunt:
Arma autem sua asportauerunt magnanimi serui.
Statim autem in Clytij portarunt perpulchra dona.
At præconem præmiserunt domum ad Vlyßis
Nuncium dicentem perprudenti Penelope.
Quod Telemachus quidem in agro.nauem autem iußit
Ciuitatem adnauigare:ut non timens in animo
Potens Regina teneras lachrymas fundat.
Hi autem obuiauerunt præco & diuinus subulcus,
Eiusdem gratia nuncij dicturi mulieri.
Sed quando iam iuerunt domum diuini regis.
Præco quidem medijs in ancillis dixit,
Iam Regina dilectus filius uenit.
Penelope autem dixit Subulcus propè astans
Omnia quæcunq; ei dilectus filius iußit loqui.
At postquam omne præceptum perfectè dixit
Septa ire ad sues:liquit autem septaq; domumq;.
Proci autem tristati sunt, mœsti suntq; in animo:
Atq; exiuerunt domo apud magnum murum atrij,
Illic autem ante ianuas sederunt.

Nunciat Telemachum redisse.

His autem Eurymachus Polybi filius incepit dicere.
O amici certè magnum opus superbè perfectum est
Telemacho uia hæc. dicebamus aũt ei non perfectum iri.
Sed agite nauem nigram trahamus quæ optima:
In autem remiges marinos congregemus qui uelocissimè
Illis nuncient uelociter domum redire.
Amphinomus. Nõdum omne dictum est qñ Amphinomus uidit nauem
Versus ex urbe portum perprofundum intra,
Velaq; contrahentes, remosq; manibus tenentes.
Redeunt ab insidiis proci. Suauiter autem ridens locutus est procis.
Ne aliquem nuncium moueamus hi autem enim intus
Aliquis eis hoc dixit deorum, uel uiderunt ipsi
Nauem aduenientem. hanc non poterant inuenire.
Sic dixit. hi autem surgentes iuerunt in littus maris.
Statim autem nauem nigram in terram traxerunt.
Arma autem ipsis abstulerunt magnanimi serui.
Ipsi autẽ in concionẽ iuerunt densi: neq; aliquẽ aliorum
Siuerunt, neq; iuuenum loqui, neq; senum.
His autem Antinous dixit Eupithei filius.
Antinous conpetitoribus. O amici. sic hunc uirum Dei malo soluerunt.
Die quidem speculatores sedebãt in sumitatibus uẽtosis
Semper densi, simul autem Sole occidente.
Nunquam in terra nocte dormiebamus, sed in ponto
Naue ueloci nauigantes expectabamus Aurorã diuinam,
Telemachum insidiantes, ut interficeremus capientes
Ipsum: hunc aũt interim quidẽ abduxit domũ Dæmon.
Nos autem hic ei consultemus grauem mortem
Telemacho: neq; nos subter fugiat. non enim puto
Hoc uiuente perfici hæc opera.
Ipse quidem enim peritus consilioq; menteq;.
Populi autem non item omnino ad nos portabunt.

Sed

Sed agite ante illum congregare Achiuos
At concionem(non enim dimittere ipsum puto:
Sed abducet:dicet autem in omnibus surgens:
Quoniam ei cædem grauem struimus,neq; inuenimus.
Hi autem non laudabunt audientes mala opera.
Ne quid malum faciant,& nos expellant
Terra nostra:aliorum autem adeamus populum.)
Sed præueniamus ĩterficiẽtes ĩ agro procul à ciuitate:
Vel in uia:uitam autem ipsi,& res habeamus,
Diuidẽtes secũdũ decẽs inter nos:domestica autẽ rursus
Illius matri dabimus habere,& cuicũq; accepit uxorẽ.
Si autem uobis hoc uerbum non placet:sed uultis
Ipsumq; uiuere & habere paterna omnia,
Ne ei res postea sufficienter animo dulces comedamus
Hic congregati.sed ex domo unusquisq;
Petat uxorem dotibus inquirens,& postea
Ducat uxorem,qui plurima dabit & fatatus ueniet.
Sic dixit.hi autem omnes quietè facti sunt silentio.
His autem Amphinomus concionatus est,& dixit
Nisi illustris filius aretiadæ Regis,
Qui ex Dulichio multi frumenti herbosa
Dux fuit procis.maxime autem Penelope
Placuit uerbis:mentibus enim utebatur bonis:
Qui ipsis prudens concionatus est,& dixit.
O amici non ego interficere uolo
Telemachum.arduum autem genus Regium est
Interficere.sed primum deorum interrogemus cõsilia.
Si quidem laudabunt Iouis magnis iustitiæ:
Ipseq; interficiam,hosq; alios iubebo.
Si auertant Dei:quiescere suadeo.
Sic dixit Amphinomus.his autem placuit uerbum.

Antinoi cõsilium de Telemacho e medio tollendo

Amphionmus procus cęteris Penelope gratul[illegible]

Statim postea surgentes iuerunt domum in Vlyßis.
Venientes autem sederunt in politis sedibus.
Hæc autem rursus aliud intellexit prudens Penelope
Procis apparere immensam iniuriam habentibus:
Audiuit enim sui filij in domibus mortem.
Præco enim ei dixit Medon, qui sciebat consilia.
Perrexit autem ire domum cum famulis mulieribus,
Sed quando iam procos adiuit diuina mulierum,
Stetit apud limen domus ornatè factæ,
Contra maxillas tenens ornata uella.
Antinoum ãt repræhẽdit,uerbumq; dixit ac nominauit.
Antinoë iniuriã habens male cogitãs & iam te dicũt
In populo Ithacæ inter coætaneos esse optimum
Consilio & uerbis.tu autem non talis es
Insane,cur autem tu Telemacho cædemq; mortemq;
Struis,neq; supplicatores curas, quibus Iupiter
Testis,neq; sanctitas mala struere mutuo.
An non scis,quando huc pater tuus uenit fugiens
Populum timens:iam enim iratus erat ualde.
Quoniam latrones insequens Taphios
Affecisti dolore Thesprotos:hi autem nobis amici erãt.
Hunc uolebant corrumpere,& destruere dilectum cor.
Et uitam consumere dulcem multam.
Sed Vlysses prohibuit & detinuit cupientes:
Huius nunc domũ ignominiosè comedis :petis aũt uxorẽ:
Filiumq; interficis:me autem ualde tristitia afficis.
Sed te cessare iubeo,& continere alios.
Versipellis Antinoi animus.
Hanc aũt rursus Eurymachus Polybi filuus cõtra allocutus est.
Filia Icarij prudens Penelope
Confide.non tibi hæc in mentibus tuis curæ sint.
Non est hic uir,neq; erit,neque generabitur,

Qui Telemacho tuo filio manus inferret
Viuo me & in terra uidente.
Sic enim dicam, & ipsum perfectum erit.
Statim autem eius sanguis niger fluet circum lanceam
Nostram postquam, & me urbium populator Vlysses
Sæpe genibus suis in sedere faciens carnem assatam
In manibus posuit: tenebatq; uinum rubrum.
Ideo mihi Telemachus omnium multo amicißimus est
Virorum: neque ipsum mortem timere iußi
A procis à Deo autem non est fugere,
Sic dixit hortans. huic autem ordinabat ipse mortem.
Hæc autem ascendens in superiora splendida
Flebat postea Vlyssem dilectũ maritum, donec ei somnũ
Dulcem in palpebris posuit cæsia Minerua.
Vespertinus autem Vlyßi & filio diuinus Subulcus
Venit. hi autem cœnam in stabulo parabant
Suem sacrificantes anniculum. at Minerua
Propè stans Laërtiadem Vlyssem
Virga percutiente iterum fecit senem.
Turpia ãt uestimẽta induit circũ corpus, ne ipsum Subul
Cognosceret indutum uidẽs, & prudẽti Penelope (cus
Eat nuncians: neque mentibus obseruet.
Hunc & Telemachus prior uerbum allocutus est.
Venisti diuine Eumæe. quæ iam gloria est in ciuitatẽ?
Nunquid iam proci superbi intra uenerunt
Ex ipsidijs? an adhuc me rursus obseruant donũ euntẽ?
Hunc autẽ respondens, allocutus est Eumæus subulcus
Non curæ est mihi hæc inquirere & interrogare.
Ciuitatem adeuntem citißime me animus iußit
Nuncium dicentem rursus huc redire.
Obuiauit autem mihi à socijs nuncius uelox

Eumęus nũciat procos redijsse.

Præco, qui iam primus uerbum tuæ matri dixit.
Aliud autem tibi hoc ſcio. hoc enim uidi oculis
Iam ſuper ciuitate ubi quadratus tumulus eſt
Sedi iens, quando nauem uelocem uidi deuenientem
In portum noſtrum. multi autem erant uiri in ipſa:
Grauabatur autem ſcutis & lanceis utrinq; acutis
Et ipſos putaui hos eſſe: neq; aliquid ſcio.
Sic dixit. riſit autem ſacra uis Telemachi,
In patrem oculis aſpiciens: fugit autem Subulcum.
Hi ãt poſtq̃ igitur ceſſarũt labore parauerũtq; cõuiuiũ,
Conuiuati ſunt, neq; animus indiguit conuiuio æquali
At poſtquam potus & cibi deſiderium eiecerunt,
Iam tunc dormierunt, & ſomni donum acceperunt.

ARGVMENTVM. P. HOMERI COMPOSITIONIS.

In ciuitetem cum veniſſet Telemachus enarrat matri Penelopę peregrinationis capita. Poſtea Vlyſſes ductus ab Eumęo in Ithacam ex agris, ad conuiuium Procorum ingreditur. Poeta autem refert quomodo canis agnoſcit dominum. Et Eumæus in agros reuertitur. Vlyſſes autem inter ipſos manet.

ODYSSEAE. P. HOMERI COMPOSITIONIS.

Rho, pcußiſti caprariæq; proceq; canis quẽ recognouit.

VANDO *Iam matutina apparuit roſea Aurora,*
Iam tunc poſtea ſub pedibus ligauit pulchra calciamenta
Telemachus dilectus filius Vlyßis diuini.

Accepit aũt fortẽ lanceam, quæ eius manibus cõgrueret
Ad ciuitatem iturus: & suum allocutus est Subulcum,
Euax certe quidẽ ego uado in ciuitatem ut me mater
Videat. non enim ipsam ante cessare puto
Fletuq; odioso, luctuq; lachrymoso,
Quàm ipsum me inspiciat, sed tibi sic iubeo.
Hunc hospitem infelicem duc in ciuitatem, ut illic
Conuiuium mendicet. dabit autem ei quicunq; uoluerit
Panem & poculum. me ãt non aliquo modo licet omnes
Homines tolerare habentem dolores animo.
Hic hospes autem si ualde irascetur: grauius ipsi
Erit certe mihi amica uera loqui.

Telemachus profecturus hospitẽ relinquit.

Hunc autem allocutus est prudens Vlysses.
O' amice, neq; tibi ipse detineri promptus sum:
Pauperi melius est ciuitate, quàm in agris
Conuiuium mendicare. dabit ãt mihi quicunq; uoluerit:
Non enim in stabulis manere amplius aptus sum:
At iubente significatore omnia persuaderi.
Sed uade: me autem ducet uir hic quem tu iubes.
Statim postquam frumentum meßis calorq; factus est.
(Grauiter. n. hæc uestimẽta habeo mala) ne me ĩterfici
Ros matutina. procul autem ciuitatem dicitis esse: (at
Sic dixit. Telemachus autem per stabulum iuit
Velociter pedibus procedẽs: mala ãt procis cogitabat.
Sed postquam peruenit domos bene habitatas,
Lanceam quidem posuit portans ad columnam longã.
Ipse autem introiuit, & transiuit lapideum limen.
Hunc autem multo prima uidit nutrix Euryclea
Pelles sterneus sedibus in uarijs.
Lachrymãs autem postea recta iuit: circum autem aliæ
Ancillæ Vlyßis patientis congregatæ sunt:

Vlyssis Telemacho.

Telemachus rediẽs excipitur a suis.

Et osculatæ sunt amplectentes caputq; & humeros.
Perrexit autem ire Thalamum prudens Penelope
Dianæ similis & auræ Veneri.
Circum autem filium dilectum iecit brachia lachrymãs:
Osculata est autẽ ipsum caput & ambo lumina pulchra:
Et lugens uerba uelocia allocuta est.
Venisti Telemache dulce lumen.non te ego
Videre putabam postquam iuisti naue Pylum.
Sed age mihi narra quomodo obuiasti aspectui
Clàm mei longè dilecti ad patris auditionem,
Hãc ãt rursus Telemachus prudẽs cõtra allocutut est.
Mater mea ne mihi luctum excita,neque mihi cor
In pectoribus commoue fugienti grauem mortem.
Sed lota pura corpori uestimenta capiens
In superiora ascendens cum seruis mulieribus
Voue omnibus Dijs perfectas hecatombas
Sacrificare,sicubi Iupiter retributoria opera perficiet.
At ego ad concionem ibo,ut uocem
Hospitem qui me illic simul secutus est uenientem.
Hunc quidem ego præmisi cum diuinis socijs.
Piræum autem ipsum iußi ad domum ducentem
Accuratè diligere & honorare donec uenissem.
Sic locutus est.huic autem impennatum fuit uerbum.
Hæc autem lota cura corpori uestimenta capiens
Vouit omnibus Dijs perfectas hecatombas
Sacrificare.sicubi Iupiter retributoria opera perficiet.
Telemachus autem postea ex domo iuit
Lanceam habens.simul hunc canes pedibus ueloces seque
Diuinam huic gratiam defudit minerua. (bantur.
Hunc autem omnes populi aduenientem admirabantur.
Circum autem ipsum Proci superbi congregati sunt

Bona dicentes.mala aũt mentibus profunda cogitabãt.
At hic horum quidẽ postea effugit multam multitudinẽ.
Sed ubi mentor sedebat, & Antiphus & Alitherses,
Qui ei à principio paterni erant amici.
Illic sedit iens hi autem interrogabant singula.
Hos autem Pireus lancea inclytus iuxta uenit
Hospitem ducens ad concionẽ per ciuitatẽ,neq; adhuc diu
Telemachus hospite longè uersus est:sed astitit.
Hunc & Piræus prior uerbum allocutus est.

Telemache statim concita meam ad domum mulieres, Pireus Telemacho.
Vt tibi dona mittam quæ tibi Menelaus dedit.

Hũc ãt rursus Telemachus prudẽs cõtra allocutus est
Pirae non enim scimus quomodo erunt hæc opera.
Si me Proci superbi in domibus
Clàm interficientes paterna omnia diuident,
Ipsum habentem te uolo frui,quàm aliquem orum.
Si ego his cædem & mortem cogitabo.
Iam tunc mihi gaudenti porta ad domos gaudens.

Sic dicens hospitem miserum duxit in domum.
At postquam iuerunt domos bene habitatas,
Vestem quidem deposuerunt in lectiicisq; sedibusq;:
In balnea euntes bene polita lauati sunt.
Hos aũt postq̃ igitur famulæ lauarunt & unxerũt oleo,
Circum autem uestes pretiosas iecerunt & interulas.
Ex autem balneo euntes in sedibus sederunt.
Lauacra autem serua gutturnio infudit portans
Pulchro aureo super argenteo lebete
Lauare.iuxta autem politam parauit mensam.
Panem autem uerecunda gubernatrix apposuit portans,
Cibos multos imponens gratiosa astantibus.
Mater autem contra sedit ad residentiam domus

In ſede declinata tenues lanas uertens.
Hi autem in cibos promptos adiacentes manus iecerũt.
At poſtquam potus & cibi deſiderium eiecerunt:
His autem uerbis incepit prudens Penelope.

Penelope Telemacho.

Telemache certe ego ſuperiora in aſcendens
Dormiam in lectum qui mihi ſuſpirioſus factus eſt,
Semper lachrymis meis irrigatus, ex quo Vlyſſes
Iuit cum Atridis ad Ilium. neq; mihi toleraſti
Ante uenire procos ſuperbos in hanc domum
Reditum tui patris apertè dicere ſicubi audiuiſti.

Telemachus matri de ſua nauigatione.

Hanc ãt rurſus Telemachus prudẽs cõtra allocutus
Tibi enim ego mater ueritatem narrabo. (eſt.
Iuimus inq; Pylum & Neſtorem paſtorem populorum:
Suſcipiens autem me ille in altis domibus
Accuratè dilexit tanquam pater ſuum filium
Venientem temporalem nuper aliunde. ſic me ille
Studioſè curauit cum filijs glorioſis.
At Vlyſſem miſerum nunquam dixit
Viuum, neq; mortuũ circa terreſtrium aliquẽ audiuiſſe.
Sed me in Atridem lancea inclytum Menelaum
Equis præmiſit, & curribus conglutinatis.
Illic uidi Argiuam Helenam, cuius gratia multa
Argiui Troianiq; deorum uoluntate laborauerunt.
Interrogauit autẽ ſtatim poſtea uoce bonus Menelaus:
Quo indigens iuerim Lacedæmona diuinam.
At ego huic omnem ueritatem dixi.
Et tunc iam me uerbis reſpondens, allocutus eſt.
O amici certe ualde iam fortis uiri in lecto
Voluerunt dormire impotentes ipſi exiſtentes.
Sicut quando in arboreto cerua fortis leonis
Hinnulos dormire faciens nuper natos lacte nutritos,

Colles inquirit & ualles herbosas
Pascens. hic autem postea suum ingressus est cubile,
Ambobus autem his turpem mortem præbuit.
Sic Vlysses illis turpem mortem afferet.
Vtinam enim ò Iupiter pater & Minerua & Apollo
Talis existens, qualis olim bene ædificata in Lesbo
Ex prouocatione cum Philomelidæ luctatus est surgens.
Deiecit autem fortiter. gauisi sunt autem omnes Achiui
Talis existens cum procis uersaretur Vlysses:
Omnes cito morientes fierent amararum nuptiarum.
Hæc autem quæ me interrogas & precaris non ego.
Alia præter uerum dicam declinando, neque decipiam:
Sed quæ quidem mihi dixit senex marinus uerax,
Horum nullum tibi ego occultabo uerbũ, neq; abscõdam.
Dixit. ipsum hic in insula uidisse fortes dolores habẽtem
Nymphæ in domibus Calypsûs, quæ ipsum necessitate
Tenet. hic aũt non poterat suã in patriam terram uenire.
Non enim adsunt naues remigabiles & socij,
Qui & ipsum mitterent in lata dorsa maris.
Sic dixit Atrides lancea inclytus Menelaus.
Hæc perficiens discessi dederunt autem mihi uentum
Immortales qui me uelociter dilectã in patriã miserunt.
Sic dixit. huic autem animum in pectoribus mouit.
His autem & locutus est Theoclymenus diuinus.
O' mulier uenerabilis Laërtiadæ Vlyßis,
Certe hic non aperte scit. mei autem attende uerbum.
Verè enim tibi uaticinabor, neque occultabo.
Sciat nunc Iupiter primum deorum hospitalisq; mensa,
Domusq; Vlyßis strenui quam adueni,
Quòd certe Vlysses iam in patria terra
Sedens uel serpens hæc auditurus mala opera

Theoclymenus uaticinatur Penelope de Vlysse.

Est at procis malum omnibus faciet.
Qualem ego auem bene tabulata in naui
Sedens obseruaui, & Telemacho clamauit.

Penelope.

Hunc autem rursus allocutus est prudens Penelope.
Vtinam hoc hospes uerbum perfectum esset:
Ideo cito cognosceres amiciciamq́;, multaq́; dona
Ex me, ut aliquis te obuians beatificaret.
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Proci autem ante Vlyßis domum
Discis dilectabantur, & iaculis mittentes
In facto pauimento ubi antea iniuriam habebant.
Aliud quãdo iam cœnandi tẽpus erat, & uenerunt oues

Medon ad procos.

Vndiq; ex agris. hi autem duxerunt qui antea,
Et tunc iam ipsis dixit Medon. hic enim maximè
Placebat præconum. & ipsis affuit conuiuio.
Iuuenes postq̃ iã oẽs delectati estis mente certaminibus
Ite ad domos, ut paremus conuiuium.
Non quidem enim quid peius in tempore cœnã capere.
Sic dixit. hi aũt surgẽtes iuerunt domum unusquisq;.
At postquam iuerunt domos bene habitatas,
Vestes quidem deposuerunt in sedibus thronisq́;.
Hi autẽ sacrificauerunt oues magnas & pingues capras
Sacrificauerũt autẽ sues pingues, & bouem indomitam,
Conuiuium parantes. hi autem ex agro ad ciuitatem
Ordinabantur Vlyssesq; & diuinus Subulcus.
His autem uerbis incepit Subulcus princeps uirorum.
Hospes quoniã aũt postea ad ciuitatẽ ire promptus es
Hodie sicut iußit dominus meus: certè te ego

Vlysses & Eumęus ad vrbẽ maturãt iter.

Hic uellem stabulorum custodem fieri:
Sed uerecundor & timeo, ne mihi retro
Contendat. difficiles autem dominorum sunt minæ.

Sed age nunc eamus.iam enim transiuit maxime
Dies.at cito ad uespera frigidus erit.
Hunc autem,respōdens,allocutus est prudēs Vlysses.
Cognosco,mente teneo,hæc iam intelligenti iubes.
Sed eamus:tu autem postea continue duc.
Da autem mihi sicubi baculum incisum est
Inniti:quoniam dicitis ualde offensiuam esse uiam.
Dixit.circum humeros deturpem posuit peram
Spisse fractam:in autem tortus erat funis.
Eumæus autem ei baculum gratum dedit.
Hi iuerunt.stabulum autem canes & pastores uiri
Custodiebāt à tergo manētes.hic āt ī ciuitatē duxit Re
Pauperi,tristi similem & seni (gem
Innitētē.hæc āt tristia circū corpus uestimēta īdutus erat.
Sed quando iam euntes uiam in asperam
Ciuitatem propè erant,& in fontem peruenerant
Factam pulchre fluentem,unde aquam capiunt ciues,
Quam fecit Ithacus,& Neritus,& Polyctor.
Circum autem alnorum aquæ nutritarum erat nemus
Vndiq; circulare:frigida autem defluebat aqua
Ex alto ex petra:ara autem desuper facta erat
Nympharum,ubi omnes sacrificabant uiatores.
Illic ipsos inuenit filius Dolij Melanthius
Capras ducens,quæ omnibus antecellebant gregibus
Cœnam procis.duo autem simul sequebantur pastores.
Hos autē uidens,accusauit,uerbūq; dixit, denominauitq;
Terribiliter & indecenter.mouit autē animum Vlyßis
Nunc quidem iam ualde omnino malus malum ducit.
Sicut similem ducit Deus:sic hunc similem.
Quo iam hunc deuoratorem ducis magne Subulce,
Pauperem,tristem,conuiuiorum destructorem,

Vlysses ingreditur mēdicus urbē.

Melanthij iurgia in Vlyssem.

Qui multis liminibus astans franget humeros
Petens frusta: non enses neque lebetes?
Hunc si mihi dares stabulorum custodem fieri
Gregis speculatoremq; esse, nutrimētumq; hædis portare,
Et serum bibens magnum guttur faceret.
Sed quoniam igitur iam opera mala didicit: non uolet
Opus adire, sed timens in populo
Vult petens pascere suum uentrem insatiabilem.
Sed edico hoc, & perfectum erit.
Si iuerit ad domos Vlyßis diuini:
Multa ei circum caput scabella uirorum ex manibus
Latera excuriabunt domo in percußi
Sic dixit. & adiens calce irruit insipientijs
Coxa: neque ipsum extra uiam uerberauit,
Sed esse securè. hic autem cogitauit Vlysses
An irruens baculo animum auferat,
An ad terram deijciat caput circa pauimētum extollens.
Sed ĩ ipsũ ausus ē, mētibus āt retētus ē. hũc āt Subulcus
Increpuit cōtra uidēs. ualde āt precatus ē manus attolēs.
Nymphæ fontium filiæ Iouis, si unquam Vlysses
Vobis crura combußit cooperiens pingui nidore
Agnorum & hædorum: hoc mihi perficite desiderium,
Vtinam ueniat ille uir: ducat autem ipsum fortuna.
Hoc tibi lætitias dißiparet omnes
Quas iniurias facis, errans semper
Per ciuitatem. at pecora mali corrumpunt pastores.
Hũc āt rursus allocutus ē Melanthius custos caprarũ.
O amici, quale dixit canis astutias sciens:
Hunc aliquando ego in naui bene tabulata nigra
Agam longè Ithacæ, ut mihi uictum multum inueniat.
Vtinam enim Telemachũ interficiat argētei arci Apollo

Melāthius Vlyssē calce ferit.

Hodie in domibus,uel à procis interficiatur:
Sicut Vlyßi longèperditus est redibilis dies.
Sic dicens hos quidem liquit illic tacitè euntes.
At hic iuit:ualde autem celeriter domos peruenit Regis.
Statim autem introiuit:cum autem procis sedit
Contrarius Eurymacho:hunc enim amabat maxime.
Hunc apud quidē carniū partē posuerunt qui laborabāt.
Panem autem ueneranda gubernatrix apposuit ferens
Ad comedendum.prope aūt Vlysses & diuinus Subulcus
Steterunt uenientes.circum autem ipsos uenit sonitus
Citharæ concauæ in ipsis cœpit canere
Phemius.at hic manu capiens allocutus est Subulcum. Phemius musicus.
Eumæe.certe ualde iam hæ domus bonæ Vlyßis.
Facile autem percognitæ,& in multis uideri,
Ex alijs aliæ sunt.ornata est autem ei aula
Muro & circuitibus.ianuæ autem bene munitæ sunt
Bifores.non aliquis ipsam uir expugnaret.
Cognosco autem quòd multi in ipsa conuiuia faciunt
Viri,quoniam nidor quidem ascendit.in autem cithara
Sonat qua conuiuio Dei fecerunt amicam.
Huic aūt respondens,allocutus est Eumæus subulcus.
Facile cognoscis,quoniam neq; alijs es imprudens.
Sed age iam consultemus quomodo erunt hæc opera.
Vel tu primus ingredere domos bene habitatas:
Accede autem procos:ego autem remanebo hic.
Si uis,remane,ego autem uadam ante:
Ne autem tu tarda,ne quis te extra intelligens
Vel percutiat,uel impellat,hæc te consultare iubeo.
Huic autem respondit postea prudens diuinus Vlysses
Scio,cognosco,hæc iam intelligenti iubes:
Sed uade ante,ego autem remanebo hic.

Non enim aliquid plagarum inscius, neq; percussionum
Audens mihi animus, quoniam mala multa passus sum
Vndis & in bello: cum etiam hoc his fiat.
Ventrem autẽ non aliquo modo est absc̃odere pr̃optum,
Perniciosum, qui multa mala hominibus dat:
Cuius gratia & naues bonæ sedis armantur,
Pontum in indomitum mala inimicis portantes.

Vẽter multorũ causa.

Sic hi quidem talia inter se dicebant.
Canis autem caputq; & aures iacens eleuauit,
Argus Vlyßis miseri, quem iam quondam ipse
Nutriuit: neq; fruitus est. ante autem in Ilium sacrum
Iuit. hunc autem ante duxerunt iuuenes uiri
Capras syluestres, & ceruos, & lepores.
Iam tunc iacebat abiectus abeunte Vlysse
In multo stercore, quod eius ante ianuas
Mulorumq; boumq; satis fusum erat, donec ducerent
Serui Vlyßis nemus magnum stercorantes,
Illic canis iacebat Argus plenus muscarum.
Iam tunc statim agnouit Vlyssem propè euntem:
Cauda quidem hic adulatus est, & aures deiecit ambas.
Propè autem non amplius postea potuit suum dominum.
Venire. at longè ipsum uidens abstersit lachrymam
Facilè latens Eumæum. statim aũt interrogauit uerbo.

Vlysses ab Argo cane cognoscit.

Eumæe, certè ualde miraculũ canis hic iacet in fimo:
Pulcher quidem corpore est. at hoc non manifestè scio
Si iam & uelox fuit currere in specie hac,
An frustra. qualesq; mensales canes uirorum
Sunt: lætitiæ autem gratia nutriunt Reges.
Hunc aũt, respondens, allocutus est Eumæus subulcus.
Et ualde uiri canis hic longè mortui:
Si talis esset & corpore atque & operibus,

Qualem ipſum ad Troiam iens reliquit Vlyſſes,
Statim admirareris uidens uelocitatem & fortitudinē.
Nō quidē.n.aliquid fugiebat profundæ in ꝓfunditatibus
Fera quācūq; uidebat: & ueſtigia enim ſciebat. (ſyluæ.
Nūc autem tenetur malo: dominus aūt eius alibi patriæ
Periſt.hunc autem mulieres negligentes non curant.
„SERVI autem quando non imperant domini,
„Non amplius poſtea uolunt decentia operari.
„DIMIDIVM enim uirtutis aufert latè ſonās Iupiter
„Viri, quando ipſum ſeruilis dies occupat. Ingeniū ſeruitute pit.
Sic dicens ingreſſus eſt domos bene habitatas.
Iuit autem recta domum ad Procos ſuperbos.
Argum autem rurſus parca accepit nigræ mortis
Statim uidentem Vlyſſem uigeſimo in anno.
Hunc autē multo primus uidit Telemachus diuinus
Euntem in domum Subulcum: celeriter autem poſtea
Annuit ad ſe uocans: hic autem aſpiciens accepit ſedem
Iacentem.tunc autem coquus ſedit carnes multas
Incidens procis in domo conuiuantibus.
Hanc depoſuit portans ad Telemachi menſam
Contrariam.hic autem ipſe ſedit: huic autem præco
Partem capiens poſuit: ex caniſtroq; panem eleuans.
Propè autem poſt ipſum iuit domos Vlyſſes,
Pauperi triſti ſimilis & ſeni
Innixus.hic aūt triſtia circum corpus ueſtimēta ìdutus.
Sedit autem in fraxinea uia intra ianuas (erat.
Inclinatus limini Cypariſſeo quod faber
Poliuerat ſcienter, & in perpendiculum direxerat.
Telemachus autem ad ſe uocans allocutus eſt Subulcum.
Panem delicatum capiens perpulchro ex caniſtro,
Et carnes, ut ei manus ſunt capaces circum iacienti.

Da huic hospiti hæc ferens: ipsumq; iube
Petere uictum ualde omnes adeuntem procos.
„ PVDOR autem non est bonus indigenti uiro adesse.
Pudor mēdico iutilis. Sic dixit. iuit aūt Subulcus postquam uerbum audiuit.
Prope autem stans uerba uelocia allocutus est.
Telemachus tibi hospes dat hæc: & te iubet
Petere uictum ualde omnes adeuntem procos.
Pudorem autem non bonum dicit esse uiro mendico.
Hunc autem respondens, allocutus est prudens Vlysses
Iupiter Rex Telemachum mihi in uiris beatum esse:
Et ei omnia fiant quæcunq; mentibus suis cogitat.
Dixit & ambabus suscepit: & deposuit
Illic pedes ante indecenti in pera.
Comedit autem sic quando cantor in domibus canebat.
Quando hic cœnauit, ille cessauit diuinus cantor.
Proci autem tumultuabantur in domibus. at Minerua
Prope astans Laërtiadem Vlyssem
Commouit, ut panes à procis congreget,
Cognoscatq; qui sunt iusti quiq; iniusti.
Vlysses mēdicatim adit procos. Sed neq; sic aliquem futurus erat fugere malum.
Perrexit autem ire petens idonea uirum singulum:
Vndiq; manum porrigens tanquam pauper diu esset.
Hi autem miserantes dederunt, & admirati sunt ipsum.
Mutuo autem interrogabant quis esset, et unde uenisset.
His autem & dixit Melanthius custos caprarum.
Audite me Proci inclyte Reginæ
Hunc circa. certè enim antea ipsum uidi:
Certè quidem hunc huc Subulcus duxit.
Antinous succēset Eumæo propter mendicum. Ipsum autem non apertè scio unde genus dicit esse.
Sic dixit. Antinous autem uerbis arguebat Subulcum.
Ò ualde cognite Subulce, cur autem tu hunc ad ciuitatem
Duxisti?

Duxisti? an non satis nobis errantes & alij
Pauperes tristes conuiuiorum destructores?
An uituperas quòd uitam edunt Regis
Hic congregati?tu autem & hunc uocasti?
Hunc aũt respõdens,allocutus est Eumæus Subulcus.
Antinoë non quidem bona,& bonus existens,dicis.
Quis enim iam hospitem uocat aliunde ipse aduenie ns
Alium,nisi horum qui opifices sunt.
Vatem,uel mendicum malorum uel fabrum lignorum,
Vel & magnum cantorem,qui delectet canens.
Hi enim inclyti hominum in infinita terra.
Pauperum autẽ non aliquis uocaret uexantẽ seipsum.
Sed semper difficilis super omnes procos
Seruis Vlyßis.præcipuè autem rursus mihi.at ego
Non curo donec mihi prudens Penelope
Viuit in domibus,& Telemachus diuinus.
Huic ãt rursus Telemachus prudẽs cõtrà locutus ẽ. Telemachus insolẽti Antinoo.
Tace,ne mihi huic responde multum uerbis.
Antinous autem consueuit malè contendere semper
Verbis prauis:quia turbat autem & alios.
Dixit,& Antinoum uerba uelocia allocutus est.
Antinoë certe me bene pater ut curas filium,
Qui hospitem iußisti à domo exire
Verbo necessario,non hoc deus perficiet.
Da ei capiens.non inuideo,iubeo enim ego.
Neq; quid matrem meam uenerare hoc,neq; aliquem
Seruorum,qui in domibus Vlyßis diuini.
Sed non tibi talis in pectoribus cogitatio.
Ipse enim comedere multo uis,quàm dare alij.
Huic autẽ rursus Antinous respondit,locutus estq;.
Telemache altiloq̃ fortitudine irretẽtibilis q̃le dixisti?

Si ei tantum omnes dedissent proci,
Et ipsum tres menses longè à domo detineret.
Sic dixit. & scabellum capiens ostendit mensæ
Iacens quo tenebat magnos pedes conuiuans.
Ei autem alij omnes dederunt: impleuerunt aũt peram
Pane & carnibus cito iam & futurus erat Vlysses
Rursus in uiam iens mendicus gustare Achiuos.
Stetit aũt apud Antinoũ ipsum uerbũ allocutus est.
Da amice: non mihi uideris pessimus Achiuorum
Vlysses mẽdicus Antinoo. Esse, sed optimus: quoniam Regi similis es.
Ideo oportet dare, & melius quam alij
Panis. ego autem te laudabo in magna terra.
Etenim ego aliquando domum in hominibus habitaui
Beatus diuitem, & sæpe dedi erratori
Tali quali esset, & qui alicuius indigens ueniret
Errant autem serui ualde multi, aliaq; multa
Quibusq; bene uiuunt, et diuites uocantur.
Sed Iupiter destruxit Saturnius, uoluit enim sic:
Qui me cum latronibus multum errantibus misit.
Aegyptum autem ire longam uiam ut perirem.
Statui autem in Aegypto fluuio naues circumuertibiles.
Tunc quidem ego iussi amabiles socios
Illic apud naues manere, & naues trahere.
Speculatores autem ad speculas iussi ire.
Hi aũt incõtinentiæ cedẽtes sequentes fortitudinẽ ipsorũ.
Statim ualde Aegyptiorum uirorum per pulchros agros
Populati sunt: ex aũt mulieres duxerũt et infantes filios:
Ipsosq; interfecerunt, cito autem in ciuitatẽ iuit clamor.
Hi autem clamorem audientes, simul Aurora apparente
Venerunt. impletus est ãt oĩs cãpus pedestriũ & equorũ
Aerisq; splendore. in aũt Iupiter gaudens fulmine

Fugam meis socijs malam iecit, neq; aliquis tolerauit
Stare contra circum mala undiq; stabant.
Tunc nostrum multos quidem interfecerunt acuto ære.
Hos autem introduxerunt uiuos ipsis operari necæssitate
At me in Cyprum hospiti dederunt obuianti
Dinetori Iasidæ qui Cypro fortiter imperabat.
Hinc iam nunc huc hoc nocumenta patiens.
Huic autem rursus Antinous respondit, uociferauitq;. Antinous mendico.
Quæ fortuna hoc nocumētū adduxit cōuiuij tristitiā.
Sta autem sic in medio mea procul à mensa,
Ne cito amaram Aegyptum, & Cyprum uideas:
Quòd quidam audens, & impudens es mendicus.
Deinceps omnibus astas. hi autem dant
Vanè, quoniam nulla prohibitio, neq; misericordia
Alienis donare, quoniam adsunt multa singulo.
Hunc autem recedens allocutus est prudens Vlysses.
O' amici non tibi in specie & mentes erant.
Non tu enim ex domo tua instanti neq; salem dares,
Qui nunc alienis aßidens, non aliquid mihi toleras
Panis præcipiens dare. hæc autem multa adsunt.
Sic dixit. Antinous autem iratus est animo magis.
Et ipsum toruè uidens uerba uelocia allocutus est.
Nunc iam te non amplius bene ex domo puto
Retro cedere, quando iam & opprobria dicis.
Sic dixit. & scabellū capiēs percußit dextrū humerū
Vltimum in dorsum. hic autem stetit tanquam petra
Firmiter, neq; ipsum commouit telum Antinoi.
Sed tacitè mouit caput mala profundè cogitans.
Rursum autem in uiam iens desedit: peram autem
Deposuit plenam. post autem procis dixit.
Audite me proci perinclytæ Reginæ,

Vlysses queritur procis iniuriam.

Vt dicam quæ me animus in pectoribus iubet.
Non quidem, neq; dolor est in mentibus, neq; luctus,
Quando uir pro suis pugnans possessionibus
Percutitur, uel de bobus, uel bene nutritis ouibus:
At me Antinous percussit uentris gratia mali
Perniciosi, qui multa mala hominibus dat.
Sed sicubi pauperum Dei, & Erinnyes sunt
Antinoum ante nuptias finis mortis inueniat.
Hunc autem Antinous allocutus est diuinus filius.
Comede tacitus hospes sedens, uel abi aliò,
Ne te iuuenes per domos trahant sicut dicis:
Vel pede, uel & manu lacerent autem omnia.
Sic dixit. hi autem omnes immense succensuerunt.
Sic autem aliquis dixit iuuenum elatorum.
Antinoë nō quidē bene percussisti infelicem erratorem
Perniciose. si iā alicubi aliquis in cælestibus Deus est.
Et Dei hospitibus similes peregrinus
Omnimodi existentes superueniunt ciuitates,
Hominum iniuriam, & Beneuolentiam inspicientes.
Sic dixerunt proci. Hic autem non curauit uerba.
Telemachus aūt in corde quidē magnū luctum augebat
Percussi, neq; lachrimam humum iecit ex palpebris,
Sed tacitus mouit caput mala profundè cogitans,
Hunc aūt postquā igitur audiuit prudens Penelope
Percussum in domo: post igitur seruis dixit.
Vtinam sic ipsumq; percutiat inclytus arcu Apollo.
Hāc āt rursus Eurymōe gubernatrix uerbū allocuta ē.
Si enim in precationibus filia nostris fieret:
Non aliquis horum bonæ sedis Auroram iret.
Hanc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Nutrix, inimici quidē omnes, quoniam mala excogitāt,

Antinous autem maximè: nigræ morti similis est.
Hospes quidem infelix mendicat in domo
Viros petens: egestas enim cogit.
Tunc alij quidem omnes impleueruntq́; dederutq́;:
Hic autem scabello ultimum percußit dextrum latus.
Hæc quidem sic dixit inseruis mulieribus
Sedens in thalamo. hic aũt cœnauit diuinus Vlysses.
Hæc ad se uocans allocuta est diuinum Subulcum.
Vade diuine Eumæe iens hospitem iube
Venire, ut ipsum salutem, & interrogem,
Sicubi Vlyssem miserum uel audiuit,
Vel uidit oculis: multum erranti enim similis est.

Penelope mẽdicũ accersiri iubet.

Hanc ãt respondens, allocutus est Eumæus subulcus:
Vtinam enim tibi Regina tacerent Achiui
Qualia hic loquitur: mulceret tibi dilectum cor.
Tres enim iã ipsum noctes habui, tres aũt dies detinui
In stabulo. primum enim mihi uenit naue aufugiens.
Sed nondum calamitatem explicuit suam dicens.
Sicut autem quando cantorem uir aspiciat qui à Deis
Canit doctus uerba suauia hominibus,
Huius insatiabiliter prompti sunt audire quãdo canit,
Sic me ille mulsit aßidens in domibus.
Dicit autem Vlyßis amicus paternus esse
In Creta habitans, ubi Minois genus est.
Hinc iam nunc huc uenit nocumenta patiens
Prouolutus. promisit autem Vlyssem audiuisse
Propè Thesprotorum uirorum in pingui populo
Viuum: multos autem ducit thesauros suam domum.
Hunc autẽ rursus allocuta estj prudens Penelope.
Vade huc uoca: ut coràm ipse dicat.
Hi autem uel in ianuis sedentes delectentur:

Vel illic in domibus ipsis animus letus.
Ipsorũ quidẽ enim possessiões incorruptæ iacẽt in domo
Panis & uinum dulce. hæc quidem domestici comedunt.
Hi autem in nostrum uersantes dies omnes
Boues sacrificantes, & oues, & pingues capras
Conuiuantur, bibuntq; nigrum uinum
Incassum. hæc aũt multa deorsum uadũt. nõ enim est uir
Qualis Vlysses fuit nocumentum à domo expellere.
Si autem Vlysses uenerit & applicuerit in pãtriã terrã,
Statim cum suo filio uiolentias puniet uirorum,
Sic dixit. Telemachus aũt ualde sternutauit. circũ ãt do
Terribiliter resonuit. risit autem Penelope. (mum
Statim autem Eumæum uerba uelocia allocuta est.
Vade, mihi hospitem coram huc uoca.
Nõ uides quòd mihi filius sternutauit omnibus uerbis.
Ideo & non imperfecta mors procis fiet
Omnibus ualde: neq; quisquam mortem & fatũ uitabit.
Aliud autem tibi dico. tu autem in mentibus pone tuis.
Si ipsum cognoscam uera omnia dicentem.
Induam ipsum lænamq; chitonaq; uestimenta pulchra.
Sic dixit. iuit autẽ Subulchus postquã uerbũ audiuit.
Propè autem stans uerba uelocia allocutus est.
Hospes pater uocat te prudens Penelope
Mater Telemachi: inquirere aliquid ipsam animus
Circa maritum iubet, quamuis dolores passa.
Si autem te cognoscet uera omnia dicentem,
Induet te lænamq; chitonaq;, quorum tu maxime
Indiges. panem autem & petens in populo
Ventrem pasces. dabit autem tibi quicunq; uoluerit.
Hũc ãt rursus allocutus ẽ multa passus diuinus Vlysses
Eumæe statim ego uera omnia dicam

Filiæ Icarij perprudenti Penelope.
Scio enim bene de illo: simul aũt suscepimus ærumnam.
Sed procorum difficilium timeo multitudinem.
Quorum superbiaq;,uisq; syderum cælum iuit.
Etenim nunc quando me hic uir in domum euntem
Non aliquid malũ facientem percutiens doloribus dedit:
Neq; aliqd Telemachus hoc ĩ adiuuit:neq; aliquis alius.
Ideo nunc Penelopen in domibus iube
Manere festinantem,licet in solem occidentem.
Et tunc me interroget marito de redituum diem
Citißime sedens apud ignem,uestimenta enim
Mala habeo scis & ipse,quoniam te prius oraui.
Sic dixit,iuit aũt Subulcus postquã uerbum audiuit.
Hũc autem super pauimento euntẽ allocuta est Penelope.
Non tu ducis Eumæe?quid hoc intellexit errator?
An aliquem timens indecentem?an & aliter?
Verecundatur in domo?malè uerecundus peregrinus.
Hanc autẽ respondens,allocutus est eumæus subulcus.
Loquitur secundum decens,quæ putaret alius.
Superbiam fugere uirorum fortium.
Sed te manere iußit in Solem occidentem.
Est autem tibi sic ipsi multo melius ò Regina,
Solam ad hospitem loqui,uerbum & audire.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Non insipiens hospes:putat sicut est.
Non enim aliqui sic mortalium hominum
Viri contumeliantes iniusta cogitant.
Hæc quidem sic dixit.hic autẽ iuit diuinus Subulcus
Procorum in cœtum postquam dixit omnia.
Statim autẽ Telemachum uerba uelocia allocutus est,
Propè tenens caput,ut non audirent alij.

O dilecte, ego quidem ibo ad sues, & illa custodiens
Tuam & meam uitam. tibi autem hic omnia curæ sint.
Ipsum quidem te primum salua, & consydera animo
Ne quid patiaris. multi autem mala sciunt Achiuorum,
Quos Iupiter perdat ante nobis nocumentum fieri.
Hūc āt rursus Telemachus prudēs contrà allocutus est.
Erit sic euge. tu autem uade timens:
Mane autem ueni, & duc sacrificia pulchra.
At mihi hæc omnia & immortalibus curæ sunt.
Sic dixit, hic autem rursus sedit bene polita in sede.
Impletus autem animum cibi & potus.
Perrexit ire ad sues. liquit autem septaq; domumq;
Plenam conuiuarum. hi autem saltu & cantu
Delectabātur. iā enim et ingressus erat meridianus dies.

ARGVMENTVM. Σ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Vlyssis et Iri pugna fit. Ostenditur autem et Penelope Procis: & ab ipsis dona accipit. Fit autem et quędam collocutio in his ordine Vlyssis ad Eurymachum.

ODYSSEAE. Σ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Sigma aūt contentionē Iri: gloriam Vlyßis: dona Regū:

ENIT Autem pauper popularis qui in ciuitate
Mendicabat Ithacæ: excellebat autem uentre edaci
Incessanter comedere & bibere: neq; ei erat uis,

Neq; uiolentia:forma autem ualde magnus erat uideri.
Arnæus autem nomine erat.hoc enim īposuit casta mater
Ex natiuitate. Irum autem iuuenes uocabant omnes:
Quoniam renuncians,quando aliquis iubebat.
Qui ueniens Vlyssem expellebat sua domo:
Et ipsum contendens uerba uelocia allocutus est. Irus Vlyssem iurgijs incessit.
Recede senex uestibulo:ne iam cito & pede traharis.
Non audis,quòd iam mihi innuunt omnes?
Trahere autem iubent: ego autem uerecundor tamen.
Sed surge:ne cito nobis contentio & manibus fiat.
Hunc autem toruè respiciēs allocutus est astutus Vlysses.
Miser,neq; aliquid tibi facio malum,neq; dico,
Neq; aliquem inuideo dare & multa accipientem.
Pauimentum aūt ambos hoc capiet neq; aliqd te oportet
Alienis inuidere:uideris autem mihi esse errator
Sicut ego:opulentiam autem Dei curant præbere.
Manibus autem ne ualde prouoca ne me irasci facias,
Ne te senex existens pectus & labra irrigem
Sanguine,quies autem mihi & magis adhuc erit
Cras,non quidem enim te reuerti puto
Iterum intra domum Laërtiadæ Vlyßis.
Hunc autem iratus allocutus est Irus errator.
O` amici,ualde gloriosus succinctè dicit Vlysses uocat Irum in certamē.
Vitulæ fornacinæ similis,quem malè non puniam?
Percutiens ambabus in terram autem ex omnes dentes
Maxillis expellam:porci sicut segetem pascentis.
Cinge nunc ut omnes cognoscant & hi
Pugnantes:quomodo autem tu iuniori uiro pugnabis.
Sic hi quidem ante ianuas altas
Pauimento in polito toto animo litigabant.
Hos autem intellexit sacrum robur Antinoi:

Suauiter autem ridens allocutus est procos.
O amici,non quidem aliquid antea tale factum est
Qualem delectationem Deus duxit in hanc domum.
Hospesq; & Irus contendunt mutuo
Manibus pugnare.sed compellamus cito.
Sic dixit.hic autem omnes surrexerunt ridentes:
Circum autem pauperes male sedentes congregati sunt.
His autem Antinous locutus est Eupithei filius.
Audite me Proci strenui,ut aliquid dicam.
Ventres hi caprarum iacent in igne:hos autem in cœna
Deponamus pinguedine & sanguine implentes.
Vter autem uincet potentiorq; erit,
Horum si uoluerit surgens ipse eligat.
Semper at rursus nobis cũ cõuiuabitur, neq; aliquẽ aliũ-
Pauperem intus misceri sinemus petentem.
Sic dixit Antinous.his autem placuit sermo.
Hos autem astutus allocutus est prudens Vlysses.
O amici,non aliquo modo est iuniori uiro pugnae
Virum senem dolore læsum.sed me uenter
Mouet male operatiuus,ut plagis domer.
Sed eia nunc mihi omnes iurare forte iuramentum
Ne quis in Iro auxilium ferens me manu forti
Percutiat inepte agens.hoc autem fortiter domabit.
Sic dixit.hi autem omnes iurauerunt sicut iußit.
Hos autem rursus allocutus est sacra uis Telemachi.
Hospes si te mouet cor & animus fortis
Hunc expellere:horum aliorum ne aliquem Achiuorum
Time:quoniam pluribus pugnabit,qui te uerberabit.
Hospites suscipiens quidem ego.in autem laudant Reges
Eurymachusq; & Antinous prudentes ambo.
Sic dixit.hi autem omnes laudauerunt.at Vlysses

Victori certaminis a procis præmium constituitur.

Cinxit quidem pãnis circum genitalia. ostendit aũt crura
Pulchraq; magnaq;: apparuerunt autem ei lati humeri
Pectoraq; fortiaq; brachia. at Minerua
Propè astans membra auxit pastori populorum.
Proci autem omnes uehementissimè admirati sunt.
Sic autem aliquis dixit uidens ad propinquum alium.
Certè cito Irus egens contractum malum habebit.
Qualem ex uestimentis senex coxam ostendit?
Sic dixerunt. Iro autem malus motus est animus. Vlysses uictor.
Sed & sic famuli duxerint ei ingentes necessitate
Timentem: carnes autem circum tremebant membra.
Antinous autẽ dixit uerbumq; locutus est atq; noĩauit.
Nunc quidem neq; esses iactator, neq; natus esses
Siquidem hunc tremis & times grauiter
Virum senem dolore captum, qui ipsum cepit.
Sed tibi edico hoc & perfectum erit.
Si te hic uincet potentiorq; erit:
Mittam te in terram iacens in naui nigra Echeti
In Echetum Regem hominum pessimum omnium. rex.
Qui narem abscindet, & aures sæuo ære,
Genitaliaq; detrahens dabit canibus cruda comedi.
Sic dixit. huic aũt adhuc magis tremor subiuit mẽbra.
In mediũ aũt duxerũt. hi aũt ambas manus eleuauerunt.
Iam tunc cogitauit multum tolerans diuinus Vlysses.
An percutiet, ut ipsum anima linquat illic cadentem.
An ipsum parumper percutiet extendetq; in terram.
Sic autem ei cogitanti uisum est melius esse
Quietè percutere, ut nõ ipsum reprehenderent Achiui.
Iam tũc eleuati. hic quidem percussit dextrum humerũ
Irus. ille aũt ceruicem percussit sub aure: ossa autẽ intus
Fregit. statim autem uenit in os ruber sanguis.

Decidit autem in pulueribus clamãs: ſimul eiecit dentes
Calcitrans pedibus terram. at proci ſuperbi
Manus eleuantes riſu mortui ſunt. at Vlyſſes
Traxit per ex ueſtibulo capiẽs pedẽ quouſq; iuit ad aulã
Porticusq́; ianuas, et ipſum ad ſeptum aulæ
Statuit reclinans, ſceptrum autem impoſuit manu.
Et ipſum uociferans uerba uelocia allocutus eſt.
Hic nunc ſede canesq́; ſuesq́; expellens.
Ne autem tu hoſpitum, & pauperum dominus ſis
Malus exiſtens: necubi aliquod malũ et maius accipias.
Dixit. & circum humeros indecentem iecit peram
Denſe fractam: in autem tortum erat lorum.
Iterũ ãt hic in pauimẽtum iẽs deſedit. hi ãt iuerunt intro
Suauiter ridentes, & allocuti ſunt uerbis.
Iupiter tibi det hoſpes, & immortales Dei alij
Quodcunq; maxime uis, & tibi dilectum eſt animo,
Qui hunc inſatiabilem mendicare ſedaſti
In populo. cito enim ipſum reducemus in terram
In Echetum Regem hominum peßimum omnium.

Vlyſſes ob uictoriã lauatus dona accipit a procis.

Sic dixerunt. gauiſus eſt autẽ gloria diuinus Vlyſſes.
Antinous autem ei magnum uentrem appoſuit
Plenum pinguedineq́; & ſanguine. Amphinomus
Panes ex caniſtro duos appoſuit eleuans:
Et poculo aureo oſtendit uociferauitq́;.
Salue pater, ô hoſpes. fiat tibi ſicut antea
Opulentia. at quidem nunc malis teneris multis.
Hunc autem reſpondens, allocutus eſt prudens Vlyſſes.
Amphinome certe ualde uideris prudens eſſe.
Talis enim & patris, quoniam gloriam bonam audiui
Niſum dulichium bonum eſſe diuitem.
Ex hoc te dicunt natum eſſe: prudẽti ãt uiro ſimilis es.

Propter hoc tibi dico tu autem intellige & me audi.
Nihil imbecillius terra nutrit homine
Omnium, quecunq; terram inspirantq́; & serpunt.
Nõ quidẽ enim unquã dicit malũ passurum eẽ in futurũ,
Quousq; uirtutem præbeant Dei, & genua mouentur.
Sed quando iam & mala Dei beati perficiunt,
Et hæc suffert nolens patienti animo.
Talis enim mens est terrestrium hominum
Qualem quotidie ducit pater uirorumq́; Deorumq́;.
Etenim ego quondam cogitabam in uiris beatus esse:
Multa autem iniusta feci ui, & robori obediens
Patri meo confidens, & meis fratribus:
Quo non aliquis omnino uir iniustus sit.
Sed hic silentio dona Deorum habeat quodcunq; dent
Qualia uideo procos iniusta cogitantes
Possessiones consumentes, & inhonorantes uxorem
Viri. quem non amplius dico amicis & patria terra
Diu abfore. ualde autem propè. sed te Dæmon
Domum subducat: ne obuies illi
Quando redibit dilectam in patriam terram.
Non enim sine cruore diuidi puto
Procos, & illum postquam in ædem uenerit.
Sic dixit. & libans bibit dulce uinum.
Iterum ãt in mãibus posuit poculum ornatori populorũ.
At hic iuit per domum dilectam cruciatus cor
Quatiens caput. iam enim malum augurabatur animus.
Sed neq; sic fugit mortem. impediuit ãt et hunc Minerua
Telemachi à manibus & hasta fortiter interfici.
Rursus autem iterum sedit in sede unde sederat:
Huic autem in mentibus posuit Dea cæsia minerua
Filiæ Icarij prudenti Penelope

De hominis fragilitate.

Vlysses Amphinomum præmonet i[n]teritu[m] f[u]turi.

Procis apparere:ut extenderet maxime
Animum procorum, & honorata fieret
Magis à uiroq; & filio, quàm antea erat.
Insuetè autem risit:uerbumq; dixit,denominauitq; .
Eurynome animus mihi cupit non antea
Procis apparere inuisis licet tamen.
Filio autem dicam uerbum quod perutile erit
Non omnia Procis superbis conuersari,
Qui bene quidem dicunt,male autem retro cogitant.
Hãc ãt rursus Eurynome gubernatrix ad uerbũ dixit.
Ita iam hæc omnia filia secundum decens dixisti.
Sed uade & tuo filio uerbum dic,neq; occulta,
Corpus lauans & ungens genas.
Neq; sic lachrymis irrigata circum faciem
Vade:quoniam peius lugere continuè semper.
Iam quidem enim tibi filius talis,quidem tu maximè
Supplicabas Deis nascentem uidere.
Hanc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Eurynome non hæc loquere dolens licet
Corpusq; lauare, & ungere unguento:
Splendorem mihi Dei,qui olympum habitant
Perdiderunt,exquo ille iuit concauis in nauibus.
Sed mihi Autonoënq; & Hippodamiam iube
Venire,ut mihi astent in domibus.
Sola autem non illuc uado ad uiros,uerecundor enim.
Sic dixit.uetula autem è domo exiuit
Nuncians mulieribus, & mouens ire.
Tunc rursus alia cogitauit Dea cæsia Minerua .
Filiæ Icarij dulcem somnum defudit.
Dormiuit aũt reclinata,soluta sunt autẽ ei membra oĩa
Illic in lecto.tunc igitur diuina Dearum

Penelope ad procos itura.

Eurynome Penelope ministra.

Immortalia dona dedit,ut ipsam admirarentur Achiui.
Pulchritudine quidem ei uultusq; bene purgauit
Immortali,quali bene coronata Venus
Vngitur quando ibat chorum in amabilem.
Et ipsam longiorem & pinguiorem fecit uideri:
Albiorem autem ipsam fecit secto elephante.
Hæc quidem sic faciens abiuit diuina Dearum.
Venerunt autem famulæ albæ ulnis ex domo
Voce uenientes.hanc autem dulcis somnus dimisit:
Et abstersit manibus genas,clamauitq;.
Certe me ualde grauiter patiētē mollis sōnus coopuit.
Vtinam mihi sic mollem mortem daret Diana casta
Statim nunc,ut non amplius lugens per animum
Secula corrumperem mariti desyderans dilecti
Omnem uirtutem:quoniam eximius erat Achiuorum.
Sic loquens descendit supertora splendida
Non sola:simul hanc & famulæ duæ sequebantur.
Hæc autem quando iam procos peruenit diuina mulierū,
Stetit in limine domus ornatè factæ:
Contra genas tenens subtilia uela.
Famula autem igitur ei prudens utrinq; astitit.
Horū āt illic soluebātur genua.amore aūt aīum demul-
Omnes aūt precabantur apud in lectis dormire. (cebat.
Hæc autē rursus Telemachum allocuta est suum filium.
Telemache nō amplius tibi mētes firmæ,neq; cogitatio,
Puer adhuc exn̄s,et magis in mentibus utilia cogitabas.
Nūc āt qn̄ iā magnus es,et pubertatis mēsurā peruenisti,
Et aliquis dicet filium esse beati uiri
In magnitudine & pulchritudine uidens alienus uir.
Non amplius tibi mentes sunt iusti,neq; cogitatio.
Quale iam hoc opus in domibus factum est:

Proci mirantur Penelopes pulchritudi...

Penelo... increpit Telem... obcęsum ... spiten..

Qui hospitem siuisti indecenter tractari sic.
Quomodo nunc siquis hospes in nostris domibus
Sedens sic pateretur tractationem dolorosam:
Tibi dedecus nocumentumq; hominibus erit.
Hanc ãt rursus Telemachus prudẽs contra allocutus est.
Mater mea hoc quidem non te accuso irasci.
At ego animo intelligo & scio singula,
Bonaq; & peiora, antea autem adhuc infans eram:
Sed non possum prudentia omnia intelligere.
Nam me perterrent aßidentes aliunde alius.
Hi ãt mala cogitantes, mihi autem nõ sunt auxiliatores.
Non hospites, & Iri pugna facta est
Procorum consilio fortitudine autem hic potentior fuit.
Vtinam enim Iupiterq; pater, & Minerua, & Apollo,
Sic nunc proci in nostris domibus
Mouerent capita domiti hi quidem in stabulo.
Hi autem intra domum: soluta essent membra singuli.
Sicut nunc Irus ille in aularibus ianuis
Sedet nutans capite ebrio similis,
Neq; rectus potest stare pedibus, neq; reuerti
Domũ quo ei reditus erat, quoniã dilecta membra soluta (sunt.
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Eurymachus ad Penelopen.
Eurymachus autem uerbis allocutus est Penelopen.
Filia Icarij prudens Penelope,
Si omnes te uiderent in salubri Argo Achiui,
Plures proci in uestris domibus
Mane conuiuarentur, quoniam præstas mulieribus
Specieq; magnitudineq;, & mentibus intus æqualibus.
Huic autem respondit postea prudens Penelope.
Eurymache certe meam uirtutem speciemq; corpusq;
Perdiderunt immortales, quando Ilium iniuerunt
Argiui:

Argiui:cum his autem meus maritus erat Vlyßes.
Si ille ueniens hanc meam uitam gubernaret:
Maior gloria eßet mea, & melius sic.
Nunc autē tristor.tot enim mihi impulit mala fortuna.
Certe quidē iam quando iuit relinquens patriā terrā,
Dextram in palma capiens me manu allocutus est.
O mulier non puto bellicosos Achiuos
Ex Troia bene omnes illæsos redire.
Etenim Troianos dicunt pugiles esse uiros,
Et iaculatores, & extensores sagittarum,
Equorūq; uelociū pedibus equitatores:qui uelocißimè
Discernunt magnam contentionem grauis belli.
Ideo nescio si me remittet Deus:an captus ero
Illic in Troia.tibi autem hic omnia curæ sint.
Recordari patris & matris in domibus
Sicut nunc.uel etiam magis me procul existente.
At postquam iam filium barbatum uidebis
Te nuper cui uis tuam domum relinquens.
Ille sic dixit,hæc iam nunc omnia perficiuntur.
Nox autem erit,quando iam odiosæ nuptiæ obuiabunt
Perditæ mei,cuius Iupiter beatitudinem abstulit.
Sed hæc grauis dolor cor & animum cepit.
Procorum non hæc iustitia antea coram me facta est,
Qui bonamq; mulierem & diuitis filiam
Capere uxorem uolunt: & inter ipsos contendunt.
Idem ipsi abducunt boues & pingues oues:
Sponsæ conuiuium amicabile, & splendida dona dant.
Sed non alienum uictum impunè edunt.
Sic dixit.lætatus est āt pertolerans diuinus Vlyßes:
Quoniā horū quidē dona atrahebantur.mulcebat aīum
Suauibus uerbis:mens autem eius alia cogitabat.

Vlyssis discedentis ad Troiā, mandata.

Hãc ãt rursus Antinous allocutus est Eupithei filius.
Filia Icarij prudens Penelope
Dona quidem quicunq; uoluerit Achiuorum huc ferre
Suscipe, non enim bonum renuere dationem est.
Nos autem neq; in opera ante imus, neq; aliô
Ante te alicui nubere Achiuorum quicunq; optimus.
Sic dixit Antinous, his autem placuit sermo.
Procorum quisque donum adfert Penelope. Dona autem portare præmiserunt preconem singulus.
Antinoo quidẽ portauit magnam perpulchram uestem
Variam: intus autem erant fibulæ duodecim omnes
Auræe iuncturis bene flexibilibus congruentes.
Monile autem Eurymacho peruariũ statim portauit
Aureum electris fulgens Sol sicuti.
Inaures autẽ Eurydamanti duo serui portauerunt
Perspectabiles laboratas: gratia aũt splendebat multa
Ex autem Pisandro Polytoride Rege
Monile portauit seruus perpulchrum ornamentum.
Aliud ãt alius donum Achiuorum pulchrum dedit.
Hæc quidẽ postea ascendit superiora diuina mulierũ:
Hanc autẽ simul famulæ portabant perpulchra dona.
Hi autem in saltationem & suauem cantum
Versi delectabantur: mãserunt aũt in uesperum uenire.
His autem delectantibus nigrum uesper ingressum est,
Statim lampades tres statuerunt in domibus
Vt lucerent: circum autem ligna arida posuerunt
Sicca diu ualde dura nuper scissa ære.
Et lampades miscuerunt uicißim demonstrarunt
Famulæ Vlyßis miseri. at hic his
Ipse generosus locutus est prudens Vlysses.
Famulæ Vlyßis diu absentis Regis
Ite ad domos, ubi ueneranda Regina:

Hanc autem apud lanas uertite, delectate autem ipſam
Sedentes in domo: uel lanas aptate manibus.
At ego his lumen omnibus præbebo,
Siquidem uoluerint bonæ ſedis Auroram expectare,
Non me uincent: perpatiens autem ualde ſum.
Sic dixit. hæ aūt riſerunt: inter ſe autem aſpiciebant.
Hunc turpiter allocuta eſt Melantho pulchra genis:
Hanc Dolius quidem genuit, nutriuit autem Penelope, Dolius.
Filiam autem tanquam nutriuit, dabat āt ludos animo.
Sed neq; ſic tenuit dolorem in mentibus Penelopes.
Sed hæc Eurimacho mixta eſt, & amabat.
Hæc Vlyſſem allocuta eſt contumelioſis uerbis.
Hoſpes miſer tu aliquis mentibus percuſſus es: Melanth[illegible] iur gat[illegible] ceſſit [illegible] ſem.
Neq; uis dormire æream in domum ueniens,
Vel alicubi in conuentum, ſed hic multa dicis
Confidenter multos inter uiros: neq; quid animo
Times. certe uinum habet mentes: uel ſemper
Talis meus eſt, qui & uana dicis.
An exultas quod Irum uiciſti erratorem,
Ne quis tibi cito Iro melior alius ſurgat,
Qui te [illegible] percutiens manibus fortibus
Domo emittat fœdans ſanguine multo.
Hanc torue reſpiciens allocutus eſt prudens Vlyſſes.
Certe cito Telemacho dicam canis qualia dicis
Illuc iens: ut te illic per membra incidat.
Sic dicens uerbis perterruit mulieres.
Perrexerūt āt ire p domū: ſolutæ ſunt āt ſub mēbra ſin
Timore. dixerunt enim ipſum uera dicere. (gulæ.
At hic apud lampades faciens lumen accenſas
Stabat omnes aſpiciens. alia autem eius animus
Cogitabat mentibus, quibus non imperfecta fient.

Procos autem non omnino superbos sinebat Minerua
Contumelia teneri demulcente, ut adhuc magis
Ingrediatur dolor corde Laërtiadem Vlyssem.
His autem Eurymachus Polybi filius incepit dicere
Mordens Vlyssem: risum autem socijs fecit.
Audite me Proci inclytæ Reginæ,
Vt dicam quæ me animus in pectoribus iubet.
Non sine Deo hic uir Vlyssem in domum uenit.
Tamen mihi uidetur fascellarum splendor esse ipsius
Capitis: quoniam non ei sunt capilli neq; pauci.
Dixit: simulq; allocutus ē Vlyssē urbiū destructorē.
Hospes nunquid uis seruire si te suscipiam
Agri in extremitate: merces autem tibi sufficiens erit:
Sepesq; colligens, & arbores longas plantans.
Illic autem ego panem quidem continuum dabo.
Vestimentaq; circuminduam: pedibusq; calciamēta dabo.
Sed quoniam igitur iam opera mala didicisti, non uoles
Opus inire: sed cadere in populum
Vis: ut possis pascere tuum uentrem insatiabilem.
Hunc aūt respondens, allocutus est prudēs Vlysses.
Eurymache, si enim uobis contentio operis esset
Tempore in uerno, quando dies longi sunt,
In herba falcem quidem ego bene flexam haberem.
Et autem tu talem haberes, ut experiremur opus
Ieiuni usq; ualde ad tenebras: herba autem adesset.
Si autem rursus & boues essent impulsi, qui optimi
Pingues magni ambo saturati herba
Coetanei æqualiter portantes quorū robur nō minutū:
Aratrum autem esset, obediat autem gleba aratro.
Tunc me uideres si sulcum longum proscinderem.
Si autem rursus & bellum alicubi moueret Saturnius

Hodie, & mihi scutum esset, & duæ lanceæ,
Et galea tota ærea in temporibus congruens:
Tunc me uideres primis in pugnatoribus mixtum.
Neq; mihi uentrem improperans diceres.
Sed ualde i niuria afficis, & tibi mens crudelis,
Et aliquo modo quidam uideris magnus esse & fortis,
Quoniam cum paucis, & non bonis conuersaris.
Si autem Vlysses ueniret & applicaret in patriã terrã:
Statim tibi portæ, & latæ existentes
Fugienti arctarentur per e uestibulo foras.
Sic dixit. Eurymachus autem iratus est animo magis.
Et ipsum toruè intuens uerba ueloccia locutus est.
Ah miser, certe cito tibi perficiam malum qualia dicis
Confidenter multos inter uiros, neq; quid animo
Times: nunquid te uinũ habet mentibus? an tibi semper
Talis meus est, qui & uana dicis?
Aut exultas quod Irum uicisti scuram.
Sic uociferans scabellum accepit, at Vlysses
Amphinomi ad genua desedit Dulichij
Eurymachum timens. hic aũt pincernã percußit manu
Dextra: guturnium autem humum sonuit cadens.
At hic plorans cecidit resupinus in pulueribus.
Proci autem tumultuati sunt in domibus umbrosis.
Sic autem aliquis dixit aspiciens propinquum alium.
Vtinam debuisset hospes errans alibi perire
Ante uenire: quo non tantum strepitum misisset.
Nunc aũt de paupere contendimus. nõ aliqua cõuiuij
Boni est uoluptas: quoniam peiora uincunt.
His autem & dixit uis Telemachi.
Mali insanitis, & non aliquid occultatis animo
Cibum, neq; potum, Deorum aliquis uos concitat.

Vlyssem Eurymachus scabello petit.

Sed bene conuiuati dormite domum euntes
Quando animus iubet: cogo autem non aliquem ego.
Sic dixit. hi āt omnes mordicus in labris applicantes
Telemachum admirabantur, qui audacter locutus est.
His amphinomus concionatus est, & dixit
Nisi illustris filius Aretiadæ Regis.
O` amici non autem aliquis in dictum iustum
Contrarijs uerbis mordens sæuiat:
Neq; hospitem uerberate: neq; aliquem alium
Famulorum, qui sunt in domibus Vlyßis diuini.
Sed age pincerna incipiat poculis,
Vt libantes dormiamus domum euntes,
Hospitem autem sinamus in domibus Vlyßis
Telemacho curæ esse: huius enim dilectā peruenit domū.
Sic dixit, his autem omnibus placitum uerbum dixit.
His crateram miscuit Mulius heros
Præco Dulichius, famulus autem erat Amphinomi.
Distribuit autem omnibus ritè, hi autem Deis
Libantes beatis biberunt dulce uinum.
At postquam libarunt, biberunt quantū uoluit animus:
Perrexerunt ire dormituri suas ad domos unusquisque.

ARGVMENTVM. T. HOMERI COMPOSITIONIS.

Cum Telemacho expositionem facit armorum Vlysses. Et ad Penelopen ex Creta esse respondet. Fit autem ipsius per cicatricem agnitio ad Eurycleam pedes ipsius lauantem. Et per trāsgressionem poeta dicit, quod in Parnaso percussus est ab apro.

ODYSSEAE. T. HOMERI COMPOSITIONIS.

Taf autem, agnoscit ex cicatrice uetula Vlyssem.

T HIC in domo remansit diuinus Vlysses,
Procis cædem cum Minerua cogitans.
Statim autem Telemachum uerba uelocia allocutus est.
Telemache oportet arma bellicosa deponere intus
Omnia ualde.at procos mollibus uerbis
Alloquere:quando à te inquirent cupientes.
Ex fumo deposui:quoniam non his similia sunt
Qualia quondam ad Troiā proficiscens reliquit Vlysses:
Sed consumpta sunt quantum ignis iuit flatus.
Adhuc āt mihi et hoc maius in mētibus posuit Saturnius
Ne ebriati contentionem statuentes in uobis
Inter uos uulneretis,deturpetis autem conuiuium,
Et sponsalia.ipsum enim attrahit uirum ferrum.
Sic dixit. Telemachus autem dilecto obediuit patri.
Extra autem uocans allocutus est nutricem Eurycleam.
Nutrix eia iam ne excludas in Atrijs fœminas,
Donec iam ad thalamum concludam arma patris
Bona,quæ mihi in domo neglecta fumus denigrat
Patre abeunte.ego autem adhuc paruulus eram.
Nunc autem uolo deponere ut non ignis eat flatus.
Hunc āt rursus allocuta est dilecta nutrix Euryclea.
Vtinam enim iam tandem fili prudentiam suscipias
Domum curare,& res omnes seruare.
Sed age,quis tibi postea simul ueniens lumen portabit?
Famulas autem non sinis adire quæ luminent.
Hanc āt rursus Telemachus prudens contra locutus est.
Hospes hic:non enim ociosum tolerabo,qui meum
Semimodium comedit & longè ueniens.

Sic autem dixit. huic autem firmum fuit uerbum.
Clausit autem ianuas domorum bene habitatarum.
Hi autem festinantes Vlysses & illustris filius
Intro portauerunt galeasq; & scuta umbiculosa,
Lanceasq; acutas: ante autem Pallas Minerua
Auream lucernam tenens lumen perpulchrum faciebat.
Iam tunc Telemachus allocutus est suum patrem statim.
Domus Telemacho instar ardentis flammæ apparet. O pater certè magnum miraculum hoc oculis uideo.
Tamen mihi parietes domorum pulchræq; sedes,
Abiegnæq; trabes, & columnæ altitudinem habentes
Lucent oculis tam igne ardente.
Certè ualde aliquis Deus intus qui cœlũ latum habitat.
Hũc autẽ respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Tace & tuam mentem retine: neq; interroga.
Hæc iustitia est Deorum, qui olympum habitant.
Sed tu quidem dormi. ego autem remanebo hic:
Vt item famulas & matrem tuam irritem:
Hæc me dolens interrogabit separatim singula.
Sic dixit. Telemachus autem ex domo discedit.
Dormiturus in cubiculum lampadibus lucentibus:
Vbi antea dormiebat, qñ ipsum dulcis somnus capiebat.
Illic igitur & tunc dormiuit, & Auroram expectabat.
At hic in domo relictus est diuinus Vlysses
Procis cædem cum Minerua cogitans.
Hæc autem ibat ex thalamo prudens Penelope
Dianæ similis, uel auræe Veneri.
Huic apud quidẽ sedẽ ignẽ deposuerunt (illic ãt sedebat)
Rotundam ebore & argento, quam quondam faber
Fecit Icmalius: & sub scabellum pedibus misit
Aptum ex ipsa ubi magnam iniecit pellem.
Illic sedit postea prudens Penelope.

Venerunt autem famulæ albe ulnis ex domo:
Hæ aũt longè quidẽ panẽ multũ asportauerũt & mẽsas,
Et pocula unde Proci superbi biberant.
Ignem aũt à faculis ad terrã iecerunt. alia aũt supra ipsas
Congregarunt ligna lumen esse & comburi.
Hæc autem Vlyßi dixit Melantho secondo rursus.
Hospes adhuc & nunc huc uenisti per noctem
Conuersans in domo: aspicis autem mulieres.
Sed exi foras miser, & conuiuio iuuaberis:
Vel cito & torre percussus ibis foras.
Hanc autẽ toruè aspiciẽs, allocutus est prudẽs Vlysses:
Mala cur me sic inuehis irato animo?
Nunqd qđ sordeo mala autẽ corpori uestimenta indutus?
Mendico autem in populo: necesßitas enim urget.
Tales pauperes & erratores uiri sunt.
Etenim ego quondam domum in hominibus habitaui
Beatus diuitem & sepe dedi erratori
Tali qualis esset, & qui alicuius indigens ueniret.
Erant autem serui ualde multi, aliaq; multa,
Quibus bene uiuunt, & diuites uocantur:
Sed Iupiter destruxit Saturnius: uoluit enim.
Ideo nunc ne aliquando & tu mulier longè oẽm perdas
Lætitiam, quæ nunc inter ancillas ornata es,
Ne tibi aliquo modo domina irata sæuiat,
Vel Vlysses ueniat, adhuc enim & spei par ca.
Si ãt hic quidẽ omnino perijt, et non amplius reditus est:
Sed iam filius talis Apollinis consilio
Telemachus: hunc autem nulla in domibus mulierum
Latet inepte agens, quoniam non amplius talis est.
Sic dixit. hunc audiuit prudens Penelope.
Ancillã autẽ allocuta est, uerbumq; dixit, denominauitq;.

Melantho minatur Vlyßi uerbera nisi abeat domum.

Omnino audax canis intrepida non me lates
Faciens magnum opus quod tuo capiti refringes.
Omnino enim bene ſcis, quoniam à me audiuiſti ipſa,
Quòd hoſpitem curabam in domibus meis
Circa maritum interrogare, quoniam frequenter triſtor.
Dixit. & Eurynomē gubernatricē ad uerbum dixit.
Eurynome porta iam ſedem, & pellem in ipſa,
Vt ſedens dicat uerbum, & audiat
Hoſpes me: uolo autem ipſum interrogare.
Sic dixit. hæc ualde feſtinanter depoſuit portans
Sedem bene politam, et in ipſa pellem iecit:
Illic ſedit poſtea multum tolerans diuinus Vlyſſes.
Penelopes & Vlyſsis ignoti colloquium.
His autem uerbis incepit prudens Penelope.
Hoſpes, de hoc quidem te primum ego interrogabo ipſa.
Quis? unde es uirorum? ubi tibi ciuitas & parentes
Hanc autē, reſpondens allocutus eſt prudens Vlyſſes.
O mulier non aliquis te hominum in infinita terra
Contendat, certe enim tua gloria cœlum latum peruenit,
Sicut alicuius certè Regis ſtrenui, qui deum colens
Viris in multis, & fortibus regnans
Iuſtitias extendit. fert autem terra nigra
Tritica & hordea: grauantur autem arbores fructu:
Pariunt autem firma pecora: mare autem præbet piſces
Ex felicitate uirtutem exercent autem populi ſub ipſo.
Ideo me nunc hæc quidem alia inquire tua in domo.
Ne meum interroga genus & patriam terram:
Ne mihi magis animum impleas doloribus
Recordāti ualde āt ſum pſuſpirioſus. neq; aliqd me decet
Domo in aliena lugentemq; flentemq;
Eſſe: quoniam peius lugere ualde ſemper.
Ne aliqua mihi ancillarum iraſcatur uel tu ipſa.

Dicat āt lachrymas ſpargere grauatū me mētibus uino
Huic autem reſpondit poſtea prudens Penelope.
Hoſpes certe quidem meā uirtutem ſpeciemq; corpusq;
Perdiderunt immortales, quando Ilium iniuerunt
Argiui. cum his autem meus maritus iuit Vlyſſes.
Si ille ueniens hanc meam uitam gubernaret
Maior gloria eſſet mea: & melior ſic.
Nunc autem doleo tot enim mihi filauit mala fortuna.
Quicunq; enim inſulis dominantur optimi
Dulichioq;, Samæq; & ſyluoſæ Zacyntho
Quiq; ipſam Ithacam temperatam Paſcuntur:
Hi me nolentem petunt uxorem. pilant autem domum.
Ideo neq; hoſpites curo, neq; ſupplicatores,
Neq; præcones qui publice operarij ſunt.
Sed Vlyſſem deſiderans dilecto in liqueſio animo.
Hi autem nuptias feſtinant, ego autem dolos cogito.
Veſtem quidem mihi primum inſpirauit mentibus Deus
Statuenti magnam telam in domibus texere
Tenuem & immenſam. ſtatim autem ipſis dixi.
Iuuenes mei proci, quoniā mortuus eſt diuinus Vlyſſes
Expectate feſtinantes has meas nuptias, donec ueſtem
Perficiam, ne mihi uana filia pereant
Laerti heroi funeſtem quando ipſum
Parca pernicioſa capiet ualde dormientis mortis.
Ne aliqua mihi in populo græcarum iraſcatur,
Si ſine ueſte iacet multa poſsidens.
Sic dixi. his autem perſuaſus eſt animus ſuperbus.
Tunc quotidiana quidem texebam magnam telam.
Noctes aūt reſoluebam: poſtquā lampades apponebam.
Sic triennium quidem latui ego & perſuaſi Achiuos.
Sed quando quartus uenit annus, & uenerunt horæ

Penelope narrat hoſpiti Vlyſſi ut procos fefellerit.

Mensibus corruptis, circum autem dies multi perfecti.
Et tunc iam me propter famulas canes non curantes
Acceperunt ingredientes, & minati sunt uerbis.
Sic hanc telam perfeci & non uolens à neceßitate.
Nunc āt neq; effugere possum nuptias, neq; aliquid aliud
Consilium inuenio. ualde autem festinant parentes
Nubere. ægre ferebat autem filius uictum edentibus
Cognoscens. iam enim uir qualisq; magnusq;
Domum curare: huicq; Iupiter gloriam præbet.
Sed & sic mihi dic tuum genus unde es.
Non enim à quercu es antiqua, neq; à petra.

Penelope querit ex hospite genus.

Hanc autem respondens allocutus est prudens Vlysses.
O uxor uenerabilis Laërtiadæ Vlyßis
Non amplius cessabis meum semen interrogans?
Sed age tibi dicam. certe quidem me doloribus dabis
Pluribus quàm teneor. certe enim pœna, quando patria
Sua abest uir tanto tempore, quanto ego nunc
Multas hominum ad ciuitates errans dolores patiens.
Sed & sic dicam quodcunq; me interrogas & inquiris.
Creta quædam terra est medio in nigro ponto
Pulchra & pinguis circum fluibilis: in hac autē homines
Multi infiniti, & nonaginta ciuitates.
Alia autem aliorū lingua mixta: in ipsa quidem Achiui.
In autem Teocretes magnanimi. in autem Cydones:
Dorensesq; Trichaices, diuiniq; Pelasgi.
His autem in Gnosos magna ciuitas: ubi Minos
Nouennis regnauit Iouis magni conuersator,
Patris mei, pater magnanimi Deucalionis.
Deucalion autem me genuit, & Idomeneum Regem.
Sed hic quidem in nauibus rostratis Ilium ad
Iuit simul cum Atridis. mihi āt nomen inclytum Aethon

Descriptio Cretę, unde Vlysses finxit se oriundum.

Iunior natu.hic autem prior & melior.
Illic Vlyssem ego uidi, & hospitia dedi:
Etenim hunc ad Cretam deduxit uis uenti
Euntem ad Troiam percutiens Maleorum.
Statuit autem in Amniso, ubi spelunca Lucinæ
In portibus difficilibus. uix autem fugit procellas.
Statim ãt Idomeneum interrogabat ad ciuitatem ueniens:
Hospitẽ enim ipsum dicebat dilectumq; eẽ reuerendumq;.
Huic autem iam decima, uel undecima fuit Aurora
Eunti cum nauibus rostratis Ilium intro.
Hunc quidem ego ad domos ducens bene hospitatus sum,
Accuratè diligens multis in domo existentibus.
Et ei his alijs socijs, qui simul ipsum sequebantur
A' populo farinas dedi, & nigrum uinum congregans,
Et boues sacrificare, ut impleret animum.
Illic duodecim quidem manserunt dies diuini Achiui.
Flabat enim Boreæ uentus magnus: neq; in terra
Sinebat stare. sæuus autem aliquis mouebat Deus.
Ipsa ãt tertiadecima die uẽtus cecidit: hi ãt ascenderunt.
Dixit mendacia multa dicens ueris similia.
Hac ãt iã audiẽte fluebãt lachrymæ, liquefiebat ãt cor=
Sicut autem nix liquefit in altis montibus (pus:
Quam Eurus liquefecit postquam Zephyrus defusus est:
Liquefacta autem igitur hac fluuij implentur fluentes.
Sic huius liquefiebant pulchræ genæ lachrymantis,
Flentis suum uirum assidentem. at Vlysses
Animo quidem lugentem suam miserabatur uxorem.
Oculi autem tanquam cornua stabant uel ferrum
Tacitè in palpebris. dolo aũt hic lachrymas occultabat.
Hæc ãt postquã igitur satiata multarũ lachrymarũ luctu,
Iterum ipsum uerbis respondens, allocuta est.

Nunc iam te hospes puto tentasse,
Si uerè iam illic cum diuinis socijs
Hospitans in domibus meum maritum sicut dicis:
Dic mihi qualia, quæ circa corpus uestimēta īdutus erat,
Ipse qualis erat, & socios qui ipsum sequebantur.
Hanc autem respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Ô mulier difficile tanto tempore seorsum existentem
Dicere iam enim ei uigesimus annus est
Ex quo illinc iuit, & mea abijt patria.
At ego dicam sicut mihi uidetur animo.
Vestem purpuream subtilem habebat diuinus Vlysses
Duplicem: at ei fibula auro facta erat
Foraminibus duplicibus, ante autem uaria erant.
In prioribus pedibus canis habebat uarium hinnulum
Trementem uidens: hoc autem admirabantur omnes.
Sil'iter hi aurei existētes, hic qdē uidebat hīnulū suffocās
At hic effugere promptus palpitabat pedibus.
Hanc autem interulam intellexi circa corpus splendidam
Quale cepæ folium in ischaleo.
Sic quidem erat mollis: splendida autem erat Sol sicut,
Certè quidem multæ ipsum admirabantur mulieres.
Aliud autem tibi dico, tu autem in mentibus pone tuis.
Nescio si hæc indutus fuerit circa corpus domi Vlysses,
An aliquis sociorum dederit ueloci in naui eunti,
An aliquis alicubi & hospes, quoniam multis Vlysses
Fuit amicus: pauci enim Achiuorum erant similes.
Et ei ego æreum ensem, & duplicem dedi
Pulchram purpuream, & talare chitonem:
Honoratè autem dimisi bene tabulata in naui.
Et quidem ei præco paululum maior ipso
Sequebatur, & hunc tibi dicam qualis erat.

Gibbosus in humeris, magni corporis, crispo capite.
Eurybates āt nomē fuit: honorabat āt ipsū eximie aliorū
Suorum sociorum Vlysses, quod mētibus æqualia sciebat
Sic dixit huic aūt adhuc magis desyderiū mouit luctus
Signa agnoscenti, quæ ei firma dixit Vlysses.
Hæc aūt postquam igitur satiata est multum lachrymabili
Et tunc ipsum uerbis respondens, allocuta est. (luctu,
Nunc quidem iam mihi hospes antea existēs miserabilis
In domibus meis, amicusq; eris, honorabilisq;.
Ipsa enim hæc uestimenta ego præbui qualia dicis,
Plicans ex cubiculo, fibulamq; imposui lucidam
Illi ornamentum esse, hunc autem non suscipiam retro
Domum redeuntem dilectam in patriam terram.
Ideo mala parca concaua in naui Vlysses
Iuit inspecturus malam Troiam non nominabilem.
Hanc autem respondens allocutus est prudens Vlysses
O uxor ueneranda Laertiadæ Vlyßis,
Non amplius nunc corpus pulchrum destrue, neq; animū
Liquefac uirum lugens, repræhendo quidem nihil.
Etenim aliqua alienum luget uirum perdens
Iuuenculum cui filios peperit amicicia mixta,
Quanto magis Vlyssem quem dicunt Deis similem esse.
Sed luctu quidem cessa, mei autem intellige uerba.
Verè enim tibi loquar, neque occultabo.
Nam iam Vlyßis ego circa reditum audiui
Propè Thesprotos uiros in pingui populo
Viuum: at ducit thesauros multos & bonos
Petens in populo: at amabiles socios
Perdidit, & nauem concauam in nigro ponto
Trinacria ab insula ueniens irati sunt enim ipsi
Iupiterq; & Sol: huius enim boues interfecerunt socij.

Eurybates præco ulysses.

Hi quidem omnes perierunt undoso in ponto.
Hunc autem in carina nauis iniecit unda incontinētem
Phæacum in terram. qui diuini geniti sunt.
Hi aūt ipsum supra animam Deum tāquam honorabāt,
Et ei multa dederunt: mittere ipsum uoluissent ipsi
Domum illæsum & diu huc Vlysses
Venisset sed ei hoc utilius uisum est animo
Res congregare multam in terram enim.
Sic circa astutias multas mortalium hominum
Cognouit Vlysses, neq; aliquis contendat homo alius.
Sic mihi Thesprotorum Rex locutus est Phedon.
Iurauit autem ad me ipsum sacrificans in domo
Nauem detraxisse, & preparatos esse socios.
Hi autem ipsum mittent dilectam in patriam terram.
Sed me prius misit: contigit enim ueniens nauis
Virorū Thesprotorum in Dulichium multi frumenti.
Et mihi res ostendit quascunq; congregauerat Vlysses.
Et in tertiam generationem alterum adhuc pascerent
Quæcunque ei in ædibus opes iacent Regis.
Hunc autem in Dodonem dicebat ire, ut Dei
Ex quercu alta Iouis consilium audiret,
Quomodo rediret dilectam in patriam terram
Iam diu absens uel manifestè, uel clàm.
Sic quidem hic est saluus, & ueniet, iam
Propè ualde non amplius longè ab amicis et patria terra
Diu aberit. tamen autem tibi iuramenta dabo.
Sciat nunc Iupiter primū Deorum eximius & optimus,
Domusq; Vlyßis strenui quam perueni:
Certe tibi hæc omnia perficientur sicut dico.
Hoc autem ipso anno ueniet huc Vlysses,
Hoc quidem corrupto mense, hoc autem stante.

Hunc

Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Vtinam enim hoc hospes uerbum perficiendum esset.
Quo cito cognosceres amicitiamq; multaq; dona
Ex me, ut aliquis te obuians beatum dicat.
Sed mihi sic in animo putatur sicut erit.
Neque Vlysses amplius domum ueniet, neque tu pompa
Ornatus eris, quoniam non tibi signatores sunt in domo,
Qualis Vlysses fuit inter uiros si unquam fuit
Hospites honoratos dimittere & suscipere.
Sed ipsum famulæ lauate, & ponite lectum
Stramenta, & lænas, & cooperimenta splendida,
Vt bene calefactus aureæ sedis Auroram perueniat.
Mane autem ualde mane lauate, ongiteq;,
Vt intus apud Telemachum cœna curretur
Sedens in domo. huic autem dolorosius, qui illorum
Hunc tristitia afficiet perniciosus, neq; aliquod opus
Hic amplius faciet ualde quamuis iratus grauiter.
Quomodo enim me tu hospes scies si quis mulierum
Aliarum circumeo mentem, & prudens consilium,
Si ueste carens, malè indutus in domibus
Conuiuaris. homines autem parum durantes sunt.
Qui quidem sæuus ipse erit, & crudelia sciet,
Huic autem maledicēt omnes homines doloribus à tergo
Viuo: at mortuo maledicent omnes
Qui autem bonus ipse erit, & bona. sciet,
Huius quidem gloriam lætam hospites ferent
Omnes in homines: multiq; ipsum bonum dicent.
Hanc autem, respondens, allocutus est prudēs Vlysses.
O` uxor ueneranda Laërtiadæ Vlyssis
Certè mihi indumenta, & cooperimenta splendida
Odio fuerunt, quando primum Cretæ montes niuales

Reliqui in naui proficiscens longos remos habenti.
Dormio sicut antea insomnes noctes dormiebam.
Multas enim noctes indecenti in domo
Dormiui, & expectaui bonæ sedis Auroram diuinam:
Neque mihi peluis pedum amabilis in animo
Est, neque mulier pedem tanget nostrum
Harum, quæ domo in ministræ sunt,
Nisi aliqua uetula est antiqua prudentia sciens,
Quæ tolerauerit tot mente, quot ego:
Huic non inuideo pedes tangere meos.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Hospes dilecte, non enim aliquis uir prudens sic
Hospitum peregrinorũ amicabiliũ meã peruenit domum,
Sicut tu ualde bene desideranter prudentia omnia dicis.
Est autem mihi anus prudentia mente consilia habens,
Quæ illum infelicem bene nutriuit, & cibauit
Suscipiens manibus, quando ipsum primũ peperit mater,
Quæ tibi pedes lauabit debilis existens tamen.
Sed age nunc surgens prudens Eurycleа,
Laua tui Regis coætaneum, & Vlysses
Iam talis est, talis autemq; manus.
Statim enim in malo homines senescunt.

Accersitur Euryclea ut hospitis corpus lauet.

Sic dixit. uetula autem detinebat manibus uultum.
Lachrymas ãt emisit calidas, uerbũ aũt luctuosum dixit.
Hei mihi ego tui fili debilis. certè te supra Iupiter
Homines odit Deum colentem animum habentem.
Non enim aliquis tot hominum Ioui delectanti fulmine
Pinguia crura combussit, neq; electas hecatombas
Quod tu huic dedisti, precans usque ire faciat
Ad senectutem maturam, nutriasq; illustrem filium.
Nunc autem sic tibi omnino abstulisti rediendi diem.

Sic alicubi illi illudunt mulieres
Hospitum peregrinorum, qñ ad inclytas domos peruenit.
Sic tibi senex canes hæ illudunt omnes:
Harum nunc cõtumeliam & turpitudines multas fugiẽs
Non sinebas lauare: me autem non inuitam iubet
Filia Icarij prudens Penelope.
Ideo tibi pedes lauabo, simulq; ipsius Penelopes
Et tui gratia, quoniam mihi mouetur intus animus
Doloribus, sed age nunc intellige uerbum quod dicam.
Multi autem hospites miseri huc peruenerunt:
Sed nondum aliquem dico similem sic uidisse,
Sicut tu corpore, uoceq;, pedibusq; Vlyssi similis es.
Hanc, respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Ò uetula sic dicunt quicunq; uiderunt oculis
Nos ambos ualde similes inter nos
Esse, sicut tu ipsa prudens dicis.
Sic dixit. uetula autem lebetem accepit splendidum
Quo pedes lauabat: aquam autem infudit multam
Frigidam postea autem calidam exhausit. at Vlysses
Sedit in foco, ad autem tenebram uersus est statim:
Subito enim in animo cogitauit ne ipsum accipiens
Cicatricem animaduerteret, & manifesta opera fierent.
Lauabat aũt propè iens Regẽ suum: statim aũt cognouit
Cicatricem quam aliquando porcus percussit albo dente:
Parnasum autem euntem simul Autolycumq; & filias
Matris suæ patrem bonum, qui homines ornabat
Furtoq;, iuramentoq;, Deus autem ei ipse dedit
Mercurius. huic enim grata crura comburebat
Agnorũ & hædorũ. hic autẽ prõptus simul sequebatur.
Autolycus autem Ithacæ ueniens in pinguem popolum
Filium nuper natum inuenit filiæ suæ.

Vlysses agnoscitur ab Euryclea ex cicatrice.

De Autolyco Vlyssis auo.

Hunc eius Euryclea dilectis in genibus posuit
Cessato cœna: uerbumq; dixit, dinominauitq;.
Autolyce ipse nunc nomen inueni quod ponas
Filiæ filio, multum uirtuosus autem tibi est.
Huic autem rursus Autolycus respondit, dixitq;.
Gener meus filiaq; ponite nomen quodcunq; dicam.
Multis enim ego in uia madefactus hoc inueni
Vnde nomen Vlyssi indiderit auus. Viris, & mulieribus supra terram multa pascentem.
Huic Vlysses nomen sit cognomen. at ego
Quando pubescens maternam in magnam domum
Venit Parnasum autem ubi mihi res sunt,
Harum ei ego dabo, et ipsum gaudentem dimittam.
Horũ gratia uenit Vlysses, ut ei præberet splẽdida dona.
Hunc quidem Autolycusq;, & filij Autolyci
Manibusq; salutauerunt uerbisq; suauibus.
Mater autem Amphithea matris applicans Vlyßi
Osculatus ẽ ipsũ capitq;, et ambobus luminibus pulchris.
Autolycus autem filijs iußit gloriosis
Cœnam parare: hi autem mouentem audiuerunt.
Statim autem induxerunt bouem masculũ quinquennẽ.
Quẽ excoriarũt circũq; gubernabãt, et ipsũ fiderũt oẽm
Minutim inciderũtq; sciẽter, fixeruntq; uerubus:
Assaueruntq; peritè, diuiseruntq; partes.
Sic tunc quidem toto die in Solem descendentem
Conuiuabantur, neq; animus indigebat conuiuio æquali.
Quando autem Sol descendit, & in tenebram iuit,
Iam tunc dormierunt, & somni donum acceperunt.
Quando autem mane genita apparuit rosea Aurora,
Perrexerunt ire in uenationem & canes, ac & ipsi
Filij Autolyci: cum his autem diuinus Vlysses
Descriptio uenationis. Iuit: altum autem montem ascenderunt indutum sylua

Parnaſi.cito autem peruenerunt concauitates uentoſas.
Sol quidem poſtea nuper percußit arua
Ex tacitè fluenti profundifluo Oceano.
Hi aũt concauitatẽ peruenerunt uenatores, ante ãt ipſos
Veſtigia ſcrutantes canes ibant.at retro
Filij Autolyci,cum his autem diuinus Vlyſſes
Ibat propè canes uibrans longam haſtam.
Tunc autem in ſylua denſa iacebat magnus aper,
Quã qdẽ neq; uentorũ penetrabat uis humida ſpirãtiũ,
Neque ipſam Sol lucens radijs percutiebat,
Neque hymber penetrabat totaliter,ſic denſa
Erat:at foliorum inerat fuſio ualde multa.
Hunc autem uirorumq; canumq; ſomnus peruenit pedum
Sic euntes ibant.hic autem contrarius ex ſylua
Horrens bene ceruicem igne autem oculis aſpiciens
Stetit ipſos propè.ipſe autem primus Vlyſſes
Iuit eleuans longam lanceam manu forti
Vulnerare prõptus.hic aũt ipſum præueniẽs pcußit aper
Genu ſuper:multum autem extraxit carnis dente
Oblique ruens,neq; os peruenit uiri.
Hunc Vlyſſes uulnerauit in dextro humero.
Ex alia parte tranſiuit lucidæ lanceæ cuſpis.
Decidit aũt in pulueribus ſonãs:lõgè aũt uolauit animus
Hunc quidem Autolyci filij dilecti circum laborabant:
Vulnus autem Vlyßis optimi diuini
Ligauerunt ſcienter,in incantatione ãt ſanguinẽ nigrum
Tenuerunt.ſtatim autẽ iuerunt dilecti ad domos patris.
Hunc quidem Autolycusq; & filij Autolyci
Bene ſanantes, & ſplendida dona præbentes,
Statim gaudentem dilectam gaudentes miſerunt
In Ithacam.hoc quidem pater et ueneranda mater

Vlyſſes adhuc adoleſcens ab apro uulneratus.

Vulnera incantari ſolita.

Gauisi sunt redeunte: & interrogauerunt singula
Circatricē quācunq; passus sit. hic aūt ipsis bñ narrauit,
Sic ipsum uenantem percußit aper albo dente
Parnasum euntem cum filijs Autolici.
Hanc anus manibus pronis accipiens
Agnouit extergens: pedem autem dimisit ferri
In autē lebete cecidit sura, sonuit aūt æs. (fusa est aqua.
Rursum uero in partē alterā inclinata est, at in terā ef=
Huius aūt simul gaudiū & dolor inuasit mētē: eius uero
Lachrymis ìpleti sunt: dulcis uero ipsi hæc fit uox. (oculi
Contingens autem mentum, Vlyssem allocuta est.
Certe Vlysses es care fili. neq; equidem te
Prius agnoui, quàm totum Regem meum contrectaui.
Quippe & Penelopen inspexit oculis
Indicare uolens dilectum maritum intus existentem.
Vlysses Eurycleam cohibet ne se prodat.
Hæc autem neq; uidere potuit cōtraria, neq; cognoscere:
Huic enim Minerua mentem uertit. at Vlysses
Manu palpans guttur cœpit dextra.
Ipsa autem altera ipsam propè traxit, dixitq;.

Nutrix cur me uis perdere? tu aūt me nutriuisti ipsa
Ipso tuo in ubere: nunc autem dolores multos laborans
Veni uigesimo anno in patriam terram.
Sed postquam intellexisti, & tibi Deus iniecit animo,
Tace: ne quis alius in domibus discat.
Sic enim dico, hoc autem & perfectum erit.
Si mihi Deus interficiet Procos superbos:
Neque nutrice existente te tenebor, quando alias
Famulas in domibus meis interficiam mulieres.

Hunc autem rursus allocuta est prudens Euryclea.
Fili mi quale uerbum fugit septum dentium?
Scis quidem qualis mea fortitudo firma, neq; subdita:

Tenebo autem ſicut qñ aliquid ſolidus lapis, uel ferrum.
Aliud autem tibi dico, tu autem in mentibus pone tuis.
Si tibi Deus domabit Procos ſuperbos,
Iam tunc tibi narrabo in domibus mulieres,
Quæ te inhonorant, & quæ peccantes ſunt.

Hãc autem, reſpondens, allocutus eſt prudens Vlyſſes.
Nutrix cur autem tu has dicis? neq; aliquid te oportet.
Bene & ipſe ego intelligam, & cognoſcam ſingulam.
Sed te ſilentio uerbum. uerte autem Deis.

Sic dixit. anus autem per domum exiuit
Portans lauacra. hæc enim priora effuderat omnia.
Sed poſtquam lauitq; & unxit pingui oleo,
Iterum Propè ignem traxit ſedem Vlyſſes
Calefaciendus: cicatricem autem pannis cooperuit.
His autem uerbis incepit prudens Penelope.

Hoſpes hoc quidem tibi adhuc parũper ego dicã ipſa.
Etenim iam ſomni cito dulcis erit hora:
Quem ſomnus capit dulcis & dolentem.
Sed mihi & dolorem magnum præbuit fortuna.
Dies quidem enim delector lamentans, lugens,
In mea opera inſpiciens, & ancillarum in domo.
At poſtquam nox uenit, cepitq; ſomnus omnes,
Iaceo in lecto: denſæ autem mihi circa ualde cor
Acutè cogitationes lugentem deſtruunt,
Sicut autem quando Pandarei filia chloreis luſcinia
Benè canit uere nuper ſtante
Arborum in folijs ſedens denſis,
Quæ frequenter uertens fundit per ſonantem uocem:
Filium autem lugens Itylum dilectum, quẽ quondã ferro
Interfecit per inſanias filium Zethi Regis.
Sic & mihi bifariam animus mouetur huc & illuc.

Vel maneo apud filium, & firma omnia seruo,
Possessionem meam, famulasq́;, & altam magnã domum,
Lectumq́; honorans mariti, populiq́; famam.
Vel iam simul sequor Achiuorum qui optimus
Nubere in domibus præbens infinitas dotes.
Filius ãt meus quousq; quidẽ fuit adhuc infans et demens
Nubere non me sinebat mariti domum derelinquentem.
Nũc ãt iã qñ magnus est, & pubertatis mẽsurã peruenit:
Et iam me precatur iterum ire ex domus
Possessione iratus, quam ei consumunt Achiui.
Sed age mihi somnium dijudica, & audi.
Anseres mihi in domo uiginti triticum edunt
Ex aqua, & ipsis lætor inspiciens.
Veniens autem ex monte magna aquila curua rostro
Omnibus in ceruices ruit, & interfecit. hi aũt fusi sunt
Cõgregati in domibus. hæc ãt in æthera diuinũ eleuata ẽ.
At ego flebam & lugebam in somnio.
Circũ ãt me congregatæ sunt pulchræ crinibus Achiuæ
Miserabiliter lugẽtẽ, quod mihi aquila interfecit anseres
Retro autem ueniens desedit in præhabẽti domo:
Voce autem detinuit, uociferauitq́;.
Confide Icarij filia ualde inclyti.
Non somnium: sed uerè bonum quod perfectum erit.
Anseres quidem proci ego autem auis
Fui antea: nunc rursus tuus maritus ueni,
Qui omnibus procis indecentem mortem immittam.
Sic dixit. at me dulcis somnus dimisit.
Aspiciens autem anseres in domibus intellexi
Tritichum comedentes apud Scyphum ubi antea.
Hanc autem respondens, allocutus est prudens Vlysses.
O` mulier, non aliquo modo est declarare somnium

Penelope narrat Vlyssi suum somnium cõiectandum.

Alio reclinatum:quoniam certè tibi ipse Vlysses
Dixit aũt quomodo pficiet: Procis aũt apparebit cædes
Omnibus ualde:neq; aliquis mortem & parcas fugiet.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Hospes certè quidem somnia impotentia, indiscernibilia
Sunt:neq; quid omnia perficiuntur hominibus:
Duæ enim portæ debilium sunt somniorum.
Vnæ quidē enim cornibus factæ sunt:alteræ ãt ebore.
Horum qui quidem egreßi fuerint per sectum ebur,
Hi læduntur uerba imperfecta portantes.
Qui autem per polita cornua eunt foras,
Hi uera perficiunt hominum quando aliquis uidet.
At mihi non hinc puto graue somnium
Venisse certè placidum mihi & filio fiat.
Aliud autem tibi dico,tu autem in mentibus pone tuis.
Hæc iam Aurora ueniet infamis,quæ me Vlyßis
Domo ab tenebit.nunc enim deponam certamen.
Annulos quos ille in domibus suis
Statuit ordinatim annulos sic duodecim omnes,
Stans autem hic multum longè iacebat sagittam.
Nunc autem procis certamen hoc immittam:
Qui autem facillimè extendet arcum in manibus,
Et persagittabit annulos duodecim omnes,
Hunc sequar linquens hanc domum
Iuuenilem,perpulchram,plenam uictu,
Cuius aliquando recordari puto in somnio.
Hanc autē respondens,allocutus est prudens Vlysses.
O'uxor ueneranda Laërtiadæ Vlyßis.
Non amplius nunc proijce in domibus hoc certamen.
Ante enim prudens ueniet huc Vlysses,
Quàm hos aliquando arcum bene politum tractantes

Somni portæ.

Neruum extendere, per sagittareq; annulum.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Si uelis mihi hospes assidens in domibus
Delectare, non mihi somnus in palpebris fundetur.
Sed non enim aliquo modo est in somnes esse semper
Homines. in enim unoquoq; parcam posuerunt
Immortales mortalibus supra fertilem terram.
Sed certe quidem ego superiora in ascendens
Dormiam in lectum, qui mihi suspiriosus factus est
Semper lachrymis irrigatus, ex quo Vlysses
Iuit uisurus malum Ilium, neq; nominandum.
Illic dormiam: tu autem dormi hac in domo,
Vel humi sternens. uel tibi lectos ponant.
Sic dicens ascendit superiora splendida,
Non sola, cum ea & famulæ ibant aliæ.
In autem superiora ascendens cum ancillis mulieribus
Flebat postea Vlyssem dilectũ maritũ, quousq; ei somnũ
Dulcem in palpebris iecit cæsia Minerua.

ARGVMENTVM. Y. HOMERI COMPOSITIONIS.

Volens interficere Vlysses mixtas procis ancillas, & mutata sententia, exinde cum Eumæo, & Philœtio disputat. In quo & Procorum fit collocutio.

ODYSSEAE. Y. HOMERI COMPOSITIONIS.

Ypsilon tonitribus Iupiter audacem fecit Vlyssem,
& tenuit Achiuos.

T IPSE in uestibulo dormiuit diuinus Vlysses:
Subter quidem crudam bouinā strauit: sed desuper
Pelles multas ouium quas sacrificauerant Achiui.
Eurynome autem super indumentum iniecit dormienti.
Illic Vlysses procis mala cogitans in animo
Iacebat uigilans. hæ autem ex domo mulieres
Iuerunt, quæ procis miserabantur antea,
Mutuo risum, & lætitiam præbentes.
Huius autem mouebatur animus in pectoribus dilectis:
Multa autem cogitabat in mente & in animo, Vlysses uaria noctu secū uersans.
An irruens mortem pararet singulæ,
An sineret cum Procis superbis misceri
Extremo & ultimo. cor autem ei intus latrabat.
Sicut autem canis teneros circum catulos iens
Virum ignorans latrat, prompta estq; pugnare.
Sic huius intus latrabant irati mala opera:
Pectus autem percutiens cor increpuit uerbo.
Tolera utiq; cor. & peius aliud aliquando tolerasti
Die quo, quādo tibi robore indetentus comedit Cyclops
Fortes socios: tu autem ausus es quousq; te prudentia
Eduxit ex antro putantem mori.
Sic dixit in pectoribus morsus dilectum cor.
Huic ualde in paßione cor manebat tolerans
Indesinenter. at ipse uertebatur huc & illuc.
Sicut autem quando uentrem uir mutlo igne ardenti
Plenum pinguedineq;, & sanguine huc & illuc
Mouet: ualde autem cito cupit assare.
Sic hic huc & illuc uersus est cogitans

Quomodo iam Procis impudentibus manus immittat
Solus existens multis. prope autẽ ipsum uenit Minerua
Cælitus descendens, corpore aũt aßimilata erat mulieri.
Stetit igitur super capite, & ipsum ad uerbũ locutus est.
Cur rursus uigilas omnes supra infortunate uiros.
Domus quidem tibi hæc est. uxor autem tibi hac in domo
Et filius, qualem aliquis cuperet esse filium.
Hãc autem, respondens, allocutus est prudens Vlysses
Minerua Vlyssẽ animat in procorũ cædẽ.
Certè iam hæc omnia Dea secundum decens dixisti.
Sed quid mihi hoc animus in mentibus cogitat
Quomodo iam procis impudentibus manus imponam
Solus existens. hi autem semper congregati intus sunt.
Ad autem aliquid & hoc maius in mentibus cogito.
Si quidem enim interficiam Iouéq; teq; nolente,
Quo subterfugiam. hoc autem consultare uolui.
Hunc autem rursus allocuta est Dea cæsia Minerua.
Miser & quidem aliquis peiori persuadetur socio:
Tamen mortalis est, & non tot curas uidet.
At ego Dea sum continuè, quæ te custodio
In omnibus laboribus. dico autem tibi clarè.
Si quidem quinquaginta agmina diuersilinguiũ hominũ
Nos circum starent interficere prompti Marti:
Et horum expelleres boues & pingues oues.
Sed capiat te & somnus. dolor & custodire
Tota nocte uigilantem: malis ab recedes iam.
Sic dixit. & ei somnum in palpebris fudit.
Ipsa autem retro in olympum abiuit diuina Dearum.
Quando hunc somnus cepit soluens curas animi
Soluẽs membra uxor autem surrexit prudentia sciens.
Flebat autem in lectis sedens mollibus.
At postquam flens satiata est suo in animo:

Dianæ primum supplicauit diuinæ Dearum.
Diana ueneranda Dea Iouis filia, utinam mihi iam
Sagittam in pectoribus iaciens extra animum capias Penelope Dianā precatur.
Statim nunc, uel postea me discerpens procella
Eat portans in obscuras uias,
In ostijs autem iaciat retrogradi Oceani.
Sicut quando Pandari filias susceperunt procellæ
His parētes quidem corrumpunt Dei. hæ āt relictæ sunt Pandari filiæ.
Orphanæ in domibus. nutriebat autem diuina Venus
Caseo & melle dulci, & suaui uino.
Iuno autem ipsis præ omnibus dedit mulieribus
Spē & Prudētia: magnitudine āt præbuit Diana casta:
Opera autem Minerua docuit inclyta operari,
Quando Venus diuina adiuit altum olympum
Puellis petens perfectionem dulcium nuptiarum
Ad Iouem gaudentē fulmine. hic enim bene nouit omnia
Fortunamq; infortuniumq; in mortalibus hominibus.
Interim autem puellas harpyæ arripuerunt,
Et dederunt odiosis Erynnibus seruire.
Sic me destruant olympias domos habentes.
Vel me pulchra crinibus percutiat Diana, ut Vlyssem
Visura & terram sub odiosam abeam,
Ne autem quid peiori uiro lætificem mentem.
Sed hoc quidem & tolerabile habet malum, qn̄ aliqua
Dies quidem flet frequenter dolens cor.
Noctes āt sōnus habet: hic enim obliuisci facit oēs hoīes
Bonorū & malorum, postquam palpebras amplexus est.
At mihi & insomniaq; immisit mala fortuna.
Hac enim me nocte apud dormiuit similis ipsi
Talis existens qualis iuit cum exercitu. at meum cor
Lætatū est, quoniā non dicebā somniū esse, sed uerū iā.

Sic dixit. statim autem aurea sede uenit Aurora.
Huius autem igitur flentis uocẽ audiuit diuinus Vlysses.
Cogitauit autem postea. apparuit autem ei in animo
Iam cognoscens astare capiti.
Vestẽ quidẽ simul capiens, & pelles quibus in dormiebat
In domum deposuit in sede. extra autem bouinam
Posuit foras portãs: Ioui aũt precatus est manus extollẽs.

Vlysses Iouem orat.

Iupiter pater si me uolentes in siccamq; & humidam
Duxistis meã in terrã, postquã mihi malefecistis ualde.
Vocem aliquis mihi dicat exercitatorum hominum
Intus. extra autem Iouis monstrum aliud appareat.
Sic dixit precatus. hũc ãt audiuit cõsiliarius Iupiter.

Dat signum cælo.

Statim autem tonuit à splendido olympo
Ab alto ex nebulis. lætatus est autem diuinus Vlysses.
Vocem autem è domo mulier præmisit molendinaria
propè. illic igitur ei molæ erant pastori populorum.
His autem duodecim omnes irruebant mulieres
Farinas facientes, & farinas medullam uirorum.
Illæ quidem aliæ dormiebant, postq̃ triticũ moliuerant.
Hæc aũt una nondum cessarat: debilissima aũt facta est.
Hæc igitur molam statuens uerbum dixit signum Regis.
Iupiter pater, qui Deis & hominibus imperas:
Certè ualde tonuisti à cælo stellato.

Famula prodigij coniectrix.

Neq; alicubi nubes est. monstrum cui hoc ostendis.
Perfice nunc, & mihi miseræ uerbum quod dicam.
Proci postremoq; & extremo die hoc
In domibus Vlyssis capiant conuiuium desyderabile:
Qui iam mihi labore tristi genua soluerunt
Farinas facienti. nunc ultimo cœnent.
Sic dixit. lætatus est autem uoce diuus Vlysses
Iouis tonitru. dixit enim punire peccatores.

Illæ autem aliæ famulæ in domos pulchras Vlyßis
Congregatæ accendebant in foco magnum ignem.
Telemachus autem è lecto surrexit diuinus uir
Vestes indutus. circum autem ensem posuit humerum.
Pedibus autem sub sortibus ligauit pulchra calciamenta.
Accepit autem fortem lanceam acutam acuto ferro.
Stetit aũt in pauimentum iens, ad aũt Eurycleam dixit. Telemachus monet Eurycleam ne hospitẽ negligat.
Nutrix dilecta hunc hospitem honorastis in domo
Lecto & cibo? an sic iacet neglectus?
Talis enim mihi mater prudens existens
Admirabiliter alterum honorat diuersilinguium hoĩum
Minorem hunc autem meliorem inhonorans repudiat.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Euryclea.
Non ipsam nunc fili insontem accuso.
Vinum quidem enim bibit sedens donec uoluit ipse:
Cibo aũt amplius dixit esurire. ĩterrogauit enĩ ipsum.
Sed quando iam lecti, & somni meminit,
Hæc quidem lectos iußit substernere ancillis.
At hic tanquam aliquis oĩno ærumnosus, infortunatus,
Noluit lectis, & in cooperimentis dormire,
Sed in cruda bouina, & pellibus ouium.
Dormiuit in uestibulo: superindumẽtũ aũt iniecimus uos
Sic dixit. Telemachus autem ex domo transiuit
Lãceã, habẽs: simul hũc canes pedibus ueloces sequebãtur
Perrexit autem ire in concionem ad fortes Achiuos.
Hæc autem rursus ancillis iußit diua mulierum
Euryclea Opis filia Pisenoridæ.
Agite, partim quidem domum ornateq; festinantes, Instruitur domus aduentui procorum
Aspergiteq; in sedibus bene factis tapetes
Iacite purpureos, partim autem spongijs mensas
Omnes abstergite. purgate autem crateras

Et pocula rotunda facta, partim autem ad aquam
Ite, fontemq;, & portate cito euntes.
Non enim iam proci aberunt domo:
Sed ualde mane uenient: quoniã et omnibus conuiuium.
Sic dixit, hæ aũt igitur hanc ualde quidem audiuerũt &
Hæ quidẽ uiginti iuerũt ad fontẽ nigrã aquis (obediuerũt
Aliquæ illic in domo scienter laborabant.
Intro autem uenerunt proci superbi. hi quidem postea
Bene & scienter scindebant ligna. aliæ autem mulieres
Venerunt à fonte, post autem ipsas uenit Subulcus
Tres porcos adducens, qui erant inter omnes optimi:
Et hos quidem siuit in septis bene pascere.
Ipse autem rursus Vlyssem allocutus est suauibus.
Hospes nũquid igitur aliquid te magis Achiui inspiciũt?
An te inhonorant in ædibus sicut antea?
Hunc autem, respondens, allocutus est prudẽs Vlysses.
Vtinam enim iam Eumæe Dei puniant hanc contumeliã
Quod hi iniuriantes indecenter operantur
Domo in aliena: neq; pudoris partem habent.
Sic hi quidem talia mutuo loquebantur.
Prope autem ipsos uenit Melanthius custos caprarum
Capras ducens, quæ omnes inter excellebant greges,
Cœnam procis: duo autem simul sequebantur pastores:
Et has quidem religauit sub porticu ualde sonanti.
Melãthius insolens ad Vlyssem.
Ipse autem rursus Vlyssem allocutus est conuitijs.
Hospes adhuc & nunc hic tristia afficis in domo
Viros petens? at non exibis foras
Omnino? non amplius nos separati puto
Ante manus gustare: quoniam tu non secundum ornatum
Petis. sunt autem & alia conuiuia Achiuorum.
Sic dixit. hũc aũt nõ aliqd allocutus ẽ prudẽs Vlysses.

Sed

Sed tacitus mouit caput mala profunde cogitans:
Hos aūt post tertius uenit Philœtius princeps uirorū
Bouem sterilem procis ducens, & pingues capras:
Portitores autem igitur hos duxerunt, qui & alios
Homines mittunt, qui ipsos accedit.
Et hæc quidē igitur religauerunt sub porticu resonanti. Philœtius Bumço & Vlysi.
Ipse aūt rursus interrogauit Subulcum propè astans.
Quis iam hic hospes nuper uenit Subulce
Nostram ad domum? ex quibus dicit esse
Viris? ubi ei generatio & patria terra:
Infelix. certè similis est corpore Regi imperanti.
Sed Dei submergunt multum errantes homines,
Quando Reges contra filant ærumnam.
Dixit & dextera ostendit manu astans,
Et ipsum uociferans uerba uelocia allocutus est.
Salue pater ò hospes. fiat tibi tamen in futurum
Oppulentia. at quidem nunc malis teneris multis.
Iupiter pater nullus te Deorum perniciosior alius,
Non misereris uiros postquam iam generasti ipse
Misceri malo & doloribus tristibus
Proprie ut intellexit: lachrymantur mihi oculi Dolet propter heri infortunium.
Recordanti Vlyßis, quoniam et illum puto
Tales uestes habentem inter homines errare,
Sicubi adhuc uiuit, & uidet lumen Solis.
Si autem iam mortuus est: in inferni domibus.
Hei mihi postea Vlysse strenuo, qui me in bobus
Misit adhuc paruulū existētē Cephallenorū in populo.
Nunc autem hæ quidem fiunt immensæ: neq; aliter
Viro ageretur boum generatio latarum frontium.
Has autem alij me iubent ducere sibiipsis
Edere: neq; filium in ædibus curant,

Neq; curam timent Deorum: prompti sunt enim iam
Res comedere diu abeuntis Regis.
At mihi hoc animus in pectoribus dilectis
Multum uoluit ualde quidem malum filio existente
Aliorum populum ire euntem ipsis bobus
Viros in alienos. hoc autem peius hic manentem
Bobus in alienis sedentem dolores pati.
Et iam diu alijs superbis Regibus
Discessi fugiens: quoniam non tolerabilia sunt.
Sed adhuc hunc infelicem puto sicunde ueniens
Virorum procorum destructionem in domos ponet.
Hunc aũt, respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Vlysses Philœtio. Bubulce, quoniã neq; malo, neq; insipiẽti uiro similis es,
Cognosco aũt & ipse qđ tibi prudentia in mentes uenit:
Ideo tibi dico, & in magnum iuramentum iuro.
Sciat nũc primum Iupiter, Deorum hospitalisq; mensa,
Domusq; Vlyssis strenui quam perueni,
Certe te hic existente ueniet domum Vlysses:
Tuis autem oculis uidebis, si uolueris,
Interfectos Procos qui hic dominantur.
Hunc autem rursus allocutus est boum bubulcus uir.
Vtinam enim hoc hospes uerbum perficiat Saturnius,
Cognosceres qualis mea potentia & manus sequerẽtur.
Sic similiter Eumæus supplicabat omnibus Deis
Redire Vlyssem multum sapientem suam domum.
Proci sinistro omine a Telemachi cæde deterrentur. Sic hi quidem talia inter se confabulabantur.
Proci autem Telemacho interitumq; mortemq;
Parabant. at hæc his sinistra uenit auis
Aquila altiuolans: tenebat autem timidam columbam.
His autem Amphinomus locutus est, & dixit.
O amici non nobis perficietur hoc consilium,

Telemachi cædes. sed recordemur conuiuij.
Sic dixit Amphinomus. his autem placuit uerbum.
Venientes autem in domos Vlyßis diuini,
Pallia quidem deposuerunt in lecticisq; sedibusq;.
Hi autem sacrificabant oues magnas, & pingues capras.
Sacrificabant autem porcos, & bouem indomitam:
Viscera autem assantes distribuebant: in autem uinum
Crateris miscebant: pocula aũt distribuebat Subulcus.
Panem aũt ipsis distribuebat Philœtius eximius uirorum
Pulchris in canistris: potum ministrat autẽ Melanthius.
Hi autem in cibos paratos præiacentes manus mittebãt.
Telemachus aũt Vlyssem sedere fecit astutias cogitans
Intra bene ordinatam domũ, apud lapideum pauimẽtum,
Sedem indecentem apponens paruamq; mensam.
Apud aũt posuit uiscerũ partes. infudit autem uinum
In poculo aureo, & ipsum ad uerbum dixit.
Hic nunc sede cum uiris uinum bibens:
Conuicia autem tibi ipse ego & manus expellam
Omnium procorum: quoniam non popularis est
Domus hæc, sed Vlißis: mihi autem ædificauit ille.
Vobis autem proci continete animum conuicio,
Et manus: ut non aliqualis, & contentio oriatur.
Sic dixit. hi aũt igitur omnes mordicus labra tenẽtes
Telemachum admirabantur, quòd audacter locutus esset.
His autem Antinous locutus est Eupithei filius.
Et molestum existens suscepimus uerbum Achiui
Telemachi. ualde autem nobis minans locutus est.
Non enim Iupiter siuit Saturnius. ideo ipsum iam
Sedauissemus ĩ domibus canorũ existentẽ cõcionatorẽ.
Sic dixit Antinous. hic autem non curauit uerbum.
Præcones autem per ciuitatem sacram hecatombem

Telemachus procis ne hospitẽ infestent.

Duxerunt. ipſi aũt cõgregati ſunt capit e criniti Achiui
Nemore ſub umbroſo longè iaculantis Apollinis.
Hi aũt poſtquã aſſauerũt carnes ſupiores, & traxerunt
Partes diuites conuiuabantur glorioſum conuiuium.
Apud autem Vlyſſem partem poſuerũt qui miniſtrabant
Aequalem, ſicut ipſi ſortiti ſunt, ſicut, ſic enim iuſſerat
Telemachus dilectus filius Vlyßis diuini.
Procos autem non animo ſuperbos ſiuit Minerua
Conuicio teneri triſti, ut adhuc magis
Intraret dolor in corde Laërtiadem Vlyſſem,
Errat autem qu dem in procis uir iniuſta ſciens,
Cteſippus autem nomen erat Samide in domo habitans,
Que iam poſſeßionibus fretus patris ſui,
Petebat Vlyßis diu profecti uxorem
Qui tunc procos ſuperbos allocutus eſt.
Audite me proci ſtrenui ut quid dicam.
Partem quidem iam hoſpes habet diu ſicut decet
Aequalem: non enim bonum priuare, neq; iuſtum
Hoſpites Telemachi quicunq; ad has domos peruenerit.
Sed age ei & ego dabo hoſpitium, ut & ipſe
Vel balneatori det munus, uel alicui alij
Famulorum, qui in domibus Vlyßis diuini.
Sic dicens proiecit bouis pedem manu forti
Iacentem ex caniſtro capiens, ipſe aũt euitauit Vlyſſes
Quietè declinans caput. ſubriſit autem animo
Sardanium ualde talẽ: hic bene ædificatũ percußit murũ.
Cteſippum autem Telemachus increpauit uerbo.
Cteſippe certè ualde tibi hoc utilius fuit animo.
Telemachus Cteſippum minitabũdus obiurgat.
Non percußiſti hoſpitem. euitauit enim tellum ipſe:
Certè enim te medium percutiam lancea acuta.
Et tibi pro nuntijs pater ſepulchrum faciet

Hic.ideo ne quis mihi indecentias in domo
Ostendat.iam enim intelligo,& scio singula,
Bonaq; & peiora,antea autem infans eram.
Sed tamen hæc quidem,& tolerauimus inspicientes
Ouibus iugulatis,uinoq; bibito
Et pane.difficile enim trahere unum multos.
Sed agite,non amplius mihi mala facite inimicantes.
Si iam me ipsum interficere prompti estis ære.
Et hoc uellem,& multo utilius esset
Mori quàm hæc semper indecentia opera uidere.
Hospites uerberatos,famulasq; mulieres
Violantes indecenter in domibus bonis.
Sic dixit,hi autem omnes quieti facti sunt silentio.
Tarde autem iam locutus est Damastorides Agelaus.
O' amici,non iam aliquis in mendicum iustum
Contrarijs uerbis mordens sæuiat:
Neq; amplius hospitem uerberate,neq; aliquem alium
Seruorum,qui in domibus Vlyßis diuini.
Telemacho autem uerbum ego & matri dicam
Mite,si ipsis corde placeat ambobus.
Quandiu quidem uobis animus in pectoribus sperat
Redire Vlyssem perprudentem suam ad domum.
Tandiu nulla accusatio manereq; erit,teneriq;
Procos in domibus:quoniam hoc utilius erit.
Si redibit Vlysses,& rediens uenerit domum.
Nũc aũt iã hoc manifestũ,quòd nõ ãplius reuersurus est.
Sed age tuæ hec matri assidens narra
Nubat quicunq; optimus uir,& plurima præbeat:
Vt tu quidem gaudens paterna omnia pascaris
Edens & bibens:hæc alterius domum curet.
Hunc autem Telemachus prudens contra locutus est.

Agelaus procis ut nuptias maturent.

Non per Iouem Agelaë, & dolores patris mei
Qui alicubi longè ithaca, uel mortuus est uel errat.
Non immorabor matris nuptias, sed iubebo
Nubere cuicunq; uelit. ad autem multa dona dabo.
Erubesco autem uolentem à domo amouere
Verbo necessario, non hoc Deus perficiat.

Minerua procos dementes reddit.

Sic dixit Telemachus, procis autem pallas Minerua
Inextinguibilem risum mouit. errare fecit autem mētem.
Hi autem iam maxillis ridebant alienis.
Cruentatas autem carnes comedebant, oculi āt ipsorum
Lachrymis impleti erant: luctum autem cogitabat aīus.
His aūt & locutus est Theoclymenus diuinus.

Dira portenta in procos.

Ah miseri, quid malū hoc patimini? nocte quidē uestra
Cooperiuntur capitaq; faciesq; infraq; genua.
Vlulatus aūt diuisus est: lacrimantur autem genæ.
Sanguine autem fluibiles parietes, pulchræq; mediæ:
Vmbris uero plenum est uestibulum plena uero & aula
Euntibus. Erebus autem sub tenebris. Sol autem
Ex cælo perijt, mala autem incessit caligo.
Sic dixit. hi autem omnes in ipso suauiter riserunt.
His autem Eurymacus Polybi filius incepit dicere.
Desipit hospes nuper aliunde ueniens.
Sed ipsum statim domo emittite foras
In forum ire: quoniam hæc nocti assimilat.
Hunc aūt rursus allocutus est Teoclymenus diuinus.
Eurymache non te iussi mihi comites dare.
Sunt mihi oculiq; & aures & pedes ambo,
Et mens in pectoribus facta. neq; indecens.
His exibo foras: quoniam intelligo malum uobis
Imminens, quod non aliquis subter fugiet, neq; euitabit
Procorum: qui domo in diuini Vlyssis

Viros iniuriantes iniusta operamini.
Sic dicens exiuit domibus bene habitatis.
Iuit autem ad Piræum: qui ipsum promptus suscepit.
Proci autem igitur omnes inter se aspicientes
Telemachum irritabant supra hospites ridentes.
Sic autem aliquis dixit iuuenum superborum.
Telemache non te prior hospitator alius,
Qualem quidem aliquem hunc habes famelicũ erratorẽ,
Panis & uini indigentem, neq; operum
Scientem, neq; fortitudinis: sed uanè pondus terræ.
Alius autem rursus aliquis hic surrexit diuinare.
Sed si iam persuaderis, quod multo utilius erit.
Hos hospites in naui multiseda ponentes,
In siculos mittemus: unde tibi dignum inueniat.
Sic dixerunt proci. hic autem non curauit uerba:
Sed tacitè patrem aspiciebat expectans semper,
Quando iam procis imprudentibus manus immittat.
Hæc in contrarium ponens perpulchram sedem
Filia Icarij prudens Penelope,
Virorum in domibus uniuscuiusq; uerbum audiuit.
Cœnam quidem enim ridentes parabant,
Suauiterq; & placidè, postquã ualde multa comederant.
Cœna autem non aliquo modo ingratior alia fieret,
Qualem iam cito cogitauit Dea & fortis uir
Ponere: priores enim indecentia operabantur.

ARGVMENTVM. Φ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Penelope tendenti arcum pollicetur sui ipsius nuptias, Vlysses autem Eumæo, & Philœtio mandans de ianuarum custodia, ipse dimisit sagittam per annulos, alio tendere non valente.

ODYSSEAE. Φ. HOMERI COMPOSITIONIS.

Phi autem arcum proponit certamen Penelopæ.

PSI autem in mentibus posuit Dea cæsia Minerua

Penelope procis certamē proponit.

Filiæ Icarij prudenti Penelope,
Arcum procis ponere albumq; ferrū.
In domibus Vlyßis certamina, cædis & principium.
Scalam autem altam ascendit propriæ domus:
Accepit autem clauem bene flexam manu forti,
Pulchram, æream: manubrium autem eboris inerat.
Perrexit autem ire ad thalamum cū ancillis mulieribus
Vltimum: illic autem ei thesauri iacebant Regis,
Aesq;, aurumq;, multilaborisq; ferrum.

De arcu Vlysis.

Ille autem arcus iacebat reflexus & pharetra
Sagittifera: multæ autem inerant suspiriosæ sagittæ,
Dona quæ ei hospes Lacedæmoni dedit obuians
Iphitus Eurytides similis immortalibus.
Hi autem in Messena obuiauerunt adinuicem
Domo in Ortilochi bellicosi. certè Vlysses

Iphitus Eurytides.

Iuit ad debitum, quod ei omnis populus debebat.
Oues enim ex Ithaca Mesenij uiri extulerant
Nauibus multisedis trecentas & pastores.
Horum gratia legationem multam uiam uenit Vlysses
Paruus existens. præmisit enim qater alijq; senes.
Iphitus rursus equas quærens, quæ ei perditæ erant
Duodecim fœminæ, post autem mulæ patientes operum,
Quæ iam ei & postea cædes & parca factæ sunt.

Hercules proditor hospitij.

Postquam iam Iouis filius peruenit magnanimum
Virum Herculem magnorum scientem operum,
Qui ipsum hospitem existentem interfecit propè domū

Miser, neq; Deorum uocem ueneratur, neq; mensam
Illam quam ei apposuit: postea autem occidit & ipsum.
Equas autem ipse tenuit fortes unguibus in domibus,
Quas quærens. Vlyßis obuiauit: dedit autem arcum
Quē antea quidē portabat magnus Eurytus. at hic filio
Reliquit moriens in domibus altis.
Huic Vlysses ensem acutum, & fortem lanceam dedit,
Principium hospitalitatis dolorosæ: neq; in mensa
Cogniti sunt inter se. ante enim Iouis filius interfecit
Iphitum Eurytidem similem immortalibus,
Qui ei arcum dedit. hunc autem nunquā diuinus Vlysses
Iens ad bellum nigris in nauibus
Portauit: sed ipsius memoria hospitis dilecti
Tenuit in domibus: portabat autem sua in terra.
Hæc aūt qñ iā thalamū hūc p[er]uenit diuina mulierum,
Pauimentumq; quernum ascendit, quod quondam faber
Poliuit scientifice, & in perpendicula direxit:
In autem limina aptauit, ianuas aūt imposuit splendidas.
Statim hæc lorum uelociter absoluit annuli:
In autem clauem misit: ianuarum āt superincidit seras
Contra obseruans, hæc autem resonuerunt uelut taurus
Pascens prato: tantum sonuerunt pulchræ portæ
Percussæ claui: apertæ sunt ei cito.
Hæc autem in alta tabulata iuit: illic autem capsæ
Stabant. in autem igitur his odoriferæ uestes iacebant.
Hinc extensa à clauo accepit arcum
Ipsa uagina, que ei adiacebat lucida.
Sedens autem illic dilectis in genibus ponens
Flebat ualde stridulè. excepit autem arcum Regis.
Hæc āt postq̄ igitur satiata ē multarū lachrymarū luctu,
Perrexit autem ire domum ad procos superbos

Arcum tenens in manu reflexum & pharetram
Sagittiferam: multæ autem inerant suspiriosæ sagittæ,
Hac autem cum ancillæ portabant arcam, ubi ferrum
Iacebat multum & æs, certamina Regis.
Hæc autem qñ iam procos peruenit diuina mulierum,
Stetit apud limen domus bene factæ,
Contra genas tenens tenues uittas.
Ancilla autem ei utrinq; astitit.
Statim autem procis locuta est, & dixit uerbum.

Penelope depromit Vlysis arcum certamini procorum,

Audite proci superbi, qui hac domo
Vtimini comedere, & bibere aßidue semper
Viro abeunte multo tempore: neq; aliquam aliam
Verbi facere continentiam potestis.
Sed me cupientes nubere, facereq; uxorem.
Sed agite proci, quoniam hoc apparet certamen.
Ponam enim magnum arcum Vlyßis diuini.
Quicunq; autem facillimè extendet arcum in manibus,
Et per sagittabit annulos duodecim omnes,
Hunc simul sequar linquens hanc domum

Promittit se uictoris cõiugē fore.

Iuuenilem, pulchram, plenam uictu
Cuius aliquando recordari puto in somnio.
Sic dixit. & Eumæum iußit Subulcum
Arcum procis ponere, albumq; ferrum.
Lachrymans autem Eumæus suscepit & deposuit.
Fleuit aũt bubulcus alibi postquam uidit arcum Regis.
Antinous ãt ĩcrepauit, uerbũq; dixit, denominauitq;
Stulti rustici molesta cogitantes
Ah miseri cur lachrymas desuderunt? & mulieri
Animum in pectoribus mouetis? cui aliter
Iacet in doloribus animus postq̃ dilectũ pdidit maritũ.
Sed tacitè comedite sedentes, uel foras

Flete exeuntes, hic arcus linquentes
Procis certamen difficile. non enim puto
Facilè hunc arcum politum tendi.
Non enim aliquis adest talis uir in his omnibus,
Qualis Vlysses fuit. ego autem ipsum ipse uidi:
Etenim memor sum, puer autem paruus eram.
Sic dixit. huic aũt igitur aĩus in pectoribus sperabat
Arcum tendere, persagittareq; ferrum.
Certè sagittam primus gustare cogitabat
Ex manibus Vlyssis strenui, quem tunc inhonorabat
Sedens in domo, quoniam mouebat omnes socios.
His autem & dixit sacra uis Telemachi.
O' amici certè ualde me Iupiter demẽtẽ fecit Saturnius.
Mater quidem mihi dicit dilecta prudens existens
Alium simul sequi, linquens hanc domum.
At ego rideo & delector insano animo.
Sed agite proci: quoniam hoc apparuit certamen.
Qualis nunc non est mulier in achaica terra,
Neq; Pyli sacræ, neq; Argi, neq; Mycenæ,
Neq; ipsis Ithacæ, neq; Epiri nigræ:
Et autem ipsi hoc scitis. quid me oportet nostræ laudis.
Sed agite, non excusationes trahite. neq; arci
Diu ab uertimini tensione: ut sciamus.
Et autem ipse ego hunc arcum experiar.
Si autem tendam, persagittaboq; ferrum,
Non mihi dolenti has domos ueneranda mater
Linquet cum alio iens, quòd ego in retro relictus sum
Solus iam patris certamina pulchra accipere.
Dixit, & ab humeris pallium posuit purpureum
Rectus surgens, ab autem ensem acutum posuit humeris:
Prius quidem annulos statuit perfodiens

Archus Vlyssis.

Telemachus experitur uires suas arcu.

Omnibus unam longam & per lineam direxit:
Circum aūt terrā induxit: stupor aūt cepit oēs uidentes:
Sic bene ornatè statuit. antea autem nunquam uidit.
Stetit autem in pauimentum iens & arcum tentauit.
Ter quidem ipsum appropinquauit trahere promptus,
Ter autem dimisit potentijs insperans hoc animo
Neruum tendere, persagittareq; ferrum.
Et iam tendisset ui quarto attrahens,
Sed Vlysses annuit, & tenuit cupientem.
His autem rursus locutus est magna uis Telemachi.
O amici uel & postea malusq; ero & impotens,
Vel iunior sum, & nondum manibus confisus sum
Virum expellere, quando aliquis prior molestus sit.
Sed agite, qui me ui multo potentiores estis
Arcum tentate, & perficiamus certamen.
Sic dicens arcum quidem à se posuit humum
Acclinans conglutinatis politis tabulis.
Illic autem citum telum pulchro acclinauit capiti:
Retro autem iterum desedit in sede unde surrexerat.
His autem Antinous locutus est Eupithei filius.
Mouimini ordinatim decenter omnes socij
Incipientes à loco unde uinum ministratur.
Sic dixit Antinous, his autem placuit sermo.
Liodes autem primus surrexit Oenopis filius,
Qui ipsis uates fuit. apud autem createram pulchram
Sedebat semotissimus semper: stoliditates autem ei soli
Inimicæ erant: omnibus autem succensebat procis.
Liodes uiribus diffidit. Qui tunc primus arcum accepit, et telum uelox.
Stetit autem in pauimentum iens, & arcum tentabat.
Neq; ipsum intēdit: prius enim fatigauit manus sursum
Insuetas teneras. ad autem procos dixit. (trahens.

O'amici non quidem ego intendo:capiat aũt et alius.
Multos enim hic arcus optimos priuabit
Animo & anima,quoniam multo melius est,
Quàm uiuos aberrare:cuius gratia semper
Hic conuersamur ad expectantes dies omnes.
Nunc quidem aliquis & sperat in mentibus,& cogitat
Ducere uxorem Vlyßis uxorem.
At postquam arcum tentauerit,& uiderit
Aliam iam aliquam postea græcarum bene indutarum
Petat uxorem dotibus quærens.hæc autem postea
Nubat qui plurima det,& fortunatus ueniat.
Sic dixit,& à se arcum posuit,
Acclinans conglutinatis politis tabulis.
Illic autem citã sagittam pulchræ acclinauit extremitati:
Retro autem iterum desedit in sede unde surrexerat.
Antinous ãt increpauit,uerbumq́; dixit denominauitq́;.
Liodes quale te uerbum fugit septum dentium
Graueq́; molestumq́;:irascor autem tibi audiens.
Si iam hic arcus optimos priuabit
Animo & anima,quoniam non potes tu intendere:
Non enim te talem genuit bona mater
Qualem & extensorem arciq́; esse & sagittarum.
Sed alij tendent fortè proci inclyti.
Sic dixit.& iußit Melanthium custodem caprarum.
Age ignem accende in domibus Melanthie:
Apud autem pone sedemq́; magnam & pelles in ipsa.
Effer autem pinguedinis magnã rotam intus existentis.
Vt iuuenes calefacti inuncti unctione
Arcum tentemus,& perficiamus certamen.
Sic dixit.hic ãt statim accẽdit Melãthius magnũ ignẽ.
Apud autem portans sedem posuit & pelles in ipsa,

Proci uiribus impares arcui tẽdendo.

Ex autem pinguedine magnam rotam intus existente.
Ideo iuuenes calefacti tentarunt, neq; poterant
Tendere: multum enim fortitudinis indigentes erant.
Antinous autem abstinebat, & Eurymachus diuinus
Princeps procorum: uirtute autem errant ualde optimi.
Hi autem ex domo iuerunt sequentes simul ambo
Bubulcus & Subulcus Vlyßis diuini.
Ipse autem post hos domo exiuit diuus Vlysses.
Sed quando iam extra ianuas fuerunt ac & aulam,
Loquens ipsos uerbis allocutus est suauibus.
Bubulce & tu Subulce uerbum aliquod dicam?
Nunquid ipse celabo? dicere autem me animus iubet.
Quales estis Vlyßi auxiliarij sicunde ueniat
Sic ualde ex repente, & aliquis Deus ipsum ferat?
Nunquid & procis auxiliaremini? an Vlyßi:
Dicite quomodo uos cor animusq; iubet.
Hunc autem rursus allocutus est boum bubulcus uir.
Iupiter pater utinam enim hoc perficias desiderium.
Vtinam ueniat quidem ille uir, ducat autem fortuna,
Cognosceres qualis mea potentia, et manus sequerentur.
Sic autem similiter Eumæus supplicauit omnibus Deis:
Redire Vlyssem prudentem suam domum.
At postquam horum mentem ueram cognouit
Ex iterum ipsos uerbis respondens, allocutus est.
Intus quidem iam hic ipse ego mala multa passus
Veni uigesimo anno in patriam terram:
Cognosco autem quòd uobis cupientibus ueni
Solis seruorum: horum autem aliorum nõ aliquẽ audiui
Precantem me iter redeuntem domum uenire.
Vobis autem sicut erit ueritatem dicam.
Vtinam gratia mei Deus domet procos superbos,

Dabo ambobus uxores, & res præbebo,
Domosq; propè me ædificatas: & mihi postea
Telemacho socijq; fratresq; eritis.
Eia age, iam & signum ualde manifestum aliud ostendā,
Vt me bene cognoscatis fideli hunc esse in animo.
Cicatricem quam quondam sus percußit albo dente
Ad Parnasum euntem cum filijs Autolici.
Sic dicens uestes magna separauit à cicatrice:
Hi autē postquā inspexerunt, beneq; cognouerūt singula, Vlysses se seruis manifestat.
Fleuerunt circa Vlyssem prudentem manus mittentes:
Et osculati sunt amplectentes caputq; & humeros.
Sic aūt eodē modo Vlysses capita, et manus osculatus est.
Et lugentibus occidisset lumen Solis,
Nisi Vlysses ipse prohibuisset, locutusq; fuisset.
Cessate fletu luctuq;, ne quis uideat
Exiens domo, at dicat & intus:
Sed parati intrate, neq; simul omnes.
Primus ego, post autem uos. at hoc signum fiat.
Alij quidem enim omnes quicunq; proci superbi
Non sinent mihi dari arcum & pharetram:
Sed tu diuine Eumæe portans supra domos arcum
In manibus mihi date, dicq; mulieribus
Claudere domus ianuas firmiter factas.
Si autem aliquis uel suspiriū, uel strepitum intus audiat
Virorum nostris in septis, non foras
Exire: sed illic quietē esse ad opus.
Tibi autem Philœtie diuine fores mando aulæ. Philœtio mādatur ianuæ custodia.
Claudas claui, cito autem ligamen appone.
Sic dicens intrauit domos bene habitatas,
Sedit postea in sede iens unde surrexerat.
Tum etiam famuli ingreßi sunt diuini Vlyßis.

Eurymachus autem iam arcum in manibus mouebat
Calefaciẽs huc & illuc ſplẽdore ignis:ſed ipſum neq; ſic
Tendere potuit:ualde autem ſuſpirauit glorioſum cor.
Eurymachus arcui ĩpar dolet. Suſpirãs ãt igitur locutus ẽ uerbumq; dixit,denoĩauitq;.
O amici certè mihi dolor circa meipſum et circa oẽs
Non nuptias tantum lugeo triſtis:
Sunt & aliæ multæ græcæ,quæ quidem in ipſa
Circum mare Ithaca,& alijs ciuitatibus.
Sed ſi iam tantum fortitudinis indigentes ſumus,
Diui Vlyßis quòd non poſſumus tendere
Arcum.increpatio autem & futuris audiri.
Hũc ãt rurſus Antinous allocutus eſt Eupithei filius.
Eurymache non ſic erit:intelligis autem & ipſe.
Nunc quidem enim in populo feſtum Dei
Purum.quis autem arcus tendet?ſed quieti
Deponite:at annulos & tacite ſinamus omnes
Stare:non quidem enim aliquem ſuſtollere puto
Venientem in domo Laërtiadæ Vlyßis.
Sed age,pincerna quidem incipiat poculis,
Vt libantes deponamus curuos arcus.
Mane autem iubete Melanthium cuſtodem caprarum
Capras ducere,quæ omnibus ualde excellentes gregibus,
Vt in crura ponentes Apollini inclyto arcu
Arcum tentemus,& perficiamus certamen.
Sic dixit Antinous.his autem placuit ſermo.
His autẽ præcones quidem aquam in manus, funderunt:
Iuuenes autem crateras coronauerunt potu.
Diuiſerunt autem igitur omnibus incipientes poculis.
Hi aũt poſtq̃ libauerunt biberuntq; quãtum uoluit aĩus.
His autem callens locutus eſt prudens Vlyſſes.
Audite proci inclytæ Reginæ,

Vt dicam

Vt dicam quæ me animus in pectoribus iubet. Vlysses petit experiri uires arcus.
Eurymacum autem maximè & Antinoum Regem,
Oro, quoniam & hoc uerbum secundum decens dixisti.
Mane autem Deus dabit fortitudinem cui uoluerit.
Sed age mihi date arcum bene politum, ut cum uobis
Manus & robur experiar, si mihi adhuc est
Vis qualis antea fuit in flexibilibus membris:
An iam mihi perdidit errorq; incommodumq;.
Sic dixit. hi autem igitur omnes ualde irati sunt.
Timentes ne arcum bene politum tenderet.
Antinous aũt increpauit, uerbũq; dixit denominauitq;,
Ah miser hospitum insunt tibi mentes neq; paruæ:
Non amas, quod quietus in mensis cum nobis
Conuiuaris? neq; quòd conuiuio priuaris? at audis
Verba nostra & locutionem? non autem aliquis alius
Verba nostra hospes & pauper audit?
Vinum te lædit dulce, quod & alios
Lædit quicunq; ipsum abũdãter capit, neq; decẽter bibit. Vinum immodicũ malorum causa.
Vinum & centaurum ualde inclytum Euritiona
Læsit in domo magnanimi Perithoi
In Lapithas euntem: hic autẽ quoniã mentes læsit uino
Insaniens mala fecit domo in Perithoi.
Heroas autem dolor cepit ex uestibulo autem foras
Traxerunt insurgentes: aureo sæuo ære
Naresq; demetentes. hic autem mentibus suis læsus
Iuit suum nocumentum portans insano animo:
Ex quo centaurus, & uiris contentio facta est:
Sibiq; ipsi primo malum inuenit uino grauatus.
Sic & tu magnum nocumentum dico si hunc arcum
Tendes: non enim alicui prudenti supplicabis
Nostra in domo. statim autem te naui nigra

In Echetum Regem hominum peßimum omnium
Mittemus. hinc autem non saluaberis. sed quietus
Bibeq; neq; contende cum uiris iunioribus.

Penelope Antinoum obiurgat.

Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Antinoë, non quidem bonum lædere, neq; iustum
Hospites Telemachi quicunq; has domos peruenit,
Existimas si hic hospes Vlyßis magnum arcum
Tendet manibusq; uiq; sua fretus
Domum me ducere, & suam facere uxorem?
Neq; ipse hoc in pectoribus existima.
Neq; aliquis uestrum huius gratia animo dolens
Hic conuiuetur, quoniam neq; quidem, neq; decet.
Hãc aũt rursus Eurymachus Polybi filius cõtra locutus est.
Filia Icarij prudens Penelope,
Non te hunc ducere putamus, neq; decet,
Sed uerecundantes famam uirorum & mulierum,
Ne aliquando aliquis dicat peior alius Achiuis.
Certè multo peiores uiri strenui uiri uxorem
Petunt, quoniam non arcum politum tendunt.
Sed alius quidem pauper uir erans ueniens
Facile tendit arcum, per autem misit ferrum.
Sic dicent, nobis autem improperia hæc fient.
Hunc autem rursus allocuta est prudens penelope.
Eurymache non aliquo modo est inclytos in populo
Esse, qui iam domum inhonorantes edunt
Viri optimi. cur autem improperia hæc facitis?
Ipse autem hospes ualde quidem magnus & pinguis:
Viri autem ex bono genere gloriatur esse filius.
Sed age, ei date arcum politum, ut uideamus.
Sic enim dico: hoc autem et perfectum erit.
Si ipsum tendet: dabit autem ei gloriam Apollo.

Induam ipsum lænáq; chitonamq́; uestimenta pulchra,
Dabo aũt acutũ iaculum canum adiuuamẽtũ & uirorũ.
Et ensem utrĩq; ĩcidẽtẽ,dabo ãt sub pedibus calciamenta.
Mittam autem quo ipsum cor animusq́; iubet.
Hãc ãt rursus Telemachus prudẽs cõtra allocutus est.
Mater mea arcum quidem Achiuorum nullus me — Telemachus matri.
Potentior cui uolo dareq́; & negare,
Neq; quicunq; asperam Ithacam in dominantur,
Neq; quicunq; habitant in Elide equos pascente.
Horum nullus me inuitum coget si uoluero
Et omnino hospiti dare hos arcus ferre.
Sed in domum iens ipsa tui ipsius opera cura,
Telamq́; columq́; & ancillis iube
Opus adire.sermo autem uiris curæ erit
Oĩbus maximè autẽ mihi.huic enim potẽtia est in domo.
Hæc quidem stupefacta retro domum iuit.
Filij enim uerbum prudens imposuit animo.
In autem superiora ascendens cum ancillis mulieribus
Flebat postea Vlyssem dilectũ maritũ,quousq; ei somnũ
Dulcem in palpebris iecit cæsia Minerua.
At hic arcus capiens portabat flexilem diuus Subulcus.
Proci autem igitur omnes tumultuabant in domibus.
Sic autem aliqnis dixit iuuenum fortium.
Quo iam curuum arcum portas non inuise Subulcæ
Errator.cito rursus te in suibus canes ueloces edent
Solum ab hominibus quos nutriuisti:siquidem Apollo
Nobis propitius,& immortales Dei alij.
Sic dixerunt,at hic posuit ferens ipso in loco
Timens,quoniam multi minabantur in domibus.
Telemachus autem ex altera parte minans iuit.
Heus ulterius porta arcũ cito, non bene oĩbus obedies.

Ne te & iunior licet existens ad agrum expellam
Percutiens saxis: ui autem fortior sum.
Vtinam enim omnium tantũ quicunq; in domibus sunt
Procorum manibus uiq; fortior essem:
Ideo & cito mœstè aliquem ego mitterem ire
Nostra ex domo, quoniam mala operantur.
Sic dixit. hi aũt igitur omnes in ipso dulciter riserũt
Proci, & iam cessarunt grauia ira,
Affertur Vlyssi tandẽ arcus. Telemacho autem arcum ferens in domum Subulchus
In manibus Vlyßi prudenti posuit astans.
Ex autem uocans allocutus est nutricem Eurycleam:
Claude domus ianuas fortiter compactas.
Si autem aliquis, uel suspirium, uel somnum intus audiat
Virorum nostrorum in septis: non foras
Eat: sed illic tacitè sit apud opus.
Sic dixit. huic autem uelox fuit uerbum.
Clausit autem ianuas domorum bene habitatarum.
Tacitè autem ex domo Philœtius saltauit foras.
Clausit autem postea ianuas septi aulæ.
Iacebat autẽ sub porticu lignum nauis circum agitabilis
Byblinum, quo ligauit ianuas introiuit autem ipse:
Sedit postea in sede iens unde surrexerat
Inspiciens Vlyssem hic autem iam arcum mouebat
Penitus reuoluens, experiens huc & illuc.
Ne cornua uermes edissent profecto Rege.
Sic autem aliquis dixit uidens in propinquum alium.
Certe aliquis admirator, & dolosus est arcum.
Certe talia, & ipsi domi iacent.
Vel hic ruit fare sicut in manibus
Mouet huc & illuc malorum sciens errator.
Alius autem rursus dixit iuuenum superborum.

Vtinam enim iam tantum utilitati obuiaret,
Quantum hic hunc poterit tendere.
Sic dixerunt proci at prudens Vlysses
Statim postquã magnum arcũ portauit, & uidit penitus:
Sicut autem quando uir citharæ peritus & cantus
Facile extendit nouo in sinu chordam,
Tangens utrinq; bene retortum intestinum ouis.
Sic sine diligentia tendit magnum arcum Vlysses.
Dextra autem igitur manu capiens tentauit neruum.
Hoc autem sub bene sonuit hirundini similis uoce.
Procis ãt igitur dolor factus ẽ magnus. oĩbus ãt igitur co
Mutatus ẽ Iupiter ãt ualde sonuit signa ostẽdẽs. (colr
Lætatus est ostea pertolerans diuus Vlisses
Quòd ei monstrum misit Saturni filius uersuti.
Accepit aũt uelocẽ sagittam, que ei apud iacebat mensam
Nudat: ipsæ autem aliæ concauam intra pharetram
Iacebant: quibus cito futuri erãt Achiui tentari.
Hanc in brachio capiens traxit chordam concauitatesq;
Illinc ex sede sedens: misit autem, sagittam
Contra obseruans. securium aũt non errauit omnium
Primo foramine, transiuit autem penitus foras
Sagitta ære grauis. hic autem Telemachum allocutus est.
Telemache non te hic hospes in domibus uituperat
Sedens: neq; proposito erraui, neq; arcum
Diu fatigaui tendens: adhuc mihi robur firmum est.
Non sicut me proci inhonorantes uituperabant.
Nunc autem hora & cœnam Achiuis præparare
In luce, at postea & aliter delectari
Cantu & cithara hæc enim additamenta conuiuij.
Dixit. & superciliјs annuit, hic ãt circõposuit ensem
Telemachus dilectus filius Vlyßis diuini. (acutũ

Vlisses tendit arcum.

Circũ ãt manum dilectã posuit lãceã: propè aũt ipsũ eam
Apud sedem stetit armatus splendido ære.

ARGVMENTVM. X. HOMERI COMPOSITIONIS.

Procorum cędem cum peregisset Vlysses præsente Minerua, exinde ancillas per Telemacum & familiares punit cum Melanthio.

ODYSSEAE. X. HOMERI COMPOSITIONIS.

Chi Vlysses procos abstulit sæuo ære.

SED Ipse exutus est pannis prudens Vlysses,
Insiluit autem magno limini habens arcum & pharetram
Sagittis plenam, celeres uero effudit sagittas
Ibi ante pedes, subinde autem procis dixit.
Hoc quidem iam certamen innocuum perfectum est.
Nũc rursus propositũ aliud qđ nõdũ aliquis pcußit uir
Speculabor si cõsequar. præbeat aũt mihi gloriã Apollo
Procorum cędes. Dixit: & in Antinoum direxit amaram sagittam.
Certè hic pulchrum poculum eleuare uolebat
Aureum utrinq; ansatum: & iam manibus mouebat,
Vt biberet uinum: cædes autem ei non in animo
Cogitabatur, quis putasset inter uiros conuiuas
Solum in plures etsi ualde fortis esset
Ei facere cædemq; malam & mortem nigram.

Hunc aũt Vlysses in gutture detentum percußit sagitta. Vlysses Antinoũ sagitta iterficit.
Contra autem teneram per ceruicem iuit cuspis.
Declinatus est autem alio:poculum autẽ ei æxcidit manu
Percußi:statim autem fistula ad nares crassa uenit
Sauguine uirili:cito autem à se mensam
Impulit pedibus percutiẽs : longè aũt cibos fudit ad terrã
Panisq; caroq; assata fœda est.hi autem strepuerunt
Proci in domo,ut uiderunt uirum cadentem.
Ex autem sedibus surrexerunt turbati in domo
Vndiq; aspicientes bene incisos ad parietes:
Neq; alicubi scutum erat,neq; fortis lancea capere:
Increpabant autem Vlyssem iratis uerbis.
Hospes male uirorũ sagittas.nõ amplius certaminibus
Alijs obuiabis.nunc tibi salua alta mors:
Etenim iam nunc uirum interfecisti,qui ualde optimus
Iuuenum in Ithaca.ideo te hic uultures edent.
Dixit singulus uir,quoniam dixerunt non uolentem
Virum interfecisse.hoc autem stulti non cognouerunt,
Quòd iam ipsis & omnibus mortis fines attingebant.
Has auten toruè aspiciens allocutus est prudens Vlysses. Vlisses procis se manifestat.
Canes nõ me amplius existimabatis rediẽtẽ domũ uẽire
Populo à Troianorũ,quòd mihi consumebatis domum,
Ipsiusq; uiuentis petebatis uxorem.
Ancillas autem mulieres apud dormiebatis uiolenter:
Neq; Deos timentes,qui cælum latum habitant:
Neq; aliquam hominum accusationam imposterũ fore.
Nunc uobis & omnibus mortis fines contigerunt.
Sic dixit.hos autẽ igitur omnes nouus timor suscepit.
Aspiciebat autem singulus quo fugeret altam mortem.
Eurymachus aũt ipsum solus respondens,allocutus est. Eurymachus supplex Antinoo imputat omnia.
Siquidem iam Vlysses Ithacensis uenisti,

Hæc quidem decenter, dixisti quæcunq; fecerunt Achiui
Multa quidem in domibus iniusta, multa autem in agro.
Sed hic quidem iam iacet, qui causa fuit omnium
Antinous: hic enim imposuit hæc opera.
Non nuptiarum tantum indigens, neq; cupiens,
Sed alia cogitans, quæ ei non perfecit saturnius.
Vt Ithacæ in populo bene ædificatæ regnaret
Ipse at tuum filium interficeret insidians.
Nūc āt hic qdē ī parca iterfectus est. tu aūt miserere po-
Tuorū, at nos in futurū conciliati in populo (pulorū
Quæcūq; tibi ebibita sunt, & comesta sunt in domibus,
Pretium separatim ducentes uiginti boues singulus:
Aesq; aurumq; reddemus donec tuum cor
Lætum fuerit: ante autem non indignanter irascere.
Hunc aūt toruè uidens allocutus est prudens Vlysses.
Eurymache, neq; si mihi paterna omnia redderetis
Quæcunq; ei nunc sunt, & sicunde alia imponeretis,
Neq; sic amplius manus meas cessarem cæde
Ante omnem procos transgreßionem soluere.
Nunc uobis adiacet contra uel pugnare,
Vel fugere: qui mortem & parcam euitauerit.
Sed aliquem non fugere puto altam mortem.
Sic dixit. horum autem ipsorum soluta sunt genua.
His autem Eurymachus allocutus est secundo rursus.
O' amici non retinebit uir hic manus innocuas.
Eurymachus procis. Sed postquam accepit arcum politum, & pharetram
Pauimento à polito, sagittabit donec omnes
Nos interficiet. sed recordemur pugnæ,
Ensesq; trahite, & contra tenete mensas
Sagittas ueloces. contra autem ipsum omnes simus
Congregati, si ipsum pauimento expellemus & ianuis,

Eamus in ciuitatem.clamor citißime fiet.
Et ideo cito hic uir nunc ultimo ſagittabit.
Sic igitur uociferans traxit enſem acutum
Aereum utrinq; acutum.ſaltauit autem in ipſum
Terribiliter ſonans.ipſe autē ſequebatur diuus Vlyſſes
Sagittam proijciens.percußit autē pectus apud mãmam,
In autē ei hepate fixit uelox telum.ex aũt igitur manu
Enſem miſit humum.proiecta autem menſa
Decidit uoluta,longè autem aquas fudit humum,
Et poculum circũ anſatũ hic aũt terrã uerberauit frõte
Animo dolens:pedibus autem thronum ambobus
Calcitrans quaßit:in oculis autem fuſa eſt tenebra.
Amphinomus autem Vlyßi iuit glorioſo
Contrarius ruens.traxit autem enſem acutum
Si quomodo eius exiret ianuis.ſed ipſum præuenit
Telemachus à tergo percutiens ærea lancea
Humerorum medio.per autem pectora penetrauit.
Sonuit autem cadens:terram autem percußit fronte.
Telemachus autem ruit linquens longam lanceam
Illic in Amphinomo.ualde enim timebat ne qs Achiuorũ
Lanceam trahentem longam,uel percutiat
Enſe ruens,uel in caput uerberans.
Iuit aũt currẽs:ualde aũt cito dilectum patrẽ peruenit.
Propè autem ſtans uerba uelocia allocutus eſt.
O pater iam tibi ſcutum portabo & duas lanceas.
Et galeam bene æream in temporibus aptam
Ipſe induar iens.dabo autem Subulco
Et bubulco alia.armari enim melius.
Hũc autem reſpondens allocutus eſt prudens Vlyſſes.
Porta currens quouſq; auxiliarij adſunt
Ne me amoueant ianuis ſolum exiſtentem.

Eurymachus occiditur.

Telemachus Amphinomum interficit.

Sic dixit. Telemachus autem dilecto patri.
Perrexit autē ire thalamum ubi ei inclyta arma iacebāt.
Hinc quatuor quidem ſcuta excepit, lanceas autem octo,
Et quatuor galeas æreas denſas.
Venit autē ferēs. ualde āt cito dilectum patrē peruenit.
Ipſe autem primum circa corpus indutus eſt æs:
Vlyſſes in procos ſe armat. Sic autē eodē modo hi famuli induti ſunt arma pulchra.
Steterunt autem circum Vlyſſem prudētē uarij conſilij.
At hic quandiu quidem auxiliari erant ſagittæ:
Tandiu procorum unum ſemper in domo
Percußit inſpiciens. hi autem ſimul ſtricti cadebant.
At poſtquam liquerunt ſagittæ ſagittantem Regem,
Arcum quidem ad ſtabulum bene firmæ domus
Inclinauit ſtare ad parietes ſplendidos:
Ipſe autem circum humeros ſcutum poſuit quadruplex:
Capite autem in forti galeam bene factam poſuit
Conum. grauiter autem criſta deſuper nuebat.
Accepit autem fortes lanceas duas armatas ære.
Ianua autem quædam erat bene ædificato in pariete.
Vltimum autem apud pauimentum bene ſtantis domus
Erat uia in latitudine. tabulæ autē erant bene congruæ.
Hanc autem Vlyſſes cuſtodire iußit diuinum Subulcum
Stantem propè ipſam: una autem ſola erat uia.
His autem Agelaus dixit uerbum omnibus nuncians.
O amici non iam aliquis in ianuam aſcendat,
Agelaus procis. Et dicat populis: clamor citißime fiat.
Ideo cito hic uir nunc poſtremo ſagittet.
Hūc āt rurſus allocutus eſt Melāthius cuſtos caprarū.
Nō aliquo modo eſt Agelaë diuine: prope enim grauiter
Aulæ pulchras ianuas et moleſtum os latitudinis:
Et unus omnes prohibebit uir, qui fortis ſit.

Sed age uobis arma portabo armari
Ex thalamo illic enim putabo: neq; aliò
Arma deposuerunt Vlysses & illustris filius.
Sic dicens ascendit Melanthius custos caprarum
In thalamum Vlyßis supra scalas domus,
Vbi duodecim quidem scuta excepit, tot autem lanceas, Melāthius armis instruit procos.
Et tot galeas ereas crine densas.
Perrexit autem ire, ualde autē cito portās procis dedit,
Et tunc Vlyßis soluta sunt genua & dilectum cor,
Postquā circumponentes uidit arma, manibus autē lāceas
Longas quatientes, ualde autem ipsi uidebatur opus.
Statim autem Telemachum uerba uelocia allocutus est.
Telemache certe ualde iam aliqua in domibus mulierum
Nobis contra parat bellum malum uel Melanthius.
Hunc autē rursus Telemachus prudēs cōtra locutus ē.
O pater ipse ego hoc peccaui, neq; aliquis alius
Causa, qui thalami ianuam spisse congruam
Reliqui inclinans, horum autem speculatio fuit melior.
Sed uade diuine Eumæe ianuam claude thalami.
Et obserua siqua est mulierum, quæ hæc faciat,
An filius Dolij Melanthius quem ego puto.
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Iuit autē iterum thalamum Melāthius custos caprarum,
Portaturus arma pulchra: intellexit autē diuus Subulcus.
Statim autem Vlyssem allocutus est propè existentem.
Diuine Laërtiade prudens Vlysses.
Ille autem rursus exitiosus uir quem putamus ipsi
It in thalamum. tu autem mihi uerum dic,
Nunquid interficiam si potentior ero?
An tibi huc ducam, ut iniustitias soluat
Multas quantas hic operatus est tua in domo?

Hunc autē, respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Certe ego & Telemachus procos superbos
Retinebimus intra domos furentes:
Vos autem auertentes pedes & manus desuper
In thalamum mittite: tabulas autem ligate à tergo.
Catenam autem plicatam ex ipso penetrantes
Columnam in altam trahite, propinquate trabibus,
Vt diu uiuus existens graues dolores patiatur. (diuerūt.
Sic dixit. hi āt igitur hūc ualde qdē audiuerūt et obe=
Perrexerūt āt ire in thalamū. fefellerūt āt ipsū ītus exi=
Certe hic quidē thalami cōclaui ī arma quærebat. (stētē,
Hi autem steterunt utrinq; apud limina manentes,
Quādo in pauimentum ibat Melanthius custos caprarū.
Altera quidem manu ferens pulchram galeam,
Altera autem scutum latum antiquū inquinatū siccitate.
Laërtis herois quod iuuenis portabat.
Subulci Melanthiū uinciunt. Tū quidē iacebat, cōglutinationesq; solutæ erāt lororū.
Iam tunc irruentes ceperunt, traxeruntq; ipsum intro
Per caput. in pauimento aūt in terrā iecerūt dolētes cor.
Pedes autem manusq; colligauerunt tristi uinculo
Bene ualde uertentes totaliter sicut iusserat
Filius Laërtis pertolerans diuus Vlysses:
Catenam autem plicatam ex ipso tentantes,
Columnam in altā traxerūt, propinquauerūtq; trabibus.
Hunc autem cauillans allocutus est Eumæus subulcus
Nunc quidem iā ualde oīno Melanthie noctem seruabis
Lecto in molli dormiens sicut decet:
Neq; te Aurora ab Oceani fluxibus
Latebit ueniens aurisedis, quando adduces
Capras procis domo in conuiuium laborare.
Sic hic quidē illic relictus ē extēsus pnicioso ī uīculo.

Hi autem in arma euntes, portamq́; imponentes lucidam
Iuerunt in Vlyssem prudentem uersutum,
Vbi oritur spirantes instabant. hi quidem in pauimento
Quatuor. hi autem intra domum multiq́; & boni.
Hos autem prope filia Iouis uenit Minerua,
Mentori aßimilata & corpore ac & uoce.
Hãc aũt Vlysses lætatus est uidens, & uerbum dixit.
Mentor expelle maledictionẽ. recordare aũt socij dilecti. Minerua Mẽtori assimilata.
Quæcunq; bona sacrificaui. coætanea autem mihi es.
Sic dixit putans populorũ saluatricẽ esse Mineruã.
Proci autem ex altera parte minabantur ex domo.
Primus hanc increpauit Damastorides Agelaus. Agelaus Mentori ne Vlyssẽ iuuet.
Mentor ne te uerbis persuadeat Vlysses
Procis pugnare auxiliari autem ei ipsi.
Sic enim nostram mentem perfici puto,
Quando hos interfecerimus patrem ac & filium,
In autem tu his postea interficieris: qualia cogitas?
In autem domibus. tuo autem ipsius capite solues.
At postquam uestrum uiolentias abstulerimus ære,
Possesßiones quot tibi sunt quæq; intus, & quæ foris:
His autem Vlyßis commiscebimus: neq; filios
Viuere in ædibus sinemus, neq; filias,
Neque uxorem prudentem in ciuitate uersari,
Sic dixit. Minerua autem irata ex animo magis,
Increpauit autem Vlyssem iratis uerbis.
Non amplius tibi Vlysses robur firmũ, neq; aliqua forti-
Qualis, qñ pro Helena alba ulnis bono patre nata (tudo
Nouem annis Troianis pugnasti incessanter semper.
Multos autem uiros intefecisti in graui pugna.
Tuo autem capta est consilio Priami ciuitas lata uijs.
Quõ iã nunc qñ tuũ populũ, & possesßiones peruenisti

Contra procos lugens fortis esse?
Sed age huc amice apud me sta, & uide opus:
Vt uideas qualis tibi in uiris inimicis
Mentor Alcimides beneficentia reddet.
Dixit & nondum omnino dedit mutabilẽ uistoriã.
Sed adhuc potentiamq́; & fortitudinem tentabat
Et Vlyßis uel autem filij gloriosi.
Ipsa autem splendidæ in domus trabem
Sedit ruens hirundini similis contra.
Procos autem concitabat Damastorides Agelaus,
Eurynomusq́;, et Amphimedon, Demoptolemusq́;,
Pisandrusq́;, Polyctorides, Polybusq́; bellicosus:
Hi enim procorum fortitudine erant egregiè optimi.
Quicunq; adhuc uiuebant circa animas pugnabant.
Hos autem iam domuit arcus & frequentes sagittæ.
His autem Agelaus dixit uerbum omnibus nuncians.
O'amici iam retinebit uir hic manus innocuas,
Et iam ei Mentor quidẽ uenit inanes iactationes dicẽs.
Hi autem soli relicti sunt in primis ianuis:
Ideo non simul omnes immittite lanceas longas.
Sed agite, in eum primum iaculamini, sicubi Iupiter
Det Vlyssem percuti, & gloriam suscipere.
Horum autẽ aliorum non cura postquam hic ceciderit.
Sic dixit. hi autẽ igitur omnes iaculati sunt sicut iußit
Cupientes. hæc autem multum uana fecit Mineruа.
Horum alius quidem limen bene firmatæ domus
Percußit. alius autem ianuam densè congruam.
Alius autem in pariete fraxinus cecidit ære grauis.
At postquam iam lanceas euitauerunt procorum:
His uerbis incepit pertolerans diuus Vlysses.
O' amici iam quidem ego dicerem & nobis

Procorum in turmam, qui prompti ſunt
Nos interficere in prioribus malis.
Sic dixit. hi aũt igitur oẽs iaculati ſunt acutas lanceas
Contra inſpicientes Demoptolemum quidem Vlyſſes:
Euriadem aũt igitur Telemachus: Elatum aũt Subulcus,
Piſandrum autem igitur interfecit boum bubulcus uir.
Hi qdẽ poſtea ſimul oẽs mordicus ceperũt magnũ pauimẽ(tum,
Proci autẽ igitur iuerunt domus intimũ.
His aũt igitur irruerunt, mortuis aũt ex lãceas ceperũt.
Rurſus autem proci iaculati ſunt acutas lanceas
Cupientes. illas autem multum inanes poſuit Minerua.
Horum alius quidem limen bene firmatæ domus
Percußit. alius autem ianuam ſpißè congruam.
Alius autem in pariete fraxinus cecidit ære grauis.
Amphimedõ ãt igitur Telemachũ percußit manũ ĩ palma
In ſuperficie, extremam autem pellem læſit æs.
Cteſippus autem Eumæum ſuper ſcutum lancea longa
Humerũ extra tetigit. hoc ãt ſup uolauit. cecidit ãt humũ.
Hi autem rurſus circum Vlyſſem prudẽtẽ uerſutum
Procorum in turbam iaculati ſunt acutas lanceas.
Tũc rurſus Erydamãta pcußit urbium ppl'ator Vlyſſes,
Amphimedonta autẽ Telemachus, Polybum ãt Subulcus,
Cteſippum autem igitur poſtea boum bubulcus uir
Percußit in pectus. iactans autem allocutus eſt.
O multum audax amator cõuiciorum nunquam oĩno
Obediens ſtultitiæ ualde dic, ſed Deis
Verbum uerte, quoniam multo potentiores ſunt.
Hoc tibi pro pede hoſpitale quem dediſti
Diuo Vlyßi domum mendicanti.
Dixit igitur boum nigrarum bubulcus. at Vlyſſes
Vulnerauit Damaſtoridem cominus lancea longa.

Euryades Elatus & Piſandrus occiduntur.

Telemachus autem Buenoridem Liocritum percußit
Lancea medio uentre, penitus autem æs transire fecit:
Cecidit autem pronus, terram autē percußit tota fronte.
Iam tunc Minerua corruptiua hominum Aegida sustulit
Alto ex fastigio. horum autem mentes timuerunt.
Hi autem fugerunt in domum boues tanquam gregaris,
Cōparatio. Quas quidem dolosus æstrus irruens agitauit
Tempore in uerno, quando dies longæ sunt.
Hi autem sicut uultures curuæ unguibus curuæ labris
Ex mentibus uenientes in aues saltant.
Hæ quidem in campo nebulas timentes eunt.
Hæ autem has perdunt insilientes, neq; aliqua fortitudo
Fit, neq; fuga: gaudent autem uiri præda.
Sic igitur hi procos irruentes in domum
Verberabāt cōuersim. horū āt suspiriū mouebatur ī decēs
Capitibus uerberatis. pauimētū āt totū sāguine spargitur.
Liodes supplex orat Vlyssem. Liodes autem Vlyßis irruens cepit genua,
Et ipsum precans uerba uelocia allocutus est.
Oro te Vlysses. tu autem me uenerare, & mei miserere.
Nondum enim aliquam dico mulierum in domibus
Dicere: neq; aliquid facere iniustum, sed & aliò
Sedaui procos quicunq; talia faceret.
Sed mihi non obediuerunt malis à manus tenerem:
Ideo & iniustitijs indecentem mortem secutus sum.
At ego cum his uates nihil faciens
Iacebo. sic non est gratia imposterum benefactorum.
Hunc autē toruè uidens allocutus est prudens Vlysses.
Si quidem iam cum his uates dicis esse,
Sæpe curasti orare in domibus
Longè mihi reditus finem dulcis fieri.
Te autem uxoremq; dilectam sequi & filios parere.

Ideo

Ideo non mortem grauem aufugies.
Sic igitur dicens ensem cepit manu forti
Iacentem quem Agelaus abiecerat humum
Interfectus, quo hunc in ceruicem mediam percußit.
Loquentis aũt igitur huius caput pulueribus mixtum est.
Terpiades autem cantor fugit mortem nigram
Phemius, qui canebat cum procis neceßitate.
Stabat in manibus tenens citharam stridulam
Propè apud ianuam: bifariam autem mentibus cogitabat.
An egrediens domo Iouis magni ad aram
Aulæ sederet factam ubi multa
Laërtes Vlyssesq; boum in crura combusserat.
An genibus precaretur ruens Vlissem.
Sic autem ei cogitanti uisum est melius esse
Genua tangere Laërtiadæ Vlyssis.
Certè hic citharam concauam deposuit humi
Medio crateræ & throni argentei clauis.
Ipse autem rursus Vlyßis ruens cepit genua.
Et ipsum precans uerba uelocia allocutus est.
Oro te Vlysses. tu autẽ me uenerare, et mei miserere.
Ipsi tibi in futurum dolo erit, si cantorem
Interficies, qui Deis & hominibus cano.
Ipse doctus sum: deus autem mihi in mẽtibus cantilenas
Omnes produxit. uidetur autem tibi accinere
Tanquam Deo. ideo ne me cupias collo truncare.
Et telemachus hæc dicet tuus dilectus filius,
Quòd ego non uoluntarius in tuam domũ, nec; indigens,
Veni procis cantaturus post conuiuium:
Sed multo plures & potentiores duxerunt neceßitate.
Sic dixit. hunc autem audiuit sacra uis Telemachi.
Statim autem suum patrẽ allocutus est propè existentem.

Liodes occiditur.

Phemius musicus Vlysi.

Abstine, neq; item hunc insontem percute ære.
Et preconem Medonta saluabimus, qui mei semper
Domo in nostra curam habuit pueri existentis:
Si iam non ipsum interfecit Philetius, uel Subulcus,
Vel tibi obuiauit ruenti in domo.
Sic dixit. hunc aūt audiuit Medon prudentia sciens.
Cadens enim iacebat sub sede: circum autem pellem
Indutus bouis nuper excorticatam fugiens mortē nigram.
Statim aūt à throno surrexit: cito āt expogliauit bouinā.
Telemachum autem postea ad ruens cepit genua,
Et ipsum precans uerba uelocia allocutus est.
Phemius et Medō a Telemacho seruantur.
Ò amice ego qdē hic suum. tu āt tenearis. dic āt patri
Ne me circa potentias lædat acuto ære
Viris procis iratus, qui ei totonderunt
Res in domibus: te autem stulti nihil honorauerunt.
Hunc autem subridens allocutus est prudens Vlysses.
Fide quoniam te dic liberauit & saluauit,
Vt noscas in animo, & dicas, & alij
Mala operatione bona operatio melior.
Sed exeuntes domibus sedete foris
Ex cæde in aula, tuq; & multum famosus cantor:
Vt ego in domo laborem quod me oportet.
Sic dixit. hi autem exiuerunt domo euntes.
Sederunt autem igitur hi Iouis magni ad altare
Vndiq; aspicientes cædem expectantes semper.
Aspiciebat aūt Vlysses ad suā domū si quis adhuc uirorū
Viuus sublateret fugiens mortem nigram.
Hos autē uidit ualde omnes in sanguine, & pulueribus
Cadentes multos, sicut pisces quos piscatores
Concauum in littus album extra mare
Rete extraxerunt multo foraminibus: hi autem omnes

Vndas maris cupientes in arenis fusi sunt:
Horum quidem Sol lucens abstulit animum.
Sic tunc igitur proci adinuicem fusi erant
Iam tunc Telemachum allocutus est prudens Vlysses.
Telemache eia age mihi uoca nutricem Eurycleam,
Vt uerbum dicam, quod mihi in animo est.
Sic dixit. Telemachus autem dilecto obediuit patri.
Mouens autem ianuam allocutus est nutricẽ Eurycleam.
Eia iam mouere anus diu generata, quæ mulierum
Famularum speculatrix es in domibus nostris,
Veni, uocat te pater meus, ut aliquid dicat.
Sic locutus est. huic autem uelox fuit uerbum
Apperuit autem ianuas domorum bene habitatarum.
Perrexit autem ire. at Telemachus ante præibat.
Inuenit postea Vlyssem cum interfectis mortuis,
Sanguine & puluere inquinatum tanquam leonem,
Qui comesturus bouem uenit pernoctantem in agro:
Omne autem igitur ei pectusq; genæq; utrinq;
Cruentæ sunt: grauis autem in uultum uideri.
Sic Vlysses inquinatus erat pedes & manus desuper.
Hæc aũt postq̃ igitur mortuosq; & magnũ inspexit sanguinẽ,
Ruit ululare, quoniam magnũ uidit opus.
Sed Vlysses prohibuit, & tenuit cupientem.
Et ipsam uociferans uerba uelocia allocutus est.
In animo anus gaude & abstine, neque ulula.
Non pietas interfectis uiris orare.
Hos autem parca domuit Deorum & impia opera.
Non aliquem enim honorabant terrestrium hominum,
Non malum, neq; quidẽ bonum quid ad ipsos peruenisset
Ideo & peccatis indecentem mortem assecuti sunt.
At age mihi tu mulieres in domibus dic,

Vlysses Eurycleam accersiri iubet.

Quæ me inhonorant, & quæ peccantes sunt.
Hunc aũt rursus allocuta est dilecta nutrix Euryclea.
Tibi enim ego tibi fili ueritatem dicam.
Quinquaginta tibi sunt in domibus mulieres
Famulæ. has quidem opera docuimus operari,
Lanasq; extendere, & seruitutem tolerare.
Harum duodecim omnes impudentias iniuerunt,
Neque me honorantes, neque ipsam Penelopen.
Telemachus aũt nuper quidẽ auctus est, neq; ipsum mater
Imperare siuit in famulis mulieribus.
Sed age ego ascendens superiora splendida
Dicam tuæ uxori cui aliquis Deus somnum immouit
Hanc autem, respõdens, allocutus est prudens Vlysses.
Nondum hanc excita. tu autem huc dic mulieribus
Venire, quæ antea indecentia operatæ sunt.
Sic dixit. anus autem per domum exiuit
Nuncians mulieribus, & mouens ire.
At hic Telemachum, & Bubulcum, & Subulcum
Ad se uocans uerba uelocia allocutus est.
Vlysses iubet mortuos efferri. Incipite mortuos portare, & iubete mulieres.
At postea thronos pulchros, & mensas
Aqua, & spongijs multis foraminibus purgare.
At postquam iam totam domum ornauerunt,
Famulas educentes stabilis domus
Mediæq; testudinis, & boni septimi aulæ
Interficite ensibus longè acutis, donec omnium
Animas auferatis & obliuiscatur Veneris,
Quam à procis habuerunt, mixtæ suntq; clàm.
Sic dixit. hæ autem mulieres congregatæ uenerunt oẽs
Grauiter lugentes, teneram lachrymam defundentes.
Primum quidẽ igitur mortuos portauerunt interfectos,

Sub autem porticu deposuerunt bene septæ aulæ
Adinuicem innitentes. imperauit autem Vlysses
Ipse iens, hæ autem exportabant & necessitate.
At postea thronos pulchros, & mensas
Aqua, & spongijs multis foraminibus purgarunt.
At Telemachus, & Bubulcus, & Subulcus
Scopis pauimentum prudenter facte domus
Verebāt: hæ aūt exportauerūt famulæ: posuerūt aūt foris.
At postquam omnem domum ornauerunt
Famulas educentes stabilis domus
Mediæq; testudinis, & boni septi aulæ,
Loco in stricto unde non aliquo modo erat fugere,
His autem Telemachus prudens incepit dicere.
Non quidem iam pura morte animum auferam
Harum, quæ iam, meo capiti opprobria fuderunt,
Matriq; meæ, apudq; procos dormiebant.
Sic dixit & funem nauis nigræ
Columna ex suspendens magna iecit nigra
Altè extendens, ne qua pedibus terram tangeret.
Sicut aūt quando uel turdellæ extensæ alis, uel c[illegible]ns.
Septo in percutiunt quod stat in luco
Aulin intrantes. odiosum autem susceptum est [illegible]
Sic hæ ordinatim capita habebant, circum aūt [illegible]
Collis laquei erant, ut miserrimè morerentu[illegible]nt
Tremebant autem pedibus paululum non ua[illegible]sset,
Educunt autem Melanthiū in uestibulu[illegible]
Hoc autem ab quidem naresq; & aures sæ[illegible]uat.
Inciderūt: genitaliaq; extraxerūt canibu[illegible]rix Euryclea.
Manusq; & pedes inciderunt irato an[illegible]
Hi quidem postea abloti manusq; pede[illegible] dico[illegible]
In Vlysseam domum iuerunt, perfect[illegible]sum a[illegible]

pe
re
non
it.

Euryclea
Penelo[illegible]

At hic allocutus est dilectam nutricem Eurycleam.
Porta sulfur anus malorũ medelã. porta aũt mihi ignẽ
Vt fumigem domum. tu autem Penelopen
Venire huc iube cum ancillis mulieribus:
Omnes autem moue famulas in domum uenire.

Igne lustrã tur ędes.

Hunc aũt rursus allocuta est dilecta nutris Euryclea.
Certè iam hæc fili mi secundum decens dixisti:
Sed age lænamq; chitonaq; uestimenta portabo.
Non autem sic uestibus tectus latos humeros
Sta in domibus. repræhensibile autem esset.
Hanc autem rursus allocutus est prudens Vlysses.
Ignis nunc mihi primum in domibus fiat.
Sic dixit. neq; non obediuit dilecta nutrix Euryclea.
Portauit autem igitur ignem & sulfur. at Vlysses
Bene adoleuit domum amplam, & domum, & aulam.
Anus aũt rusus ascendit per domos pulchras Vlyßis,
Nun[...]cians mulieribus, & mouens ire.
At hic [...]tem iuerunt domum tædas in manibus tenentes.
Ad se u[...]idẽ igitur circũfundebantur & salutabãt Vlyssem:
Incip[...]labantur amplectentes caputq; & humeros,
At postea[...] capientes. hunc autem dulce desiderium cepit
Aqua, & [...]suspirij: nouit autem igitur mentibus omnes.

Vlysses iubet mortuos efferri.

At postquan[...]
Famulas ed[...]
Mediæq; tes[...]
Iuterficite en[...]
Animas aufer[...]
Quam à procis [...]
Sic dixit. hæ au[...]
Grauiter lugentes, [...]
Primum quidẽ igitu[...]

[...]VMENTVM. Y. HOMERI
COMPOSITIONIS.

[...]sis apud vxorem, & erroris narrationum bre-
[...] Vlysis et Telemachi cum domesticis exitus.

[...]SEAE. Y. HOMERI
[CO]MPOSITIONIS.

[...] maritum suum quondam Penelope.

NVS Autem in superiora ascendit cachinans,
Heræ dictura dilectum maritum intus existentem.
Genua autem firma habebat, pedes autem sufficientes erant.
Stetit autē igitur super capite, & ipsam ad uerbū dixit.
Surge Penelope dilecta filia, ut uideas
Oculis tuis, quæ cupiebas dies omnes.
Venit Vlysses, & domum amplicuit serò licet ueniens:
Procos autem interfecit superbos, qui suam domum
Destruebant, & res comedebant, uiolabantq; filium.
Hanc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Nutrix dilecta insanam te dei fecerunt, qui possunt
Insipientem facere, & prudentem ualde existentem:
Et insipientem prudentiam inire fecerunt.
Qui te læserunt: antea autem mentibus bona eras.
Cur me lædis per dolentem animum habentem
Hæc dicens? & ex somno suscitas
Dulci? qui me ligauit dilectas palpebras complectens.
Nondum enim tantum dormiui ex quo Vlysses
Iuit uisurus malum Ilium non nominandum.
Sed agè nunc descende, & retro ualde domum.
Si enim aliqua me alia mulierum, quæ mihi sunt
Hæc ueniens nunciasset, & ex somno excitasset,
Ideo cito odiosè ipsam ego remisissem ire
Rursus intra domos. te autem hæc senectus iuuat.
Hāc autē rursus allocuta est dilecta nutrix Euryclea.
Non te lædo filia dilecta: sed uerè tibi
Venit Vlisses, & domum suscepit sicut dico
Hospes quem omnes inhonorabant in do[illegible]sum a[illegible]

Euryc[illegible] nunciat Penelope Vlyssem rediisse.

Penelope Vlyssem rediisse non credit.

Euryclea Penelo[illegible]

Telemachus autem igitur diu cognouit intus existentem,
Sed prudentijs cogitationes patris occultabat.
Vt uirorum puniret uiolentias superborum.
Sic dixit. hæc autem lætata est à lecto saltans
Anum circumplicita. à palpebris autẽ lachrymam misit,
Et ipsam uociferans uerba uelocia allocuta est.

Penelope nutrici.

Eia agè iam mihi nutrix dilecta uerum dic.
Si uerè iam domum uenit ut dicis,
Quomodo iam procis impudentibus manus immisit
Solus existens. hi aũt semper congregati intus manebãt.

Euryclea Penelope.

Hãc autẽ rursus allocuta ẽ dilecta nutrix Euryclea.
Non uidi, non audiui, sed suspirium solum audiui
Interfectorũ. nos aũt in secessu thalamorũ bene factorũ
Sedebamus timentes: tabulæ aũt tenebant bene congruæ
Antea, quando iam me tuus filius à domo uocauit
Telemachus: hunc enim premisit uocare.
Inueni postea Vlyssem inter interfectos mortuos
Stãtẽ. hi aũt ipsũ circũ lapidibus stratũ pauimẽtũ tenẽtes
Iacebant adinuicẽ. tu uidẽs ãt animũ exhilarabis.
Nunc hi quidem iam omnes in aularibus ianuis
Congregati. at hic domum fumigat perpulchram
Ignem magnum accẽdens. te aũt me præmisit uocarem.
Sed sequere, ut uobis letitia ineatis
Ambo uos dilecto corde, quoniam mala multa passi estis
Nunc autem iam hoc longum desiderium perfectum est.
Venit quidem ipse uiuus domesticus: inuenit autem et te
Et filium in domibus: malè autem super ipsum fecerant
Proci, quos omnes puniuit sua in domo.

Penelope [illegible]ycleę.

Hanc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Nutrix dilecta nondum ualde contra glorieris ridens,
Scis enim [illegible]dẽ igi[illegible]gratus in domo appareret

Omnibus:maxime autẽ mihiq; & filio quem genuimus.
Sed non est hoc uerbum uerum, sicut dicis.
Sed aliquis immortalium interfecit procos superbos
Iniuriam admirans, animi dolores, & mala opera.
Non aliquem enim honorabant terrestrium hominum,
Nõ malum, neq; quidem bonum quicunq; ipsos aduenit.
Ideo iniustitiæ paßi sunt malum. at Vlysses
Perdidit longè reditum græciæ: perijt autem ipse.
Huic autẽ postea respondit dilecta nutrix Eurvclea. Eurvclea Penelope.
Filia mea quale te uerbum fugit septum dentium,
Quæ maritum intus existentem in foco nunquam dicis
Domum esse uenturũ animus aũt tibi semp incredulus.
Sed age tibi & signum permanifestum aliud dicam.
Cicatricem quam quondam ipsum sus percußit albo dẽte.
Hanc abluens agnoui. uolebam autem tibi ipsa
Dicere: sed me ille capiens in ore manibus
Non siuit prudentijs mentis.
Sed sequere. at ego me circum concedam ipsam
Si te decepero, interfice me miserrima morte.
Huic autem respondit postea prudens Penelope.
Nutrix dilecta difficile Deorum semper genitorum.
Consilia trahere ualde multum scientem existentem.
Sed tamen eamus ad filium, ut uideam
Viros procos interfectos, & qui interfecit,
Sic dicens descendit superiora. multa autem ei cor
Mouebat, an longè dilectum cor interrogaret,
An astans oscularetur caput & manus capiens.
Hæc aũt postq̃ ingressa ẽ, et trãsiuit lapideũ pauimẽtũ, Penelope sub dubitãs accedit Vlyssem.
Sedit postea Vlyssem contra in ignis splendore
Parietis alterius. hic autem igitur ad columnam longam
Sedebat deorsum uidens, expectãs si ipsum alloqueretur

Fortis uxor, postquam uidit oculis.
Hæc autem tacita diu sedit: stupor autem ei cor cepit.
Aspectu autem aliquando ipsum clare uidebat,
Aliqñ autẽ ignorabat mala corpori uestimẽta habẽtem.
Telemachus aũt locutus ẽ, uerbũq; dixit, denominauitq;.
Mater mea mala mater sæuum animum habens,
Cur sic patre separaris? neque apud ipsum
Sedens uerbis interrogas: neq; scrutaris
Non quidem alia sic mulier tolerabili animo
Viro abstineret, qui ei multa mala laborans
Venisset uigesimo anno patriam terram.
Tibi autem semper cor durius est lapide.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Fili mi animus mihi in pectoribus stupefactus est:
Neq; dicere possum uerbis, neque interrogare
Neque in uultum uidere contra si uerè iam
Est Vlysses, & domum uenit: certe ualde nos
Cognoscemur inter nos & melius. sunt enim nobis
Signa, quæ iam & nobis abscondita scimus ab alijs.
Sic dixit. risit autem pertolerans diuus Vlysses.
Statim autem Telemachum uerba uelocia allocutus est.
Telemache certe matrem in domibus dimitte
Tentare me. forsan autem agnoscet, & melius.
Nũc aũt quod sordeo, mala aũt corpori uestiméta ĩdutus
Ideo inhonorat me, & nondum dicit hunc esse. (sum,
Nos autem consultemus ut ualde optima fiant.
Etenim aliquis unum uirum interficiens in populo,
Cui non multi sint adiutores retro,
Fugit, affinesq; relinquens & patriam terram:
Nos autẽ sustẽtaculum ciuitatis interfecimus, qui ualde
Iuuenum in Ithaca: ideo consulere iubeo. (optimè

Nũc aũt rursus Telemachus prudẽs cõtra locutus ẽ.
Ipse hæc uideas pater dilecte: tuum enim optimum
Consilium in hominibus dicunt esse: neq; aliquis tibi
Alius uir contendat mortalium hominum.
Nos autem prompti simul sequemur, neq; aliquid dico
Fortitutidine indigere quanta potentia adest.
Hũc autẽ, respondens, allocutus est pertolerãs Vlysses.
Tibi enim dico, ut mihi uidetur esse optima.
Primum quidem lauamini, & induimini uestes:
Famulasq; in domibus iubete uestimenta capere.
At diuinus cantor tenens citharam stridulam
Nobis præeat amatrice ludorum saltatione:
Vt aliquis dicat nuptias esse extra audiens,
Vel per uiam iens, uel qui circum habitant:
Ne antea fama lata cædis in ciuitate fiat
Virorum procorum, quàm nos eamus extra
Agrum in nostrum arboriferum. illic aut postea
Consultabimus quod utile Olympius præbebit.
Sic dixit. hi ãt igitur hũc ualde qdẽ audiuerũt et obe- (diuerũt,
Primũ qdẽ igitur loti sunt et ĩduti sũt uestes:
Ornatæ sunt aũt mulieres. ipse aũt cepit diuinus cantor
Citharam concauam, in autem ipsis desiderium mouit
Cantusq; dulcis. & strenuæ saltationis.
His autem magna domus strepebat pedibus
Virorum ludentium, pulchrizonarumq; mulierum.
Sic autem aliquis domos extra audiens.
Certè ualde iam duxit uxorem multis petitam Reginã.
Misera. non tolerauit mariti sui primi
Custodire magnam domum continuè quosuq; ueniret.
Sic igitur aliqs dixit. hæc aũt nõ cognouerũt sicut facta (sunt.
Ast Vlyssem magnanimum sua in domo

Simulantur in edibus nuptię propter tumultum.

Eurynome gubenatrix lauit & unxit oleo.
Circum autem ipsum pallium pulchrum iecit et uestem.
Post hæc in capite fudit multā pulchritudinē Minerua,
Maioremq́; inspicere, & pinguiorem: in autem capite
Tenues misit comas uiolaceo flori similes.
Sicut autē quando aliquis aurum circumfudit argēto uir
Sciens, quem Vulcanus docuit & pallas Minerua
Artem omnigenam: gratiosa autem opera perficit.
Sic quidē huic circumfugit gratiam capitiq́; et humeris.
E'balneo autem exiuit corpore immortalibus similis.
Iterum autem rursus desedit in sede unde surrexerat,
Contra suam uxorem, & ipsam ad uerbum locutus est.

Vlysses uxori.

Felix supra tibi mulierum effœminatarum
Cor durum posuerunt olympias domos habitantes.
Non quidem alia sic mulier tolerabili animo
Viro abstineret, qui ei mala multa laborans
Veniret uigesimo anno in patriam terram.
Sed age mihi nutrix sterne lectum, ut & ipse
Dormiā, certe enim huic ferreus in pectoribus animus.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Felix non nuper magnifico, neq; paruifacio,
Neq; ualde admiror. ualde autem bene scio qualis erat
Ex Ithaca in naui iens longa remis.
Sed age ei sterne bonum lectum Euryclea
Intra stabilem thalamum quem ipse fecit:
Vbi ei extra ponentes bonam lecticam iaciteq́; lectum,
Pelles & lænas, & cooperimenta splendida.
Sic dixit maritum tentans at Vlysses
Iratus uxorem allocutus est prudentia scientem.
O'mulier certe ualde hoc uerbum triste dixisti.
Quis autem mihi alibi ponere lectum. difficile aūt esset

Et ualde scienti, quando non Deus ipse ueniens
Facile uolens ponet alio in loco.
Virorũ autẽ nõ aliquis uiuus homo, neq; ualde pubescẽs
Facile moueret, quoniam magnum signum factum est
In lectica laborata. hãc autẽ ego feci, neq; aliquis alius:
Arbuscula erat extensa folijs oliuæ septum intra,
Florens, uirescens: grossa autem erat tanquam columna:
Huic autem ego ieci thalamum meum donec perfeci
Densis lapidibus, & bene desuper texi:
Compactas autem imposui ianuas spisse factas.
Et tunc postea incidi comam folij longæ oliuæ.
Truncum autem ex radice incidens circum poliui ense
Bene & scienter, & in lineam direxi
Fulcrum faciens. terebraui autem omnia terebro.
Ab autem hoc incipiens lecticam poliui quousq; perfeci
Variam auroq;, & argento, & ebore.
Extra autem extendi pellem bouis purpure splendidam.
Sic tibi hoc signum dico, neq; scio.
Si mihi adhuc firma est mulier lectica. an aliquis iam
Virorum alibi posuerit incidens à radice oliuæ.
Sic dixit. huius illic soluta sunt genua et dilectum cor,
Signa recognoscentis, quæ ei firma dixit Vlysses:
Lachrymans aũt. postea rectà cucurrit. circum ãt manus
Collum iecit Vlyssi: caput autem osculata est, & uultus.
Ne mihi Vlysse irascere, quoniam alijs maximè
Hominum prudẽs fuisti. Dei autem dederunt ærumnã,
Qui nobis inuiderunt adinuicem manentibus.
Iuuentute delectari, & senectutis limen peruenire.
At non nunc mihi hoc irascere, neq; repræhende,
Quoniã te nõ primum postquam uidi sic amplexa sum.
Semper enim mihi animus in pectoribus dilectis

Vlysses lectũ suũ cõiugalem describit.

Penelope ex signis Vlyssẽ cercognouit.

Tremebat, ne me quis hominum deciperet uerbis
Veniens. multi enim malas astutias cogitant.
Neq; autem Argiua Helena Ioue nata
Viro cum alieno mixta esset amicitia & lecto,
Si sciuisset quòd ipsam iterum bellicosi filij Achiuorum
Ducere domum dilectam in patriam debebant.
Hanc autem facere Deus mouit opus indecens.
Hanc autem nocumentum antea suo imposuit animo
Graue, ex qua primum, & nos aduenit dolor.
Nunc autem postquam iam signa ualde manifesta dixisti
Lecti nostri quem non homo alius uidit,
Sed soli tuq; ego; & ancilla una sola
Actoris, quam mihi dedit pater adhuc huc uenienti,
Quæ nobis saluabat ianuas boni cubiculi.
Persuades iam meum animum sæuum ualde existentem
Sic dixit. huic āt adhuc magis desyderiū mouit luctus.
Flebat autem habens uxorem gratā prudētias scientem.
Sicut autem quando libenter terra natantibus apparet,
Quorum neptunus bene factam nauem in ponto
Corrupit impulsam uento, & unda nigra.
Pauci autem effugiunt album mare in terram
Natantes: multa autem circa corpus uersa est salsugo.
Læti autem adiuerunt terram malum fugientes.
Sic igitur huic gratus erat maritus inspicienti.
Collo autem nondum omnino remouebat brachia alba.
Et lugentibus apparuisset rosea Aurora,
Nisi alia cogitasset Dea cæsia Minerua.
Noctē quidē in trāsitu longā tenuit. Aurorā autē rursus
Custodiuit in Oceano auream sede, neq; sinebat equos
Coniungi ueloces pedibus lumem hominibus portantes
Lampum & Phaëtonta, qui auroram iuuenes ducunt.

Lampus et Phaëton equi Auroræ.

Et tunc igitur suam uxorẽ allocutus est prudens Vlysses
O mulier nondum enim omnium in fines certaminũ
Venimus. sed adhuc in futurum immensus labor est,
Multus & difficilis, quem me oportet omnem perficere.
Sic enim mihi anima dixit Tiresiæ,
Die quo quando iam descendi domum inferni intra,
Reditum socijs quærens, & mihi ipsi.
Sed ueni: lectum autem eamus uxor, ut & iam
Somno sub dulci delectemur dormientes.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Lectus quidem iam tibi erit, quando animo
Tuo uolueris, postquam te Dei fecerunt uenire
Domum bene ædificatam, & tuam in patriam terram.
Sed quoniam cognouisti, & tibi Deus iniecit animo:
Dic age mihi certamen, quoniam & in futurum puto
Audiam. statim autem est scire non peius.
Hãc autẽ, respondens, allocutus est prudens Vlysses.
Felix cur igitur me ualde hortans iubes
Dicere. at ego dicam, neq; celabo.
Non quidem tibi animus lætabitur, neq; enim ipse
Lætabor, quoniã ualde multas hoĩum ĩ ciuitates iubebat
Venire in manibus habentem aptum remum.
Donec hos aduenire, qui nesciunt mare
Viros, neq; salibus mixtum cibum edunt,
Neq; sciunt naues purpureas rostris,
Neq; aptos remos, qui alæ nauibus sunt.
Signũ ãt mihi hoc dixit ꝑmanifestum, neq; te cælabo:
Quando iam mihi obuians alius uiator
Apparebit furcam tenere in illustri humero.
Et tunc me in terra figentem iussit remum
Sacrificantem sacra bona Neptuno Regi,

Agnum, taurumq́; porcasq́; ascendentem aprum:
Domum autem abire facere sacras hecatombas
Immortalibus Deis, qui cælum latum habitant,
Omnibus ualde ordinatim, mors autē mihi ex mari ipso
Debilis ualde talis ueniet, quæ me interficiet
Senectute sub matura læsum. circum autem populi
Beati erunt. hæc autem mihi dixit omnia perfectum iri.
Hunc autem rursus allocuta est prudens Penelope.
Si quidem iam senectutem Dei perficient meliorem:
Spes tibi postea malis fugam fore.
Sic hi quidem talia inter se dicebant.
Interim autē Eurynomeq́; & nutrix parabant lectum
Veste molli tædis sub splendentibus.
At postquam strauerunt densum lectum festinantes:
Anus autem iens iterum domum iuit.
His autem Eurynome cubicularia præibat
Euntibus lectum tædam in manibus tenens.
In thalamum autē prudens iterum abiuit. hi quidē postea
Læti lecti antiqui consuetum iuerunt.
At Telemachus, & Bubulcus, & Subulcus
Cessare fecerūt saltatiōe pedes, cessare fecerūt āt mulieres
Ipsi autem dormierunt in ædibus umbrosis.
Hi āt postq̄ igitur amicitia delectati sunt desyderata.
Versi sunt uerbis mutuo loquentes.
Hæc qdē quæcūq; ĩ domibus tolerauit diuina mulierum
Virorum procorum inspiciens exitiosam multitudinem,
Qui sui gratia multas boues, & pingues oues
Iugulauerunt, multum autē doliorum haustum est uini.
At hic diuus Vlysses quousq; dolores posuit
Hominibus, quascunq; ipse ærumnas passus est,
Oīa dixit. hæc āt igitur delectata ē audiēs, neq; ei sōnus

Vlysses enarrat uxori suos errores.

Cecidit

Cecidit in palpebris ante narrare omnia.

Incepit aũt quomodo primũ Ciconas domuit. at postea

Venit Lotophagorum uirorum pinguem terram.

Et quæcũq; Cyclops fecit, et quomodo retribuit pœnã

Fortium sociorum, quos comedit: neq; misertus est.

Et quomodo Aeolum iuit, qui ipsum prõptus suscepit,

Et misit. neq; parca dilectam in patriam ire

Siuit: sed ipsum rursus rapiens procella

Pontum in piscosum tulit ualde suspirantem.

Et quomodo longam portis Læstrigoniam adiuit,

Qui naues perdiderunt & fortes socios

Omnes: Vlysses autem solus aufugit naue nigra.

Et Circes narrauit dolum: multam inuentionemq́;.

Et quomodo inferni domum iuit latam,

Animam interrogaturus Thebani Tiresiæ

Naui multiseda: & inspexit omnes socios,

Matrẽq́; quæ ipsũ peperit, & nutriuit paruulũ existẽtẽ

Et quomodo Sirenum congregantium uocem audiuit.

Quomodoq́; iuit erratiles petras grauẽq́; Caribdim,

Scyllamq́;, quam nullo modo sine morte uiri fugerunt.

Et quomodo Solis boues interfecerant socij.

Et quomodo nauem uelocẽ percussit ardenti fulmine

Iupiter altitonans: longè autem corrupti sunt boni socij

Omnes simul. ipse autem malas mortes subterfugit.

Quomodoq́; iuit Ogygiã ĩsulã nymphãq; Calypsonẽ,

Quæ ipsum detinuit cupiens maritum esse

In speluncbis concauis: & cibauit: & dixit

Facere immortalem, & non senescentem dies omnes.

Sed huic nunquam animum in pectoribus persuasit.

Et quomodo in Phæaces peruenit multa passus,

Qui iam ipsum circa cor Deum tanquam honorauerũt:

Et miserunt cum naui dilectam in patriam terram,
Aes, aurumq; sufficienter, uestemq; dantes.
Hoc igit ultimū dixit uerbū, quādo ei dulcis somnus
Solutiuus membrorum irruit, soluensq; curas animi.
Hec autem rursus alia cogitauit Dea cesia Minerua.
Quando iam Vlyssem putabat suo in animo
Lecto suæ uxoris delectari, ac & somno:
Statim ab Oceano aurithronam matutinam
Mouit, ut hoībus lumē portaret surrexit aūt Vlysses
Lecto ex molli uxorem autem in uerbum mandauit.
O' uxor. iam qdē multis satiati sumus certaminibus
Nos ambo tu quidem hic meum multum curis reditum
Flens, at me iupiter doloribus, & Dei alij
Desyderantem impedierunt mea à patria terra.
Nunc autē postquā ambo perdesyderatū uenimus lectū,
Res quæ mihi sunt cura in domibus.
Oues autem quas mihi proci superbi consumpserunt,
Multas quidem ipse ego prædabor alias āt Achiui
Dabunt donec omnia implebunt stabula.
Vlysses egreditur ad patrem. Sed certe quidem ego multum arboribus agrum uado,
Visurus patrem bonum, qui mihi frequenter dolet.
Tibi autem uxor hoc mando Prudenti existenti.
Statim enim fama ibit simul Sole ascendente
Virorum procorum quos interfeci in domibus.
Vade superiora ascendens cum ancillis mulieribus
Sedere: neq; aliquem ante uideas, neq; interroga.
Dixit. & circum humeros indutus est arma pulchra.
Mouit autem Telemachum, & Bubulcum, et Subulcum:
Omnes autem arma iußit bellicosa manibus capere.
Hi autē ei non impersuasi sunt: armati sunt autem ære.
Aperuerūt āt ianuas, & exiuerūt. præiuit aūt Vlysses.

Iam quidē lumen erat in terrā. hos antē igitur Minerua
Obſcuritate cooperiens cito eduxit ciuitate.

ARGVMENTVM. Ω. HOMERI COMPOSITIONIS.

Has horum procorum animas Mercurius in infernum deducit
Et recognitio Vlyſsis fit ad patrem Laerten. Et turbationē
Itacenſis factam in procorum interitu, Minerua impedit.

ODYSSEAE. Ω. HOMERI COMPOSITIONIS.

Omega aūt, Vlyſſes cum patre & filio pugnat Achiuis.

ERCVRIVS Autem animas
Cyllenius euocauit
Virorum procorum. tenebat autem
uirgam in manibus
Pulchram auream: hac hominum oculos mulcebat
Quorū uolebat, hos aūt rurſus et dormiētes ſuſcitabat.
Hac mouens, hæ aūt frementes ſequebantur.
Sicut autem quando ueſpertiliones ſeceſſu antri magni
Strepentes uolant poſtquam aliquis cadere fecit
Multitudine e petra: ſupraq; mutuo tenentur.
Sic hæ frementes ſimul ibāt: præibat autem igitur ipſis
Mercurius ſoporantes ad latas uias.
Apud autem ibant Oceani fluxus & albam petram,
Et apud Solis ianuas, & populum ſomniorum
Ibant. ſtatim autem peruenerunt in herboſum pratum,
Vbi habitant animæ ſimulachra laborantium.

Mercurius procorum animas ad inferos deducit

Inuenerunt autem animam Pelidæ Achillis,

Danaũ animæ. Et Patrocli, & strenui Antilochi,

Aiacis què, qui optimus erat specieq; corporeq;

Aliorum danaorum, post strenuum Peliona.

Sic hic quidem circa illum uersabantur, propè autem

Iuit postea anima Agamemnonis Atridæ

Achillis umbra. Dolens circũ autẽ aliæ congregatæ sunt quæcũq; cũ ipso

Domo in Aegisthi mortui sunt, & mortẽ cõsecuti sunt.

Hunc prior anima allocuta est Pelionis.

Atride supra quidẽ te dicebamus Ioui gaudẽti fulmine

Viro heroas dilectum esse diebus omnibus:

Quoniam multisq; & fortibus imperabas

Populo in Troianorũ, ubi passi sumus dolores Achiui.

Certé igitur & tibi primum astare debebat

Parca perniciosa, quam nullus fugit quicunq; natus es.

Vtinam debuisses honore iuuatus quo imperabas

Populo in Troianorum mortem & fatum consequi.

Quo tibi sepulchrum quidem fecissent omnes Achiui,

Ac & tuo filio magnam gloriam dedisses in futurum.

Atridis anima Achilli de eius funere. Nunc autem igitur te miserrima morte fatatũ erat capi.

Hunc autem rursus anima allocuta est Atridæ.

Beati Pelei filij Deis similis Achille,

Qui mortuus es in Troia longè Argo: circũ autẽ te alij

Interfecti sunt Troianorũ, & Achiuorũ filiorũ optimi,

Pugnantes circum te. tu autem reuolutione pulueris

Iacebas magnus oblitus equitatuum.

Nos autem toto die pugnabamus: neq; omnino

Cessauissemus à bello, nisi Iupiter turbine sedasset.

At postquam te ad naues portauimus ex bello:

Deposuimus in lectis purgantes corpus pulchrum.

Aquaq; calida & unguento, multas autem te circum

Lachrymas calidas fundebāt Danai, totonderūtq́; crines.
Mater autem ex mari uenit cum immortalibus marinis
Nuncium auditura. uox autem in mare ruebat
Magna. suscepit autem tremor omnes Achiuos:
Et ruentes iuissent concauas in naues,
Nisi uir detinuisset antiquaq́; multaq́; sciæns
Nestor, cuius & antea optimum apparuit consilium:
Qui ipsis bene prudens concionatus est, & dixit.
Tenemini Argiui: ne fugite filij Achiuorum.
Mater ex mari hæc cum Deabus marinis
Venit suo filio mortuo obuiatura.
Sic dixit. hi āt retēti sunt timore magnanimi Achiui.
Circum autem te steterunt filiæ Marini senis
Miserabiliter lugētes. circū āt imortales uestes īduerūt.
Musæ autem nouem omnes mutatæ uoce pulchra
Lamentabantur: tunc nullum illachrymem intelligeres
Argiuorum: tale enim mouerat musa stridula:
Septem et decem quidem te simul noctesq́; & dies
Fleuimus: immortalesq́; Dij, mortalesq́; homines.
Octaua & decima aūt dedimus igni: multas aūt in ipso
Oues iugulauimus ualde pingues & nigras boues.
Cremebaris autem in ueste Deorum, et unguēto multo,
Et melle dulci, multi autem heroës Achiui
Armis irruerunt Pyram circum combusti,
Pedestresq́; equestresq́;: multus autem strepitus ortus est.
At postquam te flamma perfecit Vulcani,
Mane iam tibi collegimus alba ossa Achille.
Vino in puro & unguento. dedit autem mater
Auream amphoram: Dionysij autem donum
Dicebat esse: opus autem incluti Vulcani.
In hac tibi iacent alba ossa illustris Achille.

Achillis exequiæ.

Mixtim autem Patrocli Menœtiadæ mortui.
Separatim aũt Antilochi, quẽ eximiè honorabas omniũ
Aliorum sociorum post Patroclum mortuum.
Circum ipsa aũt postea magnũ & excellens sepulchrum
Fudimus Argiuorũ sacer exercitus bellicosorum
Littore in excelso in lato Helesponto:
Vt longè manifestus ex ponto uiris esset
His qui nunc nati sunt, & qui in futurum erunt.
Mater autem petens Deos perpulchra certamina
Fecit medio in certamine optimis Achiuorum.
Iam quidem multorum sepulchro uirorum obuiaui
Heroum quando aliquando mortui Regis
Cinguntur'q; iuuenes & parant certamina.
Sed illa maximè uidens miratus fuisses animo,
Qualia in te posuit Dea perpulchra certamina
Argẽtea pedibus Thetis. ualde enim amicus eras Deis.
Sic tu quidẽ, neq; mortuus nomẽ pdidisti. sed tibi semper
Omnes in homines gloria erit bona Achille.
At mihi quæ hæc utilitas, quoniam bellum feci:
In reditu enim mihi Iupiter consultauit malam mortem
Aegisthi à manibus, & perniciosæ uxoris.
Sic hi quidem talia inter se loquebantur.
Propè autem ipsos uenit internuncius Argi necator
Animas procorum deducens Vlyßi domitorum.
Hi autem igitur stupefacti rectà iuerũt postquã uiderũt,
Cognouit autem anima Agamemnonis Atridæ
Filium Melanthij perinclytum Amphimedonta:
Hospes enim erat Ithacæ in domo habitans.
Hunc prior anima allocuta est Atridæ.
Amphimedon quid patiẽtes tenebrosam terrã uenistis
Omnes electi & coætanei? neq; aliter

Agamẽnonis anima Amphimedonti ,pco.

Diſcernens elegiſſet in ciuitate uiros optimos.
Nunquid in nauibus Neptunus domuit
Mouens moleſtos uentos & undas longas?
An iniuſti uiri læſerunt in terra
Boues circa interfectos, & ouium greges pulchros?
An pro ciuitate pugnantes & mulieribus?
Dic mihi interroganti. hoſpes autem dico eſſe.
An non recordaris, quando illuc ueni in ueſtram domū
Mouens Vlyſſem cum diuo Menelao
Ilium ad ſimul ſequi bonis ſedibus in manibus?
Menſe autem toto omnem tranſiuimus latum pontum
Feſtinatione perſuadentes Vlyſſem urbiū populatorem.
Hunc autē rurſus anima allocuta eſt Amphimedōtis.
Memini hæc omnia Ioue nutrite ſicut dicis.
Tibi autem ego bene ualde omnia uerè narrabo
Noſtræ mortis malum finem qualis factus eſt.
Petebamus Vlyßis diu abſentis uxorem:
Hæc neq; negabat odioſas nuptias, neq; perficiebat:
Nobis conſultans mortem & parcam nigram.
Sed dolum hunc alium in mentibus cogitauit,
Statuens magnam telam in domibus texebat,
Tenuem & ultra menſuram: ſtatim autem nobis dixit.
Iuuenes mei pci, quoniā mortuus eſt diuinus Vlyſſes
Manete feſtinantes meas nuptias, donec ueſtem
Perficiam, ne mihi uana filia pereant
Laërti heroi ſepulchralem in quando ipſum
Parca pernicioſa ſuceperit longè dormientis mortis:
Ne aliqua in populo græcarum accuſet,
Si ſine ueſte iacebit multa poßidens.
Sic dixit. nobis autem perſuaſus eſt animus ſuperbus
Tunc diurna quidem texebat magnam telam:

Amphimedontis pro cianima Atridę interitus ſui hiſtoriam texit.

Noctibus aũt dissoluebat postquam lãpades apponebat.
Sic triennio latuit dolo, & persuasit Achiuos.
Sed quando quartus uenit annus, & uenerunt tempora,
Et tunc aliqua dixit mulierum, quæ manifestè sciebat.
Et hanc dissoluentem inuenimus illustrem telam.
Sic hanc perfecit & non uolens ex necessitate
Beneq́;, quæ uestem ostendit texens magnam telam.
Lauans Soli similem, uel lunæ.
Et tunc iam Vlyssem mala aliunde duxit fortnna
Agri in extremitate, ubi domos habitabat Subulcus.
Illuc uenit dilectus filius Vlyßis diuini,
Ex pylo arenosa rediens cum naui nigra.
Hi autem procis mortem malam parantes
Venerunt ad ciuitatem ualde inclytam, & Vlysses
Posterior ad Telemachus ante præceßit.
Hũc ãt Subulcus dixit mala corpore uestimenta habẽtem
Pauperi tristi similem, & seni
Incũbẽtẽ. has ãt malas circũ corpus uestes indutus erat.
Neq; aliquis nostrum potuit cognoscere hunc existentẽ
Repente apparentemq́;, neq; qui maiores natu erant,
Sed uerbis malis locuti sumus & percußionibus.
At hic quidem diu tolerauit in edibus suis
Percussus, & iniuria affectus tolerabili animo.
Sed quando iam ipsum sisčitauit Iouis mens ægiochi,
Cum quidem Telemacho perpulchra arma remouens
In thalamum deposuit, & clausit seras.
At hic suam uxorem multis astutijs iußit
Arcum procis ponere, albumq; ferum,
Nobis grauiter morituris certamina & cædis prĩcipiũ.
Neq; aliquis nostrum potuit fortis arci
Neruum tendere: ualde autem impotentes eramus.

Sed quando manus peruenit Vlyßis manus arcus:
Tunc nos quidem omnes minabamur uerbis
Arcum non dari, neq; si ualde multum diceret.
Telemachus autem ei solus mouens iußit.
At hic suscepit manu perpatiens diuus Vlysses.
Facilè autem tendit arcum, per autem misit ferrum.
Stetit aũt in pauimentum iens, ueloces'q; effudit sagittas
Grauiter aspiciens. percußit autem Antinoum Regem.
At postea alijs immisit tela suspiriosa
Contra inspiciens. hi autem simul stricti cadebant.
Cognitũ ãt erat quod aliquis ipsis Deorũ adiutor esset.
Statim enim in ædibus sequentes fortitudine ipsorum
Interficiebãt cõuersim. horũ ãt suspiriũ mouebatur ĩdecẽs.
Capitibus pcußis pauimentum autẽ oẽ sanguine fluebat
Sic nos Agamemnon perditi fuimus: quorũ adhuc nunc
Corpora neglecta iacent in domibus Vlyßis.
Nondum enim sciunt amici in domibus singuli,
Qui abluentes nigrum sanguinem ex uulneribus
Deponentes lugerent. hic enim honor est mortuorum.
Hunc autem rursus anima allocuta est Atridæ.
Beate Laërtis fili prudens Vlysses:
Certe igitur cum magna uirtute possedisti uxorem.
Valde bonæ mentes erant irreprehensibilis Penelopes
Filiæ Icarij. ualde bene recordata est Vlyßis
Viri iuuenis: quo ei gloria nunquam peribit
Suæ uirtutis. facient autem in terrestribus cantilenam
Immortales gratam prudenti Penelope.
Non sic Tyndari filia mala consultauit opera
Iuuenem interficiens maritum. odiosa autem cantilena
Erit in homines: difficilem autem famam præbebit
Libidinosis mulieribus: & quæ bona erit.

Sic hi quidem talia adinuicem loquebantur
Stantes in inferni domibus sub obscuritatibus terræ:
Illi aūt postquā ex ciuitate iuerūt:cito in agrū peruenerunt
Vlysses ad patrem contendit. Pulchrum Laërtis factum:quem quondam ipse
Laertes possedit postquam ualde multum laborauit.
Illic ei domus erat:circum autē sedem currebat omnino.
In qua comedebant, & sedebant & dormiebant
Famuli necessarij,qui ei amica operabantur.
In autem mulier sicula anus erat quæ senem
Diligenter curabat in agro longe à ciuitate.
Tunc Vlysses pastoribus, & filio sermonem dixit,
Vos quidem nunc ite bene ædificatum oppidum:
Cœnam aūt statim procorū sacrificate quicumq; optimus.
At ego patrem tentabo nostrum
Si me agnoscat, & animaduertat oculis:
An ignoret multo tempore longe existentem.
Sic dicens seruis bellicosa arma dedit.
Hi quidem postea domum uelociter iuerunt.at Vlysses
Cito iuit multum fructibus uiridarium tentaturus.
Neq; inuenit Dolium magnum uiridarium in descēdens,
Neq; aliquem seruorum neq; filiorum.sed hi
Sepis collecturi uiridarij esse septum
Iuerant.at hic his senex uia duxerat
Hūc autem solum patrem inuenit bene facto in uiridario
Purgantem plantam:sordidam indutus erat uestem
Laceram indecenter.circum autem tibias bouinas
Ocreas laceras ligauerat fugiens scissuras:
Chirothecasq; in manibus ruborum gratia.at super
Caprinam galeam capite habebat dolorem augens.
Hunc autem postquam agnouit perpatiens diuus Vlysses
Senectute cōsumptū,magnū aūt mētibus dolorē habētem.

Stans sub alta Pyro Lachrymam effudit.
Cogitabat autem postea in mente, & in animo
Osculari & amplecti suum patrem, & singula
Dicere, quomodo uenit & peruenit in patriam terram.
An prius interroget singulaq; tentet.
Sic autem ei cogitanti uisum est melius esse
Primum cauillatorijs uerbis tentare.
Hæc cogitans rectà iuit ad eum diuus Vlysses.
Certè hic quidē detinēs capite plantam circum fodiebat:
Hunc autem astans allocutus est illustris Vlysses.
O'senex non imperitia te tenet gubernare
Viridarium: sed bene cura tenet, neq; omnino
Non planta, non ficus, non uitis, non quidem oliua,
Non pirus, non ficulus sine cura in horto.
Aliud autem tibi dico. tu autem non irā impone animo.
Ipsum te non bona cura tenet: sed simul senectutem
Molestam habes, squales malè, & indecenter indutus es.
Non quidem pigriciæ dominus gratia non te curat.
Neq; te seruili indecet uideri
Forma & magnitudine: Regi enim uiro similis es.
Tali autem similis es postquam lotus est comeditq;
Dormit molliter. hæc iustitia est senum.
Sed age mihi hoc dic, & uerè narra.
Cuius seruus es uirorum? cuius autem hortum gubernas?
Et mihi hoc dic uerè, ut bene sciam
Si uerè Ithacam hanc uene, sicut mihi dixit
Hic uir nunc iam obuians huc uenienti,
Nō ualde sufficiēter prudēs, quoniā nō ausus est singula
Dicere, et audire meum uerbum sicut interrogaui
Circa amicum meum, sicubi uiuit & est,
An iam mortuus est, & in inferni domibus.

Vlysses patrem compellat.

Nam tibi dico.tu autem intellige, & me audi.
Virum aliqñ hoſpitatus ſum dilecta in patria terra.
Noſtrum autem uenientem, & nondum aliqus hõ alius
Hoſpitum peregrinorum amicorum meam uenit domum.
Dicebat autem ex Ithaca genus eſſe: & dicebat
Laërtem Arciſiadem patrem eſſe ipſius.
Hunc quidem ego ad domos ducens bene hoſpitatus ſum
Accuratè diligens multis in domo exiſtentibus,
Et ei dona præbui hoſpitalia qualia decet.
Auri quidem ei dedi bene facti ſeptem talenta:
Dedi autem ei pateram totam argenteam floridam:
Duodecim autem ſimplices ueſtes, totq; tapetes,
Tot autem pallia pulchra: tot autem poſt hæc interulas.
Separatim autem rurſus mulieres eximias opera ſciẽtes
Quatuor ſpecioſas, quas uoluit ipſe capere.
Huic autem reſpondit poſtea pater lachrymas fundẽs.
Hoſpes certè terram perueniſti quam interrogas.
Iniurij autem ipſam, & iniuſti uiri habent.
Dona autem uana hæc donaſti multa præbens.
Si enim ipſum uiuum inueniſſes Ithacæ in populo,
Quo te bene donis retribuens remitteret,
Et hoſpitalitate bona hæc enim iuſtitias quicunq; eſt.
Sed age mihi hoc dic, & uerè narra.
Quotus iam annus eſt, quando hoſpitatus es illum
Tuum amicum infelicem meum filium ſi aliquãdo fuit
Infortunatum, quem longè amicis & patria terra,
Vel in ponto comederunt piſces, uel in terra
Feris et auibus laniamẽtum factus eſt, neq; ipſum mater
Fleuit cooperiens, paterq; qui ipſum genuimus.
Neq; uxor multum donata prudens Penelope
Plorauit in lectis dilectum maritum ſicut decet,

Oculos claudens.hic enim est mortuorum.
Et mihi hoc dic uerè ut bene sciam.
Quis unde es uirorum:ubi tibi ciuitas & parentes?
Vbi autem nauis stetit uelox quæ te duxit huc,
Diuinosq; socios?an mercator uenisti
Naui in aliena.hi autem te exire facientes discesserunt.
Hunc autē respondens,allocutus est prudens Vlysses.
Tibi enim ego certe omnia ualde uerè narrabo.
Sum enim ex Alybante,ubi inclytas domos habito
Filius Aphidantis Polypemonide Regis:
At mihi nomen est Eperitus.sed me fortuna
Errare fecit à icania huc uenire nolentem.
Nauis autem mihi hæc stat in agro longè à ciuitate.
At Vlyßi hic iam quintus annus est
Ex quo illinc iuit,& à mea discesit patria
Infelix,certe ei bonæ erant aues eunti
Dexteræ,quibus gaudens quidem ego dimisit illum.
Gaudebat ille iens,animus autem nobis adhuc sperabat,
Misceri hospitalitate & splendida dona dare.
Sic dixit.hunc autē doloris nebula cooperuit nigra.
Ambabus autem manibus capiens puluerem ardentem
Fudit in capite albo grauiter suspirans.
Huius autem motus est animus:supra nares autē ei iam
Acutum robur uerberauit dilectum patrem inspicienti.
Osculatus est autē ipsum amplectēs.saltās āt allocutus ē.
Ille quidem hi ipse ego pater quem tu inquiris, Vlysses prodit se patri.
Veni uigesimo anno in patriam terram.
Sed abstine fletu luctuq; lachrymoso.
Etenim tibi dico ualde autem oportet festinare tamen.
Procos interfeci in nostris domibus
Nocumentum reddens dolorosum & mala opera.

Huic autem rursus Laërtes respondit dixitq; .
Siquidem iam Vlysses meus filius huc uenisti,
Signum aliquod mihi nũc dic manifestũ ut persuadear .
Hunc autẽ respondens allocutus est prudens Vlysses.
Cicatricem quidem primum hanc animaduerte oculis,
Quam in Parneso me percußit sus albo dente
Euntem.tu autem me præmisisti, & honoranda mater
Ad patrem Autolicum matris dilectum,ut caperem
Dona.quæ huc ueniens mihi præmisisti & annuit.
Eia age tibi & arbores bene facto in uiridario
Dicam quas aliquando dedisti.ego autẽ petij te singulas
Puer existens in horto sequens.per autem ipsas
Iuimus.tu autem nominasti & dixisti singulas.
Piros mihi dedisti tredecim, & decem malos,
Ficos quadraginta.sulcos autem mihi sic nominabas
Dare quinquaginta:frugifer autem singulus
Erat.illic uuæ omnigenæ erant:
Quando iam Iouis tempora aggrauabat desuper
Sic dixit.huius ãt ipsius soluta sũt genua et dilectũ cor
Signa recognoscentis,quæ ei firma dixerat Vlysses.
Circum autem filium dilectum iecit brachia.hunc ad se
Cepit exanimatum pertulerans diuus Vlysses.
At postquã respirauit,et in mẽtẽ animus cõgregatus est,
Iterum uerbis respondens,allocutus est.
Iupiter pater certè adhuc estis Dei ĩ magno olympo ,
Si uere proci paruam iniuriam soluerunt .
Nunc autem grauiter timeo in mente,ne cito omnes
Huc irruant Ithacenses:nuncios autem
Omnino immoueant Cephallenorum ciuitatibus.
Hunc autem respondens,allocutus est prudẽs Vlysses.
Confidæ,non tibi hæc in mentibus tuis curæ sint.

Sed eamus ad domum, quæ uiridarium propè iacet:
Illuc autem Telemachum, & bubulcum, & Subulcum
Præmisi, ut cœnam pararent citißimè.
Sic igitur loquentes iuerunt ad domos pulchras.
Hi autem quando iam iuerunt domos bene habitatas,
Inuenerunt Telemachum, & Bubulcum, & Subulcum
Incidentes carnes bonas, miſcenteſq; nigrum uinum.
Interim autem laërtem magnanimum ſua in domo
Famula ſicula lauit & unxit oleo.
Circum autem ueſtem pulchram iecerunt. at Minerua
Propè aſtans auxit membra paſtori populorum,
Maiorem quàm antea & pinguiorem fecit uideri.
Ex balneo iuit. admiratus eſt autē ipſum dilectus filius:
Poſtquam uidit immortalibus Deis ſimilem contra:
Et ipſum uociferans uerba uelocia allocutus eſt.
O` pater certe ualde aliquis te Deorū ſempiternorum
Formaq; magnitudineq; maiorem fecit uideri.
Hunc autē rurſus Laërtes prudēs contra allocutus ē.
Vtinam enim Iupiterq; pater, & Minerua, & Apollo
Qualis Nericum cepi pene ædificatam urbem
Littore terræ Cephallenibus imperans,
Talis exiſtens heſternus in noſtris domibus
Arma habens humeris inſtare, & expellere
viros procos quo ipſorum genua ſoluiſſem
Multorum in domibus. tu aūt mentes intra lætus fuiſſes
Sic hi quidem talia adinuicem dicebant.
Hi āt poſtq̄ igitur ceſſarūt à labore, paruerūtq; cōuiuiū,
Ex ordine ſederunt in lecticiſq; ſedibuſq;.
Tunc hi quidem cœnam parabant. eadem hora autem
Venit ſenex Dolius, ſimul autem huius filij Senis
Ex operibus fatigati poſtquam ante ueniens uocauit

Dolius ſenex.

Mater anus sicula, quæ ipsos nutriuit, & senem
Accurate curauit postquam senectus accepit.
Hi autem sic ut Vlyssem uiderunt, agnoueruntq; animo,
Steterunt in domibus stupefacti, at Vlysses
Dulcibus uerbis improperans dixit.
O senex sede ad cœnā, obliuiscimini āt stupefactionis.
Diu enim cibum parare prompti
Expectabamus in domibus uos expectantes semper.
Sic dixit. Dolius autem rectà iuit manus extendens
Ambas. Vlysses aūt capiēs osculatus ē manus in palma:
Et ipsum uociferans uerba uelocia allocutus est.
O amice quoniam rediisti cupientibus ualde nobis,
Neq; putantibus. Dei autem te duxerunt.
Salueq; & ualde gaude. Dei autem tibi felicitates dent.
Et mihi hoc dic uerum, ut bene sciam
An iam aperte scit prudens Penelope
Redeuntem te huc, an nuncium moueamus.
Hunc autem, respondens, allocutus est prudēs Vlysses,
O senex, iam scit quid te oportet hæc laborare?
Vlysses Dolio. Sic dixit. hic autem rursus sedit bene polita in sede.
Sic autē eodem modo filij Dolij inclytū circa Vlyssem.
Interrogaruntq; uerbis & in manibus applicuerunt.
Deinde autem sederunt apud Dolium patrem ipsorum.
Sic hi quidem circa cœnam in domibus laborabant.
Exoritur tumultus ob cædem procorum. Vox autem igitur nuncia cito in ciuitatem iuit ubiq;
Procorum odiosam mortem & parcam dicens.
Hi autem simul audientes iuerunt aliunde alius,
Strepituq; suspirioq; ædes ante Vlyßis.
Ex āt mortuos ædibus portauerūt, et sepelierūt singuli.
Hos autem ex alijs ciuitatibus domum singulus
Miserūt ducere piscatoribus uelocibus ī nauibus ponētes.

Ipsi autem in cōcionē iuerunt congregati dolentes cor.
At postquam adunati sunt,congregatiq; facti sunt,
His Eupithes surrexit,& locutus est:
Filij enim ei intolerabilis in mentibus dolor iacebat
Antinoi,quem primum interfecit diuus Vlysses.
Hoc hic lachrymans concionatus est,& dixit.
O amici certè magnū opus uir hic operatus ē Achiuis.
Hos quidem cum nauibus ducens multosq; & bonos
Perdidit quid naues concauas:perdidit aūt populos.
Hos aūt uenis interfecit Cephallenorum ualde optimos.
Sed agite,antequam hunc,uel in Pylum cito eat.
Vel & in Helidem diuinam,ubi dominantur Epij
Eamus,& postea tristes erimus semper:
Pudor enim hæc sunt & futuris audiri,
Si iam non filiorumq; fratrumq; homicidas
Puniemus.non mihi in mentibus dulce erit
Viuere:sed citissime moriens defunctis cum ero.
Sed eamus ne præueniant transeuntes illi.
Sic dixit lachrymans.dolor autem cepit omnes Achiuos.
Apud autem ipsos uenit Medon & diuinus cantor
Ex domibus Vlysis postquam ipsos somnus reliquit.
Steterunt autē in medijs,stupor aūt cepit uirum singulū.
His autem & locutus est Medon prudentia sciens.
Audite iam nunc me Ithacenses,non enim Vlysses
Immortalibus sine Deis hæc operatus est opera.
Ipse ego uidi Deum immortalem, qui Vlyssem
Propè stetit,& Mentori per omnia similis fuit.
Immortalis autem Deus aliquādo quidem ante Vlyssem
Apparebat audaciam inijciens,aliquando procos turbans
Currebat in domum.hi autem restricti cadebant.
Sic dixit.hos autem igitur omnes recens timor cepit

Eupites cū Achæis cō spirat in Vlysis mortem.

His autem & dixit senex heros Alitherses
Mastorides: hic enim solus uidebat præsentia & futura:
Aliterses dissuadet. Qui ipsis bene sapiens concionatus est, & dixit.
Audite iam nunc me Ithacenses quodcunq; dicam.
Vestra malignitate amici hæc opera facta sunt.
Non enim mihi persuadebamini. nõ Mentori pastori populorum
Vestros filios cessare stultitijs,
Qui magnum opus fecerunt iniustitijs malis
Res consumentes, & in honorantes uxorem
Viri optimi, quem non amplius dicebant redire.
Et nunc sic factum est. persuademini mihi sicut dico,
Ne eamus: ne quis coactum malum inueniat.
Sic dixit. hi autem igitur irruerunt magno clamore
Medijs plures hi autem congregati illic manserunt.
Non enim ipsis placuit uerbũ in mentibus, sed Eupitheo
Persuasi sunt. statim autem postea in arma ruerunt.
Sed postquam induti sunt circum corpus splendidum æs
Congregati coadunati sunt ante ciuitatem latam loco.
His autem Eupites duxerat stultitijs.
Dixit autem hic punire filij cædem: neq; fatatum erat
Retro redire: sed illic mortem consequi.
Minerua a Ioue rei euẽtum sciscitatur. At Minerua Iouem Saturnium allocuta est.
Pater noster Saturnide eximie dominantium.
Dic mihi interroganti, quid tibi mens intus occultat?
Nunquid prius bellumq; malum, & pugnam grauem
Facies? an amiciciam cum ambobus pones?
Hãc ãt, rñs, allocutus est nebularũ cõgregator Iupiter,
Filia mea cur me hæc interrogas & inquiris?
Non enim iam hanc quidem consultasti mentem ipsa?
Vt certe illos Vlysses puniret ueniens?
Fac ut uoluisti. dicam autem tibi sicut decet.

Postquam iam procos puniuit diuus Vlysses
Fœdera fidelia incidentes, hic quidem regnet semper.
Nos autem rursus filiorim fratrumq; cædis
Reuocationem faciemus. hi autem inter se diligant
Sicut antea. diuitiæ autem & pax sufficienter sit.
Sic dicens mouit antea promptam Mineruam,
Venit autem ab olympi cacuminibus ruens.
Hi aũt postquam igitur cibi dulcis desideriũ eiecerũt,
His igitur uerbis incepit pertolerans diuus Vlysses.
Exiens aliquis uidebit ne iam propé sint uenientes.
Sic dixit. extra autem filius Dolij iuit sicut iussit,
Statim autẽ igitur in uiam iens, hos autẽ propé uidit oẽs. Nunciatur Vlyssi hostiũ aduentus.
Statim autem Vlyssem uerba uelocia allocutus est.
Hi autem iam propé sunt: sed armemur cito.
Sic dixit. hi autem moti sunt, & in arma ruerunt.
Quatuor circum Vlyssem: sex autem filij Dolij.
In autem igitur Laërtes Doliusq; in arma ruerunt.
Et cani existentes necessarij bellatores.
At postquam induti sunt circum corpus splendidum æs,
Aperuerunt autem portas: extra autem iuerunt. dux erat autem Vlysses.
His autem in eadem hora filia Iouis uenit Minerua
Mentori similis & corpore ac & uoce.
Hanc aũt uidens lætatus est pertolerãs diuus Vlysses:
Statim aũt Telemachũ alocutus est suum dilectũ filium.
Telemache iam quidem hoc uideris ipse iniens
Viros pugnantes ubi discernuntur optimi.
Ne quid uitupera maiorum genus, qui antea
Fortitudine ornati fuimus omnem in terram.
Hũc ãt rursus Telemachus prudẽs cõtrà allocutus est.
Videbis si uolueris pater dilecte hoc in animo

Non uituperantem tuum genus, ſicut dicis.
Sic dixit. Laertes autem gauiſus eſt, & uerbum, dixit.
Quæ mihi dies hæc Dei dilecti certè ualdè gaudeo,
Filiusq; neposq; uirtutem circa pugnam habent.
Hunc autem aſtans allocuta eſt cæſia Minerua.
O' Arceſiade omnium multo dilectiſsime ſociorum,
Supplicans filiæ glaucopidi, & Ioui patri,
Statim ualde mouens præmitte longam lanceam.
Sic dixit & inſpirauit robur magnũ pallas Minerua.
Supplicans autem igitur poſtea Iouis filiæ magni,
Statim ualde mouens præmiſit longam lanceam.
Et percuſsit Eupithi galeam per æream genis.
Hæc non lanceam prohibuit, totaliter autem iuit æs.
Sonuit autem cadens: reſonuerunt autem arma in ipſo.
In aũt ruit propugnatoribus Vlyſſes & illuſtris filius:
Verberarunt autem enſibusq; & lanceis utrinq; acutis.
Et iam omnes perdidiſſent & poſuiſſent ſine reditu,
Niſi Minerua filia Iouis ægiochi
Clamaſſet uoce, detinuiſſetq; populum omnem,
Abſtinete bello Ithacenſes difficili,
Vt ſine cruore ſeparemini citiſsimè.
Sic dixit Minerua. hos autem recens timor cepit.
Horum aũt igitur timẽtium ex manibus uolauerũt arma:
Omnia aũt in terram ceciderunt Dea uocẽ uociferante.
Ad autem ciuitatem reuerſi ſunt cupientes uitam.
Terribiliter clamauit pertolerans diuus Vlyſſes.
Ruit autem ſaltans ſicut aquila altiuolans,
Et tunc iam Saturnides miſit ardens fulmen:
Decidit autem ante Glaucopidem fortem patre.
Et tunc Vlyſſem allocuta eſt cæſia Minerua.
Ioue nate Laërtiade prudens Vlyſſes

Ithacenſiũ pugna cum Vlyſſe.

Eupithes a Laerte occiſus.

Mineruа dirimit bellũ.

Abstine: seda autem contentionem æqualis belli:
Ne Saturnides ira ſcatur latè ſonans Iupiter.
Sic dixit Minerua. hic ãt obediuit gauiſus eſt aũt aio.
Fœdera autem rurſus in futurum cum ambobus poſuit
Pallas Minerua filia Iouis ægiochi,
Mentori ſimilis & corpore, ac & uoce

FINIS ODYSSEAE HOMERI.

HOMERI BATRACHOMYOMAchia, id eſt, Ranarum & Murium pugna, Aldo Manutio Romano interprete.

NCIPIENS Primum Muſarum cœtum ex Helicone
Venire in meum cor ſupplico gratia cantus,
Quem nuper in libellis meis ſuper genua poſui,
Litem immenſam, tumultuoſum opus Martis,
Supplicans hominibus in aures omnibus mitttre,
Quomodo mures, in ranas principantes iuerunt
Terrigenum uirorum imitati opera gigantum.
Sic ſermo inter mortales erat. tale aũt habuit principium
Mus aliquando ſitibundus felis periculum euitans,
Propinquum in lacum teneram adpoſuit barbam,
Aqua delectatus dulci. hunc autem uidit
Limnocharis obſtrepera, uerbũ ãt locuta eſt tale: (xit?
O hoſpes qs es? unde ueniſti ad littus? qs autẽ q te ꝑdu
Omnia autem uere dic, ne mendacem te intellexero.
Si enim te nouerim amicum dignum, ad domum ducam.

Limnocharis, hoc eſt, palude gaudens.
Physignathus, hoc eſt, ab eo quod inflet ſe maxillis.

Dona autem tibi dabo hospitalitia multa & bona.
Sum autem ego rex Physignathus, qui per lacum
Color, ranarum dux dies omnes,
Et me pater Peleus olim genuit, Hydromedusæ
Mixtus in amicicia apud ripam Bridani,
Et te quidē uideo pulchrumq; & fortem egregium aliorū
Septriferum Regem, & in bellis pugnacem
Esse, sed age citius tuam generationem concionare.
Huic autem rursus Pisicharpax respondit, dixitq;:
Quidnā genus meum perquiris ò amice, manifestū oībus
Hominibusq; Deisq; & cælestibus uolatilibus?
Pisicharpax quidem ego uocor. sum autem filius
Troxartæ patris magnanimi at mater
Licomyle, filia Pternotroctæ Regis.
Genuit autem in lignario me, et enutriuit cibarijs
Ficubus & nucibus, & edulijs omnigenis.
Quomodo aūt amicum facies me in naturā nihil similē?
Tibi quidem enim uita est in aquis, sed mihi certe
Quæcunq; apud homines comedere consuetudo: neq; me (latet
Panis terpistus à bene rotunda cista,
Neque placenta extensa habens multam sisamida,
Non sectio ex perna, non iecora albam uestem habētia,
Neque caseus nuper pressus à suaui lacte,
Non bonum dulcearium, quod & diui desiderant,
Neq; quecunq; ad conuiuia hominum faciunt coci,
Ornantes ollas condimentis uarijs,
Nunquam ex bello malum effugi clamorem,
Sed statim ad pugnam iens propugnantibus mixtus sum.
Non timui hominem. & quamuis magnū corpus ferētē.
Sed ad lectum iens, summum digitum mordeo,
Et à pede accepi & non dolor occupauit uirum.

Hydromedusæ hoc ē, reginæ aquarum.

Psicharpax .i. micarum raptor.

Troxartæ hoc est, uorantis panē

Lichomyle i. a lābēdis molis.

Pternotroctæ .i. pernas seu coxas arrodentis.

Sisamida, genus est leguminis.

Suauis non aufugit somnus mordente me.
Sed duo ualde omnia timeo omnem per terram,
Accipitrem & felem, qui mihi magnum luctum adferunt
Et decipulam gemituosam, ubi dolosum extitit fatum.
Plurimum iam felem supertimeo, quæ optima,
Quæ & foramen ingredientem per foramen perquirit,
Non comedo raphanos, non caules, non cucurbitas,
Non betis uiridibus pascor, neq; apijs.
Hæc enim uestra sunt edulia per lacum.
Ad hæc aũt subridens Physignathus contrà locutus est:
Ò hospes, ualde gloriaris ob uentrẽ, adsunt & nobis
Multa ualde in lacu & in terra mirabilia uisu,
Vtri uitam enim dedit pascuã ranis Saturnius Iupiter,
Saltare per terram, et in aquis corpus cooperire.
Si autem uis & hæc scire: facile est
Portem te in humeris, tene autẽ me, ne aliquando pereas.
Sic gauisus in meam domum uenias.
Sic certe ĩquit, et terga dabat. ille ãt ascẽdebat uelociter
Manus habens tenerum per collum, saltu facili.
Et in primis qdẽ gaudebat, qñ ĩtuebatur uicinos portus
Natatione gaudens Physignathi. sed quando iam utique
Vndis purpureis submergebatur, multũ lachrymabatur,
Inutilem pœnitentiã accusabat, euellebat autem comas,
Et pedes stringebat per uentrem, in illo autem cor
Concutiebatur insolentia, & in terram uolebat uidere.
Vehementer autẽ ĩgemiscebat timoris frigidi necessitate.
Caudã quidẽ in primis extendit in aquis, tanquã remũ
Trahens, supplicansq; Deis in terram uenire,
Aquis purpureis submergebatur, multũ autẽ clamabat,
Et talem dixit sermonem, ab ore autem concionabatur.
Non sic humeris portauit onus amoris

Taurus, quando Europam per undam duxit in Cretã,
Vt me nauigans superhumeralem duxit ad domum
Rana, eleuans pallidum corpus aqua alba.
Hydrus aũt ex ĩprouiso apparebat horrẽdũ spectaculũ
Vtrisq;, erectum super aquam habebat collum.
Hũc uidẽs, ĩgressus ẽ Physignathus; nõ quicq̃ ĩtelligẽs
Qualem socium perditurus erat per lacum.
Ingressus ẽ ãt profũditatẽ lacus, et euitauit pcã nigrã.
Ille autem ut relictus est, cecidit supinus statim ĩ aquã.
Manus autem stringebat, & moriens stridebat.
Sæpe quidem ingrediebatur in aquã, sepe autẽ rursus
Calcitrãs egrediebatur, mortẽ autẽ nõ poterat euitare,
Madentes autẽ pili plurimum põdus trahebant in ipso.
Aquis autem periens, tales locutus est sermones:
Non latebis utiq; Deos Physignathe hæc faciens,
Naufragum iaciens à corpore ut à petra.
Non certe me per terram melior eras ò pessime,
Pancratioq; luctaq; & ad cursum, sed decipiens
In aquam me proiecisti. habet Deus ultorem oculum,
Pœnam tu solues murium exercitui, ne q; euitabis.
Hæc locutus, expirauit in aquis. hunc autem uidit
Lichopinax. ripis insidens mollibus,
Vehemẽter ãt ululauit, currẽs ãt annũciauit muribus.
Vt ãt didicerũt mortẽ, ĩgressa ẽ ira pniciosa uniuersos,
Et tunc præconibus suis iusserunt subdiluculum
Proclamare ad concionem, in domos Troxartæ
Patris infelicis Psicharpagis, qui per lacum
Snpinus natabat, mortuum corpus, neq; iuxta ripas
Erat iam miser, medio autem natabat ponto.
Vt ãt uenerunt festinãtes cum Aurora, primũ surrexit
Troxartes ob filium iratus, dixitq; sermonem.

Lichopinax, quod lambat paropsides et quadras.

O' amici, tametsi solus ego mala multa passus
Ex ranis, sors mala omnibus facta est.
Sum autem ego infelix, postquam treis filios perdidi.
Et quidem primum utiq; occidit rapiens
Inimicißimus felis foramen extra capiens.
Alium autem rursus uiri crudeles ad mortem duxerunt
Vanioribus artibus ligneum dolum inuenientes,
Quam decipulā uocāt, murium perditricem existentem.
Qui tertius erat dilectus mihi & matri inclytæ.
Hunc suffocauit Physignathus in profundum ducens.
Sed agendum armemur & exeamus in ipsas,
Corpora ornantes in armis uarijs.
Hæc locutus persuasit armari uniuersos.
Hos quidem utiq; Mars belli curam habens.
Tibiaria arma quidem primum circa tibias posuerunt
Frangentes fabas uirides, beneq; aptantes.
Quas ipsi per noctem stantes comederunt.
Thoraces autem habebant calamis circundantis à corijs.
Quos felem excoriantes scienter fecerunt.
Clypeus āt erat lucernæ medius umbilicus, at certe lāceā
Longæ acus omnino æreum opus Martis.
At caßis testa in temporibus nucis.
Sic quidem mures erant armati. ut autem intellexerunt
Ranæ, egressæ sunt ab aqua, in unum locum
Venientes concilium congregauerunt belli mali.
Cōsyderātibus aūt ipsis unde seditio, uel quis tumultus, Tyroglyphi, hoc ē, excauatoris cascorū.
Præco prapè uenit, ferens sceptrum in manibus
Tyroglyphi filius magnanimi Embasichytros, Embasichytros quod soleat in ollas irrepere;
Nuncians belli malam famam, dixitq; sermonem:
O' ranæ, mures uobis minitantes miserunt:
Dicere armari ad bellumq; pugnamq;

Viderunt enim per aquam Psicharpaga, quem occidit
Vester rex Physignanthus, sed pugnate
Quæcunq; inter ranas egregiæ genitæ estis.
Sic locutus disparuit, sermo autem in aures murium
Ingrediens, conturbauit mentes ranarum superbarum.
Accusantibus autem ipsis, Physignatus dixit surgens:
O' amici, non occidit ego murem, neq; uidi
Pereuntem omnino suffocatus est ludens iuxta lacum,
Natatus ranarum imitatus, at peßimi
Nunc me accusant inculpabilem. sed age consilium
Inquiramus, ut dolosos mures deperdamus.
Etenim ego dico, ut mihi apparent esse optima
Corpora ornantes armati stemus uniuersi
Summas iuxta ripas, ubi præceps locus.
Quando autem impetum facientes in nos, uenerint,
Accipientes à galeis quicunq; propè obuius uenerit
In lacum ipsos cum armis statim deijciamus.
Sic enim suffocantes in aquis experteis natandi.
Constituemus læte statim muriũ occisorũ hic trophæum.
Sic certe locutus, armis induit uniuersos.
Folijs quidem maluarum tibias suas circũcooperierunt,
Thoraces autem habuerunt uiridibus latis à betis.
Folia autem braßicarum in clypeos bene aptauerunt.
Lancea aũt acutus iuncus unicuiq; longus aptatus erat,
Et galeæ cocleis subtilibus capita circumcooperiebant.
Munitæ autem steterunt in ripis altis,
Conquassantes lanceas. animo aũt plena erat unaquæq;.
Iupiter autem Deos uocans in cælum astriferum,
Et belli multitudinem ostendens, potentesq; pugnatores
Multos & magnos, & lanceas longas ferentes,
Qualis Centaurorum exercitus procedit & gigantum,

Suauiter ridens interrogabat, qui ranis auxiliatores
Vel muribus, immortalium? & Palladem allocutus est:
O' filia muribus nunquid auxiliatura ibis?
Etenim tuū per tēplum semper exultant uniuersi mures,
Odore delectati & cibarijs ex sacrificijs.
Sic certe dixit Saturnius. hunc autē allocuta est Pallas:
O' pater, non certe unquam ego muribus uexatis
Venirem auxiliatrix, quoniā mala multa mihi fecerunt,
Coronas destruentes & lucernas causa olei.
Hoc autem meas ualde momordit mentes quod fecerunt.
Peplum meum corroserunt, quod texui laborans
Ex trama subtili, & stamen subtile neui,
Foraminaq; fecerunt. at sutor mihi institit,
Exigit à me usuras. huius gratia irata sum.
Mutuata enim subtextum & non possum restituere.
Sed neq; sic ranis auxiliari non uelim.
Sunt enim neq; ipsæ mentibus firmæ, sed me primum
Ex bello redeuntem, postquam ualde defatigata fui,
Somno indigentem non permiserunt tumultuantes
Neq; parum oculos deflectere. ego autē insomnis iacebā
Caput dolens, donec clamauit gallus gallinaceus.
Sed age cessemus; Dei ijs auxiliari,
Ne utiq; aliquis uestrum uulneretur telo acuto.
Sunt enim cōminus pugnātes, etiā si Deus cōtrà ueniret.
Omnes autem de cælo delectemur litem uidentes.
Vt certe dixit, huic autem post paruerunt Dei alij.
Omnes simul autem collecti uenerunt in unum locum,
At uenerunt præcones duo, signum belli ferentes.
Et tunc culices magnas tubas habentes,
Vehementer tuba clāgebāt belli strepitum. cælitus autem
Iupiter Saturnius intonuit signum belli mali.

Lichenorẽ, a lambenda cauda.

Primus ãt alte clamans Lichenorem uulnerauit lancea
Stantẽ inter propugnatores per uẽtrem in medium epar,
Concidit ãt pronus.teneras autẽ puluerulẽtas ferit cõas

Troglodytes, quod ingrediatur rimas & foramina.

Troglodytes autem post ipsum iaculatus est Pileona.
Infixit autẽ in pectore solidã lanceã.hunc autẽ cadentem
Cepit nigra mors.anima autem ex corpore euolauit.
Seutlæus autẽ utiq; occidit percutiẽs cor Embasichrytrũ.

Seuthleus, a beta uel porro.

Artophagus autem Polyphonum per uentrem percußit.
Cecidit autem supinus,anima autem membris euolauit.

Artophagus a uorando pane.

Lymnocharis autem ut uidit pereuntem Polyphonum,
Troglodyten petra molari uulnerauit anticipans

Polyphonum quasi iudicas multiuocam.

Collum iuxta medium.huic autẽ caligo oculos cooperuit.
Lichenor autem ipsius obseruabat lancea lucida.
Et percußit,neq; aberrauit per epar.ut autem intellexit
Crambophagus,ripis profundis incidit fugiens.

Crãbophagus a uorãdis caulibus.

Sed neque sic effugit in aquis,impulit autem ipsum,
Cõcidit ãt,non respirauit.tingebatur ãt sanguine lacus
Purpureo.ipse autem iuxta littus extensus est,
Venis pinguibus incitatus intestinis.

Lymnisius palustris.

Lymnisius autem in ripis Tyroglyphum spoliauit.

Tyroglyphus ab excauando caseo.

Pternoglyphum ãt uidẽs Calaminthius in timorem uenit.
Saltauit autem in lacum fugiens clypeum iaciens.
Hydrocharis autem occidit Pternophagum Regem,

Hydrocharis quod aqua gaudeat.

Saxo percutiens per guttur.cerebrum autem
Ex naribus stillabat.polluebatur autem sanguine terra.
Lichopinax ãt occidit irreprehensibilem Borborocœtem

Borborocœtẽ quod in cœno iaceat.

Lãcea impetum faciẽs.obscuritas autẽ oculos cooperuit.
Praßiphagus autem uidens pede traxit Cnißodioctẽn,

Prassiphagus a comedendo porro.

In lacu autem suffocauit,tenens manu neruum.
Psicharpax autem ultus est socijs mortuis.
Et percußit Pelusium per uentrem in medium epar.

Cecidit autem illi ante. anima autem ad infernum iuit.
Pelobates autem uidens luti manipulum, iecit in ipsum
Et frontem inunxit, & excæcabat propemodum.
Iratus est autem certe ille capiens utiq; manu forti
Iacentem in campo lapidem ponderosum pondus terræ
Hoc percußit Pelobatem sub genua. tota autem fracta est
Tibia dextra. cecidit autem supinus in pulueribus.
Graugasides autem ultus est, & rursus ibat in ipsum.
Percußit mediũ autẽ ipsum per uẽtrẽ. totus autẽ ei intro
Acutus iũcus ĩgrediebat. humi ãt effundebãtur uniuersa
Intestina, extracta à lancea manu graui.
Sitophagus autem ut uidit in ripis fluminis,
Claudicans ex bello recedebat. consumebatur aũt ualde.
Saltauit autem in fossam, ut aufugeret diram perniciẽ.
Troxartes autẽ ꝑcußit Physignatũ in pedis summitatẽ.
Celeriter autem consumptus in lacum saltauit fugiens.
Troxartes ãt ut uidit adhuc semiuiuũ, qui ante ceciderat
Et illi incurrit rursus occidere desyderans.
Praßæus autẽ uidit adhuc semiuiuum, qui ante ceciderat,
Venit per propugnatores, & iaculatus est acuto iunco,
Neq; fregit scutum. tenebatur autem ipsis lanceæ acies.
Erat ãt qdã iter mures iuuenis filius egregius ĩter alios,
Cõminus pugnãs charus filius irreprehẽsibilis artepibuli
Princeps ipsum Martẽ ostẽdens robustus Meridarpax,
Qui solus inter mures dominabatur pugnando.
Stetit autem iuxta lacum elatus solus ab alijs.
Iactabat autẽ depopulatũ ire ranarũ genus iacalatricũ.
Et certe perfecisset, quoniam magnum ipsi robur erat,
Nisi statim intellexisset pater hominumq; deorumq;.
Et tunc pereuntes ranas miseratus fuisset Saturnius.
Mouens autem caput, talem locutus est uocem:

Cnissodioctem, quod nidorem insequatur.

Pelobatem, quod per lutum incedat.

Craugasides quod caulium speciem referat nempe colore.

Sitophagus quod cibos absumat.

Prassæus qđ caulis colorem imitetur.

Artepibuli Muris cognomẽ, qđ pani insidietur.

Meridarpax, a rapiẽdis particulis.

O'Dij, certe magnum opus in oculis uideo.
Non paruum me stupefecit Meridar pax per lacum,
Trucidare ranas desiderans, sed celerrime
Palladem mittamus, tumultuosum etiam & Martem,
Qui ipsum arcebunt à pugna robustũ quãuis existentem.
Sic certe locutus Iupiter. Mars ãt respondebat sermone:
Neq; certe Palladis ò Iupiter potentia, neq; Martis
Poterit ranis auxiliari diram perniciem.
Sed age omnes eamus auxiliatores, uel tuum iaculum
Moueatur magnũ, qđ Titanas sustulit, potenter operans,
Quo Titanas occidisti egregios ultra omnes.
Enceladumq́; ligasti, & agrestia genera gigantum.
Sic certe dixit. Saturnius aũt iaculatus est ardens fulmẽ.
Primum quidẽ intonuit, magnum autem cõmouit cælum.
Sed postea fulmen terribile Iouis telum
Misit inuoluens, illud autẽ certe euolauit à manu Regis.
Oẽs quidem utiq; terruit iaculatus, ranasq́; muresq́;.
Sed neq; sic cessauit muriũ exercitus, sed adhuc amplius
Cupiebat depopulatum ire ranarum genus iaculatricum,
Nisi ab olympo ranas miseratus fuisset Saturnius:
Qui utiq; tunc ranis auxiliatores illico misit. (curuis
Venerũt ãt ex ĩprouiso habẽtes incudes in tergo, ungulis
Oblique ĩgrediẽtes, tortuosi, habẽtes cortices ĩ ore Ostri
Ossei natura, lati humeros, rutilantes in humeris, (pelles
Blæsi, neruosis manibus, à pectoribus intuenteis,
Octo pedes, bicipites, manibus incapabiles. illi ãt uocãtur
Cancri. qui utiq; murium caudas oribus incidebant
Etiam pedes & manus. flectebantur autem lanceæ.
Quos & timuerunt miseri mures, neq; sustinuerunt.
In fugam autem uertebantur. occidebat autem sol iam,
Et belli finis unius diei perfectus est.

Finis Homeri Batrachomyomachiæ.

HOMERI HYMNI DEORVM,

IN APOLLINEM.

MEMOR Ero neq; obliuiscar longè iaculantis Apollinis,
Quem & dij ipsi per domum Iouis metuunt euntem:
Et utique assurgunt propè adueni-enti,
Omnes à sedibus, quando præclaros tendit arcus.
Latona autem sola manet apud Iouem fulmine gaudētē,
Quæ utiq; chordam remisit, & occlusit pharetram.
Et illius ab fortibus humeris manibus capiens,
Arcum suspendit ad columnam patris sui
Clauo ex aureo. hunc uero in sedem sedere fecit ducens.
Huic igitur nectar dedit pater poculo aureo,
Ostendens clarum filium. postea aureo Dij alij,
Vbi sedent gaudent autem ueneranda Latona,
Quoniam Arciferum & fortem filium peperit.
Salue ò beata Latona, quoniā pepisti præclaros liberos.
Apollinemq; regem, & Dianam sagittis delectantem.
Hanc quidem Ortygia, illum uero aspera in Delo,
Inclinata ad longum montem & Cynthium collem,
Proxime palmam sub Inopi fluentis.
Q ūo.n. te laudabo oīno te dignissimo laudari existēte.
Penitus enim tibi ò Phœbe lex attributa est cantus,
Siue per continentem uitulos nutrientem siue per insulas.
Omnes autem speculæ tibi cantabat, ac uertices summi.
Altorum montium, amnesq; ad mare profluentes.

Littoraq; ad mare protensa, marisq; portus.
Certe ut te primum Latona peperit gaudium mortalibus
Procumbens ad montem Cynthij aspera in insula
Delo in circumflua: utrinq; autem unda nigra
Prodibat ad terram dulce spirantibus uentis.
Hinc ortus, omnibus mortalibus imperitas,
Quoscunq; Creta intus habet, & populus Athenarum,
Insulaq; Aegina, nauibusq; inclyta Euboea.
Aegeq;, Eresiaeq;, & finitima mari Peparethus.
Thraciusq; Athos, & Pelij summi uertices
Thraciaq; samus, Idaeq; montes umbrosi:
Scyrus, & Phocea, & Autocanae mons altus,
Imbrusq; bene habitata, & Lemnus sociabilis.
Lesbusq; ualde diuina beati solum Aeolionis.
Et Chius, quae insularum foecundissima in mari iacet.
Saxosaq; Minas, & Corycij summi uertices.
Et clarus splendida, & Aesageae mons altus.
Et Samus aquosa Mycaleq; alti uertices.
Miletusq;, Cousq; urbs mortalium hominum.
Et gnidus alta, & Carpathus uentosa.
Naxusq;, & Paros Reneaq; saxosa.
Tātū parturiēs procul iaculātē Apollinē uenit Latona.
Si qua tibi terrarum filio uelit habitacula ponere.
Hae uero ualde tremebāt, et timebāt, neq; aliqua sustulit
Phoebum suscipere & fertilis quanquam esset.
Nisi quum utiq; Delum ascendisset ueneranda Latona,
Et illam interrogans uerba alata dixit.
Dele si enim utiq; uis solum esse filij mei
Phoebi Apollinis, imponereq; opulentum templum.
Alius autem nemo te tanget, neque te rogabit,
Neque bobus te fore puto, neque ouibus opulentam,
Neq;

Neq; uindimiare feres, neq; plantas innumeras produces.
Si ãt utiq; Apollinis longe operantis tẽplum habueris.
Homines tibi omnes ferent centum boum sacrificia,
Huc congregati, nidor autem tibi immensus semper.
Diu regem si alueris Deiq; te habuerint
Manu ab aliena, quoniam non sibi fertilitas sub solo.
Sic dixit. gaudebat autem Delus, respondens autem ait
Latona inclytissima filia magni Saturni,
Lubens quidem ego nationem procul mittentis regis
Susciperem, grauiter enim uere sum male sonans
Apud homines hominibus, sic aũt utiq; admodũ honorata
Sed hũc tremo Latona sermonẽ, neq; te celabo dicerer,
Valde enim quendam dicunt proteruum Apollinem
Fore. magnum autem imperium gesturum immortalibus
Et mortalibus hominibus. super sancta donans aruum
Huius causa utiq; grauiter timeo in mentẽ, et in animo,
Ne cum primum uideat lumen Solis
Insulam dedecoret: quoniam asperum solum sum
Pedibus euertens impellet maris in Pelago,
Vbi me quidem magna unda strenue satis semper
Inundabit. hic ãt ad aliã terrã ueniet ubi placuerit ipsi
Constructurus templumq; & lucos arboribus densos.
Polypodes autem in me thalamos, phocæq; nigræ
Domicilia facient, neglectam multitudini populorum.
Sed si mihi feres utiq; Dea magnum iuramentum iurare
Hic illum primum constructurum præclarum templum
Fore hominum oraculum. & postea,
Omnes ad homines quod multa nomina habet.
Sicutiq; dixit. Latona aũt deorũ magnũ iuramẽtũ iu-
Sciat nunc hæc terra, & cælũ amplum supius, (rauit.
Et inferne fluens stygis aqua quodq; maximum.

Iuramentum grauißimum existit beatis dijs:
Certe utiq; Phœbi huc odoriferum erit semper
Altare, & tēplum. honorabit aūt te utiq; maxime oīum.
Sed postquam iurassetq; finijssetq; iusiurandum, (linis.
Delus quidē ualde gaudebat genitura ꝓcul mittētis Apol
Latona aūt nouē dies quidem & nouē noctes insperatis
Partus doloribus torquebatur. deæ aūt erāt intus omnes,
Quæcunque optimæ erant Dioneq;, Reaq;,
Vestigiatrixq; Themis, ac ualde gemens Amphitrite,
Aliæq; immortales, absq; albis ulnis decora Iunone
Sedebat enim in domibus Iouis nubicogæ.
Sola autem non scierat faciens laborem in partu Lucina.
Sedebat enim summo in olympo sub aureis nebulis
Iunonis consilio albis ulnis decoræ quæ illam detinebat
Inuidia, quòd utiq; filium irreprehensibilemq; fortemq;,
Latona parere pulchricoma tunc futura erat.
Hæ autem Irim præmisere à bene habitata insula,
Ducturam Lucinam, pollicentes magnum monile
Aureis filis contextum nonicubitum.
Seorsum autem iusserunt uocare ab albiulna Iunone,
Ne ipsam postea uerbis uerteret uenientem.
Sed postquam hoc audisset acripes uelox Iris,
Abijt utiq; currēs, uelociter aūt trāsmisit qcqd in medio
Cæterū ubi peruenit Deorū solū altū olympū, (spatij est
Statim utiq; Lucinam à domo ad ianuam
Accersens uerbis alatis allocuta est,
Omnia ualde sicut iubebant olympias domos habentes.
Huic autem animum suadebat in pectoribus charis.
Iuerunt autem pedibus columbis timidis facie similes
Vbiq; ĩ Delū ascendebat faciēs dolorē parturiēdo lucina.
Hanc tunc utiq; partus cepit, prompta aūt erat parere

Circa autem palmam eiecit manus, genua autem fixit
Prato in molli, subrisit autem terra subtus.
Prosilijt autem in lucem. Deæ uero ulularunt omnes.
Vbi te ò iaculator Phœbe, Deæ lauabant aqua alba
Caste & pure, faciauerunt autem in ueste candida,
Tenui, pulchra, circa autem auream fasciam iniecerunt.
Neq; utiq; Apollinē ensē habētē aureū honorauit mater,
Verum Themis nectarq; & ambrosiam amabilem
Immortalibus manibus propinauit. gaudebat aũt Latona
Quoniam Arciferum, & fortem filium peperit.
Ceterum postquam Phœbe comedisti immortalē cibum,
Non te utiq; amplius retinuerũt aureæ fasciæ palpitantē,
Neq; uincula detinuere, soluebantur aũt funes omnes.
Statim autem immortales allocutus est Phœbus Apollo.
Sit mihi Citharaq; chara & curui arcus,
Vaticinaborq; hominibus, Iouis uerum consilium.
Sic cum dixisset, descendebat à terra latinia
Phœbus intensus longè iaculans. hæ autem omnes
Stupebant immortales, Auro igitur Delus uniuersa
Onerabatur aspiciens Iouis Latonæq; genituram
Gauisa. quoniam illam Dea elegit domum facere
Insularum continentisq; amauitq; ex animo magis
Floruit. sic ut quando uertex montis floribus syluæ.
Tu aũt habēs argenteũ aureũ Rex lõge iaculator Apollo.
Interdum quidem Cynthum ascendisti saxosam,
Interdum autem rursus ad insulasq; & uiros fugisti.
Multa tibi sunt templa luciq; arboribus densi.
Omnes autem speculæq; charæ, & uertices summi
Altium montium, amnesq; ad mare profluentes.
Sed tu in delum Phœbe maxime oblectas animum.
Vbi tibi trahentes uestes Iaones congregantur

Suis cum liberis ac uenerandis uxoribus.
Hi autem te pugilum certamine, & tripudio, & cantu
Memores exilarant, cum constituerent certamen.
Diceret utique immortales & insenescibiles esse uir,
Qui tunc oppositi tibi Ioanes congregati essent.
Omnium utiq; uiderit gratiam, delectarit aũt animum,
Virosq; inspiciens beneq; cinctas mulieres,
Nauesq; ueloces, & ipsorum opes multas.
Ad hæc ãt magnum miraculũ cuius laus nunquã peribuit
Puellæ Deliades procul iaculantis Apollinis ministræ
Quæq; postquã primum quidẽ Apollinem laudauerint,
Rursus aũt Latonamq; & Dianam sagitris gaudentem.
Mentionem facientes uirorũq; antiquorũ, atq; mulierũ,
Hymnum canunt demulcentq; gentes hominum.
Omnium autem hominum uoces & strepitum
Imitari norunt. diceret utique ipse singulus
Loqui. adeo illis bona coaptata est cantio.
Sed age ò Latona quidem Apolloq; Diana cum.
Saluete uos omnes mei autem & postea
Memores sitis quãdo utiq; aliquis terrestrium hominum
Hic roget hospes ærumnosus ueniens.
O' puellæ quis autem uobis uir suauißimus poëtarum
Hic uersatur, & causa cuius maximam capitis uoluptatẽ.
Vos bene ualde responderitis à nobis.
Cæcus uir habitat autem Chium saxosam
Cuius omnes in pretio postea erunt cantiones.
Nos autem nostram laudem feremus quantum ad terram
Hominum uersamur urbes bene habitatas.
Deinde illi credent quoniam & uerbum est.
Verum ego non desinam procul iaculantem Apollinem
Laudans argẽtiarcum quẽ pulchricoma peperit Latona

O' Rex & Lyciam & Meoniam amabilem,
Et miletum habes maritimam urbem optabilem.
Ipse ãt Delum circum inundatam magnopere imperas
Contendit autem ludens Latonæ inclytæ filius,
Cithara caua ad Python saxosam.
Immortales uestes habens odoriferasq;.huius ãt cithara,
Aureo à plectro sonum habet amabilem.
Hinc autem ad olympum à terra ut mens
Contendit Iouis domum Deorum cum cœtu aliorum.
Statim immortalibus curæ est citharaq; & cantio.
Musæ quidem omnes respondentes,uoce pulchra
Laudant utiq; Deorum dona immortalia,& hominum
Ærumnas quantas habent ab immortalibus dijs
Viuunt desperati ac inopes consilij, neque possunt
Inuenire mortis medelam & senectutis remedium.
Cæterum pulchricomæ gratiæ & bene sapientis horæ.
Harmoniaq;,hebeq;,Iouis filiaq; Venus,
Tripudiant inuicem in carpum manus tenentes.
Cum his quidem,neq; turpis canit,neq; lachia.
Sed ualde magnaq; & forma admirabilis
Diana sagittis gaudens,educat simul cum Apolline
Vbi rursus cum his Mars,& bene speculans Argicida
Ludunt,sed Phœbus apollo Citharam pulsat
Pulchre & sublimiter.splendor autẽ illum circum lucet,
Splendorq; pedum,ac bene concinnæ uestis.
Hi autem delectabant animum magnum inspicientes,
Latonaq; aureos habens capillos ac dans consilia Iupiter
Filium charum ludentẽ cum immortalibus Dijs.
Quo pacto igit̃ te laudabo omnino te digno laudari exi
An te inter sponsas laudem & in amore. (stente
Quando animo tristi adijsti Azantida puellam?

Præstabas simul cũ dijs æquali Elationide abundãte eqs
Aut simul cũ Phorbãte Triopo gñe, aut simul cũ Ereu=
Aut simul cum Leucippo, & Leucippi coniuge (the
Pedes, hic uero cum equis, neq; tamen triopus deerat.
Aut ut primum oraculum hominibus
Quærens super terram incedisti procul iaculãs Apollo
Pieria enim primum ab olympo descendisti,
Lecton arenosam transmisisti, aut Magneidas,
Et per perrhebos, celeriter autẽ in Iolcum peruenisti.
Cæneumq; ascendisti in nauibus inclytæ Euboeæ.
Stetisti ãt in lelãtho cãpo, qui tibi non placebat in aĩo,
Construere templumq;, ac lucos arboribus abundãtes.
Hinc autẽ Euripum transiliens longe iaculans Apollo,
Ascendisti super montem ualde diuinum uiridum, celeriter autem peruenisti ab ipso
Mecalesum adiens, ac teumesum herba lectibus aptã fa
Thebæ aũt adijsti solum circumamictũ sylua (cientem.
Nondũ enim aliquis habitabat mortaliũ sacra in theba,
Neq; igitur adhuc erant semitæ nec uiæ
Thebæ supra solum tritici ferace, sed habebat syluam.
Hinc autẽ primum amolitus es procul iaculãs Apollo.
Onchestũ ãt peruenisti Neptunũ splẽdidum lucum, (tus
Vbi nup domitus pullus respirat licet sit põdere grau a
Trahẽs currus pulchros, humi autẽ auriga q̃uis eẽt p̃=
E curru trãsiliẽs, iter facit. hi autem tunc quidem (stãs
Illa uehicula pulsant imperio deposito.
Si ãt utiq; currus duxerint in nemore arboribus pleno
Equos quidem comunt. hos autem flectentes omittunt.
Vt primum fas est, hi autem regem,
Orant. currum autem Dei tunc partem seruat.
Hinc autem primum adijsti procul iaculans Apollo
Cephisum utiq; deinde reperisti pulchra fluẽta habẽtẽ

Quiq; ex lileo præfundit pulchrorum fluentorum aquã
Hunc transiliens longè operans, & Ocalcen turritam.
Hinc utiq; in Amartum uenisti opulentum.
Iuisti aũt ad Delphusam, ubi tibi placuit regio innocua
Construere templumq; & lucosq; arboribus plenos,
Stetisti aũt ualde propè ipsam, ac illã uerbis allocutus es,
Delphusa hic utiq; sentio præclarum templum,
Hominum construere oraculum, quiq; mihi semper
Hic sacrificabunt perfectas hecatombas,
Et qua Peloponesum pinguem habent,
Et qui Europam, & circundatasq; mari insulas
Sciscitaturi. his autem ego uerum consilium
Omnibus uaticinarer oracula edens in opulento templo.
Sic dicens, disposuit fundamenta Phœbus Apollo,
Ampla et ualde lõga cõtinua serie, hæc ãt cũ inspexisset
Delphusa corde irata est, dixitq; uerbum.
Phœbe Rex lõgè operãs, uerbũ quid tibi in mentẽ ponã,
Hic quoniam sentis construere præclarum templum,
Esse hominibus oraculum, hiq; tibi semper
Hic sacrificabunt perfecta sacrificia centum boum.
Sed tibi dicam, tu autem in mente impone tua,
Nocebit te strepitus equorum uelocium.
Irrigatiq; muli meis sacris ex fontibus.
Hic aliquis hominum uelit inspicere,
Currusq; bene factos ac uelocipedum strepitũ equorum
Quàm templumq; magnum, & opesq; multas existentes
Sed si utiq; obtemperaueris. tu autem fortior & melior
Es ò Rex me. tua autem uis est maxima,
In crissa fac sub sinu Parnasi
Vbi neq; currus pulchri agitabuntur, neq; tibi equorum
Veloci pedum strepitus erit bene fabricatam circa aram.

Verum & sic ducerent pæoni dona
Hominum inclutæ gentes, tu autem mente gauisus,
Suscipe sacra pulchra circumuicinium hominum.
Sic allocuta procul mittētis persuasit mētē ut sibi ipsi
Delphusæ laus sit super terrā non aūt procul circulātis.
Hinc autem primum te recepisti longè mittens Apollo
Peruenisti āt ad phlegyorū uirorum urbē iniuria afficiē
Qui Iouem nō curantes super terram habitabant (tium
In pulchra cauerna Cephisidum propè lacum,
Hinc uelociter ascendisti ad iugum odorum
Peruenisti autem ad Crissam sub Parnaso niuoso
Vertice ad zephirum uersum, at desuper
Petra suspensa est, caua autem porrigitur cauerna
Aspera, ubi Rex coniecit Phœbus Apollo
Templum facere optabile, dixitq; uerbum.
Hic utiq; sentio ne constructurum præclarum templum
Esse hominibus oraculum. quiq; mihi semper
Hic sacrificabunt perfectas hecatombas,
Et qui Peloponensum opulentum habitant,
Et qui Europamq; & mari circundatas insulas
Sciscitaturi, hic autem ego certum consilium
Omnibus uaticinarer oracula edens in opulento templo
Sic cum dixisset disposuit fundamēta Phœbus Apollo
Ampla, & ualde longa omnino. at in ipsis
Lapideum limen imposuit Trophonius, ac Agamedes,
Filij Ergini, amici immortalibus Dijs.
Circum aūt tēplum habitarunt in effabiles gētes hominū.
Fabricatis lapidibus sempiternum esse semper.
Propè autem fons pulchrifluens ubi draconem
Necauit Rex Iouis filius ex forti chorda arcus,
Valde nutritū magnū mōstrū horrēdum, qui mala multa

Hominibus faciebant super terram, multa quidem illis
Multa ãt ouibus extēsi pedis, qm̄ fuit nocumētum cruētū
Et olim cū suscepisset aureā sedē hn̄tis nutriebat Iunonis
Grauemq́; difficilemq́; Typhaona, damnum mortalibus.
Quem olim utiq́; Iuno peperit irata cum Ioue patre.
Quando utiq; Saturnius ualde inclytam genuit Palladem
In uertice, hæc autem statim irata est ueneranda Iuno.
Hæc autem & ad aggregatos immortales dixit.
Audite me omnes dij, omnesq́; Deæ.
Quod me iniuria afficere incepit nubigrega Iupiter
Primus. quoniam me uxorem fecit inclyta scientem,
Et nunc sine me peperit cæsios oculos habentē Palladem,
Quæ inter omnes beatos decora est immortales.
Verum hic debilis factus est inter omnes Deos (ficit
Filius meus Vulcanus mutilus pedibus quē peperi ipsa de
Eiecit sup manibus accipiens et imposuit in amplo pōto.
Sed illum Nerei filia Tetis argentipes
Suscepit, & suis sororibus duxit.
Vtinam deberes aliud Dijs gratificare beatis
Miser uersute, quid nunc adhuc excogitabis aliud?
Quo pacto tulisti solus parere Cæsiam Palladem,
Non utique ego peperit & tua uocata tamen
Erat utiq; inter immortales, qui cælum amplū habitant.
Et nunc utique aliquid moliar ut nascatur
Filius meus, qui utiq; inter Deos decore sit immortales.
Neq; tuum pudore afficiēs sacrum cubile, neq; mei ipsius.
Neque tecum in cubile uersabor, sed abs te
Longe existens, cum dijs ero immortalibus.
Sic dicens procul à dijs secessit irata utique. (Iuno.
Statim deinde, precabat bouinos oculos habens uenerāda
Manu sublata autem agitauit terram, & dixit uerbum.

Audite me terra, & cælum amplum desuper,
Titanesq; dij, qui sub terra habitatis
Tartarum circa magnum, ex ijs uiriq;, dijq;
Ipsi nunc me omnes audite & date filium
Absque Ioue nihil ui indigentem illo.
Sed hic præstantior sit quantũ Saturno ampiloculus Iupi
Sic igitur effata pulsauit terram manu crassa. (ter.
Mota est igitur terra uitifera. hæc autem cum uidisset
Oblectabatur suo animo, putabat enim perfectum esse.
Ex hoc autem deinde finitrum ad annum,
Nunquam ad cubile Iouis uenit multa consilia habentis,
Nunquam ad thronum uarium sicuti antea
Cum ipso sedens, sapientia consultans consilia.
Verum hæc in templis qui multum optantur manens,
Oblectabatur suis sacris bouinos oculos habens ueneradā
Sed quando iam noctesq; & dies perficiebãtur, (Iuno.
Rursus perfecto anno, & uenerunt horæ,
Hæc autem peperit neq; dijs similem neq; mortalibus.
Grauemq; difficilemq; Tiphaona damnum mortalibus.
Statim hũc suscipiẽs bouinos oculos habẽs uenerãda Iuno
Dedit deinde ferens malæ malum, hæc uero eum suscepit
Qui mala multa faciebat ad inclitas gentes hominum
Quis huic obuiam iret ferretq; illi fatalem diem.
Antequam illi telum misisset longe operans Apollo.
Forte hic uero doloribus depasta acerbis
Iacebat ualde anhelans inuoluta per terram.
Diuinus ãt clamor factus fuit indicibilis. hæc aũt sup ma
Frequẽter ualde ubi uoluebatur. reliqui ãt animũ (teria
Cruente spirans. hic autem ora Phœbus Apollo.
Hic nunc putresce super terram uiros pascentem.
Neque tu utiq; uiuis malum damnum mortalibus

Eris, qui terræ multos nutrientis fructum comedentes
Hic sacrificabunt perfectas hecatombas,
Neque tibi mortemq; tristem, neque Typhoeus
Arcebit, neq; chimæra difficilis nõis, sed te utiq; hic
putredine afficiet terra nigra, et excitator Hyperion.
Sic dixit precãdo. huius ãt tenebræ oculos obtexerũt.
Hunc autem hic putredine affecit optabilis uis Solis.
Ex quo nunc pytho uocatur. hi autem regem
pythium uocant cognomine: quoniam illic
putredine affecit monstrum uis acuti Solis.
Et tunc utique cognouit sua in mente Phebus Apollo
Quod illum fons pulchri fluus decepit.
Iuit ãt ad Delphusam iratus: celeriter autem peruenit.
Stetit ãt ualde propè ipsam, et illã uerbis allocutus ẽ.
Delphusa, nõ utiq; futura eras meam mẽtẽ decipere,
Locum habens amabilem profluere pulchrifluam aquã
Hic iam & mea laus erit, neq; tua solius.
Dixit, et ad promõtoriũ ĩpulit rex lõgè operãs Apollo
Petris profusis occultauit autem fluenta,
Ac templum fecit in luco umbroso
Propè ualde fontem pulchrifluum, hic Regi
Omnes cognomento Delphusio uota faciunt.
Quoniam Delphusæ sacræ pudore affecit fluenta.
Et tnuc utiq; animo cogitabat Phœbus Apollo,
Quosnam homines sibi in sacris asciseret,
Qui sibi ministerium exhibebunt pytho in saxosa.
Hæc igitur in animo agitans uidit in cæruleo ponto
Nauem uelocem: in ipsa ãt uiri erant multiq; & boni
Cretenses ex Gnossò Minoisa, qui utiq; Regi
Sacraq; faciunt & enunciant leges
Phœbi Apollinis auriensis, quodcunque dixerit

Oracula edens ex lauro è uallibus Parnaſi.
Hi qdẽ ad res gerẽdas ac pecuniarũ gratia cũ naui nigra
Ad pylum arenoſam pyligeneosq; homines
Nauigabant.uerum hic his obuiam iuit Phœbus Apollo
In ponto autem impetum fecit corpore delphini ſimilis
Naui ueloci,ac iacebat monſtrum magnum graueq;.
Horum autem quicunq; ĩ animo excogitaret intelligere.
Vndecunq; commouebat,concutiebat autem nauis ligna.
Hi autem ſilentes in naui ſedebant timentes.
Neque hi arma ſoluebant cauam ſuper nauem nigram,
Neque ſoluebant uelum nauis habentis nigram pupim.
Sed quemadmodum hi à principio inſiſterent remis
Sic nauigabant.frequens autem notus à tergo excitabat
Nauem ucocẽ.primum autẽ præter nauigarunt maleã.
Ad laconicam autem terram,ex mare coronatam urbem
Peruenere: & locum oblectantis homines ſolis
Tenarũ,ubiq; oues dẽſis uelleribus ĩſignes paſcũtur ſẽper
Solis regis.habet autem delectabilem locum.
Hi quidem hic uolebant nauium ſiſtere, & egreßi
Dicere magnum miraculum,ac oculis uidere,
Si manet in nauis cauæ pauimento monſtrum,
Vel ad undã marinã multorũ piſciũ aperte impetũ faciet
Cæterum non clauis obediebat nauis bene fabricata,
Sed ad peloponeſum pinguem habens
Pergebat uiam,uento autem Rex longè iaculans Apollo
Facile dirigebat.hæc autem faciens uiam
Arenam peruenit ac Argiſeam optabilem,
Et Thyrium Alphei meatum bene habitatum altum,
Ac Pylum arenoſam,Pyligeneoſq; homines.
Iuit autẽ ad Crunij accolas,& Chalcidem, & ad Dymẽ
Et ad Helidam diuam ubi imperant Epæi.

Benæq; feras transijt oblectata Iouis uento secundo
Et illis è nubibus ithacæ mons altus apparebat
Dulichiumq; Samosq;,ac nemorosa zacynthus.
Sed quando iam Peloponesum præterijt omnem
Ac iam quoniam Crissæ apparebat sinus infinitus,
Quiq; Peloponesum pinguem separat
Venit uetus zephirus magnus serenus è Iouis consilio,
Impetuosus spirans ab æthera,ut celeriter
Nauis perficeret currens maris salsam aquam.
Retrogradi deinde ad ortumq; solemq;,
Nauigabant.dux autem erat rex Iouis filius Apollo.
Peruenere aũt ad Crissam trãquillã uitibus abundãtem
Ad portũ arenis ãt appropinquauit ĩ põtũ uias faciẽs na
Hic è naui impetum fecit Rex lõgè operãs Apollo,(uis
Astro similis medio in die,ab hoc autem multæ
Scintillæ euolabant,fulgor autem ad Cælum usq; uenit.
Ad adytum autem subijt ad tripodas ualde uenerandos.
Intus autem utiq; hic flamma accẽdit ostẽdens sua signa.
Totam autẽ Crissam occupauit splẽdidor.ulularunt ãt
Crissagorum mulieres,beneq; cinctæ filiæ,
Phœbi ab impetu.magnus enim timor cepit singulum.
Hinc iterum ad nauem ut mens saltu uolabat
Viro similis iuueniq;,fortiq;.
Existẽti ĩ patria pubertate coma inuolutus amplo.hume-
Ac illos allocutus uerba alata dixit. (ros.
O'Hospites qui estis,unde nauigatis udas uias,
Aut ad rem gerendam,aut temere uagamini,
Qualiter latrones super mare uagantur
Animas depopulantes malum exteris afferentes.
Quid ita sedetis stupidi,neque in terram
Descendistis,neq; arma nigræ nauis deposuitis.

Hic.n.mos exiſtit qui rerũ ĩdagandarũ gratia uagantur
Vbi ex ponto ad terram cum naui nigra
Peruenerint labore defeßi.ſtatim autem ipſos
Cibi dulcis mentem deſiderium capit.
Sic dixit,ac illis audaciam in pectoribus poſuit.
Cui & reſpondens Cretenſium dux,econtra dixit.
Hoſpes,quoniam nõ quidem mortalibus ſimilis,uideris,
Neque corpore,neque indole,uerum immortalibus dijs:
Salueq; & ualde,Dei autem tibi felicia dent.
Et mihi hoc dic uerum ut recte ſciam,
Quis populus,quæ terra,qui homines te genuerunt,
Aliud enim cogitantes nauigabamus magnam undam,
Ad pylum ex creta,unde genus gloriamur habere.
Nunc autem hic cum naui uenimus non uolentes
Reditus cupientes aliam uiam,alia itinera.
Sed quis mortalium huc duxit nolentes?
Hic reſpondens,dixit à longè operans Apollo
Hoſpites, qui Noſſum nemoroſum incolebatis
Antea,ſed nunc non amplius reduces iterum eritis,
Ad urbemq; amabilem & ad domos pulchras unusqſq;
Ad charasq; uxores,ſed hic optimum templum
Habebitis meum multis honoratum hominibus.
Sum autem ego Iouis filius,Apolloq; glorior eſſe.
Vos autem duxi huc ſuper magnam undam maris,
Non mala ſentiens,ſed hic opimum templum
Habebitis meum omnibus ualde honoratum hominibus.
Conſiliaq; immortalium cognoſcetis horum uoluntate,
Semper honorabitis omnino totos dies.
Sed agitę ut ego dicam parete celerrime,
Vela quidem primum demittite ſoluentes retinacula,
Nauem poſtea uelocem in continentem trahite,

Et res afferte & arma ex naui æquali,
Et arma facite in littore maris,
Ignem incedentes, postea farinas albas sacrificantes,
Precamini postea propè stantes circum aram,
Sicut quidem ego primum in aëreo ponto
Aßimilatus Delphino uelocem ad nauem impetum feci,
Sic me precamini Delphinum, sed ara
Ipsa Delphia & uisenda erit semper.
Cœnate postea celerem apud nauem nigram,
Et libate beatis Dijs, qui cælum incolunt.
Sed postquam cibi dulcis amorem exemeritis,
Venite simul mecum & epæana canite
Vsq; dũ ad locũ pueneritis ut habeatis pingue templum.
Sic fatus est. hi autẽ illum ualde audierãt, et paruerunt,
Vela quidem primum demiserunt, soluerũtq; retinacula.
Malum autem ligno, quod ipsum continere solet, appro-
pinquarunt rudentibus submittentes.
Egrediebantur autem & ipsi in littore maris.
Ex mari autẽ ad continens uelocẽ nauium attraxerunt,
Alte super arenas, sustentaculaq; longa extenderunt:
Et aram fecerunt in littore maris.
Ignẽ autẽ accendentes superq; farinas albas sacrificantes
Vota faciebant ut iubebat propè stantes apud aram.
Cœnam postea sumpserunt uelocem apud nauem nigram.
Et libarunt beatis Dijs, qui olympum habitant.
Sed postquam potus & cibi amorem exemerunt.
In uiã se dederũt. dux ãt erat illis Rex Iouis filius Apollo
Citharã præ manibus habens admirabile quoddã ludens,
Pulchre ac sublimiter. hi autem stupescentes sequebãtur
Cretenses ad Pythum, & se pæona canebant,
Vt sunt cretensium Pæones, quibusq; musa

In pectoribus imposuit Dea suauem cantionem.
Indefesti aūt collē ascenderunt, pedibus cito āt uenerūt
Ad Parnassum, & locum optabilē, ubi utiq; futurus erat
Se habitaturum, à multis honore habitus hominibus.
Ostendit autem duces hic solum. ac pingue templum.
Horum autem excitabatur animus in pectoribus charis.
Quorum cum interrogasset cretēsium dux ecōtra dixit.
O Rex quoniam longè ab amicis & à patria terra
Duxisti, sic utiq; tuo charum fuit animo:
Quorum pacto et nunc uiuemus hoc te dicere iubemus,
Neq; uuæ ferax hæc amabilis, neq; prætorum copiosa
Ita ut ex hac bene uiuamus, simulq; homines sequi.
His autem subridens dixit Iouis filius Apollo.
Ifantes homines ærumnosi qui curas
Vultis difficilesq; dolores, ac gemitus in animo.
Facile uerbum uobis dicam, ac in mente ponam.
Dextra ualde singulus habens in manu machæram
Iugulare semper oues, hæc autē affluenter omnia erunt.
Quæcunq; mihi duxerint inclytæ gentes hominum.
Templum custodite. suscepite autem gentes hominum,
Hic congregatas, & meum consilium maxime,
Siue quid incassum uerbum erit, siue quid opus.
Iniuriaq; quæ fas est contra mortales homines.
Alij deinde uobis significatores uiri erunt,
Quorum ex necessitate domiti eritis diebus in omnibus
Dicta sunt tibi omnia: tu autem mente in tua serua.
Et tu quidem sic salue Iouis, ac Latonæ fili.
Verum ego & tui, & alterius memor ero cantionis.

IN MERCVRIVM

ERCVRIVM Laudat musa Iouis ac Maiæ filium,
Cellenen regnantem, & arcadiam pecoribus abundantem,
Nuncium immortalium: quam utilem quem peperit Maia
Nympha pulchricoma, cum Ioue in amore mixta
Veneranda: beatorũ aũt Deorũ subduxit se è cõmercio,
Antrum intus habitans umbrosum, ubi Saturnius
Cum nympha pulchricoma miscebatur noctis in medio
Cum dulcis somnus haberet albicubitam Iunonem,
Latens immortalesq; Deos, mortalesq; homines.
Verum cum magni Iouis mens perficiebatur,
Huic iam decimus mensis in cælum transactus est,
Inq; lucem duxit, insigniaq; opera construebantur
Et tunc genuit filium uafrum, & blandiloquium,
Prædonem, abactorem boum ducem somniorum,
Noctis spectatorem ianitorem qui statim futurus erat
Ostendere inclvta opera cum immortalibus Dijs.
Mane natus medio in die citharam pulsabat
Vespertinus boues furatus est procul iaculãtis Apollinis
Quarta prima qua illum peperit ueneranda Maia.
Qui & quoniã ab matris immortalibus salijt membris,
Non amplius diu iacebat manens sacra in cuna.
Verum hic surgens querebat boues Apollinis,
Solum transgrediens prærupti antri.
Vbi testudinem inueniens, possedit infinitas opes.
Mercurius utiq; primum testudinem construxit canorã.
Quæ utique illi occurrit in auleis ianuis.

Se pascentem ante domibus exualde florida herba
Tarda pedibus incedens, Iouis autem quàm utilis filius
Inspiciens, risit, & statim uerbum dixit.
Signum nunc mihi ualde utile non iniuria afficio
Salue natura amabilis corifica conuiuij socia
Fausta quæ apparuisti, unde hic pulcher ludus,
Varium ostracum es testudo in montibus uiuens.
Sed feram te in domũ accipiens, utilitas q̃dã mihi eris,
Neque inhonorabo. tu autem me primum iuuabis,
Domi melius est esse: quoniam noxium quod foris
Certe enim pharmaco multinoxio es tellum
Viuens, si uero moriare, tunc utiq; pulchrius caneres.
Sic utiq; dixit, & manibus simul ambabus eleuatis
Continuo inter ibat domum, ferens amabile ludicrum.
Vbi scalpens scalpro cani ferri
Vitam eripuit montanæ testudinis.
Vt autem quando celere consilium per pectus transibit.
Viri, quem frementes uersant,
Quæ quando uoluerentur ab oculis flammæ.
Sic simul uerbũq; ac opus cõsulebat inclytus Mercurius
Fixit utiq; in mensuris secans arundines calami
Protendes per dorsa in pellem testudinis.
Circa autem pellem extendit bouis consilijs suis,
Ac cubitos imposuit. iugum autem aptauit ambobus.
Septem autem concinnas ouium extendit chordas.
Verum postquam construxit ferens amabile ludicrum.
Plectro commouebat partim. hæc autem à manu
Grauiter insonuit. Deus autem pulchræ canebat
Ab extemporaneo quo natus ueluti pueri
Floridæ ætatis in conuiuijs mutua conuitiant
De Ioue Saturnio, & Maia pulchra habẽte calciamenta

Quem antea obtrectabant scortali genitura
Suamq; ipsius nationem, nomen inclytum nominans.
Et famulosq; celebrauit & preclaras domos nymphæ,
Ac tripodas per domum. durabilesq; lebetes.
Et hæc quidem sciuit. hæc autem in mente cupiebat,
Et hanc quidem deposuit ferens sacra in cuna
Lyram cauam. hic autem carnes cupiens,
Salijt ad speculam odorifera ex domo
Mouens dolum altum in mente, quemadmodum homines
Insidiatores agitant obscuræ noctis in hora.
Sol quidem occidebat ad Oceanum
Cum ipsisq; equis ac curibus. uerum Mercurius
Pieriæ peruenit currens montes umbrosos,
Vbi deorum beatorum boues ĩmortales stabulũ habebant
Depascentes prata insecabilia optabilia.
Horum tunc Maiæ filius bene attentus Argicida,
Quinquaginta gregis segregauit boues ualde mugientes:
Vagas autem agitabat per arenosum locum,
Vestigia reflectens, dolosæ autem non oblitus est artis,
Contrario modo faciens ungulas priores posteriores,
Verum posteriores priores: cõtrario ãt mõ et ipse ĩcede
Sandala ãt statim eiecit ad arenas marinas (bat.
Indicibilia et inexcogitabilia cõplicabat mirabilia opera
Commiscens myricas, & myricis similes ramos:
Ex his tunc colligans nuper florentis fasciculum syluæ
Absq; damno sub pedibus ligauit sandala leuia
Cum ipsis folijs, quæ inclitus Argicida
Auulsit pieria inter declinans,
Tanquam properans longam uiam se decens, ut
Hunc ãt senex cognouit domorum splẽdidum uiridarium
Petentem ad campum per Onchestum herbosum

Quem prior allocutus est Maiæ inclytæ filius.
O senes quiq; plantas effodis incuruus humeris
Certē multū impetū facies qn̄ hæc oīa fructum tulerint
Atq; uidens non uidens esse, & surdus audiens,
Et tacere quando non quid nocuerit tuum ipsius.
Tantum dicens concutijt boum fortia capita.
Multos autem montes umbrosos, & uales sonoras,
Et campos optabiles transiit inclytus Mercurius.
Obscura autem adiutrix cessabat diuina nox
Plurima: forte aūt Aurora fiebat populos ad opera excitās
Nuper autem in speculam prodijt diua luna
Pallantis filia Megamidæ Regis.
Tunc in Alpheum autem Iouis poteus filius
Phœbi Apollinis boues agitauit latifrontes.
Indomitæ autem peruenere ad stabulum altum,
Et lacus ante ualde decori prati
Vbi deinde ex bona herba pauit boues ualde mugientes
Et has quidē simul egit ad stabulū congregatas existentes
Lotum comedentes & rosidum cyperum.
Simul autē ferebat ligna multa. ignis aūt inquirens artē
Lauriclarum ramum accipiens, attenuauit ferro
Aptum palmæ, circum autem spirabat ignis uapor.
Mercurius utiq; primum focum ignemq; dedit.
Multa autem sicca ligna in humili fouea
Densa accipiens imposuit longa: emicabat autem flamma
Procul crepitum mittens ignis ualde comburentis.
Quousq; autem ignem comburebat ui inclyti Vulcani,
Bousq; mugientes flexipedas boues traxit foras
Duas prope ignem, uis autem illi erat multa.
Ambas autem in terga humi eiecit spirantes.
Inclinans autem uoluebat atq; iugulans

Opus aũt operi præbebat ĩcidẽs carnes crassa pĩguedine.
Assabat autem uerubus infixas ligneis,
Carnes simul ac terga uenerabilia, et nigrum sanguinem
Detentũ in ĩtestinis: hæc autem hic iacebãt super terram
Pellæs autem extendit super asperam petram.
Sicut adhuc nunc sectæ multi temporis genitæ fuere
Diu utiq; postea ac immenso, uerum deinde
Mercurius gaudifer traxit pinguia opera
Leni in loco plano, & scindit duodecim partes
Sorte distribuẽdas. perfectũ aũt honorẽ addidit unicuiq;
Vbi sacram carnium optauit inclytus Mercurius.
Odor enim illum affligebat et quamuis immortalis erat
Nouerat, uerum neq; sic illi obediebat animus superbus
Ac ualde cupienti transit per sacrum collum,
Sed hæc quidem deposuit ad stabulum altum
Pinguedinẽ, & carnes multas. arepta aũt statim sustulit
Signum nouæ cædis, ad hæc autem ligna sicca arripiens,
Integros pedes, ĩtegraq; capita ignis prorsus consumpsit
Sed postquam utiq; oĩa rite perfecit Deus, (uapore.
Sãdala qdẽ proiecit ĩ Alpheũ, pfundas reuolutiões habẽtẽ.
Ignem ãt flocessit, pulucrem ãt ad arenam redegit nigram
Tota nocte. pulchra autem lux splendebat lunæ.
Cyllenes autem rursus adijt diuos uertices
Matutinus, neq; aliquis illi in longam uiam fuit obuius,
Neq; Deorum beatorum, neq; mortalium hominum.
Neq; canes latrarunt. Iouis aũt quàm utilis Mercurius
Incuruatus domus, per ianuam ingressus est,
Auræ autumnali similis ueluti caligo.
Restum autem se faciens antri peruenit pingue tẽplum,
Tacite pedibus incedens, neq; enim strepebat ut in solo.
Festinanter autem ad cunam iuit inclytus Mercurius.

Fascia circa humeros inuolutus ueluti natus
Infans in palmis circa politis uelum ludens
Iacebat testudinem optabilem leua manu detinens.
Matrem ãt nõ utiq; latebat Deã Deus, dixit q; uerbũ.
Quare tu uersute unde hæc noctis in hora
Venis impudentia indute, nunc te ualde puto.
Profecto celeriter ĩmensa uincula circa latera habentem.
Latonij à manibus fora transiturum,
Quàm te accipientem interim in ulnis osculaturum.
Pereas iterum magnam te pater plantauit solicitudinem,
Mortalibus hominibus, ac immortalibus Dijs.
Huic Mercurius respondit, uerbis frauduleutis.
Mater mea quid ita me obseruas tanquam natum
Infantem, qui ualde parua in mente mala nouit
Timidum, ac matris terruit mandata.
Verum ego artem aggrediar, quæ optima erit,
Consulens me & te omnino, neq; Deos
Nos inter immortales, sine muneribus & ieiuni
Hic manentes tolerabimus ut tu iubes,
Melius est omnibus diebus cum immortalibus uersari,
Diuitẽ copiosum multas segetes habentẽ, quã ad domum
Antro in aëreo conspicui. honorem autem
Et ego sacrum assequar quem Apollo.
Si autem utique non dederit pater meus, ego
Tentabo possum fraudibus princeps esse.
Si autem me exquirat Latonæ ualde inclytæ filius.
Aliud quid illi & maius puto occursurum.
Abibo enim in Pythona magnam domum.
Hinc sufficienter tripodas præclaros, & lebetes
Depopulabor, & aurum sufficienter splendidũ ferrum,
Et multas uestes, tu autem uidebis si uolueris.

Sic hi quidem utiq; uerbis adinuicem dicebant,
Filiusq; pellē capræ gestantis Iouis, ac ueneranda Maia
Aurora autem ex aëre genita lucē mortalibus afferens,
Excitabatur ab Oceāo ꝓfunda fluēta habēte, uerū Apollo
Onchestum peruenit iens multum amabilem lucum
Purum grauistrepi terram tenentis, ubi senem
Feram inuenit pascentem propè uiam septem uiridarij,
Quem prior allocutus est Latonæ ualde inclytus filius.
O senex onchestri rubos colligens herbosi
Boues à pieria quærens huc adsum
Omnes fœminas, omnes cornibus inuolutas
A grege taurus autem pascebatur solus seorsum ab alis
Niger. horrendi autem canes à tergo sequebantur
Quatuor tanquam hoīes unanimes. hi quidē relicti sunt
Canesq; & taurus, quod utiq; mirum est.
Hæ autem abierunt Sole nuper occidente,
Ex molli prato à dulci pasculo.
Hæc mihi dic senex olim nate sicubi uidisti
Virum has ad boues facientem iter.
Huic senex uerbis respondens dixit.
O amice difficile quidem, quæcunq; oculis uiderit
Omnia dicere. multi enim uiam faciunt uiatores.
Quorū alij qdē mala multa quærūt, alij uero ualde bona
Eunt. difficile autem discere est unumquodq;.
Verum ego totum diem usq; ad Solis occasum,
Fodiebam circa collem uiridarij uineæ.
Puerū āt uidi ò optime. manifestū āt nō noui intelligere
Qui simul boues pulchricornuas sequebatur
Infans, tenebat autem uirgam, ac flexuose incedebat
A tergo autē cohibuit, caput āt habebat contrarium sibi.
Dixit utiq; senex. hic āt celerius uiā ibat Phœbus Apollo

Volucrē autē cognouit extensipenē: statim āt nouit
Impostorem natum Iouis filium Saturnij.
Impetuose autem se mouit Iouis filius Apollo.
Ad Pylum ualde diuinam quærens flexipedas boues,
Purpurea nebula coopertus amplis humeris.
Vestigiaq; nouit procul iaculans, dixitq; uerbum.
Papè certe magnum miraculum hoc oculis uideo.
Vestigia quidem hæc sunt boum recta cornua gerentium.
Verum iterum conuersæ sunt in affodelum pratum
Gressus autem neq; uiri hi fiunt, neq; mulieris,
Neq; luporum canorum, neq; ursorum, neq; leonum,
Neq; utiq; tauri densæ ceruicis sunt similia,
Qui talia monstra facit pedibus uelocibus
Grauia quidem hinc uiæ, uerum grauiora hinc uiæ.
Sic dicens, iuit Rex Iouis filius Apollo.
Cyllene autem peruenit montem iacentem in sylua
Petræ in latibulum profundæ umbræ, ubiq; nympha
Ambrosia peperit Iouis filium saturnij.
Odor autem optabilis per montem ualde diuinum
Spargebatur. multæ āt oues extēsipedes pascebāt herbam,
Vbi tunc festinans descendit lapideum solum
Antrum in aëreum lungè iaculans ipse Apollo.
Hunc autem cum intellexisset Iouis ac Maiæ filius,
Iratum ob boues procul iaculantem Apollinem,
Fascias inter ingressus est odoriferas, ut multum
Ramorum carbonarium materie puluis circuntegit.
Sic Mercurius lōgè uidēs operātē subtraxit seipsum.
In breue autem coegit caput manusq; pedesq;
Vtiq;. nuper lotus prouocans dulcem somnum
Venationisq; recentis testudinem sub ala tenebat.
Cognouit autem neq; ignorauit Iouis, & Latonæ filius

Nympham montanam præclaram, & charum filium,
Puerum paruum dolosi inuolutum uersutijs.
Circumspiciens igitur omnem recessum magnæ domus
Tres adytus aperuit sumens clauem lucentem
Nectare plenos, & Ambrosia amabili.
Multum autem aurum, & argentum intus iacebat.
Multæ autem rubentes & albæ uestes Nymphæ,
Qualiter deorum beatorum sacræ domus intus habent.
Vbi postquam perscrutatus est recessus magnæ domus,
Latonius uerbis allocutus est inclytum Mercurium.
O fili qui in cuna recubas, enuntia mihi boues
Citius: quoniã celeriter nos dissidemus nõ secũdũ decorũ
Eijciam enim te eijciens in tartarum aëreum.
In obscuriatẽ malæ mortis et intolerabilẽ, neq; te Mater
In lucem, neq; pater resoluet, sed sub terra
Peribis paucos in uiros dux existens.
Huic Mercurius uerbis respondebat uersutis,
Latonie quem hunc crudelem sermonem dixisti,
Et boues agrestes quærens huc peruenis
Non uidi, non audiui, non alterius uerbum audiui
Nõ utiq; nũciarẽ, nõ utiq; nũciatõis mercedẽ auferrem,
Neq; boum abactori forti homini similis sum:
Non meum opus hoc antea uero mihi alia curæ sunt
Somnus mihi curæ est, ac nostræ matris lac,
Fussiasq; circa humeros habere, ac calida lauacra,
Ne quis hoc sentiat, unde hæc contentio orta est.
Et utiq; magnum miraculum inter immortales fieret,
Puerum nuper natum per uestibulum transire,
Bobus cum agrestibus. hoc autem in decore dicis.
Heri natus sum, molles ãt pedes, aspera aũt subest terra,
Si autem uis patris caput magnum iuramentum iuro,

Neq; quidem ego,neq; ipse promitto me authore esse,
Neq; aliquem alium inspexi boum furem uestrarum,
Quales nam boues sunt.famam autem solam audio.
Sic utiq; dixit,& frequenter à palpebris micans,
Supercilijs eijciebat inspiciens hinc,& hinc
Longè fistula sibilans uanum tanquam uerbum audiens.
Hũc ãt molliter ridens allocutus est lõge operãs Apollo.
O pepo,deceptor dolos cogitans,profecto te ualde puto
Sæpius penetrantem domos bene habitatas
Nocturnum non unum tantum in solo hominẽ collocari
Construentem per domum absq; strepitu,Qualia dicis
Multos autem agrestes dolore afficies ouium pastores,
Montis in cauernis,quando carnes cupiens,
Occurres gregibus boum,& armentis ouium.
Sed age ne ultimum ac postremum somnum dormias
Ex cuna descende nigræ noctis socie.
Hunc.n.igitur,& postea inter ĩmortales honorem hẽbis
Princeps imposterum uocaberis in diebus omnibus.
Sic effatus est et puerũ capiẽs ferebat Phœbus Apollo
Simulq; in animo cogitans tunc fortis Argicida,
Augurium emisit eleuatus in manus
Miserum uentris Erithaum fatuum nuncium,
Impetuose autem ipsum aduolauit.huius autem Apollo
Audiebat.à manibus aũt humi eiecit inclytũ Mercuriũ.
Sedit autem ante & impetuosus uia
Mercurium conuitians,ac illi uerbum dixit.
Confide fasciate Iouis,& Maiæ fili,
Inueniam & postea boum fortia capita
His auguribus recte ãt rursus uiæ duxeris. (Mercurius
Sic dixit.hic ãt rursus ĩpetũ fecit celeriter Cyllenius
Studio incedens,ambas autem ad aures manus impellebat,

Fasciam circa humeros inuolutus.dixit autem uerbum
Quò me feres procul operãs Deorũ fortißime omnium?
Certe me boum causa sic iratus conturbas.
Papè utinam perijsset boum genus.neq; enim ego
Vestras furatus sum boues,neq; alium inspexi
Quales sunt boues.fama autem solam audio.
Da uero iudicium,& suscipe à Ioue Saturnio.
Verum postquam singula pro palam contendissent
Mercuriusq; Aruspes,& Latonæ præclarus filius.
Diuersam sententiam habentes,hic quidem uerã uocem
Non iniuste pro bobus capiebat inclytum Mercurium.
Verum hic artibusq; & blandis sermonibus
Volebat decipere Cyllenius Argentiarcum.
Verum quoniam callidus existens,uersutum inuenit.
Impetuose postea per arenam ibat
Ante,sed à tergo Iouis,& Latonæ filius,
Statim autem uenerunt ad uertices odoriferi olympi,
Ad patrem Saturnium iouis præclari nati.
Ibi enim ambobus iudicij posita erant talenta,
Rumor aũt hẽbat olympũ ualde niuosum.immortales ãt
Incorruptibiles aggregabantur ad fastigia olympi.
Steterunt autem Mercuriusq; & Argentiarcus Apollo
Coram Iouis genibus.hic autem interrogauit fortẽ filium
Iupiter altitonans,ac illi uerbum dixit.
Phœbe unde hanc placabilem prædam agitas
Puerum nuper genitnm indolem præconis habentem.
Studiosa hæc res Deorum ad congeriem uenit.
Huic autem rursus dixit Rex procul operans Apollo.
O pater,profecto statim sermonem audies non inanem.
Conuicians tanquam si solus ego impostor essem.
Puerum quendam inueni hunc celebrem populatorem

Cyllenæ in montibus multum ſpatium metiens,
Conuiciatorem ſimilem ego Deorum non aliũ inſpexi,
Neq; uirorũ quotquot munere ueſcuntur ſunt ſup terrã.
Furatus autem à prato meas boue, abijt agitans
Veſpertinus apud littus multiſoni maris.
Ad rectã uiã agitãs, hæc ãt utiq; ueſtigia duplicia mõſtrua
Qualia ut admirentur et illuſtris dæmonis opera
Hiſce enim bobus ad æſſodelum pratum.
Contrarios greſſus habens puluis oſtendebat niger.
At ipſe hic præter modum callidus, neq; igitur pedibus
Neq; igitur manibus incedebat per arenoſum locum.
Verum aliud quoddã cõſilium hñs uerſabatur ad itinera
Talia mõſtra, tanquã ſiqs tenuibus quercubus ĩcederet.
Quoſq; quidem igitur ſectabatur per arenoſum locum
Facillime ueſtigia omnia uertebat in pulueribus.
Verum poſtquam arenæ magnum callem pertranſiuit
Indicibilis factus eſt celeriter boum callis atq; ſuiipſius
Locum ſuper fortem. hunc aũt animaduertit mortalis uir
Ad pylum ſtatim agentem boum genus latifrontium.
Verum poſtquam has quidem inquiete ſacrificauit
Et per ignẽ ualde metit uiæ, hoc quidẽ hic, hoc uero illic,
In cuna iacebat nigræ nocti ſimilis
Antro in aëreo ad tenebras, neq; utiq; ipſum
Aquila acute uidens inſpexiſſet. multum autem manibus
Splendores ciebat dolum curans.
Hic autem ſtatim uerbum uiolenter dicebat:
Non uidi, non audiui, non alterius uerbum audiui.
Neq; utiq; indicarem, neq; nuncij mercedem auferrem.
Sic utiq; dicens ſedit Phœbus Apollo.
Mercurius ãt rurſus ab altera parte rñdẽs uerbũ dixit.
Oſtendit autem ad Saturnium Deorum iuſſorẽ omnium

Iupiter pater certe ego tibi ueritatem dicam,
Verus enim sum & non noui mendax esse.
Venit ad nos quærens flexipedas boues
Hodie Sole nuper oriente,
Neq; Deorum beatorum duxit testes, neq; speculatores.
Indicare autem iubebat necesßitate ex multa.
Multum aũt me minatus est eiecturũ ad tartarum latum,
Quoniã hic qdẽ mollẽ florẽ hẽt amãtis gloriã pubertatis
Verum ego heri natus sum, hæcq; nouit & ipse,
Neq; boum abactori forti similis.
Crede etenim, meus pater charus gloriaris esse,
Quòd non domum abegi boues, sic felix essem,
Neq; solum transij hoc autem manifeste dico
Solem ualde in uerecundiam habeo, ac demonas alios.
Et te amo, & hunc obseruo, nosti ipse,
Quod non causa sum magnum aũt cognosco iuramentum
Non per hæc immortalium bene instructa uestibula,
Et aliquando ego retribuam crudelem uocem
Et forti existente. tu autem iunioribus auxiliare.
Sic dixix innuens oculis Cyllenius Argicida,
Et fasciam habebat sub ulna, neq; eiecit.
Iupiter autem ualde arrisit uidens uersutum puerum,
Recte, & scienter negantem quod circa boues dicebatur.
Ambos autem iußit concordem animum habentes,
Quærere. Mercurium autem nuncium ducem esse,
Ac ostendere locum, præ innocentia animi.
Vbiq; celauit boum fortia capita.
Annuit ãt Saturnius, obediebat uero præclarus Mercu-
Faciliter enim suadebat Iouis mens Aegidiferi. (rius
Hi autem ambo festinabant Iouis præclari filij
Ad Pylum, arenosum autem ad Alphei uadũ peruenere.

Ad agros autem peruenere & stabulum altum,
Illic,ubi utiq; opes nutriebantur noctis in tempore.
Tunc mercurius quidẽ deinde iens ad lapideum antrum,
In lucem egit boum fortia capita.
Latonius autem seorsum uidens,agnouit boum pelles
Petra in alta.cito aũt interrogauit ĩclytum Mercurium.
Quo pacto potuisti uersi pellis duorũ boũ ceruicẽ secare
Sic nuperrime natus existens,& infans,ipse ego
Miror à tergo tuam uim,neq; te oportet
Longè crescere Cyllenie Maiæ fili.
Sic utiq; dixit et manibus circũuertebat fortia uĩcula
Puri.hæ autem sub pedibus per terram statim hærebant,
Ibidem,mutuo uersæ ad inuicem.
Facileq; & omnes ad agrestes boues
Mercurij consilijs uersuti.uerum Apollo
Admiratus est inspiciens,tunc utiq; fortis Argicida,
Locum torue inspexit ignem lucens.
Occultare cupiens,Latonæ autem ualde inclytus filius
Facillime sedauit longè iaculantem sicut uolebat ipse,
Et fortem existentem,capiens autem sinistra manu
Plectro tentabat cantum.hæc autem à manu
Horrende sonauit.risit autem Phœbus Apollo
Gauisus,amabilis autem ad mentem uenit uox
Cum animo audienti lyra autem amabilem ludens,
Canebat alternatim,amabilis autẽ illã sequebatur uox,
Miscens immortalesq; Deos,& terram tenebrosam.
Vt à principio facti fuere,et ut sortitus ẽ partẽ singulus
Mnemosynẽ quidẽ in primis Dearũ honorabat cantione
Matrem musarum,hæc enim sortita est Maiæ filium.
Alios autem secundum honorẽ,& ut geniti sunt singuli,
Immortales honorabat Deos,Iouis præclarus filius.

Omnia dicens ornate, & cubito citharam pulsans.
Huius autẽ desyderium ĩ pectore ĩmẽsum uellebat aĩum,
Et hunc allocutus uerba alata dixit
Bouicida uersute laborans conuiuij socie
Quinquaginta bobus digna hæc curæ habuisti
Quiete, & deinde dijudicari puto.
Nunc autem age mihi hoc dic uersute Maiæ filij.
Nũquid te à natiuitate hæc simul secuta sunt admirabilia
Vel quis immortalium aut mortalium hoĩum (opera?
Donum illustre dedit & dixit diuinam cantionem?
Admirabilem enim hanc nouam uocem audio:
Quam nunquam dico didicisse, neq; aliquem uirorum,
Neq; aliquem immortalium qui olympicas domos habẽt
Præter te impostor Iouis & Maiæ fili.
Quæ ars, quæ musa difficilium curarum.
Quod exercitium, uere enim simul tria adsunt
Lætitiam, & amorem, ac somnum accipere.
Etenim ego musarum olympiadarum sum sectator
His choreæq; curæ sunt & præclara uia cantionis,
Et cantus florens & amabilis strepitus tibiarum.
Sed nondum mihi cantus in mentem sic curæ fuit,
Qualia iuuenum conuiuij apta opera existunt.
Admiror Iouis fili hæc quã amabiliter citharam pulsas.
Nunc autem quoniã paruus existẽs inclyta cõsilia nosti.
Tibiq; ipsi & matri hoc uere dicam,
Ne per hoc corneum telum, certe quidem ego te
Inclytum inter immortales, & beatum ducam:
Daboq; præclara munera, & tandem non decipiam.
Huic autem Mercurius uerbis respondebat astutis.
Interrogas me procul operans, uerum ego tibi
Artem nostram ascendre e non inuideo.

Hodie scies, uolo autem tibi placidus esse
Consilio, & uerbis, tu autem in mente omnia nosti.
Primus enim Iouis fili inter immortales cognosces
Bonusq; fortisq;, amat utiq; te consultor Iupiter
Ex omni sanctitate. dedit autem tibi præclara dona,
Et honores te aiunt didicisse ex Iouis consilio
Vaticiniaq; procul operans à Ioue fata omnia.
Et nunc ipse ego te filium opulentum cognoui.
Tibi autem promptum est discere quodcunq; cupis.
Sed quoniam tibi animus mouetur citharam pulsare.
Cane & citharam pulsa, & gaudia tibi curæ sint,
Suscipiens à me. tu autem mihi chare gloriam præbe,
Recte cane præ manibus habens dulciuocam sociam,
Pulchre & bene ac ornate sciens dicere.
Securus quidem deinde ferre ad conuiuium floridum
Et choream amabilem & ad amantem gloriam ludum
Lætitiam noctisq; & diei, quicunq; igitur ipsam
Arte & sapientia edoctus interrogaret
Allocuta multa uariaq; mente grata docet.
Facile consuetudinibus ludens mollibus.
Operationem dicens infelicem quicunq; autem ipsam
Nescius existens primum uehementer interrogauit,
Stulte sic deinde sublimeq; perturbarent.
Tibi autem promptum est discere quodcunq; cupis
Et tibi ego tabo hanc Iouis præclare puer.
Nos autem rursus montisq; & ab equis pasculati Soli
Bobus pascula procul operans pascemus agrestibus.
Hinc satis parient boues cum tauris mixtæ
Mixtim fœminæq;, & masculi. neq; te oportet
Astutum licet existentem uehementer irasci.
Sic dicens, præbuit, hic aũt suscepit Phœbus Apollo.
Mercurio

Mercurio autem præbuit habens scuticam preclaram.
Boum autem curas commisit. suscepit autem Maiæ filius
Lætus. citharam suscipiens manu leua
Latonæ præclarus filius Rex procul operans Apollo,
Plectro excitabat cantum. hæc autem pulchræ
Amabiliterq; sonuit deus autem cantum cecinit
Vbi boues quidem deinde ad ualde diuinum pratum
Versæ sunt. ipsi autem Iouis præclari filij
Retrogradi ad olympum ualde niuosum contenderunt
Oblectati cithara: gauisus ast igitur cõsultor iupiter.
Ambo ãt in amicitiam cõduxit, & tũ quidẽ Mercurius
Latonium amauit omnino sicuti adhuc & nunc,
Signum postquã citharam quidẽ procul iaciẽti præbuit
Amabilem cum didicisset, hic sub ulna sonabat.
Ipse autem rursus alterius sapientiæ fingebat artem
Fistularum uocem fecit procul audibilem.
Et tunc Latonius Mercurium uerbis effatus est.
Metuo Maie fili nuncie uaria consilia habens
Ne mihi furto auferas citharam, ac curuos arcus.
Honorem enim à Ioue habes alterna opera
Facere hominibus in terra multos nutrientem.
Verum si mihi ferres, Deorũ magnũ iuramẽtũ iurare,
Et capite annuens, uel per stigiæ fortem aquam,
Omnia utiq; meo in animo grata faceres.
Et tunc Maiæ filius promittens annuit
Nunquã se furaturũ quæcunq; procul iaciẽs possideret,
Neq; unquã appropinquare densam domum. at Apollo
Latonius annuit in concordia, & amicicia,
Neminem sibi magis charum inter mortales fore,
Neq; Deum, neq; uirum Iouis fœtum. perfectum autem
Signum immortalium faciam, ut præ omnibus

Fidum meo animo, & honorabilem, uerum postea
Felicitatis & diuitiarum dabo præclaram uirgam
Auream trium foliorum, synceram quæ te seruabit,
Omnes perficiens Deos, uerborumq; & operum
Bonorum, quæcunq; dico didicisse ex Iouis consilio.
Vaticinium autem optime à Ioue alite quam sciscitaris,
Neq; te fatatum est discere, neq; aliquem alium
Immortalium. hoc enim nouit Iouis mens. uerum ego
Fide habitus annui, ac iuraui forte iusiurandum
Ne aliquem præter me Deorum immortalium
Alium scire Iouis sapiens consilium.
Et tu frater habens auream uirgam ne me iubeas
Fata detegere, quæcunq; cõsilio habet altisonus Iupiter,
Hominum autem, alium nocebo, alium iuuabo.
Multa circumiens magnorum gentes hominum.
Atqui meo uaticinio iuuabitur, quicunq; utiq; uenerit
Voce, ac alijs, perfectorum auium.
Hic à meo uaticinio iuuabitur, neq; pretermittam.
Quicunq; autem uaniloquijs fretus auibus,
Vaticinium uoluerit præter mentem interrogare
Nostram intelligere autem dijs plus semper existẽtibus.
Dico procliuam uiam it. ego aũt utiq; dona susciperem.
Aliud autem tibi dicam Maiæ ualde inclyte filij,
Et Iouis Aegidiferi Deorum ualde utilis dæmon.
Parcæ enim quædam sunt sorores natæ
Virgines uelocibus gaudentes alis
Tres. super caput autem consperfæ farina alba
Domunculas habitant sub ualle Parnasi
Vaticinio absq; magistræ, quod in bobus (ciebat
Puer adhuc exñs meditatus sũ, pater ãt meus curã nõ fa
Hinc deinde uolantes alias alibi

Fauos depascunt, & quæ perficiunt singula.
Hæ ãt quandoquidem insanierint edentes mel uiridum,
Prompte uoluerint ueritatem dicere.
Si uero priuatæ fuerint Deorum suaue cibo,
Conantur deinde extra uiam ducere.
Has tibi postea do, tu autem uere inquirens.
Tui ipsius mentem oblecta etsi mortalẽ uirum cognoris
Sepius tuum uaticinium exaudiet si acciderit.
Hæc habe Maiæ fili, ac egrestes flexipedas boues,
Equosq; cura, & multos patientes laboris
Et horribiles leones, & albidentes sues.
Et canes, & oues, quæcunq; nutrit ampla terra.
Omnibus autem in ouibus imperare inclytũ Mercuriũ,
Solum autem in infernum perfectum nuncium esse.
Quiq́; indotatus licet existẽs, dabit donum non minimũ
Sic Maiæ filium Rex amauit Apollo.
Omni amicicia, gratiam autem imposuit Saturnius.
Cũ oĩbusq; hic mortalibus, & ĩmortalibus cõuersabatur
Parum quidem iuuat, ac indicibile decipit
Noctem per obscuram, gentes mortalium hominum.
Et tu quidem sic salue Iouis, & Maiæ fili.
Verum ego & tui & alterius memor ero cantionis.

IN VENEREM.

VSA mihi dic opera auræ ueneris
Cypridis q̃q; dijs dulcẽ amorẽ excitauit
Atq; domauit gentes mortaliũ hominũ
Auesq; aërias, ac feras omnes.
Quascunq; cõtinens multas nutrit, et
quascunq; pontus.

Oibus ãt cure sunt opa pulchrã coronã hñtis cvtheræ
Tres autem non ualet flectere animos, neq; decipere,
Puellamq; Aegidiferi, Iouis cæsiam Palladem.
Neque enim illi placuere opera auræ Veneris,
Sed utique illi belláq; placuerunt & officium Martis
Præliáq; pugnæq;, ac præclara opera curare.
Prima fabros lignarios uiros terrestres docuit
Facere scuta, & currus uarios ære.
Hecq; uirgines mollicarnes in domibus
Præclara opera docuit, in mentem ponens unicuique
Nunquam Dianam habentem aureum colum sonoram
Domat in amicitia subridens Venus.
Etenim huic placuere arcus, ac in montibus feras necare
Lyræq; choreæq; celebresq; ululatus
Luciq; umbrosi iustorumq; urbs uirorum,
Neque quidẽ uenerãdæ puellæ placuere opera Veneris
Vestæ, quam primam peperit. Saturnus uersutus,
Deinde autem postremam, consilio Iouis Aegidiferi
Venerandam quam procabantur Neptunus, & Apollo.
Hæc autem noluit uerum rigide respuit.
Iurauit aũt magnũ iuramẽtũ, quod utique perfectum est,
Tangens caput patris Iouis Aegidiferi
Virginem fore omnibus diebus diua Dearum.
Huic ãt pater Iupiter dedit pulchrũ domũ loco nuptiarũ
Atq; media in domo sedit pinguedinem capiens.
Omnibus autem in templis Deorũ primũ honorẽ habẽt,
Et ad omnes mortales Deorum honorabilis fuit.
Harum non ualet flectere mentes, neque decipere.
x alijs autem nemo est, qui fugit Venerem,
Neq; Deorum beatorum, neq; mortalium hominum,
Quin et Iouis mentem adimit qui oblectatur fulminibus

Quiq; maximus est maximumq; sortitus est honorem.
Et huius quando uoluerit sapientem mentem decipere,
Facile miscuit cum mortalibus mulieribus.
Iunone clam à sorore mulierecq;.
Quæ magna forma pulcherrima inter immortales Deas.
Inclytißimam igitur illam peperit Saturnus uersutus,
Materq; Rhea. Iupiter aūt ĩcorruptibilia consilia sciens,
Venerandam mulierem fecit inclyta scientem.
Huicq; ipsi Iupiter dulcem amorem imposuit animo
Viro cum mortali, ut misceretur, ut quàm celerime.
Ne & ipsa humano concubitu inexpers non sit,
Atq; aliquando iactans diceret inter omnes Deos,
Dulce subridens Venus
Quod utiq; Deos miscuit cum mortalibus mulieribus,
Et mortales filios peperit cum immortalibus,
Quare Deas immiscuit cum mortalibus hominibus.
Anchisæ igitur illi dulcem amorem imposuit animo,
Qui tum ĩ summis uersabatur montibus multifontis Idæ,
Custodiebat boues, corpore immortalibus similis.
Hunc autem postea cum uidisset subridens Venus
Amauit horrende autem mentem amor cepit.
Cyprum autē cū uenisset, odoriferum templū ingressa est
Paphi. ibi autem illi templum est araq; sacra:
Vbi hæc ingressa ianuas imposuit lucentes.
Ibi autem illam Gratiæ lauarunt & unxerunt oleo
Immortali, qualiter Deos conuenit semper existentes.
Ambrosio peplo, quod utiq; illi sacratum erat
Induta autem recte oĩa circa corpus uestimenta pulchra.
Aureo ornata subridens Venus
Contendebat Troiam derelinquens odoram Cyprum,
Alte per nubes uelociter faciens iter.

Idam autem peruenit multifontem matrem ferarum
Incedit aũt rectam uiã stabuli per montẽ. cum ipsa autẽ
Blandientes canesq; lupi, terribilesq; leones,
Vrsæ pardiq; ueloces, ceruorum insatiabiles
Iuerunt, hæc autem inspiciens in mente oblectabat aĩum,
Et his in pectoribus imposuit amorẽ. hi autẽ simul oẽs
Bini dormierunt circa opacos recessus.
Ipsa uero ad tabernacula pulchre facta peruenit.
Hunc autem inuenit in stabulis relictum solum ab alijs
Anchisen heroa, à dijs pulchritudinem habentem.
Alij autẽ oẽs simul boues sequebãtur per pascula pinguia
Omnes, hic autem ad stabulum relictus solus ab alijs,
Versabatur hinc, & hinc eximie citharam pulsans.
Stetit autem ipso coram Iouis filia Venus,
Virgini indomitæ magnitudine, ac forma similis
Ne ipsum terreret ipsam ante oculis uidens.
Anchises autem uidens perpendebat, mirabaturq;
Formamq; magnitudinemq; & uestes:
Peplo etenim induta erat splendidiore ignis radio.
Habebat autem flexos capreolos, Calycasq; lucidas.
Catenæ autem circa mollem collum perpulchræ erant
Pulchræ aureæ, omniuariæ, tanquam autem Luna
Pectora circa mollia splendebant, mirum uideri.
Anchisen autem amor cepit, uerbum aũt illi econtra dixit
Salue Regina, quæcunq; beatorum has domos accedis
Diana, uel Latona, aut Aurea Venus,
Vel Themis generosa, ut cæsia Pallas,
Vel utique aliqua gratiarũ huc uenisti quæque dijs
Omnibus sociantur, ac immortales uocantur.
Vel Aliqua Nympharum quæ lucos pulchros habitant,
Aut Nympharum quæ pulchrum montem hũc habitant.

Et fontes fluuiorum, & cauernas pingues,
Tibi autem ego in specula in loco apparenti
Aram faciam, sacrificabo autem tibi sacra pulchra,
Horis omnibus, tu autem sapientem animum habens,
Concede me inter Troians ualde decorum esse uirum.
Fac autem postea floridum fœtum, uerum me ipsum
Diu bene uiuere, & uidere lucem Solis,
Beatum inter populos, & senectutis in limine uenire.
Hic respondit postea Iouis filia Venus.
Anchise, inclytißime humigenitum hominum
Non aliqua Dea sum, quid me immortalibus æquas?
Sed mortalis. mulier autem me genuit mater.
Otreus autem est pater nomine si quando audis,
Qui omnem Phrygiam bene munitam regnat.
Linguam autem uestram, & nostram aperte noui.
Troiana enim in domo me nutrix alebat, hæc autem
Paruam filiam educauit chara à matre cum accepisset.
Sic utiq; lingam, & uestram bene noui.
Nunc autem me rapuit habēs auream uirgam Argicida,
Ex cæto Dianæ aureum collum habentis sonaræ.
Multa autem nymphæ, & uirgines Alphœsibeæ
Ludimus, circa aūt multitudo infinita coronata erat:
Inde me rapuit auream uirgam habens Argicida,
Multa autem duxit me ad opera mortalium hominum,
Multam autem exortem, & inædificatam, quam feræ
Crudiuoræ frequentantur, per umbrosas ualles,
Naq; pedibus tangere uidebar stantem uitam terram.
Anchisa autem me dicebat ad cubilia uocari
Puellam uxorem, abs te aūt perpulchros filios parere.
At postquam ostendit. & dixit, hic quidem rursus
Immortales ad gentes iuit fortis Argicida,

Verum ego ad te ueni, fortis autem mihi fuit necessitas.
Sed te per Iouem oro, ac per parentes
Bonos, neq; enim mali talem peperissent,
Indomitam me ducens & inexpertam rei Veneree
Patriq; tuo ostende, ac matri inclyta scienti
Tuisq; fratribus. qui tecum simul geniti sunt.
Non illis dissimilis nurus ero, sed similis.
Siquid dissimilis mulier ero, siue & non
Mittere āt nūciū celeriter ad phrygas uarios equos habentes
Dicere patriq; meo, & matri licet illi sic cure.
Hi autem aurum utiq; satis, uestemq; textam
Mittent. tu autem multa & præclara accipies dona.
Hæc autem faciens celebra nuptias amabiles
Honorabiles hominibus, & immortalibus Dijs.
Sic cum dixisset Dea dulcem amorē imposuit animo,
Anchisen aūt amor cepit, uerbum aūt dixit atq; noīabat,
Siquidem mortalis es, mulier autem te genuit mater
Otreus autem est pater nomine inclytus ut narras.
Immortalis autem causa nuncij huc peruenis
Mercurij. mea autem mulier uocaberis in diebus oībus,
Nemo deinde Deorum, neq; mortalium hominum
Huc me tenebit quominus tibi in amorem miscear
Statim nunc, neq; si utiq; procul iaciens ipse Apollo
Arcu ab argenteo emiserit iacula tristia.
Velim utiq; postea mulier similis deabus
Tuum cubile ascendens ingredi domum inferni.
Sic dicens cepit manum subridens Venus
Ibat u ersa oculos pulchros eijciens
Ad lectum bene stratum, ubi antea erat Regi
Vestibus mollibus stratum: at insuper
Vrsorum pelles iacebant, grauiuocumq; leonum

Quos ipse occidit in montibus altibus.
Hi autem postquam lectos bene constructos ascenderunt
Ornamentum quidẽ illi primũ à corpore abstulit lucidũ,
Fibulasq́; flexibiles helicasq́;.
Soluit autem illius cincturam, & uestes stupendas
Exuebat. ac deposuit in sedem aureis clauis confixam
Anchises. hic autem postea Deorum sententia & fato
Cum immortali concubit Dea mortalis nõ aperte sciens.
Quando autem rursus ad stabulum redeunt pastores
Bouesq; & generosos oues pasculis è florentibus.
Tunc utiq; Anchisæ quidẽ dulcem somnum effundebat
Suauem, ipsa uero corpore induebat uestes pulchras,
Induta autem recte omnia circa corpus diua Dearum,
Stetit igitur in lectum bene constructi domi
Sustulit caput. pulchritudo autem genarum splẽdebat
Immortalis, qualisq́; est bene coronatæ Cytheræ,
A' somno autẽ excitauit, uerbumq́; dixit, atq; nominabat
Exurge dardanide, quare in expergibilẽ somnũ dormis,
Ac dic siquid similis ego similor esse.
Qualem me primum oculis inspexisti.
Sic dixit, hic autem à somno ualde prompte exaudiuit
Vt autem uidit collum, & oculos pulchros Veneris
Timuitq́;, & oculos declinando uertit alibi.
Iterum autem retro ueste cooperit pulchram faciem,
Et illam precatus uerba alata dixit.
Statim te ut primum Dea uidi oculis
Cognoui, ut Dea eras. tu autem non uerum dixisti.
Verum te per Iouem oro Aegidiferum
Ne me uiuentem debilem inter homines sinas
Habitare, uerum miserere, quoniam non longæuus uir
Fit, quisquis cum Deabus concubit immortalibus.

Huic autem respondit deinde Iouis filia Venus.
Anchise inclvnatißime mortalium hominum,
Confide,neq; tuo in animo temeas ualde.
Neque enim tibi aliquis timor malum pati ex me,
Neq; ex alijs beatis,quoniam amicus es dijs.
Tibi autem erit charus filius qui Troas regnabit
Et filijs filij omnino nascentur.
Huic autem & Aeneas nomen,erit quoniam me grauis
Habuit dolor,quòd mortalis uiri incidi ad lectum.
Propè dij autem maxime mortalium hominum
Semper à uestra natione formaq́;,ingenioq́;.
Hic quidem flauum Ganymedem consultor Iuppiter
Rapuit suã ꝓpter pulchritudinẽ,ut cũ dijs cõuersaretur,
Et Iouis in domo dijs uinum effunderet
Mirabile uisu,ab omnibus honoratus immortalibus.
Aurea ex cratera hauriens Nectar rubrum.
Troas uero luctus ꝑpetuus hẽbat præcordia, neq; noue=
Vbi illi charum filium rapuit diuina procella. (rat
Hunc deinde lugebat omnino in diebus omnibus,
Et illum Iuppiter misertus est,dedit autem illi filij dona
Equos uelocipedes,quiq; immortales ferunt,
Hos illi donum dedit habere,dixitq́; singula
Iouis consilijs nuncius Argicida.
Quod esset immortalis et insenescibilis iu diebus oĩbus,
At postquam Iouis hic audiuit nuncium,
Nõ amplius postea lugebat,gauisus aũt est mẽtem intus
Lætus autem equis uelocibus uehebatur.
Vt aũt iterũ Tithona habẽs aureã sedem rapuit Aurora
Vestræ nationis similem immortalibus.
Dedit se ad uiam petitura nigri nubem Saturnium
Immortalemq́; esse,ac uiuere in diebus omnibus.

Huic autem Iupiter annuit, & perfecit desyderium.
Insana, neq; intellexit in mente ueneranda Aurora
Heben petere, radereq; senectam perniciosam.
Hunc aũt quousq; quidẽ habebat à multis amata Hebe
Aurora oblectatus aurithrona ab aëre genita,
Habitabat apud oceani fluxum ad terminos terræ.
Verum postquam primi cani effundebantur capilli
Pulchro ex capite, & ex generosa barba,
Huius quidem à lecto abstinebat ueneranda Aurora.
Ipsum autem rursus nutriebat in domos habentem,
Ciboq; Ambrosiaq;, & uestes bonas cum dedisset
Verum quãdo utiq; oĩno ad odiosam senectã properabat,
Neq; aliquid membrorum mouere uolebat, neq; attollere.
Hoc autem illi in animo optimum uidebatur consilium,
In thalamum deposuit ianuas autem imposuit lucidas.
Huius utique uox fluit indicibilis, neq; uis
Est qualis antea fuit in flexilibus membris,
Non utiq; ego te talem in immortales caperem,
Immortalemq; esse, & uiuere in diebus omnibus.
Sed si quidem talis existens formaq;, corporesq;
Viueres, nosterq; uir uocatus esses,
Nõ utiq; deinde me luctus secũdũ dẽsã mẽtẽ cooperiret.
Nũc autem te quidem celeriter senectus similis cooperiet
Immisericors, quæ postea afflat hominibus
Perniciosa, laboriosa, quam & dij odio habent.
At mihi magna iniuria inter immortales Deos
Erit in diebus omnibus omnino causa tui.
Qui antequã meas cõuersationes, et cõsilia, qbus olì oẽs
Immortales commiscui cum mortalibus mulieribus
Timebant, omnes enim meum donabat consilium.
Nunc autem utiq; non amplius mihi licebit gemẽs noĩare

Hoc inter imortales siquidē ingenti multa multata sum
Damno duro nec tolerando, aberraui autem mente mea.
Filium autem sub cinctura posui cum mortali mixta.
Hunc quidem ubi utiq; primum uiderit lucem Solis,
Nymphæ illū nutrient montanæ profunda pectora hñtes
Quæ hunc habitant mōtem magnumq; ualde diuinumq;
Quæ utiq;, neq; mortales neq; immortales sequuntur
Diu quidem uiuunt & immortalem cibum comedunt,
Atq; cum immortalibus pulchram choream instaurant.
Cum his autem Sileniq; & bonus explorator Argicida
Miscebantur in amorē in recessu speluncarū amabilium.
His autem simul, aut abietes, aut quercus alti capitis
Genitis nati fuere super terram alentem uiros
Pulchræ florentes in montibus altis
Stant altæ. delubra autem uocant
Immortalium has autem non mortales secant ferro.
Sed quando utiq; parca astiterit mortis,
Siccantur quidem primum super terrā arbores pulchræ.
Cortex autem circūquaq; corrūpitur, cadunt autē rami.
Horum autem simul anima relinquit lucem Solis.
Hæ quidem meum nutrient apud se filium habentes,
Hunc quidē cū utiq; primū ceperit à multis amata Hebe,
Ducent tibi hic Deæ ostendentq; puerum.
Tibi autem ego ut hæc in mentem omnia narrem,
In quintum annum rursus ueniam filium ducens,
Hunc quidem ubi utiq; primum uideris florem oculis
Gaudebis uidens, ualde enim dijs simili erit.
Duces autem statim illum ad Troiam uentosam.
Si autem aliquis interrogasset te mortalium hominum.
Quæ tibi charum filium sub cinctura posuit mater,
Huic tu dicere memor sis ut te iubeo,

Dicunt tibi nymphæ uenustæ natum esse,
Quæ hunc habitant montem indutum materie.
Si autem utiq; rem ipsam diceres, & iactes dementi aīo
In amorem mixtum esse cum bene coronata Cytherea,
Iupiter te iratus feriet ardenti fulmine.
Dicta sunt tibi omnia, tu autem in mentē tuā intelligens
Choibe te, næq; nomina. Deorum autem obserua iram.
Sic effata abijt ad cælum uentosum.
Salue Dea Cyprum bene habitatam regnans,
À te autem ego incipiens transibo aliam ad laudem.

IN EANDEM.

ENERANDAM Auream coronā habentem pulchrā Venerē (tita est Canā, quæ totius Cypri munimēta sor Maritimæ: ubi illā zephyri uis molliter spirantis
Suscitauit per undā multisoni maris,
Spuma in molli. hanc autem auricuræ Horæ
Susceperunt hilariter, immortales autem uestes induere,
Capite uero sup īmortale coronā bene cōstructā posuere
Pulchram auream. tribus autem ansis
Donum orichalchi auriq; honorabilis.
Collum autem mollem, ac pectora argentea
Monilibus aureis ornabant, quibus ipsæ
Horæ ornatæ fuere auricuræ, quando irent
Ad choream amabilem Deorum, & domos patris.
Verum postquā omne circa corpus ornamētum posuere,
Duxere ad īmortales, hi autem amplectebantur uidētes
Manibusq; salutabant, & cupij unusquisq;
Esse puellam mulierem, & domum ducere,
Formā admirantes ex uiolis coronā habentis Cythereæ.

Salue enigras habẽs palpebras, dulciloqua, da uero ĩ cer
Hoc uictoriã ferre. meã ãt præpara cantionẽ. (tamine
At ego & tui, & alterius memor ero cantionis.

BACCHVS, AVT LATRONES.

E DIONYSIO Semeles ĩclytæ filio
Memor ero, ut appauit apđ littus maris
Acta in lõga iuueni uiro sĩlis(capilli
Nup pubescẽti pulchri ãt cõcutiebãtur
Cyanei. uestem autem circa ponderosos habebat humeros
Purpuream. cito autem uiri boliscalma ex naui
Latrones peruenere uelociter ad nigrum pontum
Tyrreni. hos autem duxit mala mors. hi autem uidentes
Annuere adinuicem, cito aũt saliere, statim aũt capiẽtes
Abiere ad suam nauem læti animo.
Filium enim illum dixere à Ioue nutritorum regum
Esse, ac uinculis uolebant ligare difficilibus.
Hunc ãt nõ tenebãt uincula, uimina aũt procul cadebãt
À manibus, & à pedibus, hic autem subridens sedebat
Oculis Cyanæis. gubernator autem intelligens
Statim suos socios hortatus est, dixitq;.
Miseri qualem hunc Deum ligatis capientes
Fortem: neq; ferre illum potest nauis.
Aut enim Iupiter hic est, aut Argentiarcus Apollo,
Aut Neptunus, quoniam non mortalibus hominibus
Similis est, at Dijs qui olympicas domos habent.
Verum agite hunc dimittamus ad cõtinentem nigrũ
Statim. neq; in eum manus conijcite, ne iratus
Excitet difficiles uentos, ac turbonem multam.
Sic dixit. huic autem dux odioso respondit uerbo.
Infelix, secundũ uentũ uide. simul aũt uelum trahe nauis,

Simul omnia arma capiens, hic autem uiris curæ erit.
Spero, aut Aegyptum ueniet, aut hic in Cyprum,
Vel ad hyperboreos, utroq;. tandem autem,
Aliquando dicet suos amicos, & possessiones omnes,
Suosq; fratres, postquam nobis obtulit Deus.
Sic dicens, malumq;, & uelum trahebat nauis.
Flauit autem uentus in medio ueli. circum autem arma
Expediebāt. cito aūt illis apparebant admirabilia opera.
Vnum quidem primum uelocem per nauim nigram
Dulcipotum fluebat odorum, excitabatur autem odor
Immortalis. nautas aūt sepulchrum cepit omnes uidētes.
Statim autem in summitate ueli extensa est
Vitis, huc atq; huc, pendebant autem multæ
Vuæ: circa autem malum uoluebatur hedera
Floribus uirescens, gratus autem fructus excitabatur.
Omnes autem scalmi coronas habebant, uidentes autem
Non timuere. tunc deinde gubernatorem hortabantur
In terrā appropīquare. hic āt illis leo factus fuit īter nauī
Grauis ī summitate. ualde autem rugiebat, in media uero
Vrsum fecit hirsutum ceruice, signa ostendens
Surrexit autem acer. leo autem in sede summa
Grauiter torue uidens. hi autem in puppim timuere.
Circum autem gubernatorē sapientem animum habētem
Stetere utiq; stupefacti. hic autē repente impetum faciēs
Ducem cepit, hi autem foras malam mortem fugientes,
Omnes simul saliere cum uidissent in mare diuum.
Delphines aūt facti fuere. gubernatorem aūt misertus,
Habuitq;, & illum fecit beatissimum, dixitq; uerbum.
Confide diue rector meo grate in animo.
Sum autem ego Bacchus magnisonus, quē peperit mater
Cadmea Semele Iouis in amorem mixta.

Salue nate Semeles pulchriooculæ, haudquaquam licet
Tui oblitum, suauem ornare cantionem.

IN MARTEM.

ARS Prærobuste, grauistrepicurre, auream scuticam habens,
Magnanime, clypifer, urbium seruator, armis instructe,
Fortimane, indefesse, hasta ualẽs mœnia olympi,
Victoriæ felicis pater, auxiliator iustitiæ,
Iniustis tyranne, iustißimorum dux hominum,
Fortitudinis sceptrifer, ignitum circulum uoluens
Aetheris inter septigrada astra, ubi te equi
Valde flammosi tertio super curru semper habent.
Audi mortalium auxiliator, dator audacis hebes,
Facile relucens lumen desuper ad uitam
Nostram, ac fortitudinem martialem. sic utiq; possem
Depellere malum amarum à meo capite,
Et animæ deceptorium subflectere in mentæm impetum,
Animiq; robur acutum cohibere, qui me excitauit
Pugnam horridam aggredi. sed tu audaciam
Da beate, pacisq; manere in illesibilibus legibus,
Inimicorum fugientem laborem, fataq; uiolenta.

IN DIANAM.

IANAM Laudat musa sororem procul iaculantis
Virginem sagittis oblectantem, simul nutritam cum Apolline:
Quæq; equos paratos iuncis copiosæ Meletæ

Impetuose

Impetuose per Smyrnam totum aureum currum agit,
Ad Clarum uitibus copiosam. uerū Argentiarcus Apollo
Sedit expectans longè iaculantem sagittis oblectantem.
Et tu qnidem sic salue. Deæ autem simul omnes cantione
At ego te primum, & à te incipio cantare,
A'te autem ego incipiens transibo aliam ad laudem

IN VENEREM.

CYPROGENITAM *Cythercam, canam quæq;*
mortalibus,
Blanda dona dat, amabili autem facie
Semper subridet, et amabilem fert florem.
Salue Dea Saląminā bene habitatam regnans,
Et totam Cyprum, da uero amabilem cantionem.
At ego & tui, & alterius memor ero cantionis.

IN PALLADEM

PALLAdem *Atticā patronā urbiū incipio canere*
Grauem, cui cum Marte curæ sunt bellica opera,
Dirutæq; ciuitates, clamorq;, bellaq;,
Quin & liberauit populum uenientemq; euntemq;.
Salue Dea, da uero nobis fortunam, felicitatemq;.

IN IVNONEM.

IVNONEM *Cano Aurithronā, quā peperit Rhea,*
Immortalem Reginam excelsam formam habentem
Iouis ualdisoni sororem mulieremq;
Inclytam, quam omnes beati per longum olympum
Læti honorant simul cum Ioue oblectante fulminibus.

IN CEREREM.

Cererē pulchricomā uenerādā Deā ĩcipio canere
Ipsam & puellam perpulchram Proserpinam.
Salue Dea, & hanc serua ciuitatē, præsis autē cantioni.

IN MATREM DEORVM.

MATREM Mihi omniumq; Deorum, omniumq; hominum
Laudat musa suauis Iouis filia magni:
Cui crotalorum tympanorumq; sonus, simulq; tremor tibiarum
Placuit, ac luporum clangor terribiliumq; leonum.
Montesq; sonori, & syluosi recessus.
Et tu quidem sic salue, Deæ autem simul omnes cãtione,

IN HERCVLEM LEONINI ANIMI.

HERCVLEM Iouis filium canam, quem ualde fortißimum
Genuit terrestrum thebæ in pulchris regionibus
Alcumena, mixta cum nigrinube Saturnio:
Qui antea quidem per terram indicibilem, ac mare
Errans iußibus Euristei regis
Multa quidem ipse fecit iniusta, & multa sustulit.
Nunc autem in pulchro solo niuosi olympi,
Habitat oblectatus, et habet pulchros talos habẽtẽ Hebẽ.
Salue rex Iouis fili, da uero uirtutemq;, & felicitatem.

IN AESCVLAPIVM.

MEDICVM Morborum Aesculapium incipio canere,
Filium Apollinis, quem genuit diua Coronis
Dotio in campo, puella Phlegij regis
Gaudium hominibus malorum deliniatorem dolorũ.
Et tu quidem sic salue rex, precor autem te cantione.

IN IOVIS PVEROS

CASTORA Et Pollucem cane musa suauis
Tyndaridas, qui à Ioue olympio geniti sunt.
Quos sub Taigeti uertice peperit ueneranda Leda,
Clam subdomita à nigri nube Saturnio,
Saluete Tyndaridæ, uelocium assessores equorum.

IN MERCVRIVM.

MERCVRIVM Cano Cyllenium Argicidã
Cyllenen regnantem, & Arcadiam ouibus co
piosam,
Nuncium immortalium ualde utilẽ, quem peperit Maia
Atlantis filia, Iouis in amorem mixta,
Verecunda. beatorum Deorum effugit commercium,
Antrum habitans opacum, ubi Saturnius
Cũ nympha pulchricoma miscebatur noctis in medio tpe
Quando dulcis somnus tenebat albiulnam Iunonem.
Latebat autem immortalesq; Deos mortalesq; homines.
Et tu quidem sic; salue Iouis & Maiæ fili.
A te autem ego incipiens transibo aliam ad laudem.
Salue Mercuri gratiarum dator nuncie dator bonorũ.

IN PANA.

DE Mercurij mihi charo filio dic musa,
Capripedo bicorno amatore strepitus, quique
in Pissa
Arborosa simul incedit solitis coreis cum nymphis,
Quæq; prærupte petræ incedunt capita
Pana inuocantes pastoralem Deum præpulchridomum.
Squalidum qui omnem collem niuosum sortitus est.
Et uertices montium, & saxosa cacumina.

Frequentat autem, huc atq; illuc per uirgulta densa.
Interdum quidem fluentis pellectus mollibus.
Interdum iterum saxa altißima obambulans.
Summum uerticem ouium speculam ascendens.
Sepe autem capris frequentes percurrit montes longos.
Sæpe autem in colles digreditur feras mactans.
Acute cernens, tunc autem hesperus clanxit ut
Ex summitate egrediẽs arundinum, sub carmine ludens.
Suaue non hunc præcurreris in cantibus
Auis, quæ uere multifloro in folijs
Lamentum effundens emittit suauem cantum.
Cum ipsis autem tunc nymphæ montanæ suauiloquæ
Ambulantes frequenter pedibus ad fontem nigræ aque
Canunt. uerticem autem resonat montis Echo.
Deus aũt huc atq; illuc chorearum tunc in mediũ serpẽs,
Frequẽter pedibus assequitur. pellẽ aũt ad terga cruẽtam
Lyncis habet, suauibus oblectans animum cantibus,
In molli prato, illic crocus & hyacinthus
Suauiter spirans uirẽs admiscetur in numerosam herbã.
Celebrant autem Deos beatos, & longum olympum.
Qualem Mercurium admodum utilem egregium omniũ
Dicebam. quod hic omnibus Deis uelox nuncius est.
Et utiq; in Arcadiam copiosam fontibus matrem
Venit. ubi autem illi templum Cyllenium est.
Vbi hic & deus existens, gracili uellere oues parabat
Virũ apud mortalẽ. uirescebat. n. amor mollis, q eũ ĩuasit
Cũ nympha pulchricoma Dryopis in amorẽ misceretur.
Perfecit aũt nuptias uirescentes, peperit aũt in domibus
Mercurium charum filium statim monstruosum uisu.
Capripedem bicornum, ac multi strepitus existentem, & dulce ridentem

Fugit autem surgens, reliquit autem puerum nutrix.
Metuit enim ut uidit faciem implacabilem hirsutam.
Hunc aũt statim Mercurius ualde utilis ad manũ posuit
Accipiens, gaudebat autem in animo admodum Deus.
Confestim autem ad immortalium sedes cucurrit puerũ
cooperiens,
Pellibus in densibus montani leporis,
Apud autem Iouem sedit, & alios Deos.
Ostendit aũt puerum suum, oẽs aũt animum oblectabant
Immortales. in cæteros autem Bacchius ille Dionysus.
Panna aũt illũ uocarũt, quòd animũ oĩbus oblectauit.
Et tu quidem sic salue, ò Rex litabo autem te cantu.
Nam ego & tui & alterius memor ero cantus.

IN VVLCANVM.

Vulcanum inclyti consilij cane ausa suauis,
Qui cum Minerua cæsia preclara opera
Homines docuit in terra, qui antea
Antris habitabant in montibus ueluti feræ.
Nunc aũt per Vulcanũ inclytũ in artibus opera docti,
Facile æuum finiferum ad annum,
Quieti degunt in suis domibus.
Sed ꝑpitius esto Vulcane, da ãt uirtutem et felicitatem.

IN APOLLINEM.

Phœbe te quidẽ et Cygnus sub alis suauiter cãtat,
In ripam insiliens amnem apud uorticosum
Peneum. te autem, cantor habens citharam suauem
Dulcicanus primumq; & postremũ semper canit.
Et tu quidem sic salue Rex, placo autem te cantu.

IN NEPTVNVM.

Neptunum deum magnum incipio canere,
Terræ motorem, ac immensi maris.
Pontium, qui Helicona, & latas habet ægas.
Dupliciter tibi ò terræ motor dij honorem diuiserunt.
Equorumq; domitorem esse, seruatoremq; nautium.
Salue Neptune terram habens cæruleis crinibus decore,
Et beate benignũ animũ habẽs, nauigãtibus auxiliare.

IN IOVEM.

Iouem Deorum optimum canam, et maximum,
Late sonantem, ualidißimum fructiferum, qui cum Themide
Seorsum sedente, crebros sermones miscet.
Sis propitius late sonans Saturnie inclytißime maxime.

IN VESTAM.

Vesta quæ regis Apollinis procul iaculantis,
In Pytho ualde diuina sacram domũ circumuersaris,
Semper ex tuis crinibus distillat liquidum oleum.
Veni hanc super domum, accede animum habens
Cum Ioue sapiente: gratiam autem simul præbe carmini.

IN MVSAS, ET APOLLINEM.

A Musis incipio Appolineq; Iouéq;.
Ex enim Musis, & procul mittente Apolline,
Viri poëtæ sunt in terram & citharœdi.
Ex autem Ioue, Reges. hic autem felix quem Musæ

Diligunt,suauis illi ab ore fluit uos.
Saluete proles Iouis, & meum in honorē habete cantū,
At ego & uestri & alterius memor ero cantus,

IN BACCVM

HEdera coronatum Baccum ualde sonantem incipio canere,
Iouis ac Semeles ualde inclyte preclarum filium.
Quem alebant pulchricomæ Nymphæ à patre Rege
Suscipientes pectoribus, & accurate nutriebant
Nysæ in uallibus. hic autem crescebat à patre procul,
Antro in bene olenti in numero positus immortalium.
At post hunc Deæ multilaudem aluerunt,
Tunc ibat ad nemorosos recessus,
Hedera & lauro ornatus. hæ autem simul sequebantur
Nymphæ, hic āt dux erat, sonus āt hēbat maximā materiem.
Et tu quidem sic salue uuis copiose ò Bache.
Da autem nos gaudentes ad horas rursus uenire,
Ex horis autem rursus ad Multos annos.

IN DIANAM.

DIanam cano aureæ collus sonoram
Virginem uerecundam, ceruos iaculantem, sagittis oblectantem,
Legitimam sororem auriensis Apollinis:
Quæ per montes umbrosos, & promontoria uentosa,
Venatione oblectata, totum aureum arcum extendit,
Emittens gemituosa tela, tremunt autem capita
Altium montium, sonat autem hirsuta sylua

Grauiter à clangore ferarum. horret autem terra,
Pontusq; piscosus. at hæc fortem animum habens
Vbiq; se uertit ferarum perimens genus.
At postq̃ oblectata ẽ ferarũ speculatrix sagittis oblectãs
Delectauerit aũt animũ laxãs qui bene flectitur arcum
Venit in magna domo fratris sui chari
Phœbi Apollinis, Delphorum in pinguem populum,
Musarum, ac Gratiarum pulchram choream instaurans.
Vbi suspendens reflexum arcum, & sagittas,
Dux fit gratiosum circa corpus ornamentum habens,
Præcedens in choro, hæ aũt ambrosiam uocem emittẽtes
Laudant Latonã pulchros talos habẽtẽ ut peperit filios
Immortalium consilioq; & operibus longè optimos.
Saluete nati Iouis, & Latonæ pulchricomæ.
Verum ego uestrum, & alterius memor ero cantionis.

IN PALLADEM.

Palladdem atticam inclytam incipio canere,
Cæsiã, multi consilij, implacabilẽ animũ habentem,
Virginem uerecundam, patronam urbium, robustam,
Tritogenam, quam ipse genuit consultor Iupiter
Venerando ex capite, bellicosa arma habentem,
Aurea splendida. numen autem habebat omnes uidentes
Immortales. hæc autem ante Iouem Aegiochum
Impetuose exilijt ab immortali capite,
Cõcutiẽs acutum telũ, magnus aũt cõcutiebatur olympus
Grauiter à forti cæsia, circum autem terra
Fortiter sonuit. motus igitur est pontus
Vndis purpureis commotus. constitit autem mare

Repente, stetit autem Hyperionis præclarus filius
Equos uelocipedes multum tempus, donec puella
Cepit ab immortalibus humeris dijs similia arma
Pallas attica. gauisus est autem consultor Iupiter.
Et tu quidem sic salue Iouis nate Aegiochi.
Verum ego, & tui, & alterius memor ero cantionis.

IN VESTAM.

VEsta Quæ omnium in domibus altis
Immortaliũ que Deorũ humi uenientiũq; hoĩum.
Sedem sempiternam sortita est, ac antiquũ honorem.
Pulchrum habens donum & honorem, neq; enim sine te
Conuiuia mortalibus, ubi non prima postremáq;
Vesta incipiens delibat suaue uinum.
Et tu mihi argicida Iouis, & maiæ fili
Nuncie, beatorum auriuirga dator bonorum,
Habitate domos bonas chara mentibus adinuicem,
Propitius existens, auxiliare cum uerecundáq; charáq;
Vesta ambo enim terrestrium hominum
Scientes opera pulchra, mentemq; sequimini & Heben.
Salue Saturni filia tuq;, & auriuirga Mercurius.
At ego uestrumq;, & alterius memor ero cantionis.

IN TERRAM MATREM OMNIVM.

TErram omnium matrem canã bene fundatam,
Honoratißimam: quæ nutrit in terra omnia quæcunque sunt:
Et quot terram diuam incedunt, & quot pontus,

Et quot nolunt, hæc nutriuntur ex tuis diuitijs.
Ex te aũt bonorum filiorũ, & bonorũ fructuũ existẽt
Veneranda in te aũt positum est dare uitam, & auferre
Mortalibus hominibus. at hic felix quẽ utiq; tu ĩ animo
Prompte honorabis: huicq; copiosa omnia sunt.
Abundat quidem illis aruum uitiferum, & per agros
Iumentis abundat, domus autem impletur bonis.
Ipsi aũt bonis legibus per urbẽ habẽtẽ pulchras mulieres
Dominantur, felicitas autẽ multa & diuitiæ sequũtur:
Filij autem lætitia iuuentute florentem gloriantur,
Virginesq; choreis festiuis læto animo
Ludentes, gaudent ad flores molles herbæ,
Quos utiq; tu honorabis ueneranda copiosa Dea,
Salue Deorum mater, uxor cæli stellati:
Prompta autem loco cantus uitam lætam præbe,
At ego, & tui, & alterius memor ero cantionis.

IN SOLEM.

SOLEM Laudare rursus Iouis nata incipe musa
Calliope Phaëtontẽ, quẽ Euriphaëssa bouinos oculos habens
Peperit terræ filium et cæli stellati.
Duxit enim Euryphaëssam ualde inclytam Hyperion
Legitimam sororem, quæ illi peperit pulcherrimos filios
Aurorãq; roseũ cubitũ habẽtem, pulchricomãq; Lunã,
Solemq; indefessum, similem immortalibus
Qui lucet mortalibus, & immortalibus Dijs,
Equos ascendens. horrendum autem hic inspicit oculis
Aurea è galea, clari autem radij ab ipso
Splendore relucent, ad tempora autem genæ

Clare à capite gratiosum tenent os
Lucidum: pulchra autem circa corpus fulget uestis,
Tenuiter contexta flatu uentorum. sub aũt masculi equi
Hic igitur hic sistens auri iugum currum, & equos,
Diuinus mittit per cælum in oceanum.
Salue Rex, prompte autem uitam lætam præbe:
A te autem incipiens, uocabo mortalium genus uirorum
Semideorum, quorũ opera Dij mortalibus ostenderunt.

IN LVNAM.

LVnam Canere extẽ spenẽ, dicite musæ
Suauiloquæ puellæ Saturnij Iouis, peritæ cãtus:
Ex qua splẽdor terrã inuoluit à cælo
Capite ex immortali, multũ ãt ornamentũ excitatũ est
Splendor splendente. enitescit autem tenebrosus aër
Aurea ex corona. radij autem uoluuntur
Quando ab oceano lauans corpus pulchrum,
Vestes induta procul lucentes diuina Luna,
Iungens polos longæ ceruicis fulgidos,
Impetuose prius agitarit pulchricomos equos,
Vespertina semimenstrua, qñ plenus est magnus globus,
Clarissimiq; splendores tunc aucta sunt
Cælitus. signum autem mortalibus, & indicium est
Cum qua olim Saturnius mixtus est amicicia & lecto.
Hæc autem prægnata omnifariam peperit filiam,
Decoram formam habens inter immortales Deos.
Salue regina Dea albiulna diua Luna,
Prompta, pulchricoma, à te enim incipiẽs laudes hominũ
Canam semideorum, quorum audiunt opera poetæ,
Musarum ministri ab oribus amabilibus,

IN IOVIS PVEROS.

DE Iouis pueris nigrioculæ dicitæ musæ
Tyndaridis, Lęde pulchritalæ præclaros natos
Castoraq; equorũ domitorẽ, et irrepræhẽsibilẽ Pollucẽ,
Quos sub taygeti uertice montis magni,
Mixta in amorem cum nigrinube Saturnio
Seruatores peperit pueros terrestrium hominum,
Velociumq; nauium, quando sparguntur procellæ
Hyemales per pontum implacabilem. hi aũt ė nauibus
Vota facientes uocant Iouis pueros magni
Agnis albis, ad littora exeuntes,
A' puppi. has autem uentusq; magnus, & unda maris
Fecerunt submersam. hi autem repente apparuerunt
Flauijs alis, per æthera uibrantes.
Statim autem difficilium uentorum cessarunt procellas,
Vndas autem strauerunt albi maris in pelagis
Nautis, signa bona laboris sui, hi autem uidentes,
Gauisi sunt. cessarunt autem ab ærumnoso labore.
Saluete Tyndaridæ uelocium assessores equorum,
At ego uestrum, & alterius memor ero cantionis:

IN HOSPITES.

VEneremini hospitijs utendem & domo,
Qui urbem excelsam Nymphæ amabilioculæ Iunonis
Habitatis in infernum, cuius pedem postremum alticomæ
Ambrosiam bibentes aquam flauij fluuij
Hebri pulchriflui, quem immortalis peperit Iupiter.

Finis Homeri Hymnorum.

INDEX RERVM SIMVL ET VERBORVM ODYSSEÆ HOMERI.

Ad indicem hunc intelligendum, scito lector candide, per a literam, primam faciem: per b vero, secundam intelligi.

FINIS

43148

